

ABZ

GREEK NEW TESTAMENT

Michael W. Holmes, *editor*

The Greek New Testament

SBL Edition

The Greek New Testament

SBL Edition

Edited by

Michael W. Holmes

Society of Biblical Literature
Atlanta, Georgia

Logos Bible Software
Bellingham, Washington

THE GREEK NEW TESTAMENT: SBL EDITION

© 2010 by the Society of Biblical Literature and Logos Bible Software
ISBN 978-1-58983-535-1

The electronic text of the SBLGNT may be freely downloaded at <http://sblgnt.com>.

END-USER LICENSE AGREEMENT

1. You may freely distribute the *The Greek New Testament: SBL Edition* (SBLGNT), but you are not permitted to sell it on its own, either in print or electronic format.
2. If the SBLGNT constitutes less than 25 percent of the content of a larger print or electronic work, you may sell it as part of that work. If the SBLGNT will constitute more than 25 percent of the content of a larger print or electronic work that you wish to sell, you must secure written permission or secure a licensing agreement to do so prior to publication. All permissions and licensing requests should be addressed to:

Rights and Permissions Office
Society of Biblical Literature
825 Houston Mill Road, Suite 350
Atlanta, GA 30329 USA

3. If you give away the SBLGNT for use with a commercial product or sell a print or electronic work containing more than 500 verses from the SBLGNT, you must annually report the number of units sold, distributed, and/or downloaded to the Society of Biblical Literature's Rights and Permissions Office.
4. You must always attribute quotations from the SBLGNT. If you quote fewer than 100 verses of the SBLGNT in a single print or electronic work, you can attribute it by simply adding "SBLGNT" after the quotation. Use of 100 or more verses in a single work must be accompanied by the following statement:

Scripture quotations marked SBLGNT are from the *The Greek New Testament: SBL Edition*. Copyright 2010 Society of Biblical Literature and Logos Bible Software.

With online or electronic quotations, link "SBLGNT" and "*The Greek New Testament: SBL Edition*" to <http://sblgnt.com>, "Society of Biblical Literature" to <http://sbl-site.org>, and "Logos Bible Software" to <http://logos.com>.

5. The SBLGNT may not be used in a Greek-English diglot without a license, regardless of whether such work will be sold or given away. Digits containing the SBLGNT and a language other than English may be produced for free distribution.

CONTENTS

Preface.....	vii
Introduction.....	ix
Κατὰ Ματθαῖον.....	1
Κατὰ Μᾶρκον.....	67
Κατὰ Λουκᾶν.....	116
Κατὰ Ἰωάννην.....	189
Πράξεις Ἀποστόλων.....	242
Πρὸς Ῥωμαίους.....	313
Πρὸς Κορινθίους α΄.....	338
Πρὸς Κορινθίους β΄.....	363
Πρὸς Γαλάτας.....	379
Πρὸς Ἐφεσίους.....	387
Πρὸς Φιλιππησίους.....	396
Πρὸς Κολοσσαεῖς.....	402
Πρὸς Θεσσαλονικεῖς α΄.....	408
Πρὸς Θεσσαλονικεῖς β΄.....	414
Πρὸς Τιμόθεον α΄.....	417
Πρὸς Τιμόθεον β΄.....	423
Πρὸς Τίτον.....	428
Πρὸς Φιλήμονα.....	431
Πρὸς Ἑβραίους.....	433
Ἰακώβου.....	451
Πέτρου α΄.....	458
Πέτρου β΄.....	465
Ἰωάννου α΄.....	470
Ἰωάννου β΄.....	477
Ἰωάννου γ΄.....	478
Ἰούδα.....	479
Ἀποκάλυψις Ἰωάννου.....	481
Appendix: The SBLGNT in Comparison to ECM.....	515

PREFACE

The Society of Biblical Literature, in keeping with its mission to foster biblical scholarship, is pleased to sponsor, in association with Logos Bible Software, a new, critically edited edition of the Greek New Testament. *The Greek New Testament: SBL Edition* (SBLGNT), which is freely available in electronic form (<http://sblgnt.com>), will be useful to students, teachers, translators, and scholars in a wide variety of settings and contexts.

Why a new edition? The many benefits and features of the widely used “standard text” of the Greek New Testament (i.e., the Nestle-Aland and United Bible Societies editions) are well known and widely appreciated, but it does not meet the needs of all users. For example, many scholars and students, especially those living in underresourced regions, do not have easy access to an up-to-date, critically edited Greek New Testament in electronic form. Thus, teachers who wish to include portions of the Greek New Testament in class assignments or use the Greek New Testament in their own scholarly research and publications often must input the Greek text letter by letter, which is both tedious and subject to error. Students writing exegetical papers face similar obstacles and challenges.

To address this need, the SBLGNT is available in electronic form so that any scholar or student may freely download all or portions of the text for personal study and research as well as for limited use in scholarly publications (see the End-User License Agreement). In addition, the text has been encoded in a Unicode-compliant font, SBL Greek, so that users can exchange their work easily without having to purchase a proprietary Greek font. In short, a contemporary, critically edited text of the Greek New Testament is now widely and freely available.

The new text may have other benefits as well. The standard text is viewed by some of those who use it as a “final” text to be passively accepted rather than a “working” text subject to verification and improvement. For example, the exegetical habits of some scholars and students seem to reflect a belief that all the important text-critical work has already been completed, that one can more or less equate the standard Greek New

Testament with the “original” text. With a mindset such as this, it is not surprising that entire commentaries have been written that simply take the standard text as printed and scarcely discuss textual matters.

In circumstances such as these, the existence of an alternative critically edited text—the SBLGNT differs from the standard text in more than 540 variation units—will help to remind readers of the Greek New Testament that the text-critical task is not finished. Moreover, by reminding readers of the continuing need to pay attention to the variant readings preserved in the textual tradition, it may also serve to draw attention to a fuller understanding of the goal of New Testament textual criticism: both identifying the earliest text and also studying all the variant readings for the light they shed on how particular individuals and faith communities adopted, used, and sometimes altered the texts that they read, studied, and transmitted.

We trust that users of the SBLGNT will find that it meets its stated aims as well as their expectations of it. Obviously, numerous individuals deserve our thanks for their efforts to bring this idea to fruition, but the SBL and Logos would like to express special gratitude to two individuals for their careful, painstaking, and thoughtful work: Michael W. Holmes, who edited the SBLGNT and wrote the introduction to it; and Rick Brannan of Logos Bible Software, who developed the technical infrastructure for the project. Without the scholarship and expertise of Mike and Rick, we would not have been able to advance this significant dimension of critical New Testament research and teaching.

INTRODUCTION

THE TEXT

The Greek New Testament: SBL Edition (SBLGNT) is a new edition of the Greek New Testament, established with the help of earlier editions. In particular, four editions of the Greek New Testament were utilized as primary resources in the process of establishing the SBLGNT. These editions (and their abbreviations) are:

WH Brooke Foss Westcott and Fenton John Anthony Hort, *The New Testament in the Original Greek*, vol. 1: *Text*; vol. 2: *Introduction* [and] *Appendix* (Cambridge: Macmillan, 1881). This justly famous and widely influential nineteenth-century edition of the Greek New Testament was one of the key texts used in the creation of the original Nestle text¹ and was used as the initial basis of comparison in the creation of the United Bible Societies' *Greek New Testament*.²

Treg Samuel Prideaux Tregelles, *The Greek New Testament, Edited from Ancient Authorities, with their Various Readings in Full, and the Latin Version of Jerome* (London: Bagster; Stewart, 1857–1879). Although the fine edition of Tregelles has been overshadowed by that of his close

1. Eberhard Nestle, *Novum Testamentum Graece* (Stuttgart: Württembergische Bibelanstalt, 1898); cf. the 16th ed. (1936), 38*; cf. also Kurt Aland and Barbara Aland, *The Text of the New Testament* (2nd ed.; trans. E. F. Rhodes; Grand Rapids: Eerdmans; Leiden: Brill, 1989), 19–20.

2. Kurt Aland, Matthew Black, Bruce M. Metzger, and Allen Wikgren, eds., *The Greek New Testament* (New York: American Bible Society; London: British and Foreign Bible Society; Edinburgh: National Bible Society of Scotland; Amsterdam: Netherlands Bible Society; Stuttgart: Württemberg Bible Society, 1966), v.

contemporaries Westcott and Hort, his textual judgments reveal a “consistency of view and breadth of appreciation” of all the available textual evidence not always as evident in the work of his major nineteenth-century colleagues, who display (to varying degrees) a tendency toward a preoccupation with the latest “big discovery” (Ephraemi Rescriptus/04 in the case of Lachmann, Sinaiticus/01 in the case of Tischendorf, and Vaticanus/03 in the case of Westcott and Hort).³ Tregelles offers a discerning alternative perspective alongside Westcott and Hort.

- NIV Richard J. Goodrich and Albert L. Lukaszewski, *A Reader's Greek New Testament* (Grand Rapids: Zondervan, 2003). This edition presents the Greek text behind the New International Version⁴ as reconstructed by Edward Goodrich and John Kohlenberger III.⁵ It thus represents the textual choices made by the Committee on Bible Translation, the international group of scholars responsible for the NIV translation. According to its editors, this edition differs from the United Bible Societies/Nestle-Aland editions of the Greek New Testament at 231 places.⁶
- RP *The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2005*, compiled and arranged by Maurice A. Robinson and William G. Pierpont (Southborough,

3. David C. Parker, “The Development of the Critical Text of the Epistle of James: From Lachmann to the *Editio Critica Maior*,” in *New Testament Textual Criticism and Exegesis: Festschrift J. Delobel* (ed. A. Denaux; BETL 161; Leuven: Leuven University Press and Peeters, 2002), 329.

4. *The Holy Bible, New International Version: New Testament* (Grand Rapids: Zondervan, 1973).

5. A second edition published by the same editors and publisher in 2007 (reviewed and modified by Gordon Fee) presents the Greek text behind the TNIV translation.

6. Goodrich and Lukaszewski, *A Reader's Greek New Testament*, 10 n. 6.

Mass.: Chilton, 2005). This edition offers a text that is a reliable representative of the Byzantine textual tradition.

ESTABLISHING THE TEXT

The starting point for the SBLGNT was the edition of Westcott and Hort. First, the WH text was modified to match the orthographic standards of the SBLGNT (described below). Next, the modified version was compared to the other three primary editions (Treg, NIV, and RP) in order to identify points of agreement and disagreement between them. Where all four editions agreed, the text was tentatively accepted as the text of the SBL edition; points of disagreement were marked for further consideration. The editor then worked systematically through the entire text, giving particular attention to the points of disagreement but examining as well the text where all four editions were in agreement.⁷ Where there was disagreement among the four editions, the editor determined which variant to print as the text;⁸ occasionally a reading not found in any of the four editions commended itself as the most probable representative of the text and therefore was adopted. Similarly, where all four texts were in agreement, the editor determined whether to accept that reading or to adopt an alternative variant as the text.⁹ In this manner, the text of the SBLGNT was established.

A comparison of this new text with the four editions listed above, using as the data base the 6,928 variation units recorded in the accom-

7. For a brief overview of the editor's methodological and historical perspectives with regard to the practice of New Testament textual criticism, see Michael W. Holmes, "Reconstructing the Text of the New Testament," in *The Blackwell Companion to the New Testament* (ed. David E. Aune; Oxford: Wiley-Blackwell, 2010), 77–89.

8. Or, to put the matter a bit more precisely, which variant most likely represents the form in which the text first began to be copied and to circulate.

9. In all, there are fifty-six variation units in the SBLGNT where the editor preferred a reading not found in any of the four primary editions. In thirty-eight of those instances, the editor's preferred reading is also read by WH^{marg} (30x) and/or Treg^{marg} (2x) and/or NA (10x).

panying apparatus (described below), reveals the following patterns of agreement and difference:

	Agreements	Disagreements
SBL—WH:	6,048	880
SBL—Treg:	5,701	1,227
SBL—NIV:	6,311	617
SBL—RP:	969	5,959

Also interesting is a comparison of agreements of the SBLGNT with one of the four editions against the other three and, vice versa, SBLGNT and the other three against the one:

SBL + WH vs. Treg NIV RP:	98	SBL + Treg NIV RP vs. WH:	365
SBL + Treg vs. WH NIV RP:	28	SBL + WH NIV RP vs. Treg:	150
SBL + NIV vs. WH Treg RP:	59	SBL + WH Treg RP vs. NIV:	103
SBL + RP vs. WH Treg NIV:	66	SBL + WH Treg NIV vs. RP:	4,876

ORTHOGRAPHY AND RELATED MATTERS

The orthography of this edition (including accents and breathings¹⁰) follows that of the Bauer-Danker-Arndt-Gingrich lexicon (BDAG).¹¹ This

10. Occasionally breathings are as much a matter of interpretation as of lexicography. In agreement with a minority of the membership of the UBS Editorial Committee (see Bruce M. Metzger, *A Textual Commentary on The Greek New Testament* [London: United Bible Societies, 1971], 616 [a discussion of Phil 3:21 not found in the second edition]), the SBLGNT occasionally prints a rough breathing on forms of *αὐτός*.

11. *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* (3rd ed., revised and edited by Frederick William Danker; based on

includes both text and apparatus: entries in the apparatus generally have been conformed to the orthography of BDAG regardless of the spelling of the source edition.

With regard to elision (e.g., ἀλλ' for ἀλλά), crasis (e.g., καὶ ἐγὼ for καὶ ἐγώ), movable ν, and the interchange between first aorist and second aorist verb endings, the text of Westcott and Hort has been followed. As in the case of orthography, this guideline generally applies to the apparatus as well as the text.

CAPITALIZATION

Capitalization follows the pattern of the third edition of *The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations*,¹² which capitalizes (1) the first word of a paragraph, (2) the first word of direct speech, and (3) proper nouns.¹³ Occasionally capitalization in a variant reading in the apparatus may follow that of the source edition.

VERSE DIVISION, PUNCTUATION, AND PARAGRAPHING

The verse divisions follow those of the Nestle-Aland/United Bible Societies Greek texts.¹⁴ Differences between editions have not been recorded.

the 6th ed. of Walter Bauer's *Griechisch-deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der frühchristlichen Literatur*; Chicago: University of Chicago Press, 2000). Thus ἀγνεία, not ἀγνία (so WH), or, e.g., in the case of words with movable ζ (cf. BDF §21), ἄχρι, μέχρι, and οὕτως are printed throughout, unless BDAG indicates otherwise (ἄχρις, Gal 3:19 and Heb 3:13; μέχρις, Mark 13:30, Gal 4:19, Heb 12:4; οὕτω, Acts 23:11, Phil 3:17, Heb 12:21, Rev 16:18). A rare exception to the guideline is the adoption of νομηνίας rather than νεομηνίας in Col 2:16.

12. Michael W. Holmes, ed., *The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations* (3rd ed.; Grand Rapids: Baker Academic, 2007).

13. A category that offers, to be sure, numerous opportunities for differences of opinion.

14. A partial exception occurs at the end of Acts 19, where (in accordance with some editions and many recent translations) a forty-first verse number has

Punctuation generally follows that of Westcott and Hort. Regular exceptions include instances where a textual decision or the adoption of NRSV paragraphing required a corresponding change in punctuation. Where Westcott and Hort employed two consecutive punctuation marks (such as a comma following or preceding a dash; see 1 Tim 1:5; 2:7), these have been reduced to a single mark. A high point has been added before direct speech if no other punctuation is present. Occasionally other changes have been made as required by context.

Paragraphing generally follows the pattern of the NRSV. Conflicts between NRSV paragraphing and Westcott and Hort punctuation have been resolved on a contextual basis.¹⁵

SYMBOLS USED IN THE TEXT

⸀ or ⸁ or ⸂¹ A textual note pertains to the following word. When identical words in the same verse are marked, the dotted bracket designates the second occurrence. Third (and subsequent) instances are denoted by a numbered bracket to distinguish them from previous instances.

⸃ or ⸄² A textual note pertains to the enclosed words. When identical phrases in the same verse are marked, dotted brackets designate the second occurrence. Similarly, when a second multiword variation unit falls within the boundaries of a longer multiword variation unit, the dotted brackets mark the second occurrence.

[] The enclosed text is doubtful.¹⁶

been placed in the text, but in brackets ([41]), to indicate uncertainty regarding its status.

15. For example, at the end of Phil 1:18, WH's punctuation was given preference over the NRSV paragraph break, whereas at Phil 2:14 the NRSV paragraphing was followed rather than the WH punctuation (which was changed accordingly).

16. Brackets have been employed in this edition sparingly—not, one hopes, due to a lack of what Parker nicely terms “wise reticence” in the face of difficult

THE APPARATUS

The textual apparatus provides information about a wide range of textual variants.¹⁷ It records all differences between the text of the SBLGNT and the texts of WH, Treg, NIV, RP, and NA except for those differences that fall in the category of “orthography and related matters” (discussed above).¹⁸ That is, the apparatus does not take note of differences that are solely a matter of orthographic variation or that involve only elision, crasis, movable *v*, interchange between first and second aorist verb endings, and the like; it does record all other differences between the SBL text and the texts of the five other editions just listed.

The four primary editions (WH Treg NIV RP) are cited for every variation unit (of which there are 6,928).¹⁹ NA is cited only when it differs from NIV. Occasionally a marginal reading of WH or Treg or the text of another edition is cited, usually in support of a reading adopted by the editor that is not found in any of the four primary editions, but sometimes in other circumstances as well.

choices (Parker, “Development,” 325), but for positive reasons. These include a widely shared sense that brackets have been somewhat overused in some recent editions (sometimes as what could be perceived as a means of avoiding difficult choices); an opinion that one of an editor’s duties is to make choices, particularly in the “hard cases,” so as to offer some degree of guidance to those making use of the resulting text; and a corresponding concern that the availability of brackets biases the decision-making process toward inclusion (one can bracket an included word about which one has some degree of doubt regarding the decision to include it, but one cannot bracket the omission of a word about which one has an equal degree of doubt regarding the decision to exclude it). In all, for better or worse, single brackets appear only six times in the SBLGNT (at Luke 22:19–20; 24:40; 24:51; 24:52; Eph 1:1; Col 1:20).

17. In general, it closely follows the pattern of the apparatus in Holmes, *The Apostolic Fathers* (3rd ed.).

18. This means that the apparatus includes nearly all the variant or alternative readings noted in the margins or notes of most recent major English translations and numerous translations into other languages as well.

19. For variants involving the verses or parts of verses that WH print between double brackets (⌈⌋), WH is cited in the apparatus between brackets (i.e., ⌈WH⌋).

In each note, the reading of the text is always presented first, in bold, followed by its supporting evidence; the variant reading(s) and supporting evidence follow. Because the different editions use single brackets ([]) in the text in different ways, the apparatus does not record details regarding an edition's use of brackets in its text.

SYMBOLS USED IN THE NOTES

- Separates multiple variation units within a verse.
-] Separates the reading of the text (and its support) from variant readings.
- ; Separates multiple variants within a single variation unit.
- + The following text is added by the listed witness(es).
- The indicated text is omitted by the listed witness(es).
- [[]] Used by Westcott and Hort to mark material that they did not think belonged to the genuine text but that they did not feel free to remove completely from their printed text due to its antiquity or intrinsic interest. When placed around their initials in the apparatus (i.e., [[WH]]), double brackets signal that WH placed them around the text or variant reading in question.
- ... Replaces identical text shared by all the variants in a particular variation unit.

ABBREVIATIONS USED IN THE NOTES

- ECM *Novum Testamentum Graecum: Editio Critica Maior*, ed. The Institute for New Testament Textual Research, vol. 4: *Catholic Letters*, ed. Barbara Aland, Kurt Aland, Gerd Mink, Holger Strutwolf, and Klaus Wachtel (4 installments; Stuttgart: Deutsche Biblegesellschaft, 1997–2005): inst. 1: *James* (1997; 2nd rev. impr., 1998); inst. 2: *The Let-*

ters of Peter (2000); inst. 3: *The First Letter of John* (2003); inst. 4: *The Second and Third Letter of John, The Letter of Jude* (2005).

- em* emendation
- Greeven Indicates a reading printed as the text by Heinrich Greeven in Albert Huck, *Synopse der drei ersten Evangelien/Synopsis of the First Three Gospels* (13th ed. fundamentally revised by Heinrich Greeven; Tübingen: Mohr Siebeck, 1981).
- Holmes Indicates a reading preferred by the editor that is not found in any of the four primary editions.
- NA Represents the NA²⁶⁻²⁷/UBS³⁻⁴ editions, which all print the identical Greek text. NA is explicitly cited only when it differs from NIV.
- NIV Richard J. Goodrich and Albert L. Lukaszewski, eds., *A Reader's Greek New Testament* (Grand Rapids: Zondervan, 2003).
- RP *The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2005*, compiled and arranged by Maurice A. Robinson and William G. Pierpont (Southborough, Mass.: Chilton, 2005).
- TR Textus Receptus ("Received Text"). The phrase technically designates the edition of the Greek New Testament printed by the Elziver Brothers in 1633; in generic use it can designate not only the Elziver text but also its precursors (Erasmus, Stephanus, and Beza) or any similar text.²⁰

20. For example, F. H. A. Scrivener, ed., *H KAINH ΔΙΑΘΗΚΗ, Novum Testamentum: Textus Stephanici A.D. 1550* (4th ed., corrected by E. Nestle; London: Bell; Cambridge: Deighton, Bell, 1906) (the printing of the TR consulted for this edition).

- Treg Samuel Prideaux Tregelles, *The Greek New Testament, Edited from Ancient Authorities, with Their Various Readings in Full, and the Latin Version of Jerome* (London: Bagster; Stewart, 1857–1879).
- Treg^{marg} Indicates a reading printed by Tregelles in the margin of his edition.
- WH Brooke Foss Westcott and Fenton John Anthony Hort, *The New Testament in the Original Greek*, vol. 1: *Text*; vol. 2: *Introduction [and] Appendix* (Cambridge: Macmillan, 1881).
- WH^{app} Indicates a reading discussed by WH in the *Appendix* to their edition (in vol. 2).
- WH^{marg} Indicates an alternative reading printed by WH in the margin of their edition.

UNDERSTANDING THE APPARATUS: A BRIEF GUIDE

This brief guide supplements what is said above about the apparatus to the SBLGNT by offering further explanation and examples.

The textual apparatus provides a textual note for each of the more than 6,900 instances of variation in the SBLGNT. In each note, the marked reading in the text is always listed first, in bold, and followed immediately by its supporting evidence. The separator bracket (|) comes next, followed by the variant reading(s) and supporting evidence. Multiple variation units in the same verse are separated by a bullet (•), as in all three examples below. Multiple variant readings in the same variation unit are separated by a semicolon (;), as in the second variant in Matt 22:30 below (τοῦ θεοῦ RP; – WH Treg NIV).

Symbols in the text alert the reader to the presence of textual notes in the apparatus. The most frequently used symbols are [⋈] and [⋈]; the former marks a single word, and the latter encloses a multiple-word phrase. If the same word is marked a second time in the same verse, the [⋈] symbol is used to mark the second occurrence (as in Matt 10:28 below, twice). If

an identical multiword phrase is marked a second time in the same verse, the ^ϛ symbols are used to mark the second occurrence (as in John 18:39 below). In both cases, for clarity the symbols are repeated in the textual note. (More complex cases are discussed below.)

Matt 10:28 text:

28 καὶ μὴ ^ϛφοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· ^ϛφοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον ^ϛκαὶ ψυχὴν ^ϛκαὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεένῃ.

textual note in apparatus:

28 ^ϛφοβεῖσθε Treg NIV RP] φοβηθῆτε WH • ^ϛφοβεῖσθε WH NIV] φοβήθητε Treg RP • ^ϛκαὶ WH Treg NIV] + τὴν RP • ^ϛκαὶ WH Treg NIV] + τὸ RP

John 18:39 text:

39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἓνα ^ϛἀπολύσω ὑμῖν^ϛ ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ^ϛἀπολύσω ὑμῖν^ϛ τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;

textual note in apparatus:

39 ^ϛἀπολύσω ὑμῖν^ϛ WH Treg NIV] ὑμῖν ἀπολύσω RP • ^ϛἀπολύσω ὑμῖν^ϛ WH Treg NIV] ὑμῖν ἀπολύσω RP

Matt 22:30 text:

30 ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ^ϛγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι ^ϛθεοῦ ἐν ^ϛτῷ οὐρανῷ εἰσιν·

textual note in apparatus:

30 ^ϛγαμίζονται WH Treg NIV] ἐγαμίζονται RP • ^ϛθεοῦ Holmes] τοῦ θεοῦ RP; – WH Treg NIV • ^ϛτῷ WH Treg NIV] – RP

Variant readings can be one of three types: addition, omission, or substitution. An addition is signaled by the plus sign (+), which indicates that the following word or words are added to the reading of the text by

the supporting edition(s) listed after the additional words. In Matt 10:28 above, for example, taking the third and fourth variants together, the SBL text reads *καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα* (with WH Treg NIV), while the RP text—adding *τὴν* after ^Γκαὶ and *τὸ* after ^Γκαὶ—reads *καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα*.

An omission is signaled by the minus sign (–) or dash, which indicates that the word(s) marked in the text are omitted by the supporting edition(s) listed after the minus sign. In the second variant in Matt 22:30 above, where the SBL text reads *ὡς ἄγγελοι θεοῦ*, WH Treg NIV omit the word *θεοῦ* and thus read only *ὡς ἄγγελοι* (see also the last variant in 22:30).

If there is neither a plus nor a minus sign, the variant reading is a substitution: the word(s) marked in the text are replaced by the word(s) in the variant reading by the supporting edition(s) listed after the variant reading. In the first variant in Matt 10:28, for example, the SBL text reads *φοβεῖσθε* (with Treg NIV RP), while the WH text reads *φοβηθῆτε* (see also the second variant in this verse, both variants in John 18:39, and the first variant in 22:30).

The above examples cover a very large proportion of the variation units in the apparatus, though more complex cases do sometimes occur. If, for example, the same word is marked more than twice in the same sentence, the symbols ^Γ¹ and ^Γ² are used for subsequent occurrences (as in 1 Cor 12:10 below, where the same word is marked four times). Occasionally, the ^Ϛ[᾿] symbols (whose typical use was described above) can also be used to mark a shorter multiword variant that occurs inside a longer multiword variant (see Luke 22:43–44 below). Also, a single-word variant marker (^Γ) can occur inside a regular set (^Ϛ[᾿]) of multiple-word variant markers (as in John 13:2 below). A key point to remember when encountering an “opening” multiple-word marker, whether ^Ϛ or ^Ϛ[᾿], is always to look for the corresponding “closing” marker ([᾿] or [᾿][᾿]); this will help to avoid confusion.

1 Cor 12:10 text:

10 ^Γἄλλω ἐνεργήματα δυνάμεων, ^Ϛἄλλω προφητεία, ^Γ¹ἄλλω διακρίσεις πνευμάτων, ^Γἑτέρω γένη γλωσσῶν, ^Γ²ἄλλω ἔρμηνεῖα γλωσσῶν·

textual note in apparatus:

10 Ϝάλλω Holmes] + δε WH Treg NIV RP • Ϝάλλω Treg] + δε WH NIV RP • Ϝάλλω Treg] + δε WH NIV RP • έτέρω WH Treg NIV] + δε RP • Ϝάλλω Holmes] + δε WH Treg NIV RP

Luke 22:43–44 text:

43 Ϝάφθη δε αυτω άγγελος Ϝάπ' ουρανοϜ ενισχυων αυτον. 44 και γενόμενος εν αγωνία εκτενέστερον προσήχετο· Ϝκαι έγένετο Ϝό ιδρωσ αυτου ωσει θρόμβοι αίματος καταβαίνοντες έπι την γήν. Ϝ

textual note in apparatus:

43–44 Ϝάφθη δε ... έπι την γήν. Treg NIV RP] [[WH]] • άπ' NIV RP] άπο του [[WH]] Treg • και έγένετο [[WH]] NIV] έγένετο δε Treg RP

Here the symbols Ϝ Ϝ mark off a variant involving the inclusion (by Treg NIV RP) or omission (by WH) of verses 43–44. Within that larger variant, a smaller multiword variant marked by Ϝ Ϝ involves a word-order difference. Since the Ϝ “opening” symbol always is matched by a Ϝ “closing” symbol, and the Ϝ symbol always corresponds with Ϝ, it is possible to “nest” the two variants without confusion as to where each begins and ends.

This variant offers an opportunity to comment on the use of another symbol, [[WH]]. There are some verses that Westcott and Hort did not think belonged to the genuine text but that they did not feel free to remove completely from their printed text due to its antiquity or intrinsic interest. In the first entry in the apparatus (Ϝάφθη δε ... έπι την γήν. Treg NIV RP] [[WH]]), the symbol [[WH]] signals that Westcott and Hort placed verses 43–44 inside double brackets, whereas Treg NIV RP included them in their texts. In the third variant (και έγένετο [[WH]] NIV] έγένετο δε Treg RP), involving a difference in word order, the presence of [[WH]] signals that Westcott and Hort support the same word order as NIV and reminds us that they did not view the phrase (or the verse of which it is a part) as part of the original text.

John 13:2 text:

2 και δείπνου Ϛ γινομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκόςτος εἰς τὴν καρδίαν ᾿ίνα παραδοῖ αὐτὸν ᾿Ιούδας Σίμωνος Ϛ ᾿Ισκαριώτου ᾿,

textual note in apparatus:

2 γινομένου WH Treg NIV] γενομένου RP • ᾿ίνα παραδοῖ αὐτὸν ᾿Ιούδας Σίμωνος ᾿Ισκ. WH Treg NIV] ᾿Ιούδα Σίμωνος ᾿Ισκ. ᾿ίνα αὐτὸν παραδῶ RP • ᾿Ισκαριώτου NIV RP] ᾿Ισκαριώτης WH Treg

In this instance, the word-order variation (᾿ίνα παραδοῖ αὐτὸν ᾿Ιούδας Σίμωνος ᾿Ισκαριώτου ᾿) is unrelated to the separate variant involving the spelling of Ϛ ᾿Ισκαριώτου, so they have been set up as separate variants, the smaller one “nested” inside the larger. The larger variant bounded by the symbols Ϛ ᾿ deals with the word-order variation, while the variant signaled by the Ϛ symbol deals with the spelling variation.

Two other matters call for comment. One is punctuation, which in general is not taken into account in the textual notes. Occasionally, however, a variant may carry with it consequences for how the verse is punctuated. In these cases, punctuation is included in the textual note, as in the second variant in Rev 21:4:

4 ἐκ WH Treg NIV] ἀπὸ RP • ἔτι. WH] ἔτι, ὅτι Treg NIV RP

Here the inclusion of ὅτι (supported by Treg NIV RP) alters the syntax of the sentence and so requires a change in punctuation, from the full stop of WH to a comma. The textual note, therefore, indicates both the textual variants and the punctuation that corresponds with them.

The other is the use of ellipsis (...) in the textual notes. Sometimes it is used to save space, especially in variants involving word order. In Matt 15:37 (καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ᾿ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἤραν ᾿ ἐπὶ τὰ σπυρίδας πλήρεις), for example, giving the full text of each variant would result in a textual note like this:

37 τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἤραν WH Treg NIV] ἤραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων RP

The use of ellipses to replace exactly the same words in each variant results in a shorter note:

37 τὸ ... κλασμάτων ἦσαν WH Treg NIV] ἦσαν τὸ ... κλασμάτων RP.

In other cases the use of ellipses helps to make clear the places where two or more textual variants actually differ. In Acts 9:31, for example, the entire verse is enclosed by a pair of multiword variant markers (31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην οἰκοδομουμένη, καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο). The apparatus, however, looks like this:

31 Ἡ ... ἐκκλησία ... εἶχεν ... οἰκοδομουμένη ... πορευομένη ... ἐπληθύνετο WH Treg NIV] Αἱ ... ἐκκλησίαι ... εἶχον ... οἰκοδομουμένοι ... πορευόμεναι ... ἐπληθύνοντο RP

Here the ellipses not only save space but also reveal clearly the places where the variant readings differ and the nature of the variation (singular versus plural).

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ

1:1 Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ.

2 Ἀβραάμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, **3** Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζάρα ἐκ τῆς Θαμάρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἑσρῶμ, Ἑσρῶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, **4** Ἀράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσών δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, **5** Σαλμών δὲ ἐγέννησεν τὸν Βόες ἐκ τῆς Ραχάβ, Βόες δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ρούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, **6** Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα.

Δαυὶδ Ἦ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, **7** Σολομών δὲ ἐγέννησεν τὸν Ροβοάμ, Ροβοάμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιά δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, **8** Ἀσάφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωράμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζίαν, **9** Ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωθαμ, Ἰωθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχάζ, Ἀχάζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκίαν, **10** Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσή, Μανασσῆ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμώς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσίαν, **11** Ἰωσίας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σαλαθιήλ, Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβαβέλ, **13** Ζοροβαβέλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακίμ, Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ, **14** Ἀζώρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδῶκ, Σαδῶκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀχίμ, Ἀχίμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, **15** Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ματθάν, Ματθάν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, **16** Ἰακώβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος χριστός.

1:5 Βόες ... Βόες WH NIV | Βοδς ... Βοδς Treg; Βοδζ ... Βοδζ RP • Ἰωβὴδ ... Ἰωβὴδ WH Treg NIV | Ὡβὴδ ... Ὡβὴδ RP **6** δὲ WH Treg NIV | + ὁ βασιλεὺς RP **7-8** Ἀσάφ Ἀσάφ WH Treg NA | Ἀσά Ἀσά NIV RP **10** Ἀμώς Ἀμώς WH Treg NA | Ἀμών Ἀμών NIV RP

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ χριστοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. Ἦ μνηστευθείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτοὺς εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. 19 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ λέγων· Ἰωσήφ υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαρίαν τὴν γυναῖκά σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. 21 τέξεται δὲ υἶόν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· 23 Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἶόν, καὶ καλέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ· ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύμενον Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 Ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. 25 καὶ οὐκ ἐγένωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκεν υἶόν· καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

2:1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα 2 λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἔταράχθη καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, 4 καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται. 5 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Ἐν Βηθλέεμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· 6 Καὶ σύ, Βηθλέεμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

1:18 Ἰησοῦ WH NIV RP] – Treg • γένεσις WH Treg NIV] γέννησις RP • μνηστευθείσης WH Treg NIV] + γὰρ RP 19 δειγματίσαι WH Treg NIV] παραδειγματίσαι RP 20 Μαρίαν WH NIV] Μαριάμ Treg RP 22 ὑπὸ WH Treg NIV] + τοῦ RP 24 ἐγερθεὶς WH Treg NIV] Διεγερθεὶς RP 25 υἶόν WH Treg NIV] τὸν υἶόν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον RP 2:3 ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης WH Treg NIV] Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς RP

7 Τότε Ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος, 8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλέεμ εἶπεν· Πορευθέντες ἐξετάσατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ δὲ εὗρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως καγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν, καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἑστάθη ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. 11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. 12 καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλέεμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετούς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων. 17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· 18 Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς· Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι ὅτι οὐκ εἰσίν.

19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ 20 λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ, τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα

2:8 ἐξετάσατε ἀκριβῶς WH Treg NIV] ἀκριβῶς ἐξετάσατε RP 9 ἐστάθη WH Treg NIV] ἔστη RP 13 φαίνεται κατ' ὄναρ WH NIV RP] κατ' ὄναρ φαίνεται Treg 15 ὑπὸ WH Treg NIV] + τοῦ RP 17 διὰ WH Treg NIV] ὑπὸ RP 18 ἠκούσθη WH Treg NIV] + θρήνος καὶ RP 19 φαίνεται κατ' ὄναρ WH Treg NIV] κατ' ὄναρ φαίνεται RP

αὐτοῦ καὶ ἔεισήλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. **22** ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἔφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, **23** καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

3:1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας **2** καὶ λέγων· Μετανοεῖτε, ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **3** οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθὲς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. **4** αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, ἡ δὲ τροφή ἦν αὐτοῦ ἄκριδες καὶ μέλι ἄγριον. **5** τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περιχώρος τοῦ Ἰορδάνου, **6** καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῳ ἡ ποταμῷ ὑπὸ αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

7 Ἴδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; **8** ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας **9** καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. **10** ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κείται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

11 Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστιν, οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ. **12** οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ συναῖξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

2:21 εἰσήλθεν WH Treg NIV] ἤλθεν RP **22** βασιλεύει WH NIV] + ἐπὶ RP Treg • τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου WH Treg NIV] Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ RP **3:2** καὶ Treg NIV RP] – WH **3** διὰ WH Treg NIV] ὑπὸ RP **4** ἦν αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτοῦ ἦν RP **6** ποταμῷ WH Treg NIV] – RP **7** αὐτοῦ Treg NIV RP] – WH **10** δὲ WH Treg NIV] + καὶ RP **11** ὑμᾶς βαπτίζω WH Treg NIV] βαπτίζω ὑμᾶς RP • καὶ πυρὶ WH Treg NIV] – RP **12** ἀποθήκην WH NIV RP] + αὐτοῦ Treg

13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. **14** ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτὸν λέγων· Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με· **15** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· πρὸς αὐτόν· Ἄφες ἄρτι, οὕτως γὰρ πρέπειν ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφήσιν αὐτόν. **16** βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς· εὐθύς ἀνέβη ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ἠνεώχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν· **17** καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

4:1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. **2** καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσεράκοντα καὶ νύκτας τεσσεράκοντα ὕστερον ἐπέειπεν. **3** καὶ προσελθὼν ἰδὼν πειράζων εἶπεν αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. **4** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Γέγραπται· Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ.

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, **6** καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. **7** ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται· Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν **9** καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ταῦτά σοι πάντα δώσω, ἐὰν πεσῶν προσκυνήσῃς μοι. **10** τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε, Σατανᾶ· γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. **11** τότε ἀφήσιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσήλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

3:14 Ἰωάννης Treg NIV RP] – WH **15** πρὸς αὐτόν Treg NIV RP] αὐτῷ WH **16** βαπτισθεὶς δὲ WH Treg NIV] Καὶ βαπτισθεὶς RP • εὐθύς ἀνέβη WH Treg NIV] ἀνέβη εὐθύς RP • ἠνεώχθησαν WH NIV] + αὐτῷ Treg RP NA • πνεῦμα WH] τὸ πνεῦμα τοῦ Treg NIV RP • περιστερὰν WH] + καὶ Treg NIV RP **4:3** ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ WH Treg NIV] αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν RP **4** ὁ WH Treg NIV] – RP • ἐπὶ WH NIV RP] ἐν Treg **5** ἔστησεν WH Treg NIV] ἵστησιν RP **9** εἶπεν WH Treg NIV] λέγει RP • σοι πάντα WH Treg NIV] πάντα σοι RP **10** Ὑπαγε WH Treg NA] + ὀπίσω μου NIV RP

12 Ἀκούσας ἄρα ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 13 καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρά ἐλθὼν κατώκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὄρισις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλίμ· 14 ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· 15 Γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλίμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτίᾳ φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χῶρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· Μετανοεῖτε, ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν, ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς· 19 καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. 20 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. 22 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπειῶν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχόμενους, δαιμονιζομένους καὶ σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 25 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

5:1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· 2 καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκειν αὐτούς λέγων·

4:12 δὲ WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP 16 σκοτία WH Treg] σκότει NIV RP • φῶς εἶδεν WH Treg NIV] εἶδεν φῶς RP 23 ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ WH NIV] ὁ Ἰησοῦς ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ Treg; ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς RP 24 συνεχόμενους WH Treg] + καὶ NIV RP

- 3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
 4 μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
 5 μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.
 6 μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
 7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
 8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.
 9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.
 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

11 μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν ἄπονηρόν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθησεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι εἰ μὴ ἔβληθὲν ἔξω ἁ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ κείουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μῶδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι· 18 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. 19 ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιῆσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη ἢ πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

5:11 πονηρόν WH Treg NIV] + ῥῆμα RP 13 βληθὲν ἔξω WH Treg NIV] βληθῆναι ἔξω καὶ RP 20 ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη WH NIV] ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν Treg RP

21 Ἦκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. **22** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ ἄυτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἶπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἶπῃ· Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. **23** ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάκει μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, **24** ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἔλθων πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. **25** ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ ἕως ὅτου εἶ ἄμετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ, μήποτε σε παραδῶ ὁ ἀντιδικὸς τῷ κριτῆι, καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθῆσῃ· **26** ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως ἂν ἀποδῶς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

27 Ἦκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Οὐ μοιχεύσεις. **28** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. **29** εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ, συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆι εἰς γέενναν. **30** καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ, συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ.

31 Ἐρρέθη ἡ δέ· Ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. **32** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι ἄπᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτήν ἡμοιχευθῆναι, καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται.

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου. **34** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν τοῦ θεοῦ· **35** μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑπόδιόν ἐστιν τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ μεγάλου βασιλέως· **36** μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. **37** ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

5:22 αὐτοῦ WH NIV] + εἰκὴ Treg RP **25 μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ** WH Treg NIV] ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ RP • **κριτὴς** WH NIV] + σε παραδῶ Treg RP **30 εἰς γέενναν ἀπέλθῃ** WH Treg NIV] βληθῆι εἰς γέενναν RP **31 δέ** WH Treg NIV] + ὅτι RP **32 πᾶς ὁ ἀπολύων** WH Treg NIV] ὃς ἂν ἀπολύσῃ RP • **μοιχευθῆναι** WH Treg NIV] μοιχᾶσθαι RP **36 ποιῆσαι ἢ μέλαιναν** WH Treg NIV] ἢ μέλαιναν ποιῆσαι RP

38 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. **39** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει ἱεὶς τὴν δεξιὰν ἱεὶς αἰχμῶνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· **40** καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· **41** καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἓν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. **42** τῷ αἰτιοῦντί σε ἱεὶς, καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

43 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. **44** ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπάτε τοὺς ἐχθρούς ἱεὶς ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ ἱεὶς τῶν διωκόντων ὑμᾶς· **45** ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἱεὶς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροῦ καὶ ἀγαθοῦ καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. **46** ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι ἱεὶς τὸ αὐτὸ ἱεὶς οὖσιν; **47** καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἱεὶς ἀδελφούς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἱεὶς ἐθνικοὶ ἱεὶς τὸ αὐτὸ ἱεὶς οὖσιν; **48** Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ἱεὶς ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἱεὶς οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

6:1 Προσέχετε ἱεὶς δὲ τὴν ἱεὶς δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μὴ γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν ἱεὶς ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Ὅταν οὖν ποιῆς ἔλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ἱεὶς οὖσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. **3** σοῦ δὲ ἱεὶς οὖντος ἔλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου, **4** ὅπως ἡ σου ἡ ἔλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει ἱεὶς σοι.

5:39 **ραπίζει** WH Treg NIV] **ραπίσει** RP • **εἰς** WH Treg NIV] **ἐπὶ** RP • **σιαγώνα** NIV RP] + σου WH Treg NA **42** **δός** WH Treg NIV] **δίδου** RP **44** **ὑμῶν** WH Treg NIV] + εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς RP • **τῶν** WH Treg NIV] + ἐπηραζόντων ὑμᾶς καὶ RP **45** **ἐν** WH Treg NIV] + τοῖς RP **46** **τὸ αὐτὸ** WH NIV RP] οὕτως Treg **47** **ἀδελφούς** WH Treg NIV] φίλους RP • **ἐθνικοὶ** WH Treg NIV] **τελῶναι** RP • **τὸ αὐτὸ** WH Treg NIV] οὕτως RP **48** **ὡς** WH Treg NIV] ὥσπερ RP • **οὐράνιος** WH Treg NIV] ἐν τοῖς οὐρανοῖς RP **6:1** **δὲ** WH NA] – Treg NIV RP • **δικαιοσύνην** WH Treg NIV] ἔλεημοσύνην RP **4** **κρυπτῷ** WH Treg NIV] + αὐτὸς RP • **σοι** WH Treg NIV] + ἐν τῷ φανερωῷ RP

5 Καὶ ὅταν ᾿προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς ᾿οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ᾿ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ᾿ ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ ὅταν προσεύχη, εἰσελθε εἰς τὸ ταμεῖόν σου καὶ κλείσας τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει ᾿ σοι.

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὡσπερ οἱ ἐθνικοί, δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται· 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς, οἶδεν γὰρ ᾿ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρεῖαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν.

9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, 10 ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ᾿ ἐπὶ γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ᾿ ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ᾿ πονηροῦ. 14 ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ᾿ ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

16 Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ᾿ ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί, ἀφανίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ᾿ ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ ᾿ κρυφαίῳ· καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ ᾿ κρυφαίῳ ἀποδώσει σοι.

19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου

6:5 προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς WH Treg NIV | προσεύχη οὐκ ἔση ὡσπερ RP • ὅπως WH Treg NIV] + ἂν RP • ὑμῖν WH Treg NIV] + ὅτι RP 6 σοι WH Treg NIV] + ἐν τῷ φανερωῖ RP 8 ὁ Treg NIV RP] + θεὸς ὁ WH 10 ἐπὶ WH Treg NIV] + τῆς RP 12 ἀφήκαμεν WH Treg NIV] ἀφίεμεν RP 13 πονηροῦ WH Treg NIV] + Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας Ἀμὴν RP 15 ἀνθρώποις Holmes WH^{mag} NA] + τὰ παραπτώματα αὐτῶν WH Treg NIV RP 16 ὡς WH Treg NIV] ὡσπερ RP • ὑμῖν WH Treg NIV] + ὅτι RP 18 ᾿ κρυφαίῳ WH Treg NIV] κρυπτῷ RP • ᾿ κρυφαίῳ WH Treg NIV] κρυπτῷ RP

κλέπται οὐ διορύσσουν οὐδὲ κλέπτουσιν· **21** ὅπου γὰρ ἔστιν ὁ θησαυρός ἴσου, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ἴσου.

22 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν οὖν ἡ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· **23** ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ σκότος πόσον.

24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοι δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶ τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; **26** ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; **27** τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; **28** καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν· **29** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. **30** εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιένυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; **31** μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες· Τί φάγωμεν; ἢ· Τί πίωμεν; ἢ· Τί περιβαλώμεθα; **32** πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων. **33** ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. **34** μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον, ἢ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἰαυτῆς· ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

7:1 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· **2** ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. **3** τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν

6:21 ἴσου WH Treg NIV] ὑμῶν RP • ἴσου WH Treg NIV] ὑμῶν RP **22** ἡ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς WH NIV] ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἡ Treg RP **25** φάγητε Holmes WH^{margin}] + ἡ τί πῆγτε WH Treg NIV; + καὶ τί πῆγτε RP **28** αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν WH NIV] αὐξάνουσιν· οὐ κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν Treg; αὐξάνει οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει RP **32** ἐπιζητοῦσιν WH Treg NIV] ἐπιζητεῖ RP **33** βασιλείαν WH] + τοῦ θεοῦ Treg NIV RP **34** αὐτῆς WH] ἐαυτῆς Treg NIV; τὰ ἐαυτῆς RP

τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; **4** ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου· Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἄνω ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ; **5** ὑποκριτὰ, ἔκβαλε πρῶτον ἄνω ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκὸν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσίν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. **8** πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. **9** ἢ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον — μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; **10** ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσῃ — μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; **11** εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

12 Πάντα οὖν ὅσα ἐὰν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

13 Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· **14** ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

15 Προσέχετε ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων ἕσωθεν δὲ εἰσὶν λύκοι ἄρπαγες. **16** ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; **17** οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ, τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ· **18** οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν

7:4 ἐκ WH Treg NIV] ἀπὸ RP 5 ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκὸν WH Treg NIV] τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου RP 6 καταπατήσουσιν WH Treg NIV] καταπατήσωσιν RP 8 ἀνοιγήσεται WH NIV RP] ἀνοίγεται Treg 9 ἐστὶν NIV RP] – WH Treg • αἰτήσῃ WH Treg NA] ἐὰν αἰτήσῃ NIV RP 10 ἢ WH Treg NIV] – RP • ἰχθὺν αἰτήσῃ WH Treg NIV] ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ RP 12 ἐὰν WH NIV] ἂν Treg RP 13 ἢ πύλη Treg NIV RP] – WH 14 ὅτι WH] ὅτι δὲ NIV; τί Treg RP NA 15 Προσέχετε WH NIV] + δὲ Treg RP 16 σταφυλὰς WH Treg NIV] σταφυλὴν RP

καρπούς πονηρούς ἢ ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρπούς καλοὺς ποιεῖν. **19** πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. **20** ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι· Κύριε κύριε εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν ἢ τοῖς οὐρανοῖς. **22** πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε κύριε, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι ἐπροφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; **23** καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ἢ ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ὠκοδόμησεν ἢ αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἢ ἐπὶ τὴν πέτραν. **25** καὶ κατέβη ἢ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν, τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. **26** καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ὠκοδόμησεν ἢ αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἢ ἐπὶ τὴν ἄμμον. **27** καὶ κατέβη ἢ βροχὴ καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἢ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἢ ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· **29** ἦν γὰρ διδάσκων αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς ἢ αὐτῶν.

8:1 ἢ Καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἢ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἢ κολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. **2** καὶ ἰδοὺ λεπρὸς ἢ προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρῖσαι. **3** καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἢ ψατο ἢ αὐτοῦ λέγων· Θέλω, καθαρῖσθητι· καὶ εὐθέως ἢ καθαρίσθη αὐτοῦ ἢ λέπρα. **4** καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὑπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

7:18 ποιεῖν Treg NIV RP] ἐνεργεῖν WH **21** τοῖς WH Treg NIV] – RP **24** ὁμοιωθήσεται WH Treg NIV] ὁμοιώσω αὐτὸν RP • αὐτοῦ τὴν οἰκίαν WH Treg NIV] τὴν οἰκίαν αὐτοῦ RP **26** αὐτοῦ τὴν οἰκίαν WH Treg NIV] τὴν οἰκίαν αὐτοῦ RP **28** ἐτέλεσεν WH Treg NIV] συνετέλεσεν RP **29** αὐτῶν WH Treg NIV] – RP **8:1** Καταβάντος δὲ αὐτοῦ WH Treg NIV] Καταβάντι δὲ αὐτῷ RP **2** προσελθὼν WH Treg NIV] ἐλθὼν RP **3** αὐτοῦ WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP

5 Ἐισελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτὸν **6** καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. **7** Ἔγωγε λέγει· αὐτῷ· Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. **8** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· Κύριε, οὐκ εἰμι ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπέ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. **9** καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἑξουσίαν, ἔχων ὑπὲρ ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. **10** ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν τοῖς ἀκολουθοῦσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἵνα οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ εὔρον. **11** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἔξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. **12** οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. **13** καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχη· Ὑπάγε, ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι· καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν· **15** καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφήκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ ἠγέρθη καὶ διηκόνει αὐτῷ. **16** Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλεν τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· **17** ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλοὺς ὄχλους περιεῖλεν αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. **19** καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. **20** καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει. **21** ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

8:5 Ἐισελθόντος δὲ αὐτοῦ WH Treg NIV] Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ RP **7** καὶ Treg NIV RP] – WH • αὐτῷ WH NIV] + ὁ Ἰησοῦς Treg RP **8** καὶ ἀποκριθεὶς NIV RP] ἀποκριθεὶς δὲ WH Treg **9** ἐξουσίαν Treg NIV RP] + τασσόμενος WH **10** παρ' οὐδενὶ τοσαύτην πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ WH Treg NIV] οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν RP **13** ὡς WH NIV] καὶ ὡς Treg RP • παῖς WH Treg] + αὐτοῦ NIV RP **18** πολλοὺς ὄχλους Treg RP] ὄχλον WH NIV **21** μαθητῶν WH Treg] + αὐτοῦ NIV RP

22 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ ἑῖς πλοῖον ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **24** καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων, αὐτὸς δὲ ἐκάθειπεν. **25** καὶ ἑπροσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, ἑσῶσον, ἀπολλύμεθα. **26** καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. **27** οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες· Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ἑαυτῷ ὑπακούουσιν·

28 Καὶ ἑέλθόντος αὐτοῦ ἑῖς τὸ πέραν ἑῖς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. **29** καὶ ἰδοὺ ἑκραξαν λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἤλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; **30** ἣν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. **31** οἱ δὲ δαιμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἑἀπόστειλον ἡμᾶς ἑῖς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. **32** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον ἑῖς τὸς χοίρους· καὶ ἰδοὺ ὤρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ ἑῖς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. **33** οἱ δὲ βόσκοντες ἑφυγον, καὶ ἀπελθόντες ἑῖς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. **34** καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν ἑῖς ἑὐπάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

9:1 Καὶ ἑμβὰς ἑῖς πλοῖον διεπέρασεν καὶ ἤλθεν ἑῖς τὴν ἑδίαν πόλιν.

2 Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν τῷ παραλυτικῷ· Θάρσει, τέκνον·

8:22 λέγει WH Treg NIV] εἶπεν RP **23 εἶς** WH Treg] + τὸ NIV RP **25 προσελθόντες** WH Treg NIV] + οἱ μαθηταὶ RP • **ἑσῶσον** WH Treg NA] + ἡμᾶς NIV RP **27 αὐτῷ ὑπακούουσιν** WH Treg NIV] ὑπακούουσιν αὐτῷ RP **28 ἐλθόντος αὐτοῦ** WH Treg NIV] ἐλθόντι αὐτῷ RP • **Γαδαρηνῶν** WH Treg NIV] Γεργεσηνῶν RP **29 σοί** WH Treg NIV] + Ἰησοῦ RP **31 ἀπόστειλον ἡμᾶς** WH Treg NIV] ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν RP **32 τοὺς χοίρους** WH Treg NIV] τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων RP • **ἀγέλη** WH Treg NIV] + τῶν χοίρων RP **34 ὑπάντησιν** WH Treg NIV] συνάντησιν RP **9:1 ἐμβὰς** WH Treg RP NA] + ὁ Ἰησοῦς NIV • **εἶς** WH Treg NIV] + τὸ RP

Ἐπίκεινται ἔσθαι ἀμαρτίαι σου. 3 καὶ ἰδοὺ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ. 4 καὶ ἰδὼς ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν· Ἰναὶ ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 5 τί γὰρ ἔστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἐπίκεινται ἔσθαι ἀμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγειρε καὶ περιπάτει; 6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίναί ἀμαρτίας — τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ· Ἐγερθεὶς ἄρον σου τὴν κλίνην καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἐγερθεὶς ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 8 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἔφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τῷ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

10 Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἀμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 ὁ δὲ ἀκούσας εἶπεν· Οὐ χρειαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἔστιν· Ἐλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἤλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες· Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν καὶ πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἔστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύουσιν. 16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκου ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς·

9:2 ἀφίενται WH Treg NIV] ἀφώνται RP • σου αἱ ἀμαρτίαι WH Treg NIV] σοι αἱ ἀμαρτίαι σου RP 4 εἰδὼς WH Treg NIV] ἰδὼν RP NA • Ἰναὶ WH Treg NIV] + ὑμεῖς RP 5 Ἀφίενται WH Treg NIV] Ἀφώνται RP • Ἐγειρε WH Treg NIV] Ἐγειραι RP 6 Ἐγερθεὶς NIV RP] Ἐγειρε WH Treg 8 ἐφοβήθησαν WH Treg NIV] ἐθαύμασαν RP 10 καὶ WH Treg RP NA] – NIV 11 ἔλεγον WH Treg NIV] εἶπον RP 12 δὲ WH NIV] + Ἰησοῦς Treg RP • εἶπεν WH Treg NIV] + αὐτοῖς RP 13 ἀμαρτωλοὺς WH Treg NIV] + εἰς μετάνοιαν RP 14 πολλὰ Treg RP NA] – WH NIV

εἰ δὲ μὴ γε, ῥήγνυνται οἱ ἄσκοι, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἄσκοι ῥάπιδονται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἄσκους καινοὺς, καὶ ἀμφοτέροι συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς ἰδοὺ ἄρχων εἰς ῥέλων προσεκύνει αὐτῷ λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ῥέλων ἐπίθεσ τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. **19** καὶ ἐγερθεῖς ὁ Ἰησοῦς ῥήκολούθει αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **20** Καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὀπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. **21** ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ σωθήσομαι. **22** ὁ δὲ Ἰησοῦς ῥτραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν εἶπεν· Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. **23** καὶ ῥέλων ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητάς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον **24** ῥέλεγεν· Ἀναχωρεῖτε, οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον ἀλλὰ καθεύδει· καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. **25** ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. **26** καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὄλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν ῥαὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, ῥυῖε Δαυὶδ. **28** ῥέλοντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ· Ναί, κύριε. **29** τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. **30** καὶ ἠνεώχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ῥένεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· Ὅρατε μηδεὶς γινωσκέτω· **31** οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὄλη τῇ γῇ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων ἰδοὺ προσῆνεγκαν αὐτῷ ῥάνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον· **33** καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες· Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. **34** οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν ῥμαλακίαν. **36** Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους

9:17 ἀπόλλυνται WH Treg NIV] ἀπολοῦνται RP **18** ῥέλων Treg NIV RP] προσελθὼν WH **19** ῥήκολούθει WH Treg] ῥήκολούθησεν NIV RP **22** ῥτραφεὶς WH Treg NIV] ἐπιστραφεὶς RP **24** ῥέλεγεν WH Treg NIV] λέγει αὐτοῖς RP **27** αὐτῷ Treg NIV RP] – WH • υῖε WH RP] υῖος Treg NIV **30** ἐνεβριμήθη WH Treg NIV] ἐνεβριμήσατο RP **32** ῥάνθρωπον Treg NIV RP] – WH **35** ῥμαλακίαν WH Treg NIV] + ἐν τῷ λαῷ RP

ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὥσει πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. **37** τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργαται ὀλίγοι· **38** δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἐκβάλλῃ ἔργατας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

10:1 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. **2** τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς ἑαυτοῦ, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, **3** Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Ἐθαρραῖος, **4** Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν μὴ εἰσέλθῃτε· **6** πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. **7** πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε λέγοντες ὅτι Ἦγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **8** ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, ἄνεκρους ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. **9** μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, **10** μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς ἑαυτοῦ. **11** εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθῃτε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε. **12** εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν· **13** καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἄξια, ἐλθάτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἄξια, ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἑπιστραφήτω. **14** καὶ ὅς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. **15** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῆ πόλει ἐκείνῃ.

9:36 ὥσει WH NIV RP] ὡς Treg **10:2** αὐτοῦ Treg RP] + καὶ WH NIV **3** Ἐθαρραῖος WH Treg NIV] Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Ἐθαρραῖος RP **4** Καναναῖος WH Treg NIV] Κανανίτης RP • ὁ WH NIV] – Treg RP **8** ἀνεκρους ἐγείρετε WH Treg NIV] – RP **10** ῥάβδον WH Treg NIV] ῥάβδους RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] + ἐστιν RP **13** πρὸς Treg NIV RP] ἐφ' WH **14** ἂν WH Treg NIV] ἐὰν RP • ἔξω WH Treg NIV] – RP

16 Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραιί. **17** προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· **18** καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. **19** ὅταν δὲ ἴ παραδώσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί ἴ λαλήσητε· **20** οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. **21** παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. **22** καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται. **23** ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἴ ἐτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις ἴ τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἴ ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. **25** ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἴνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβούλ ἴ ἐπεκάλεσαν, πόσω μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ.

26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὁ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὁ οὐ γνωσθήσεται. **27** ὁ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὁ εἰς τὸ οὐς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων. **28** καὶ μὴ ἴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτείνειν· ἴ φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον ἴ καὶ ψυχὴν ἴ καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεένῃ. **29** οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. **30** ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναί εἰσίν. **31** μὴ οὖν ἴ φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἴ ἐν οὐρανοῖς·

10:19 παραδώσιν WH Treg NIV] παραδιδῶσιν RP • λαλήσητε WH Treg NIV] λαλήσετε RP **23** ἐτέραν WH Treg NIV] ἄλλην RP • τοῦ WH RP NA] – Treg NIV • ἂν Treg NIV RP] – WH **25** ἐπεκάλεσαν WH Treg NIV] ἐκάλεσαν RP **28** ἴ φοβεῖσθε Treg NIV RP] φοβηθῆτε WH • ἴ φοβεῖσθε WH NIV] φοβήθητε Treg RP • ἴ καὶ WH Treg NIV] + τὴν RP • ἴ καὶ WH Treg NIV] + τὸ RP **31** φοβεῖσθε WH Treg NIV] φοβηθῆτε RP **32** ἐν NIV RP] + τοῖς WH Treg NA

33 ὅστις ἄν ἀρνήσῃται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι ἑκείνῳ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

34 Μὴ νομίσῃτε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν. **35** ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, **36** καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. **37** ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. **38** καὶ ὁσὺ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν μου ἄξιος. **39** ὁ εὐρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὕρησει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. **41** ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψεται. **42** καὶ ὁσὺ ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

11:1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσωσιν τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρῦσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ πέμψας ἑστὸς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ **3** εἶπεν αὐτῶ· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; **4** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· **5** τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν, ἑστὸς καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· **6** καὶ μακάριός ἐστιν ὁσὺ ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7 Τούτων δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; **8** ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν ἑσθίῳ ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων ἑστὸς· **9** ἀλλὰ τί

10:33 δ' ἄν NIV RP] δὲ WH Treg • κἀγὼ αὐτὸν WH Treg NIV] αὐτὸν κἀγὼ RP • ἐν NIV RP] + τοῖς WH Treg NA **42** ἄν WH Treg NIV] ἐὰν RP **11:2** διὰ WH Treg NIV] δύο RP **5** καὶ WH Treg NIV] – RP **6** ἐὰν NIV RP] ἄν WH Treg **8** μαλακοῖς WH Treg NIV] + ἱματίοις RP • βασιλέων WH Treg NIV] βασιλείων RP • εἰσὶν Treg NIV RP] – WH

ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. **10** ὁ οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου. **11** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν. **12** ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. **13** πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν. **14** καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. **15** ὁ ἔχων ὄψα ἀκούετω.

16 Τίνοι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίσις ἡ καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἐτέροις· **17** ἡ λέγουσιν· Ἡυλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἡ ἐθρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκόψασθε· **18** ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν· Δαιμόνιον ἔχει· **19** ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν· Ἴδου ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς.

20 Τότε ἡ ἡρξάτο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. **21** Οὐαὶ σοι, Χοραζὶν· οὐαὶ σοι, Βηθσαϊδὰ· ὅτι εἰ ἐν Τύρω καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. **22** πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρω καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. **23** καὶ σύ, Καφαρναούμ, ἡ μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ἄδου ἡ καταβήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἡ ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἡ ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. **24** πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

11:9 ; προφήτην ἰδεῖν WH] ἰδεῖν; προφήτην Treg NIV RP 10 οὗτός WH NIV] + γὰρ Treg RP 15 ὄψα WH NIV] + ἀκούειν Treg RP 16 καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἐτέροις WH Treg NIV] ἐν ἀγοραῖς καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν τοῖς ἐταίροις αὐτῶν RP 17 λέγουσιν WH Treg NIV] καὶ λέγουσιν RP • ἐθρηνήσαμεν WH Treg NIV] + ὑμῖν RP 19 ἔργων WH Treg NIV] τέκνων RP 20 ἡρξάτο WH Treg RP NA] + ὁ Ἰησοῦς NIV 23 μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ WH Treg NIV] ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα RP • καταβήσῃ WH Treg NIV] καταβιβασθήσῃ RP • ἐγενήθησαν WH Treg NIV] ἐγένοντο RP • ἔμεινεν WH Treg NIV] ἔμειναν RP

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαι σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· **26** ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἔυδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. **27** Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

28 Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀναπαύσω ὑμᾶς. **29** ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῦς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν· **30** ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

12:1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέινασαν καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχους καὶ ἐσθίειν. **2** οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ· Ἰδοὺ οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. **3** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε ἔπείνασεν καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; **4** πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἔξον ἦν αὐτῷ φαγεῖν οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; **5** ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοί εἰσιν; **6** λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. **7** εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστίν· Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναίτιους. **8** κύριος γὰρ ἐστίν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν· **10** καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν. καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασιν θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. **11** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; **12** πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου. ὥστε ἔξεστιν τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. **13** τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἐκτεινόν σου τὴν χεῖρα· καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη

11:25 ἔκρυψας WH Treg NIV] ἀπέκρυψας RP **26** εὐδοκία ἐγένετο WH NIV] ἐγένετο εὐδοκία Treg RP **12:3** ἐπέινασεν WH Treg NIV] + αὐτὸς RP **4** ἔφαγον, ὃ WH NIV] ἔφαγεν, ὃ Treg; ἔφαγεν οὐς RP **10** ἄνθρωπος WH Treg NIV] + ἦν τὴν RP • θεραπεύειν WH Treg RP] θεραπεῦσαι NIV **11** ἔσται WH NIV RP] – Treg **13** σου τὴν χεῖρα WH Treg NIV] τὴν χεῖρά σου RP

ύγιῆς ὡς ἡ ἄλλη. **14** ἔξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, **16** καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν, **17** ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἑσαίου τοῦ προφήτου λέγοντος· **18** Ἴδου ὁ παῖς μου ὃν ἠρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου ἔεις ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. **19** οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάζει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. **20** κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῆκος τὴν κρίσιν. **21** καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσιν.

22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. **23** καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον· Μῆτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυὶδ; **24** οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον· Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. **25** εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθῆσεται. **26** καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθῆσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; **27** καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. **28** εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἅρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **29** ἢ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἄρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει. **30** ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. **31** διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς

12:14 ἔξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι ... αὐτοῦ WH Treg NIV] Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ... αὐτοῦ ἔξελθόντες RP **15** αὐτῷ WH NIV] + ὄχλοι Treg RP NA **17** ἵνα WH Treg NIV] ὅπως RP **18** εἰς ὃν NIV RP] ὃν WH; ἐν ᾧ Treg **22** προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλὸς καὶ κωφός Treg RP NA] προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ κωφόν WH NIV • κωφόν WH Treg NIV] τυφλὸν καὶ κωφόν καὶ RP **25** δὲ WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP **27** κριταὶ ἔσονται ὑμῶν WH Treg NIV] ὑμῶν ἔσονται κριταὶ RP **29** ἀρπάσαι WH Treg NIV] διαρπάσαι RP • διαρπάσει WH Treg RP NA] διαρπάση NIV

ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἴαφεθήσεται. 32 καὶ ὃς ἐὰν εἶπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἶπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

33 Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκειται. 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθὰ, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ ἰαληθούσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως· 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιοθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινούσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε.

43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει. 44 τότε λέγει· Ἐἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω· ὅθεν ἐξῆλθον· καὶ ἔλθον ἰερίσκει ἰσκολάζοντα σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ

12:31 ἀφεθήσεται WH Treg NIV] + τοῖς ἀνθρώποις RP 32 τούτῳ τῷ WH Treg NIV] τῷ νῦν RP 36 λαλήσουσιν WH Treg NIV] ἐὰν λαλήσωσιν RP 38 αὐτῷ WH Treg NIV] – RP 44 Εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω WH Treg NIV] Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου RP • εὐρίσκει WH Treg RP NA] + τὸν οἶκόν NIV • σκολάζοντα Treg NIV RP] + καὶ WH

ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἔτι Ἦ δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῶ λαλῆσαι. **47** εἶπεν δὲ τις αὐτῶ· Ἴδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου ἔξω ἐστήκασιν, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. **48** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῶ Ἦ λέγοντι αὐτῶ· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; **49** καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· Ἴδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· **50** ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

13:1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξέλθων ὁ Ἰησοῦς Ἦ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· **2** καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν Ἦ εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰστήκει. **3** καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων· Ἴδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. **4** καὶ ἐν τῶ σπείρειν αὐτὸν ἂ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἔλθόντα τὰ πετεινὰ Ἦ κατέφαγεν αὐτά. **5** ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρῶδη ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς, **6** ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. **7** ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκάνθαι καὶ ἔπνιξαν αὐτά. **8** ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὁ μὲν ἕκατὸν ὁ δὲ ἐξήκοντα ὁ δὲ τριάκοντα. **9** ὁ ἔχων Ἦ ὦτα ἀκουέτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν αὐτῶ· Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; **11** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἦ αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. **12** ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῶ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. **13** διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνίουσιν· **14** καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἠσαΐου ἡ λέγουσα· Ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. **15** ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά

12:46 δὲ RP] – WH Treg NIV **47** εἶπεν ... λαλῆσαι Treg NIV RP] – WH **48** λέγοντι WH Treg NIV] εἰπόντι RP **13:1** Ἐν WH Treg NIV] + δὲ RP • τῆς WH Treg NIV] ἀπὸ τῆς RP **2** εἰς WH Treg NIV] + τὸ RP **4** ἐλθόντα τὰ πετεινὰ WH NIV] ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ RP; ἦλθον τὰ πετεινὰ καὶ Treg **7** ἐπνίξαν NIV] ἀπέπνιξαν WH Treg RP **9** ὦτα WH NIV] + ἀκούειν Treg RP **11** αὐτοῖς Treg RP NA] – WH NIV

τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὤσιν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὤσιν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. **16** ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὄψα ὑμῶν ὅτι ἴ ακούουσιν. **17** ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ Ἰσπείραντος. **19** παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. **20** ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν, **21** οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. **22** ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάθαρτας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος Ἰ τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλοῦτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. **23** ὁ δὲ ἐπὶ τὴν Ἰ καλὴν γῆν Ἰ σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ Ἰ συνιείς, ὃς δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατὸν ὁ δὲ ἐξήκοντα ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ Ἰ σπείραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. **25** ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἤλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ Ἰ ἐπέσπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπήλθεν. **26** ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. **27** προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότητος εἶπον αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα Ἰ ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; **28** ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἀνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ Ἰ δοῦλοι αὐτῷ λέγουσιν Ἰ· Θέλεις οὖν ἀπελθόντες Ἰ συλλέξωμεν αὐτά; **29** ὁ δὲ Ἰ φησιν· Οὐ, μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον· **30** ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα Ἰ μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ

13:16 ἀκούουσιν WH Treg NIV] ἀκούει RP **18** σπείραντος WH Treg NIV] σπείροντος RP **22** τούτου RP] – WH Treg NIV **23** καλὴν γῆν WH Treg NIV] γῆν τὴν καλὴν RP • συνιείς WH Treg NIV] συνιών RP **24** σπείραντι WH Treg NIV] σπείροντι RP **25** ἐπέσπειρεν WH Treg NIV] ἔσπειρεν RP **27** ἔσπειρας WH NIV RP] ἔσπειρες Treg **28** δοῦλοι αὐτῷ λέγουσιν Treg] αὐτῷ λέγουσιν WH; δουλοι λεγουσιν αυτω NIV; δουλοι ειπον αυτω RP • συλλέξωμεν WH Treg NIV] συλλέξομεν RP **29** φησιν WH Treg NIV] ἔφη RP **30** μέχρι RP] ἕως WH Treg NIV

ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δῆσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῆτον Ἦ συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς λέγων· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· **32** ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶν πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ ἀυξηθῆῃ μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ Ἦ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐξυμῶθη ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς Ἦ οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς· **35** ὅπως πληρωθῆῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ Ἦ καταβολῆς.

36 Τότε ἀφείδους τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν Ἦ οἰκίαν. καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ἦ Διασάφησον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. **37** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς Ἦ εἶπεν· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· **38** ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί ἐσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνιά ἐσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, **39** ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια Ἦ αἰῶνός ἐστιν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι ἐσιν. **40** ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ Ἦ καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ Ἦ αἰῶνος· **41** ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, **42** καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. **43** Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων Ἦ ὦτα ἀκούετω.

13:30 συναγάγετε NIV RP] συνάγετε WH Treg **33 ἐνέκρυψεν** WH Treg NIV] ἔκρυψεν RP **34 οὐδὲν** WH Treg NIV] οὐκ RP **35 καταβολῆς** WH Treg] + κόσμου NIV RP **36 οἰκίαν** WH Treg NIV] + ὁ Ἦσοῦς RP • **Διασάφησον** WH Treg NIV] Φράσον RP **37 εἶπεν** WH Treg NIV] + αὐτοῖς RP **39 αἰῶνός** WH Treg NIV] τοῦ αἰῶνός RP **40 καίεται** Treg RP] κατακαίεται WH NIV • **αἰῶνος** WH Treg NIV] + τούτου RP **43 ὦτα** WH NIV] + ἀκούειν Treg RP

44 Ὅμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῶ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρῶν ἄνθρωπος ἔκρυψεν, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει ἔτι καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἄνθρωπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· **46** εὐρῶν δὲ ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακεν πάντα ὅσα εἶχεν καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

47 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη βληθείση εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούση· **48** ἦν ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγην, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. **49** οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων **50** καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51 Συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ· Ναί. **52** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοίός ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά. **53** καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην ἐκεῖθεν.

54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν· Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; **55** οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; ἢ οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; **56** καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσιν; πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; **57** καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. **58** καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

13:44 Ὅμοία WH Treg NIV | Πάλιν ὁμοία RP • πωλεῖ πάντα ὅσα ἔχει Treg NIV | πωλεῖ ὅσα ἔχει WH; πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ RP **45** ἀνθρώπῳ Treg NIV RP] – WH **46** εὐρῶν δὲ WH Treg NIV] ὅς εὐρῶν RP **48** ἄγην WH Treg NIV] ἀγγεῖα RP **51** Συνήκατε WH Treg NA | Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Συνήκατε NIV RP • **Ναί** WH Treg NIV] + χύριε RP **52** τῇ βασιλείᾳ WH Treg NIV] εἰς τὴν βασιλείαν RP **55** οὐχ WH Treg NIV] Οὐχί RP • Ἰωσήφ WH Treg NIV] Ἰωσῆς RP **57** πατρίδι WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP

14:1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, **2** καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ· Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. **3** Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδωκεν αὐτὸν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, **4** ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν αὐτήν· **5** καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. **6** Ἐγενεσίους δὲ γενομένοις τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρρεσεν τῷ Ἡρώδῃ, **7** ὅθεν μετὰ ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἂν αἰτήσῃται. **8** Ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς· Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. **9** καὶ ἠλυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ τὸν ὄρκον καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσεν δοθῆναι, **10** καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ· **11** καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. **12** καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦσαν τὸ πτώμα καὶ ἔθαψαν αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

13 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ ἀπὸ τῶν πόλεων. **14** καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. **15** Ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες· Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. **16** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρειαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. **17** οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. **18** ὁ δὲ εἶπεν· Φέρετέ μοι ὧδε αὐτούς. **19** καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας,

14:3 αὐτὸν Treg NIV RP] – WH • ἐν φυλακῇ ἀπέθετο WH NIV] ἐν τῇ φυλακῇ ἀπέθετο Treg; ἔθετο ἐν φυλακῇ RP **4** αὐτῷ ὁ Ἰωάννης RP] ὁ Ἰωάννης αὐτῷ WH NIV; ὁ Ἰωάννης Treg **6** γενεσίους δὲ γενομένοις WH Treg NIV] Γενεσίων δὲ ἀγομένων RP **7** ἂν WH NIV RP] ἂν Treg **9** λυπηθεὶς ὁ βασιλεὺς διὰ WH Treg NIV] ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς διὰ δὲ RP **10** τὸν NIV RP] – WH Treg **12** πτώμα WH Treg NIV] σῶμα RP • αὐτόν WH Treg NA] αὐτό NIV RP **13** Ἀκούσας δὲ WH Treg NIV] Καὶ ἀκούσας RP **14** ἐξελθὼν WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP **15** μαθηταὶ WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **18** ὧδε αὐτούς WH Treg NIV] αὐτούς ὧδε RP **19** τοῦ χόρτου WH Treg NIV] τοὺς χόρτους RP

ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. **20** καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. **21** οἱ δὲ ἐσθιόντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ εὐθέως ἤνάγκασεν τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι εἰς πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. **23** καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὁψίας δὲ γενομένης μόνος ἦν ἐκεῖ. **24** τὸ δὲ πλοῖον ἤδη Ἰστανδίου πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχεν, βασιανίζομενον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ἦν γὰρ ἐναντιὸς ὁ ἄνεμος. **25** τετάρτη δὲ φυλακῆ τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. **26** οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθησαν λέγοντες ὅτι Φάντασμα ἐστίν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. **27** εὐθύς δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

28 Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῶ ὁ Πέτρος εἶπεν· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με εἰσελθεῖν πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ ὕδατα. **29** ὁ δὲ εἶπεν· Ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. **30** βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων· Κύριε, σῶσόν με. **31** εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπέλαβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῶ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; **32** καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. **33** οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῶ λέγοντες· Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ. **35** καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκεῖνου ἀπέστειλαν εἰς ὄλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, **36** καὶ

14:22 ἠνάγκασεν WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • εἰς WH Treg] + τὸ NIV RP 24 σταδίου πολλοὺς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχεν WH Treg NIV] μέσον τῆς θαλάσσης ἦν RP 25 ἦλθεν WH Treg NA] ἀπῆλθεν NIV RP • αὐτοὺς WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • τὴν θάλασσαν WH Treg NIV] τῆς θαλάσσης RP 26 οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτὸν WH NIV] καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ Treg RP • τῆς θαλάσσης WH Treg NIV] τὴν θάλασσαν RP 27 εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP • αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Treg RP] ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς WH NIV 28 αὐτῶ ὁ Πέτρος εἶπεν Treg NIV RP] ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῶ WH • ἐλθεῖν πρὸς σὲ WH Treg NIV] πρὸς σε ἐλθεῖν RP 29 πλοίου WH Treg] + ὁ NIV RP • καὶ ἦλθεν WH NIV] ἐλθεῖν Treg RP 30 ἰσχυρὸν Treg RP NA] – WH NIV 32 ἀναβάντων WH Treg NIV] ἐμβάντων RP 33 πλοίῳ WH NIV] + ἐλθόντες Treg RP 34 ἐπὶ τὴν γῆν εἰς WH Treg NIV] εἰς τὴν γῆν RP

παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο διεσώθησαν.

15:1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Ἐφορισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες **2** Διὰ τί οἱ μαθηταὶ σου παραβαίνουν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας ἑαυτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. **3** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; **4** ὁ γὰρ θεὸς εἶπεν· Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ· Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ **5** ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ὁς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ· Δῶρον δ' ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς, **6** οὐ μὴ τιμῆσαι τὸν πατέρα ἑαυτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. **7** ὑποκριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας λέγων· **8** Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· **9** μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε καὶ συνίετε· **11** οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. **12** Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ· Οἶδας ὅτι οἱ Ἐφορισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; **13** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Πᾶσα φυτεία ἦν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ἐκριζωθήσεται. **14** ἄφετε αὐτούς· τυφλοὶ εἰσιν ὁδηγοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. **15** Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. **16** ὁ δὲ εἶπεν· Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοὶ ἐστε; **17** οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς

15:1 Ἰησοῦ WH Treg NIV] + οἱ RP • **Ἐφορισαῖοι καὶ γραμματεῖς** WH Treg NIV] γραμματεῖς καὶ Ἐφορισαῖοι RP **2 αὐτῶν** Treg NIV RP] – WH **4 εἶπεν** WH Treg NIV] ἐνετείλατο λέγων RP **6 οὐ** WH Treg NIV] καὶ οὐ RP • **τιμῆσαι** WH Treg NIV] τιμῆση RP • **αὐτοῦ** WH NIV] + ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ Treg RP • **τὸν λόγον** WH Treg NIV] τὴν ἐντολὴν RP **8 Ὁ λαὸς οὗτος** WH Treg NIV] Ἐγγίξει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν καὶ RP **12 μαθηταὶ** WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP • **λέγουσιν** WH Treg NIV] εἶπον RP **14 τυφλοὶ εἰσιν ὁδηγοὶ τυφλῶν** Treg NA] τυφλοὶ εἰσιν ὁδηγοὶ WH NIV; ὁδηγοὶ εἰσιν τυφλοὶ τυφλῶν RP **15 ταύτην** NIV RP] – WH Treg **16 δὲ** WH Treg NIV] + Ἰησοῦς RP **17 οὐ** WH Treg NIV] Οὐπω RP

ἀφεδρώνα ἐκβάλλεται; **18** τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, ἀκαεῖνα κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον. **19** ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. **20** ταῦτά ἐστὶν τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον, τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν οὐ κοινοὶ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. **22** καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξεληθοῦσα ἔκραζεν λέγουσα· Ἐλέησόν με, κύριε Ἰσὶδ Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. **23** ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες· Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν. **24** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. **25** ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνη αὐτῷ λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι. **26** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. **27** ἡ δὲ εἶπεν· Ναί, κύριε, καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. **28** τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γεννηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

29 Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβάς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. **30** καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν κωφούς, τυφλοὺς, χωλοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἐτέρους πολλοὺς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. **31** ὥστε τὸν ὄχλον θαυμάσαι βλέποντας κωφούς λαλοῦντας κυλλοὺς ὑγιεῖς, καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραὴλ.

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν· Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νῆστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. **33** καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι

15:22 ἔκραζεν WH Treg NIV] ἐκραύγασεν αὐτῷ RP • υἱὸς WH Treg NIV] υἱὲ RP 23 ἠρώτουν WH Treg NIV] ἠρώτων RP 25 προσεκύνη WH Treg NIV] προσεκύνησεν RP 30 κωφούς, τυφλοὺς, χωλοὺς, κυλλοὺς Holmes] χωλοὺς, κυλλοὺς, τυφλοὺς, κωφούς WH; χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφούς, κυλλοὺς Treg RP; χωλοὺς, τυφλοὺς, κυλλοὺς, κωφούς NIV • αὐτοῦ WH Treg NIV] τοῦ Ἰησοῦ RP 31 τὸν ὄχλον WH NIV] τοὺς ὄχλους Treg RP • κυλλοὺς ὑγιεῖς Treg NIV RP] – WH • καὶ WH Treg NIV] – RP 33 μαθηταί WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP

τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; **34** καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπαν· Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. **35** καὶ Ἦ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἄναπνεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν **36** ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας Ἦ καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδίδου τοῖς μαθηταῖς οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. **37** καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦσαν ἑπτὰ σφυρίδας πλήρεις. **38** οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. **39** καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγαδάν.

16:1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδείξει αὐτοῖς. **2** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁψίας γενομένης λέγετε· Εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· **3** καὶ πρῶτ᾽· Σήμερον χειμῶν, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. Ἦ τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε. **4** Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωανᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἀπῆλθεν.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. **6** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. **7** οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. **8** γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἔειπεν· Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; **9** οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; **10** οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων καὶ πόσας σφυρίδας ἐλάβετε; **11** πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν; προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ

15:35 παραγγείλας WH Treg NIV | ἐκέλευσεν RP • τῷ ὄχλῳ WH Treg NIV | τοῖς ὄχλοις RP **36** ἔλαβεν WH Treg NIV | καὶ λαβὼν RP • καὶ WH Treg NIV | – RP • ἐδίδου WH Treg NIV | ἔδωκεν RP • μαθηταῖς WH NIV | + αὐτοῦ Treg RP • τοῖς ὄχλοις WH Treg NIV | τῷ ὄχλῳ RP **37** τὸ ... κλασμάτων ἦσαν WH Treg NIV | ἦσαν τὸ ... κλασμάτων RP **39** Μαγαδάν WH Treg NIV | Μαγδαλά RP **16:2–3** Ὁψίας γενομένης ... οὐ δύνασθε Treg NIV RP | [[WH]] • τὸ Treg NIV [[WH]] | Ὑποκριταὶ τὸ RP **4** Ἰωανᾶ WH Treg NIV | + τοῦ προφήτου RP **5** μαθηταὶ WH Treg NIV | + αὐτοῦ RP **8** εἶπεν WH Treg NIV | + αὐτοῖς RP • ἐλάβετε Treg RP | ἔχετε WH NIV **11** ἄρτων WH Treg NIV | ἄρτου RP • προσέχετε δὲ WH Treg NIV | προσέχειν RP

Σαδδουκαίων. **12** τότε συνήκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης ᾠ τῶν ἄρτων ᾠ ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων· ᾠ Τίνα λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; **14** οἱ δὲ εἶπαν· Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν. **15** λέγει αὐτοῖς· ᾠμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; **16** ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν· Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. **17** ᾠ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι ἀλλ' ὁ πατὴρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· **18** καὶ γὰρ δὲ σοι λέγω ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾠδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς· **19** ᾠ δώσω σοι τὰς ᾠ κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὁ ᾠ ἐὰν δήσης ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὁ ᾠ ἐὰν λύσης ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. **20** τότε ᾠ διεστείλατο τοῖς ᾠ μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτὸς ᾠ ἐστὶν ὁ χριστὸς.

21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ᾠ ὁ Ἰησοῦς ᾠ δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν ᾠ εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν ᾠ καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. **22** καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμαῖν αὐτῷ λέγων· ᾠ Ἰλεῶς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. **23** ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· ᾠ Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· σκάνδαλον ᾠ εἶ ἐμοῦ ᾠ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ᾠ Εἶ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. **25** ὁς γὰρ ᾠ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· ὁς δ' ᾠ ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν. **26** τί γὰρ ᾠ ὠφελθῆσεται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὀλον κερδήσῃ τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ

16:12 τῶν ἄρτων WH Treg NIV] τοῦ ἄρτου RP **13** Τίνα WH Treg NIV] + με RP **17** ἀποκριθεὶς δὲ WH Treg NIV] Καὶ ἀποκριθεὶς RP **19** δώσω WH NIV] καὶ δώσω Treg RP • κλεῖδας WH Treg NIV] κλεῖς RP • ᾠ ἐὰν WH NIV RP] ᾠ ἐν Treg • ᾠ ἐὰν WH NIV RP] ᾠ ἐν Treg **20** διεστείλατο Treg RP NA] ἐπέτιμήσεν WH NIV • μαθηταῖς WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP • ἐστὶν WH Treg NIV] + Ἰησοῦς RP **21** ὁ Ἰησοῦς Treg NIV RP] Ἰησοῦς Χριστὸς WH • εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν WH Treg NIV] ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα RP **23** εἶ ἐμοῦ WH Treg NIV] μου εἶ RP **25** ἐὰν WH Treg NIV] ᾠ ἐν RP **26** ὠφελθῆσεται WH Treg NIV] ὠφελείται RP

ζημιωθῆ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 27 μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστω κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐστῶτων ὅτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

17:1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἔγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 καὶ ἰδοὺ ὥφθη αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. 4 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσω ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀψάμενος αὐτῶν εἶπεν· Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον εἰ μὴ αὐτὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων· Μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἔγερθῆ. 10 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἔλθειν πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἡλίας μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα· 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν·

16:28 ὅτι WH NIV] – Treg RP • τῶν ὧδε ἐστῶτων WH Treg NIV] ὧδε ἐστῶτες RP 17:2 ἐγένετο WH Treg NIV] ἐγένοντο RP 3 ὥφθη WH Treg NIV] ὥφθησαν RP • συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ WH Treg NIV] μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες RP 4 ποιήσω WH NIV] ποιήσωμεν Treg RP • Ἡλίᾳ μίαν WH Treg NIV] μίαν Ἡλίᾳ RP 5 ἀκούετε αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτοῦ ἀκούετε RP 7 προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀψάμενος αὐτῶν WH NIV] προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἤψατο αὐτῶν Treg; προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ RP 8 αὐτὸν WH NIV] τὸν Treg RP 9 ἐγερθῆ WH Treg NIV] ἀναστῆ RP 10 μαθηταὶ WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP 11 δὲ WH Treg NIV] + Ἰησοῦς RP • εἶπεν WH Treg NIV] + αὐτοῖς RP • ἔρχεται WH Treg NIV] + πρῶτον RP

οὕτως και ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. **13** τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ ἔλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν **15** και λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται και κακῶς ἔπάσχει, πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ και πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. **16** και προσηνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, και οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. **17** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἄπιστος και διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. **18** και ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, και ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· και ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. **19** Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον· Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; **20** ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ· Μετάβα ἔνθεν ἔκει, και μεταβήσεται, και οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.

22 Ὑστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, **23** και ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, και τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. και ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραγμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ και εἶπαν· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραγμα; **25** λέγει· Ναί. και ἔλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; **26** εἰπόντος δέ· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄρα γε ἐλεύθεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί. **27** ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον και τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον, και ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσεις στατήρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ και σοῦ.

17:14 ἐλθόντων WH Treg NIV] + αὐτῶν RP **15** πάσχει NIV RP] ἔχει WH Treg **17** μεθ' ὑμῶν ἔσομαι WH Treg NIV] ἔσομαι μεθ' ὑμῶν RP **20** λέγει WH Treg NIV] Ἰησοῦς εἶπεν RP • ὀλιγοπιστίαν WH Treg NIV] ἀπιστίαν RP • **Μετάβα ἔνθεν** WH Treg NIV] Μετάβηθι ἔνθεν RP • ὑμῖν WH NIV] + 21 Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ και νηστείᾳ. Treg RP **22** Ὑστρεφομένων WH Treg NIV] Ἀναστρεφομένων RP **25** ἐλθόντα WH Treg NIV] ὅτε εἰσῆλθεν RP **26** εἰπόντος δέ WH Treg NIV] Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος RP **27** εἰς WH Treg NA] + τὴν NIV RP • ἀναβάντα WH Treg NIV] ἀναβαίνοντα RP

18:1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες· Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; **2** καὶ Ἦ προσκαλεσάμενος παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν **3** καὶ εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. **4** ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· **5** καὶ ὃς ἂν δέξηται ἓν παιδίον τοιοῦτο ἔπι τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.

6 Ὃς δ' ἂν σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρεи αὐτῷ ἵνα κρεμασθῆ μύλος ὄνικος ἔεις τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῆ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. **7** οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη Ἦ γὰρ ἔλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἄνθρωπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται.

8 Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον Ἦ αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν Ἦ κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. **9** καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοὶ ἐστὶν μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 Ὅρατε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν Ἦ οὐρανοῖς. **12** τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηται τινὶ ἄνθρωπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῆ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ Ἦ ἀφήσει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐπὶ τὰ ὄρη Ἦ καὶ πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; **13** καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. **14** οὕτως οὐκ ἔστιν θέλημα Ἦ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς Ἦ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόληται Ἦ ἐν τῶν μικρῶν τούτων.

18:2 προσκαλεσάμενος WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP **5** ἐὰν WH NIV RP] ἂν Treg • ἐν παιδίον τοιοῦτο WH NIV] ἐν παιδίον τοιοῦτον Treg; παιδίον τοιοῦτον ἐν RP **6** εἰς RP] περὶ WH Treg NIV **7** γὰρ WH Treg NIV] + ἐστὶν RP • ἀνθρώπῳ WH Treg NIV] + ἐκείνῳ RP **8** αὐτὸν WH Treg NIV] αὐτὰ RP • κυλλὸν ἢ χωλόν WH NIV] χωλὸν ἢ κυλλόν Treg RP **10** οὐρανοῖς WH Treg NIV] + 11 Ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. RP **12** ἀφήσει WH Treg NIV] ἀφείς RP • καὶ WH Treg NIV] – RP **14** ἔμπροσθεν WH Treg RP NA] – NIV • ὑμῶν NIV RP] μου WH Treg • ἐν WH Treg NIV] εἰς RP

15 Ἐὰν δὲ ἀμαρτήσῃ ἑἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδῃσας τὸν ἀδελφόν σου· **16** ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἕτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα· **17** ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὸν τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. **18** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἑὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἑν οὐρανῷ καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἑν οὐρανῷ. **19** Πάλιν ἑὰν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. **20** οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν· Κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσῃ εἰς ἐμέ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἐπτάκις; **22** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις ἀλλὰ ἕως ἐβδομηκοντάκις ἐπτά.

23 Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ὃς ἠθέλησεν συναῖρει λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ· **24** ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναῖρειν προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. **25** μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριοςπραθῆναι καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει καὶ ἀποδοθῆναι. **26** πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνη αὐτῷ λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι· **27** σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον ἀφήκεν αὐτῷ. **28** ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὗρεν ἓνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ ὃς ὄφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων· Ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις. **29** πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. **30** ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ

18:15 εἰς σὲ Treg NIV RP] – WH • ὕπαγε WH Treg NIV] + καὶ RP **18** ἐὰν WH NIV RP] ἂν Treg • ἑν WH NIV] + τῷ Treg RP • ἑν WH NIV] + τῷ Treg RP **19** ἀμὴν WH Treg RP NA] – NIV • συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν WH Treg NIV] ὑμῶν συμφωνήσωσιν RP **21** αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν RP] ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ WH Treg NIV **24** προσηνέχθη NIV RP] προσήχθη WH Treg • αὐτῷ εἷς Treg NIV RP] εἷς αὐτῷ WH **25** κύριος WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP • γυναῖκα WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP • ἔχει WH Treg NIV] εἶχεν RP **26** Μακροθύμησον WH Treg NIV] Κύριε Μακροθύμησον RP • ἐμοί WH NIV RP] ἐμέ Treg • ἀποδώσω σοι WH Treg NIV] σοι ἀποδώσω RP **28** Ἀπόδος WH Treg NIV] + μοι RP **29** αὐτοῦ WH Treg NIV] + εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ RP • ἐμοί WH NIV RP] ἐμέ Treg

ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἧς οὐκ ἀποδῶ τὸ ὀφειλόμενον. **31** ἰδόντες ἧ οὖν οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. **32** τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ· Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· **33** οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ γὰρ σὲ ἠλέησα; **34** καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς ἕως οὐκ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον. **35** Οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ Ἰουδαῖος ποιήσει ὑμῖν ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ἧ ὑμῶν.

19:1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. **2** καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

3 Καὶ προσῆλθον ἧ αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ ἧ λέγοντες· Εἰ ἔξεστιν ἧ ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; **4** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἧ εἶπεν· Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ἧ κτίσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίησεν αὐτοὺς **5** καὶ εἶπεν· ἧ Ἔνεκα τούτου καταλείψει ἧ ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ ἧ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; **6** ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἧ ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. **7** λέγουσιν αὐτῷ· Τί οὖν Μωϋσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι ἧ αὐτήν; **8** λέγει αὐτοῖς ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψε ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν, ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. **9** λέγω δὲ ὑμῖν ἧ ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμήσῃ ἄλλην μοιχᾶται ἧ καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται`.

18:30 οὐκ RP] – WH Treg NIV **31** οὖν WH Treg NIV] δὲ RP **34** ὀφειλόμενον WH Treg NIV] + αὐτῷ RP **35** οὐράνιος WH Treg NIV] ἑπουράνιος RP • ὑμῶν WH Treg NIV] + τὰ παραπτώματα αὐτῶν RP **19:3** αὐτῷ WH Treg NIV] + οἱ RP • λέγοντες WH Treg NIV] + αὐτῷ RP • ἀνθρώπῳ Treg NIV RP] – WH **4** εἶπεν WH Treg NIV] + αὐτοῖς RP • κτίσας WH Treg NIV] ποιήσας RP **5** ἔνεκα WH Treg NIV] ἔνεκεν RP • κολληθήσεται WH Treg NIV] προσκολληθήσεται RP **7** αὐτήν NIV RP] – WH Treg **9** ὅτι WH NIV RP] – Treg • καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται Treg RP] – WH NIV

10 Λέγουσιν αὐτῶ οἱ ἄμαθῆταί· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. **11** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον ἄλλ' οἷς δέδοται. **12** εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιτίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνοχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνοχίσαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δὲ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.

13 Τότε ἄμαθῆθησαν αὐτῶ παῖδια ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῆ αὐτοῖς καὶ προσεῖχῃται· οἱ δὲ ἀμαθῆταί ἐπέτιμησαν αὐτοῖς. **14** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε τὰ παῖδια καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἔλθειν πρὸς με, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. **15** καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἔπορεύθη ἐκεῖθεν.

16 Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῶ εἶπεν· Ἐδιδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα ἴσχω ζωὴν αἰώνιον; **17** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῶ· Τί με ἔρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός· εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἄμῃσον τὰς ἐντολάς. **18** λέγει αὐτῶ· Ποίᾳ; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Τὸ Οὐ φονεύσεις, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐ ψευδομαρτυρήσεις, **19** τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. **20** λέγει αὐτῶ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἔφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ; **21** ἔφη αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ ἴδου πτωχὸς, καὶ ἔξαι θησαυρόν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. **22** ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον ἀπῆλθεν λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς ἀμαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. **24** ἄλλοι δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερον ἐστὶν κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν

19:10 ἀμαθῆταί WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP NA **11** τοῦτον Treg NIV RP] – WH **13** ἀμαθῆθησαν WH Treg NIV] ἀμαθῆθη RP **15** τὰς χεῖρας αὐτοῖς WH Treg NIV] αὐτοῖς τὰς χεῖρας RP **16** αὐτῶ εἶπεν WH Treg NIV] εἶπεν αὐτῶ RP • **Ἐδιδάσκαλε** WH Treg NIV] + ἀγαθὸς RP • **σχω** WH Treg NIV] ἔχω RP **17** ἔρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός WH Treg NIV] λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός εἰ μὴ εἷς ὁ θεός RP • **εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν** WH Treg NIV] εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν RP • **ἀμῃσον** NIV RP] ἀμῃρη WH Treg **18** εἶπεν Treg NIV RP] ἔφη WH **20** Πάντα ταῦτα NIV RP] Ταῦτα πάντα WH Treg • **ἐφύλαξα** WH Treg NIV] ἐφύλαξάμην ἐκ νεότητός μου RP **21** ἴδου RP] + τοῖς WH Treg NIV • **οὐρανοῖς** WH Treg NIV] οὐρανῶ RP **22** λόγον Treg NIV RP] + τοῦτον WH **23** πλούσιος δυσκόλως WH Treg NIV] δυσκόλως πλούσιος RP **24** τρυπήματος Treg NIV RP] τρήματος WH • **εἰσελθεῖν** WH Treg] διελθεῖν NIV RP

ἢ πλούσιον ἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **25** ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσαντο σφόδρα λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; **26** ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστιν, παρὰ δὲ θεῶ πάντα δυνατά.

27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Ἴδου ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; **28** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, ἠκολουθήσατε μοὶ ἐπὶ δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. **29** καὶ πᾶς ὅστις ἀφήκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφὰς ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. **30** πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

20:1 Ὅμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτ' μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. **2** συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. **3** καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς. **4** καὶ ἐκείνοις εἶπεν· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον δώσω ὑμῖν. **5** οἱ δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. **6** περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἐστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; **7** λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. **8** ὁψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς

19:24 εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ WH] εἰσελθεῖν εἰς ... τοῦ θεοῦ NIV; εἰς ... τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν RP; εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν Treg **25** μαθηταὶ WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **28** καθήσεσθε WH NIV] καθίσεσθε Treg RP • ὑμεῖς WH NIV RP] αὐτοὶ Treg **29** ὅστις WH Treg NIV] ὅς RP • οἰκίας ἢ WH NIV RP] – Treg • γυναῖκα ἢ RP] – WH Treg NIV • ἀγροὺς WH NIV RP] + ἢ οἰκίας Treg • ὀνόματός μου Treg NIV RP] ἐμοῦ ὀνόματος WH • ἑκατονταπλασίονα NIV RP] πολλαπλασίονα WH Treg **20:2** συμφωνήσας δὲ WH Treg NIV] Καὶ συμφωνήσας RP **5** πάλιν NIV RP] + δὲ WH Treg NA **6** ἐνδεκάτην WH Treg NIV] + ὥραν RP • ἐστῶτας WH Treg NIV] + ἀργούς RP **7** ἀμπελῶνα WH Treg NIV] + καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε RP **8** αὐτοῖς Treg NIV RP] – WH

τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. **9** «καὶ ἔλθόντες» οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. **10** «καὶ ἔλθόντες» οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι «πλείον λήψονται· καὶ ἔλαβον «τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί». **11** λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότη **12** «λέγοντες· Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους «αὐτοὺς ἡμῖν» ἐποίησας τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. **13** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς «ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν· «Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; **14** ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. **15** «οὐκ ἔξεστί μοι «ὁ θέλω ποιῆσαι» ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἰμι; **16** οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι καὶ οἱ πρῶτοι «ἔσχατοι.

17 «Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα «μαθητὰς κατ' ἰδίαν, «καὶ ἐν τῇ ὁδῷ» εἶπεν αὐτοῖς. **18** Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ, **19** καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαΐξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ «ἐγερθήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς προσκυνούσα καὶ αἰτουσά τι «παρ' αὐτοῦ. **21** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις; λέγει αὐτῷ· Εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν «σου καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. **22** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω «πίνειν; λέγουσιν αὐτῷ· Δυνάμεθα. **23** «λέγει αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν μου «πίεσθε, τὸ

20:9 καὶ ἔλθόντες Treg NIV RP] ἐλθόντες δὲ WH **10** καὶ ἔλθόντες WH Treg NIV] Ἐλθόντες δὲ RP • πλείον WH Treg NIV] πλείονα RP • τὸ ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί WH Treg NIV] καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον RP **12** λέγοντες WH Treg NIV] + ὅτι RP • αὐτοὺς ἡμῖν WH] ἡμῖν αὐτοὺς Treg NIV RP **13** ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν WH NIV] εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν Treg RP **15** οὐκ WH Treg NIV] Ἡ οὐκ RP NA • ὁ θέλω ποιῆσαι WH Treg NIV] ποιῆσαι ὁ θέλω RP • ἢ WH Treg NIV] Εἰ RP **16** ἔσχατοι WH NIV] + πολλοὶ γὰρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ Treg RP **17** Καὶ ἀναβαίνων ὁ Treg NIV RP] Μέλλων δὲ ἀναβαίνειν WH • μαθητὰς WH NIV RP] – Treg • καὶ ἐν τῇ ὁδῷ WH Treg NA] ἐν τῇ ὁδῷ καὶ RP; καὶ NIV **19** ἐγερθήσεται WH Treg NIV] ἀναστήσεται RP **20** παρ' RP] ἀπ' WH Treg NIV **21** σου Treg NIV RP] – WH **22** πίνειν WH Treg NIV] + ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι RP **23** λέγει WH Treg NIV] Καὶ λέγει RP • πίεσθε WH Treg NIV] + καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε RP

δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἑυωνύμων οὐκ ἔστιν ἔμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου.

24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. **25** ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν· Οἶδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. **26** οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι ἔσται ὑμῶν διάκονος, **27** καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος ἔσται ὑμῶν δοῦλος· **28** ὡσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχῶ ἠκολούθησεν αὐτῶ ὄχλος πολὺς. **30** καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· Ὁ Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, Ὁ υἱὸς Δαυὶδ. **31** ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν· οἱ δὲ μείζον· ἔκραξαν λέγοντες· Ὁ Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, Ὁ υἱὸς Δαυὶδ. **32** καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν· Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; **33** λέγουσιν αὐτῶ· Κύριε, ἵνα ἄνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. **34** σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν ὀμμάτων αὐτῶν, καὶ εὐθέως ἠνέβλεψαν καὶ ἠκολούθησεν αὐτῶ.

21:1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἤλθον εἰς Βηθφαγὴν εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλεν δύο μαθητὰς λέγων αὐτοῖς· Πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένον καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. **3** καὶ ἐάν τις

20:23 **εὐωνύμων** WH Treg NIV] + μου RP • **ἐμὸν** WH Treg NIV RP] + τοῦτο WH^{mag} NA **26 ἔσται** NIV] δὲ ἔσται RP; ἐστὶν WH Treg • **ἂν** WH Treg] ἐάν NIV RP **27 ἂν** WH Treg NIV] ἐάν RP • **ἔσται** WH Treg NIV] ἔστω RP **30 Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς** WH Treg NIV] Ἐλέησον ἡμᾶς κύριε RP NA • **υἱὸς** WH Treg RP NA] υἱὲ NIV **31 ἔκραξαν** WH Treg NIV] ἔκραζον RP • **Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς** WH Treg NIV] Ἐλέησον ἡμᾶς κύριε RP NA • **υἱὸς** WH Treg RP NA] υἱὲ NIV **33 ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν** WH Treg NIV] ἀνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ RP **34 ὀμμάτων** WH Treg NIV] ὀφθαλμῶν RP • **ἀνέβλεψαν** WH Treg NIV] + αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ RP **21:1 εἰς** WH Treg NIV] πρὸς RP • **Ἰησοῦς** WH NIV] ὁ Ἰησοῦς Treg RP **2 Πορεύεσθε** WH Treg NIV] Πορεύθητε RP • **κατέναντι** WH Treg NIV] ἀπέναντι RP • **εὐθέως** Treg NIV RP] εὐθύς WH • **ἀγάγετέ** WH NIV RP] ἄγετέ Treg

ὑμῖν εἶπη τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· Ἐυθύς δὲ ἄποστελεῖ αὐτούς. **4** Τοῦτο ἔδὲ γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος· **5** Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· Ἴδου ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι πραῦς καὶ ἐπιβεβηκῶς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑπόζυγιου. **6** πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς ἑσυνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς **7** ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. **8** ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ. **9** οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. **10** καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα· Τίς ἐστὶν οὗτος; **11** οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, **13** καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπται· Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον ληστῶν.

14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. **15** ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησεν καὶ τοὺς παῖδας τῶν κρᾶζόντων ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας· Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυὶδ ἠγανάκτησαν **16** καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; **17** καὶ καταλιπὼν αὐτούς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠύλισθη ἐκεῖ.

21:3 **εὐθύς** WH Treg NIV] εὐθέως RP • **ἀποστελεῖ** WH Treg NIV] ἀποστέλλει RP **4 δὲ** WH Treg NIV] + ὄλον RP **5 ἐπὶ** WH Treg NIV] – RP **6 συνέταξεν** WH Treg NIV] προσέταξεν RP **7 ἐπ'** WH Treg NIV] ἐπάνω RP • **ἱμάτια** WH Treg NIV] + αὐτῶν RP **9 αὐτὸν** WH Treg NIV] – RP **11 ὁ προφήτης Ἰησοῦς** WH Treg NIV] Ἰησοῦς ὁ προφήτης RP **12 Ἰησοῦς** WH Treg NIV] ὁ Ἰησοῦς RP • **ἱερόν** WH Treg NIV] + τοῦ θεοῦ RP **13 ποιεῖτε** WH Treg NIV] ἐποιήσατε RP **14 τυφλοὶ καὶ χωλοὶ** WH Treg NIV] χωλοὶ καὶ τυφλοὶ RP **15 τοὺς** WH Treg NIV] – RP

18 Ἐπιπρωτῷ δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν ἐπέειπεν. **19** καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ’ αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνου, καὶ λέγει αὐτῇ· Ἐμὴκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἢ συκῆ. **20** καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες· Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἢ συκῆ; **21** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄρει τούτῳ εἶπητε· Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται. **22** καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.

23 Καὶ ἔλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τί σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην; **24** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἓνα, ὃν ἐὰν εἶπητέ μοι καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. **25** τὸ βάπτισμα Ἐν Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο Ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν· Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; **26** ἐὰν δὲ εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον, πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην. **27** καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπαν· Οὐκ οἶδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν τέκνα δύο. Ἐπροσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν· Τέκνον, ὑπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνι. **29** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν. **30** Ἐπροσελθὼν δὲ τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἐγὼ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. **31** τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν· Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι

21:18 Πρωτῷ WH Treg NIV | Πρωτῆς RP • ἐπανάγων Treg NIV RP | ἐπαναγαγὼν WH 19 Μηκέτι Treg NIV RP | Οὐ μηκέτι WH 22 ἂν WH NIV | ἐὰν Treg RP 23 ἐλθόντος αὐτοῦ WH Treg NIV | ἐλθόντι αὐτῷ RP 25 τὸ WH Treg NIV | – RP • ἐν WH Treg NIV | παρ’ RP 26 ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην WH Treg NIV | ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην RP 28 προσελθὼν WH | καὶ προσελθὼν Treg NIV RP • ἀμπελῶνι WH Treg NIV | + μου RP 29 Οὐ θέλω ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς Treg NIV RP | Ἐγὼ κύριε καὶ οὐκ WH 30 προσελθὼν δὲ WH Treg NIV | Καὶ προσελθὼν RP • δευτέρῳ WH Treg RP | ἐτέρῳ NIV • Ἐγὼ κύριε καὶ οὐκ Treg NIV RP | Οὐ θέλω ὕστερον μεταμεληθεὶς WH 31 λέγουσιν WH Treg NIV | + αὐτῷ RP • πρῶτος NIV RP | ὕστερος WH Treg

προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **32** ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἔν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες ἴσως μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἦν ἀνθρώπος ἦν οἰκοδεσπότης ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. **34** ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. **35** καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. **36** πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. **37** ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων· Ἐντραπήσονταί τὸν υἱόν μου. **38** οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ ἰσχύωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ· **39** καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. **40** ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; **41** λέγουσιν αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν· **43** διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνεσι ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. **44** Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ λικμήσει αὐτόν.

45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· **46** καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἔπει εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

21:32 Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς WH Treg NIV] πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης RP • οὐδὲ WH Treg NIV] οὐ RP **33** Ἄνθρωπος WH Treg NIV] + τις RP **38** ἰσχύωμεν WH Treg NIV] κατὰσχωμεν RP **44** Καὶ ... αὐτόν. WH Treg NIV RP] – WH^{mag} **46** ἐπει εἰς WH Treg NIV] ἐπειδὴ ὡς RP

22:1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἔν παραβολαῖς αὐτοῖς ἴδων· **2** Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. **3** καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. **4** πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους λέγων· Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἴδου τὸ ἄριστόν μου ἤτοιμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτισιτὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. **5** οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, Ἦς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, Ἦς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· **6** οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. **7** ὁ δὲ βασιλεὺς ὤργισθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. **8** τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι· **9** πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἔαν εὔρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. **10** καὶ ἐξεληθόντες οἱ δοῦλοι ἐκείνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὅσους εὔρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. **11** εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἀνθρωπὸν οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· **12** καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφίμωθη. **13** τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις· Δῆσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. **14** πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. **16** καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν λέγοντες· Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων· **17** εἰπὸν οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ; **18** γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπεν· Τί με πειράζετε, ὑποκριταί; **19** ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. **20** καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἢ εἰκῶν αὕτη καὶ ἡ

22:1 ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς WH Treg NIV | αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς RP **4** ἡτοιμακα WH Treg NIV | ἡτοιμασα RP **5** Ἦς WH Treg NIV | ὁ RP • Ἦς WH Treg NIV | ὁ RP • ἐπὶ WH Treg NIV | εἰς RP **7** ὁ δὲ βασιλεὺς WH Treg NIV | Καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐκείνος RP **9** ἔαν WH Treg NIV | ἔν RP **10** οὐς WH NIV | ὅσους Treg RP • γάμος Treg NIV RP | νυμφῶν WH **13** ὁ βασιλεὺς εἶπεν WH Treg NIV | εἶπεν ὁ βασιλεὺς RP • ἐκβάλετε αὐτὸν WH Treg NIV | ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε RP **16** λέγοντες NIV RP | λέγοντας WH Treg

ἐπιγραφῆς; **21** λέγουσιν Ἐαὐτῷ· Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς· Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. **22** καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθαν.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, ἄγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν **24** λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν· Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. **25** ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος ἄρχοντος ἔτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. **26** ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. **27** ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανεν ἡ γυνή. **28** ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. **30** ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἄγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς εἰσιν. **31** περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγοντος· **32** Ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραάμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων. **33** καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς Σαδδουκαίους συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. **35** καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν· **36** Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; **37** ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. **38** αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. **39** Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. **40** ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφήται·

22:21 αὐτῷ Treg NIV RP] – WH **23** λέγοντες WH Treg NIV] οἱ λέγοντες RP **25** γήμας WH Treg NIV] γαμήσας RP **27** ἡ WH NIV] καὶ ἡ Treg RP **28** ἀναστάσει οὖν WH Treg NIV] οὖν ἀναστάσει RP **30** γαμίζονται WH Treg NIV] ἐγαμίζονται RP • θεοῦ Holmes] τοῦ θεοῦ RP; – WH Treg NIV • τῷ WH Treg NIV] – RP **32** ὁ θεὸς WH Treg NIV] ὁ θεὸς θεὸς RP; θεὸς WH^{marg} **35** αὐτόν WH Treg NIV] + καὶ λέγων RP **37** δὲ WH Treg NIV] + Ἰησοῦς RP • τῇ Treg NIV] – WH RP • τῇ WH Treg NIV] – RP **38** ἡ μεγάλη καὶ πρώτη WH Treg NIV] πρώτη καὶ μεγάλη RP **39** δὲ Treg NIV RP] – WH • αὐτῇ Treg NIV RP] αὕτη WH **40** κρέμαται καὶ οἱ προφήται WH Treg NIV] καὶ οἱ προφήται κρέμαται RP

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς **42** λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνος υἱὸς ἐστίν; λέγουσιν αὐτῷ· Τοῦ Δαυίδ. **43** λέγει αὐτοῖς· Πῶς οὖν Δαυὶδ ἐν πνεύματι ἑκαλεῖ αὐτὸν κύριον ἑκαλεῖ αὐτὸν κύριον λέγων· **44** Ἐἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου; **45** εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; **46** καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

23:1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ **2** λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. **3** πάντα οὖν ὅσα ἔαν εἴπωσιν ὑμῖν ποιήσατε καὶ τηρεῖτε, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε, λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. **4** δεσμεύουσιν ἑὰν φορτία βαρέα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινήσαι αὐτά. **5** πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα, **6** φιλοῦσι δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς **7** καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· Ῥαββί. **8** ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε· Ῥαββί, εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοὶ ἐστε· **9** καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατήρ ὁ οὐράνιος· **10** μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητῆς ὑμῶν ἐστίν εἷς ὁ χριστός· **11** ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν

22:43 καλεῖ αὐτὸν κύριον WH Treg NIV | κύριον αὐτὸν καλεῖ RP **44** Εἶπεν WH Treg NIV | + ὁ RP • ὑποκάτω WH Treg NIV | ὑποπόδιον RP **46** ἀποκριθῆναι αὐτῷ WH Treg NIV | αὐτῷ ἀποκριθῆναι RP **23:3** ἔαν WH NIV RP | ἂν Treg • ποιήσατε καὶ τηρεῖτε WH Treg NIV | τηρεῖν τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε RP **4** δὲ WH Treg NIV | γὰρ RP • βαρέα WH NIV | + καὶ δυσβάστακτα Treg RP NA • αὐτοὶ δὲ τῷ WH Treg NIV | τῷ δὲ RP **5** γὰρ WH Treg NIV | δὲ RP • κράσπεδα WH Treg NA | + τῶν ἱματίων αὐτῶν NIV RP **6** δὲ WH Treg NIV | τε RP **7** Ῥαββί WH Treg NIV | + Ῥαββί RP **8** διδάσκαλος WH Treg NIV | καθηγητῆς ὁ χριστός RP **9** ὑμῶν ὁ πατήρ WH Treg NIV | ὁ πατήρ ὑμῶν RP • οὐράνιος WH Treg NIV | ἐν τοῖς οὐρανοῖς RP **10** ὅτι καθηγητῆς ὑμῶν ἐστίν εἷς WH Treg NIV | εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστίν ὁ καθηγητῆς RP

διάκονος. **12** ὅστις δὲ ὑψώσῃ ἐαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσῃ ἐαυτὸν ἠυψωθήσεται.

13 Οὐαὶ ἱ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε ἱ εἰσελθεῖν. **15** Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὀδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες· Ὁς ἂν ὁμόσῃ ἐν τῷ ναῶ, οὐδὲν ἐστίν, ὅς δ' ἂν ὁμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ ὀφείλει. **17** μωροὶ καὶ τυφλοὶ, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν χρυσόν; **18** καὶ· Ὁς ἱ ἂν ὁμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστίν, ὅς δ' ἂν ὁμόσῃ ἐν τῷ δῶρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ ὀφείλει. **19** ἱ τυφλοὶ, τί γὰρ μείζων, τὸ δῶρον ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; **20** ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· **21** καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῶ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ ἱ κατοικοῦντι αὐτόν· **22** καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸ ἔλεος ἱ καὶ τὴν πίστιν· ἱ ταῦτα ἔδει ποιῆσαι κάκεινα μὴ ἱ ἀφίεναι. **24** ὀδηγοὶ τυφλοὶ, ἱ οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ

23:12 ὑψωθήσεται WH Treg NIV] + **13 Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα** (and renumber SBL v. 13 as 14) RP **13 δὲ** WH Treg NIV] – RP • **εἰσελθεῖν** WH Treg NIV RP] + **14 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα** TR **17 ἁγιάσας** WH Treg NIV] **ἀγιάζων** RP **18 ἂν** WH Treg NIV] **ἐὰν** RP **19 τυφλοὶ** WH Treg NIV] **Μωροὶ καὶ τυφλοὶ** RP **21 κατοικοῦντι** WH NIV] **κατοικήσαντι** Treg RP **23 τὸ ἔλεος** WH Treg NIV] **τὸν ἔλεον** RP • **ταῦτα** NIV RP] + **δὲ** WH Treg NA • **ἀφίεναι** WH NIV RP] **ἀφεῖναι** Treg **24 οἱ** Treg NIV RP] – WH

ἄκρασίας. **26** Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου ἢ καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς ἁυτοῦ καθαρὸν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἁ παρομοιάζετε τάφοις κεκοιμημένοι, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὠραῖοι ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. **28** οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ ἔστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, **30** καὶ λέγετε· Εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα ἁ αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. **31** ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἔστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. **32** καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. **33** ὄφεις γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; **34** διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἔξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσατε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσατε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξατε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· **35** ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξύ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. **36** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἡ ἕξει ἁ αὐτὰ πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

37 Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἁποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν — ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία ἁ αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε; **38** ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. **39** λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδῃτε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἶπητε· Εὐλόγημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

23:25 ἀκρασίας WH Treg NIV | ἀδικίας RP 26 καὶ τῆς παροψίδος WH Treg NIV RP | – WH^{mag} NA • αὐτοῦ WH Treg NIV | αὐτῶν RP 27 παρομοιάζετε WH NIV RP | ὁμοιάζετε Treg 28 ἔστε μεστοὶ WH Treg NIV | μεστοὶ ἔστε RP 30 ἤμεθα WH Treg NIV | ἤμεν RP • ἤμεθα WH Treg NIV | ἤμεν RP • αὐτῶν κοινωνοὶ WH Treg NIV | κοινωνοὶ αὐτῶν RP 34 ἐξ WH Treg NIV | καὶ ἐξ RP 36 ἕξει WH Treg NIV | ὅτι ἕξει RP • ταῦτα πάντα WH NIV | πάντα ταῦτα Treg RP 37 ἀποκτείνουσα WH Treg NIV | ἀποκτένουσα RP • ὄρνις ἐπισυνάγει WH Treg NIV | ἐπισυνάγει ὄρνις RP • αὐτῆς WH Treg NIV | ἑαυτῆς RP 38 ἔρημος Treg NIV RP | – WH

24:1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἄπο τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδείξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. **2** ὁ δὲ ἔειπεν αὐτοῖς· Οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφθεῆ ᾧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται.

3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες· Εἰπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος. **4** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ· **5** πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου λέγοντες· Ἐγὼ εἰμι ὁ χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. **6** μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁράτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω ἔστιν τὸ τέλος. **7** ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται ἰλιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους· **8** πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.

9 Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. **10** καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους· **11** καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς· **12** καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. **13** ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται. **14** καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἔξει τὸ τέλος.

15 Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἔστος ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, **16** τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη, **17** ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω ἄραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, **18** καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. **19** οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. **20** προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτω· **21** ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται. **22** καὶ εἰ

24:1 ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο WH Treg NIV] ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ RP **2** ἀποκριθεὶς WH Treg NIV] Ἰησοῦς RP • ταῦτα πάντα WH Treg NIV] πάντα ταῦτα RP **3** καὶ WH Treg NIV] + τῆς RP **6** γὰρ WH Treg NIV] + πάντα RP **7** λιμοὶ WH Treg NIV] + καὶ λοιμοὶ RP **15** ἔστος WH Treg NIV] ἐστὼς RP **16** ἐπὶ RP] εἰς WH Treg NIV **17** καταβάτω WH Treg NIV] καταβαινέτω RP **18** τὸ ἱμάτιον WH Treg NIV] τὰ ἱμάτια RP

μη ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. **23** τότε ἐὰν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἴδού ὧδε ὁ χριστός, ἢ· Ὡδε, μὴ πιστεύσητε· **24** ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται, καὶ δώσουσιν σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα ὥστε ἔπλανῆσαι εἰ δυνατὸν καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς· **25** ἰδοὺ προεῖρηκα ὑμῖν. **26** ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν· Ἴδού ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· Ἴδού ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε· **27** ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· **28** ὅπου ἐὰν ᾦ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄετοί.

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. **30** καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς· **31** καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ ἑσάλπιγγος μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως τῶν ἄκρων αὐτῶν.

32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν ᾗδῃ ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσχετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· **33** οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ἅπαντα ταῦτα, γινώσχετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. **34** ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. **35** ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.

36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος. **37** ὥσπερ γὰρ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· **38** ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλισμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες,

24:24 πλανῆσαι NIV RP] πλανᾶσθαι WH Treg 27 ἔσται WH Treg NIV] + καὶ RP 28 ὅπου WH Treg NIV] + γὰρ RP 30 τῷ RP] – WH Treg NIV 31 σάλπιγγος WH NIV] + φωνῆς Treg RP • τῶν WH Treg NIV] – RP 33 πάντα ταῦτα WH NIV] ταῦτα πάντα Treg RP 34 ὅτι WH Treg NIV] – RP 35 παρελεύσεται WH Treg NIV] παρελεύσονται RP 36 οὐδὲ ὁ υἱός WH NIV] – Treg RP • πατὴρ WH Treg NIV] + μου RP 37 γὰρ WH Treg NIV] δὲ RP • ἔσται WH Treg NIV] + καὶ RP 38 ὡς WH Treg NIV] Ὡσπερ RP • ἡμέραις NIV RP] + ἐκείναις WH Treg NA

γαμοῦντες καὶ ἱγαμίζοντες, ἄχρι ἥς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, **39** καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἤλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται ἱ καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. **40** τότε ἱ δύο ἔσονται ἱ ἐν τῷ ἀγρῷ, ἱ εἰς παραλαμβάνεται καὶ ἱ εἰς ἀφίεται· **41** δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ ἱ μύλῳ, μία παραλαμβάνεται καὶ μία ἀφίεται. **42** γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποία ἱ ἡμέρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. **43** ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἥδει ὁ οἰκοδεσπότης ποία φυλακῆ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἶασεν διορυχθῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. **44** διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ἡ ἱ οὐ δοκεῖτε ὥρα ἱ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τίς ἄρα ἔστιν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος ὃν κατέστησεν ὁ ἱ κύριος ἐπὶ τῆς ἱ οἰκετείας αὐτοῦ τοῦ ἱ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; **46** μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἔλθῶν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ἱ οὕτως ποιοῦντα ἱ. **47** ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. **48** ἐὰν δὲ εἶπη ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει ἱ μου ὁ κύριος ἱ, **49** καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς συνδούλους ἱ αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ ἱ μετὰ τῶν μεθυόντων, **50** ἡξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν ἡμέρα ἡ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρα ἡ οὐ γινώσκει, **51** καὶ διχοτομήσει αὐτόν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25:1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἱ ἑαυτῶν ἐξῆλθον εἰς ἱ ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. **2** πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν ἡσαν ἱ μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι ἱ. **3** ἱ αἱ γὰρ ἱ μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἱ ἑαυτῶν ἔλαιον· **4** αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον

24:38 ἱγαμίζοντες WH NIV] ἐγαμίζοντες Treg RP **39** καὶ RP NA] – WH Treg NIV **40** δύο ἔσονται Treg NIV RP] ἔσονται δύο WH • ἱ εἰς WH Treg NIV] ὁ εἰς RP • ἱ εἰς WH Treg NIV] ὁ εἰς RP **41** μύλῳ WH Treg NIV] μύλωνι RP **42** ἡμέρα WH Treg NIV] ὥρα RP **44** οὐ δοκεῖτε ὥρα WH Treg NIV] ὥρα οὐ δοκεῖτε RP **45** κύριος WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP • οἰκετείας WH Treg NIV] θεραπείας RP • δοῦναι WH Treg NIV] διδόναι RP **46** οὕτως ποιοῦντα WH Treg NIV] ποιοῦντα οὕτως RP **48** μου ὁ κύριος WH Treg NIV] ὁ κύριός μου ἐλθεῖν RP **49** αὐτοῦ ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ WH Treg NIV] ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν RP **25:1** ἑαυτῶν WH Treg NIV] αὐτῶν RP • ὑπάντησιν WH Treg NIV] ἀπάντησιν RP **2** ἐξ αὐτῶν ἡσαν WH Treg NIV] ἡσαν ἐξ αὐτῶν RP • μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι WH Treg NIV] φρόνιμοι καὶ αἱ πέντε μωραὶ RP **3** αἱ γὰρ WH Treg NIV] Αἵτινες RP

ἔλαιον ἐν τοῖς ἄγγείοις μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 χρονίζοντας δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθειδον. 6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἴδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. 7 τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκείναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν· Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι· Μήποτε οὐ μὴ ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι ἤλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι· Κύριε κύριε, ἀνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν.

14 Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα ᾧ δὲ δύο ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως 16 πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε· 17 ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο· 18 ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν ἀπελθὼν ὥρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν· 20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν· Κύριε, δύο

25:4 ἄγγείοις WH Treg NIV] + αὐτῶν RP • ἑαυτῶν WH NIV] αὐτῶν Treg RP 6 νυμφίος WH Treg NIV] + ἔρχεται RP • αὐτοῦ Treg NIV RP] – WH 7 ἑαυτῶν WH Treg NIV] αὐτῶν RP 9 οὐ μὴ WH Treg NIV] οὐκ RP • πορεύεσθε WH Treg NIV] + δὲ RP 13 ὥραν WH Treg NIV] + ἐν ἧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται RP 16 πορευθεὶς WH NIV] + δὲ Treg RP • ἐκέρδησεν WH Treg NIV] ἐποίησεν RP • πέντε WH Treg NIV] + τάλαντα RP 17 ὡσαύτως WH NIV] + καὶ Treg RP • ἐκέρδησεν WH Treg NIV] + καὶ αὐτὸς RP 18 γῆν WH Treg NIV] ἐν τῇ γῇ RP • ἔκρυψεν WH Treg NIV] ἀπέκρυψεν RP 19 πολὺν χρόνον WH Treg NIV] χρόνον πολὺν RP • λόγον μετ' αὐτῶν WH Treg NIV] μετ' αὐτῶν λόγον RP 20 ἐκέρδησα WH Treg NIV] + ἐπ' αὐτοῖς RP 21 ἔφη WH Treg NIV] + δὲ RP 22 δὲ Treg NIV RP] – WH • τάλαντα WH Treg NIV] + λαβὼν RP

τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἠ ἐκέρδησα. **23** ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἤς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. **24** προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφώς εἶπεν· Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· **25** καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. **26** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; **27** ἔδει ἵ σε οὖν ἂ βαλεῖν ἵ τὰ ἀργύριά ἵ μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμόν σὺν τόκῳ. **28** ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα· **29** τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· ἵ τοῦ δὲ ἵ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. **30** καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες ἵ οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· **32** καὶ ἵ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων, **33** καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. **34** τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. **35** ἐπέινασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, **36** γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἡσθένησα καὶ ἐπεσκέφασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρὸς με. **37** τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἡ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; **38** πότε δὲ σε εἶδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἡ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; **39** πότε δὲ σε εἶδομεν ἵ ἀσθενοῦντα ἡ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν πρὸς σε; **40** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐν τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. **41** τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ ἵ οἱ

25:22 ἐκέρδησα WH Treg NIV] + ἐπ' αὐτοῖς RP 27 σε οὖν WH Treg NIV] οὖν σε RP • τὰ ἀργύριά WH NIV] τὸ ἀργύριον Treg RP 29 τοῦ δὲ WH Treg NIV] ἀπὸ δὲ τοῦ RP 31 οἱ WH Treg NIV] + ἄγιοι RP 32 συναχθήσονται WH Treg NIV] συναχθήσεται RP 39 ἀσθενοῦντα WH Treg NIV] ἀσθενῆ RP 41 οἱ Treg NIV RP] – WH

κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἠτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. **42** ἐπέειπασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, Ἦδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, **43** ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλατέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκεψασθέ με. **44** τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι; **45** τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. **46** καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

26:1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· **2** Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

3 Τότε συνήχθησαν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, **4** καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν· **5** ἔλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, **7** προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου ἂν βαρυτίμου καὶ κατέχευεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου. **8** ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; **9** ἐδύνατο γὰρ τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. **10** γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἠργάσατο εἰς ἐμέ· **11** πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε· **12** βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. **13** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς **15** εἶπεν· Τί θέλετέ μοι δοῦνα καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; οἱ

25:42 ἐδίψησα Treg NIV RP] καὶ ἐδίψησα WH 26:3 ἀρχιερεῖς WH Treg NIV]
 + καὶ οἱ γραμματεῖς RP 7 ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου WH Treg NIV] ἀλάβαστρον
 μύρου ἔχουσα RP • τῆς κεφαλῆς WH Treg NIV] τὴν κεφαλὴν RP 8 μαθηταὶ WH
 Treg NIV] + αὐτοῦ RP 9 τοῦτο WH Treg NA] + τὸ μύρον NIV RP

δὲ ἔστησαν αὐτῶ τριάκοντα ἀργύρια. **16** καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῶ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ ἄγοντες· Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; **18** ὁ δὲ εἶπεν· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἶπατε αὐτῶ· Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστιν· πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. **19** καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 Ὁψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα ἄμαθητῶν **21** καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. **22** καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῶ· εἷς ἕκαστος· Μήτι ἐγὼ εἰμι, κύριε; **23** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ οὗτός με παραδώσει· **24** ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῶ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκείνος. **25** ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν εἶπεν· Μήτι ἐγὼ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῶ· Σὺ εἶπας.

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς· εἶπεν· Λάβετε φάγετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. **27** καὶ ἄρτον ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες, **28** τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου ἡ διαθήκη τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· **29** λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου. **30** καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

31 Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, γέγραπται γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης· **32** μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **33** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῶ· Εἰ

26:17 λέγοντες WH Treg NIV] αὐτῶ RP • ἐτοιμάσωμέν WH Treg NIV] ἐτοιμάσωμέν RP **20** μαθητῶν WH] – Treg NIV RP **22** εἷς ἕκαστος WH Treg NIV] ἕκαστος αὐτῶν RP **23** τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ WH Treg NIV] ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα RP **26** ἄρτον WH Treg NIV] τὸν ἄρτον RP • εὐλογήσας WH Treg NIV] εὐχαριστήσας RP • δούς τοῖς μαθηταῖς WH Treg NIV] ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ RP **27** λαβὼν WH Treg NIV] + τὸ RP **28** μου WH Treg NIV] + τὸ RP • τῆς WH NIV] + καινῆς Treg RP **29** ὑμῖν WH Treg NIV] + ὅτι RP **31** διασκορπισθήσονται WH Treg NIV] διασκορπισθήσεται RP

πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, Ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. **34** ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἀπαρνήσῃ με. **35** λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κἀν δέ με σὺν σοι ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἄπαρνήσομαι. Ἐμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπαν.

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· Καθίσατε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθῶν ἐκεῖ προσεύξωμαι. **37** καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. **38** τότε λέγει ἑαυτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. **39** καὶ ἑπροελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστιν, παρελθάτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω ἀλλ' ὡς σύ. **40** καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὕρισκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; **41** γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἢ δὲ σὰρξ ἀσθενής. **42** ἄλλοτε ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο λέγων· Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται ἑτοῦτο ἑπαρλεθῆναι ἐὰν μὴ αὐτὸ πῖω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. **43** καὶ ἐλθὼν ἑάλιν εὔρεν αὐτοὺς καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. **44** καὶ ἀφείρας αὐτοὺς ἑάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν ἑάλιν. **45** τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς ἑαυτοὺς καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε ἑτὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ ἤγγικεν ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. **46** ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολλὸς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. **48** ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν. **49** καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν· Χαῖρε, ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. **50** ὁ δὲ

26:33 ἐγὼ WH Treg NIV] + δὲ RP 35 ἀπαρνήσομαι WH Treg NIV] ἀπαρνήσωμαι RP • ὁμοίως WH Treg NIV] + δὲ RP 36 ἐκεῖ προσεύξωμαι WH Treg NIV] προσεύξωμαι ἐκεῖ RP 38 αὐτοῖς WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP 39 προελθὼν WH NIV] προσελθὼν Treg RP 42 τοῦτο WH Treg NIV] + τὸ ποτήριον RP • παρελθῆναι WH Treg NIV] + ἀπ' ἐμοῦ RP 43 ἑάλιν εὔρεν αὐτοὺς WH Treg NIV] εὕρισκει αὐτοὺς ἑάλιν RP 44 ἑάλιν ἀπελθὼν WH Treg NIV] ἀπελθὼν ἑάλιν RP • ἑάλιν WH NIV] – Treg RP 45 μαθητὰς WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP • τὸ Treg NIV RP] – WH

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἐταῖρε, ἐφ' ἃ πάρει. τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. **51** καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν τὴν μάχαιραν αὐτοῦ καὶ πατάξας τὸν δούλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. **52** τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου ἰς τὸν τόπον αὐτῆς, πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἁπολοῦνται. **53** ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω ἢ δώδεκα λεγιῶνας ἀγγέλων; **54** πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ ὅτι οὕτως δεῖ γενέσθαι; **55** ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ ληστήν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. **56** τοῦτο δὲ ὄλον γέγονεν ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. **58** ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν ἰδεῖν τὸ τέλος. **59** οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὄλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὅπως αὐτὸν θανατώσωσιν, **60** καὶ οὐχ εὔρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο **61** εἶπαν· Οὗτος ἔφη· Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομήσαι. **62** καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκρίνη; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; **63** ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζώντος ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. **64** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας· πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. **65** τότε ὁ ἀρχιερεὺς

26:50 δ WH Treg NIV] ᾧ RP **52** τὴν μάχαιράν σου WH Treg NIV] σου τὴν μάχαιραν RP • ἀπολοῦνται WH Treg NIV] ἀποθανοῦνται RP **53** δύναμαι WH Treg NIV] + ἄρτι RP • ἄρτι πλείω WH Treg NIV] πλείους ἢ RP **55** ἡμέραν WH NIV] + πρὸς ὑμᾶς Treg RP • ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμεν διδάσκων WH Treg NIV] ἐκαθεζόμεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ RP **59** καὶ WH Treg NIV] + οἱ πρεσβύτεροι καὶ RP • αὐτὸν θανατώσωσιν WH NIV] αὐτὸν θανατώσουσιν Treg; θανατώσωσιν αὐτόν RP **60-61** πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο WH Treg NIV] καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὔρον. Ὑστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομαρτύρες RP • οἰκοδομήσαι WH Treg NIV] + αὐτόν RP **63** καὶ WH Treg NIV] + ἀποκριθεὶς RP

διέρρηξεν τὰ ἰμάτια αὐτοῦ ἰλέγων· Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν ἰβλασφημίαν· 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἐνοχος θανάτου ἐστίν· 67 τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν 68 λέγοντες· Προφήτευσον ἡμῖν, χριστέ, τίς ἐστίν ὁ παῖσας σε;

69 Ὁ δὲ Πέτρος ἑκάθητο ἔξω ἔν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα· Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου· 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάντων λέγων· Οὐκ οἶδα τί λέγεις· 71 ἐξεληθόντα ἰδὲ εἰς τὸν πυλῶνα εἶδεν αὐτόν ἄλλη καὶ λέγει ἰ τοῖς ἐκεῖ· Ὁὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου· 72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ ὄρκου ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· 73 μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ· 74 τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον· καὶ ἑυθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν· 75 καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ἰρήματος Ἰησοῦ ἑιρηκότος ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρεῖς ἀπαρνήθη με, καὶ ἐξεληθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

27:1 Πρωῖας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· 2 καὶ δήσαντες αὐτόν ἀπήγαγον καὶ ἰ παρέδωκαν Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ ἰ παραδιδούς αὐτόν ὅτι κατεκρίθη μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἰ καὶ πρεσβυτέροις 4 λέγων· Ἐμάρτον παραδούς αἷμα ἰ ἀθῶν· οἱ δὲ εἶπαν· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ἰ ὄψη· 5 καὶ ρίψας τὰ ἀργύρια ἰ εἰς τὸν ναὸν ἰ ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγγεατο· 6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν· Οὐκ ἐξεστὶν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστίν· 7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἡγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἰ Ἀγρὸν τοῦ Κεραμῆως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις· 8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς

26:65 λέγων WH Treg NIV] + ὅτι RP • βλασφημίαν WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP 69 ἐκάθητο ἔξω WH Treg NIV] ἔξω ἐκάθητο RP 70 ἔμπροσθεν WH Treg NIV] + αὐτῶν RP 71 δὲ WH Treg NIV] + αὐτόν RP • τοῖς WH Treg NIV] αὐτοῖς RP • Οὗτος WH NIV] Καὶ οὗτος Treg RP 74 εὐθέως NIV RP] εὐθύς WH Treg 75 ἰρήματος WH Treg NIV] + τοῦ RP • εἰρηκότος WH Treg NIV] + αὐτῷ RP 27:2 παρέδωκαν WH Treg NIV] + αὐτόν Ποντίῳ RP 3 παραδιδούς Treg NIV RP] παραδούς WH • ἔστρεψεν WH Treg NIV] ἀπέστρεψεν RP • καὶ WH Treg NIV] + τοῖς RP 4 ἀθῶν Treg NIV RP] δίκαιον WH • ὄψη WH Treg NIV] ὄψει RP 5 εἰς τὸν ναὸν WH Treg NIV] ἐν τῷ ναῷ RP

ἐκεῖνος Ἄγρος Αἵματος ἕως τῆς σήμερον. **9** τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος· Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἰῶν Ἰσραὴλ, **10** καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη· Σὺ λέγεις. **12** καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων ἠὲ καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. **13** τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλαῶτος· Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; **14** καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰσθῆι ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον ὃν ἤθελον. **16** εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Ἰησοῦν Βαραββᾶν. **17** συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλαῶτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν, Ἰησοῦν τὸν Βαραββᾶν ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; **18** ἥδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκεν αὐτόν. **19** Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα· Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ, πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. **20** Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. **21** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν· Τὸν Βαραββᾶν. **22** λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλαῶτος· Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; λέγουσιν πάντες· Σταυρωθήτω. **23** ὁ δὲ ἔφη· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες· Σταυρωθήτω.

24 ἰδὼν δὲ ὁ Πιλαῶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται λαβῶν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἠὲ ἀπέναντι τοῦ ὄχλου λέγων· Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. **25** καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν· Τὸ αἶμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. **26** τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῆ.

27:11 ἐστάθη WH Treg NIV] ἔστη RP • ἔφη WH NIV] + αὐτῷ Treg RP **12** καὶ WH NIV] + τῶν Treg RP **16** Ἰησοῦν Holmes NA] - WH Treg NIV RP **17** Ἰησοῦν τὸν Holmes NA] τὸν WH; - Treg NIV RP **21** Τὸν WH Treg NIV] - RP **22** λέγουσιν WH Treg NIV] + αὐτῷ RP **23** δὲ WH Treg NIV] + ἡγεμῶν RP **24** ἀπέναντι NIV RP] κατέναντι WH Treg • αἵματος WH NIV] + τοῦ δικαίου Treg RP

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν ᾠλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἔν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες· Χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων, 30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν ᾠλαμύδα καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὃ ἐστὶν ᾠΚρανίου Τόπος λεγόμενος, 34 ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ᾠοῖνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν. 35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον, 36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. 39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 καὶ λέγοντες· Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτὸν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, ᾠκατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 41 ὁμοίως ᾠκαὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ ᾠπρεσβυτέρων ἔλεγον· 42 Ἄλλως ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι· βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστὶν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτόν. 43 πέποιθεν ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω ᾠνῦν εἰ θέλει αὐτόν· εἶπεν γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός. 44 τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ συσταυρωθέντες ᾠσὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

27:28 ᾠλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ WH Treg NIV | περιέθηκαν αὐτῷ ᾠλαμύδα κοκκίνην RP 29 τῆς κεφαλῆς WH Treg NIV | τὴν κεφαλὴν RP • ἐν τῇ δεξιᾷ WH Treg NIV | ἐπὶ τὴν δεξιάν RP • ἐνέπαιξαν WH NIV | ἐνέπαιζον Treg RP • βασιλεῦ WH Treg NIV | ὁ βασιλεὺς RP 33 Κρανίου Τόπος λεγόμενος WH Treg NIV | λεγόμενος Κρανίου Τόπος RP 34 οῖνον WH Treg NIV | ὄξος RP • ἠθέλησεν WH Treg NIV | ἤθελεν RP 40 κατάβηθι WH Treg NIV RP | καὶ κατάβηθι NA 41 καὶ WH NIV | δὲ καὶ Treg RP • πρεσβυτέρων WH Treg NIV | + καὶ Φαρισαίων RP 42 βασιλεὺς WH Treg NIV | Εἰ βασιλεὺς RP • αὐτόν WH Treg NIV | αὐτῷ RP 43 νῦν WH NIV | + αὐτόν Treg RP 44 σὺν WH Treg NIV | – RP

45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης.
 46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἤνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων· Ἥλι ἡλί ἡλεμὰ σαβαχθάνι; τοῦτ' ἔστιν· Θεέ μου θεέ μου, ἵνατί με ἐγκατέλιπες;
 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἔστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἥλιαν φωνεῖ οὗτος.
 48 καὶ εὐθέως δραμῶν εἰς ἕξ αὐτῶν καὶ λαβῶν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἥλιος σώσων αὐτόν. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράζας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. 51 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἄπ' ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο¹, καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν, 53 καὶ ἐξεληθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. 54 Ὁ δὲ ἐκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ γινόμενα ἐφοβήθησαν σφόδρα λέγοντες· Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφ μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὁψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθητεύθη τῷ Ἰησοῦ· 58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59 καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν. 61 ἦν δὲ ἐκεῖ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

27:46 **ἀνεβόησεν** NIV RP] ἐβόησεν WH Treg • **Ἥλι ἡλί** Treg RP NA] Ἐλωῖ ἐλωῖ WH NIV 47 **ἐστηκότων** WH Treg NIV] ἐστῶτων RP 49 **ἔλεγον** NIV RP] εἶπαν WH Treg • **αὐτόν** Treg NIV RP] + [[ἄλλος δὲ λαβῶν λόγχην ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευράν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα]] WH 51 **ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο** WH Treg NIV] εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω RP 52 **ἠγέρθησαν** WH Treg NIV] ἠγέρθη RP 54 **γενόμενα** NIV RP] γινόμενα WH Treg • **θεοῦ υἱὸς** WH NIV RP] υἱὸς θεοῦ Treg 56 **Ἰωσήφ** WH NA] Ἰωσῆ Treg NIV RP 57 **ἐμαθητεύθη** WH Treg NIV] ἐμαθήτευσεν RP 58 **ἀποδοθῆναι** WH NIV] + τὸ σῶμα Treg RP 59 **αὐτὸ** RP] + ἐν WH Treg NIV 61 **Μαριὰμ** WH NIV] Μαρία Treg RP

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον **63** λέγοντες· Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν· Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι· **64** κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ ἄυτοῦ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἰπώσιν τῷ λαῷ· Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. **65** Ἔφη αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Ἔχετε κουστωδιάν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. **66** οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

28:1 Ὅψε δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν Ἡ Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον. **2** καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ ἔκει προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. **3** ἦν δὲ ἡ εἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡς χιῶν. **4** ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. **5** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναῖξιν· Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς, οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε· **6** οὐκ ἔστιν ὧδε, ἠγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν· δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο· **7** καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. **8** καὶ ἄπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. **9** καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων· Χαίρετε· αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. **10** τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κακεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. **12** καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβουλίον τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς

27:64 αὐτοῦ Treg NIV] – WH; αὐτοῦ νυκτὸς RP **65** ἔφη WH Treg NIV] + δὲ RP **28:1** Μαριάμ NIV] Μαρία WH Treg RP **2** καὶ WH Treg NIV] – RP • λίθον WH Treg NIV] + ἀπὸ τῆς θύρας RP **3** ὡς WH Treg NIV] ὡσεὶ RP **4** ὡς WH Treg NIV] ὡσεὶ RP **6** ἔκειτο WH NIV] + ὁ κύριος Treg RP **8** ἀπελθοῦσαι WH Treg NIV] ἐξελθοῦσαι RP **9** καὶ WH Treg NIV] Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ RP • ἰδοὺ WH NIV RP] + ὁ Treg • ὑπήντησεν WH Treg NIV] ἀπήντησεν RP

στρατιώταις **13** λέγοντες· Εἶπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων· **14** καὶ ἐὰν ἀκουσθῆ τοῦτο Ἐπί τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν Ἐαὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσομεν. **15** οἱ δὲ λαβόντες Ἐτὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον Ἐἡμέρας.

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, **17** καὶ ἰδόντες αὐτὸν Ἐπροσεκύνησαν, οἱ δὲ ἐδίστασαν. **18** καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ Ἐτῆς γῆς· **19** πορευθέντες Ἐοὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, Ἐβαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, **20** διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ Ἐαἰῶνος.

28:14 ἐπί WH NIV RP] ὑπὸ Treg • αὐτὸν Treg NIV RP] – WH **15** τὰ Treg NIV RP] – WH • ἡμέρας WH Treg NIV] – RP **17** προσεκύνησαν WH Treg NIV] + αὐτῶ RP **18** τῆς WH Treg NA] – NIV RP **19** οὖν WH Treg NIV] – RP • βαπτίζοντες WH NIV RP] βαπτίσαντες Treg **20** αἰῶνος WH Treg NIV] + Ἀμήν RP

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

1:1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ ἁριστοῦ.

2 Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ· Ἴδου ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν ἑσου· **3** φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ, **4** ἐγένετο Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. **5** καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἔξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. **6** καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. **7** καὶ ἐκήρυσσεν λέγων· Ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· **8** ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου· **10** καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν· **11** καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

1:1 **χριστοῦ** WH] + υἱοῦ θεοῦ Treg NIV; υἱοῦ τοῦ θεοῦ RP **2** **Καθὼς** WH Treg NIV] Ὡς RP • **τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ** WH Treg NIV] τοῖς προφήταις RP • **Ἴδου** WH Treg NIV] + ἐγὼ RP • **σου** WH Treg NIV] + ἔμπροσθέν σου RP **4** **ὁ** WH Treg NIV] – RP • **ἐρήμῳ** WH] + καὶ Treg NIV RP **5** **πάντες καὶ ἐβαπτίζοντο** WH Treg NIV] καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες RP • **ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ** WH Treg NIV] ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ RP **6** **καὶ ἦν** WH Treg NIV] Ἦν δὲ RP **8** **ἐγὼ** WH Treg NIV] + μὲν RP • **ὑμᾶς** WH NIV] + ἐν Treg RP • **ἐν** Treg NIV RP] – WH **9** **εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου** WH Treg NIV] ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην RP **10** **εὐθὺς** WH Treg NIV] εὐθέως RP • **ἐκ** WH Treg NIV] ἀπὸ RP • **ὡς** WH Treg NIV] ὡσεὶ RP • **εἰς** WH Treg NIV] ἐπ' RP **11** **σοὶ** WH Treg NIV] σοὶ RP

12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. **13** καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτεσσαράκοντα ἡμέρας) πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 Ἐπιμετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ **15** καὶ λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεῦτε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 Ἐπιπαράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσῃ, ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς· **17** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων. **18** καὶ εὐθὺς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. **19** καὶ προβὰς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, **20** καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαιὸν ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναοῦμ. καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασις ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν. **22** καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. **23** καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ καὶ ἀνέκραξεν **24** λέγων· Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδὰ σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. **25** καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. **26** καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ μεγάλη ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. **27** καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας· Τί ἐστιν

1:13 ἦν WH Treg NIV] + ἐκεῖ RP • τεσσαράκοντα ἡμέρας WH Treg NIV] ἡμέρας τεσσαράκοντα RP **14** Καὶ μετὰ WH Treg] Μετὰ δὲ NIV RP • εὐαγγέλιον WH Treg NIV] + τῆς βασιλείας RP **16** Καὶ παράγων WH Treg NIV] Περιπατῶν δὲ RP • ἀδελφὸν WH Treg NIV] + αὐτοῦ τοῦ RP • ἀμφιβάλλοντας WH Treg NIV] βάλλοντας ἀμφίβληστρον RP **18** εὐθὺς WH NIV] εὐθέως RP Treg • δίκτυα WH Treg NIV] + αὐτῶν RP **19** προβὰς WH Treg NIV] ἐκείθεν RP **20** εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP **21** εὐθὺς WH NIV] εὐθέως Treg RP • ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγὴν Holmes WH^{msB}] εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν WH Treg NIV RP **23** εὐθὺς WH NIV] – Treg RP **24** Τί WH Treg NIV] Ἐὰ τί RP **26** φωνῆσαν WH Treg NIV] κράξαν RP **27** ἅπαντες WH Treg NIV] πάντες RP • πρὸς ἑαυτοὺς Treg NIV RP] αὐτοὺς WH

τοῦτο; ἡ διδαχὴ καινὴ· κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. **28** καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς ἄπανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περιχώρον τῆς Γαλιλαίας.

29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξεληθόντες ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. **30** ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. **31** καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρὸς καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

32 Ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδου ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. **33** καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. **34** καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾗδεισαν αὐτόν.

35 Καὶ πρωτὶ ἔνυχα λίαν ἀναστάς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον κακεῖ προσήχετο. **36** καὶ κατεδίωξεν αὐτόν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, **37** καὶ εὔρον αὐτόν καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες ζητοῦσίν σε. **38** καὶ λέγει αὐτοῖς Ἄγωμεν ἄλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω, εἰς τοῦτο γὰρ ἐξῆλθον. **39** καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτόν καὶ γονυπετῶν λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι. **41** καὶ ὀργισθεὶς ἐκτείνας

1:27 διδαχὴ καινὴ WH Treg NIV | Τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη ὅτι RP **28** καὶ ἐξῆλθεν WH Treg NIV | Ἐξῆλθεν δὲ RP • πανταχοῦ WH Treg NIV] – RP **29** εὐθὺς WH Treg NIV | εὐθέως RP • ἐξεληθόντες ἦλθον WH NIV RP] ἐξεληθὼν ἦλθεν Treg **30** εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP **31** χειρὸς WH NIV] + αὐτῆς Treg RP • πυρετός WH Treg NIV] + εὐθέως RP **32** ἔδου NIV RP] ἔδυσεν WH Treg **33** ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη WH Treg NIV] ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν RP **34** αὐτόν Treg NIV RP] + χριστόν εἶναι WH **36** κατεδίωξεν WH NIV] κατεδίωξαν Treg RP • Σίμων WH NIV] ὁ Σίμων Treg RP **37** εὔρον αὐτόν καὶ WH Treg NIV] εὐρόντες αὐτόν RP • ζητοῦσίν σε WH Treg NIV] σε ζητοῦσιν RP **38** ἄλλαχοῦ WH Treg NIV] – RP • ἐξῆλθον WH Treg NIV] ἐξεληλύθα RP **39** ἦλθεν WH Treg NIV] ἦν RP • εἰς τὰς συναγωγὰς WH Treg NIV] ἐν ταῖς συναγωγαῖς RP **40** γονυπετῶν WH] + καὶ NIV; αὐτόν καὶ Treg RP **41** καὶ WH Treg NIV] Ὁ δὲ Ἰησοῦς RP • ὀργισθεὶς Holmes WH^{mag}] σπλαγχνισθεὶς WH Treg NIV RP

τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο ἔπειτα καὶ λέγει αὐτῷ· Θέλω, καθαρίσθητι· **42** καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. **43** καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, **44** καὶ λέγει αὐτῷ· Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἰπῆς, ἀλλὰ ὑπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσέεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **45** ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζει τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλὰ ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

2:1 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν· **2** καὶ συνήχθησαν πολλοὶ ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. **3** καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. **4** καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. **5** καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. **6** ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· **7** Τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφίεναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; **8** καὶ εὐθὺς ἐπιγινούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς λέγει αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; **9** τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν· Ἐγειρε καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ

1:41 αὐτοῦ ἤψατο WH Treg NIV] ἤψατο αὐτοῦ RP **42** εὐθὺς WH Treg NIV] εἰπόντος αὐτοῦ εὐθέως RP **43** εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP **45** ἐπ' WH Treg NIV] ἐν RP • πάντοθεν WH Treg NIV] πανταχόθεν RP **2:1** εἰσελθὼν WH Treg NIV] εἰσῆλθεν RP • ἡμερῶν WH Treg NIV] + καὶ RP • ἐν οἴκῳ WH Treg NIV] εἰς οἶκόν RP **2** καὶ WH NIV] + εὐθέως Treg RP **3** φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν WH NIV] πρὸς αὐτὸν φέροντες παραλυτικὸν Treg; πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες RP **4** προσενέγκαι WH NIV] προσεγγίσει Treg RP • ὅπου WH Treg NIV] ἐφ' ᾧ RP **5** καὶ ἰδὼν WH NIV] ἰδὼν δὲ Treg RP • ἀφίενταί σου WH Treg NIV] ἀφένται σοι RP • ἁμαρτίαι WH Treg NIV] + σου RP **7** βλασφημεῖ WH Treg NIV] βλασφημίας RP **8** εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP • οὕτως WH Treg NIV] + αὐτοὶ RP • λέγει WH Treg NIV] εἶπεν RP **9** Ἀφίενταί WH Treg NIV] Ἀφένται RP • Ἐγειρε NIV] Ἐγείρου WH Treg; Ἐγειραι RP • τὸν κράβαττόν σου WH Treg NIV] σου τὸν κράβαττον RP

περιπάτει; **10** ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας— λέγει τῷ παραλυτικῷ· **11** Σοὶ λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. **12** καὶ ἠγέρθη ἑὺθύς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντα καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι Ὁὕτως οὐδέποτε ἔϊδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. **14** καὶ παράγων εἶδεν Λευὶν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

15 Καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἦσαν γὰρ πολλοὶ καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ. **16** καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων ἠιδόντες ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει; **17** καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς ὅτι Οὐ χρειᾶν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; **19** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν οὐ δύνανται

2:10 ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας Treg | ἀφιέναι ἁμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς WH NIV; ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας RP **11** ἔγειρε WH Treg NIV | ἐγειραι καὶ RP **12** καὶ εὐθύς WH Treg NIV | εὐθέως καὶ RP • ἔμπροσθεν WH NIV | ἐναντίον Treg RP • Οὕτως οὐδέποτε WH Treg NIV | Οὐδέποτε οὕτως RP **15** γίνεται WH NIV | γίνεται ἐν τῷ Treg; ἐγένετο ἐν τῷ RP • ἠκολούθουν WH Treg NIV | ἠκολούθησαν RP **16** τῶν Φαρισαίων WH Treg NIV | καὶ οἱ Φαρισαῖοι RP • ἰδόντες WH NIV RP | καὶ ἰδόντες Treg • ὅτι ἐσθίει WH NIV | ὅτι ἦσθιεν Treg; αὐτὸν ἐσθίοντα RP • ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν WH Treg NIV | τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν RP • Ὅτι WH Treg NIV | Τί ὅτι RP • τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν WH NIV RP | ἁμαρτωλῶν καὶ τῶν τελωνῶν Treg • ἐσθίει WH NIV | + καὶ πίνει Treg RP **17** ὅτι WH NIV | – Treg RP • ἁμαρτωλοὺς WH Treg NIV | + εἰς μετάνοιαν RP **18** Φαρισαῖοι WH Treg NIV | τῶν Φαρισαίων RP • μαθηταὶ WH Treg NIV | – RP **19** ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν WH Treg NIV | μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσιν τὸν νυμφίον RP

νηστεύειν· **20** ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῆ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἑκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἰ

21 Ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν ἰ· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα ἑπίβλημα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται. **22** καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος ἰ τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί ἰ. ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς ἑκαινοὺς.

23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι ἰ διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ἰ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυν. **24** καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῶ ἰ Ἰδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὁ οὐκ ἔξεστιν; **25** καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπέπεισεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; **26** Ἐπίβλημα εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιαθάρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μή τῶν ἱερέων ἰ, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῶ οὖσιν; **27** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο ἑκαὶ οὐκ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· **28** ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

3:1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν ἑκαὶ συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. **2** καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα ἑκαὶ κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. **3** καὶ λέγει τῶ ἀνθρώπῳ τῶ τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν ἰ· Ἐγειρε εἰς τὸ μέσον. **4** καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐξεστιν

2:20 ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ WH Treg NIV] ἐκείναις ταῖς ἡμέραις RP **21** Οὐδεὶς WH Treg NIV] Καὶ οὐδεὶς RP • ἱμάτιον παλαιόν WH Treg NIV] ἱματίῳ παλαιῷ RP • ἀπ' WH NIV] – Treg RP **22** ῥήξει ὁ οἶνος WH Treg NIV] ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος RP • ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί WH Treg NIV] ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται RP • καινοὺς WH NIV] + βλητέον Treg RP **23** αὐτὸν ... σάββασιν παραπορεύεσθαι NIV] αὐτόν ... σάββασιν διαπορεύεσθαι WH Treg; παραπορεύεσθαι αὐτόν ... σάββασιν RP • οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο WH Treg NIV] ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ RP **24** ποιοῦσιν WH Treg NIV] + ἐν RP **25** λέγει WH Treg NIV] αὐτὸς ἔλεγεν RP **26** πῶς WH Treg RP NA] – NIV • τοὺς ἱερεῖς WH NIV] τοῖς ἱερεῦσιν Treg RP **27** καὶ WH Treg NIV] – RP **3:1** εἰς WH] + τὴν Treg NIV RP **2** κατηγορήσωσιν WH NIV RP] κατηγορήσουσιν Treg **3** τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν WH Treg] τὴν ξηράν χεῖρα ἔχοντι NIV; ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα RP • Ἐγειρε WH Treg NIV] Ἐγειραι RP

τοῖς σάββασιν ἴαγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. **5** καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρα· καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. **6** καὶ ἐξεληθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθύς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐδίδουν κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν ἄπὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησεν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας **8** καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούοντες ὅσα ἐποίει ἦλθον πρὸς αὐτόν. **9** καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· **10** πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μάλιστα. **11** καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. **12** καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσιν.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. **14** καὶ ἐποίησεν δώδεκα, ἵνα ὥσιν μετ' αὐτοῦ καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρῦσαι **15** καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια· **16** καὶ ἐποίησεν τοὺς δώδεκα, καὶ ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον, **17** καὶ Ἰακώβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου (καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὃ ἐστὶν Υἱοὶ Βροντῆς), **18** καὶ

3:4 **ἀγαθοποιῆσαι** WH Treg RP] ἀγαθὸν ποιῆσαι NIV **5 χεῖρα** NIV] + σου WH Treg RP • **αὐτοῦ** WH Treg NIV] + ὑγιῆς ὡς ἡ ἄλλη RP **6 εὐθύς** WH Treg NIV] εὐθέως RP • **ἐδίδουν** WH Treg NIV] ἐποίουν RP **7 μετὰ ... αὐτοῦ ἀνεχώρησεν** WH Treg NIV] ἀνεχώρησεν μετὰ ... αὐτοῦ RP • **ἠκολούθησεν** WH Treg NIV] ἠκολούθησαν αὐτῷ RP **8 ἔκαι** WH Treg RP NA] + οἱ NIV • **ἔκαι** WH Treg NIV] + οἱ RP • **ἀκούοντες** WH Treg NIV] ἀκούσαντες RP • **ἐποίει** NIV RP] ποιεῖ WH Treg **11 ἐθεώρουν προσέπιπτον** WH Treg NIV] ἐθεώρει προσέπιπτεν RP • **ἔκραζον** WH Treg NIV] ἔκραζεν RP • **λέγοντα** WH Treg RP] λέγοντες NIV **12 αὐτὸν φανερὸν** WH Treg NIV] φανερὸν αὐτόν RP • **ποιήσωσιν** WH NIV RP] ποιῶσιν Treg **14 δώδεκα** Treg RP] + οὓς καὶ ἀποστόλους ὀνόμασεν WH NIV **15 ἐξουσίαν** WH Treg NIV] θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ RP **16 ἐποίησεν τοὺς δώδεκα καὶ** WH NIV] – Treg RP • **ὄνομα τῷ Σίμωνι** WH Treg NIV] τῷ Σίμωνι ὄνομα RP **17 ὀνόματα** Treg NIV RP] ὄνομα WH

Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν Ἰκαναῖον **19** καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

20 Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἡμετέροιον φαγεῖν. **21** καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξήλθον κρατῆσαι αὐτόν, ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. **22** καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβούλ ἔχει καὶ ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. **23** καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; **24** καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη· **25** καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύνησεται ἢ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι· **26** καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν καὶ ἠμερίσθη, οὐ δύναται στήναι ἀλλὰ τέλος ἔχει. **27** ἄλλ' οὐδεὶς δύναται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει.

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφημίαι ὅσα ἐὰν βλασφημῆσωσιν· **29** ὃς δ' ἂν βλασφημῆσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ ἔνοχος ἐστὶν αἰωνίου ἁμαρτημάτων. **30** ὅτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Καὶ ἔρχονται ἢ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ ἔξω ἰσθῆκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν καλοῦντες αὐτόν. **32** καὶ ἐκάθητο

3:18 **Καναῖον** WH Treg NIV | Καναίτην RP **19** **Ἰσκαριώθ** WH Treg NIV | Ἰσκαριώτην RP **20** **ἔρχεται** WH NIV RP | ἔρχονται Treg • **ὁ** WH Treg NIV | – RP • **μηδὲ** WH Treg NIV | μήτε RP **25** **δυνήσεται** WH Treg NIV | δύναται RP • **ἡ οἰκία ἐκείνη σταθῆναι** NIV | ἡ οἰκία ἐκείνη στήναι WH Treg; σταθῆναι ἢ οἰκία ἐκείνη RP **26** **ἠμερίσθη** WH NIV | μεμέρισται Treg RP • **στήναι** WH Treg NIV | σταθῆναι RP **27** **ἀλλ' οὐδεὶς δύναται** Treg | ἀλλ' οὐ δύναται οὐδεὶς WH NIV; οὐδεὶς δύναται RP • **εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη** WH Treg NIV | τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν RP • **διαρπάσει** WH Treg NIV | διαρπάσῃ RP **28** **τοῖς ... ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα** WH Treg NIV | τὰ ἁμαρτήματα τοῖς ... ἀνθρώπων RP • **αἱ βλασφημίαι ὅσα ἐὰν** WH Treg NIV | βλασφημίαι ὅσας ἂν RP **29** **ἁμαρτημάτων** WH Treg NIV | κρίσεως RP **31** **Καὶ ἔρχονται** WH Treg | Καὶ ἔρχεται NIV; ἔρχονται οὖν RP • **ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ** WH Treg NIV | οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ RP • **ισθῆκοντες** WH Treg NIV | ἐστώτες RP • **καλοῦντες** WH Treg NIV | φωνοῦντες RP

ῥπερὶ αὐτὸν ὄχλος, ῥ καὶ λέγουσιν ῥ αὐτῶ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί
 ῥ σου ἔξω ζητοῦσιν σε. **33** καὶ ῥ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ
 μου ῥ ἡ οἱ ἀδελφοί ῥ μου; **34** καὶ περιβλεψάμενος ῥ τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ
 καθημένους λέγει· Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· **35** ὃς ῥ γὰρ ἂν ποιήσῃ
 τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ῥ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

4:1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ ῥ συνάγεται
 πρὸς αὐτὸν ὄχλος ῥ πλείστος, ὥστε αὐτὸν ῥ εἰς πλοῖον ἐμβάντα ῥ καθῆσθαι ἐν
 τῇ θαλάσῃ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ῥ ἦσαν. **2** καὶ
 ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·
3 Ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ ῥ σπείρων σπεῖραι. **4** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν ὁ μὲν
 ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. **5** ῥ καὶ ἄλλο
 ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες ῥ ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ ῥ εὐθύς ἐξανέτειλεν
 διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· **6** ῥ καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ῥ ῥ ἐκαυματίσθη καὶ διὰ
 τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. **7** καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν
 αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. **8** καὶ ῥ ἄλλα ἔπεσεν
 εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ ῥ αὐξανόμενα, καὶ
 ἔφερον ῥ ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἐξήκοντα καὶ ἐν ῥ ἑκατόν. **9** καὶ ἔλεγεν· ῥ Ὅς ἔχει
 ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

3:32 **περὶ αὐτὸν ὄχλος** WH Treg NIV] ὄχλος περὶ αὐτόν RP • **καὶ λέγουσιν**
 WH Treg NIV] εἶπον δὲ RP • **σου** WH Treg NIV] + καὶ αἱ ἀδελφαί σου RP
 NA **33** **ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει** WH Treg NIV] ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων RP • **ἡ**
 RP] καὶ WH Treg NIV • **μου** Treg NIV RP] – WH **34** **τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ**
 WH Treg NIV] κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτόν RP **35** **γὰρ** Treg NIV RP] – WH • **ἀδελφὴ**
 WH Treg NIV] + μου RP **4:1** **συνάγεται** WH Treg NIV] συνήχθη RP • **πλείστος**
 WH Treg NIV] πολὺς RP • **εἰς πλοῖον ἐμβάντα** WH Treg NIV] ἐμβάντα εἰς
 τὸ πλοῖον RP • **ἦσαν** WH Treg NIV] ἦν RP **3** **σπείρων** WH NIV] + τοῦ Treg
 RP **5** **καὶ ἄλλο** WH Treg NIV] Ἄλλο δὲ RP • **ὅπου** NIV RP] καὶ ὅπου WH
 Treg • **εὐθύς** WH Treg NIV] εὐθέως RP **6** **καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος** WH Treg
 NIV] ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος RP • **ἐκαυματίσθη** WH RP NA] ἐκαυματίσθησαν Treg
 NIV **8** **ἄλλα** WH NIV] ἄλλο Treg RP • **αὐξανόμενα** WH NIV] αὐξανόμενον
 Treg; αὐζάνοντα RP • **ἐν ... ἐν ... ἐν** NIV] εἰς ... ἐν ... ἐν WH; εἰς ... εἰς ... εἰς Treg; ἐν
 ... ἐν ... ἐν RP **9** **Ὅς ἔχει** WH Treg NIV] Ὅ ἐχων RP

10 Ἐγένετο κατὰ μόνας, ἡρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὰς παραβολὰς. **11** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἕξω ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται, **12** ἵνα βλέποντες βλέπωσι καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι καὶ μὴ συνιῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῆ ἡ αὐτοῖς.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; **14** ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. **15** οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν ἡ εὐθὺς ἔρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς. **16** καὶ οὗτοι εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἱ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον ἡ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, **17** καὶ οὐκ ἔχουσιν ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον ἡ εὐθὺς σκανδαλίζονται. **18** καὶ ἄλλοι εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοι εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες, **19** καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. **20** καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται καὶ καρποφοροῦσιν ἐν τριάκοντα καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν.

21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Μήτις ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην, οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῆ; **22** οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῆ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. **23** εἴ τις ἔχει ὅσα ἀκούειν ἀκούετω. **24** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ

4:10 **Καὶ ὅτε** WH Treg NIV] Ὅτε δὲ RP • **ἡρώτων** WH Treg NIV] ἡρώτησαν RP • **τὰς παραβολὰς** WH Treg NIV] τὴν παραβολὴν RP **11** **τὸ μυστήριον δέδοται** WH Treg NIV] δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον RP **12** **αὐτοῖς** WH Treg NIV] + τὰ ἀμαρτήματα RP **15** **εὐθὺς** WH Treg NIV] εὐθέως RP • **εἰς αὐτούς** WH Treg NIV] ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν RP **16** **ὁμοίως** WH Treg NIV RP] – NA • **εὐθὺς** WH Treg NIV] εὐθέως RP **17** **εὐθὺς** WH Treg NIV] εὐθέως RP **18** **ἄλλοι** WH Treg NIV] οὗτοι RP • **οὗτοι εἰσιν** WH Treg NIV] – RP • **ἀκούσαντες** WH Treg NIV] ἀκούοντες RP **19** **αἰῶνος** WH Treg NA] + τούτου RP; βίου NIV **20** **ἐκεῖνοί** WH Treg NIV] οὗτοι RP • **ἐν ... ἐν ... ἐν** NIV] ἐν ... ἐν ... ἐν WH Treg RP **21** **αὐτοῖς** Treg NIV RP] + ὅτι WH • **ἔρχεται ὁ λύχνος** WH Treg NIV] ὁ λύχνος ἔρχεται RP • **τεθῆ** WH Treg NIV] ἐπιτεθῆ RP **22** **κρυπτὸν** WH Treg NIV] τι κρυπτόν, ὁ RP • **ἵνα** WH NIV] – Treg RP • **ἔλθῃ εἰς φανερόν** WH Treg NIV] εἰς φανερόν ἔλθῃ RP

μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν καὶ προστεθήσεται Ἐμῖν. 25 ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

26 Καὶ ἔλεγεν· Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ὡς ἄνθρωπος βάλη τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 ἄυτομάτῃ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, εἶτα ἰ πλήρης σίτον ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθύς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγεν· Πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὄν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς— 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μείζον πάντων τῶν λαχάνων καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν· 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίῳις μαθηταῖς ἐπέλυεν πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ

4:24 ὑμῖν WH Treg NIV] + τοῖς ἀκούουσιν RP 25 ἔχει WH Treg NIV] ἂν ἔχη RP • ὃ WH NIV RP] ὃς Treg 26 ὡς WH Treg NIV] + ἐὰν RP 27 βλαστᾷ WH Treg NIV] βλαστάνῃ RP 28 ἄυτομάτῃ WH Treg NIV] + γὰρ RP • εἶτα ... εἶτα Treg NIV RP] εἶπεν ... εἶπεν WH • πλήρης σίτον NIV] πλήρη σίτον WH RP; πλήρης σίτος Treg 29 παραδοῖ WH Treg NIV] παραδῶ RP • εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP 30 Πῶς WH Treg NIV] Τίνι RP • τίνι WH Treg NIV] ποία RP • αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν WH Treg NIV] παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτὴν RP 31 κόκκῳ WH NIV] κόκκον Treg RP • μικρότερον ὄν WH Treg NIV] μικρότερος RP • σπερμάτων WH Treg NIV] + ἐστὶν RP 32 μείζον πάντων τῶν λαχάνων WH NIV] μείζων πάντων τῶν λαχάνων Treg; πάντων τῶν λαχάνων μείζων RP 34 ἰδίῳις μαθηταῖς WH NIV] μαθηταῖς αὐτοῦ Treg RP 36 πλοῖα WH Treg NIV] δὲ πλοιαρία RP 37 μεγάλη ἀνέμου WH Treg NIV] ἀνέμου μεγάλη RP • καὶ τὰ WH Treg NIV] τὰ δὲ RP • ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον WH Treg NIV] αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθα RP

ἄυτὸς ἦν ἔν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ ἔγειρουσιν αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; **39** καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θαλάσῃ· Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνῃ μεγάλη. **40** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί δειλοὶ ἐστε; ὄψω ἔχετε πίστιν; **41** καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ἴπακούει αὐτῷ;

5:1 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν. **2** καὶ ἐξεληθόντος αὐτοῦ ἔκ τοῦ πλοίου εὐθέως ὑπήντησεν αὐτῷ ἔκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, **3** ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν δῆσαι **4** διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσεισι δεδέσθαι καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰς πέδας συντετριφῆθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι· **5** καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. **6** καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτόν, **7** καὶ κράξας φωνῇ μεγάλη λέγει· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν θεόν, μὴ με βασανίσῃς. **8** ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· Ἐξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. **9** καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· Τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· Λεγιῶν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. **10** καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. **11** ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· **12** καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες· Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς

4:38 αὐτὸς ἦν WH NIV | ἦν αὐτὸς Treg RP • ἐν WH Treg NIV | ἐπὶ RP • ἐγειρουσιν WH Treg NIV | διεγειρουσιν RP **40** οὄπω WH Treg NIV | οὕτως Πῶς οὐκ RP **41** ὑπακούει WH Treg NIV | ὑπακούουσιν RP **5:1** Γερασηνῶν WH Treg NIV | Γαδαρηνῶν RP **2** ἐξεληθόντος αὐτοῦ WH Treg NIV | ἐξεληθόντι αὐτῷ RP • εὐθέως ὑπήντησεν WH Treg NIV | εὐθέως ἀπήντησεν RP **3** οὐδὲ ἀλύσει οὐκέτι WH Treg NIV | οὕτε ἀλύσεισιν RP **4** ἴσχυεν αὐτὸν WH Treg NIV | αὐτὸν ἴσχυεν RP **5** μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν WH Treg NIV | ὄρεσιν καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν RP **6** καὶ ἰδὼν WH Treg NIV | Ἰδὼν δὲ RP • αὐτόν WH | αὐτῷ Treg NIV RP **7** λέγει WH Treg NIV | εἶπεν RP **9** ὄνομά σοι WH Treg NIV | σοὶ ὄνομα RP • λέγει αὐτῷ WH Treg NIV | ἀπεκρίθη λέγων RP • Λεγιῶν WH Treg NIV | Λεγεῶν RP **10** αὐτὰ WH Treg NIV | αὐτοὺς RP **12** αὐτόν WH Treg NIV | + πάντες οἱ δαίμονες RP

αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. **13** καὶ ἐπέτρεψεν ἑαυτοῖς, καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὥς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ. **14** Καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἤλθον ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγονός. **15** καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. **16** καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων. **17** καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. **18** καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾗ. **19** καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. **20** καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. **22** καὶ ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰαίρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ **23** καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν πολλὰ λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς τὰς χεῖρας αὐτῇ ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. **24** καὶ ἀπῆλθεν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν. **25** καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη **26** καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' αὐτῆς πάντα καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ

5:13 αὐτοῖς WH Treg NIV] + εὐθέως ὁ Ἰησοῦς RP • ὡς WH Treg NIV] ἦσαν δὲ ὡς RP **14** Καὶ οἱ WH Treg NIV] Οἱ δὲ RP • αὐτοὺς WH Treg NIV] τοὺς χοίρους RP • ἀπήγγειλαν WH Treg NIV] ἀνήγγειλαν RP • ἤλθον WH Treg NIV] ἐξήλθον RP **15** καθήμενον WH Treg NIV] + καὶ RP • λεγιῶνα WH Treg NIV] Λεγεῶνα RP **16** καὶ διηγήσαντο WH Treg NIV] Διηγήσαντο δὲ RP **18** ἐμβαίνοντος WH Treg NIV] ἐμβάντος RP • μετ' αὐτοῦ ἦ WH Treg NIV] ἦ μετ' αὐτοῦ RP **19** καὶ WH Treg NIV] Ὁ δὲ Ἰησοῦς RP • ἀπάγγειλον WH Treg NIV] ἀνάγγειλον RP • ὁ κύριός σοι WH Treg NIV] σοι ὁ κύριος RP **22** καὶ WH Treg NIV] + ἰδοὺ RP **23** παρακαλεῖ WH Treg NIV] παρεκάλει RP • τὰς χεῖρας αὐτῇ WH Treg NIV] αὐτῇ τὰς χεῖρας RP • ἵνα WH Treg NIV] ὅπως RP • ζήσῃ WH Treg NIV] ζήσεται RP **25** γυνή WH Treg NIV] + τις RP • δώδεκα ἔτη WH NIV] ἔτη δώδεκα Treg RP

μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἔλθοῦσα, **27** ἤκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἔλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὅπισθεν ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· **28** ἔλεγεν γὰρ ὅτι Ἔάν ἄψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἰσθῆσομαι. **29** καὶ εὐθύς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μᾶστιγος. **30** καὶ εὐθύς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξεληούσαν ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν· Τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων; **31** καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· Τίς μου ἤψατο; **32** καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. **33** ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὁ γέγονεν εὐαγγελιστῆς, ἦλθεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. **34** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Ὁυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μᾶστιγός σου.

35 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγοντες ὅτι Ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; **36** ὁ δὲ Ἰησοῦς παρακούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ· Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. **37** καὶ οὐκ ἀφήκεν οὐδένα μετ' αὐτοῦ συνακολουθῆσαι εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. **38** καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, **39** καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. **40** καὶ κατεγέλων αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν πάντας παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον· **41** καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει αὐτῇ· Ταλιθα κουμ, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον· Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. **42** καὶ εὐθύς ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν εὐθύς ἐκστάσει μεγάλῃ. **43** καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλά ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

5:27 ἀκούσασα Treg NIV RP] + τὰ WH 28 Ἐάν ἄψωμαι κἂν ... αὐτοῦ WH NIV] Κἂν ... αὐτοῦ ἄψωμαι Treg RP 29 εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP 30 εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP 33 αὐτῇ WH Treg NIV] ἐπ' αὐτῇ RP 34 Ὁυγάτηρ WH Treg NIV] θύγατερ RP 36 παρακούσας WH Treg NIV] εὐθέως ἀκούσας RP 37 μετ' αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτῷ RP • τὸν WH Treg NIV] – RP 38 ἔρχονται WH Treg NIV] ἔρχεται RP • καὶ WH Treg NIV] – RP 40 αὐτὸς WH Treg NIV] Ὁ RP • παιδίον WH Treg NIV] + ἀνακείμενον RP 41 κουμ WH Treg NIV] κοῦμι RP • ἔγειρε WH Treg NIV] ἔγειραι RP 42 εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP • εὐθύς WH Treg NIV] – RP

6:1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **2** καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο ἑκείνη ἡμερὰ διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ· καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· Πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἢ δυνάμεις αὐτοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι; **3** οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσήτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡςδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. **4** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενεῦσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. **5** καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. **6** καὶ ἐθαύμαζεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. **7** καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, **8** καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μὴδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, **9** ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. **10** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπου ἂν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. **11** καὶ ὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μὴδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **12** Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, **13** καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

6:1 ἔρχεται WH Treg NIV | ἦλθεν RP **2** διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ WH Treg NIV | ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν RP • οἱ WH | – Treg NIV RP • τούτῳ WH Treg NIV | αὐτῷ RP • αἱ WH NIV | – Treg RP • γινόμεναι WH Treg NIV | γίνονται RP **3** τῆς WH Treg NIV | – RP • καὶ ἀδελφὸς WH Treg NIV | ἀδελφὸς δὲ RP • Ἰωσήτος WH Treg NIV | Ἰωσή RP **4** καὶ ἔλεγεν WH Treg NIV | ἔλεγεν δὲ RP • συγγενεῦσιν αὐτοῦ WH Treg NIV | συγγενέσιν RP **5** ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν WH Treg NIV | οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι RP **6** ἐθαύμαζεν Treg NIV RP | ἐθαύμασεν WH **8** ἄρτον μὴ πήραν WH Treg NIV | πήραν μὴ ἄρτον RP **9** ἐνδύσησθε Treg NIV RP | ἐνδύσασθαι WH **10** ἐὰν WH NIV RP | ἂν Treg **11** ὅς ἂν τόπος μὴ δέξηται WH Treg NIV | ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται RP • αὐτοῖς WH Treg NIV | + Ἄμην λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. RP **12** ἐκήρυξαν WH Treg NIV | ἐκήρυσσον RP • μετανοῶσιν WH Treg NIV | μετανοήσωσιν RP

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερόν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐγγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. **15** ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν. **16** ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν· Ὁν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος ἠγέρθη.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. **18** ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. **19** ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ ἠδύνατο. **20** ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἠδέεω αὐτοῦ ἤκουεν. **21** Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιροῦ ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἔποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, **22** καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. **23** καὶ ὤμοσεν αὐτῇ· Ὅτι ἐὰν με αἰτήσῃς δώσω σοι ἕως ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου. **24** καὶ ἐξελθοῦσα εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. **25** καὶ εἰσελθοῦσα εὐθύς μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα ἠτήσατο λέγουσα· Θέλω ἵνα ἔξαιτῆς δῶς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. **26** καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι αὐτὴν.

6:14 ἔλεγον WH NIV] ἔλεγεν Treg RP • ἐγγήγερται ἐκ νεκρῶν WH Treg NIV] ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη RP **15** δὲ WH Treg NIV] – RP • προφήτης WH Treg NIV] + ἐστίν RP **16** ὁ WH Treg NIV] – RP • ἔλεγεν WH Treg NIV] εἶπεν ὅτι RP • ἠγέρθη WH NA] ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν Treg; ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη NIV; ἐστίν αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν RP **20** ἠπόρει WH NIV] ἐποίησεν Treg RP **21** ἐποίησεν WH Treg NIV] ἐποίησεν RP **22** αὐτῆς τῆς Treg RP] αὐτοῦ WH NIV • καὶ ἀρεσάσης RP] ἤρσεν WH Treg NIV • εἶπεν ὁ βασιλεὺς NIV RP] ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν WH Treg **23** αὐτῇ WH Treg NIV RP] + πολλά NA • Ὅτι NIV] Ὅτι WH; ὅτι Ὅ Treg RP **24** καὶ WH Treg NIV] Ἡ δὲ RP • αἰτήσωμαι WH Treg NIV] αἰτήσομαι RP • βαπτίζοντος WH Treg NIV] βαπτιστοῦ RP **25** εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP • ἔξαιτῆς δῶς μοι WH Treg NIV] μοι δῶς ἔξαιτῆς RP **26** ἀνακειμένους WH Treg NIV] συνανακειμένους RP • ἀθετῆσαι αὐτὴν WH Treg NIV] αὐτὴν ἀθετῆσαι RP

27 και ἔϋθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἑνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Ἦ και ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ 28 και ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι και ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, και τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 και ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤλθον και ἦραν τὸ πτώμα αὐτοῦ και ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

30 Και συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, και ἀπήγγειλαν αὐτῷ Ἦ πάντα ὅσα ἐποίησαν και ὅσα ἐδίδαξαν. 31 και Ἦ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον και Ἦ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι και οἱ ὑπάγοντες πολλοί, και οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν. 32 και ἀπήλθον Ἦ ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον Ἦ κατ' ἰδίαν. 33 και εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας και Ἦ ἐπέγνωσαν πολλοί, και πεζῆ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ και προῆλθον Ἦ αὐτούς. 34 και ἐξελθὼν Ἦ εἶδεν πολὺν ὄχλον, και ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' Ἦ αὐτούς ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, και ἦρξατο διδάσκειν αὐτούς πολλά. 35 Και ἦδη ὥρας πολλῆς γενομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἦ ἔλεγον ὅτι Ἦ Ἐρημὸς ἐστὶν ὁ τόπος, και ἦδη ὥρα πολλή· 36 ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς και κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς Ἦ τί φάγωσιν Ἦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. και λέγουσιν αὐτῷ· Ἦ Απελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους και Ἦ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν; 38 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους Ἦ ἔχετε ἄρτους Ἦ; Ἦ ὑπάγετε ἴδετε. και γνόντες λέγουσιν· Πέντε, και δύο ἰχθύας. 39 και ἐπέταξεν αὐτοῖς Ἦ ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 και ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαὶ Ἦ κατὰ ἑκατὸν και Ἦ κατὰ πεντήκοντα. 41 και λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους και τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν

6:27 εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP • ἐνέγκαι WH Treg NIV] ἐνεχθῆναι RP • και WH Treg NIV] Ὁ δὲ RP 30 πάντα WH Treg NIV] + και RP 31 λέγει WH Treg NIV] εἶπεν RP • ἀναπαύσασθε WH Treg NIV] ἀναπαύεσθε RP 32 ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον WH NIV] εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ Treg RP 33 ἐπέγνωσαν NIV] + αὐτὸν RP; ἔγνωσαν WH Treg 34 εἶδεν WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • αὐτούς WH Treg NIV] αὐτοῖς RP 35 ἔλεγον WH Treg NIV] λέγουσιν RP 36 τί φάγωσιν WH Treg NIV] ἄρτους. Τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν RP 37 δώσομεν WH Treg NIV] δώμεν RP 38 ἔχετε ἄρτους WH] ἄρτους ἔχετε Treg NIV RP • ὑπάγετε WH Treg NIV] + και RP 39 ἀνακλῖναι Treg NIV RP] ἀνακλιθῆναι WH 40 Ἦ κατὰ WH Treg NIV] ἀνά RP • Ἦ κατὰ WH Treg NIV] ἀνά RP

καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἡ αὐτοῦ ἵνα ἡ παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. **42** καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· **43** καὶ ἦσαν ἡ κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα ἡ καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. **44** καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες ἡ τοὺς ἄρτους ἡ πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ ἡ εὐθύς ἡνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν ἡ εἰς τὸ πέραν ἡ πρὸς Βηθσαϊδάν, ἔως αὐτὸς ἡ ἀπολύει τὸν ὄχλον. **46** καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

47 Καὶ ὁ ψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. **48** καὶ ἡ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν, ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος ἡ αὐτοῖς, περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἡ ἠθελεν παρελθεῖν αὐτούς. **49** οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἡ ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἡ ἔδοξαν ἡ ὅτι φάντασμα ἐστίν ἡ καὶ ἀνέκραξαν, **50** πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον καὶ ἐταράχθησαν. ἡ ὁ δὲ εὐθύς ἡ ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. **51** καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ἡ ἐκ περισσοῦ ἡ ἐν αὐτοῖς ἡ ἐξίσταντο, **52** οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, ἡ ἀλλ' ἦν ἡ αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἡ ἐπὶ τὴν γῆν ἡ ἦλθον εἰς ἡ Γεννησαρέτ καὶ προσωρμίσθησαν. **54** καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου ἡ εὐθύς ἐπιγνόντες αὐτὸν **55** ἡ περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἡ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἡκούουν ἡ ὅτι ἐστίν. **56** καὶ

6:41 αὐτοῦ NIV RP] – WH Treg • παρατιθῶσιν WH NIV] παραθῶσιν Treg RP **43** κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα WH NIV] κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πληρώματα Treg; κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις RP **44** τοὺς ἄρτους WH Treg RP NA] – NIV **45** εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP • εἰς τὸ πέραν WH Treg RP NA] – NIV • ἀπολύει WH Treg NIV] ἀπολύση RP **48** ἰδὼν WH Treg NIV] εἶδεν RP • αὐτοῖς WH Treg NIV] + καὶ RP **49** ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα WH NIV] περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης Treg RP • ὅτι φάντασμα ἐστίν WH NIV] φάντασμα εἶναι Treg RP **50** ὁ δὲ εὐθύς WH NIV] καὶ εὐθύς Treg; Καὶ εὐθέως RP **51** ἐκ περισσοῦ Treg NIV RP] – WH • ἐξίσταντο WH Treg NIV] + καὶ ἐθαύμαζον RP **52** ἀλλ' ἦν WH Treg NIV] ἦν γὰρ RP **53** ἐπὶ τὴν γῆν ἦλθον εἰς WH NIV] ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Treg RP **54** εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP **55** περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ WH Treg NIV] περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην RP • ὅτι WH NIV] + ἐκεῖ Treg RP

ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἄγρους ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεισαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἤψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

7:1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων 2 καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν ἃ τοὺς ἄρτους — 3 οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, 4 καὶ ἀπ' ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσιν, καὶ ἄλλα πολλά ἐστὶν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμούς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων καὶ κλινῶν — 5 καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς· Διὰ τί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταὶ σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσίν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον; 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 7 μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων· 8 ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων.

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρήσητε· 10 Μωϋσῆς γὰρ εἶπεν· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· 11 ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν εἶπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ· Κορβάν, ὃ ἐστὶν Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελθῆς, 12 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ

6:56 εἰς πόλεις ἢ εἰς WH Treg NIV] πόλεις ἢ RP • ἐτίθεισαν WH Treg NIV] ἐτίθουν RP • ἤψαντο WH Treg NIV] ἤπτοντο RP 7:2 ὅτι κοιναῖς ... ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν WH Treg NIV] κοιναῖς ... ἀνίπτοις ἐσθίοντας RP • τοὺς WH Treg NIV] – RP • ἄρτους WH Treg NIV] + ἐμέμψαντο RP 4 ἀγορᾶς WH Treg RP NA] + ὅταν ἔλθωσιν NIV • βαπτίσωνται Treg NIV RP] ῥαντίσωνται WH • καὶ κλινῶν Treg RP NA] – WH NIV 5 καὶ WH Treg NIV] Ἐπειτα RP • οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταὶ σου WH Treg NIV] οἱ μαθηταὶ σου οὐ περιπατοῦσιν RP • κοιναῖς WH Treg NIV] ἀνίπτοις RP 6 δὲ WH Treg NIV] + ἀποκριθεὶς RP • αὐτοῖς WH NIV] ὅτι Treg RP • ὅτι WH NIV] – Treg RP 8 ἀφέντες WH Treg NIV] + γὰρ RP • ἀνθρώπων WH NIV] + βαπτισμούς ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλά ποιεῖτε Treg RP 9 τηρήσητε WH Treg NIV RP] στήσητε WH^{marg} NA 12 οὐκέτι WH Treg NIV] καὶ οὐκέτι RP

Ἦ πατρί ἢ τῇ Ἦ μητρί, **13** ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος Ἦ πάλιν τὸν ὄχλον ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἦ Ἀκούσατέ μου πάντες καὶ Ἦ σύνετε. **15** οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν ὃ δύναται Ἦ κοινῶσαι αὐτόν· ἄλλὰ τὰ Ἦ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά· ἐστιν τὰ κοινῶντα τὸν Ἦ ἄνθρωπον.

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν Ἦ εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἦ τὴν παραβολήν· **18** καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοὶ ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, **19** ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν ἄλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται; —Ἦ καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα. **20** ἔλεγεν δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον ἐκεῖνο κοινῶ τὸν ἄνθρωπον· **21** ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, Ἦ πορνεῖαι, κλοπαί, φόνοι, **22** μοιχεῖαι, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφάνια, ἀφροσύνη· **23** πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινῶ τὸν ἄνθρωπον.

24 Ἦ ἐκεῖθεν δὲ Ἦ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ Ἦ ὄρια Ἦ Τύρου. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελεν γινῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν· **25** Ἦ ἄλλ' εὐθύς ἀκούσασα Ἦ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἣς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· **26** Ἦ ἢ δὲ γυνὴ ἦν Ἦ Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν Ἦ ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. **27** καὶ ἔλεγεν Ἦ αὐτῇ· Ἦ Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα,

7:12 πατρί WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP • μητρί WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **14** πάλιν WH Treg NIV] πάντα RP • Ἀκούσατέ WH Treg NIV] Ἀκούετέ RP • σύνετε WH Treg NIV] συνίετε RP **15** κοινῶσαι αὐτόν WH NIV] αὐτὸν κοινῶσαι Treg RP • ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά WH NIV] + ἐκεῖνά Treg; ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ ἐκεῖνά RP • ἄνθρωπον WH NIV] + **16** Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω Treg RP **17** εἰς WH Treg RP NA] + τὸν NIV • τὴν παραβολήν WH Treg NIV] περὶ τῆς παραβολῆς RP **19** καθαρίζων WH Treg NIV] καθαρίζων RP **21-22** πορνεῖαι κλοπαί φόνοι μοιχεῖαι WH Treg NIV] μοιχεῖαι πορνεῖαι φόνοι κλοπαί RP **24** Ἦ ἐκεῖθεν δὲ WH NIV] Καὶ ἐκεῖθεν Treg RP • ὄρια WH Treg NIV] μεθόρια RP • Τύρου NIV] + καὶ Σιδῶνος WH Treg RP **25** ἄλλ' εὐθύς ἀκούσασα WH Treg NIV] Ἀκούσασα γὰρ RP **26** Ἦ δὲ γυνὴ ἦν WH NIV] Ἦ γυνὴ δὲ ἦν Treg; ἦν δὲ Ἦ γυνὴ RP **27** καὶ ἔλεγεν WH Treg NIV] Ὅ δὲ Ἦ Ἰησοῦς εἶπεν RP

οὐ γάρ ἑκατόν ἐστιν ἡ λαβὴ τῶν ἄρτων τῶν τέκνων καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐπίκουρε, καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἑσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. 29 καὶ εἶπεν αὐτῇ· Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπάγε, ἐξεληλυθεν ἔκ τῆς θυγατρὸς σου τὸ δαιμόνιον. 30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὀρίων Τύρου ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνά μέσον τῶν ὀρίων Δεκαπόλεως. 32 καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ μογιάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὕδατα αὐτοῦ καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ· Εφφαθα, ὃ ἐστὶν Διανοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδεὶς λέγων· ὅσον δὲ αὐτοῖς διετέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσώτερον ἐκήρυσσον. 37 καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποιήκεν, καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.

8:1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς λέγει αὐτοῖς· 2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήσετε εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν

7:27 κατόν ἐστιν RP] ἐστιν κατόν WH Treg NIV • τοῖς κυναρίοις βαλεῖν WH Treg NIV | βαλεῖν τοῖς κυναρίοις RP 28 Κύριε Holmes NA] Naί κύριε WH Treg NIV RP • καὶ WH Treg NA] + γάρ NIV RP • ἐσθίουσιν WH Treg NIV] ἐσθίει RP 29 ἐκ ... σου τὸ δαιμόνιον WH NIV] τὸ δαιμόνιον ἐκ ... σου Treg RP 30 παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός WH Treg NIV] δαιμόνιον ἐξεληλυθός καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης RP 31 ἦλθεν διὰ Σιδῶνος εἰς WH Treg NIV] καὶ Σιδῶνος ἦλθεν πρὸς RP 32 καὶ WH Treg NIV] – RP • μογιάλον WH NIV] μογγιάλον Treg RP 35 καὶ WH Treg] + εὐθέως NIV RP • ἠνοίγησαν WH Treg NIV] διανοίχθησαν RP 36 λέγων WH Treg NIV] εἶπωσιν RP • αὐτοῖς διετέλλετο αὐτοὶ WH Treg NIV] αὐτὸς αὐτοῖς διετέλλετο RP 37 καὶ WH Treg] + τοὺς NIV RP 8:1 πάλιν πολλοῦ WH Treg NIV] παμπόλλου RP • προσκαλεσάμενος WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • μαθητὰς WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP

τῇ ὁδῷ· «καὶ τινες ἑαυτῶν ἀπὸ μακρόθεν ἤκασιν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι Πόθεν τούτους δυνήσεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς· Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπαν· Ἑπτὰ. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἐκλάσεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα παρατιθῶσιν καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας αὐτὰ εἶπεν «καὶ ταῦτα παρατιθέναι». 8 «καὶ ἔφαγον» καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ σφυρίδας. 9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. 10 καὶ εὐθύς ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

11 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. 12 καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει· Τί ἢ γενεὰ αὕτη «ζητεῖ σημεῖον»; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφείδεν αὐτούς «πάλιν ἐμβὰς» ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

14 Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων· Ὁραῖτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. 16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχουσιν. 17 καὶ γινούσιν αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὐπω νοεῖτε οὐδὲ συνίετε; «πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; 18 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε καὶ ὧτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε 19 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἐκλάσα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, πόσους κοφίνους «κλασμάτων πλήρεις» ἦρατε; λέγουσιν

8:3 καὶ τινες WH Treg NIV] τινὲς γὰρ RP • ἀπὸ WH Treg NIV] – RP • ἤκασιν Treg NIV] εἰσὶν WH; ἤκουσιν RP 4 ὅτι WH Treg NIV] – RP 5 ἠρώτα WH Treg NIV] ἐπηρώτα RP 6 παραγγέλλει WH Treg NIV] παρήγγειλεν RP • παρατιθῶσιν WH Treg NIV] παραθεῖναι RP 7 αὐτὰ WH Treg NIV] – RP • καὶ ταῦτα παρατιθέναι WH Treg NIV] παραθεῖναι καὶ αὐτὰ RP 8 καὶ ἔφαγον WH Treg NIV] ἔφαγον δὲ RP 9 δὲ WH NIV] + οἱ φαγόντες Treg RP 10 εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP 12 ζητεῖ σημεῖον WH Treg NIV] σημεῖον ἐπιζητεῖ RP • ὑμῖν Treg NIV RP] – WH 13 πάλιν ἐμβὰς WH NA] πάλιν ἐμβὰς εἰς πλοῖον Treg; ἐμβὰς πάλιν εἰς τὸ πλοῖον NIV; ἐμβὰς πάλιν εἰς πλοῖον RP 16 ἀλλήλους WH Treg NA] + λέγοντες NIV RP • ἔχουσιν WH Treg NA] ἔχομεν NIV RP 17 γινούσιν WH NA] + ὁ Ἰησοῦς Treg NIV RP • πεπωρωμένην WH Treg NIV] Ἐπι πεπωρωμένην RP 19 κλασμάτων πλήρεις WH Treg NIV] πλήρεις κλασμάτων RP

αὐτῶ· Δώδεκα. **20** ὅτε ἴκαι τοὺς ἐπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; ἴκαι λέγουσιν αὐτῶ· Ἐπτὰ. **21** και ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἰούπω συνίετε;

22 Και ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. και φέρουσιν αὐτῶ τυφλὸν και παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. **23** και ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ ἔξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης, και πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῶ, ἐπηρώτα αὐτόν· Εἴ τι ἴβλέπεις; **24** και ἀναβλέψας ἔλεγεν· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὅτι ὡς δένδρα ὀρῶ περιπατοῦντας. **25** εἴτα πάλιν ἔπέθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, και διέβλεψεν και ἀπεκατέστη και ἐνέβλεπεν ἡθλαυγῶς ἄπαντα. **26** και ἀπέστειλεν αὐτὸν ἴεἰς οἶκον αὐτοῦ λέγων· Μηδὲ εἰς τὴν κώμην ἴεἰσέλθης.

27 Και ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς και οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· και ἐν τῇ ὁδῶ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων αὐτοῖς· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἀνθρωποὶ εἶναι; **28** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῶ λέγοντες· ὅτι Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, και ἄλλοι Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι εἶς τῶν προφητῶν. **29** και αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἴἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῶ· Σὺ εἶ ὁ χριστός. **30** και ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ.

31 Και ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν και ἀποδοκιμασθῆναι ἴὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων και τῶν ἀρχιερέων και τῶν γραμματέων και ἀποκτανθῆναι και μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι· **32** και παρρησία τὸν λόγον ἐλάλει. και προσλαβόμενος ὁ Πέτρος αὐτὸν ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῶ. **33** ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς και ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν

8:20 και NIV] – WH NA; δὲ Treg RP • και λέγουσιν αὐτῶ WH NIV] οἱ δὲ εἶπον Treg RP **21 Οὔπω** WH NIV] Πῶς Treg; Πῶς οὐ RP **22 ἔρχονται** WH Treg NIV] ἔρχεται RP **23 ἐξήνεγκεν** WH Treg NIV] ἐξήγαγεν RP • **βλέπεις** WH NIV] βλέπει Treg RP **25 ἐπέθηκεν** NIV RP] ἔθηκεν WH Treg • **διέβλεψεν και ἀπεκατέστη και ἐνέβλεπεν** WH Treg NIV] ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι. Και ἀποκατεστάθη και ἐνέβλεψεν RP • **ἄπαντα** WH Treg NIV] ἄπαντας RP **26 εἰς** WH Treg NIV] + τὸν RP • **εἰσέλθης** WH NIV] + μηδὲ εἶπης τινὶ ἐν τῇ κώμῃ Treg RP **28 εἶπαν αὐτῶ λέγοντες** WH NIV] ἀπεκρίθησαν αὐτῶ λέγοντες Treg; ἀπεκρίθησαν RP • **ὅτι** WH NIV] – Treg RP • **ὅτι εἶς** WH Treg NIV] ἵνα RP **29 ἐπηρώτα αὐτούς** WH Treg NIV] λέγει αὐτοῖς RP • **ἀποκριθεὶς** WH Treg NIV] + δὲ RP **31 ὑπὸ** WH Treg NIV] ἀπὸ RP **32 ὁ Πέτρος αὐτὸν** WH Treg NIV] αὐτὸν ὁ Πέτρος RP

Ἐπεὶ δὲ ἔειπεν αὐτοῖς· «Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· «Εἴ τις ἠέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. **35** ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου σώσει αὐτήν. **36** τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον κερδήσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; **37** τί γὰρ ἔδοξεν ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; **38** ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. **9:1** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἑσθηκότων οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους. καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, **3** καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο στίλβοντα λευκὰ ὡς λίαν ὅσα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. **4** καὶ ὥφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωϋσεῖ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. **5** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεῖ μίαν καὶ Ἡλίᾳ

8:33 Πέτρον WH Treg NIV | τῷ Πέτρον RP • καὶ λέγει WH Treg NIV | λέγων RP **34** Εἴ τις WH Treg NIV | Ὅστις RP • ἐλθεῖν WH | ἀκολουθεῖν Treg NIV RP **35** ἂν WH Treg NIV | ἂν RP • ψυχὴν αὐτοῦ Treg NIV RP | ἑαυτοῦ ψυχὴν WH • ἀπολέσει WH Treg NIV | ἀπολέσει RP • ψυχὴν αὐτοῦ WH NIV | ἑαυτοῦ ψυχὴν Treg RP • σώσει WH Treg NIV | οὗτος σώσει RP **36** ὠφελεῖ WH NIV | ὠφελήσει Treg RP • ἄνθρωπον WH NIV RP | τὸν ἄνθρωπον Treg • κερδήσαι τὸν ... καὶ ζημιωθῆναι WH NIV | ἂν κερδήσῃ τὸν ... καὶ ζημιωθῇ Treg RP **37** τί γὰρ WH Treg NIV | Ἡ τί RP • δοῖ WH Treg NIV | δώσει RP **9:1** τῶν ὧδε RP | ὧδε τῶν WH Treg NIV **2** καὶ WH Treg RP] + τὸν NIV **3** ἐγένετο WH NIV | ἐγένοντο Treg RP • λίαν WH Treg NIV | + ὡς χιών RP • οὕτως WH Treg NIV] – RP **5** τρεῖς σκηνάς WH Treg NIV | σκηνάς τρεῖς RP **6** ἀποκριθῇ WH Treg NIV | λαλήσει RP • ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο WH Treg NIV | ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι RP

μίαν. 6 οὐ γὰρ ᾔδει τί ἄποκριθῆ, ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. 7 καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἔγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ. 8 καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον ἄλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδεὶ ἀεῖδον διηγῶσονται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ. 10 καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς συζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 11 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἥλιον δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς· Ἥλιος μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα, καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενηθῆ; 13 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ Ἥλιος ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συζητοῦντας πρὸς αὐτούς. 15 καὶ εὐθύς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς· Τί συζητεῖτε πρὸς αὐτούς; 17 καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σέ, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. 18 καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει· Ὡ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν

9:7 ἐγένετο WH NIV | ᾔλθεν Treg RP • ἀκούετε αὐτοῦ WH Treg NIV | αὐτοῦ ἀκούετε RP 8 ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν Treg NIV RP | μεθ' ἑαυτῶν εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον WH 9 Καὶ καταβαινόντων WH Treg NIV | Καταβαινόντων δὲ RP • ἐκ WH NIV | ἀπὸ Treg RP • ἀεῖδον διηγῶσονται WH Treg NIV | διηγῶσονται ἀεῖδον RP 12 ἔφη WH Treg NIV | ἀποκριθεὶς εἶπεν RP • ἀποκαθιστάνει WH Treg NIV | ἀποκαθιστᾶ RP • ἐξουδενηθῆ WH Treg NIV | ἐξουδενωθῆ RP 13 ἤθελον WH Treg NIV | ἠθέλησαν RP 14 ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδον WH Treg NIV | ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδεν RP • πρὸς αὐτούς WH Treg NIV | αὐτοῖς RP 15 εὐθύς WH Treg NIV | εὐθέως RP • ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν WH Treg NIV | ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη RP 16 αὐτούς WH Treg NIV | τοὺς γραμματεῖς RP • αὐτούς Holmes | αὐτούς WH Treg NIV RP 17 ἀπεκρίθη αὐτῷ εἰς ... ὄχλου WH Treg NIV | ἀποκριθεὶς εἰς ... ὄχλου εἶπεν RP 18 ἐὰν WH Treg NIV | ἂν RP • ὀδόντας WH Treg NIV | + αὐτοῦ RP 19 αὐτοῖς WH Treg NIV | αὐτῷ RP 20 τὸ πνεῦμα εὐθύς WH Treg NIV | εὐθέως τὸ πνεῦμα RP

πρός με. **20** και ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἔτι πνεῦμα εὐθύς ἔσυνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. **21** καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ· Πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκ παιδιοῦθεν. **22** καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνη, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. **23** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τὸ εἶ δύνῃ, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. **24** εὐθύς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν· Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. **25** ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων αὐτῷ· Τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἐξέλθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. **26** καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. **27** ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. **28** καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν· Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; **29** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεθεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

30 Κακεῖθεν ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ· **31** ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. **32** οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτόν ἐπερωτῆσαι.

9:20 συνεσπάραξεν WH NIV | ἐσπάραξεν Treg RP **21** Ἐκ WH Treg NIV | – RP **22** καὶ εἰς πῦρ αὐτόν WH NIV | αὐτόν καὶ εἰς πῦρ Treg; αὐτόν καὶ εἰς τὸ πῦρ RP • δύνῃ WH Treg NIV | δύνασαι RP **23** δύνῃ WH Treg NIV | δύνασαι πιστεῦσαι RP **24** εὐθύς WH NIV | καὶ εὐθύς Treg; καὶ εὐθέως RP • παιδίου WH Treg NIV | + μετὰ δακρύων RP • Πιστεύω WH Treg NIV | + κύριε RP **25** ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα WH Treg NIV | πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν RP • ἐπιτάσσω σοι WH Treg NIV | σοι ἐπιτάσσω RP **26** κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας WH Treg NIV | κράξαν καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτόν RP • τοὺς WH Treg NIV | – RP **27** τῆς χειρὸς αὐτοῦ WH Treg NIV | αὐτόν τῆς χειρὸς RP **28** εἰσελθόντος αὐτοῦ WH Treg NIV | εἰσελθόντα αὐτόν RP • κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν WH Treg NIV | ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν RP **29** προσευχῇ WH NIV | + καὶ νηστεία Treg RP **30** παρεπορεύοντο NIV RP | ἐπορεύοντο WH Treg **31** μετὰ τρεῖς ἡμέρας WH Treg NIV | τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ RP

33 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοῦμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ ἐσιώπων, πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ τίς μείζων. 35 καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι ἔσται πάντων ἕσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 καὶ λαβὼν παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς· 37 Ὁς ἂν ἐν τῶν τοιοῦτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁς ἂν ἐμὲ ἂν δέχεται, οὐκ ἐμὲ δέχεται ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.

38 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Διδάσκαλε, εἶδομέν τινα ἔν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Μὴ κωλύετε αὐτόν, οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὁς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογήσαί με· 40 ὁς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. 41 Ὁς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι ὅτι χριστοῦ ἔστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

42 Καὶ ὁς ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος ὀνικός περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 Καὶ ἐὰν σκανδαλίξῃ σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν ἐστὶν σε· κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. 45 καὶ ἐὰν

9:33 ἦλθον WH Treg NIV | ἦλθεν RP • ὁδῷ WH Treg NIV | + πρὸς ἑαυτούς RP 37 ἂν WH Treg NIV | ἐὰν RP • ἂν WH Treg NIV | ἐὰν RP • δέχεται WH Treg NIV | δέξεται RP 38 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης WH NIV | + λέγων Treg; Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ Ἰωάννης λέγων RP • ἐν WH Treg NIV] – RP • καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν WH NIV] ὁς οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν Treg; ὁς οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν RP; ὁς οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν καὶ ἐκωλύομεν αὐτόν Greeven 40 ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν WH Treg NIV] ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν RP 41 ὀνόματι WH Treg NIV] + μου RP • ὅτι WH Treg NIV] – RP • ἀπολέσῃ WH NIV RP] ἀπολέσει Treg 42 ἂν WH Treg NIV] ἐὰν RP • τούτων WH Treg NIV] – RP • εἰς ἐμέ Treg NIV RP] – WH • μύλος ὀνικός WH Treg NIV] λίθος μυλικός RP 43 σκανδαλίξῃ Treg NIV RP] σκανδαλίση WH • ἐστὶν σε WH Treg NIV] σοι ἐστὶν RP • εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν WH Treg NIV] εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν RP • ἄσβεστον WH NIV] + 44 ὅπου ὁ σκῶληξ αὐτῶν οὐ τελευταῖα καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται Treg RP

ὁ πούς σου σκανδαλίξῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν ἐστίν Ἦ σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν Ἦ γέενναν. **47** καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίξῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν Ἦ σέ ἐστίν μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἢ δύο ὀφθαλμούς ἔχοντα βληθῆναι εἰς Ἦ τὴν Ἦ γέενναν, **48** ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49 Πᾶς γὰρ πυρὶ Ἦ ἀλισθήσεται. **50** καλόν τὸ ἄλας· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἀναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς Ἦ ἄλα, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

10:1 Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας Ἦ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 Ἦ Καὶ Ἦ ἐπηρώτων αὐτόν εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολύσαι, πειράζοντες αὐτόν. **3** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωϋσῆς; **4** οἱ δὲ εἶπαν· Ἦ Ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς Ἦ βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ ἀπολύσαι. **5** ὁ δὲ Ἦ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην· **6** ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν Ἦ αὐτούς· **7** ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα Ἦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Ἦ, **8** καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο ἀλλὰ μία σὰρξ· **9** ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10 Καὶ Ἦ εἰς τὴν οἰκίαν Ἦ πάλιν οἱ μαθηταὶ Ἦ περὶ τούτου Ἦ ἐπηρώτων αὐτόν. **11** καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὁς Ἦ ἄν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλον

9:45 σε WH Treg NIV] σοι RP • γέενναν WH NIV] + εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον **46** ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται Treg RP **47** σέ WH Treg NIV] σοι RP • τὴν Treg NIV RP] – WH • γέενναν WH Treg NIV] + τοῦ πυρός RP **49** ἀλισθήσεται WH NIV] + καὶ πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθήσεται Treg RP **50** ἄλα WH Treg NIV] ἄλας RP **10:1** καὶ WH Treg NIV] διὰ τοῦ RP **2** Καὶ Holmes WH^{mag}] + προσελθόντες Φαρισαῖοι WH Treg NIV RP • ἐπηρώτων WH Treg NIV] ἐπηρώτησαν RP **4** Ἐπέτρεψεν Μωϋσῆς WH Treg NIV] Μωϋσῆς ἐπέτρεψεν RP **5** ὁ δὲ WH Treg NIV] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ RP **6** αὐτούς WH Treg NIV] + ὁ θεός RP **7** καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Treg NIV RP] – WH **10** εἰς τὴν οἰκίαν WH Treg NIV] ἐν τῇ οἰκίᾳ RP • περὶ τούτου WH Treg NIV] αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ RP • ἐπηρώτων WH NIV] ἐπηρώτησαν Treg RP **11** ἄν WH Treg NIV] ἐὰν RP

μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν, **12** καὶ ἐὰν ἑαυτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον ἄλλον μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία ἵνα ἑαυτῶν ἄψῃται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. **14** ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **15** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξῃται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. **16** καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ ἑκατευλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὄδον προσδραμῶν εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω; **18** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. **19** τὰς ἐντολὰς οἶδας· Μὴ φονεύσης, Μὴ μοιχεύσης, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρήσης, Μὴ ἀποστερήσης, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. **20** ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. **21** ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτόν καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐν ἑσέ ὑστερεῖ· ὕπαγε ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δός τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. **22** ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος, ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. **24** οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. **25** εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιαῖς τῆς ῥαφίδος διαελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. **26** οἱ δὲ

10:12 αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον WH Treg NIV] ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ RP **13** αὐτῶν ἄψῃται WH NIV] ἄψῃται αὐτῶν Treg RP • ἐπετίμησαν αὐτοῖς WH NIV] ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν Treg RP **15** ἂν WH Treg NIV] ἐὰν RP **16** κατευλόγει τιθεὶς ... αὐτά WH NIV] κατηυλόγει τιθεὶς ... αὐτά Treg; τιθεὶς ... αὐτά, εὐλόγει αὐτά RP **19** φονεύσης Μὴ μοιχεύσης WH NIV] μοιχεύσης μὴ φονεύσης Treg RP **20** ἔφη WH NIV] ἀποκριθεὶς ἔφη Treg; ἀποκριθεὶς εἶπεν RP **21** σε WH NIV] σοι Treg RP • τοῖς WH NIV] Treg RP • μοι WH Treg NIV] + ἄρας τὸν σταυρόν RP **24** ἐστὶν WH NIV] + τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν Treg RP **25** τῆς τρυμαλιαῖς τῆς NIV RP] τρυμαλιαῖς WH Treg • διελθεῖν WH Treg NIV] εἰσελθεῖν RP

περισσῶς ἐξεπλήσσοντο λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ἔμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον ἀλλ' οὐ παρὰ θεῶ, πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ.

28 Ἦρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφούς ἢ ἀδελφάς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγρούς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον. 31 πολλοὶ δὲ ἐσονται πρῶτοι ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν 33 ὅτι Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται.

35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες αὐτῷ· Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. 38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε· δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον

10:26 ἑαυτούς Treg NIV RP] αὐτόν WH 27 ἔμβλέψας WH Treg NIV] + δὲ RP • δυνατὰ WH Treg NIV] + ἐστὶν RP 28 λέγειν ὁ Πέτρος WH NIV] ὁ Πέτρος λέγειν Treg RP • ἠκολουθήκαμέν WH Treg NIV] ἠκολουθήσαμέν RP 29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς WH NIV] ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Treg RP • μητέρα ἢ πατέρα WH Treg NIV] πατέρα ἢ μητέρα ἢ γυναῖκα RP 30 μητέρας WH NIV RP] μητέρα Treg 31 οἱ WH Treg NIV] – RP 32 οἱ δὲ WH Treg NIV] καὶ RP 33 τοῖς WH Treg NIV] – RP 34 ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν WH Treg NIV] μαστιγώσουσιν αὐτόν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ RP • ἀποκτενοῦσιν WH NIV] + αὐτόν Treg RP • μετὰ τρεῖς ἡμέρας WH Treg NIV] τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ RP 35 οἱ Treg NIV RP] + δύο WH • αὐτῷ WH Treg NIV] – RP • σε WH Treg NIV] – RP 36 ποιήσω WH Treg] με ποιήσω NIV; ποιήσαι με RP 37 σου ἐκ δεξιῶν WH Treg NIV] ἐκ δεξιῶν σου RP • ἀριστερῶν WH Treg NIV] εὐωνύμων σου RP

ὁ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὁ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; **39** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Δυνάμεθα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ ποτήριον ὁ ἐγὼ πίνω πίεσθε καὶ τὸ βάπτισμα ὁ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε, **40** τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.

41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. **42** καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν αὐτοῖς· Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. **43** οὐχ οὕτως δὲ ἔστιν ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἂν θέλῃ ἄλλος γενέσθαι ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, **44** καὶ ὅς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· **45** καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντι πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχῶν. καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχῶν καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἰκανοῦ ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτιμαῖος τυφλὸς προσαίτης ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδόν· **47** καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζαρηνόσ ἐστιν ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν· Ὑιὲ Δαυὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. **48** καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶν μᾶλλον ἔκραζεν· Ὑιὲ Δαυὶδ, ἐλέησόν με. **49** καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Φωνήσατε αὐτόν· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλὸν λέγοντες αὐτῷ· Θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε. **50** ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. **51** καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· Ραββουνι, ἵνα ἀναβλέψω. **52** καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ὑπαγε, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

10:38 ἢ WH Treg NIV] καὶ RP **39** Τὸ WH Treg NIV] + μὲν RP **40** ἢ WH Treg NIV] καὶ RP **42** καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς WH Treg NIV] Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς RP **43** ἐστιν WH Treg NIV] ἔσται RP • ἂν WH Treg NIV] ἐὰν RP • μέγας γενέσθαι WH Treg NIV] γενέσθαι μέγας RP **44** ἂν WH Treg NIV] ἐὰν Treg RP • ἐν ὑμῖν εἶναι WH NIV] ὑμῶν εἶναι Treg; ὑμῶν γενέσθαι RP **46** ὁ WH Treg NIV] – RP • τυφλὸς WH Treg NIV] ὁ τυφλὸς RP • προσαίτης ἐκάθητο ... ὁδόν WH Treg NA] ἐκάθητο ... ὁδὸν προσαιτῶν NIV RP **47** Ναζαρηνόσ WH Treg NIV] Ναζωραῖός RP • Ὑιὲ WH Treg NIV] Ὁ υἱὸς RP **49** Φωνήσατε αὐτόν WH Treg NIV] αὐτόν φωνηθῆναι RP • ἔγειρε WH Treg NIV] ἔγειραι RP **50** ἀναπηδήσας WH Treg NIV] ἀναστὰς RP **51** αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν WH Treg NIV] λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς RP • σοι θέλεις ποιήσω WH Treg NIV] θέλεις ποιήσω σοί RP **52** καὶ ὁ WH NIV] ὁ δὲ Treg RP • εὐθὺς WH Treg NIV] εὐθέως RP • αὐτῷ WH Treg NIV] τῷ Ἰησοῦ RP

11:1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ **2** καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθύς εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον ἐφ' ὃν οὐδεὶς ἴστω ἀνθρώπων ἑκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. **3** καὶ ἕαν τις ὑμῖν εἴπῃ· Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει· καὶ εὐθύς αὐτὸν ἀποστέλλει ἄλλοι δύο. **4** καὶ ἀπῆλθον καὶ εὗρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. **5** καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; **6** οἱ δὲ εἶπαν αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφήκαν αὐτούς. **7** καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἑκάθισεν ἐπ' αὐτόν. **8** καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν. **9** καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον Ὠσαννὰ· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου. **10** Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυὶδ Ὠσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα ὅψε ἡδὴ οὖσης τῆς ὥρας ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπέινασεν. **13** καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα ἦλθεν εἰς αὐτήν, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα, ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. **14** καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ· Μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι· καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

11:2 εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP • οὐπω WH Treg NIV] – RP • ἐκάθισεν WH NIV] κεκάθικεν Treg RP • λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε WH Treg NIV] λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε RP **3** ὅτι RP] – WH Treg NIV • εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως RP • ἄλλοι δύο WH Treg NIV] – RP **4** καὶ ἀπῆλθον WH Treg NIV] Ἀπῆλθον δὲ RP • πρὸς WH Treg NIV] + τὴν RP **6** εἶπεν WH Treg NIV] ἐνετείλατο RP **7** φέρουσιν WH Treg NIV] ἤγαγον RP • ἐπιβάλλουσιν WH Treg NIV] ἐπέβαλον RP • αὐτόν WH Treg NIV] αὐτῷ RP **8** καὶ πολλοὶ WH Treg NIV] Πολλοὶ δὲ RP • κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν WH Treg NIV] ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων καὶ ἐστρώωνουσιν εἰς τὴν ὁδόν RP **9** ἔκραζον WH Treg NIV] + λέγοντες RP **10** βασιλεία WH Treg NIV] + ἐν ὀνόματι κυρίου RP **11** Ἱεροσόλυμα WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς καὶ RP • ὅψε WH] ὀψίας Treg NIV RP **13** ἀπὸ WH Treg NIV] – RP • τι εὐρήσει WH Treg NIV] εὐρήσει τι RP • ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν WH Treg NIV] οὐ γὰρ ἦν καιρὸς RP **14** ἀποκριθεὶς WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ WH Treg NIV] ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα RP

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἰσειελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν 16 καὶ οὐκ ᾔφειεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν ἰκανὸν καὶ ἔλεγεν ἰκανοῖς· Οὐ γέγραπται ὅτι Ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν. 18 καὶ ἤκουσαν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ἰκανὸς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 19 Καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἔξεπορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ παραπορευόμενοι πρῶτῳ εἶδον τὴν συκὴν ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· Ῥαββί, ἴδε ἡ συκὴ ἣν κατηράσω ἐξηρανται. 22 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ἔχετε πίστιν θεοῦ· 23 ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν εἶπῃ τῷ ὄρει τούτῳ· Ἀρθῆτι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὁ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. 24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν.

25 καὶ ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ τινος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι 28 καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ἢ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῆς; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω

11:15 **εἰσειελθὼν** WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • **τοὺς** WH Treg NIV] – RP 17 **καὶ ἔλεγεν** WH Treg NIV] λέγων RP • **αὐτοῖς** Treg NIV RP] – WH • **πεποιήκατε** WH Treg NIV] ἐποιήσατε RP 18 **ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς** WH Treg NIV] γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς RP • **πᾶς γὰρ** WH Treg NIV] ὅτι πᾶς RP 19 **ὅταν** WH Treg NIV] ὅτε RP • **ἐξεπορεύοντο** WH Treg NIV] ἐξεπορεύετο RP 20 **παραπορευόμενοι πρῶτῳ** WH Treg NIV] πρῶτῳ παραπορευόμενοι RP 23 **ἀμην** WH NIV] + γὰρ Treg RP • **πιστεύῃ** WH NIV] πιστεύσῃ Treg RP • **ὁ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ** WH Treg NIV] ἃ λέγει γίνεται ἔσται αὐτῷ ὁ ἐὰν εἶπῃ RP 24 **προσεύχεσθε καὶ αἰτεῖσθε** WH Treg NIV] ἂν προσευχόμενοι αἰτήσθε RP • **ἐλάβετε** WH Treg NIV] λαμβάνετε RP 25 **στήκετε** WH Treg NIV] στήκητε RP • **ὑμῶν** WH Treg NIV] + 26 Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν RP 28 **ἔλεγον** WH Treg NIV] λέγουσιν RP • **ἢ** WH NIV] καὶ Treg RP • **ἔδωκεν τὴν ... ταύτην** WH Treg NIV] τὴν ... ταύτην ἔδωκεν RP 29 **Ἰησοῦς** WH Treg NIV] + ἀποκριθεὶς RP

Ἐγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκριθήτέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ· **30** τὸ βάπτισμα Ἐγὼ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκριθήτέ μοι. **31** καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες· Ἐπίειπμεν; ἢ ἐν εἰπόμεν· Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; **32** ἀλλὰ εἰπόμεν· Ἐξ ἀνθρώπων;— ἐφοβοῦντο τὸν ὄχλον, ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως ὅτι προφήτης ἦν. **33** καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν· Οὐκ οἶδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

12:1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λαλεῖν· Ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν, καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήμιον καὶ ὠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. **2** καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν τοῦ ἀμπελῶνος· **3** καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέστειλαν κενόν. **4** καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κακείνον ἔκεφαλίσαν καὶ ἠτίμασαν. **5** καὶ ἄλλον ἀπέστειλεν· κακείνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, οὓς μὲν δέροντες οὓς δὲ ἀποκτείνοντες. **6** ἔτι ἕνα εἶχεν, υἱὸν ἀγαπητὸν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς λέγων ὅτι Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. **7** ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. **8** καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτόν ἔξω τοῦ

11:29 ἕμᾱς WH Treg NIV] + καὶ ἐγὼ RP **30** τὸ WH Treg NIV] – RP **31** διελογίζοντο WH Treg NIV] ἐλογίζοντο RP • **Τί** εἰπόμεν; Holmes] – WH Treg NIV RP • οὖν WH NIV RP] – Treg **32** ὄχλον WH NIV] λαόν Treg RP • ὄντως ὅτι WH Treg NIV] ὅτι ὄντως RP **33** τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν WH Treg NIV] λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ RP • Ἰησοῦς WH Treg NIV] + ἀποκριθεῖς RP **12:1** λαλεῖν WH Treg NIV] λέγειν RP • ἄνθρωπος ἐφύτευσεν WH NIV] ἐφύτευσεν ἄνθρωπος Treg RP **2** τῶν καρπῶν WH Treg NIV] τοῦ καρποῦ RP **3** καὶ WH Treg NIV] Οἱ δὲ RP **4** κακείνον WH Treg NIV] + λιθοβολήσαντες RP • ἐκεφαλίσαν WH NIV] ἐκεφαλαίωσαν Treg RP • ἠτίμασαν WH NIV] ἠτίμησαν Treg; ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον RP **5** καὶ WH Treg NIV] + πάλιν RP • οὓς μὲν δέροντες οὓς δὲ ἀποκτείνοντες WH Treg NIV] τοὺς μὲν δέροντες τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες RP **6** ἕνα ... ἀπέστειλεν WH Treg NIV] οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλεν καὶ RP • ἔσχατον πρὸς αὐτοὺς WH Treg NIV] πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον RP **7** πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν WH Treg NIV] εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς RP **8** ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλον αὐτόν WH Treg NIV] αὐτόν ἀπέκτειναν καὶ ἐξέβαλον RP

ἀμπελῶνος. **9** Ἦ τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. **10** οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· **11** παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

12 Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον, ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινὰς τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἑρῳδιανῶν ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. **14** Ἦ καὶ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι ἢ οὐ; δῶμεν ἢ μὴ δῶμεν; **15** ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον ἵνα ἴδω. **16** οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Καίσαρος. **17** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν ἰαυτοῖς· Ἦ τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἔξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἔπηρώτων αὐτὸν λέγοντες· **19** Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ ἢ μὴ ἀφῆ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. **20** ἐπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα· **21** καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν ἢ μὴ καταλιπὼν σπέρμα, καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως· **22** καὶ οἱ ἐπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα· ἔσχατον πάντων ἢ καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν. **23** ἐν τῇ ἀναστάσει ὅταν ἀναστῶσιν τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἐπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.

12:9 τί WH] + οὖν Treg NIV RP 14 καὶ WH Treg NIV] Οἱ δὲ RP • δοῦναι κῆνσον Καίσαρι WH Treg NIV] κῆνσον Καίσαρι δοῦναι RP 17 ὁ δὲ WH Treg NIV] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ RP • αὐτοῖς Treg NIV RP] – WH • τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε WH Treg NIV] Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος RP • ἐξεθαύμαζον WH NIV] ἐθαύμαζον Treg; ἐθαύμασαν RP 18 ἐπηρώτων WH Treg NIV] ἐπηρώτησαν RP 19 μὴ ἀφῆ τέκνον WH NIV] τέκνα μὴ ἀφῆ Treg RP • γυναῖκα WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP 21 μὴ καταλιπὼν WH Treg NIV] καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν RP 22 οἱ ἐπτὰ WH Treg NIV] ἔλαβον αὐτήν οἱ ἐπτὰ καὶ RP • ἔσχατον WH Treg NIV] Ἐσχάτη RP • καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν WH Treg NIV] ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνὴ RP 23 ὅταν ἀναστῶσιν RP NA] –WH Treg NIV

24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ; **25** ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἐν τοῖς οὐρανοῖς· **26** περὶ δὲ τῶν νεκρῶν ὅτι ἐγείρονται οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωϋσέως ἐπὶ τοῦ βάρου ἄνω· πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων· Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ; **27** οὐκ ἔστιν ἡ θεὸς νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων· πολὺ πλανᾶσθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, ἰδὼν ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν· Ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων; **29** ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρώτη ἐστὶν· Ἄκουε, Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν, **30** καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. **31** δευτέρα αὕτη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστιν. **32** καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπες ὅτι εἷς ἐστίν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ· **33** καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσώτερον ἐστὶν πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν. **34** καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτόν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ χριστὸς υἱὸς Δαυὶδ ἐστίν; **36** αὐτὸς Δαυὶδ εἶπεν ἐν

12:24 ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς WH Treg NIV] Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς RP **25** γαμίζονται WH Treg NIV] γαμίσκονται RP • ἄγγελοι WH NIV] + οἱ Treg RP **26** πῶς WH Treg NIV] ὡς RP • ὁ θεὸς ... καὶ ὁ NIV RP] θεὸς ... καὶ WH Treg **27** θεὸς WH Treg NA] ὁ θεὸς NIV RP • ἀλλὰ WH Treg NIV] + θεὸς RP • πολὺ WH NIV] ὑμεῖς οὖν πολὺ Treg RP **28** ἰδὼν Treg NIV] εἰδὼς WH RP • ἀπεκρίθη αὐτοῖς WH Treg NIV] αὐτοῖς ἀπεκρίθη RP • ἐντολὴ πρώτη πάντων WH Treg NIV] πρώτη πάντων ἐντολὴ RP **29** ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς WH NIV] + αὐτῷ Treg; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ RP • ἐστίν WH Treg NIV] πάντων τῶν ἐντολῶν RP **30** τῆς Treg NIV RP] - WH • σου WH NIV] + αὕτη πρώτη ἐντολὴ Treg RP **31** δευτέρα WH NIV] + ὁμοία Treg; Καὶ δευτέρα ὁμοία RP **32** καὶ Treg NIV RP] - WH **33** τῆς Treg NIV RP] - WH • συνέσεως WH NIV] + καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς Treg RP • περισσώτερον WH Treg NIV] πλεῖον RP **34** αὐτόν WH Treg RP NA] - NIV **35** Δαυὶδ ἐστίν WH Treg NIV] ἐστίν Δαυὶδ RP **36** αὐτὸς WH NIV] + γὰρ Treg RP

Ἐν πνεύματι τῷ ἁγίῳ· Ἐἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· Ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πόθεν αὐτοῦ ἐστὶν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.

38 Καὶ ἐν τῇ διδασχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν· Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελώντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν καὶ ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, 40 οἱ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήμψονται περισσώτερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλοῦσιοι ἔβαλλον πολλά· 42 καὶ ἔλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. 43 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· 44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον, αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

13:1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ λέγει αὐτῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ.

3 Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ ἐπήρῳτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας· 4 Εἰπὸν ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα· 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς· Βλέπετε μὴ τις

12:36 τῷ πνεύματι τῷ WH Treg NIV | πνεύματι RP • Εἶπεν WH NIV | λέγει Treg RP • κύριος WH Treg NIV | ὁ κύριος RP • Κάθου WH NIV RP | Κάθισον Treg RP • ὑποκάτω WH NIV | ὑποπόδιον Treg RP 37 αὐτὸς WH Treg NIV | + οὗν RP • αὐτοῦ ἐστὶν υἱός WH Treg NIV | υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶν RP 38 ἐν ... αὐτοῦ ἔλεγεν WH Treg NIV | ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν ... αὐτοῦ RP 41 καθίσας WH Treg NIV | + ὁ Ἰησοῦς RP • κατέναντι WH NIV RP | ἀπέναντι Treg 43 εἶπεν WH Treg NIV | λέγει RP • ἔβαλεν WH Treg NIV | βέβληκεν RP 13:2 Ἰησοῦς WH Treg NIV | + ἀποκριθεὶς RP • ὧδε WH Treg NIV | - RP • λίθον WH Treg NIV | λίθῳ RP 3 ἐπήρῳτα WH Treg NIV | ἐπήρῳτων RP 4 ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα WH Treg NIV | πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι RP 5 ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς WH Treg NIV | ἀποκριθεὶς αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν RP

ὕμᾱς πλανήσῃ· **6** Ἐπολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες ὅτι Ἐγὼ εἶμι, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. **7** ὅταν δὲ Ἐἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· Ἐδεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω τὸ τέλος. **8** Ἐγερωθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, Ἐἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, Ἐἔσονται Ἐλιμοί· Ἐἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα.

9 βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοῦς· Ἐπαραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἔμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **10** καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη Ἐπρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. **11** Ἐκαὶ ὅταν Ἐἀγῶσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί Ἐλαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τοῦτο λαλεῖτε, οὐ γὰρ ἔστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. **12** Ἐκαὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἔπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς· **13** καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.

14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως Ἐἐστηκότα ὅπου οὐ δεῖ, ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, **15** ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ Ἐκαταβάτω μηδὲ εἰσελθάτω Ἐτι ἄραι Ἐἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, **16** καὶ ὁ εἰς τὸν Ἐἀγρὸν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἄραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. **17** οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. **18** προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ Ἐγένηται χειμῶνος· **19** ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλιψίς οἷα οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως Ἐἦν ἔκτισεν ὁ θεὸς ἕως τοῦ νῦν καὶ οὐ μὴ γένηται. **20** καὶ εἰ μὴ Ἐἐκολόβωσεν κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ. ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὗς

13:6 πολλοὶ WH NIV] + γὰρ Treg RP 7 ἀκούσητε WH NIV RP] ἀκούετε Treg • δεῖ WH NIV] + γὰρ Treg RP 8 ἔσονται WH Treg NIV] καὶ ἔσονται RP • ἔσονται WH NIV] καὶ ἔσονται Treg RP • λιμοί WH Treg NIV] + καὶ ταραχαὶ RP • ἀρχὴ WH Treg NIV] ἀρχαὶ RP 9 παραδώσουσιν WH NIV] + γὰρ Treg RP 10 πρῶτον δεῖ WH Treg NIV] δεῖ πρῶτον RP 11 καὶ ὅταν WH Treg NIV] Ὅταν δὲ RP • ἀγῶσιν WH Treg NIV] ἀγάγῶσιν RP • λαλήσητε WH Treg NIV] + μηδὲ μελετᾶτε RP 12 καὶ παραδώσει WH Treg NIV] Παραδώσει δὲ RP 14 ἐστηκότα WH Treg NIV] τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου ἐστὼς RP 15 ὁ WH NIV] + δὲ Treg RP NA • καταβάτω WH NIV] + εἰς τὴν οἰκίαν Treg RP • τι ἄραι WH Treg] ἄραι τι NIV RP 16 ἀγρὸν WH Treg NIV] + ὦν RP 18 γένηται WH Treg NIV] + ἡ φυγὴ ὑμῶν RP 19 ἦν WH Treg NIV] ἦς RP 20 ἐκολόβωσεν κύριος WH NIV] κύριος ἐκολόβωσεν Treg RP

ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. **21** Ἔτι καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· ἴδε ὧδε ὁ ἰησοῦς, ἴδε ἐκεῖ, μὴ πιστεύετε· **22** ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφήται καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν εἰς τὸ δυνατὸν τοὺς ἐκλεκτούς· **23** ὑμεῖς δὲ βλέπετε· προεῖρηκα ὑμῖν πάντα.

24 Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, **25** καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. **26** καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης· **27** καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυναΐξει τοὺς ἐκλεκτούς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπὸ ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.

28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἀπαλὸς γένηται καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· **29** οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα ἡ γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. **30** ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις οὗ ταῦτα πάντα γένηται. **31** ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται.

32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανῷ οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. **33** βλέπετε ἵνα ἀγρυπνεῖτε, οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστίν· **34** ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ δούσ τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, ἐκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῶν θυρωρῶν ἐνετείλατο ἵνα γρηγορή. **35** γρηγορεῖτε οὖν, οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὅψῃ ἢ μεσονύκτιον ἢ ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ,

13:21 καὶ WH Treg NIV] – RP • ἴδε WH Treg NIV] ἴδου RP • **χριστός** WH NIV] + ἡ Treg RP • ἴδε WH Treg NIV] ἴδου RP **22** **δυνατὸν** WH NIV] + καὶ Treg RP **23** **προεῖρηκα** WH Treg NIV] ἴδου προεῖρηκα RP **25** **ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες** WH Treg NIV] τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες RP **27** **ἀγγέλους** WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP • **ἐκλεκτούς** Treg] + αὐτοῦ WH NIV RP **28** **ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς** WH Treg NIV] αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος RP **29** **ἴδῃτε ταῦτα** WH Treg NIV] ταῦτα ἴδῃτε RP **30** **ταῦτα πάντα** WH Treg NIV] πάντα ταῦτα RP **31** **παρελεύσονται** WH Treg NIV] παρελεύσεται RP • **μὴ** NIV RP] – WH Treg • **παρελεύσονται** WH Treg NIV] παρέλθωσιν RP **32** **τῆς** WH Treg NIV] – RP • **ἐν** WH Treg NIV] οἱ ἐν RP **33** **ἀγρυπνεῖτε** WH NIV] + καὶ προσέχεσθε Treg RP **34** **ἐκάστῳ** WH Treg NIV] καὶ ἐκάστῳ RP **35** **ἢ** WH Treg NIV] – RP • **μεσονύκτιον** WH Treg NIV] μεσονυκτίου RP

36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὗρη ὑμᾶς καθεύδοντας· 37 ὁ δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσιν λέγω· γρηγορεῖτε.

14:1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν, 2 ἔλεγον ἰσχυρῶς· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· ἔσυρξεν αὐτὸν κατέχευεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς· 4 ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς αὐτὴν· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πρᾶξαι ἐπάνω τῶν ἀποστόλων τριακοσίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ· 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο ἐν ἐμοί· 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἐαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε· 8 ὁ ἔσχεν ἐποίησεν, προέλαβεν μυρίαι τῶν σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν· 9 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

10 Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ ὁ εἷς τῶν δώδεκα ἀπῆλθεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς· 11 οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι· καὶ ἐζήτησε πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.

12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἁζύμων, ὅτε τὸ πάσχα ἔθουον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγης τὸ πάσχα; 13 καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε

13:37 δ WH Treg NIV] Ἄ RP 14:2 γὰρ WH Treg NIV] δέ RP • ἔσται θόρυβος WH Treg NIV] θόρυβος ἔσται RP 3 συρξεν WH Treg NIV] καὶ συρξεν Treg RP • τὴν WH Treg NIV] τὸ RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] + κατὰ RP 4 ἐαυτοῦ WH Treg NIV] + καὶ λέγοντες Treg RP 5 τὸ μύρον WH Treg NIV] - RP • ἀποστόλων τριακοσίων WH Treg NIV] τριακοσίων ἀποστόλων RP 7 αὐτοῖς NIV Treg] αὐτοῖς πάντοτε WH; αὐτοῦ RP 8 ἔσχεν WH Treg NIV] + αὕτη Treg RP • τὸ σῶμά μου WH Treg NIV] μου τὸ σῶμα RP 9 δὲ WH Treg NIV] - RP • ἂν WH Treg NIV RP] ἐν Treg • εὐαγγέλιον WH Treg NIV] + τοῦτο RP 10 Καὶ WH Treg NIV] + ὁ RP • Ἰσκαριώθ ὁ WH Treg NIV] Ἰσκαριώτης ὁ Treg; ὁ Ἰσκαριώτης RP • παραδοῖ αὐτοῖς WH Treg NIV] παραδῶ αὐτὸν RP 11 αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ WH Treg NIV] εὐκαίρως αὐτὸν παραδῶ RP

εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, **14** καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότη ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά μου ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; **15** καὶ αὐτὸς ὑμῖν δεῖξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον· Ἔκει ἐτοιμάσατε ἡμῖν. **16** καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

17 Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. **18** καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. **19** ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἰς κατὰ εἷς· Μήτι ἔγωγ; **20** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Εἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρίβλιον. **21** ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν λαβῶν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· Λάβετε, τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. **23** καὶ λαβῶν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. **24** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν. **25** ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. **27** Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε, ὅτι γέγραπται· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. **28** ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναι με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **29** ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ· Εἰ καὶ ἅπαντες

14:14 ἂν WH NIV RP] ἂν Treg • μου WH Treg NIV] – RP 15 καὶ WH Treg NIV] – RP 16 μαθηταὶ WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP 18 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν WH NIV] εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Treg RP 19 ἤρξαντο WH NIV] οἱ δὲ ἤρξαντο Treg RP • ἐγὼ WH Treg NIV] + Καὶ ἄλλος Μήτι ἐγὼ RP 20 δὲ WH Treg NIV] + ἀποκριθεὶς RP • Εἷς WH NIV] + ἐκ Treg RP • τὸ Treg NIV RP] + ἐν WH 21 ὅτι WH Treg NIV] – RP • καλὸν WH NIV] + ἦν Treg RP 22 λαβῶν WH NA] + ὁ Ἰησοῦς Treg NIV RP • Λάβετε WH Treg NIV] + φάγετε RP 23 λαβῶν WH Treg NIV] + τὸ RP 24 τῆς WH NIV] τὸ τῆς Treg; τὸ τῆς καινῆς RP • ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν WH Treg NIV] περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον RP 27 σκανδαλισθήσεσθε WH Treg NIV] + ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ RP • τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται WH Treg NIV] διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα RP 29 Εἰ καὶ WH Treg NIV] Καὶ εἰ RP

σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. **30** καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι σὺ σήμερον ἑταίρη τῆς νυκτὸς πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς ἑταίρη ἀπαρνήσῃ. **31** ὁ δὲ ἔκπερισσῶς ἐλάλει· Ἐὰν δέξῃ με συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἑταίρησομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανί, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι. **33** καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν, **34** καὶ λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. **35** καὶ προελθὼν μικρὸν ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα εἰ δυνατόν ἐστιν παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, **36** καὶ ἔλεγεν· Αββα ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω ἀλλὰ τί σύ. **37** καὶ ἔρχεται καὶ εὕρισκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; **38** γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. **39** καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. **40** καὶ πάλιν ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας, ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. **41** καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει ἡ ἡμέρα, ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. **42** ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν.

43 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ

14:30 ταύτη τῆ νυκτὶ WH Treg NIV | ἐν τῆ νυκτὶ ταύτη RP • με ἀπαρνήσῃ WH Treg NIV | ἀπαρνήσῃ με RP **31** ἐκπερισσῶς ἐλάλει WH Treg NIV | ἐκπερισσοῦ ἔλεγεν μᾶλλον RP • δέξῃ με WH Treg NIV | με δέξῃ RP • ἀπαρνήσομαι WH Treg NIV | ἀπαρνήσομαι RP **33** Ἰάκωβον καὶ Treg NIV RP | τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν WH NA • αὐτοῦ WH Treg NIV | ἑαυτοῦ RP **35** προελθὼν μικρὸν ἐπιπτεν WH NIV | προσελθὼν μικρὸν ἔπεσεν Treg RP **36** τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ WH Treg NIV | ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο RP **38** ἔλθητε WH NIV | εἰσέλθητε Treg RP **40** πάλιν ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς WH NIV | ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς Treg; ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν RP • αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ WH NIV | οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν Treg RP • καταβαρυνόμενοι WH Treg NIV | βεβαρηνμένοι RP • ἀποκριθῶσιν αὐτῷ WH Treg NIV | αὐτῷ ἀποκριθῶσιν RP **41** τὸ WH NIV | – Treg RP **43** εὐθὺς WH Treg NIV | εὐθέως RP • Ἰούδας NIV RP | ὁ Ἰούδας WH; ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης Treg • εἷς WH Treg NIV | + ὢν RP • ὄχλος WH Treg NIV | + πολὺς RP

τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. **44** δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτὸν καὶ ἄπάγετε ἀσφαλῶς. **45** καὶ ἐλθὼν ἑὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει· Ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. **46** οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. **47** εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ῥάτιον. **48** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; **49** καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. **50** καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες·.

51 Καὶ νεανίσκος τις ἑσθλὸς συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδὼνα ἐπὶ γυμνοῦ, καὶ κρατοῦσιν αὐτόν, **52** ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδὼνα γυμνὸς ἔφυγεν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. **54** καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. **55** οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὄλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ἠύρισκον· **56** πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. **57** καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες **58** ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω· **59** καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. **60** καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰησοῦν λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; **61** ὁ δὲ ἐσιῶπα καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν·. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν καὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; **62** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι, καὶ ὄψεσθε

14:44 ἀπάγετε WH Treg NIV | ἀπαγάγετε RP 45 εὐθὺς WH Treg NIV | εὐθέως RP • Ῥαββί WH Treg NIV | αὐτῷ Ῥαββί Ῥαββί RP 46 τὰς χεῖρας αὐτῷ WH Treg NIV | ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας αὐτῶν RP 47 τις WH NIV RP] – Treg • ῥάτιον WH Treg NIV] ῥάτιον RP 50 ἔφυγον πάντες WH Treg NIV] πάντες ἔφυγον RP 51 νεανίσκος τις WH Treg NIV] εἷς τις νεανίσκος RP • συνηκολούθει WH Treg NIV] ἠκολούθησεν RP • αὐτόν WH Treg NIV] + οἱ νεανίσκοι RP 52 ἔφυγεν WH Treg NIV] + ἀπ' αὐτῶν RP 53 συνέρχονται WH NIV] + αὐτῷ Treg RP 61 οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν WH Treg NIV] οὐδὲν ἀπεκρίνατο RP

τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. **63** ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει· Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; **64** ἤκούσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι ἑθανάτου. **65** καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν ἑαυτοῦ τὸ πρόσωπον ἑ καὶ κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφήτευσον, καὶ οἱ ὑπηρέται ράπισμασιν αὐτὸν ἑ ἔλαβον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἑ κάτω ἐν τῇ αὐλῇ ἑ ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, **67** καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ἑ ἦσθα τοῦ Ἰησοῦ ἑ **68** ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· Οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί ἑ λέγεις, καὶ ἐξῆλθεν ἕξω εἰς τὸ προαύλιον ἑ καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν ἑ **69** καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἑ ἤρξατο πάλιν ἑ λέγειν τοῖς ἑ παρεστῶσιν ὅτι Οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. **70** ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἕλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ, καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ ἑ καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει ἑ **71** ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἀνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. **72** καὶ ἑ εὐθύς ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν· καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ ῥῆμα ἑ ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα ἑ φωνῆσαι δις τρίς με ἀπαρνήσῃ ἑ, καὶ ἐπιβαλὼν ἕκλαιεν.

15:1 Καὶ ἑ εὐθύς πρῶτῃ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων καὶ ὄλον τὸ συνέδριον δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ ἑ παρέδωκαν Πιλάτῳ. **2** καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑ αὐτῷ λέγει ἑ· Σὺ λέγεις.

14:64 ἑνοχον εἶναι WH Treg NIV] εἶναι ἑνοχον RP **65** αὐτοῦ τὸ πρόσωπον WH Treg NIV] τὸ πρόσωπον αὐτοῦ RP • ἑλαβον WH Treg NIV] ἑβαλλον RP **66** κάτω ἐν τῇ αὐλῇ WH Treg NIV] ἐν τῇ αὐλῇ κάτω RP **67** ἑσθα τοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ ἑσθα RP **68** Οὔτε οἶδα οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί WH Treg NIV] Οὐκ οἶδα οὔδε ἐπίσταμαι τί σὺ RP • καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν Treg RP NA] – WH NIV **69** ἑρξατο πάλιν WH NIV] πάλιν ἑρξατο Treg RP • παρεστῶσιν WH Treg NIV] παρεστηκόσιν RP **70** καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει RP] – WH Treg NIV **72** εὐθύς WH Treg NIV] – RP • ὡς WH Treg NIV] ὁ RP • φωνῆσαι δις τρίς με ἀπαρνήσῃ NIV] δις φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ WH Treg; φωνῆσαι δις ἀπαρνήσῃ με τρίς RP **15:1** εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως ἐπὶ τὸ RP • παρέδωκαν WH Treg NIV] + τῷ RP **2** αὐτῷ λέγει WH Treg NIV] εἶπεν αὐτῷ RP

3 και κατηγορούν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 4 ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἔπηρώτα αὐτὸν λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον.

6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλευεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον ἃν παρηγοῦντο. 7 ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν ἑτασιαστών δεδεμένος οἴτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8 και ἄναβας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι ἑκαθὼς ἐποίει αὐτοῖς. 9 ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10 ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. 11 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. 12 ὁ δὲ Πιλάτος ἑκαθὼς ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς· Τί οὖν θέλετε ποιήσω ἃν λέγετε; τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13 οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν. 14 ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· Τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν. 15 ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι ἀπέλευσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, και παρέδωκεν τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἐστὶν πραιτώριον, και συγκαλοῦσιν ὄλην τὴν σπεῖραν. 17 και ἑνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν και περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον. 18 και ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων. 19 και ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ και ἐνέπτυσαν αὐτῷ, και τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 και ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτόν τὴν πορφύραν και ἐνέδυσαν αὐτόν τὰ ἱμάτια ἑκαθὼς. και ἐξάγουσιν αὐτόν ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Και ἀγαρεύουσιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπὸ ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου και Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.

15:4 ἔπηρώτα WH Treg NIV] ἐπηρώτησεν RP • κατηγοροῦσιν WH Treg NIV] καταμαρτυροῦσιν RP 6 ἃν παρηγοῦντο WH NIV] ὄνπερ ἤτοῦντο Treg RP 7 ἑτασιαστών WH Treg NIV] συστασιαστών RP 8 ἀναβᾶς WH Treg NIV] ἀναβοήσας RP • καθὼς WH NIV] + αἰε Treg RP 12 πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν WH Treg NIV] ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν RP • θέλετε Treg RP NA] – WH NIV • ἃν λέγετε WH NIV RP] – Treg • τὸν WH Treg NIV] – RP 14 ἐποίησεν κακόν WH Treg NIV] κακόν ἐποίησεν RP • περισσῶς WH Treg NIV] περισσοτέρως RP 17 ἐνδιδύσκουσιν WH Treg NIV] ἐνδύουσιν RP 18 βασιλεῦ WH Treg NIV] ὁ βασιλεὺς RP 20 τὰ ἱδία Treg RP] αὐτοῦ WH NIV • σταυρώσωσιν WH NIV RP] σταυρώσουσιν Treg

22 και φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶν τόπον, ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον Κρανίου Τόπος. **23** και ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρнисμένον οἶνον, ὃς δὲ οὐκ ἔλαβεν. **24** και ἑσταυροῦσιν αὐτὸν και ἁ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ τίς τί ἄρη.

25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη και ἑσταύρωσαν αὐτόν. **26** και ἦν ἡ ἐπιγραφή τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. **27** και σὺν αὐτῷ σταυροῦσιν δύο ληστᾶς, ἓνα ἐκ δεξιῶν και ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. **29** Και οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν και λέγοντες· Οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν και ἁ οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις, **30** σῶσον σεαυτὸν καταβάς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. **31** ὁμοίως και οἱ ἄρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμματέων ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. **32** ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν και ἁ πιστεύσωμεν. και οἱ συνεσταυρωμένοι ἁ σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 Καὶ γενομένης ὥρας ἑκτῆς σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. **34** και τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλη· Ἐλωὶ ἔλωὶ ἁ λεμὰ σαβαχθάνι; ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον Ὁ θεὸς μου ὁ θεὸς μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; **35** και τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον· Ἦ Ἰδε Ἡλίαν φωνεῖ. **36** δραμῶν δὲ τις και ἁ γεμίσας σπόγγον ὄξους ἁ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· Ἄφετε ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν. **37** ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείξ φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. **38** και τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω. **39** ἰδὼν δὲ

15:22 τὸν WH Treg NIV] – RP • Γολγοθᾶν WH NIV] Γολγοθᾶ Treg RP • μεθερμηνευόμενον Treg NIV RP] μεθερμηνευόμενος WH **23** αὐτῷ WH Treg NIV] + πιεῖν RP • ὃς WH Treg NIV] ὁ RP **24** σταυροῦσιν αὐτὸν και WH Treg NIV] σταυρώσαντες αὐτόν RP **27** αὐτοῦ WH NIV] + 28 Και ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα, Και μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη Treg RP **29** οἰκοδομῶν ἐν τρισὶν ἡμέραις WH NIV] οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις Treg; ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν RP **30** καταβάς WH Treg NIV] και κατάβα RP **32** βασιλεὺς WH Treg NIV] + τοῦ RP • πιστεύσωμεν WH Treg NIV] + αὐτῷ RP • σὺν WH NIV] – Treg RP **33** Καὶ γενομένης WH Treg NIV] Γενομένης δὲ RP **34** ἐνάτῃ ὥρᾳ WH Treg NIV] ὥρα τῇ ἐνάτῃ RP • μεγάλη WH Treg NIV] + λέγων RP • λεμὰ NIV] λαμὰ WH Treg; λιμὰ RP • ἐγκατέλιπές με WH Treg NIV] με ἐγκατέλιπες RP **35** Ἦδε WH Treg NIV] Ἰδού RP **36** τις και Treg NIV] τις WH; εἷς και RP • περιθεὶς WH Treg NIV] + τε RP

ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκώς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι ἴσως ἐξέπνευσεν εἶπεν· Ἀληθῶς ὁ οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἰὸς θεοῦ ἦν·

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσήτος μητὴρ καὶ Σαλώμη, **41** αἱ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

42 Καὶ ἦδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ ἐστὶν προσάββατον, **43** ἔλθων Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας εὐσχήμων βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλάτον καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. **44** ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἦδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανεν· **45** καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτώμα τῷ Ἰωσήφ. **46** καὶ ἀγοράσας σινδῶνα καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν τῇ σινδόνι καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. **47** ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰωσήτος ἐθεύρουσαν ποῦ τέθειται.

16:1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. **2** καὶ λίαν πρῶτ' τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. **3** καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; **4** καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος, ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. **5** καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ

15:39 οὕτως WH NA] + κράζας Treg NIV RP • οὗτος ὁ ἄνθρωπος WH Treg NIV] ὁ ἄνθρωπος οὗτος RP • θεοῦ ἦν WH NIV] ἦν θεοῦ Treg RP **40** αἷς WH NIV] + ἦν Treg RP • Μαρία Treg NIV RP] Μαριάμ WH • ἡ WH Treg NIV] + τοῦ RP • Ἰωσήτος WH Treg NIV] Ἰωσή RP **41** αἱ WH NIV] + καὶ Treg RP **42** προσάββατον WH NIV RP] πρὸς σάββατον Treg **43** ἐλθὼν WH Treg NIV] ἦλθεν RP • ὁ Treg NIV RP] – WH • τὸν WH Treg NIV] – RP **44** πάλαι NIV RP] ἦδη WH Treg **45** πτώμα WH Treg NIV] σῶμα RP **46** σινδῶνα WH Treg NIV] + καὶ RP • ἔθηκεν WH Treg NIV] κατέθηκεν RP • μνημείῳ Treg NIV RP] μνήματι WH **47** ἡ Ἰωσήτος WH Treg NIV] Ἰωσή RP • τέθειται WH Treg NIV] τίθεται RP **16:1** Μαρία Treg NIV RP] ἡ Μαρία WH • ἡ τοῦ WH Treg NIV] – RP **2** τῇ μιᾷ τῶν WH NIV] μιᾷ τῶν Treg; τῆς μιᾶς RP **3** ἐκ WH NIV RP] ἀπὸ Treg **4** ἀποκεκύλισται NIV RP] ἀνακεκύλισται WH Treg

μνημείον εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν, καὶ ἐξεθαμβήθησαν. **6** ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρητὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν· **7** ἀλλὰ ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. **8** καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου, εἶχεν Ἦ γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπαν, ἐφοβοῦντο Ἦ γάρ.

OTHER ENDINGS OF MARK

INTERMEDIATE ENDING

[[Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλεν δι' αὐτῶν τὸ ἱερόν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας. ἀμήν.]]

LONG ENDING

[[**9** Ἀναστὰς δὲ πρῶτῃ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, Ἦ παρ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. **10** ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις πενθοῦσι καὶ κλαίουσιν· **11** κἀκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.

12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶθη ἐν ἐτέρᾳ μορφῇ πορευομένοις εἰς ἀγρόν· **13** κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκεῖνοι ἐπίστευσαν.

14 Ὑστερον Ἦ δὲ ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερῶθη, καὶ ὠνείδισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν Ἦ ἐγγεγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. **15** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς

16:8 Ἦ γάρ WH Treg NIV] δὲ RP • Ἦ γάρ WH NA] + 9-20 Treg RP; + intermediate ending and 9-20 NIV.

16:9 παρ' [[WH]] Treg NIV] ἀφ' RP **14** δὲ [[WH]] Treg NIV] - RP • ἐγγεγερμένον Treg NIV RP] + ἐκ νεκρῶν [[WH]]

τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. **16** ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. **17** σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσιν ἴταῦτα παρακολουθήσει, ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν ἱκαναῖς, **18** ὄφεις ἀροῦσιν καὶ θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ, ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν καὶ καλῶς ἔξουσιν.

19 Ὁ μὲν οὖν κύριος Ἰησοῦς μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ. **20** ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργούντος καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων ἱσημείων.]]

16:17 ταῦτα παρακολουθήσει NIV RP] ἀκολουθήσει ταῦτα [[WH]] Treg • **καιναῖς** NIV RP] - [[WH]] Treg **18** ὄφεις RP] καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ὄφεις [[WH]] Treg NIV **19** Ἰησοῦς [[WH]] Treg NIV] -RP **20** σημεῖων [[WH]] Treg NIV] + Ἀμὴν RP

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

1:1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, **2** καθὼς παρέδωκαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, **3** ἔδοξε καμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, **4** ἵνα ἐπιγνώῃς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, Ἦ καὶ γυνὴ ἁὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. **6** ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέροι ἔναντιον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἀμεμπτοι. **7** καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν ἡ Ἐλισάβετ ἄστειρα, καὶ ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ **9** κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, **10** καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. **11** ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἐστῶς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. **12** καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. **13** εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἷόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. **14** καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ Ἦ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. **15** ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον Ἦ τοῦ κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πῖη, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, **16** καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. **17** καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.

1:5 Ἡρώδου WH Treg NIV] + τοῦ RP • καὶ WH Treg NIV] + ἡ RP • αὐτῷ WH Treg NIV] αὐτοῦ RP **6** ἐναντίον WH Treg NIV] ἐνώπιον RP **7** ἦν ἡ Ἐλισάβετ WH Treg NIV] ἡ Ἐλισάβετ ἦν RP **14** γενέσει WH Treg NIV] γεννήσει RP **15** τοῦ Treg NIV RP] – WH

18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης καὶ ἡ γυνὴ μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. **19** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ· Ἐγὼ εἰμι Γαβριήλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σέ καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα· **20** καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἴτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἔν τῷ ναῷ αὐτόν· **22** ἐξεληθὼν δὲ οὐκ ἔδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς, καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. **23** καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα **25** ὅτι Οὕτως μοι ἔπεποιήκεν κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπείδεν ἄφελεῖν ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριήλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ἣ ὄνομα Ναζαρέθ **27** πρὸς παρθένον ἑμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ ἐξ οἴκου Δαυὶδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. **28** καὶ ἔεισελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν· Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ. **29** ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη· καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. **30** καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ, εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ· **31** καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρὶ καὶ τέξῃ υἴόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. **32** οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, **33** καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. **34** εἶπεν δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; **35** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ

1:21 ἐν τῷ ναῷ αὐτόν WH NIV | αὐτόν ἐν τῷ ναῷ Treg RP **22** ἐδύνατο WH Treg NIV | ἡδύνατο RP **25** πεποίηκεν WH Treg NIV | + ὁ RP • ἀφελεῖν WH Treg NIV | + τὸ RP **26** ἀπὸ WH Treg NIV | ὑπὸ RP **27** ἐμνηστευμένην WH Treg NIV | μεμνηστευμένην RP **28** εἰσελθὼν WH NA | + ὁ ἄγγελος Treg NIV RP • σοῦ WH NIV | + εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν Treg RP **29** ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη WH Treg NIV | ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ RP

γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται, υἱὸς θεοῦ· **36** καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ ἑσσυγενὶς σου καὶ αὐτὴ ἑσσυείληφεν υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένη στείρα· **37** ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα· **38** εἶπεν δὲ Μαριάμ· Ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, **40** καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἡσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ· **41** καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκήρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, **42** καὶ ἀνεφώνησεν ἑκραυγῇ μεγάλη καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου· **43** καὶ πόθεν μοι τοῦτο ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ; **44** ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὠτά μου, ἐσκήρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου· **45** καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.

46 Καὶ εἶπεν Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον, **47** καὶ ἡγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου· **48** ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινῶσιν τῆς δούλης αὐτοῦ, ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί· **49** ὅτι ἐποίησέν μοι ἑμεγάλα ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, **50** καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν· **51** Ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερφάνους διανοία καρδίας αὐτῶν· **52** καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινοὺς, **53** πεινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξάπεστειλεν κενούς· **54** ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, **55** καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα· **56** Ἐμείνεν δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν· **58** καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος

1:36 συγγενὶς WH NIV] συγγενῆς Treg RP • συνείληφεν WH Treg NIV] συνείληφουῖα RP 37 τοῦ θεοῦ WH Treg NIV] τῷ θεῷ RP 41 τὸν ... Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ WH Treg NIV] ἡ Ἐλισάβετ τὸν ... Μαρίας RP 42 κραυγῇ WH Treg NIV] φωνῇ RP 43 ἐμέ WH NIV] μέ Treg RP 44 ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος WH Treg NIV] τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει RP 49 μεγάλα WH Treg NIV] μεγαλεῖα RP 50 καὶ γενεὰς WH Treg NIV] γενεῶν RP 56 ὡς WH Treg NIV] ὡσεὶ RP

τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. **59** Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδῷ ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ *Ζαχαρίαν*. **60** καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. **61** καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὴν ὅτι Οὐδεὶς ἐστὶν ἐκ τῆς συγγενείας σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. **62** ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό. **63** καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων· Ἰωάννης ἐστὶν ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες. **64** ἀνεψῆχη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. **65** καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, **66** καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ *Ζαχαρίας* ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ ἐπροφήτευσεν λέγων· **68** Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, **69** καὶ ἠγειρεν κέρασ σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυὶδ παιδὸς αὐτοῦ, **70** καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, **71** σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς, **72** ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, **73** ὄρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν **74** ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεῦειν αὐτῷ **75** ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ ἡμῶν. **76** καὶ σὺ δέ, παιδίον, προφήτης Ὑψίστου κληθήσῃ, προπορεύσῃ γὰρ ἐνώπιον κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, **77** τοῦ δοῦναι γινῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν, **78** διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπισκέπεται ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους, **79** ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

1:59 *ἡμέρᾳ τῇ ὀγδῷ* WH Treg NIV] ὀγδῷ ἡμέρᾳ RP **61** *ἐκ τῆς συγγενείας* WH Treg NIV] ἐν τῇ συγγενείᾳ RP **62** *αὐτό* WH Treg NIV] αὐτόν RP **63** *ἐστὶν* WH Treg NIV] + τὸ RP **66** *γὰρ* WH Treg NIV] - RP **67** *ἐπροφήτευσεν* WH Treg NIV] προεφήτευσεν RP **69** *ἐν* WH Treg NIV] + τῷ RP • *Δαυὶδ* WH Treg NIV] + τοῦ RP **70** *ἁγίων* WH Treg NIV] + τῶν RP **74** *ἐχθρῶν* WH Treg NIV] τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν RP **75** *πάσαις ταῖς ἡμέραις* WH Treg NIV] πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς RP **76** *δέ* WH Treg NIV] - RP • *ἐνώπιον* WH NIV] πρὸ προσώπου Treg RP **78** *ἐπισκέπεται* WH NIV] ἐπεσκέψατο Treg RP

80 Τὸ δὲ παιδίον ἠΰξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

2:1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην· **2** (Ἦ αὕτη ἀπογραφή πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου·) **3** καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. **4** Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρεθ εἰς τὴν Ἰουδαίαν εἰς πόλιν Δαυὶδ ἣτις καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυὶδ, **5** ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἑμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὕση ἐγκύω. **6** ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, **7** καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἑν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. **9** Ἦ καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν· **10** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε, ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, **11** ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ ὅς ἐστιν χριστὸς κύριος ἐν πόλει Δαυὶδ· **12** καὶ τοῦτο ὑμῖν Ἦ τὸ σημεῖον, εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον Ἦ καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ. **13** καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς Ἦ οὐρανοῦ αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων· **14** Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις Ἦ εὐδοκίας.

15 Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, Ἦ οἱ ποιμένες Ἦ ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλέεμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. **16** καὶ ἦλθαν σπεύσαντες καὶ ἀνεύραν τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· **17** ἰδόντες δὲ Ἦ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. **18** καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν

2:2 αὕτη WH Treg NIV] + ἡ RP **3** ἑαυτοῦ WH Treg NIV] ἰδίαν RP **5** ἐμνηστευμένη αὐτῷ WH Treg NIV] μεμνηστευμένη αὐτῷ γυναικί RP **7** ἐν WH Treg NIV] + τῇ RP **9** καὶ WH NIV] + ἰδοὺ Treg RP **12** τὸ Treg NIV RP] – WH • καὶ WH Treg NIV] – RP **13** οὐρανοῦ WH NIV RP] οὐρανοῦ Treg **14** εὐδοκίας WH Treg NIV] εὐδοκία RP **15** οἱ WH NIV] καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ Treg RP • ἐλάλουν WH NIV] εἶπον Treg RP **17** ἐγνώρισαν WH Treg NIV] διεγνώρισαν RP

λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς, **19** ἡ δὲ Ἐμαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. **20** καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτῶ τοῦ περιτεμεῖν αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτόν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Μωυσέως, ἀνήγαγον αὐτόν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, **23** καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν διανοίγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, **24** καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοῦς περιστερῶν.

25 Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ ὃ ὄνομα Συμεὼν, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν. **26** καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ ἂν ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου. **27** καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν τοῦ ποιῆσαι αὐτούς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ **28** καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἄγκάλας καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν· **29** Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ· **30** ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου **31** ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, **32** φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. **34** καὶ εὐλόγησεν αὐτούς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· Ἴδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον, **35** καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

2:19 **Μαρία** WH Treg] **Μαριάμ** NIV RP **24 τῷ** WH Treg NIV] – RP
25 ἄνθρωπος ἦν WH Treg NIV] ἦν ἄνθρωπος RP **26 ἢ ἂν** WH NIV] ἂν Treg; ἢ RP
28 ἀγκάλας WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP **33 ὁ πατὴρ αὐτοῦ** WH Treg NIV]
 Ἰωσήφ RP • **μήτηρ** WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **35 δὲ** Treg NIV RP] – WH

36 Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ (αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἄνδρὸς ἔτη) ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, **37** καὶ αὕτη χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων,) ἢ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ νηστεύσασα καὶ δεήσασιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. **38** καὶ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα ἀνωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἰερουσαλήμ.

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν πάντα τὰ κατὰ τὸν νόμον κυρίου, ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέθ. **40** Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πληρούμενον σοφία, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἰερουσαλήμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. **42** καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς **43** καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. **44** νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῦσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς, **45** καὶ μὴ εὐρόντες ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. **46** καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. **47** ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. **48** καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὀδυνώμενοι ἐζητοῦμέν σε. **49** καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς μου δεῖ εἶναι με; **50** καὶ αὐτοὶ οὐ συνήκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. **51** καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ

2:36 **μετὰ ἀνδρὸς ἔτη** WH Treg NIV | ἔτη μετὰ ἀνδρὸς RP **37 ἕως** WH Treg NIV | ὡς RP • **ἀφίστατο** WH Treg NIV | + ἀπὸ RP **38 καὶ** WH Treg NIV | + αὕτη RP • **θεῷ** WH Treg NIV | κυρίῳ RP • **λύτρωσιν** WH Treg NIV | + ἐν RP **39 πάντα** WH Treg NIV | ἅπαντα RP • **ἐπέστρεψαν** WH Treg NIV | ὑπέστρεψαν RP • **εἰς** WH Treg NIV | + τὴν RP **40 πληρούμενον σοφία** WH Treg NIV | πνεύματι πληρούμενον σοφίας RP **42 ἀναβαινόντων** WH Treg NIV | ἀναβάντων RP • **αὐτῶν** WH NIV | + εἰς Ἰεροσόλυμα Treg RP **43 ἔγνωσαν οἱ γονεῖς** WH Treg NIV | ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ RP **44 εἶναι ἐν τῇ συνοδίᾳ** WH Treg NIV | ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι RP • **καὶ** WH Treg NIV | + ἐν RP **45 εὐρόντες** WH Treg NIV | + αὐτόν RP • **ἀναζητοῦντες** WH Treg NIV | ζητοῦντες RP **48 εἶπεν πρὸς ... αὐτοῦ** WH Treg NIV | πρὸς ... αὐτοῦ εἶπεν RP • **ἐζητοῦμέν** Treg NIV RP | ζητοῦμέν WH

ἦλθεν εἰς Ναζαρέθ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ἡ ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

52 Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν ἑ σοφία καὶ ἡλικία ἔ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

3:1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, **2** ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. **3** καὶ ἦλθεν εἰς ἡ πᾶσαν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεισιν ἁμαρτιῶν, **4** ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαίου τοῦ ἡ προφήτου· Φωνῆ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. **5** πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς ἡ εὐθείαν καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· **6** καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.

7 Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπὲρ αὐτοῦ· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; **8** ποιῆσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἀρξῆσθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. **9** ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες· Τί οὖν ἡ ποιήσωμεν; **11** ἀποκριθεὶς δὲ ἡ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιεῖτω. **12** ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, τί ἡ ποιήσωμεν; **13** ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. **14** ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν

2:51 ταῦτα Treg RP] – WH NIV **52** σοφία καὶ ἡλικία NIV RP] τῇ σοφία καὶ ἡλικία WH; ἡλικία καὶ σοφία Treg; ἐν τῇ σοφία καὶ ἡλικία NA **3:3** πᾶσαν WH Treg] + τὴν NIV RP **4** προφήτου WH Treg NIV] + λέγοντος RP **5** εὐθείαν NIV RP] εὐθείας WH Treg **10** ποιήσωμεν WH Treg NIV] ποιήσομεν RP **11** ἔλεγεν WH Treg NIV] λέγει RP **12** ποιήσωμεν WH Treg NIV] ποιήσομεν RP

καὶ στρατευόμενοι λέγοντες· ῥτί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν ῥαυτοῖς· Μηδένα διασεισητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἶη ὁ χριστός, **16** ἀπεκρίνατο ῥ λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης· ῥ Εγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί· **17** οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ῥ διακαθᾶραι τὴν ἄλωνα αὐτοῦ καὶ ῥ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· **19** ὁ δὲ Ἑρῳδῆς ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἑρῳδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἑρῳδῆς, **20** προσέθηκεν καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, ῥ καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ῥ ἐν φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεψχθῆναι τὸν οὐρανόν **22** καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῶ εἶδει ῥ ὡς περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ ῥ γενέσθαι· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ῥ ἦν Ἰησοῦς ῥ ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὧν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσήφ τοῦ Ἡλὶ **24** τοῦ Μαθθαὶ τοῦ Λευὶ τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσήφ **25** τοῦ Ματταθίου τοῦ Ἀμῶς τοῦ Ναοῦμ τοῦ Ἐσλὶ τοῦ Ναγγαὶ **26** τοῦ Μάαθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεῖν τοῦ ῥ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωδᾶ **27** τοῦ Ἰωανὰν τοῦ ῥ Ἡσᾶ τοῦ Ζοροβαβέλ τοῦ Σαλαθιήλ τοῦ Νηρὶ **28** τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἀδδὶ τοῦ Κωσᾶμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἡρ **29** τοῦ ῥ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέξερ τοῦ Ἰωρὶμ τοῦ Μαθθαὶ τοῦ Λευὶ **30** τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσήφ τοῦ Ἰωνάμ τοῦ Ἐλιακίμ **31** τοῦ Μελεὰ τοῦ Μεννὰ τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθαμ τοῦ Δαυὶδ **32** τοῦ

3:14 ῥτί ποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς WH Treg NIV] Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσωμεν RP • αὐτοῖς WH Treg NIV] πρὸς αὐτούς RP **16** ῥ λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης WH NIV] ὁ Ἰωάννης ἅπασιν λέγων Treg RP **17** διακαθᾶραι WH NIV] διακαθαριεῖ Treg; καὶ διακαθαριεῖ RP • συναγαγεῖν WH NIV] συναξεῖ Treg RP **20** καὶ Treg NIV RP] – WH • ἐν WH Treg NIV] + τῇ RP **22** ὡς WH Treg NIV] ὡσεὶ RP • γενέσθαι WH Treg NIV] + λέγουσαν RP **23** ἦν WH Treg NIV] + ὁ RP • ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα WH Treg NIV] ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος RP • υἱός ὡς ἐνομίζετο WH Treg NIV] ὡς ἐνομίζετο υἱός RP **26** Ἰωσήφ WH Treg NIV] Ἰωσήφ RP **29** Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰωσή RP

Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβήλ τοῦ Βόος τοῦ Ἰσαλά τοῦ Ναασσών 33 τοῦ Ἀμιναδάβ τοῦ Ἀδμὶν τοῦ Ἀρνὶ τοῦ Ἐσρῶμ τοῦ Φαρῆς τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακώβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραάμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχώρ 35 τοῦ Σερούχ τοῦ Ῥαγαὺ τοῦ Φάλεκ τοῦ Ἐβερ τοῦ Σαλά 36 τοῦ Καϊνὰμ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σῆμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσαλά τοῦ Ἐνώχ τοῦ Ἰάρετ τοῦ Μαλελεήλ τοῦ Καϊνὰμ 38 τοῦ Ἐνῶς τοῦ Σῆθ τοῦ Ἀδάμ τοῦ θεοῦ.

4:1 Ἰησοῦς δὲ ἰσχυρῶς πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπέειπεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπέ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη ἑπὶ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Ἐγγραπταὶ ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζῆσεται ὁ ἄνθρωπος.

5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου· 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ἢ ἂν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἐγγραπταὶ· Κύριον τὸν θεὸν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 Ἦγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γάρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα

3:32 Σαλά WH NA | Σαλμών Treg NIV RP 33 Ἀμιναδάβ τοῦ Ἀδμὶν τοῦ Ἀρνὶ Holmes NA | Ἀδμὶν τοῦ Ἀρνὶ WH; Ἀμιναδάβ τοῦ Ἀράμ Treg NIV RP 4:1 πλήρης πνεύματος ἁγίου WH Treg NIV | πνεύματος ἁγίου πλήρης RP • ἐν τῇ ἐρήμῳ WH Treg NIV | εἰς τὴν ἐρήμον RP 2 αὐτῶν WH Treg NIV | + ὕστερον RP 3 εἶπεν δὲ WH Treg NIV | Καὶ εἶπεν RP 4 πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς WH NIV Treg | Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν λέγων RP • ὁ WH Treg NIV | – RP • ἄνθρωπος WH NIV | + ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ Treg RP 5 αὐτὸν WH Treg NA | + ὁ διάβολος εἰς ὅρος ὑψηλὸν NIV RP 6 ἂν WH Treg | ἐὰν NIV RP 8 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ WH NIV | αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Treg; αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ὑπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ RP • Κύριον τὸν θεὸν σου προσκυνήσεις WH Treg NIV | Προσκυνήσεις κύριον τὸν θεὸν σου RP 9 Ἦγαγεν δὲ WH Treg NIV | Καὶ ἤγαγεν RP • ἔστησεν WH NIV | + αὐτὸν Treg RP 11 ὅτι WH Treg NIV | – RP

σου. **12** και ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Εἴρηται· Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. **13** και συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν. καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. **15** και αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρά, οὗ ἦν τεθραμμένος, και εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν, και ἀνέστη ἀναγνῶναι. **17** και ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου και ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὔρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον· **18** Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν και τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, **19** κηρύξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. **20** και πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν· και πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. **21** ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσίν ὑμῶν. **22** και πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ και ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, και ἔλεγον· Οὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος; **23** και εἶπεν πρὸς αὐτούς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναοὺμ ποίησον και ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. **24** εἶπεν δὲ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστὶν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. **25** ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλὰ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία και μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, **26** και πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. **27** και πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραήλ ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου, και οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Ναϊμὰν ὁ Σύρος. **28** και ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες

4:16 εἰς WH Treg NIV] + τὴν RP 17 τοῦ προφήτου Ἡσαΐου WH Treg NIV] Ἡσαΐου τοῦ προφήτου RP • ἀναπτύξας NIV RP] ἀνοίξας WH Treg 18 με WH Treg NIV] + ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν RP 20 οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ WH Treg NIV] ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ RP 22 Οὐχὶ υἱὸς ἐστὶν Ἰωσήφ οὗτος WH NIV] Οὐχὶ οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ Treg; Οὐχ οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ RP 23 εἰς τὴν Καφαρναοὺμ WH NIV] εἰς Καφαρναοὺμ Treg; ἐν τῇ Καπερναοὺμ RP 25 ἐπὶ NIV RP] - WH Treg 26 Σιδωνίας WH Treg NIV] Σιδῶνος RP 27 ἐν τῷ Ἰσραήλ ἐπὶ ... προφήτου WH Treg NIV] ἐπὶ ... προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ RP

ταῦτα, **29** καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε ἠ κατακρημνίσαι αὐτόν· **30** αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν· **32** καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. **33** καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· **34** Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. **35** καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων· Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἄπ' αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον ἐξῆλθεν ἄπ' αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν. **36** καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· Τίς ὁ λόγος οὗτος ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; **37** καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

38 Ἀναστὰς δὲ ἄπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. **39** καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου ἄπαντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν αὐτούς. **41** ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν κραυγάζοντα καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι ἐπέζητουν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτόν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἄπ' αὐτῶν. **43** ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἄπεστάλην. **44** καὶ ἦν κηρύσων εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Ἰουδαίας.

4:29 ᾠκοδόμητο αὐτῶν ὥστε WH Treg NIV | αὐτῶν ᾠκοδόμητο εἰς τὸ RP **34** Ἔα WH NIV | λέγων Ἔα Treg RP **35** ἄπ' WH Treg NIV | ἐξ RP • τὸ WH Treg NIV | – RP **38** ἀπὸ WH Treg NIV | ἐκ RP **40** ἄπαντες WH NIV | πάντες Treg RP • ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευεν WH Treg NIV | ἐπιθεὶς ἐθεράπευσεν RP **41** κραυγάζοντα NIV | κρᾶζοντα WH Treg RP • εἶ WH Treg NIV | + ὁ χριστὸς RP **43** ἐπὶ WH Treg NIV | εἰς RP • ἀπεστάλην WH Treg NIV | ἀπεστάλμαι RP **44** εἰς τὰς συναγωγὰς WH Treg NIV | ἐν ταῖς συναγωγαῖς RP • Ἰουδαίας WH NIV | Γαλιλαίας Treg RP

5:1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ ἄ καὶ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ αὐτὸς ἦν ἐστῶς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, **2** καὶ εἶδεν ἄ δύο πλοῖα ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην, οἱ δὲ ἀλιεῖς ἄπ' αὐτῶν ἀποβάαντες ἄ ἔπλυνον τὰ δίκτυα. **3** ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον, ἄ καθίσας δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν ἄ τοὺς ὄχλους. **4** ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα· Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. **5** καὶ ἀποκριθεὶς ἄ Σίμων ἄ εἶπεν· Ἐπιστάτα, δι' ἄ ὅλης νυκτὸς κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν, ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω ἄ τὰ δίκτυα ἄ. **6** καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλήθος ἰχθύων πολὺ, ἄ διερρήσσετο δὲ ἄ τὰ δίκτυα ἄ αὐτῶν. **7** καὶ κατένευσαν τοῖς ἄ μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντας συλλαβῆσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. **8** ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων· Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἄμαρτωλὸς εἰμι, κύριε· **9** θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων ἄ ὧν συνέλαβον, **10** ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμονι. καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σίμονα ἄ ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. **11** καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν ἀφέντες ἄ πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἄ καὶ ἰδὼν ἄ τὸν Ἰησοῦν πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι. **13** καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ ἄ εἰπὼν· Θέλω, καθαρίσθητι· καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. **14** καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδεὶν εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περι τῷ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωϋσῆς εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **15** διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο

5:1 καὶ WH Treg NIV] τοῦ RP **2** **δύο πλοῖα** Treg NIV RP] πλοῖα δύο WH • **ἀπ' αὐτῶν ἀποβάαντες** WH Treg NIV] ἀποβάαντες ἀπ' αὐτῶν RP • **ἔπλυνον** WH Treg NIV] ἀπέπλυναν RP **3** **ἦν** WH Treg NIV] + τοῦ RP • **καθίσας δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν** WH NIV] καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου Treg RP **5** **Σίμων** WH Treg NIV] ὁ Σίμων RP • **εἶπεν** WH NIV] + αὐτῷ Treg RP • **ὅλης** WH Treg NIV] + τῆς RP • **τὰ δίκτυα** WH Treg NIV] τὸ δίκτυον RP **6** **διερρήσσετο** WH Treg NIV] διερρήγγυτο RP • **τὰ δίκτυα** WH Treg NIV] τὸ δίκτυον RP **7** **μετόχοις** WH Treg NIV] + τοῖς RP **9** **ὧν** WH Treg NIV] ἧ RP **10** **ὁ** Treg NIV RP] – WH **11** **πάντα** WH Treg NIV] ἅπαντα RP **12** **καὶ ἰδὼν** Treg RP] ἰδὼν δὲ WH NIV **13** **εἰπὼν** RP] λέγων WH Treg NIV

ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ ἠθεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· **16** αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι οἱ ἦσαν ἐλληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἰερουσαλήμ· καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι ἑαυτόν. **18** καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ ἑθεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ. **19** καὶ μὴ εὐρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. **20** καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν ἑῖπεν· Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. **21** καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες· Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι ἢ εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ θεός; **22** ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; **23** τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἄφεωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν Ἐγειρε καὶ περιπάτει; **24** ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας — εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ· Σοὶ λέγω, ἔγειρε καὶ ἄρας τὸ κλινιδίόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. **25** καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ δοξάζων τὸν θεόν. **26** καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου λέγοντες ὅτι εἶδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ θεάσατο τελώνην ὀνόματι Λεὺν καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. **28** καὶ καταλιπὼν ἑ πάντα ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ.

29 Καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λεὺς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. **30** καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ

5:15 **θεραπεύεσθαι** WH Treg NIV] + ὑπ' αὐτοῦ RP **17 αὐτόν** WH NIV] αὐτούς Treg RP **18 θεῖναι** Treg RP] + αὐτόν WH NIV **20 εἶπεν** WH Treg NIV] + αὐτῷ RP **21 ἁμαρτίας ἀφεῖναι** WH Treg NIV] ἀφεῖναι ἁμαρτίας RP **23 Ἐγειρε** WH Treg NIV] Ἐγειραι RP **24 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει** WH Treg NIV] ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου RP • **ἔγειρε** WH Treg NIV] ἔγειραι RP **28 πάντα** WH Treg NIV] ἅπαντα RP • **ἠκολούθει** WH Treg NIV] ἠκολούθησεν RP **29 πολὺς τελωνῶν** WH Treg NIV] τελωνῶν πολὺς RP **30 Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν** WH Treg NIV] γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι RP

λέγοντες· Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; **31** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ υγιαίνοντες ἰατροῦ ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες· **32** οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπαν πρὸς αὐτόν· Ἐγὼ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν. **34** ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν ποιῆσαι Ἐνηστεῦσαι; **35** ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. **36** ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς ὅτι Οὐδεὶς ἐπίβλημα ἄπο ἱματίου καινοῦ ἰσχύσει ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν ἰσχύσει καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. **37** καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τὸν ἀσκόν, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· **38** ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. **39** καὶ οὐδεὶς πῖον παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ· Ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστίν.

6:1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτόν διὰ σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἤσθιον τοὺς στάχους ψάχνοντες ταῖς χερσίν. **2** τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπαν· Τί ποιεῖτε ὁ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν; **3** καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτούς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὁ ἐποίησεν Δαυὶδ ὅποτε ἐπεινάσεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; **4** ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως λαβὼν ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν

5:33 Οἱ WH NIV] Διὰ τί οἱ Treg RP **34** δὲ RP] + Ἰησοῦς WH Treg NIV • νηστεῦσαι WH Treg NIV] νηστεύειν RP **36** ἀπὸ WH Treg NIV] – RP • ἰσχύσει WH Treg NIV] – RP • ἰσχύσει WH Treg NIV] σχύσει RP • συμφωνήσει τὸ ἐπίβλημα WH Treg NIV] συμφωνεῖ RP **37** οἶνος ὁ νέος WH Treg NIV] νέος οἶνος RP **38** βλητέον WH NIV] + καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται Treg RP **39** καὶ Treg NIV RP] – WH • παλαιὸν WH Treg NIV] + εὐθέως RP • χρηστός WH Treg NA] χρηστότερός NIV RP **6:1** σαββάτῳ WH Treg NIV] + δευτεροπρώτῳ RP • διὰ WH Treg NIV] + τῶν RP • καὶ ἤσθιον τοὺς στάχους WH Treg NIV] τοὺς στάχους καὶ ἤσθιον RP **2** εἶπαν WH Treg NIV] + αὐτοῖς RP • ἔξεστιν WH Treg NIV] + ποιεῖν ἐν RP **3** ὅποτε RP] ὅτε WH Treg NIV • ὄντες NIV RP] – WH Treg **4** ὡς WH Treg RP NA] – NIV • λαβὼν WH Treg NIV] ἔλαβεν καὶ RP • ἔδωκεν WH Treg NIV] + καὶ RP

τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 καὶ ἔλεγεν ἑαυτοῖς· Κύριός ἐστιν ἑαυτοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου·.

6 Ἐγένετο ἑν ἐτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ· καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7 ἑπαρητηροῦντο ἑν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύει, ἵνα εὗρωσιν ἑκατηγορεῖν αὐτοῦ. 8 αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· Ἐγειρε καὶ στήθι εἰς τὸ μέσον· καὶ ἀναστὰς ἔστη. 9 εἶπεν ἑν οἱ Ἰησοῦς πρὸς αὐτοῦς· Ἐπερωτῶ ὑμᾶς, εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; 10 καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ· Ἐκτείνον τὴν χεῖρά σου· ὁ δὲ ἐποίησεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεῦξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. 13 καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον 15 καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον Ἀλφαίου καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν 16 καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώθ ὃς ἐγένετο προδότης.

6:5 αὐτοῖς WH NIV] + ὅτι Treg RP • τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου WH NIV] ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοῦ σαββάτου Treg RP 6 δὲ WH Treg NIV] + καὶ RP • ἄνθρωπος ἐκεῖ WH Treg NIV] ἐκεῖ ἄνθρωπος RP 7 παρητηροῦντο WH Treg NIV] Παρητήρουν RP • δὲ Treg RP] + αὐτὸν WH NIV • θεραπεύει WH Treg NIV] θεραπεύσει RP • κατηγορεῖν WH Treg NIV] κατηγορίαν RP 8 εἶπεν δὲ WH Treg NIV] καὶ εἶπεν RP • ἀνδρὶ WH Treg NIV] ἀνθρώπῳ RP • Ἐγειρε WH Treg NIV] Ἐγειραι RP • καὶ WH Treg NIV] Ὁ δὲ RP 9 δὲ WH Treg NIV] οὐν RP • Ἐπερωτῶ WH Treg NIV] Ἐπερωτήσω RP • εἰ WH Treg NIV] τί RP • τῷ σαββάτῳ WH Treg NIV] τοῖς σάββασιν RP • ἀπολέσαι WH Treg NIV] ἀποκτεῖναι RP 10 αὐτοῦ WH NIV] + ὡς ἡ ἄλλη Treg; + ὑγιῆς ὡς ἡ ἄλλη RP 12 ἐξελθεῖν αὐτὸν WH Treg NIV] ἐξῆλθεν RP 14 καὶ WH Treg NIV] - RP • καὶ WH Treg NIV] - RP 15 καὶ WH Treg NIV] - RP • καὶ WH NIV] - Treg RP • Ἰακώβον WH Treg NIV] + τὸν τοῦ RP 16 καὶ WH Treg NIV] - RP • Ἰσκαριώθ WH Treg NIV] Ἰσκαριώτην RP • δς WH NIV] + καὶ Treg RP

17 Καὶ καταβάς μετ' αὐτῶν ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος ἄλλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, 18 οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· καὶ οἱ ἔνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἄκαθάρτων ἐθεραπεύοντο· 19 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτησεν ἀπεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δυνάμεις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἴατο πάντας.

20 Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν· Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε.

22 Μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 23 χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε, ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 24 πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. 25 οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ, οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

26 Οὐαὶ ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι, κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

27 Ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης. 30 παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως.

6:17 πολὺς WH NIV] – Treg RP 18 ἐνοχλούμενοι ἀπὸ WH Treg NIV] ὄχλούμενοι ὑπὸ RP • ἀκαθάρτων WH Treg NIV] + καὶ RP 19 ἐζήτησεν WH Treg NIV] ἐζήτησεν RP 23 τὰ αὐτὰ WH Treg NIV] ταῦτα RP 25 νῦν WH Treg NIV] – RP • οὐαὶ WH Treg NIV] + ὑμῖν RP 26 καλῶς ὑμᾶς WH Treg RP] ὑμᾶς καλῶς NIV • πάντες WH Treg NIV] – RP • τὰ αὐτὰ WH Treg NIV] ταῦτα RP 28 ὑμᾶς WH Treg NIV] ὑμῖν RP • περὶ WH NIV] ὑπὲρ Treg RP 30 παντὶ WH NIV] + δὲ τῷ Treg RP 31 ἄνθρωποι WH NIV] + καὶ ὑμεῖς Treg RP

32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. **33** Ἔαν ἀγαθοποιήτε τοὺς ἀγαθοποιούντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; Ἔκαι οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. **34** καὶ ἔαν ἑδανίσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἑλαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; Ἔκαι ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανίζουσιν ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. **35** πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανίζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστίν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. **36** Ἔγίνεσθε οἰκτίρμονες ἑκαθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν·

37 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε· Ἔκαι μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· **38** δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν πεπισμένον ἑσεσαλευμένον ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· Ἔῶ γὰρ μέτρῳ ἑμετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

39 Εἶπεν δὲ ἑκαι παραβολὴν αὐτοῖς· Μῆτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἑέμπεσοῦνται; **40** οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν ἑδιδάσκαλον, κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. **41** τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἑιδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; **42** Ἔπῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἑκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἑτὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν·

43 Οὐ γὰρ ἐστίν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν, οὐδὲ ἑπάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. **44** ἑκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἑιδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου

6:33 ἑκαι Treg NIV RP] + γὰρ WH NA • ἑκαι WH NIV] + γὰρ Treg RP **34** δανίσητε WH NIV] δανείζετε Treg; δανείζετε RP • λαβεῖν WH Treg NIV] ἀπολαβεῖν RP • και WH NIV] + γὰρ Treg RP **36** γίνεσθε WH Treg NIV] + οὖν RP • καθὼς WH NIV] + και Treg RP NA **37** και WH NIV] – Treg RP **38** σεσαλευμένον WH Treg NIV] και σεσαλευμένον και RP • ῶ γὰρ μέτρῳ WH Treg NIV] Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ῶ RP **39** και WH Treg NIV] – RP • ἑμπεσοῦνται WH Treg NIV] πεσοῦνται RP **40** διδάσκαλον WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **42** πῶς WH NIV] ἡ πῶς Treg RP • τὸ κάρφος ... σου ἐκβαλεῖν WH NIV] ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ... σου Treg RP **43** πάλιν WH Treg NIV] – RP

ἴσταφυλὴν τρυγῶσιν¹. **45** ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας ἴαυτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ ἴπονηρὸς ἐκ τοῦ ἴπονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ ἴπερισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

46 Τί δέ με καλεῖτε· Κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἄ λέγω; **47** πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τί ἐστὶν ὁμοίος· **48** ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπων οἰκοδομοῦντι οἰκίαν ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμελίον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλευθῆσαι αὐτὴν ἴδιὰ τὸ καλῶς οἰκοδομηθῆσαι αὐτήν². **49** ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὁμοίός ἐστιν ἀνθρώπων οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου, ἣ προσέρηξεν ὁ ποταμὸς, καὶ εὐθύς συνέπεσεν³, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

7:1 ἴἘπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ. **2** Ἐκατοντάρχου δὲ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἡμελλεν τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. **3** ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ ἴησοῦ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν ἴουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθῶν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. **4** οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν ἴησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως λέγοντες ὅτι ἴἌξιός ἐστιν ἴῶ παρέξῃ τοῦτο, **5** ἀγαπᾶ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὠκοδόμησεν ἡμῖν. **6** ὁ δὲ ἴησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἣδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας ἔπεμψεν ἴφίλους ὁ ἴκατοντάρχης⁴ λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ σκύλλου, οὐ γὰρ ἴικανός εἰμι ἴἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς· **7** διὸ οὐδὲ ἴεμαυτὸν ἣξίωσα πρὸς σὲ ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπέ λόγῳ, καὶ ἴιαθήτω ὁ παῖς μου· **8** καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπὲρ ἴεμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ· ἴἘρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. **9** ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἴησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ

6:44 **σταφυλὴν τρυγῶσιν** WH Treg NIV] τρυγῶσιν σταφυλὴν RP **45** **αὐτοῦ** Treg RP] – WH NIV • **πονηρὸς** WH Treg NIV] + ἄνθρωπος RP • **πονηροῦ** WH Treg NA] + θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ NIV RP • **περισσεύματος** WH Treg NIV] τοῦ περισσεύματος τῆς RP **48** **διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομηθῆσαι αὐτήν** WH Treg NIV] θεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν RP **49** **εὐθύς συνέπεσεν** WH Treg NIV] εὐθέως ἔπεσεν RP **7:1** **ἴἘπειδὴ** WH Treg NIV] ἴἘπει δὲ RP **4** **παρέξῃ** WH Treg NIV] παρέξει RP **6** **φίλους ὁ ἴκατοντάρχης** WH NIV] πρὸς αὐτὸν φίλους ὁ ἴκατοντάρχης Treg; πρὸς αὐτόν ὁ ἴκατοντάρχης φίλους RP • **ικανός εἰμι** WH Treg NIV] εἰμι ἴικανός RP **7** **ιαθήτω** WH Treg NIV] ἴιαθήσεται RP

ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν· Λέγω ὑμῖν, ἠὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑρον. **10** καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες εὑρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξῆς ἔπορεύθη εἰς πόλιν καλουμένην Ναῖν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ὄχλος πολὺς. **12** ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκώς ἁπογενησὶς υἱὸς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἰκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. **13** καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ κλαῖε. **14** καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ, οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν, καὶ εἶπεν· Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. **15** καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. **16** ἔλαβεν δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεὸν λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. **17** καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης **19** ἐπεμψεν πρὸς τὸν κύριον λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; **20** παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρὸς σέ λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; **21** ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἔχαρίσατο βλέπειν. **22** καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννη ἃ εἶδετε καὶ ἤκούσατε· Ἐκείνοι ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. **23** καὶ μακαρίως ἐστὶν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7:9 οὐδὲ WH Treg NIV | οὐτε RP **10** εἰς τὸν οἶκον οἱ πεμφθέντες WH Treg NIV | οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον RP • τὸν WH Treg NIV | + ἀσθενοῦντα RP **11** ἐπορεύθη WH NIV | ἐπορεύετο Treg RP • αὐτοῦ WH Treg NIV | + ἰκανοί RP **12** μονογενὴς υἱὸς WH Treg NIV | υἱὸς μονογενῆς RP • ἦν WH Treg NIV | - RP • ἦν WH Treg NIV | - RP **16** ἠγέρθη WH Treg NIV | ἐγήγερται RP **17** καὶ WH NIV | + ἐν Treg RP **19** κύριον WH Treg NIV | Ἰησοῦν RP • ἄλλον NIV RP | ἕτερον WH Treg **20** ἀπέστειλεν WH NIV | ἀπέσταλκεν Treg RP **21** ἐκείνη WH Treg NIV | αὐτῇ δὲ RP • ἐχαρίσατο WH Treg NIV | + τὸ RP **22** ἀποκριθεὶς WH Treg NIV | + ὁ Ἰησοῦς RP • τυφλοὶ WH NIV | ὅτι τυφλοὶ Treg RP • κωφοὶ Treg RP | καὶ κωφοὶ WH NIV

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν ἑπὶ τοὺς ὄχλους ἑπὶ Ἰωάννου· τί ἑξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενος; **25** ἀλλὰ τί ἑξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένος; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσὶν. **26** ἀλλὰ τί ἑξήλθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσώτερον προφήτου. **27** οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται· Ἴδου ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. **28** Ἔλεγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν Ἰωάννου οὐδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. **29** (καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· **30** οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλήν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.)

31 Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; **32** ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, ἡ λέγει· Ἡυλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἔβρηνήσαμεν καὶ οὐκ ἐκλάυσατε· **33** ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἡμῶν ἑσθίων ἄρτον μῆτε πίνων οἶνον, καὶ λέγετε· Δαιμόνιον ἔχει· **34** ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἑσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε· Ἴδου ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. **35** καὶ ἐδικαίωθη ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς.

36 Ἡρῶτα δὲ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. **37** καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατὰκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου,

7:24 πρὸς τοὺς ὄχλους WH Treg NIV] τοῖς ὄχλοις RP • ἐξήλθατε WH Treg NIV] ἐξεληλύθατε RP **25** ἐξήλθατε WH Treg NIV] ἐξεληλύθατε RP **26** ἐξήλθατε WH Treg NIV] ἐξεληλύθατε RP **27** Ἴδου WH Treg NIV] + ἐγὼ RP **28** λέγω WH Treg NIV] + γὰρ RP • Ἰωάννου WH NIV] προφήτης Ἰωάννου Treg; προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ RP **32** ἡ λέγει WH NIV] λέγοντες Treg; καὶ λέγουσιν RP • ἐβρηνήσαμεν WH Treg NIV] + ὑμῖν RP **33** μὴ WH NIV] μῆτε Treg RP • ἐσθίων ἄρτον μῆτε πίνων οἶνον WH Treg NIV] ἄρτον ἐσθίων μῆτε οἶνον πίνων RP **35** πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς WH Treg NIV] τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων RP **36** τὸν οἶκον WH Treg NIV] τὴν οἰκίαν RP • κατεκλίθη WH Treg NIV] ἀνεκλίθη RP **37** ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει WH Treg NIV] ἐν τῇ πόλει ἥτις ἦν RP • καὶ WH Treg NIV] – RP • κατὰκειται WH Treg NIV] ἀνάκειται RP

κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου **38** καὶ στᾶσα ἑπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, ἑταίρις δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ταῖς θριξίν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειπεν τῷ μύρῳ. **39** ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων· Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἢ γυνὴ ἣτις ἀπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλὸς ἐστίν. **40** καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δὲ· Ἐπίε, Διδάσκαλε, εἰπέ, φησὶν. **41** δύο χρεοφειλέται ἦσαν δανιστῆτινι· ὁ εἷς ὠφείλειν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. **42** μὴ ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς οὖν αὐτῶν πλείον ἐχαρίσει αὐτόν; **43** ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν· Ὑπολαμβάνω ὅτι ὁ πλείον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὁρθῶς ἔκρινας. **44** καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσήλθον σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μοι ἐπί τοὺς πόδας οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας καὶ ταῖς θριξίν αὐτῆς ἐξέμαξεν. **45** φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ᾽ ἧς εἰσήλθον οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. **46** ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειπεν τοὺς πόδας μου. **47** οὐ χάριν, λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησεν πολὺ· ὧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. **48** εἶπεν δὲ αὐτῇ· Ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι. **49** καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν; **50** εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

8:1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, **2** καὶ γυναῖκες τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ᾽ ἧς δαιμόνια ἐπτά

7:38 ὀπίσω παρὰ ... αὐτοῦ WH Treg NIV] παρὰ ... αὐτοῦ ὀπίσω RP • τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο ... αὐτοῦ WH Treg NIV] ἤρξατο ... αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν RP **39** ἦν Treg NIV RP] + ὁ WH **40** Διδάσκαλε εἰπέ φησὶν WH Treg NIV] φησὶν Διδάσκαλε εἰπέ RP **42** ἐχόντων WH Treg NIV] + δὲ RP • αὐτῶν WH Treg NIV] + εἰπέ RP • ἀγαπήσει αὐτόν WH Treg NIV] αὐτὸν ἀγαπήσει RP **43** ἀποκριθεὶς WH NIV] + ὁ Treg; + δὲ ὁ RP **44** μοι WH Treg NIV] – RP • πόδας WH Treg NIV] τοὺς πόδας μου RP • θριξίν WH Treg NIV] + τῆς κεφαλῆς RP **46** τοὺς πόδας μου WH Treg NIV] μου τοὺς πόδας RP

ἐξεληλύθει, 3 και Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου και Σουσάννα και ἕτεροι πολλοί, αἵτινες διηκόνουσι αὐτοῖς ἔκ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ και τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν εἶπεν διὰ παραβολῆς· 5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν τὸν σπόρον αὐτοῦ. και ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ὁ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, και κατεπατήθη και τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. 6 και ἕτερον ἔκατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, και φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. 7 και ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, και συμφυεῖσαι αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. 8 και ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, και φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὄψα ἀκούειν ἀκουέτω.

9 Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἔαυτοῦ τίς αὕτη εἴη ἡ παραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν και ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.

11 Ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἄκούσαντες, εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος και αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἱ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, και οὗτοι ρίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν και ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοι εἰσὶν οἱ ἀκούσαντες, και ὑπὸ μεριμνῶν και πλοῦτου και ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται και οὐ τελεσφοροῦσιν. 15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοι εἰσὶν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ και ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν και καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκευεὶ ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς. 17 οὐ γὰρ ἐστὶν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερόν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῆ. και εἰς φανερόν ἔλθῃ. 18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, και ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, και ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

8:3 ἐκ WH Treg NIV] ἀπὸ RP 6 κατέπεσεν WH Treg NIV] ἔπεσεν RP 9 αὐτοῦ WH Treg NIV] + λέγοντες RP • αὕτη εἴη ἡ παραβολή WH NIV] εἴη ἡ παραβολή αὕτη Treg RP 12 ἀκούσαντες WH Treg NIV] ἀκούοντες RP 16 τίθησιν WH Treg NIV] ἐπιτίθησιν RP 17 μὴ γνωσθῆ WH Treg NIV] γνωσθήσεται RP 18 ἂν γὰρ WH Treg NIV] γὰρ ἐὰν RP • ἂν WH Treg NIV] ἐὰν RP

19 Ἐπαρεγένετο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. **20** Ἐπαγγέλη δὲ ἑαυτῷ· Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἕξω ἰδεῖν σε θέλοντές·. **21** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοι εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιῶντες.

22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης, καὶ ἀνήχθησαν. **23** πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνεον. **24** προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες· Ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα· ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπέτιμῃσεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος, καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. **25** εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἢ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἧτις ἐστὶν ἀντιπέρα τῆς Γαλιλαίας. **27** ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησεν ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως ἔχων δαιμόνια· καὶ χρόνῳ ἰκανῶ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. **28** ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλη εἶπεν· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς· **29** παρήγγελλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἔδεσμεύετο ἀλύσειν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαιμονίου εἰς τὰς ἐρήμους. **30** ἐπηρώτησεν

8:19 Παρεγένετο WH Treg NIV | Παρεγένοντο RP **20** ἀπαγγέλη δὲ WH Treg NIV | Καὶ ἀπαγγέλη RP • αὐτῷ WH Treg NIV | + λέγοντων RP • σε θέλοντές RP | θέλοντές σε WH Treg NIV **21** ποιῶντες WH Treg NIV | + αὐτόν RP **22** Ἐγένετο δὲ WH Treg NIV | Καὶ ἐγένετο RP **24** διεγερθεὶς WH Treg NIV | ἐγερθεὶς RP **25** Ποῦ WH Treg NIV | + ἐστιν RP **26** Γερασηνῶν WH Treg NIV | Γαδαρηνῶν RP **27** ὑπήντησεν WH NIV | + αὐτῷ Treg RP • ἔχων WH NIV | ὅς εἶχεν Treg RP • καὶ χρόνῳ ἰκανῶ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον WH Treg NIV | ἐκ χρόνων ἰκανῶν καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο RP **28** Ἰησοῦν WH Treg NIV | + καὶ RP **29** παρήγγελλεν WH Treg | παρήγγειλεν NIV RP • ἐδεσμεύετο WH Treg NIV | ἐδεσμείτο RP • ὑπὸ Treg NIV RP | ἀπὸ WH • δαιμονίου WH Treg NIV | δαίμονος RP

δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Τί σοι ὄνομά ἐστιν; ὁ δὲ εἶπεν· Λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ ἰς αὐτόν. **31** καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἰκανῶν βροσκομένη ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. **33** ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη.

34 Ἴδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονός ἐφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. **35** ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὔρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν ἱματισμένον καὶ σωφρονούντα παρά τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. **36** ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. **37** καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γερασηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβω μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. **38** ἐδεῖτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων· **39** Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος, ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. **41** καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ὃ ὄνομα Ἰαῖρος, καὶ οὗτος ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρά τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, **42** ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα καὶ αὐτὴ ἀπέθνησκεν.

8:30 Ἰησοῦς WH NIV] + λέγων Treg RP • ὄνομά ἐστιν WH Treg NIV] ἐστιν ὄνομα RP • εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ WH NIV] δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν Treg RP **31** παρεκάλουν WH Treg NIV] παρεκάλει RP **32** βροσκομένη WH NIV] βροσκομένων Treg RP • παρεκάλεσαν WH Treg NIV] παρεκάλουν RP **34** γεγονός WH Treg NIV] γεγενημένον RP **35** ἐξῆλθεν WH NIV] ἐξεληλύθει Treg RP **36** αὐτοῖς WH Treg NIV] + καὶ RP **37** ἠρώτησεν WH Treg NIV] ἠρώτησαν RP • Γερασηνῶν WH Treg NIV] Γαδαρηνῶν RP • εἰς WH Treg NIV] + τὸ RP **38** αὐτόν WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP **39** σοι ἐποίησεν WH Treg NIV] ἐποίησεν σοι RP **40** Ἐν δὲ WH Treg NIV] Ἐγένετο δὲ ἐν RP • ὑποστρέφειν WH NIV] ὑποστρέψαι Treg RP **41** οὗτος WH Treg NIV] αὐτὸς RP • τοῦ Treg NIV RP] - WH

Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. **43** καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ρύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἣτις ἰατροῖς προσαναλώσασα ὄλον τὸν βίον ἔσχε οὐκ ἴσχυσε ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, **44** προσελθοῦσα ὅπισθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ρύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. **45** καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἀψάμενός μου; ἀρνούμενων δὲ πάντων εἶπεν ὁ Πέτρος· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν. **46** ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἠψατό μου τις, ἐγὼ γὰρ ἔγνω δύναμιν ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. **47** ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν ἤψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. **48** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Ὁυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

49 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου λέγων ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου, ἡ γυνὴ σκύλλει τὸν διδάσκαλον. **50** ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ· Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευσον, καὶ σωθήσεται. **51** ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τίνα σὺν αὐτῷ εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. **52** ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ εἶπεν· Μὴ κλαίετε, οὐ γὰρ ἀπέθανεν ἀλλὰ καθεύδει. **53** καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. **54** αὐτὸς δὲ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων· Ἡ παῖς, ἔγειρε. **55** καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. **56** καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδεὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

9:1 Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια καὶ νόσους θεραπεύειν, **2** καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς

8:43 ἰατροῖς προσαναλώσασα ὄλον τὸν βίον Treg RP NA] – WH NIV • ἀπ' WH Treg NIV] ὑπ' RP **45** Πέτρος WH NIV] + καὶ οἱ σὺν αὐτῷ Treg; + καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ RP • ἀποθλίβουσιν WH NIV] + καὶ λέγεις Τίς ὁ ἀψάμενός μου Treg RP **46** ἐξεληλυθυῖαν WH Treg NIV] ἐξελθοῦσαν RP **47** ἀπήγγειλεν WH Treg NIV] + αὐτῷ RP **48** Ὁυγάτηρ WH Treg NIV] Θάρσει θύγατερ RP **49** λέγων WH NIV] + αὐτῷ Treg RP • μηκέτι WH Treg NIV] μὴ RP **50** αὐτῷ WH Treg NIV] + λέγων RP • πίστευσον WH Treg NIV] πίστευε RP **51** τίνα σὺν αὐτῷ WH Treg NIV] οὐδένα RP **52** οὐ γὰρ WH Treg NIV] οὐκ RP **54** δὲ WH Treg NIV] + ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ RP • ἔγειρε WH Treg NIV] ἔγειρου RP

κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι ἑαυτοὺς τοὺς ἀσθενεῖς, 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Μὴ δὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον, μήτε ἑαυτὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. 4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθῃτε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἑκείνης τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. 6 ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἦκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινῶν ὅτι Ἰωάννης ἡγέρθη ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπὸ τινῶν δὲ ὅτι Ἡλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτούς ὑπεχώρησεν κατ' ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδᾶ. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ ἀποδεξάμενος αὐτούς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.

12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπαν αὐτῷ· Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλω κώμας καὶ ἀγρούς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. οἱ δὲ εἶπαν· Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μὴτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 ἤσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε αὐτούς κλισίας ὡσεὶ ἀνά

9:2 τοὺς ἀσθενεῖς Treg NIV] – WH; τοὺς ἀσθενοῦντας RP 3 ῥάβδον WH Treg NIV] ῥάβδους RP • ἀνά Treg NIV RP] – WH 5 ἂν WH Treg NIV] ἐάν RP • δέχωνται WH Treg NIV] δέξωνται RP • ἐκείνης WH Treg NIV] + καὶ RP • ἀποτινάσσετε WH NIV] ἀποτινάξατε Treg RP 7 γινόμενα WH Treg NIV] + ὑπ' αὐτοῦ RP • ἡγέρθη WH Treg NIV] ἐγήγερται RP 8 τις WH Treg NIV] εἷς RP 9 εἶπεν δὲ WH Treg NIV] Καὶ εἶπεν RP • ὁ WH RP] – Treg NIV • οὗ WH NIV] + ἐγὼ Treg RP 10 πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδᾶ WH Treg NIV] τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδᾶν RP 11 ἀποδεξάμενος WH Treg NIV] δεξάμενος RP 12 πορευθέντες WH Treg NIV] ἀπελθόντες RP • καὶ WH NIV] + τοὺς Treg RP 13 ὑμεῖς φαγεῖν Treg NIV RP] φαγεῖν ὑμεῖς WH • ἄρτοι πέντε WH NIV] πέντε ἄρτοι Treg RP 14 ὡσεὶ WH Treg NIV] – RP

πεντήκοντα. **15** καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ ἑκατέκλιναν ἅπαντας. **16** λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς ἑκαταθεῖναι τῷ ὄχλῳ. **17** καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων· Τίνα με ὁ ὄχλος λέγουσιν εἶναι; **19** οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. **20** εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἡ Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ.

21 Ὁ δὲ ἐπιτιμησας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδεὶν λέγειν τοῦτο, **22** εἰπὼν ὅτι Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

23 Ἐλεγεν δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. **24** ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. **25** τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; **26** ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. **27** λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶν τινες τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων οἱ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσει ἡμέραι ὀκτὼ καὶ παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. **29** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστράπτων. **30** καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωϋσῆς καὶ Ἡλίας, **31** οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ

9:15 κατέκλιναν WH Treg NIV | ἀνέκλιναν RP 16 παραθεῖναι WH Treg NIV | παρατιθέναι RP 18 οἱ ὄχλοι λέγουσιν WH Treg | λέγουσιν οἱ ὄχλοι NIV RP 20 Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς WH Treg NIV | Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος RP 21 λέγειν WH Treg NIV | εἰπεῖν RP 22 ἐγερθῆναι WH Treg NIV | ἀναστήναι RP 23 ἔρχεσθαι ἀρνησάσθω WH Treg NIV | ἐλθεῖν ἀπαρνησάσθω RP • καθ' ἡμέραν WH Treg NIV | - RP 24 ἂν WH Treg NIV | ἐὰν RP 27 αὐτοῦ WH Treg NIV | ὧδε RP • ἑστηκότων WH NIV | ἐστῶτων Treg RP 28 καὶ Treg NIV RP | - WH

ἔλεγον τὴν ἕξοδον αὐτοῦ ἣν ἤμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. **32** ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνω· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστώτας αὐτῷ. **33** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνάς τρεῖς, μίαν σοὶ καὶ μίαν Μωϋσεῖ καὶ μίαν Ἡλίας, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. **34** ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἔπεσκίαζεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτούς εἰς τὴν νεφέλην. **35** καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὃς ἔκλελεγμένος, αὐτοῦ ἀκούετε. **36** καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὐρέθη Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

37 Ἐγένετο ὁ δὲ τῆ ἑξῆς ἡμέρα κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους συνήνησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. **38** καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων· Διδάσκαλε, δέομαί σου ἐπιβλέψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς μοί ἐστιν, **39** καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ συντρίβον αὐτόν. **40** καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. **41** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σου. **42** ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν αὐτόν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. **43** ἐξεπλήσσαντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἔποίει εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. **44** Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους, ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. **45** οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

9:33 ὁ WH Treg NIV] – RP **34** ἐπεσκίαζεν WH Treg NIV] ἐπεσκίασεν RP • εἰσελθεῖν αὐτούς WH Treg NIV] ἐκείνους εἰσελθεῖν RP **35** ἐκλελεγμένος WH Treg NIV] ἀγαπητός RP **36** εὐρέθη WH Treg NIV] + ὁ RP **37** δὲ WH NIV] + ἐν Treg RP **38** ἐβόησεν WH Treg NIV] ἀνεβόησεν RP • μοί ἐστιν WH Treg NIV] ἐστίν μοι RP **39** μόγις Treg NIV RP] μόλις WH **41** ὧδε τὸν υἱόν σου WH Treg NIV] τὸν υἱόν σου ὧδε RP **43** ἐποίει WH Treg NIV] ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς RP

46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἶη μείζων αὐτῶν. **47** ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔειπεν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενος Ἐπί τὸν παῖδιον ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῶ, **48** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὁς ἂν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁς ἂν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὗτός ἐστιν μέγας.

49 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωάννης εἶπεν· Ἐπιστάτα, εἶδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. **50** εἶπεν δὲ ἑκείνῳ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Μὴ κωλύετε, ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἔστιν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον ἑστήρισεν τοῦ πορευέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, **52** καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαριτῶν, ὧς ἐτοιμάσαι αὐτῷ. **53** καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. **54** ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης εἶπαν· Κύριε, θέλεις εἰπώμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; **55** στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς. **56** καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς αὐτόν· Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ᾄδῃς. **58** καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνειν. **59** εἶπεν δὲ πρὸς ἕτερον· Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα

9:47 εἰδῶς WH NIV] ἰδὼν Treg RP • παιδίον WH Treg NIV] παιδίου RP 48 ἂν WH] ἐάν Treg NIV RP • ἂν WH NIV] ἐάν Treg RP • ἔστιν WH Treg NIV] ἔσται RP 49 δὲ WH Treg NIV] + ὁ RP • ἐν WH Treg NIV] ἐπὶ RP • ἐκωλύομεν WH NIV] ἐκωλύσαμεν Treg RP 50 εἶπεν δὲ WH Treg NIV] Καὶ εἶπεν RP • ὁ Treg NIV RP] – WH • ὑμῶν ... ὑμῶν WH Treg NIV] ἡμῶν ... ἡμῶν RP 51 πρόσωπον WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP • ἐστήρισεν WH Treg NIV] ἐστήριξεν RP 52 ὡς WH NIV] ὥστε Treg RP 54 μαθηταὶ WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP • αὐτούς WH Treg NIV] + ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησεν RP 55 αὐτοῖς WH Treg NIV] αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ οἰδατε οἴου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς RP 56 καὶ WH Treg NIV] ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ RP 57 Καὶ WH Treg NIV] Ἐγένετο δὲ RP • ἐάν WH Treg NIV] ἂν RP • ἀπέρχῃ WH Treg NIV] + κύριε RP 59 Κύριε Treg NIV RP] – WH • ἀπελθόντι πρῶτον NIV RP] πρῶτον ἀπελθόντι WH Treg

μου. **60** εἶπεν δὲ ἰαυτῷ· Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς, σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **61** εἶπεν δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. **62** εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὐθετὸς ἐστίν ἰτῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

10:1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος ἰ καὶ ἐτέρους ἑβδομήκοντα ἰ δύο καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνά δύο ἰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. **2** ἔλεγεν ἰ δὲ πρὸς αὐτούς· Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ ὅπως ἰ ἐργάτας ἐκβάλη ἰ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. **3** ὑπάγετε· ἰ ἰδοὺ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. **4** μὴ βαστάζετε βαλλάντιον, μὴ πήραν, ἰ μὴ ὑποδήματα, καὶ μηδὲνα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσσηθε. **5** εἰς ἣν δ' ἂν ἰ εἰσέλθητε οἰκίαν ἰ πρῶτον λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. **6** καὶ ἐὰν ἰ ἢ ἐκεῖ ἰ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἢ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. **7** ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθιόντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν, ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ ἰ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. **8** καὶ εἰς ἣν ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, **9** καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς· Ἠγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἢ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **10** εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἰ εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἶπατε· **11** Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἰ εἰς τοὺς πόδας ἰ ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσχετε ὅτι ἰ ἢγγικεν ἢ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **12** λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9:60 αὐτῷ WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP **62** ὁ Ἰησοῦς NIV] πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς WH NA; ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν Treg RP • χεῖρα WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP • τῆ βασιλεία WH Treg NIV] εἰς τὴν βασιλείαν RP **10:1** καὶ Treg RP] – WH NIV • ἰ δύο WH NIV] – Treg RP • ἰ δύο WH NIV] – Treg RP **2** δὲ WH Treg NIV] οὖν RP • ἐργάτας ἐκβάλη WH Treg NIV] ἐκβάλη ἐργάτας RP **3** ἰδοὺ WH Treg NIV] + ἐγὼ RP **4** μὴ WH Treg NIV] μηδὲ RP **5** εἰσέλθητε οἰκίαν WH Treg NIV] οἰκίαν εἰσέρχησθε RP **6** ἢ ἐκεῖ Treg RP] ἐκεῖ ἢ WH NIV **7** αὐτοῦ WH Treg NIV] + ἐστίν RP **10** εἰσέλθητε WH Treg NIV] εἰσέρχησθε RP **11** εἰς τοὺς πόδας WH Treg NIV] – RP • ἢγγικεν WH Treg NIV] + ἐφ' ὑμᾶς RP

13 Οὐαί σοι, Χοραζίν· οὐαί σοι, Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἔγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῶ καθήμενοι μετενόησαν. **14** πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. **15** καὶ σύ, Καφαρναούμ, ἡ μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως τοῦ ἄδου καταβιβασθήσῃ.

16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα ἑξήκοντα δύο μετὰ χαρᾶς λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. **18** εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. **19** ἰδοὺ ἔδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσῃ. **20** πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται, χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαι σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. **22** πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱὸς εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν· Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. **24** λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 Καὶ ἰδοὺ νομικὸς τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω; **26** ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ

10:13 ἐγενήθησαν WH Treg NIV] ἐγένοντο RP • καθήμενοι WH Treg NIV] καθήμεναι RP 15 μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ WH Treg NIV] ἢ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα RP • τοῦ WH Treg NIV] – RP • καταβιβασθήσῃ Treg RP] καταβήσῃ WH NIV 17 δύο WH NIV] – Treg RP 19 δέδωκα WH Treg NIV] δίδωμι RP • ἀδικήσῃ NIV RP] ἀδικήσει WH Treg 20 ἐγγέγραπται WH Treg NIV] ἐγράφη RP 21 τῷ WH Treg RP] ἐν τῷ NIV • τῷ ἁγίῳ WH Treg NIV] ὁ Ἰησοῦς RP • εὐδοκία ἐγένετο WH Treg NIV] ἐγένετο εὐδοκία RP 22 πάντα WH Treg NIV] Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπεν πάντα RP • ἐὰν NIV RP] ἂν WH Treg 25 αὐτὸν WH NIV] + καὶ Treg RP

τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; 27 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. 28 εἶπεν δὲ αὐτῷ· Ὁρθῶς ἀπεκριθῆς· τοῦτο ποίει καὶ ζήση.

29 Ὁ δὲ θέλων ἰδικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; 30 ὑπολαβὼν ἰδὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀνθρωπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχῶν καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ. 31 κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. 33 Σαμαρίτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσης ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεισόντος εἰς τοὺς ληστές; 37 ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. εἶπεν ἰδὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

38 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν. 39 καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαριάμ, ἣ καὶ παρακαθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. 40 ἣ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστάσα δὲ

10:27 τῆς Treg NIV RP] – WH • ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ WH Treg NIV] ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς RP • ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ WH Treg NIV] ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος RP • ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ WH Treg NIV] ἐξ ὅλης τῆς διανοίας RP 29 δικαιοῦν WH Treg NIV] δικαιῶσαι WH Treg NIV] δικαιοῦν RP 30 δὲ RP] – WH Treg NIV • ἡμιθανῆ WH Treg NIV] + τυγχάνοντα RP 32 Λευίτης WH Treg] + γενόμενος NIV RP 33 ἰδὼν WH NIV] + αὐτὸν Treg RP 35 αὔριον WH Treg NIV] + ἐξελθὼν RP • δύο δηνάρια ἔδωκεν WH Treg RP] ἔδωκεν δύο δηνάρια NIV • εἶπεν WH Treg NIV] + αὐτῷ RP 36 τίς WH NIV] + οὖν Treg RP 37 δὲ WH Treg NIV] οὖν RP 38 Ἐν δὲ WH Treg NIV] Ἐγένετο δὲ ἐν RP • αὐτοὺς WH NIV] + καὶ Treg RP • αὐτὸν NIV] αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν WH; αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς Treg RP 39 Μαριάμ WH NIV] Μαρία Treg RP • παρακαθεσθεῖσα πρὸς WH Treg NIV] παρακαθίσασα παρὰ RP • Ἰησοῦ RP] κυρίου WH Treg NIV

εἶπεν· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με ἑκατέλειπεν διακονεῖν; ἑἶπε δὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. **41** ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ κύριος· Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ ἑθορυβάζῃ περὶ πολλά, **42** ὀλίγων δὲ ἔστιν χρεία ἢ ἐνός· ἑΜαριὰμ γὰρ ἑτὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο ἡτις οὐκ ἀφαιρεθῆσεται ἑαὐτῆς.

11:1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδασξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ ἑΙωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. **2** εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε· ἑΠάτερ, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία ἑσου· **3** τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ ἡμέραν· **4** καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς ἑπειρασμόν.

5 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου καὶ εἶπῃ αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, **6** ἐπειδὴ φίλος ἑμου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με καὶ οὐκ ἔχω ὁ παραθήσω αὐτῷ· **7** κακεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπῃ· Μὴ μοι κόπους παρέχε· ἡδὴ ἡ θύρα κέλειται, καὶ τὰ παιδία μου μετ ἑμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. **8** λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι ἑφίλον αὐτοῦ, διὰ γε τὴν ἀναιδεῖαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει.

9 Καγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· **10** πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. **11** τίνα δὲ ἑξ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ ἑυῖος ἑχθύν, ἑκαὶ ἀντὶ ἑχθύος ὀφιν ἑαὐτῷ ἐπιδώσει; **12** ἡ καὶ ἑαἰτήσῃ ὦν,

10:40 κατέλειπεν WH Treg RP] κατέλειπεν NIV • εἶπε Treg NIV RP] εἶπὸν WH **41** κύριος WH NIV] ἑΙησοῦς Treg RP • ἑθορυβάζῃ WH Treg NIV] τυρβάζῃ RP **42** ὀλίγων δὲ ἔστιν χρεία ἢ ἐνός WH] ἐνός δὲ ἔστιν χρεία Treg RP NIV • ἑΜαριὰμ γὰρ WH NIV] Μαρία δὲ Treg RP • αὐτῆς WH NIV] ἀπ αὐτῆς Treg RP **11:2** Πάτερ WH Treg NIV] + ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς RP • σου WH Treg NIV] + Γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς RP **4** πειρασμόν WH Treg NIV] + ἀλλὰ ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ RP **6** μου WH Treg NIV] – RP **8** φίλον αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτοῦ φίλον RP • ὅσων WH Treg NIV] ὅσον RP **11** ἐξ WH Treg NIV] – RP • υῖος WH NIV] + ἄρτον μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ ἡ καὶ Treg RP • καὶ NIV] μὴ WH Treg RP • αὐτῷ ἐπιδώσει WH Treg NIV] ἐπιδώσει αὐτῷ RP **12** αἰτήσῃ WH Treg NIV] ἐὰν αἰτήσῃ RP

Ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον· **13** εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατήρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων ἑδαιμόνιον κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαιμονίου ἐξεληθόντος ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι· **15** τινες δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Ἐν Βεελζεβούλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· **16** ἕτεροι δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ· **17** αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει· **18** εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια· **19** εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσσονται· **20** εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἅρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· **21** ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· **22** ἐπὶ δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἣ ἐπεποιθεῖ, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν· **23** ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.

24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνδρῶν τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὐρίσκον λέγει· Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον· **25** καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον· **26** τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἐπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων.

27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν γυνῆ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὗς

11:12 ἐπιδώσει WH NIV] μὴ ἐπιδώσει Treg RP 14 δαιμόνιον WH] + καὶ αὐτὸ ἦν Treg NIV RP 15 τῷ WH Treg NIV] – RP 16 ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ WH Treg NIV] παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ RP 19 αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ WH NIV] αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν Treg; κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ RP 20 θεοῦ RP] + ἐγὼ WH Treg NIV 22 δὲ WH Treg NIV] + ὁ RP • αὐτοῦ WH Treg RP NA] – NIV 24 εὐρίσκον Treg RP] + τότε WH NIV 25 εὐρίσκει Treg NIV RP] + σχολάζοντα WH 26 ἕτερα ... ἑαυτοῦ ἐπτά WH Treg NIV] ἐπτά ἕτερα ... ἑαυτοῦ RP • εἰσελθόντα WH Treg NIV] ἐλθόντα RP 27 φωνὴν γυνῆ WH NIV] γυνὴ φωνὴν Treg RP

ἐθήλασας· **28** αὐτὸς δὲ εἶπεν· ῬΜενοῦν μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ Ῥφυλάσσοντες.

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισομένων ἤρξατο λέγειν· ῬΗ γενεὰ αὕτη Ῥγενεὰ πονηρὰ ἐστίν· σημεῖον Ῥζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον ῬἸωαῆ. **30** καθὼς γὰρ ἐγένετο ῬἸωαῆς Ῥτοῖς Νινευίταις σημεῖον, οὕτως ἐστὶ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. **31** βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος, καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὤδε. **32** ἄνδρες ῬΝινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα ῬἸωαῆ, καὶ ἰδοὺ πλεῖον ῬἸωαῆ ὤδε.

33 ῬΟὐδεὶς λύχνον ἄψας εἰς κρύπτῃν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ Ῥφῆγγος βλέπωσιν. **34** ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστίν ὁ ὀφθαλμὸς Ῥσου. Ῥὅταν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἐστίν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. **35** σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. **36** εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον Ῥμέρος τι Ῥσκοτεινόν, ἐστὶ φωτεινόν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζη σε.

37 ῬἘν δὲ τῷ λαλῆσαι Ῥἔρωτᾷ αὐτὸν ῬΦαρισαῖος ὅπως ἀριστήση παρ' αὐτῶ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. **38** ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. **39** εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἐξῶθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. **40** ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἐξῶθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; **41** πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν.

42 ῬἈλλὰ οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην

11:28 **Μενοῦν** WH Treg NIV] Μενοῦνγε RP • **φυλάσσοντες** WH Treg NIV] + αὐτόν RP **29 γενεὰ** WH Treg NIV] – RP • **ζητεῖ** WH Treg NIV] ἐπιζητεῖ RP • **Ἰωαῆ** WH Treg NIV] + τοῦ προφήτου RP **30 Ἰωαῆς** Treg NIV RP] ὁ ῬἸωαῆς WH • **τοῖς Νινευίταις σημεῖον** WH Treg NIV] σημεῖον τοῖς Νινευίταις RP **32 Νινευῖται** WH Treg NIV] Νινευῖ RP **33 Οὐδεὶς** WH Treg NIV] + δὲ RP • **φῆγγος** RP] φῶς WH Treg NIV **34 σου** WH Treg NIV] – RP • **ὅταν** WH Treg NIV] + οὖν RP **36 μέρος τι** WH Treg NIV] τι μέρος RP **37 ἔρωτᾷ** WH Treg NIV] ἠρωτᾷ RP • **Φαρισαῖος** WH Treg NIV] + τις RP

τοῦ θεοῦ· ταῦτα Ἦ δὲ ἔδει ποιῆσαι κάκεινα μὴ Ἦ παρεῖναι. 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 οὐαὶ Ἦ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι Ἦ οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.

45 Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 46 ὁ δὲ εἶπεν· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψάυετε τοῖς φορτίοις. 47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 ἄρα Ἦ μάρτυρές ἐστε Ἦ καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς ὑμεῖς δὲ Ἦ οἰκοδομεῖτε. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν· Ἀποστελῶ εἰς αὐτούς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ Ἦ διώξουσιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκκεχυμένον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, 51 Ἦ ἀπὸ αἵματος Ἄβελ Ἦ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου· ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

53 Ἦ Κάκειθεν ἐξεληθόντος αὐτοῦ Ἦ ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντες Ἦ αὐτὸν θηρεῦσαι τι ἐκ τοῦ στόματος Ἦ αὐτοῦ.

12:1 Ἦ Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, Ἦ ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον· Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης, Ἦ ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις, τῶν Φαρισαίων. 2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὁ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὁ οὐ

11:42 δὲ WH Treg NIV] – RP • παρεῖναι WH Treg NIV] ἀφιέναι RP 44 ὑμῖν WH Treg NIV] + γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ RP • οἱ WH Treg NIV] – RP 48 μάρτυρές ἐστε WH Treg NIV] μάρτυρεῖτε RP • οἰκοδομεῖτε WH Treg NIV] + αὐτῶν τὰ μνημεῖα RP 49 διώξουσιν WH NIV] ἐκδιώξουσιν Treg RP 51 ἀπὸ WH Treg NA] + τοῦ NIV RP • ἕως WH Treg NA] + τοῦ NIV RP 53 Κάκειθεν ἐξεληθόντος αὐτοῦ WH Treg NIV] Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς RP 54 αὐτὸν WH NIV] + ζητοῦντες Treg RP • αὐτοῦ WH NIV] + ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ Treg RP 12:1 ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις τῶν Φαρισαίων WH NIV] τῶν Φαρισαίων ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις Treg RP

γνωσθήσεται. **3** ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὁ πρὸς τὸ οὐρανὸν ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων.

4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσώτερόν τι ποιῆσαι. **5** ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβηθῆτε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἔμβραλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. **6** οὐχὶ πέντε στρουθία ἴσχυονται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἐν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλεησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **7** ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμυνται· ἴσχυονται φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.

8 Λέγω δὲ ὑμῖν, πᾶς ὃς ἀνὴρ ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. **9** ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. **10** καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. **11** ὅταν δὲ εἰσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί εἴπητε. **12** τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ᾠρᾷ ἃ δεῖ εἰπεῖν.

13 Εἶπεν δὲ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῶν· Διδάσκαλε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. **14** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; **15** εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσετε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζῶν αὐτοῦ ἔστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. **16** εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς λέγων· Ἄνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. **17** καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; **18** καὶ εἶπεν· Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὸν σῖτον καὶ τὰ ἀγαθὰ μου, **19** καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε,

12:5 ἔχοντα ἐξουσίαν WH Treg NIV] ἐξουσίαν ἔχοντα RP **6** παλοῦνται WH Treg NIV] παλεῖται RP **7** μὴ WH Treg NIV] + οὐν RP **8** ὁμολογήσῃ Treg NIV RP] ὁμολογήσει WH **11** εἰσφέρωσιν WH Treg NIV] προσφέρωσιν RP • μεριμνήσητε WH Treg NIV] μεριμνᾶτε RP • ἢ τί WH Treg RP NA] – NIV **13** ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῶν WH NIV] αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄχλου Treg RP **14** κριτὴν WH Treg NIV] δικαστὴν RP **15** πάσης WH Treg NIV] τῆς RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτῷ RP • αὐτῷ WH Treg NIV] αὐτοῦ RP **17** ἐαυτῷ Treg NIV RP] αὐτῷ WH **18** τὸν σῖτον WH Treg NIV] τὰ γενήματά μου RP

εὐφραίνου. **20** εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός· Ἔφρων, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἄπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἤτοίμασας, τίνοι ἔσται; **21** οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Διὰ τοῦτο ἴλέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσθητε. **23** ἢ γὰρ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶν τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. **24** κατανοήσατε τοὺς κόρακας ὅτι οὐ σπεύρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσω μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν. **25** τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι ἢ πῆχυν; **26** εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; **27** κατανοήσατε τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νῆθει· λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. **28** εἰ δὲ ἐν ἄγρῳ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέξει, πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. **29** καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε ἢ καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε, **30** ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν, ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε τούτων. **31** πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν ἑαυτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν.

32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. **33** πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην· ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίξει οὐδὲ σῆς διαφθείρει· **34** ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

35 Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι, **36** καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.

12:20 Ἔφρων WH Treg NIV] Ἔφρων RP • ἀπαιτοῦσιν NIV RP] αἰτοῦσιν WH Treg **21** ἑαυτῷ Treg NIV RP] αὐτῷ WH **22** λέγω ὑμῖν WH Treg NIV] ὑμῖν λέγω RP • ψυχῇ WH Treg NIV] + ὑμῶν RP • σώματι Treg NIV RP] + ὑμῶν WH **23** γὰρ WH Treg NIV] – RP **25** ἐπὶ ... αὐτοῦ προσθεῖναι WH NIV] προσθεῖναι ἐπὶ ... αὐτοῦ Treg RP • πῆχυν WH NA] + ἕνα Treg NIV RP **26** οὐδὲ WH Treg NIV] οὐτὲ RP **28** ἐν ἄγρῳ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον WH NIV] τὸν χόρτον σήμερον ἐν τῷ ἄγρῳ ὄντα Treg; τὸν χόρτον ἐν τῷ ἄγρῳ σήμερον ὄντα RP • ἀμφιέξει WH Treg NIV] ἀμφιένυσιν RP **29** καὶ WH Treg NIV] ἢ RP **30** ἐπιζητοῦσιν WH Treg NIV] ἐπιζητεῖ RP **31** αὐτοῦ WH Treg NIV] τοῦ θεοῦ RP • ταῦτα WH Treg NIV] + πάντα RP

37 μακάριοι οἱ δούλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἔλθων ὁ κύριος εὕρησει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 «κὰν ἐν τῇ δευτέρᾳ κὰν» ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθη καὶ εὕρη οὕτως, μακάριοι ἔεισιν ἐκεῖνοι.

39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποία ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, «οὐκ ἂν» ἀφήκεν ἁδιορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ἡμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι, ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

41 Εἶπεν ἁδὲ ὁ Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 «καὶ εἶπεν» ὁ κύριος· Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος, ἁ ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ ἁτὸ σιτομέτριον; 43 μακάριος ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἔλθων ὁ κύριος αὐτοῦ εὕρησει ποιοῦντα οὕτως· 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 ἐὰν δὲ εἶπη ὁ δούλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι, 46 ἡξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκεῖνου ἐν ἡμέρᾳ ἡ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ἡ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. 47 ἐκεῖνος δὲ ὁ δούλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἁαυτοῦ καὶ μὴ ἐτοιμάσας ἡ ἡ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλὰς· 48 ὁ δὲ μὴ γνοὺς ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ὧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ, καὶ ὧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

49 Πῦρ ἡλθον βαλεῖν ἁἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἡδη ἀνήφθη; 50 βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνεχόμαι ἔως ἁτου τελεσθῆ. 51 δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῆ; οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμόν. 52 ἔссονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἁἐνὶ οἴκῳ ἡδιαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισίν, 53 ἁδιαμερισθήσονται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς

12:38 κὰν ἐν τῇ δευτέρᾳ κὰν WH Treg NIV] Καὶ ἐὰν ἔλθη ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ καὶ RP • εἰσιν WH NIV] + οἱ δούλοι Treg RP 39 οὐκ ἂν NIV] ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ WH Treg; ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν RP • διορυχθῆναι WH NIV] διορυγῆναι Treg RP 40 ὑμεῖς WH Treg NIV] + οὓν RP 41 δὲ WH Treg NIV] + αὐτῷ RP 42 καὶ εἶπεν WH Treg NIV] Εἶπεν δὲ RP • ὁ WH Treg NIV] καὶ RP • τὸ WH NIV RP] – Treg 47 αὐτοῦ WH Treg NIV] ἑαυτοῦ RP • ἡ WH NIV] μὴδὲ Treg RP 49 ἐπὶ WH Treg NIV] εἰς RP 50 του WH Treg NIV] οὖ RP 52 ἐνὶ οἴκῳ WH Treg NIV] οἴκῳ ἐνὶ RP 53 διαμερισθήσονται WH Treg NIV] Διαμερισθήσεται RP

ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἑπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

54 Ἐλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· Ὅταν ἴδητε νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἐπὶ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε ὅτι Ὁμβρος ἔρχεται, καὶ γίνεται οὕτως· 55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι Καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν;

57 Τί δὲ καὶ ἀφ' ἐαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ, μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακὴν. 59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδώῃς.

13:1 Παρῆσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσίων αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι ταῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε πάντες ὁμοίως ἀπολείσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δεκαοκτῶ ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐτοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας Ἱερουσαλὴμ; 5 οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε πάντες ὡσαύτως ἀπολείσθε.

6 Ἐλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν. Συκὴν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ οὐχ εὔρεν. 7 εἶπεν

12:53 ἐπὶ WH Treg RP] + τὴν NIV • θυγατέρα WH Treg NIV] θυγατρί RP • τὴν μητέρα WH Treg NIV] μητρί RP • πενθεράν WH Treg NIV] + αὐτῆς RP 54 ἴδητε WH Treg] + τὴν NIV RP • ἐπὶ WH NIV] ἀπὸ Treg RP • ὅτι WH Treg NIV] – RP 56 δὲ καιρὸν Treg RP] καιρὸν δὲ WH NIV • οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν WH Treg NIV] οὐ δοκιμάζετε RP 58 παραδώσει WH Treg NIV] παραδῶ RP • βαλεῖ WH Treg NIV] βάλη RP 59 καὶ τὸ WH Treg NIV] οὐ καὶ τὸν RP 13:2 ἀποκριθεὶς WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • ταῦτα WH Treg NIV] τοιαῦτα RP 3 ὁμοίως WH Treg NIV] ὡσαύτως RP 4 δεκαοκτῶ WH NIV] δέκα καὶ ὀκτῶ RP Treg • αὐτοὶ WH Treg NIV] οὗτοι RP • τοὺς WH Treg NIV] – RP • κατοικοῦντας WH Treg NIV] + ἐν RP 5 μετανοῆτε NIV RP] μετανοήσετε WH Treg • ὡσαύτως WH Treg NIV] ὁμοίως RP 6 πεφυτευμένην ἐν ... αὐτοῦ WH Treg NIV] ἐν ... αὐτοῦ πεφυτευμένην RP

δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν· Ἴδου τρία ἔτη ἄφ' οὗ ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὕρισκω· Ἔκκοψον αὐτήν· ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; **8** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν καὶ βάλω κόπρια· **9** καὶ μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον— εἰ δὲ μὴγε, ἔκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν. **11** καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη ἑκακοκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. **12** ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου, **13** καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. **14** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι Ἐξ ἡμέρας εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. **15** ἀπεκρίθη ἡ δὲ αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν· Ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βούν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; **16** ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; **17** καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατασχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἐλεγεν ἡ οὖν· Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; **19** ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ἤῤῥησεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 Καὶ πάλιν εἶπεν· Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; **21** ὁμοία ἐστὶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία ἕως οὗ ἐζυμώθη ὄλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα. **23** εἶπεν δὲ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ

13:7 ἄφ' οὗ WH Treg NIV] – RP • ἔκκοψον WH Treg NIV RP] + οὖν NA **9** εἰς τὸ μέλλον — εἰ δὲ μὴγε, WH Treg NIV] εἰ δὲ μὴγε, εἰς τὸ μέλλον RP **11** γυνὴ WH Treg NIV] + ἦν RP • δεκακοκτώ WH NIV] δέκα καὶ ὀκτὼ RP Treg **14** ὅτι WH NIV] – Treg RP • αὐταῖς WH Treg NIV] ταύταις RP **15** δὲ WH Treg NIV] οὖν RP • ἀπαγαγὼν Treg NIV RP] ἀπάγων WH **18** οὖν WH Treg NIV] δέ RP **19** δένδρον WH NIV] + μέγα Treg RP **20** Καὶ WH Treg NIV] – RP **21** ἔκρυψεν WH Treg] ἐνέκρυψεν NIV RP **22** Ἱεροσόλυμα WH NIV] Ἱερουσαλήμ Treg RP

σφζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· **24** Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς
 ἴθρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν,
25 ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε
 ἕξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες· Ἢ Κύριε, ἀνοιξον ἡμῖν· καὶ
 ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ. **26** τότε ἄρξεσθε λέγειν·
 Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας·
27 καὶ ἐρεῖ ἡ λέγων ὑμῖν· Οὐκ ἔοικα πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ, πάντες
 ἔργαται ἀδικίας. **28** ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν
 ὄψῃσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ
 βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἕξω. **29** καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν
 καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
 θεοῦ. **30** καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἱ ἔσονται
 ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ· Ἐξελθε
 καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. **32** καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
 Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· Ἴδου ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις
 ἄποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. **33** πλὴν δεῖ με
 σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένη πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην
 ἀπολέσθαι ἕξω Ἱερουσαλήμ. **34** Ἱερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα
 τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν — ποσάκις
 ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς
 πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. **35** Ἴδου ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ἡμῶν. λέγω ἡ δὲ
 ὑμῖν, οὐ μὴ ἴδῃτέ με ἕως ἡξέι ὅτε εἶπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
 ὀνόματι κυρίου.

14:1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν
 Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν.
2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. **3** καὶ ἀποκριθεὶς

13:24 θύρας WH Treg NIV] πύλης RP **25** Κύριε WH Treg NIV] + κύριε
 RP **27** λέγων WH NIV] Λέγω Treg RP • οἶδα WH Treg] + ὑμᾶς NIV RP
 • ἐργάται WH Treg NIV] οἱ ἐργάται τῆς RP **28** ὄψῃσθε WH NIV RP]
 ὄψεσθε Treg **29** ἀπὸ WH Treg NIV] – RP **31** ὥρᾳ WH NIV] ἡμέρᾳ Treg RP
32 ἀποτελῶ WH Treg NIV] ἐπιτελῶ RP **35** ὑμῶν WH Treg NA] + ἔρημος NIV
 RP • δὲ WH Treg RP NA] – NIV • ὑμῖν WH Treg NIV] + ὅτι RP • ἴδῃτέ με WH
 Treg NIV] με ἴδῃτε RP • ἡξέι ὅτε Treg NA] – WH NIV; ἂν ἡξέι ὅτε RP

ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων· **3** Ἐξεστὶν τῷ σαββάτῳ ῥαθεραπεῦσαι ἢ οὐ· **4** οἱ δὲ ἠσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν. **5** καὶ πρὸς αὐτοὺς εἶπεν· Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ ῥα πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἔν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; **6** καὶ οὐκ ἴσχυσαν ῥα ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα.

7 Ἐλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· **8** Ὄταν κληθῆς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ **9** καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι· Δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνῃς τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. **10** ἀλλ' ὅταν κληθῆς πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε ῥα ἐρεῖ σοι· Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον ῥα πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. **11** ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. **12** Ἐλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκώτῳ αὐτόν· Ὄταν ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ αὐτοὶ ῥα ἀντικαλέσωσίν σε ῥα καὶ γένηται ῥα ἀνταπόδομά σοι. **13** ἀλλ' ὅταν ῥα δοχὴν ποιῆς, κάλει πτωχοὺς, ἀναπίρους, χωλοὺς, τυφλοὺς· **14** καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι, ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος ῥα ὅστις φάγεται ῥα ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. **16** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνθρωπὸς τις ῥα ἐποίει δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλοὺς, **17** καὶ ἀπέστειλεν τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἐρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ῥα ἔστιν. **18** καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς ῥα πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ·

14:3 Ἐξεστὶν WH Treg NIV | Εἰ ἔξεστιν RP • θεραπεῦσαι ἢ οὐ WH Treg NIV | θεραπεύειν RP **5** καὶ WH Treg NIV | + ἀποκριθεὶς RP • πεσεῖται WH Treg NIV | ἐμπεσεῖται RP • ἐν WH NIV | ἐν τῇ RP; τῇ Treg **6** ἀνταποκριθῆναι WH Treg NIV | + αὐτῷ RP **10** ἐρεῖ WH Treg NIV | εἶπη RP • πάντων WH Treg NIV | – RP **12** ἀντικαλέσωσίν σε WH Treg NIV | σε ἀντικαλέσωσιν RP • ἀνταπόδομά σοι WH Treg NIV | σοι ἀνταπόδομα RP **13** δοχὴν ποιῆς WH NIV | ποιῆς δοχὴν Treg RP **15** ὅστις WH Treg NIV | ὅς RP • ἄρτον WH Treg NA | ἄριστον NIV RP **16** ἐποίει WH Treg NIV | ἐποίησεν RP **17** ἔστιν WH NIV | + πάντα Treg RP **18** πάντες παραιτεῖσθαι WH Treg NIV | παραιτεῖσθαι πάντες RP

Ἄγρον ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἵνα ἐξελθῶν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. **19** καὶ ἕτερος εἶπεν· Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. **20** καὶ ἕτερος εἶπεν· Γυναίκα ἔγνηκα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. **21** καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπίρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. **22** καὶ εἶπεν ὁ δούλος· Κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. **23** καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον· Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ μου ὁ οἶκος. **24** λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου.

25 Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς· **26** Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφούς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι τε καὶ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής. **27** ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναι μου μαθητής. **28** τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; **29** ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίξουσιν **30** λέγοντες ὅτι Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. **31** ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλευσεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; **32** εἰ δὲ μήγε, ἔτι

14:18 ἐξελθῶν WH Treg NIV] ἐξελθεῖν καὶ RP **21** δούλος WH Treg NIV] + ἐκείνος RP • τυφλοὺς καὶ χωλοὺς WH Treg NIV] χωλοὺς καὶ τυφλοὺς RP **22** δ WH Treg NIV] ὡς RP **23** μου ὁ οἶκος WH Treg NIV] ὁ οἶκος μου RP **24** δείπνου WH Treg NIV] + Πολλοὶ γὰρ εἰσιν κλητοὶ ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοὶ RP **26** ἑαυτοῦ WH NIV] αὐτοῦ Treg RP • τε WH Treg NIV] δέ RP • ψυχὴν ἑαυτοῦ WH NIV] ἑαυτοῦ ψυχὴν Treg RP • εἶναι μου μαθητής WH Treg NIV] μου μαθητής εἶναι RP **27** ὅστις WH NA] καὶ ὅστις Treg NIV RP • ἑαυτοῦ WH NIV] αὐτοῦ Treg; αὐτοῦ RP **28** ὑμῶν WH Treg NIV] + ὁ RP • ἔχει WH Treg NIV] + τὰ RP **29** αὐτῷ ἐμπαίξουσιν WH Treg NIV] ἐμπαίξουσιν αὐτῷ RP **31** ἐτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν WH Treg NIV] συμβαλεῖν ἐτέρῳ βασιλεῖ RP • βουλευσεται WH NIV] βουλευεται Treg RP • ὑπαντῆσαι WH Treg NIV] ἀπαντῆσαι RP

ἄυτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ ἄ τὰ πρὸς εἰρήνην. **33** οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής.

34 Καλὸν οὖν τὸ ἄλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; **35** οὕτε εἰς γῆν οὕτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἕξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὅλα ἀκούειν ἀκουέτω.

15:1 Ἦσαν δὲ αὐτῶ ἐγγίζοντες ἅ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. **2** καὶ διεγόγγυζον οἱ ἄ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. **3** εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων· **4** Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἓν ἢ οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ἕως εὗρη αὐτό; **5** καὶ εὗρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὄμους ἄ αὐτοῦ χαιρών, **6** καὶ ἔλθων εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· Συγχαρήτέ μοι ὅτι εὔρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλὸς. **7** λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἔπι ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσιν μετανοίας.

8 Ἦ τις γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἄπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως οὗ εὗρη; **9** καὶ εὗροῦσα ἄ συγκαλεῖ τὰς φίλας καὶ γείτονας λέγουσα· Συγχαρήτέ μοι ὅτι εὔρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. **10** οὕτως, λέγω ὑμῖν, ἄ γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 Εἶπεν δὲ· ἄ ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. **12** καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρὶ· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας· ὁ δὲ διείλεν αὐτοῖς τὸν βίον. **13** καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἄ πάντα ὁ νεώτερος υἱὸς

14:32 αὐτοῦ πόρρω WH Treg NIV] πόρρω αὐτοῦ RP • τὰ Treg NIV RP] – WH
33 εἶναί μου WH Treg NIV] μου εἶναι RP **34** οὖν WH Treg NIV] – RP • καὶ WH
Treg NIV] – RP **15:1** αὐτῶ ἐγγίζοντες WH Treg NIV] ἐγγίζοντες αὐτῶ RP **2** τε
WH Treg NIV] – RP **4** ἀπολέσας WH NIV RP] ἀπολέσῃ Treg • ἐξ αὐτῶν ἐν
WH Treg NIV] ἐν ἐξ αὐτῶν RP **5** αὐτοῦ WH Treg NIV] ἑαυτοῦ RP **7** ἐν τῷ
οὐρανῷ ἔσται WH NIV] ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ Treg RP **8** οὗ WH Treg NIV] ὅτου
RP **9** συγκαλεῖ WH NIV] συγκαλεῖται Treg RP • καὶ WH Treg NIV] + τὰς
RP **10** γίνεται χαρὰ WH Treg NIV] χαρὰ γίνεται RP **12** ὁ δὲ WH Treg NIV]
Καὶ RP **13** πάντα WH Treg NIV] ἅπαντα RP

ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. **14** δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. **15** καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· **16** καὶ ἐπεθύμει ἄγεμῖσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. **17** εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου ἔπισηςσονται ἄρτων, ἐγὼ δὲ ἄγεμῖ ὧδε ἄπόλλυμαι· **18** ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, **19** οὐκέτι εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. **20** καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. **21** εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμι ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου. **22** εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· Ταχὺ ἔξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, **23** καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν, **24** ὅτι οὗτος ὁ υἱὸς μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλώς καὶ εὐρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.

25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν, **26** καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παιδῶν ἐπυνθάνετο τί ἂν εἴη ταῦτα· **27** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατὴρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. **28** ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. **29** ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ· Ἴδου

15:14 ἰσχυρὰ WH Treg NIV | ἰσχυρὸς RP **16** γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ Treg NIV RP | χορτασθῆναι ἐκ WH NA **17** ἔφη WH NIV | εἶπεν Treg RP • περισεύονται WH Treg NIV | περισσεύουσιν RP • λιμῷ ὧδε WH NIV | ὧδε λιμῷ Treg; λιμῷ RP **19** οὐκέτι WH Treg NIV | καὶ οὐκέτι RP **20** ἑαυτοῦ WH NIV | αὐτοῦ Treg RP **21** ὁ υἱὸς αὐτῷ WH NIV | αὐτῷ ὁ υἱὸς Treg RP • οὐκέτι WH Treg NIV | καὶ οὐκέτι RP • σου Treg NIV RP] + ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου WH **22** Ταχὺ WH Treg NIV] – RP • ἐξενέγκατε WH Treg NIV] + τὴν RP **23** φέρετε WH Treg NIV | ἐνέγκαντες RP **24** ἦν ἀπολωλώς WH Treg NIV] καὶ ἀπολωλώς ἦν RP **26** ἂν WH Treg NIV] – RP **28** δὲ WH Treg NIV] οὖν RP **29** αὐτοῦ WH Treg NIV] – RP

τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ· **30** ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγών σου τὸν βίον ἤμετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν ἴσιτευτὸν μόσχον· **31** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν· **32** εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, καὶ ἀπολωλώς καὶ εὐρέθη.

16:1 Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. **2** καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου, οὐ γὰρ δύνη ἔτι οἰκονομεῖν. **3** εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι· **4** ἔγνω τὴν ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ ἔκ τῆς οἰκονομίας δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ἑαυτῶν. **5** καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; **6** ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου· ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ καθίσας ταχέως γράψον πενήκοντα. **7** ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπεν· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν· Ἐκατὸν κόρους σίτου· λέγει αὐτῷ· Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. **8** καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεάν τὴν ἑαυτῶν εἰσιν. **9** καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα ὅταν ἐκλίπη δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστίν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. **11** εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδικῷ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; **12** καὶ εἰ ἐν τῷ ἄλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ

15:30 μετὰ WH NIV RP] + τῶν Treg • σιτευτὸν μόσχον WH Treg NIV] μόσχον τὸν σιτευτὸν RP **32** ἔζησεν WH Treg NA] ἀνέζησεν NIV RP • ἀπολωλώς WH Treg NIV] + ἦν RP **16:1** μαθητάς WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **2** δύνη WH Treg NIV] δύνῃση RP **4** ἐκ WH Treg NIV] – RP • ἑαυτῶν WH Treg] αὐτῶν NIV RP **6** ὁ δὲ WH Treg NIV] Καὶ RP • τὰ γράμματα WH Treg NIV] τὸ γράμμα RP **7** λέγει WH Treg NIV] Καὶ λέγει RP • τὰ γράμματα WH Treg NIV] τὸ γράμμα RP **9** ἑαυτοῖς ποιήσατε WH NIV] Ποιήσατε ἑαυτοῖς Treg RP • ἐκλίπη WH Treg NIV] ἐκλίπητε RP

ἐγένεσθε, τὸ ἑμέτερον τίς ἴδωσι ὑμῖν¹; **13** οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυοὶ κυριοὶ δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῶ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ.

14 Ἦκουον δὲ ταῦτα ἅπαντα οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. **15** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἄχρι Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. **17** Εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.

18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, ἡ καὶ ὁ ἀπολελυμένη ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.

19 Ἄνθρωπος δὲ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. **20** πτωχὸς δὲ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἰλωμένος **21** καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἄπο τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. **22** ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. **23** καὶ ἐν τῷ ἄδη ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὄρᾷ Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. **24** καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. **25** εἶπεν δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μνησθήτη ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. **26** καὶ ἔν πασι τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, ἡ μηδὲ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. **27** εἶπεν δὲ Ἐρωτῶ ἡ σε οὖν², πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου,

16:12 ἑμέτερον Treg NIV RP] ἡμέτερον WH • ἴδωσι ὑμῖν WH Treg] ὑμῖν ἴδωσι NIV RP **14** πάντα WH Treg NIV] + καὶ RP **16** μέχρι WH Treg NIV] ἕως RP **18** καὶ WH Treg NIV] + πᾶς RP **20** τις WH Treg NIV] + ἦν RP • Λάζαρος WH Treg NIV] + ὅς RP **21** ἀπὸ WH NIV] + τῶν ψυχίων Treg RP • ἐπέλειχον WH Treg NIV] ἀπέλειχον RP **23** ὄρᾷ WH Treg NIV] + τὸν RP **25** ἀπέλαβες WH Treg NIV] + σὺ RP **26** ἐν WH NIV] ἐπὶ Treg RP • μηδὲ WH Treg NIV] + οἱ RP **27** σε οὖν WH Treg NIV] οὖν σε RP

28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασιάνου. **29** λέγει Ἦ δὲ Ἀβραάμ· Ἔχουσι Μωϋσέα καὶ τοὺς προφῆτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. **30** ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆῖ πρὸς αὐτοὺς μετανοήσουσιν. **31** εἶπεν δὲ αὐτῶ· Εἰ Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδ' ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσονται.

17:1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς Ἦ αὐτοῦ· Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ Ἦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἔλθειν, Ἦ πλὴν οὐαὶ δι' οὗ ἔρχεται· **2** λυσιτελεῖ αὐτῶ εἰ Ἦ λίθος μυλικὸς Ἦ περικείται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἵνα σκανδαλίση Ἦ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα. **3** προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐάν Ἦ ἀμαρτή ὁ ἀδελφός σου ἐπιτίμησον αὐτῶ, καὶ ἐάν μετανοήσῃ ἄφες αὐτῶ· **4** καὶ ἐάν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας Ἦ ἀμαρτήσῃ εἰς σέ καὶ Ἦ ἐπτάκις ἐπιστρέψῃ Ἦ πρὸς σέ Ἦ λέγων· Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῶ.

5 Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῶ κυρίῳ· Πρόσθεθες ἡμῖν πίστιν. **6** εἶπεν δὲ ὁ κύριος· Εἰ ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ· Ἐκριζώθητι καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ Ἦ αὐτῶ· Εὐθέως παρελθὼν ἀνάπεσε, **8** ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῶ· Ἐτοίμασον τί δειπνήσω καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; **9** μὴ Ἦ ἔχει χάριν Ἦ τῶ δοῦλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ Ἦ διαταχθέντα; **10** οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, Ἦ ὠφείλομεν Ἦ ποιῆσαι πεποιθήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῶ Ἦ πορευέσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ Ἦ μέσον Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. **12** καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην

16:29 δὲ WH NIV] δὲ αὐτῶ Treg; αὐτῶ RP **17:1** αὐτοῦ WH Treg NIV] – RP • τὰ σκάνδαλα μὴ ἔλθειν WH Treg NIV] μὴ ἔλθειν τὰ σκάνδαλα RP • πλὴν οὐαὶ WH Treg NIV] οὐαὶ δὲ RP **2** λίθος μυλικὸς WH Treg NIV] μύλος ὄνικος RP • τῶν μικρῶν τούτων ἕνα WH Treg NIV] ἕνα τῶν μικρῶν τούτων RP **3** ἀμαρτή WH Treg NIV] δὲ ἀμαρτή εἰς σέ RP **4** ἀμαρτήσῃ WH Treg NIV] ἀμαρτή RP • ἐπτάκις WH Treg NIV] + τῆς ἡμέρας RP • πρὸς σέ WH Treg NIV] – RP **7** αὐτῶ WH Treg NIV] – RP **9** ἔχει χάριν WH Treg NIV] χάριν ἔχει RP • δοῦλῳ WH Treg NIV] + ἐκείνῳ RP • διαταχθέντα WH Treg NIV] + οὐ δοκῶ RP **10** ὁ ὠφείλομεν WH Treg NIV] ὅτι ὁ ὠφείλομεν RP **11** πορευέσθαι WH NIV] + αὐτὸν Treg RP • μέσον WH Treg NIV] μέσου RP

Ἐπήντησαν δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν, **13** καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. **14** καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. **15** εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, **16** καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρίτης. **17** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὁὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; **18** οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὗτος; **19** καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, **21** οὐδὲ ἐροῦσιν· Ἴδου ὧδε ἦ· Ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν καὶ οὐκ ὄψεσθε. **23** καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· Ἴδου ἐκεῖ· Ἴδου ὧδε· μὴ ἀπέλθῃτε μηδὲ διώξητε. **24** ὥσπερ γὰρ ἡ ἄστραπὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπὸ οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. **25** πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. **26** καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· **27** ἥσθιον, ἔπινον, ἐγάμουν, ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἤλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. **28** ὁμοίως καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῶτ· ἥσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ὠκοδόμουν· **29** ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λῶτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. **30** κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. **31** ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά, καὶ ὁ

17:12 ἐπήντησαν WH] + αὐτῷ Treg NIV RP • ἔστησαν Treg NIV RP] ἀνέστησαν WH 17 Οὐχὶ Treg NIV RP] Οὐχ WH 21 Ἐκεῖ WH NIV] Ἴδου ἐκεῖ Treg RP 23 ἐκεῖ· Ἴδου ὧδε Treg] ἐκεῖ, ἦ· Ἴδου ὧδε WH NIV; ὧδε, ἦ· Ἴδου ἐκεῖ RP 24 ἀστραπὴ WH NIV] + ἡ Treg RP • ὑπὸ τὸν WH Treg NIV] ὑπ' RP • ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ Treg NIV RP] – WH 27 ἐγαμίζοντο WH Treg NIV] ἐξεγαμίζοντο RP • ἅπαντας WH Treg NIV] ἅπαντας RP 28 καθὼς WH Treg NIV] καὶ ὡς RP 29 ἅπαντας WH Treg NIV] ἅπαντας RP 30 τὰ αὐτὰ WH Treg NIV] ταῦτα RP

Ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. **32** μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λῶτ. **33** ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἵνα περιποιησάσθαι ἀπολέσει αὐτήν, ὃς δ' ἂν ἵνα ἀπολέσῃ ζωογονήσῃ αὐτήν. **34** λέγω ὑμῖν, ταύτη τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, ἢ εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· **35** ἔσονται δύο ἵνα ἀλήθουσιν ἐπὶ τὸ αὐτό, ἢ μία παραλημφθήσεται ἢ δὲ ἕτερα ἀφεθήσεται. **37** καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· Ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ὁπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ οἱ ἄετοι ἐπισυναχθήσονται·

18:1 Ἐλεγεν ἡ δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, **2** λέγων· Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρέπόμενος. **3** χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα· Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. **4** καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον, μετὰ ταῦτα δὲ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, **5** διὰ γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην ἐκδίκησάω αὐτήν ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. **6** εἶπεν δὲ ὁ κύριος· Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· **7** ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοῶντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; **8** λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔλθων ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπεν δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποισθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην· **10** Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελωνῆς. **11** ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήυχετο· Ὁ θεός, εὐχαριστῶ

17:31 ἐν WH Treg NIV] + τῷ RP **33** περιποιήσασθαι WH Treg NIV] σώσαι RP • ὃς δ' ἂν WH Treg NIV] καὶ ὃς ἐὰν RP • ἀπολέσῃ Treg NIV] ἀπολέσῃ αὐτήν RP; ἀπολέσει WH **34** ὁ WH NIV] – Treg RP **35** ἔσονται δύο WH Treg NIV] Δύο ἔσονται RP • ἢ WH Treg NIV] – RP • ἢ δὲ WH Treg NIV] καὶ ἢ RP • ἀφεθήσεται WH Treg NIV RP] + **36** δύο ἐν ἀγρῷ· εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται TR **37** καὶ οἱ ἄετοι ἐπισυναχθήσονται WH Treg NIV] συναχθήσονται οἱ ἄετοι RP **18:1** δὲ WH NIV] + καὶ Treg RP • αὐτοὺς WH Treg NIV] – RP **4** ἤθελεν WH Treg NIV] ἤθελῃσεν RP • ταῦτα δὲ WH Treg] δὲ ταῦτα NIV RP • οὐδὲ ἄνθρωπον WH Treg NIV] καὶ ἄνθρωπον οὐκ RP **7** αὐτῷ WH Treg NIV] πρὸς αὐτὸν RP • μακροθυμεῖ WH Treg NIV] μακροθυμῶν RP **9** καὶ WH Treg NIV] – RP **10** ὁ NIV RP] – WH Treg **11** πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα NIV RP] ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν WH Treg

σοι ὅτι οὐκ εἰμί ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης· **12** νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἄποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. **13** ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἐστῶς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπάραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτε τὸ στῆθος αὐτοῦ λέγων· Ὁ θεός, ἰλάσθητί μοι τῶ ἁμαρτωλῷ. **14** λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ παρ' ἐκείνων· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη ἵνα αὐτῶν ἄπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. **16** ὁ δὲ Ἰησοῦς προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων· Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. **17** ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

18 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω; **19** εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. **20** τὰς ἐντολάς οἶδας· Μὴ μοιχεύσης, Μὴ φονεύσης, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρήσης, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. **21** ὁ δὲ εἶπεν· Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα ἐκ νεότητος μου. **22** ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι ἓν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρόν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολουθεῖ μοι. **23** ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη, ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. **24** Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται· **25** εὐκοπώτερον γὰρ ἐστὶν κάμηλον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν.

18:11 ὡσπερ WH NIV RP] ὡς Treg **12** ἀποδεκατῶ Treg NIV RP] ἀποδεκατεύω WH **13** ὁ δὲ WH NIV] καὶ ὁ Treg RP • ἐπάραι εἰς τὸν οὐρανόν WH Treg NIV] εἰς τὸν οὐρανόν ἐπάραι RP • ἔτυπτε WH Treg NIV] + εἰς RP • αὐτοῦ NIV RP] ἑαυτοῦ WH Treg **14** παρ' ἐκείνων WH Treg NIV] ἢ γὰρ ἐκείνος RP **15** ἐπετίμων WH Treg NIV] ἐπετίμησαν RP **16** προσεκαλέσατο αὐτὰ λέγων WH Treg NIV] προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν RP **17** ἂν WH Treg NIV] ἔάν RP **20** μητέρα WH Treg NIV] + σου RP **21** ἐφύλαξα WH Treg NIV] ἐφυλαξάμην RP • μου Treg RP] – WH NIV **22** δὲ WH Treg NIV] + ταῦτα RP • οὐρανοῖς Holmes WH^{marg}] τοῖς οὐρανοῖς WH Treg NIV; οὐρανῶ RP **23** ἐγενήθη WH Treg NIV] ἐγένετο RP **24** Ἰησοῦς WH NIV] + περίλυπον γενόμενον Treg RP NA • εἰς ... θεοῦ εἰσπορεύονται WH Treg NIV] εἰσελεύσονται εἰς ... θεοῦ RP **25** τρήματος βελόνης WH Treg NIV] τρυμαλιᾶς ραφίδος RP

26 Εἶπαν δὲ οἱ ἀκούσαντες· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; **27** ὁ δὲ εἶπεν· Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν·

28 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἴδου ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν σοι. **29** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐστίν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, **30** ὃς οὐχὶ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον.

31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου· **32** παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, **33** καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. **34** καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ’ αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχῶ τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαϊτῶν. **36** ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἶη τοῦτο· **37** ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. **38** καὶ ἐβόησεν λέγων· Ἰησοῦ υἱὲ Δαυὶδ, ἐλέησόν με. **39** καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν· Υἱὲ Δαυὶδ, ἐλέησόν με. **40** σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν· **41** τί σοι θέλεις ποιῆσω; ὁ δὲ εἶπεν· Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. **42** καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. **43** καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ.

19:1 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχῶ. **2** καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης καὶ αὐτὸς πλούσιος· **3** καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστίν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου ὅτι τῇ

18:27 *παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν* WH Treg NIV] ἐστίν παρὰ τῷ θεῷ RP **28** ὁ WH Treg NIV] – RP • *ἀφέντες τὰ ἴδια* WH Treg NIV] ἀφήκαμεν πάντα καὶ RP **29** *γυναῖκα ἢ ἀδελφούς ἢ γονεῖς* WH NIV] γονεῖς ἢ ἀδελφούς ἢ γυναῖκα Treg RP **30** *οὐχὶ* WH NIV] οὐ Treg RP • *ἀπολάβῃ* Treg NIV RP] λάβῃ WH **31** *Ἱερουσαλὴμ* WH Treg NIV] Ἱεροσόλυμα RP **35** *ἐπαϊτῶν* WH Treg NIV] προσαιτῶν RP **36** *τί* WH NIV RP] + ἂν Treg **39** *σιγήσῃ* WH Treg NIV] σιωπήσῃ RP **40** ὁ Treg NIV RP] – WH **41** *τί* WH NIV] λέγων τί Treg RP **19:2** *καλούμενος* WH Treg RP NA] – NIV • *αὐτὸς* WH Treg NIV] οὗτος ἦν RP

ἡλικία μικρὸς ἦν. **4** καὶ προδραμῶν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι ἐκείνης ἡμέλλεν διέρχεσθαι. **5** καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι, σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μείναι. **6** καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων. **7** καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι Παρὰ ἀμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλύσαι. **8** σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον· Ἴδου τὰ ἡμίσιά μου τῶν ὑπαρχόντων, κύριε, τοῖς πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. **9** εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστίν· **10** ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παραβολὴν διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτόν, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρήμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. **12** εἶπεν οὖν· Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορευθῆ εἰς χώραν μακρὰν λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι. **13** καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι. **14** οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ λέγοντες· Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. **15** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτόν λαβόντα τὴν βασιλείαν καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοιὶ τί διεπραγματεύσαντο. **16** παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσηργάσατο μνᾶς. **17** καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εὖγε, ἀγαθὲ δούλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. **18** καὶ ἦλθεν ὁ δεῦτερος λέγων· Ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς. **19** εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων. **20** καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων· Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου ἦν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· **21** ἐφοβούμην γάρ

19:4 εἰς τὸ WH Treg NIV] – RP **5** Ἰησοῦς WH Treg NIV] + εἶδεν αὐτόν καὶ RP **8** ἡμίσιά WH Treg NIV] ἡμίση RP • μου τῶν ὑπαρχόντων WH Treg NIV] τῶν ὑπαρχόντων μου RP • τοῖς πτωχοῖς δίδωμι WH Treg NIV] δίδωμι τοῖς πτωχοῖς RP **11** εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτόν WH Treg NIV] αὐτόν εἶναι Ἱερουσαλὴμ RP **13** Πραγματεύσασθε Treg NIV RP] πραγματεύσασθαι WH • ἐν ᾧ WH Treg NIV] ἕως RP **15** δεδώκει WH Treg NIV] ἔδωκεν RP • γνοιὶ WH Treg NIV] γνῶ τίς RP • διεπραγματεύσαντο WH Treg NIV] διεπραγματεύσατο RP **16** δέκα προσηργάσατο WH Treg NIV] προσηργάσατο δέκα RP **17** Εὖγε WH Treg NIV] Εὖ RP **18** Ἡ μνᾶ σου κύριε WH Treg NIV] Κύριε ἡ μνᾶ σου RP **19** ἐπάνω γίνου WH NIV] γίνου ἐπάνω Treg RP **20** ὁ WH Treg NIV] – RP

σε ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἶρεις ὁ οὐκ ἔθηκας καὶ θερίζεις ὁ οὐκ ἔσπειρας. **22** Ἔλεγει αὐτῷ· Ἐκ τοῦ στόματός σου κρίνω σε, πονηρὲ δοῦλε· ἤδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι, αἶρων ὁ οὐκ ἔθηκα καὶ θερίζων ὁ οὐκ ἔσπειρα; **23** καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἔπι τράπεζαν; καὶ γὰρ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. **24** καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι — **25** καὶ εἶπαν αὐτῷ· Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς — **26** Ἔλεγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὁ ἔχει ἄρθήσεται. **27** πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἑτάτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάζετε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

29 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν **30** λέγων· Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ἧ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. **31** καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· Διὰ τί λύετε; οὕτως ἔρεῖτε ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. **32** ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. **33** λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς· Τί λύετε τὸν πῶλον; **34** οἱ δὲ εἶπαν ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. **35** καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν· **36** πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώσαντες τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. **37** ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τὴν καταβάσει τοῦ Ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ τῶν πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, **38** λέγοντες· Εὐλόγημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. **39** καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον

19:22 λέγει WH Treg NIV] + δὲ RP **23** μου τὸ ἀργύριον WH Treg NIV] τὸ ἀργύριόν μου RP • αὐτὸ ἔπραξα WH Treg NIV] ἔπραξα αὐτό RP **26** λέγω WH NIV] + γὰρ Treg RP • ἀρθήσεται WH NIV] + ἀπ' αὐτοῦ Treg RP **27** τούτους WH Treg NIV] ἐκείνους RP • αὐτοὺς WH Treg NIV] – RP **29** μαθητῶν WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP **30** λέγων WH Treg NIV] εἰπὼν RP • καὶ WH Treg NIV] – RP **31** ἐρεῖτε WH Treg NIV] + αὐτῷ RP **34** ὅτι WH Treg NIV] – RP **35** αὐτῶν WH Treg NIV] – RP **36** ἑαυτῶν WH Treg] αὐτῶν NIV RP **37** πασῶν WH NIV RP] πάντων Treg **38** βασιλεὺς Treg RP] ὁ βασιλεὺς WH NIV • ἐν οὐρανῷ εἰρήνη WH Treg NIV] εἰρήνη ἐν οὐρανῷ RP

τοῖς μαθηταῖς σου. **40** καὶ ἀποκριθεὶς ἔειπεν· Λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι ἰσιωπήσουσιν, οἱ λίθοι ἰκράξουσιν.

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ’ αὐτήν, **42** λέγων ὅτι Εἰ ἔγνων ἔν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ τὰ πρὸς εἰρήνην — νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. **43** ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ καὶ ἰ παρεμβαλοῦσιν οἱ ἐχθροὶ σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, **44** καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί, ἀνθ’ ὧν οὐκ ἔγνων τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς ἴπωλοντας, **46** λέγων αὐτοῖς· Γέγραπται· Ἐὰν ἔσται ὁ οἶκός μου οἶκος ἰ προσευχῆς, ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ’ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, **48** καὶ οὐχ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἄπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

20:1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, **2** καὶ εἶπαν ἰ λέγοντες πρὸς αὐτόν· Εἶπὸν ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστὶν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; **3** ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς ἰ κάγω λόγον, καὶ εἶπατέ μοι· **4** Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; **5** οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ· Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; **6** ἐὰν δὲ εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων, ὁ λαὸς ἄπας καταλιθάσει ἡμᾶς,

19:40 εἶπεν WH NIV] + αὐτοῖς Treg RP • **ὅτι** Treg RP] – WH NIV • **ισιωπήσουσιν** WH Treg NIV] **ισιωπήσωσιν** RP • **ικράξουσιν** WH Treg NIV] **κεκράξονται** RP **41** αὐτήν WH Treg NIV] αὐτῇ RP **42** ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ WH NIV] καὶ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ Treg; καὶ σὺ καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου RP • **εἰρήνην** WH NIV] + σου Treg RP **43** παρεμβαλοῦσιν WH Treg NIV] περιβαλοῦσιν RP **44** λίθον ἐπὶ λίθον ἐν σοί WH Treg NIV] ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθω RP **45** ἴπωλοντας WH Treg NIV] + ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας RP **46** Καὶ ἔσται WH Treg NIV] – RP • **προσευχῆς** WH Treg NIV] + ἐστίν RP **48** εὗρισκον NIV RP] ἠύρισκον WH Treg **20:1** ἡμερῶν WH Treg NIV] + ἐκείνων RP • **ἀρχιερεῖς** WH Treg NIV] **ιερεῖς** RP **2** λέγοντες πρὸς αὐτόν WH NIV] πρὸς αὐτόν λέγοντες RP; πρὸς αὐτόν Treg **3** κάγω WH Treg NIV] + ἕνα RP **6** ὁ λαὸς ἄπας WH Treg NIV] πᾶς ὁ λαὸς RP

πεπεισμένοι γάρ ἐστὶν Ἰωάννην προφήτην εἶναι· 7 καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. 8 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

9 Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἦ ἄνθρωπος ἐφύτευεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδετο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανοὺς. 10 Ἦ καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος ἰδῶσυσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἔξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες ἰκενόν. 11 καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ ἀκακῆιν δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἔξαπέστειλαν ἰκενόν. 12 καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13 εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως Ἦ τοῦτον ἐντραπήσονται. 14 ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· Ἦ ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία· 15 καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16 ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν· Μὴ γένοιτο. 17 ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν· Τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; 18 πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. 19 καὶ ἐζήτησαν οἱ Ἦ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς Ἦ ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν, ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς Ἦ εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, Ἦ ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. 21 καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες· Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις

20:9 Ἦ ἄνθρωπος WH Treg NIV RP] + τις NA 10 καὶ WH Treg NIV] + ἐν RP
 • ἰδῶσυσιν WH Treg NIV] δῶσιν RP • ἔξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες WH NIV]
 δείραντες αὐτὸν ἔξαπέστειλαν Treg RP 11 ἕτερον πέμψαι WH Treg NIV] πέμψαι
 ἕτερον RP 12 τρίτον πέμψαι WH Treg NIV] πέμψαι τρίτον RP 13 τοῦτον WH
 Treg NIV] + ἰδόντες RP 14 ἀλλήλους WH Treg NIV] ἑαυτοὺς RP • ἀποκτείνωμεν
 WH Treg NIV] δεῦτε ἀποκτείνωμεν RP 19 γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς WH Treg
 NIV] ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς RP • τὸν λαόν WH Treg NIV] - RP • εἶπεν τὴν
 ... ταύτην WH Treg NIV] τὴν ... ταύτην εἶπεν RP 20 ὥστε WH Treg NIV] εἰς
 τὸ RP

πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις· **22** ἔξειστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι ἢ οὐ; **23** κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν εἶπεν πρὸς αὐτούς· **24** Ἐδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ἄποκριθέντες δὲ εἶπαν· Καίσαρος. **25** ὁ δὲ εἶπεν ἄποδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. **26** καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι τοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν **28** λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἢ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. **29** ἐπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος· **30** καὶ ὁ δεῦτερος· **31** καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα καὶ ἀπέθανον· **32** ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν· **33** ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἐπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.

34 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ γαμίσκονται, **35** οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται· **36** οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται, ἰσάγγελοι γὰρ εἰσιν καὶ υἱοὶ εἰσιν θεοῦ τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. **37** ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ καὶ Μωϋσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάρου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν Ἀβραάμ· καὶ θεὸν Ἰσαὰκ· καὶ θεὸν Ἰακώβ· **38** θεὸς δὲ οὐκ ἔστιν νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων, πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.

20:22 ἡμᾶς WH Treg NIV] ἡμῖν RP **23** αὐτούς WH Treg NIV] + Τί με πειράζετε RP **24** Δείξατέ WH Treg NIV] Ἐπιδείξατέ RP • ἀποκριθέντες Treg RP] οἱ WH NIV **25** πρὸς αὐτούς Τοῖνυν ἀπόδοτε WH Treg NIV] αὐτοῖς Ἀπόδοτε τοῖνυν RP **26** τοῦ WH] αὐτοῦ Treg NIV RP **27** ἀντιλέγοντες NIV RP] λέγοντες WH Treg **28** ἢ WH Treg NIV] ἀποθάνῃ RP **30** ὁ δεῦτερος WH Treg NIV] ἔλαβεν ὁ δεῦτερος τὴν γυναῖκα καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος RP **31** αὐτήν WH Treg NIV] + ὡσαύτως RP **32** καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν WH Treg NIV] δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή RP **33** ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ WH NIV] ἐν τῇ οὖν Treg RP **34** Καὶ WH Treg NIV] + ἀποκριθεὶς RP • γαμίσκονται WH Treg NIV] ἐγαμίσκονται RP **35** γαμίζονται WH Treg NIV] ἐγαμίζονται RP **36** οὐδὲ WH Treg NIV] οὔτε RP • εἰσιν WH Treg NIV] + τοῦ RP **37** καὶ WH Treg NIV] + τὸν RP • καὶ WH Treg NIV] + τὸν RP

39 ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν· Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας·
40 οὐκέτι ἴ γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

41 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν εἶναι Δαυὶδ υἱόν;·
42 ἄυτός γὰρ Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Ἐἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου·
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου 43 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.
44 Δαυὶδ οὖν αὐτὸν κύριον ἰκαλεῖται, καὶ πῶς αὐτοῦ υἱός ἔστιν;

45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς· 46 Προσέχετε
ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ φιλοῦντων
ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ
πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, 47 οἱ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ
προφάσει μακρὰ προσεύχονται· οὗτοι λήμψονται περισσώτερον κρίμα.

21:1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα
αὐτῶν πλουσίους. 2 εἶδεν δὲ τίνα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ
δύο, 3 καὶ εἶπεν· Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἢ πτωχὴ αὕτη πλείον
πάντων ἔβαλεν· 4 πάντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον
εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς πάντα τὸν βίον ὃν εἶχεν
ἔβαλεν.

5 Καὶ τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν
κεκόσμηται εἶπεν· 6 Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ
ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθῳ ὃς οὐ καταλυθήσεται.

7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν λέγοντες· Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται, καὶ
τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; 8 ὁ δὲ εἶπεν· Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε·
πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι μου λέγοντες· Ἐγὼ εἰμι καὶ· Ὁ καιρὸς
ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ

20:40 γὰρ WH Treg NIV] δὲ RP 41 εἶναι Δαυὶδ υἱόν WH NIV] υἱὸν Δαυὶδ εἶναι
Treg RP 42 αὐτός γὰρ WH NIV] καὶ αὐτός Treg RP • Εἶπεν WH Treg NIV]
+ ὁ RP 44 αὐτὸν κύριον WH Treg] κύριον αὐτὸν NIV RP • αὐτοῦ υἱός WH Treg
NIV] υἱὸς αὐτοῦ RP 45 μαθηταῖς WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP NA 21:1 εἰς τὸ
γαζοφυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν WH Treg NIV] τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον
RP 2 τίνα WH Treg NIV] + καὶ RP • λεπτὰ δύο WH Treg NIV] δύο λεπτά
RP 3 ἡ πτωχὴ αὕτη RP] αὕτη ἢ πτωχὴ WH Treg NIV 4 πάντες WH NIV]
ἅπαντες Treg RP • δῶρα WH NIV] + τοῦ θεοῦ Treg RP • πάντα WH Treg NIV]
ἅπαντα RP 6 λίθῳ Treg NIV RP] + ὧδε WH 8 λέγοντες WH NIV] + ὅτι Treg
RP • μὴ WH Treg NIV] + οὖν RP

ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. **10** τότε ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, **11** σεισμοὶ τε μεγάλοι· καὶ κατὰ τόπους· λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται.

12 Πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς τὰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. **13** ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς μαρτύριον. **14** θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι, **15** ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν ἣ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν· ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. **16** παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, **17** καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. **18** καὶ θριξὲς ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. **19** ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

20 Ὃταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερουσαλὴμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. **21** τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρεῖτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, **22** ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσιν τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. **23** οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὄργῃ τῷ λαῷ τούτῳ, **24** καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν.

21:11 καὶ κατὰ τόπους WH Treg NIV | κατὰ τόπους καὶ RP • λιμοὶ καὶ λοιμοὶ NIV RP | λοιμοὶ καὶ λιμοὶ WH Treg • σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα Treg RP | ἀπ' οὐρανοῦ σημεῖα μεγάλα WH NIV; σημεῖα μεγάλα ἀπ' οὐρανοῦ WH^{mag} **12** τὰς WH Treg NIV] – RP • ἀπαγομένους WH Treg NIV | ἀγομένους RP **13** ἀποβήσεται WH NIV] + δὲ Treg RP **14** θέτε WH Treg NIV | Θεέσθε RP • ἐν ταῖς καρδίαις WH Treg NIV] εἰς τὰς καρδίας RP **15** ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν WH Treg NIV] ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι RP • ἅπαντες WH Treg NIV] πάντες RP **16** ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων WH Treg NIV] συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν RP **19** κτήσασθε NIV RP] κτήσεσθε WH Treg **20** στρατοπέδων WH Treg NIV] + τὴν RP **23** οὐαὶ WH Treg NIV] + δὲ RP • ὄργῃ WH Treg NIV] + ἐν RP **24** τὰ ἔθνη πάντα WH Treg NIV] πάντα τὰ ἔθνη RP • οὗ WH Treg NIV] – RP • πληρωθῶσιν Treg NIV RP] + καὶ ἔσονται WH

25 Καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους θαλάσσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ, αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 27 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίξει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς· Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγύς τὸ θέρος ἐστίν· 31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἑπαρλεύονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται.

34 Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς μήποτε βαρηθῶσιν ἡμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ ἐπιστῆ ἔφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 ὡς παγίς· ἐπεισελεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε ἵνα οὐ παντὶ καιρῷ δεόμενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδασκῶν, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠυλίετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν· 38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθηριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

22:1 Ἦγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἢ λεγομένη Πάσχα. 2 καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

3 Εἰσῆλθεν δὲ Σατανᾶς εἰς Ἰουδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· 4 καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ

21:25 ἔσονται WH Treg NIV | ἔσται RP • ἤχους WH Treg NIV | ἠχούσης RP
 33 παρελεύσονται WH Treg NIV | παρέλθωσιν RP 34 ἡμῶν αἱ καρδίαι NIV RP |
 αἱ καρδίαι ὑμῶν WH Treg • ἐπιστῆ ἔφ' ὑμᾶς αἰφνίδιος WH Treg NIV | αἰφνίδιος ἐφ'
 ὑμᾶς ἐπιστῆ RP 35 ἐπεισελεύσεται γὰρ WH Treg NIV | γὰρ ἐπελεύσεται RP 36 δὲ
 WH Treg NIV | οὖν RP • κατισχύσητε WH Treg NIV | καταξιοθῆτε RP • ταῦτα
 WH Treg NIV | – RP 37 ἐν τῷ ἱερῷ διδασκῶν WH NIV RP | διδασκῶν ἐν τῷ ἱερῷ
 Treg 22:3 καλούμενον WH Treg NIV | ἐπικαλούμενον RP

στρατηγοῖς τὸ πῶς ἑαυτοῖς παραδῶ αὐτόν. **5** καὶ ἐχάρησαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. **6** καὶ ἐξωμολόγησεν, καὶ ἐζήτηε εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτόν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.

7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἥ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα. **8** καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών· Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα ἵνα φάγωμεν. **9** οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν; **10** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἴδου εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν ἑῖς ἣν εἰσπορεύεται. **11** καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας· Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος· Ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; **12** κακεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε. **13** ἀπελθόντες δὲ εὔρον καθὼς εἶρηκε αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα.

14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. **15** καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν. **16** λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. **17** καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχαριστήσας εἶπεν· Λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε ἑαυτούς. **18** λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ πῖω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενήματος τῆς ἀμπέλου ἕως οὗ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ. **19** καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· Τοῦτό ἐστὶν τὸ σῶμά μου [τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. **20** καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως] μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον]. **21** πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. **22** ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸ ὠρισμένον πορεύεται,

22:4 αὐτοῖς παραδῶ αὐτόν WH Treg NIV] αὐτόν παραδῶ αὐτοῖς RP **6** ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς WH Treg NIV] αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου RP **7** ἥ WH Treg NIV] ἐν ἣ RP NA **9** ἐτοιμάσωμεν WH Treg NIV] ἐτοιμάσομεν RP **10** εἰς ἣν WH Treg NIV] οὗ RP **13** εἶρηκει WH Treg NIV] εἶρηκεν RP **14** οἱ WH Treg NIV] + δῶδεκα RP **16** ὅτι WH NIV] + οὐκέτι Treg RP • αὐτὸ WH Treg NIV] ἐξ αὐτοῦ RP **17** εἰς ἑαυτούς WH Treg NIV] ἑαυτοῖς RP **18** οὗ WH Treg NIV] ὅτι οὐ RP NA • νῦν ἀπὸ τοῦ WH Treg NIV] – RP • οὗ WH Treg NIV] ὅτου RP **19-20** τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ... ἐκχυνόμενον Treg NIV RP] [[WH]] • καὶ τὸ ποτήριον ὡσαύτως Treg NIV [[WH]]] ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον RP **22** ὅτι ὁ υἱὸς μὲν WH Treg NIV] καὶ ὁ μὲν υἱὸς RP • κατὰ τὸ ὠρισμένον πορεύεται WH Treg NIV] πορεύεται κατὰ τὸ ὠρισμένον RP

πλήν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδονται. **23** καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. **25** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. **26** ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν ἴγινέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. **27** τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δὲ ἔν μέσῳ ὑμῶν εἰμι ὡς ὁ διακονῶν.

28 Ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. **29** καγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, **30** ἵνα ἴσθητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἔν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθήσεσθε ἐπὶ θρόνων τὰς δώδεκα φυλάς κρίνοντες τὸ Ἰσραήλ.

31 Ἰάκωβ Σίμων, ἰδοὺ ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς τοῦ σιναῖσαι ὡς τὸν σίτον. **32** ἐγὼ δὲ ἐδέηθην περὶ σοῦ ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας ἴστήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. **33** ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. **34** ὁ δὲ εἶπεν· Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τρίς με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν· Οὐθενός. **36** εἶπεν ἔν αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων ἴπωλῶν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. **37** λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. **38** οἱ δὲ εἶπαν· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰκανόν ἐστιν.

22:26 **γινέσθω** WH Treg NIV | γενέσθω RP **27 ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι** WH Treg NIV | εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν RP **30 ἔσθητε** WH Treg NIV | ἐσθήητε RP • **ἐν τῇ βασιλείᾳ μου** WH Treg NIV | – RP • **καθήσεσθε** NIV Treg | καθήσθε WH; καθίσεσθε RP • **τὰς ... φυλάς κρίνοντες** WH NIV | κρίνοντες τὰς ... φυλάς Treg RP **31 Σίμων** WH NIV | Εἶπεν δὲ ὁ κύριος Σίμων Treg RP **32 στήρισον** WH Treg NIV | στήριξον RP **34 φωνήσει** WH Treg NIV | μὴ φωνήσῃ RP • **ἕως** WH Treg NIV | πρὶν ἢ RP • **με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι** WH Treg NIV | ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με RP **36 δὲ** WH Treg NIV | οὖν RP • **πωλησάτω** WH Treg NIV | πωλήσει RP • **ἀγορασάτω** WH Treg NIV | ἀγοράσει RP **37 ὅτι** WH Treg NIV | + ἔτι RP • **τὸ** WH Treg NIV | τὰ RP

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταί. **40** γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς· Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. **41** καὶ αὐτὸς ἀπεσπάρθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεις τὰ γόνατα προσηύχετο **42** λέγων· Πάτερ, εἰ βούλει παρένεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω. **43** ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. **44** καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο· «καὶ ἐγένετο ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν.» **45** καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὗρεν κοιμωμένους αὐτούς ἀπὸ τῆς λύπης, **46** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἐπι αὐτοῦ λαλοῦντος ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα προήρχετο αὐτούς, καὶ ἠγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλήσαι αὐτόν. **48** Ἰησοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; **49** ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπαν· Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; **50** καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ ἀφείλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. **51** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐὰτε ἕως τούτου· καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο αὐτόν. **52** εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων; **53** καθ' ἡμέραν ὄντος μου μετ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνετε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

22:39 **μαθηταί** WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **42** **παρένεγκε** WH Treg NIV] παρενεγκεῖν RP • **τοῦτο τὸ ποτήριον** WH Treg NIV] τὸ ποτήριον τοῦτο RP • **γινέσθω** WH Treg NIV] γενέσθω RP **43-44** **ὤφθη δὲ ... ἐπὶ τὴν γῆν.** Treg NIV RP] [[WH]] • **ἀπ'** NIV RP] ἀπὸ τοῦ [[WH]] Treg • **καὶ ἐγένετο** [[WH]] NIV] ἐγένετο δὲ Treg RP **45** **κοιμωμένους αὐτούς** WH Treg NIV] αὐτούς κοιμωμένους RP **47** **Ἐπι** WH Treg NIV] + δέ RP **48** **Ἰησοῦς δὲ** WH Treg NIV] Ὁ δὲ Ἰησοῦς RP **49** **εἶπαν** WH Treg NIV] + αὐτῷ RP **50** **τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον** WH Treg NIV] τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως RP • **τὸ οὖς αὐτοῦ** WH Treg NIV] αὐτοῦ τὸ οὖς RP **51** **ὠτίου** WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **52** **δὲ** WH Treg NIV] + ὁ RP • **ἐξήλθατε** WH Treg NIV] ἐξεληλύθατε RP **53** **ἐστὶν ὑμῶν** WH Treg NIV] ὑμῶν ἐστὶν RP

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ ἑισήγαγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. 55 ἑριαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συγκαθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἑμέσος αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ εἶπεν· Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν· 57 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέγων· Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι· 58 καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη· Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· ὁ δὲ Πέτρος ἔφη· Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς ἄλλος τις διίσχυρίζετο λέγων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν, καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν· 60 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις, καὶ παραχρῆμα ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. 61 καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι ἡ σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίς. 62 καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ δέροντες, 64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγοντες· Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παῖσας σε; 65 καὶ ἕτερα πολλά βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, 67 λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὸν ἡμῖν. εἶπεν δὲ αὐτοῖς· Ἐὰν ὑμῖν εἶπω οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν δὲ πάντες· Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγὼ εἰμι. 71 οἱ δὲ εἶπαν· Τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρεῖαν; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

22:54 εἰσήγαγον WH Treg NIV] + αὐτὸν RP • τὴν οἰκίαν WH Treg NIV] τὸν οἶκον RP 55 περιψάντων WH Treg NIV] Ἀψάντων RP • συγκαθισάντων WH Treg NIV] + αὐτῶν RP • μέσος WH Treg NIV] ἐν μέσῳ RP 57 ἠρνήσατο WH Treg NIV] + αὐτόν RP • Οὐκ οἶδα αὐτόν γύναι WH Treg NIV] Γύναι οὐκ οἶδα αὐτόν RP 58 ἔφη WH Treg NIV] εἶπεν RP 61 λόγου Treg RP] ῥήματος WH NIV • σήμερον WH Treg NIV] – RP 62 ἔξω WH Treg NIV] + ὁ Πέτρος RP 63 αὐτόν WH Treg NIV] τὸν Ἰησοῦν RP 64 αὐτόν ἐπηρώτων WH Treg NIV] αὐτόν ἔτυπον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ ἐπηρώτων αὐτόν RP 66 τε WH Treg NIV] – RP • ἀπήγαγον WH Treg NIV] ἀνήγαγον RP 68 δὲ WH Treg NIV] + καὶ RP • ἀποκριθῆτε WH NIV] μοι ἢ ἀπολύσητε Treg RP 69 δὲ WH Treg NIV] – RP 71 ἔχομεν μαρτυρίας χρεῖαν WH Treg NIV] χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας RP

23:1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. **2** ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες· Τοῦτον εὗραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύοντα ἴσθιους Καίσαρι διδόναι ἡμῶν καὶ λέγοντα ἡμῶν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. **3** ὁ δὲ Πιλάτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη· Σὺ λέγεις. **4** ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· Οὐδὲν εὕρισκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. **5** οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι Ἀνασεῖι τὸν λαὸν διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ἄδε.

6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστιν, **7** καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν ἀπέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. **8** ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν, ἦν γὰρ ἐξ ἰκανῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἠλπίζεν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. **9** ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἰκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. **10** εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. **11** ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν καὶ ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαίξας περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀπέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. **12** ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλάτος ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὔπηρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς αὐτούς.

13 Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν **14** εἶπεν πρὸς αὐτούς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας οὐθὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. **15** ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης, ἀπέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς· καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ· **16** παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

23:2 ἡμῶν WH Treg NIV] – RP • φόρους Καίσαρι WH Treg NIV] Καίσαρι φόρους RP • καὶ WH Treg NIV] – RP • αὐτὸν WH] εαυτὸν Treg NIV RP **3** ἠρώτησεν WH Treg NIV] ἐπηρώτησεν RP **5** καὶ WH Treg NIV] – RP **6** ἀκούσας WH NIV] + Γαλιλαίαν Treg RP **8** ἐξ ἰκανῶν χρόνων θέλων WH Treg NIV] θέλων ἐξ ἰκανοῦ RP • ἀκούειν WH Treg NIV] + πολλὰ RP **11** καὶ NIV] – WH Treg RP • περιβαλὼν WH NIV] αὐτὸν Treg RP **12** Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλάτος WH Treg NIV] Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης RP • αὐτούς WH] αὐτοῦς Treg NIV; εαυτούς RP **14** οὐθὲν WH Treg NIV] οὐδὲν RP **15** ἀπέπεμψεν γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς WH NIV] ἀπέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν Treg RP **16** ἀπολύσω WH Treg NIV] + **17** Ἀνάγκη δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἐορτὴν ἓνα. RP

18 Ἐνέκραγον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες· Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· 19 ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20 πάλιν ἡ δὲ Πιλαῶτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. 21 οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες· Ὑπακούου τοῦ σταύρου τοῦ αὐτοῦ. 22 ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23 οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ τῶν αὐτῶν. 24 καὶ Πιλαῶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· 25 ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακὴν ὃν ἠτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὀπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27 Ἐκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν αἱ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28 στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτάς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29 ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν Μακάριαι αἱ στεῖραι καὶ αἱ κοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ ἔθρεψαν. 30 τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς· Καλύψατε ἡμᾶς· 31 ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

32 Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι κακοῦργοι δύο σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. 33 καὶ ὅτε ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κακοῦργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν· Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς, οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλήρους. 35 καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. ἐξεμυκτήριζον

23:18 Ἐνέκραγον WH Treg NIV | Ἀνέκραξαν RP • τὸν WH Treg NIV | – RP 19 βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ WH Treg NIV | βεβλημένος εἰς φυλακὴν RP 20 δὲ WH Treg NIV | οὖν RP • προσεφώνησεν Treg RP | + αὐτοῖς WH NIV 21 Σταύρου σταύρου WH Treg NIV | Σταύρωσον σταύρωσον RP 23 αὐτῶν WH NIV | + καὶ τῶν ἀρχιερέων Treg RP 24 καὶ WH Treg NIV | Ὁ δὲ RP 25 εἰς WH Treg NIV | + τὴν RP 26 Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον WH Treg NIV | Σίμωνός τινος Κυρηναίου ἐρχομένου RP 27 αἱ WH Treg NIV | + καὶ RP 28 ὁ NIV RP | – WH Treg 29 αἱ WH Treg NIV | – RP • ἔθρεψαν WH Treg NIV | ἐθήλασαν RP 31 τῷ Treg NIV RP | – WH 32 κακοῦργοι δύο WH NIV | δύο κακοῦργοι Treg RP 33 ἦλθον WH Treg NIV | ἀπῆλθον RP 34 ὁ δὲ ... ποιοῦσιν Treg NIV RP | [[WH]] • κλήρους NIV | κλήρον WH Treg RP

δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες λέγοντες· Ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ χριστός τοῦ θεοῦ, ὃ ἐκλεκτός. **36** Ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ **37** καὶ λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. **38** ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφή ἐπὶ αὐτῷ· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος.

39 Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν λέγων· Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ χριστός; σῶσον σεαυτόν καὶ ἡμᾶς. **40** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη· Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; **41** καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐπραξεν. **42** καὶ ἔλεγεν· Ἰησοῦ, μνήσθητί μου ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. **43** καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν· σοι λέγω· σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

44 Καὶ ἦν ἡ ἡδὴ ὥσει ὥρα ἕκτη καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης **45** τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος, ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. **46** καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθειμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. **47** Ἴδων δὲ ὁ ἑκατοντάρχης τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων· Ὁντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. **48** καὶ πάντες οἱ συμπαραγεγόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον.

23:35 ἄρχοντες WH Treg NIV] + σὺν αὐτοῖς RP • τοῦ θεοῦ ὁ WH NIV] ὁ τοῦ θεοῦ Treg RP **36** ἐνέπαιξαν WH NIV] ἐνέπαιζον Treg RP • ὄξος WH Treg NIV] καὶ ὄξος RP **38** ἐπιγραφή WH NIV] + ἐπιγεγραμμένη Treg; + γεγραμμένη RP • αὐτῷ WH Treg NIV] + γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς Οὗτός ἐστιν RP • οὗτος WH Treg NIV] – RP **39** λέγων Treg NIV RP] – WH • Οὐχὶ WH Treg NIV] Εἰ RP **40** ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη WH Treg NIV] ἐπετίμα αὐτῷ λέγων RP **42** ἔλεγεν WH Treg NIV] + τῷ RP • μου WH Treg NIV] + κύριε RP • ἐν τῇ βασιλείᾳ Treg RP] εἰς τὴν βασιλείαν WH NIV **43** αὐτῷ WH NIV] + ὁ Ἰησοῦς Treg RP • σοι λέγω WH Treg NIV] λέγω σοι RP **44** Καὶ ἦν WH Treg NIV] ἦν δὲ RP • ἡδὴ WH Treg NIV] – RP **45** τοῦ ἡλίου ἐκλιπόντος WH NIV] καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ Treg RP • δὲ WH NIV] – Treg RP **46** παρατίθειμαι WH Treg NIV] παραθήσομαι RP • τοῦτο δὲ WH Treg NIV] καὶ ταῦτα RP **47** ἐδόξαζεν WH Treg NIV] ἐδόξασεν RP **48** θεωρήσαντες WH Treg NIV] θεωροῦντες RP • τύπτοντες WH Treg NIV] + ἑαυτῶν RP

49 εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ ἄνθρωποι ἄνθρωποι μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρᾶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ βουλευτῆς ὑπάρχων, ἄνθρωπος ἀγαθὸς καὶ δίκαιος — **51** οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν — ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, **52** οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἤτησατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, **53** καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι λαξευτῷ οὐ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὐπω κείμενος. **54** καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν. **55** κατακολουθήσασαι δὲ αἱ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελθλυθῆσαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ, **56** ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα.

Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν, **24:1** τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνημα ἦλθον φέρουσαι ἅ ἠτοίμασαν ἀρώματα. **2** εὖρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημεῖου, **3** εἰσελθοῦσαι δὲ οὐκ εὖρον τὸ σῶμα. **4** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθῆτι ἀστραπτουσίᾳ. **5** ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν εἶπαν πρὸς αὐτὰς· Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; **6** οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, **7** λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. **8** καὶ ἐμνήσθησαν τῶν

23:49 αὐτῷ WH Treg NIV] αὐτοῦ RP • μακρόθεν Treg RP] ἀπο μακρόθεν WH NIV • συνακολουθοῦσαι WH Treg NIV] συνακολουθήσασαι RP **50** ἀνὴρ WH Treg RP] καὶ ἀνὴρ NIV **51** προσεδέχετο WH Treg NIV] καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς RP **53** καθελὼν WH Treg NIV] + αὐτὸ RP • αὐτὸν WH Treg NA] αὐτὸ NIV RP • οὐδεὶς οὐπω WH Treg NIV] οὐδέπω οὐδεὶς RP **54** παρασκευῆς καὶ WH Treg NIV] Παρασκευῆ RP **55** αἱ WH Treg NIV] – RP • ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ WH NIV] αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας Treg RP **24:1** ἐπὶ τὸ μνημα ἦλθον WH NIV] ἦλθον ἐπὶ τὸ μνημα Treg RP • ἀρώματα WH Treg NIV] + καὶ τινες σὺν αὐταῖς RP **3** εἰσελθοῦσαι δὲ WH Treg NIV] Καὶ εἰσελθοῦσαι RP • σῶμα WH] + τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Treg NIV RP **4** ἀπορεῖσθαι WH Treg NIV] διαπορεῖσθαι RP • ἐσθῆτι ἀστραπτουσίᾳ WH Treg NIV] ἐσθήσειν ἀστραπτούσαις RP **5** τὰ πρόσωπα WH Treg NIV] τὸ πρόσωπον RP **6** οὐκ ἔστιν ὧδε ἀλλὰ ἠγέρθη Treg NIV RP] [[WH]] **7** τὸν ... ἀνθρώπου ὅτι δεῖ WH Treg NIV] ὅτι δεῖ τὸν ... ἀνθρώπου RP

ρήμάτων αὐτοῦ, **9** καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἔνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. **10** ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς· ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. **11** καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. **12** Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἐδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια μόναν· καὶ ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.¹

13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἧ ὄνομα Ἐμμαοῦς, **14** καὶ αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. **15** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς, **16** οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. **17** εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι οὗς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί. **18** ἀποκριθεὶς δὲ εἰς ὄνοματι Ἐκλεοπᾶς εἶπεν πρὸς αὐτόν· Σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλήμ καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; **19** καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, **20** ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. **21** ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. **22** ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον **23** καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἐωρακένας, οἱ λέγουσιν αὐτόν ζῆν. **24** καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὔρον οὕτως καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτόν δὲ οὐκ εἶδον. **25** καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ὡ ἀνόητοι

24:10 ἡ WH Treg NIV] -RP • ἔλεγον WH Treg NIV] αἱ ἔλεγον RP **11** ταῦτα WH Treg NIV] αὐτῶν RP **12** Ὁ δὲ ... τὸ γεγονός Treg NIV RP] [[WH]] • ὀθόνια [[WH]] Treg NIV] + κείμενα RP • αὐτόν [[WH]]] αὐτόν Treg; ἑαυτόν NIV RP **13** ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι WH NIV] ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ Treg RP **15** αὐτὸς WH Treg NIV] + ὁ RP **17** ἐστάθησαν WH Treg NIV] ἔστε RP **18** εἰς ὄνοματι WH Treg NA] εἰς ἐξ αὐτῶν ὄνοματι NIV; ὁ εἰς ᾧ ὄνομα RP **19** Ναζαρηνοῦ WH Treg NIV] Ναζωραίου RP **21** καὶ WH Treg NIV] - RP • ἄγει WH NIV] + σήμερον Treg RP **22** ὀρθριναὶ WH Treg NIV] ὀρθρῖαι RP **24** καὶ NIV RP] - WH Treg

και βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεῦειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται·
26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν και εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;
27 και ἀρξάμενος ἀπὸ Μωϋσέως και ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν ἄδιερμήνευσεν
 αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

28 Και ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὐ ἐπορεύοντο, και αὐτὸς ἄπροσεποιήσατο
 ἄπορρώτερον πορεύεσθαι. **29** και παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες· Μείνον μεθ'
 ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστὶν και κέκλικεν ἡ ἡμέρα. και εἰσηλθεν τοῦ
 μείναι σὺν αὐτοῖς. **30** και ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν λαβῶν
 τὸν ἄρτον εὐλόγησεν και κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς· **31** αὐτῶν δὲ διηνοιχθησαν οἱ
 ὀφθαλμοὶ και ἐπέγνωσαν αὐτόν· και αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. **32** και
 εἶπαν πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν ὡς ἐλάλει
 ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; **33** και ἀναστάντες αὐτῇ τῇ
 ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ, και εὗρον ἡθροισμένους τοὺς ἑνδεκα και
 τοὺς σὺν αὐτοῖς, **34** λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος ὡς ἐλάλει Σίμωνι.
35 και αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ και ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ
 ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων ἑαυτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν.
37 πτοηθέντες δὲ και ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκου πνεῦμα θεωρεῖν. **38** και
 εἶπεν αὐτοῖς· Τί τεταραγμένοι ἐστέ, και διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν
 ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; **39** ἴδετε τὰς χεῖράς μου και τοὺς πόδας μου ὅτι ἐγὼ
 εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με και ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα και ὀστέα οὐκ
 ἔχει καθὼς ἐμε θεωρεῖτε ἔχοντα. **40** [και τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς
 χεῖρας και τοὺς πόδας.] **41** ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς και
 θαυμαζόντων εἶπεν αὐτοῖς· Ἐχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; **42** οἱ δὲ ἐπέδωκαν
 αὐτῷ ἰχθύος ὀποτοῦ μέρος· **43** και λαβῶν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

24:27 διερμήνευσεν WH Treg NIV] διερμήνευσεν RP • ἑαυτοῦ WH NIV RP]
 αὐτοῦ Treg **28** προσεποιήσατο WH Treg NIV] προσεποιεῖτο RP • πορρώτερον
 WH Treg NIV] πορρωτέρω RP **29** ἡδη WH Treg NIV] – RP **32** ἐν ἡμῖν Treg
 NIV RP] – WH • ὡς WH Treg NIV] και ὡς RP **33** ἡθροισμένους WH Treg
 NIV] συνηθροισμένους RP **34** ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος WH Treg NIV] Ἠγέρθη ὁ
 κύριος ὄντως RP **36** αὐτὸς WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP • αὐτῶν WH] + και
 λέγει αὐτοῖς Εἰρήνη ὑμῖν Treg NIV RP **38** τῇ καρδίᾳ WH Treg NIV] ταῖς καρδίαις
 RP **39** ἐγὼ εἰμι αὐτός WH Treg NIV] αὐτὸς ἐγὼ εἰμι RP **40** και τοῦτο ... τοὺς
 πόδας Treg NIV RP] [[WH]] • ἔδειξεν [[WH]] Treg NIV] ἐπέδειξεν RP **42** μέρος
 WH NIV] + και ἀπὸ μελισσίου κηρίου Treg RP

44 Εἶπεν δὲ ῥὰς αὐτοὺς· Οὗτοι οἱ λόγοι ῥὰς μου οὐς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὦν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωϋσέως ῥὰς καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. **45** τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, **46** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι οὕτως ῥὰς γέγραπται παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, **47** καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν ῥὰς καὶ ἄφεςιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη — ῥὰς ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ· **48** ὑμεῖς ῥὰς ἔστε μάρτυρες τούτων. **49** καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ῥὰς ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ ῥὰς πόλει ἕως οὗ ἐνδύσησθε ῥὰς ἐξ ὕψους δύναμιν·

50 Ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ῥὰς ἕως ῥὰς πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. **51** καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς διέστη ἀπ' αὐτῶν ῥὰς [καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν]· **52** καὶ αὐτοὶ ῥὰς [προσκυνήσαντες αὐτὸν] ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, **53** καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ ῥὰς εὐλογοῦντες τὸν ῥὰς θεόν.

24:44 πρὸς αὐτούς WH Treg NIV] αὐτοῖς RP • μου WH Treg NIV] – RP • καὶ RP] + τοῖς WH Treg NIV **46** γέγραπται WH Treg NIV] + καὶ οὕτως ἔδει RP **47** καὶ Treg NIV RP] εἰς WH NA • ἀρξάμενοι WH Treg NIV] ἀρξάμενον RP **48** ἔστε Treg] – WH NIV; δὲ ἔστε RP **49** ἐξαποστέλλω WH Treg] ἀποστέλλω NIV RP • πόλει WH Treg NIV] + Ἱερουσαλήμ RP • ἐξ ὕψους δύναμιν WH Treg NIV] δύναμιν ἐξ ὕψους RP **50** ἕως WH Treg NIV] ἕξ ἕως RP NA • πρὸς WH Treg NIV] εἰς RP **51** καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν Treg NIV RP] [[WH]] **52** προσκυνήσαντες αὐτὸν Treg NIV RP] [[WH]] **53** εὐλογοῦντες WH NIV] αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες Treg RP • θεόν WH Treg NIV] + Ἀμήν RP

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

1:1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. **2** οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. **3** πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν. ὃ γέγονεν **4** ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων· **5** καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· **7** οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. **8** οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. **9** ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.

10 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. **11** εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. **12** ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, **13** οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν.

14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας· **15** (Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων· Οὗτος ἦν ὃν εἶπον· Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν·) **16** ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος· **17** ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. **18** θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μὴ εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου ὅτε ἠπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; **20** καὶ ὠμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὠμολόγησεν ὅτι Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ

1:15 **δν εἶπον** Treg NIV RP | ὁ εἰπών WH **16** **δτι** WH Treg NIV | Καὶ RP **18** **μονογενῆς θεός** WH Treg NIV | ὁ μονογενῆς υἱός RP **19** **ἀπέστειλαν** NIV RP | + πρὸς αὐτόν WH Treg NA **20** **Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ** WH Treg NIV | Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ RP

χριστός. **21** και ἠρώτησαν αὐτόν· Τί οὖν; «σὺ Ἡλίας εἶ»; και λέγει· Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σὺ; και ἀπεκρίθη· Οὐ. **22** εἶπαν οὖν αὐτῷ· Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περι σεαυτοῦ; **23** ἔφη· Ἐγὼ φωνὴ βοᾶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.

24 «Και ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. **25** και ἠρώτησαν αὐτόν και εἶπαν αὐτῷ· Τί οὖν βαπτίζεις εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστός «οὐδὲ Ἡλίας οὐδὲ» ὁ προφήτης; **26** ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων· Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· Ἔμεσος ὑμῶν ἔστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, **27** ὁ ὀπίσω μου ἔρχόμενος, οὗ «οὐκ εἰμί» ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. **28** ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῆ ἑπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, και λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. **30** οὗτός ἐστιν ἡ ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὅπισω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὃτι πρῶτός μου ἦν· **31** καὶ γὰρ οὐκ ἤδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τῷ Ἰσραὴλ διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. **32** και ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης λέγων ὅτι Τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ἡ ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, και ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν· **33** καὶ γὰρ οὐκ ἤδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζει ἐν ὕδατι ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον και μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ· **34** καὶ γὰρ ἐώρακα, και μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ἔκλεκτός τοῦ θεοῦ.

35 Τῆ ἑπαύριον πάλιν εἰστήκει ἡ Ἰωάννης και ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, **36** και ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ. **37** και ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ ἡ λαλοῦντος και ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. **38** στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς και θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς· Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ· Ῥαββί (ὃ λέγεται ἡ μεθερμηνεύμενον

1:21 σὺ Ἡλίας εἶ WH Treg NIV] Ἡλίας εἶ σύ RP **24** Καὶ WH Treg NIV] + οἱ RP **25** οὐδὲ ... οὐδὲ WH Treg NIV] οὔτε ... οὔτε RP **26** μέσος WH Treg NA] + δὲ NIV RP • ἔστηκεν NIV RP] στήκει WH Treg **27** ὁ Treg NIV] – WH; αὐτός ἐστιν ὁ RP • ἔρχόμενος WH Treg NIV] + ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν RP • οὐκ εἰμί Holmes WH^{mag}] οὐκ εἰμί ἐγὼ WH Treg NIV; ἐγὼ οὐκ εἰμί RP **28** ὁ WH Treg NIV] – RP **30** ὑπὲρ WH Treg NIV] περι RP **31** ἐν WH Treg NIV] + τῷ RP **32** ὡς WH Treg NIV] ὡσεὶ RP **34** ἐκλεκτός Holmes WH^{mag}] υἱός WH Treg NIV RP **35** ὁ NIV RP] – WH Treg **37** οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ RP **38** μεθερμηνεύμενον WH Treg NIV] ἐρμηνεύμενον RP

Διδάσκαλε), ποῦ μένεις; **39** λέγει αὐτοῖς· Ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ' αὐτῶ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. **40** ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἰς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῶ· **41** εὕρισκει οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμονα καὶ λέγει αὐτῶ· Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν (ὃ ἐστὶν μεθερμηνευόμενον χριστός). **42** ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάννου, σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς (ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος).

43 Τῆ ἑπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. καὶ εὕρισκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς· Ἀκολουθεῖ μοι. **44** ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. **45** εὕρισκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῶ· Ὁν ἔγραψεν Μωϋσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφήται εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. **46** καὶ εἶπεν αὐτῶ Ναθαναήλ· Ἐκ Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῶ ὁ Φίλιππος· Ἔρχου καὶ ἴδε. **47** εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. **48** λέγει αὐτῶ Ναθαναήλ· Πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῶ· Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. **49** ἀπεκρίθη αὐτῶ Ναθαναήλ· Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. **50** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῶ· Ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψη. **51** καὶ λέγει αὐτῶ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγῆτα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

2:1 Καὶ τῆ ἡμέρα τῆ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· **2** ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. **3** καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔχουσιν. **4** καὶ λέγει αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι;

1:39 ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν WH Treg NIV] ἴδετε. ἦλθαν RP **41** πρῶτον WH Treg NIV] πρῶτος RP **42** ἤγαγεν WH Treg NIV] καὶ ἤγαγεν RP • Ἰωάννου WH Treg NIV] Ἰωῆ RP **45** Ἰησοῦν WH NIV] + τὸν Treg RP **46** ὁ WH Treg NIV] – RP **47** ὁ RP NIV] – WH Treg **49** αὐτῶ Ναθαναήλ WH Treg NIV] Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῶ RP • βασιλεὺς εἶ WH Treg NIV] εἶ ὁ βασιλεὺς RP **50** ὅτι WH Treg NIV] – RP • ὄψη WH Treg NIV] ὄψει RP **51** ὑμῖν WH Treg NIV] + ἀπ' ἄρτι RP **2:1** ἡμέρα τῆ τρίτῃ WH NIV RP] τρίτη ἡμέρα Treg **4** καὶ WH Treg NIV] – RP

οὐπω ἦκει ἡ ὥρα μου. **5** λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις· “Ὁ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε. **6** ἦσαν δὲ ἐκεῖ ἑλίθιναι ὑδρῖαι ἕξ κατὰ τὸν καθαρισμόν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνά μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. **7** λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Γεμίσατε τὰς ὑδρῖας ὕδατος· καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. **8** καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ· οἱ δὲ ἤνεγκαν. **9** ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ, φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρικλίνος **10** καὶ λέγει αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν ἡμεθυσθῶσιν τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. **11** ταύτην ἡ ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. **14** καὶ εὔρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους, **15** καὶ ποιήσας φραγέλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὰ κέρματα καὶ τὰς τραπέζας ἠάνεστρεψεν, **16** καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν· Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν, μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου. **17** Ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου καταφάγεται με. **18** ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ· Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; **19** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. **20** εἶπαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Τεσσεράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν οἰκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; **21** ἐκεῖνος δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. **22** ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

2:5 Ὁ τι Treg NIV RP] Ὅτι WH **6** λίθιναι ὑδρῖαι WH Treg NIV] ὑδρῖαι λίθιναι RP • κατὰ ... Ἰουδαίων κείμεναι WH Treg NIV] κείμεναι κατὰ ... Ἰουδαίων RP **8** οἱ δὲ WH Treg NIV] Καὶ RP **10** μεθυσθῶσιν WH NIV] + τότε Treg RP **11** ἐποίησεν WH Treg NIV] + τὴν RP **12** ἀδελφοὶ WH Treg] + αὐτοῦ NIV RP **15** τὰ κέρματα WH Treg] τὸ κέρμα NIV RP • ἀνέστρεψεν Treg RP] ἀνέστρεψεν WH NIV **17** ἐμνήσθησαν WH Treg NIV] + δὲ RP **22** ὃν WH Treg NIV] ὃ RP

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· **24** αὐτὸς Ἦ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν Ἦ αὐτὸν αὐτοῖς διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας **25** καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου, αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3:1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· **2** οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ· **3** Ἦπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· **4** λέγει πρὸς αὐτὸν Ἦ Νικόδημος· Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρον ὦν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δευτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; **5** Ἦπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· **6** τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστίν· **7** μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν· **8** τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστίν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος· **9** Ἦπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; **10** Ἦπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; **11** ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν καὶ ὁ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε· **12** εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; **13** καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἄνθρώπου· **14** καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὑψώσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, **15** ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων Ἦν αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

2:24 δὲ WH Treg NIV] + ὁ RP • αὐτὸν WH] αὐτὸν Treg NIV; ἑαυτὸν RP **3:2** δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα WH Treg NIV] ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται RP **3** Ἦπεκρίθη WH Treg NIV] + ὁ RP **4** ὁ WH NIV RP] – Treg **5** Ἦπεκρίθη NIV RP] + ὁ WH Treg **13** ἀνθρώπου WH NIV] + ὁ ὦν ἐν τῷ οὐρανῷ Treg RP **15** ἐν αὐτῷ WH Treg NIV] εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' RP

16 Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλὰ ἔχη ζωὴν αἰώνιον. **17** οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. **18** ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. **19** αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς, ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. **20** πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ. **21** ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. **23** ἦν δὲ καὶ ὁ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγύς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. **24** οὐπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. **26** καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπαν αὐτῷ· Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. **27** ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲ ἐν ἑάν μὴ ἢ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. **28** αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ χριστός, ἀλλ' ὅτι Ἄπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. **29** ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἣ ἐμὴ πεπλήρωται. **30** ἐκείνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστίν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. **32** ὁ ἐώρακεν καὶ ἤκουσεν τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. **33** ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθῆς

3:16 υἱὸν WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP **17** υἱὸν WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP **18** δὲ Treg NIV RP] – WH **19** αὐτῶν πονηρὰ WH Treg NIV] πονηρὰ αὐτῶν RP **23** ὁ WH NIV] – Treg RP **24** ὁ Treg NIV RP] – WH **27** οὐδὲ ἐν NIV] οὐδὲν WH Treg RP **28** μοι WH Treg NIV] – RP • εἶπον Treg RP] + ἐγὼ WH; + ὅτι NIV **32** δ WH Treg NIV] καὶ ὁ RP

έστιν. **34** ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ, οὐ γὰρ ἐκ μέτρου ἴδιδωσιν τὸ πνεῦμα. **35** ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. **36** ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὄργη τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

4:1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης— **2** καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτισεν ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ— **3** ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν ἰσχυρῶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. **4** ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. **5** ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ ἰσχυρῶς Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ· **6** ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ἰσχυρῶς ἕκτη.

7 Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλήσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πεῖν· **8** οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. **9** λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρίτις· Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πεῖν αἰτεῖς ἰσχυρῶς γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὕσης; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρίταις. **10** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Εἰ ἤδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ καὶ τίς ἐστὶν ὁ λέγων σοι· Δός μοι πεῖν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτόν καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν. **11** λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; **12** μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; **13** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· **14** ὃς δ' ἂν πίη ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσει εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. **15** λέγει πρὸς αὐτόν ἡ γυνὴ· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ ἰσχυρῶς ἐνθάδε ἀντλεῖν.

3:34 ἰδιδωσιν WH NIV] + ὁ θεὸς Treg RP **4:1** Ἰησοῦς Holmes NA] κύριος WH Treg NIV RP **3** πάλιν WH Treg NIV] – RP **5** τῷ WH NIV] – Treg RP **6** ὡς WH Treg NIV] ὡσεὶ RP **9** γυναικὸς Σαμαρίτιδος οὕσης WH Treg NIV] οὕσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος RP **11** ἡ γυνὴ Treg NIV RP] – WH **14** διψήσει WH Treg NIV] διψήσῃ RP **15** διέρχωμαι WH NIV] ἔρχωμαι Treg; ἔρχομαι RP

16 Λέγει ἡ αὐτῆ· Ὑπαγε φώνησον τὸν ἄνδρα σου ἡ καὶ ἔλθε ἐνθάδε. **17** ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν ἡ αὐτῆ· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας ὅτι Ἄνδρα οὐκ ἔχω. **18** πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. **19** λέγει αὐτῆ ἡ γυνὴ· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. **20** οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου ἡ προσκυνεῖν δεῖ. **21** λέγει αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς· Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. **22** ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· **23** ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρί ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν· **24** πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. **25** λέγει αὐτῆ ἡ γυνὴ· Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν ἅπαντα. **26** λέγει αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μὲντοι εἶπεν· Τί ζητεῖς; ἢ τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; **28** ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· **29** Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; **30** ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

31 Ἐν τῷ μεταξύ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταὶ λέγοντες· Ῥαββί, φάγε. **32** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ βρώσιν ἔχω φαγεῖν ἢ ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. **33** ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μὴ τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; **34** λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρώμᾳ ἐστὶν ἵνα ἡ ποιήσω τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. **35** οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι Ἐτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμός ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας ὅτι λευκαὶ εἰσιν πρὸς θερισμόν· ἤδη **36** ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα ὁ σπειρῶν ὁμοῦ χαίρῃ καὶ

4:16 αὐτῆ WH NIV] + ὁ Ἰησοῦς Treg RP • τὸν ἄνδρα σου Treg NIV RP] σου τὸν ἄνδρα WH **17** αὐτῆ WH NIV] – Treg RP **20** προσκυνεῖν δεῖ WH Treg NIV] δεῖ προσκυνεῖν RP **21** Πίστευέ μοι, γύναι WH Treg NIV] Γύναι, πιστευέ μοι RP **25** ἅπαντα WH Treg NIV] πάντα RP **27** ἐθαύμαζον WH Treg NIV] ἐθαύμασαν RP **29** ὅσα Treg NIV RP] ἅ WH **31** Ἐν WH Treg NIV] + δὲ RP **34** ποιήσω WH Treg NIV] ποιῶ RP **36** ὁ WH Treg NIV] Καὶ ὁ RP • ἵνα WH Treg NIV] + καὶ RP

ὁ θερίζων. **37** ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἔστιν ἀληθινὸς ὅτι Ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων· **38** ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὁ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαριτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι Εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. **40** ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρίται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. **41** καὶ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, **42** τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι Οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἔκειθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· **44** αὐτὸς γὰρ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. **45** ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ἃ ἔποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

46 Ἦλθεν οὖν ἄλλοτε εἰς τὴν Κανὰ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν τις βασιλικὸς οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καφαρναούμ. **47** οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἀπήλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσῃται αὐτοῦ τὸν υἱόν, ἡμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. **48** εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. **49** λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. **50** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου· ὁ υἱὸς σου ζῆ. ἔπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ἃ ἐῖπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπορεύετο. **51** ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν ἃ αὐτῷ λέγοντες ὅτι ὁ παῖς ἃ αὐτοῦ ζῆ. **52** ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν ἐν ἧ κομφότερον ἔσχεν· εἶπαν οὖν αὐτῷ ὅτι Ἐχθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. **53** ἔγνων οὖν

4:37 ἐστὶν WH Treg NIV] + ὁ RP **39** ἃ WH Treg NIV] ἃσα RP **42** κόσμου WH Treg NIV] + ὁ χριστός RP **43** ἐκείθεν WH Treg NIV] + καὶ ἀπήλθεν RP **44** γὰρ WH Treg NIV] + ὁ RP **45** ἃσα WH Treg NIV] ἃ RP **46** πάλιν WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP **47** ἠρώτα WH Treg NIV] + αὐτὸν RP **50** ἐπίστευσεν WH Treg NIV] καὶ ἐπίστευσεν RP • δν WH Treg NIV] ᾗ RP **51** ὑπήντησαν WH Treg NIV] ἀπήντησαν RP • αὐτῷ WH NIV] + καὶ ἀπήγγειλαν Treg RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] σου RP **52** τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν WH Treg NIV] παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν RP • εἶπαν οὖν WH Treg NIV] Καὶ εἶπον RP • Ἐχθὲς WH Treg NIV] Χθὲς RP

ὁ πατὴρ ἴδιον ἐκείνη τῇ ὥρᾳ ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ υἱός σου ζῆ, καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. **54** τοῦτο ἴδιον πάλιν δεῦτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

5:1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἄνεβη Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. **2** ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα· **3** ἐν ταύταις κατέκειτο ἰσχυρὸς τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. **5** ἦν δὲ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ ἑξήκοντα ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· **6** τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; **7** ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα ὅταν ταραχθῆ τὸ ὕδωρ βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. **8** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγείρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. **9** καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἦρε τὸν κράβαττον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει.

Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. **10** ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν, καὶ οὐκ ἔξεστίν σοι ἄραι τὸν κράβαττον. **11** ὁ δὲ ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει. **12** ἠρώτησαν ἰσχυρὸν αὐτόν· Τίς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι· Ἄρον καὶ περιπάτει; **13** ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστίν, ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. **14** μετὰ ταῦτα εὕρισκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἴδε ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν σοι τι γένηται. **15** ἀπήλθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ ποιήσας αὐτόν ὑγιῆ. **16** καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον

4:53 ὅτι WH] + ἐν Treg NIV RP • Ἰησοῦς WH Treg NIV] + ὅτι RP **54** δὲ WH Treg NIV] – RP **5:1** ἦν WH Treg NIV] + ἡ RP • ἀνέβη WH Treg NIV] + ὁ RP **2** Βηθεσδά Treg NIV RP] Βηθζαθά WH NA **3** πλήθος WH Treg NIV] + πολὺ RP • ξηρῶν WH Treg NIV] + ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. **4** ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιῆς ἐγένετο, ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. RP **5** τριάκοντα Treg RP] + καὶ WH NIV • αὐτοῦ WH Treg NIV] – RP **8** Ἐγείρε WH Treg NIV] Ἐγείραι RP **10** καὶ WH Treg NIV] – RP • κράβαττον WH Treg RP] + σου NIV **11** ὁ δὲ WH Treg] ὁ δὲ NIV; – RP **12** οὖν Treg RP] – WH NIV • Ἄρον WH NIV] + τὸν κράβαττόν σου Treg RP **14** σοὶ τι WH Treg NIV] τί σοι RP **15** ἀνήγγειλεν Treg NIV RP] εἶπεν WH

οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. **17** ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πατὴρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται καὶ ἐγὼ ἐργάζομαι. **18** διὰ τοῦτο οὐκ ἄλλοι ἐξήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτείνειν ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ.

19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν ἢ ἐὰν μὴ τι βλέπη τὸν πατέρα ποιῶντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. **20** ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. **21** ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. **22** οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, **23** ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. **24** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεῦων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.

25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστὶν ὅτε οἱ νεκροὶ ἰσχυροῦσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ἰσχύουσιν. **26** ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· **27** καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. **28** μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ ἅπαντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἰσχυροῦσιν τῆς φωνῆς αὐτοῦ **29** καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἄπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.

31 Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· **32** ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. **33** ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε

5:16 οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν WH Treg NIV | τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἐξήτουν αὐτὸν ἀποκτείνειν RP **17** δὲ WH | + Ἰησοῦς Treg NIV RP **19** ἔλεγεν WH NIV | εἶπεν Treg RP • ἐὰν Treg NIV RP | ἂν WH **25** ἀκούουσιν WH Treg NIV | ἀκούονται RP • ζήσουσιν WH Treg NIV | ζήσονται RP **26** καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν WH Treg NIV | ἔδωκεν καὶ τῷ υἱῷ RP **27** αὐτῷ WH Treg NIV | + καὶ RP **28** ἀκούουσιν WH Treg NIV | ἀκούονται RP **29** δὲ Treg NIV RP | – WH **30** με WH Treg NIV | + πατρός RP

τῇ ἀληθείᾳ· **34** ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. **35** ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠβελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ· **36** ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν ἡ μείζω τοῦ Ἰωάννου, τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδεδωκέν μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκεν, **37** καὶ ὁ πέμψας με πατήρ ἔκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἠκούσατε ἄκηκόατε ἢ οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε, **38** καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.

39 Ἐραυνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζῶν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ· **40** καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με ἵνα ζῶν ἔχητε. **41** δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, **42** ἀλλὰ ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. **43** ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήμψεσθε. **44** πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρ' ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ οὐ ζητεῖτε; **45** μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωϋσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. **46** εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωϋσεῖ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί, περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. **47** εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύετε;

6:1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος. **2** ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐθεώρουν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. **3** ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. **4** ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. **5** ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λέγει πρὸς Φίλιππον· Πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους ἵνα φάγωσιν οὗτοι; **6** τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν, αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν

5:36 μείζω WH NIV RP | μείζων Treg • δέδωκέν WH Treg NIV | ἔδωκέν RP • ἃ WH Treg NIV | + ἐγὼ RP 37 ἐκεῖνος WH Treg NIV | αὐτὸς RP • πῶποτε ἀκηκόατε WH Treg NIV | ἀκηκόατε πῶποτε RP 38 ἐν ὑμῖν μένοντα WH Treg NIV | μένοντα ἐν ὑμῖν RP 6:2 ἠκολούθει δὲ WH Treg NIV | καὶ ἠκολούθει RP • ἐθεώρουν WH Treg NIV | ἐώρων αὐτοῦ RP 3 ὄρος WH Treg NIV | + ὁ RP 5 τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς WH Treg NIV | ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς RP • πρὸς WH Treg NIV | + τὸν RP • ἀγοράσωμεν WH Treg NIV | ἀγοράσομεν RP

ποιεῖν. 7 ἀπεκρίθη ἡ αὐτῷ Φίλιππος· Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἄρκοῦσιν αὐτοῖς ἵνα ἡ ἕκαστος βραχὺ ἡ τι λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου· 9 Ἔστιν ἡ παιδάριον ὧδε ἡ ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσούτους; 10 ἡ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ἡ ὡς πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν ἡ οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας ἡ διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων ἡ ἡ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν. 14 οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ἡ ὃ ἐποίησεν σημεῖον ἡ ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

15 Ἰησοῦς οὖν γινούς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτὸν ἵνα ἡ ποιήσωσιν βασιλέα ἀνεχώρησεν ἡ πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες ἡ εἰς πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει καὶ ἡ οὐπὼ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, 18 ἡ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος ἡ διεγείρετο. 19 ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίου εἴκοσι πέντε ἡ τριάκοντα θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 21 ἡθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἡ ἐγένετο τὸ πλοῖον ἡ ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἡν ὑπῆγον.

6:7 αὐτῷ WH Treg RP] + ὁ NIV • ἕκαστος WH Treg NIV] + αὐτῶν RP • τι RP NIV] – WH Treg 9 παιδάριον WH Treg NIV] + ἐν RP • ὃς WH Treg NIV] ὃ RP 10 εἶπεν WH Treg NIV] + δὲ RP • ὡς WH Treg NIV] ὡσεὶ RP 11 οὖν WH Treg NIV] δὲ RP • διέδωκεν WH Treg NIV] + τοῖς μαθηταῖς οἱ δὲ μαθηταὶ RP 13 ἐπερίσσευσαν WH Treg NIV] ἐπερίσσευσεν RP 14 ὃ ἐποίησεν σημεῖον Treg NIV RP] ἡ ἐποίησεν σημεῖα WH • ἔλεγον WH Treg NIV] ὁ Ἰησοῦς ἔλεγον RP 15 ποιήσωσιν WH Treg NIV] + αὐτὸν RP • πάλιν WH Treg NIV] – RP 17 εἰς WH Treg NIV] + τὸ RP • οὐπὼ WH Treg NIV] οὐκ RP 18 διεγείρετο WH Treg NIV] διηγείρετο RP 21 ἐγένετο τὸ πλοῖον WH Treg NIV] τὸ πλοῖον ἐγένετο RP

22 Τῆ ἑπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης ἔϊδον ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἔν, καὶ ὅτι οὐ συνεισηλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἄπλοῖον ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· 23 ἄλλὰ ἦλθεν ἡ πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου. 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοιάρια καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.

25 Καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, πότε ὤδε γέγονας; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε· 27 ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρώσιν τὴν ἀπολλυμένην ἀλλὰ τὴν βρώσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει, τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. 28 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Τί ποιῶμεν ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ; 29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ ἵνα πιστεύητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 εἶπον οὖν αὐτῷ· Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεῦσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ; 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστιν γεγραμμένον· Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωϋσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατὴρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν· 33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδούς τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

35 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. 36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ με καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς ἐμὲ ἔξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω, 38 ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με· 39 τοῦτο δὲ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός

6:22 εἶδον WH Treg NIV] ἰδὼν RP • ἐν WH Treg NIV] + ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ RP • πλοῖον WH Treg NIV] πλοιάριον RP 23 ἀλλὰ WH Treg] ἄλλα NIV; ἄλλα δὲ RP • πλοιάρια Treg NIV RP] πλοῖα WH 24 πλοιάρια WH Treg NIV] πλοῖα RP 29 ὁ WH Treg NIV] – RP • πιστεύητε WH Treg NIV] πιστεύσητε RP 32 δέδωκεν NIV RP] ἔδωκεν WH Treg 35 Εἶπεν WH Treg NA] + οὖν NIV; + δὲ RP • ἐμὲ WH Treg NIV] με RP • διψήσῃ WH Treg NIV] διψήσῃ RP 37 με WH Treg RP] ἐμὲ NIV 38 ἀπὸ WH Treg NIV] ἐκ RP

Ἔμε ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ ἀλλὰ ἀναστήσω ἑαυτὸ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **40** τοῦτο ἄρα ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου ἵνα πᾶς ὃ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχη ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὃ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, **42** καὶ ἔλεγον· Ὁὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς ἄρα λέγει ὅτι Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; **43** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. **44** οὐδεὶς δύναται ἔλθειν πρὸς με ἐὰν μὴ ὁ πατήρ ὃ πέμψας με ἐλύσῃ αὐτόν, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **45** ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· Καὶ ἔσονται πάντες διδασκαλοὶ θεοῦ· ἄρα ὃς ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. **46** οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἐώρακεν τις εἰ μὴ ὃ ὢν παρὰ τοῦ θεοῦ, οὗτος ἐώρακεν τὸν πατέρα. **47** ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. **48** ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. **49** οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· **50** οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ· **51** ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὃ ζῶν ὃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐὰν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου ζήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σὰρξ μου ἔστιν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα αὐτοῦ φαγεῖν; **53** εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. **54** ὃ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ γὰρ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **55** ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθὴς ἐστὶ βρωσίς, καὶ τὸ αἷμά μου

6:39 με WH Treg NIV] + πατρὸς RP • αὐτὸ WH Treg RP] + ἐν NIV **40** γὰρ WH Treg NIV] δὲ RP • πατρὸς μου WH Treg NIV] πέμψαντός με RP • ἐγὼ WH Treg RP] + ἐν NIV **42** Οὐχ NIV RP] Οὐχὶ WH Treg • νῦν WH Treg NIV] οὖν RP • λέγει WH Treg NIV] + οὗτος RP **43** ἀπεκρίθη WH Treg NIV] + οὖν ὃ RP **44** με WH Treg NIV] ἐμέ RP **45** πᾶς WH Treg NIV] + οὖν RP • ἀκούσας WH Treg NIV] ἀκούων RP • ἐμέ WH Treg NIV] με RP **46** ἐώρακεν τις WH Treg NIV] τις ἐώρακεν RP **47** πιστεύων WH NIV] + εἰς ἐμέ Treg RP **49** ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα WH Treg NIV] τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ RP **51** ζήσῃ WH NIV] ζήσεται Treg RP • ἐστὶν WH Treg NIV] + ἢ ἐγὼ δώσω RP **52** αὐτοῦ WH NIV] – Treg RP **55** ἀληθὴς WH Treg NIV] ἀληθῶς RP

Ἐ ἀληθῆς ἐστὶ πόσις. **56** ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. **57** καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με καὶ κεῖνος ἔζησει δι' ἐμέ. **58** οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον ἔζησει εἰς τὸν αἰῶνα. **59** ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπαν· Σκληρὸς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; **61** εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; **62** ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; **63** τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδὲν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ ἔλελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωὴ ἐστὶν. **64** ἀλλὰ εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν. ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδώσω αὐτόν. **65** καὶ ἔλεγεν· Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς.

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπήλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. **67** εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; **68** ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις, **69** καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. **70** ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. **71** ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν παραδιδόναι αὐτόν, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα.

6:55 Ἐ ἀληθῆς WH Treg NIV | ἀληθῶς RP 57 ζήσει WH Treg NIV | ζήσεται RP 58 ἐξ WH Treg NIV | ἐκ τοῦ RP • πατέρες WH Treg NA] + ὑμῶν τὸ μάννα NIV RP • ζήσει WH Treg NIV | ζήσεται RP 60 ὁ λόγος οὗτος WH Treg NIV | οὗτος ὁ λόγος RP 63 λελάληκα WH Treg NIV | λαλώ RP 65 πατὴρ WH Treg NIV] + μου RP 66 ἐκ WH Treg NIV] - RP • τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπήλθον WH Treg NIV | ἀπήλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ RP 68 ἀπεκρίθη WH Treg NIV] + οὖν RP 69 ἅγιος WH Treg NIV | χριστὸς ὁ υἱὸς RP • θεοῦ WH Treg NIV] + τοῦ ζώντος RP 71 Ἰσκαριώτου WH Treg NIV | Ἰσκαριώτην RP • παραδιδόναι αὐτόν WH Treg NIV | αὐτόν παραδιδόναι RP • εἷς WH Treg NIV] + ὢν RP

7:1 Καὶ ἑξῆς μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. **2** ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. **3** εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσουσιν σου τὰ ἔργα· ἃ ποιεῖς. **4** οὐδεὶς γὰρ ἔτι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι· εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. **5** οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. **6** λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἑτοιμος. **7** οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν. **8** ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὐκ ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὐπω πεπλήρωται. **9** ταῦτα εἰπὼν αὐτὸς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

10 Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερώς ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. **11** οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον· Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; **12** καὶ γογγυσμὸς ἐπερὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι Ἄγαθός ἐστιν, ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. **13** οὐδεὶς μὲντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν καὶ ἐδίδασκεν. **15** ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; **16** ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμὴ διδασχὴ οὐκ ἐστὶν ἐμὴ ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· **17** ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνῶσεται περὶ τῆς διδασχῆς πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστὶν ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. **18** ὁ ἀφ' ἐαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν οὗτος ἀληθὴς ἐστὶν καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστίν.

7:1 μετὰ ταῦτα περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς WH Treg NIV] περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα RP **3** θεωρήσουσιν WH Treg NIV] θεωρήσωσιν RP • σου τὰ ἔργα WH Treg NA] τὰ ἔργα σου RP; τὰ ἔργα NIV **4** τι ἐν κρυπτῷ WH Treg NIV] ἐν κρυπτῷ τι RP **8** ἑορτήν WH Treg NIV] + ταύτην RP • οὐκ Treg NA] οὐπω WH NIV RP • ἐμὸς καιρὸς WH Treg NIV] καιρὸς ὁ ἐμὸς RP **9** δὲ WH NIV RP] – Treg • αὐτὸς Treg NIV] αὐτοῖς WH RP **10** εἰς τὴν ἑορτήν τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη WH Treg NIV] τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτήν RP **12** περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς WH Treg NIV] πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν RP • δὲ WH Treg NIV] – RP **14** ἀνέβη WH Treg NIV] + ὁ RP **15** ἐθαύμαζον οὖν WH Treg NIV] Καὶ ἐθαύμαζον RP **16** ὁ NIV RP] – WH Treg

19 Οὐ Μωϋσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον. τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; **20** ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος· Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; **21** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν ἔργον ἐποίησα καὶ πάντες θαυμάζετε. **22** διὰ τοῦτο Μωϋσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν— οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωϋσέως ἐστὶν ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων— καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. **23** εἰ περιτομὴν ἄλλα λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωϋσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; **24** μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν ἄλλοι κρίνετε.

25 Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; **26** καὶ ἴδε παρρησίᾳ λαλεῖ καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν· μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; **27** ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχηται οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. **28** ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδασκῶν ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων· Κάμῃ οἶδατε καὶ οἶδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐστὶν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἶδατε· **29** ἐγὼ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι κάκεινός με ἀπέστειλεν. **30** ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. **31** Ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· Ὁ χριστὸς ὅταν ἔλθῃ ἄλλοι μὴ πλείονα ἄλλοι ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν;

32 Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὑπηρέτας ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. **33** εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἐτι ἄλλο μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. **34** Ζητήσατέ με καὶ οὐχ εὐρήσατέ, καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. **35** εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλληνας; **36** τίς ἐστὶν ὁ λόγος οὗτος;

7:19 δέδωκεν NIV RP] ἔδωκεν WH Treg 20 ὄχλος WH Treg NIV] + καὶ εἶπεν RP 23 λαμβάνει Treg NIV RP] + ὁ WH 24 κρίνετε WH Treg NIV] κρίνατε RP 26 ἐστὶν WH Treg NIV] + ἀληθῶς RP 31 ἐκ τοῦ ὄχλου δὲ πολλοὶ WH Treg NIV] Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου RP • ἔλεγον WH Treg NIV] + ὅτι RP • μὴ WH Treg NIV] μήτι RP • σημεῖα WH Treg NIV] + τούτων RP 32 οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὑπηρέτας WH Treg NIV] ὑπηρέτας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς RP 33 χρόνον μικρὸν WH Treg NIV] μικρὸν χρόνον RP 34 εὐρήσατέ Treg RP] + με WH NIV 36 ὁ λόγος οὗτος WH Treg NIV] οὗτος ὁ λόγος RP

ὄν εἶπε· Ζητήσετέ με καὶ οὐχ ἵεῦρήσετέ, καὶ ὅπου εἰμί ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς εἰστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξεν λέγων· Ἐάν τις διψᾷ ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. 38 ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρέουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος ἃ οὐκ ἐμελλον λαμβάνειν οἱ ἁπιστεύσαντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν ἁ πνεῦμα, ὅτι Ἰησοῦς ἁ οὐδέπω ἐδοξάσθη.

40 Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἁ ἀκούσαντες ἁ τῶν λόγων τούτων ἁ ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· 41 ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν ὁ χριστός· ἁ οἱ δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστός ἔρχεται; 42 ἁ οὐχ ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλέεμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαυὶδ, ἁ ἔρχεται ὁ χριστός; 43 σχίσμα οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι᾽ αὐτόν. 44 τινὲς δὲ ἦθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ᾽ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐτόν τὰς χεῖρας.

45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46 ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐδέποτε ἐλάλησεν οὕτως ἁ ἄνθρωπος. 47 ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48 μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἡ ἐκ τῶν Φαρισαίων; 49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἁ ἐπάρατοὶ εἰσιν. 50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἔλθων πρὸς αὐτόν ἁ πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν· 51 Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον ἐάν μὴ ἀκούσῃ ἁ πρῶτον παρ᾽ αὐτοῦ ἁ καὶ γινῶ τί ποιεῖ; 52 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν

7:36 εὔρήσετέ Treg RP] + με WH NIV 39 οὐ WH Treg RP] ὁ NIV • πιστεύσαντες WH Treg NIV] πιστεύοντες RP • πνεῦμα WH NA] + ἅγιον Treg RP; + δεδομένον NIV • οὐδέπω NIV RP] οὐπω WH Treg 40 Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν WH Treg NIV] Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου RP • τῶν λόγων τούτων WH Treg NIV] τὸν λόγον RP • ἔλεγον Treg NIV RP] + ὅτι WH 41 οἱ δὲ WH Treg NIV] Ἄλλοι RP 42 οὐχ WH Treg NIV] Οὐχὶ RP • ἔρχεται ὁ χριστός WH Treg NIV] ὁ χριστός ἔρχεται RP 43 ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ WH Treg NIV] ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο RP 44 ἐπέβαλεν NIV RP] ἔβαλεν WH Treg 46 ἐλάλησεν οὕτως WH Treg NIV] οὕτως ἐλάλησεν RP • ἄνθρωπος WH NIV] + ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος Treg RP 49 ἐπάρατοὶ WH Treg NIV] ἐπικατάρτατοὶ RP 50 ἐλθὼν WH Treg NIV] + νυκτὸς RP • πρότερον WH Treg] τὸ πρότερον NIV; - RP 51 πρῶτον παρ᾽ αὐτοῦ WH Treg NIV] παρ᾽ αὐτοῦ πρότερον RP

αὐτῶ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐραύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἔκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης ὅκ ἔγειρεται.

8:12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἔλάλησεν ὁ Ἰησοῦς λέγων· Ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἔμοι οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. **13** εἶπον οὖν αὐτῶ οἱ Φαρισαῖοι· Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. **14** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Κὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστὶν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι ἢ ποῦ ὑπάγω. **15** ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. **16** καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἄληθινή ἐστὶν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. **17** καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστὶν. **18** ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. **19** ἔλεγον οὖν αὐτῶ· Ποῦ ἐστὶν ὁ πατήρ σου; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾗδετε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾗδετε. **20** ταῦτα τὰ ῥήματα ἔλάλησεν ἐν

7:52 ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης WH Treg NIV] προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας RP • ἐγειρεται WH Treg NIV] ἐγγέρειται RP; + 7:53–8:11 RP: 53 καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· 8:1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. 2 Ὁρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. 3 ἄγουσιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ καταλήφθεισαν· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, 4 λέγουσιν αὐτῶ, πειράζοντες· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπ' αὐτοφόρῳ μοιχευομένη. 5 ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν, μὴ προσποιούμενος. 7 ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτον ἐπ' αὐτὴν τὸν λίθον βαλέτω. 8 καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 9 οἱ δὲ, ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ οὔσα. 10 ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδὲνα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν αὐτῇ· Ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατηγοροῖ σου; Οὐδεὶς σε κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδεὶς, κύριε. εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ ἐγὼ σε κρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἀμάρτανε. **8:12** ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς WH Treg NIV] ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν RP • ἐμοὶ NIV RP] μοι WH Treg **14** ἢ WH Treg NIV] καὶ RP **16** ἀληθινή WH Treg NIV] ἀληθής RP **19** ἂν ᾗδετε WH Treg NIV] ᾗδετε ἂν RP **20** ἐλάλησεν WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP

τῷ γαζοφυλακίῳ διδασκῶν ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

21 Εἶπεν οὖν πάλιν ἰαυτοῖς· Ἐγὼ ὑπάγω καὶ ζητήσετε με, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτία ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. **22** ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Μῆτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν ὅτι λέγει· Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; **23** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμὶ· ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου ἔστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. **24** εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν. **25** ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Σὺ τίς εἶ; ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν; **26** πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστίν, ἀγὰρ ἂ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ ταῦτα ἰαλαλῶ εἰς τὸν κόσμον. **27** οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. **28** εἶπεν ἰαυτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ ταῦτα λαλῶ. **29** καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφήκέν με ἰαμόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. **30** ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 Ἐλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους· Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ, **32** καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. **33** ἀπεκρίθησαν ἰαπρὸς αὐτόν· Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι Ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν δοῦλός ἐστιν τῆς ἀμαρτίας· **35** ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ἰαὸ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. **36** ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. **37** οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με

8:21 αὐτοῖς WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP **23** ἔλεγεν WH Treg NIV] εἶπεν RP • τούτου τοῦ κόσμου WH Treg NIV] τοῦ κόσμου τούτου RP **25** εἶπεν WH Treg NIV] Καὶ εἶπεν RP • ὅτι WH **26** λαλῶ WH Treg NIV] λέγω RP **28** οὖν WH Treg NIV] + αὐτοῖς RP NA • πατήρ WH Treg NIV] + μου RP **29** μόνον WH Treg NIV] ὁ πατήρ RP **33** πρὸς αὐτόν WH Treg NIV] αὐτῷ RP **35** ὁ WH Treg RP NA] + δὲ NIV

ἀποκτείναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. **38** ἄ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῶ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἄ ἠκούσατε ἄ παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε.

39 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῶ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστίν. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἔστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἔποιεῖτε· **40** νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτείναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα ἣν ἠκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. **41** ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ἔειπαν αὐτῶ· Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα ἓνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. **42** ἔειπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν ἠγαπᾶτε ἄν ἐμέ, ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἦκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. **43** διὰ τί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. **44** ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐκ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῶ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστίν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. **45** ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστευετέ μοι. **46** τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; ἔει ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστευετέ μοι; **47** ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ.

48 Ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῶ· Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρίτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; **49** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. **50** ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. **51** ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. **52** ἔειπον αὐτῶ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραάμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσῃται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα· **53** μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; **54** ἀπεκρίθη

8:38 ἄ ἐγὼ WH Treg NIV] Ἐγὼ δ RP • πατρὶ WH Treg NIV] + μου RP • ἄ ἠκούσατε WH Treg NIV] ὃ ἐώρακατε RP • τοῦ πατρὸς WH Treg NA] + ὑμῶν NIV; τῶ πατρὶ ὑμῶν RP **39** ἔστε WH Treg NA] ἦτε NIV RP • ἐποιεῖτε Treg NIV RP] ποιεῖτε WH **41** εἶπαν WH Treg NIV] + οὖν RP NA • οὐ γεγεννήμεθα NIV RP] οὐκ ἐγεννήθημεν WH Treg **42** εἶπεν WH Treg NIV] + οὖν RP **44** οὐκ ἔστηκεν WH NIV] οὐχ ἔστηκεν Treg RP **46** εἰ WH Treg NIV] + δὲ RP **48** Ἀπεκρίθησαν WH Treg NIV] + οὖν RP **51** ἐμὸν λόγον WH Treg NIV] λόγον τὸν ἐμόν RP **52** εἶπον WH Treg] + οὖν NIV RP **53** σεαυτὸν WH Treg NIV] + σὺ RP

Ἰησοῦς· Ἐὰν ἐγὼ ἠδοξάσω ἑμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδὲν ἐστίν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ἡμῶν ἐστίν, **55** καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὁμοιος ἡμῖν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα αὐτόν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. **56** Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν καὶ ἐχάρη. **57** εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; **58** εἶπεν ἡ αὐτοῖς Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί. **59** ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

9:1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. **2** καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ῥαββί, τίς ἡμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ; **3** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὔτε οὗτος ἡμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ. **4** ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται νῦν ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. **5** ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. **6** ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαὶ καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισεν ἡ αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, **7** καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὑπάγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ (ὃ ἐρμηνεύεται Ἀπεσταλμένος). ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. **8** οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτόν τὸ πρότερον ὅτι ἡ προσαίτης ἦν ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαίτων; **9** ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον· Οὐχί, ἀλλὰ ὁμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγὼ εἰμι. **10** ἔλεγον οὖν αὐτῷ· Πῶς ἠνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; **11** ἀπεκρίθη ἡ ἐκεῖνος· Ὁ ἄνθρωπος ὃς λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶπέν μοι ἡ ὅτι

8:54 **δοξάσω** WH Treg NIV] **δοξάζω** RP • **ἡμῶν** Treg NIV RP] **ὑμῶν** WH **55** **ὑμῖν** WH Treg NIV] **ὑμῶν** RP **58** **αὐτοῖς** WH Treg NIV] + ὁ RP **59** **ιεροῦ** WH Treg NIV] + διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν καὶ παρῆγεν οὕτως RP **9:4** **ἡμᾶς** WH Treg NIV] Ἐμὲ RP **6** **ἐπέχρισεν** Treg NIV RP] ἐπέθηκεν WH • **αὐτοῦ** WH Treg NIV] – RP • **ὀφθαλμούς** WH Treg NIV] + τοῦ τυφλοῦ RP **8** **προσαίτης** WH Treg NIV] τυφλὸς RP **9** **ἔλεγον Οὐχί ἀλλὰ** WH Treg NIV] δὲ ὅτι RP **10** **Πῶς** Treg RP] + οὖν WH NIV **11** **ἐκεῖνος** WH Treg NIV] + καὶ εἶπεν RP • **Ὁ ἄνθρωπος ὃς** WH Treg NIV] Ἄνθρωπος RP • **ὅτι** WH Treg NIV] – RP

“Υπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι· ἀπελθὼν ἴσῃ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα.
12 καὶ εἶπαν ἑαυτῶν· Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; λέγει· Οὐκ οἶδα.

13 Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους τὸν ποτε τυφλόν. **14** ἦν δὲ σάββατον ἐν ἡμέρᾳ τὸν πληθὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. **15** πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. **16** ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Ὁὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. **17** λέγουσιν ἴσῃ τυφλῷ πάλιν· Τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνέωξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν.

18 Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος **19** καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; **20** ἀπεκρίθησαν ἴσῃ οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν· Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. **21** πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἶδαμεν, ἢ τίς ἠνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· αὐτὸν ἐρωτήσατε, ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. **22** ταῦτα εἶπαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους, ἦδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. **23** διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν ὅτι Ἠλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐπερωτήσατε.

24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου ὃς ἦν τυφλὸς καὶ εἶπαν αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς

9:12 τὸν WH Treg NIV | τὴν κολουμβήθραν τοῦ RP • ἴσῃ WH Treg NIV | δὲ RP **12** καὶ εἶπαν WH Treg NIV | εἶπον οὖν RP **14** ἐν ἡμέρᾳ WH Treg NIV | ὅτε RP **16** Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος WH Treg NIV | Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν παρὰ τοῦ θεοῦ RP • ἄλλοι Treg RP] + δὲ WH NIV **17** οὖν WH Treg NIV] – RP • Τί σὺ WH Treg NIV | Σὺ τί RP **18** ἦν τυφλὸς WH Treg NIV | τυφλὸς ἦν RP • τοῦ ἀναβλέψαντος WH Treg RP NA] – NIV **19** βλέπει ἄρτι WH Treg NIV | ἄρτι βλέπει RP **20** οὖν WH Treg NIV | δὲ αὐτοῖς RP **21** αὐτὸν ἐρωτήσατε ἡλικίαν ἔχει WH Treg NIV | αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει αὐτὸν ἐρωτήσατε RP **23** ἐπερωτήσατε WH NIV | ἐρωτήσατε Treg RP **24** τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου WH Treg NIV | ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον RP • οὗτος ὁ ἄνθρωπος WH NIV | ὁ ἄνθρωπος οὗτος Treg RP

ἐστίν. **25** ἀπεκρίθη οὖν ἑκεῖνος· Εἰ ἁμαρτωλὸς ἐστίν οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. **26** εἶπον ὁὖν αὐτῶ· Τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; **27** ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη καὶ οὐκ ἤκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; **28** ἔλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπον· Σὺ μαθητῆς εἶ ἑκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωϋσέως ἐσμὲν μαθηταί· **29** ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι Μωϋσεὶ λελάληκεν ὁ θεός, τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. **30** ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν τούτῳ γὰρ τὸ θαυμαστόν ἐστίν ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. **31** οἶδαμεν ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ἢ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ τούτου ἀκούει. **32** ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἤκούσθη ὅτι ἠνέωξέν τις ὀφθαλμούς τυφλοῦ γεγεννημένου. **33** εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. **34** ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῶ· Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἦκουσεν Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὐρῶν αὐτὸν εἶπεν· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; **36** ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Καὶ τίς ἐστίν, κύριε, ἵνα πιστεῦσω εἰς αὐτόν; **37** εἶπεν αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς· Καὶ ἐώρακας αὐτὸν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. **38** ὁ δὲ ἔφη· Πιστεύω, κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῶ. **39** καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. **40** Ἦκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῶ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν; **41** εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι Βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

10:1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν ἐκεῖνος κλέπτῃς ἐστίν καὶ ληστής·

9:25 ἐκεῖνος WH Treg NIV] + καὶ εἶπεν RP **26** οὖν αὐτῶ WH Treg NIV] δὲ αὐτῶ πάλιν RP **28** ἐλοιδόρησαν RP] καὶ ἐλοιδόρησαν WH NIV; οἱ δὲ ἐλοιδόρησαν Treg • μαθητῆς εἶ WH Treg NIV] εἶ μαθητῆς RP **30** τούτῳ γὰρ τὸ WH Treg NIV] γὰρ τούτῳ RP **31** οἶδαμεν WH Treg NIV] + δὲ RP • ἁμαρτωλῶν ὁ θεός NIV RP] ὁ θεὸς ἁμαρτωλῶν WH Treg **35** Ἦκουσεν WH NIV] + ὁ Treg RP • εἶπεν WH NIV] + αὐτῶ Treg RP • ἀνθρώπου WH NIV] θεοῦ Treg RP **37** εἶπεν WH Treg NIV] + δὲ RP **40** ἤκουσαν WH Treg NIV] Καὶ ἤκουσαν RP • μετ' αὐτοῦ ὄντες WH Treg NIV] ὄντες μετ' αὐτοῦ RP **41** ἢ WH Treg NIV] + οὖν RP

2 ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶν τῶν προβάτων. **3** τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει καὶ τὰ ἴδια πρόβατα ἡ φωνῆ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. **4** ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ. **5** ἄλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσουσιν ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὴν φωνὴν. **6** ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

7 Εἶπεν οὖν πάλιν ἡ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. **8** πάντες ὅσοι ἤλθον πρὸ ἐμοῦ κλέπται εἰσὶν καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. **9** ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ σωθήσεται καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὐρήσει. **10** ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἤλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὴν ἔχωσιν.

11 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. **12** ὁ μισθωτὸς καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφήσιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει— καὶ ὁ λύκος ἀρπάξει αὐτὰ καὶ σκορπίζει— **13** ὅτι μισθωτὸς ἐστὶν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. **14** ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκουσί με τὰ ἐμὰ, **15** καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ καὶ ἐγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. **16** καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐτῆς ταύτης· ἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσονται μία ποίμνη, εἰς ποίμνην. **17** διὰ τοῦτο με ὁ πατήρ ἀγαπᾷ ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. **18** οὐδεὶς αἶρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρὸς μου.

10:3 φωνῆ WH Treg NIV | καλεῖ RP **4** ὅταν WH Treg NIV | Καὶ ὅταν RP • πάντα WH Treg NIV | πρόβατα RP **5** ἀκολουθήσουσιν WH Treg NIV | ἀκολουθήσωσιν RP **6** ἦν WH NIV RP | ἦ Treg **7** αὐτοῖς Treg RP] – WH NIV • ὅτι NIV RP] – WH Treg **8** πρὸ ἐμοῦ WH Treg NIV] – RP **12** μισθωτὸς WH NIV] + δέ Treg RP • ἔστιν WH Treg NIV] εἰσιν RP • σκορπίζει WH Treg NIV] + τὰ πρόβατα RP **13** ὅτι WH Treg NIV] Ὅδε μισθωτὸς φεύγει ὅτι RP **14** γινώσκουσί με τὰ ἐμὰ WH Treg NIV] γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν RP **16** δεῖ με WH Treg NIV] με δεῖ RP • γενήσονται WH Treg NIV] γενήσεται RP **17** με ὁ πατήρ WH Treg NIV] ὁ πατήρ με RP **18** αἶρει Treg NIV RP] ἤρεν WH

19 Ῥσχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαινεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἄνοιξαι;

22 Ἐγένετο Ῥ τότε τὰ ἐγκαίνια ἐν Ῥ τοῖς Ἱεροσολύμοις· Ῥ χειμῶν ἦν, 23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Ῥ τοῦ Σολομῶνος. 24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ῥ Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. 25 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἴπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλὰ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε, Ῥ ὅτι οὐκ ἔστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν Ῥ ἐμῶν. 27 τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου Ῥ ἀκούουσιν, καὶ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28 καὶ γὰρ Ῥ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἄρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. 29 ὁ πατήρ μου Ῥ δὲδωκέν Ῥ μοι Ῥ πάντων μείζων Ῥ ἔστιν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἄρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Ῥ πατρὸς. 30 ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἔσμεν.

31 Ἐβάστασαν Ῥ οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πολλὰ Ῥ ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν Ῥ ἐκ τοῦ Ῥ πατρὸς· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον Ῥ ἐμὲ λιθάζετε; 33 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ῥ Ἰουδαῖοι· Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν Ῥ ὅτι Ῥ Ἐγὼ εἶπα· Θεοὶ ἔστε; 35 εἰ ἐκείνους εἶπεν θεοὺς πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἢ γραφῆ, 36 ὃν ὁ πατήρ

10:19 Ῥσχίσμα WH Treg NIV] + οὖν RP 21 ἄλλοι WH Treg RP NA] + δὲ NIV • ἀνοιξαι WH Treg NIV] ἀνοίγειν RP 22 τότε WH NIV] δὲ Treg RP • τοῖς WH Treg NIV] – RP • χειμῶν WH Treg NIV] καὶ χειμῶν RP 23 τοῦ WH Treg NIV] – RP 26 ὅτι οὐκ WH Treg NIV] οὐ γάρ RP • ἐμῶν WH Treg NIV] + καθὼς εἶπον ὑμῖν RP 27 ἀκούουσιν WH Treg NIV] ἀκούει RP 28 δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον WH Treg NIV] ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς RP 29 δ WH Treg NA] δς NIV RP • μοι WH Treg RP NA] + αὐτὰ NIV • πάντων μείζων Holmes WH^{margin}] πάντων μείζον WH Treg NA; μείζων πάντων NIV RP • πατήρ WH NIV] + μου Treg RP 31 οὖν Treg RP] – WH NIV 32 ἔργα καλὰ ἔδειξα ὑμῖν NIV] καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν Treg RP; ἔργα ἔδειξα ὑμῖν καλὰ WH • πατήρ WH NIV] + μου Treg RP • ἐμὲ λιθάζετε WH Treg NIV] λιθάζετε ἐμὲ RP 33 Ἰουδαῖοι WH Treg NIV] + λέγοντες RP 34 ὅτι WH Treg NIV] – RP

ἤγιασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον ὑμεῖς λέγετε ὅτι Βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον· Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι· **37** εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετε μοι· **38** εἰ δὲ ποιῶ, κὰν ἐμοὶ μὴ πιστεῦητε τοῖς ἔργοις ἢ πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ ἢ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ καγὼ ἐν ἑτῷ πατρί᾽. **39** ἐζήτουν οὖν ἢ πάλιν αὐτὸν ἢ πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ. **41** καὶ πολλοὶ ἤλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. **42** καὶ ἢ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ᾽.

11:1 Ἦν δὲ τις ἀσθενῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. **2** ἦν δὲ ἢ Μαριάμ ἢ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρω καὶ ἐκμάζασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. **3** ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι· Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. **4** ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ δι᾽ αὐτῆς. **5** ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. **6** ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας· **7** ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς· Ἔγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. **8** λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; **9** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκα ἢ ὥραί εἰσιν ἢ τῆς ἡμέρας; ἐὰν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· **10** ἐὰν δὲ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. **11** ταῦτα εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται, ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. **12** εἶπαν οὖν οἱ μαθηταί ἢ αὐτῷ· Κύριε, εἰ κεκοίμηται σωθήσεται. **13** εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὑπνου λέγει. **14** τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανεν, **15** καὶ χαίρω δι᾽ ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· ἀλλὰ ἔγωμεν πρὸς αὐτόν.

10:38 πιστεύετε WH Treg NIV] πιστεύσατε RP • γινώσκητε WH Treg NIV] πιστεύσητε RP • τῷ πατρί WH Treg NIV] αὐτῷ RP **39** πάλιν αὐτὸν Treg RP] αὐτὸν πάλιν WH NIV **42** πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ WH Treg NIV] ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν RP **11:2** Μαριάμ WH Treg NIV] Μαρία RP **9** ὥραί εἰσιν WH Treg NIV] εἰσιν ὥραί RP **12** αὐτῷ WH Treg NIV] αὐτοῦ RP

16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς· Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. **18** ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. **19** πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὴν Μάρθαν καὶ Μαριάμ ἵνα παραμυθῶσονται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. **20** ἡ οὖν Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. **21** εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς ᾧδε οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου· **22** καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοὶ ὁ θεός. **23** λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. **24** λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα· Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. **25** εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ καὶ ἀποθάνῃ ζήσεται, **26** καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα· πιστεύεις τοῦτο; **27** λέγει αὐτῷ· Ναί, κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

28 Καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριάμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα εἰποῦσα· Ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. **29** ἐκείνη δὲ ὡς ἤκουσεν ἡ γέρονθ ταχὺ καὶ ἦρχετο πρὸς αὐτόν· **30** οὕτω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. **31** οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριάμ ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. **32** ἡ οὖν Μαριάμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ· Κύριε,

11:17 ἡδη ἡμέρας WH Treg NIV] ἡμέρας ἡδη RP **18** ἡ Treg NIV RP] – WH **19** πολλοὶ δὲ WH Treg NIV] καὶ πολλοὶ RP • τὴν WH Treg NIV] τὰς περὶ RP • Μαριάμ WH Treg NIV] Μαρίαν RP • ἀδελφοῦ WH Treg NIV] + αὐτῶν RP **20** Μαρία Treg RP] Μαριάμ WH NIV **21** ἡ WH Treg NIV] – RP • τὸν Treg NIV RP] – WH • οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου WH Treg NIV] ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει RP **22** καὶ WH Treg] ἀλλὰ καὶ NIV RP **24** ἡ WH Treg NIV] – RP **28** τοῦτο WH Treg NIV] ταῦτα RP • Μαριάμ WH Treg NIV] Μαρίαν RP **29** δὲ WH Treg NIV] – RP • ἡγέρθη WH Treg NIV] ἐγείρεται RP • ἦρχετο WH Treg NIV] ἔρχεται RP **30** ἔτι WH Treg NIV] – RP **31** Μαριάμ WH Treg NIV] Μαρίαν RP • δόξαντες WH Treg NIV] λέγοντες RP **32** Μαριάμ WH Treg NIV] Μαρία RP • ἦν WH Treg NIV] + ὁ RP • πρὸς WH Treg NIV] εἰς RP

εἰ ἢς ὧδε οὐκ ἂν ἴμου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. **33** Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, **34** καὶ εἶπεν· Ποῦ θεθείκατε αὐτόν; λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. **35** ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. **36** ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι· Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. **37** τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν· Οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;

38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. **39** λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα· Κύριε, ἤδη ὄζει, τεταρταῖος γάρ ἐστιν. **40** λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ἵψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; **41** ἦσαν οὖν τὸν λίθον. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρην τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν· Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου, **42** ἐγὼ δὲ ἤδην ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περισσῶτα εἶπον, ἵνα πιστεῦσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. **43** καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. **44** ἔξῃλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Λύσατε αὐτόν καὶ ἄφετε αὐτόν ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριάμ καὶ θεασάμενοι ἃ ἔποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. **46** τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπήλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἃ ἔποίησεν Ἰησοῦς. **47** συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιοῦμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; **48** ἐὰν ἀφῶμεν αὐτόν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. **49** εἷς δὲ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, **50** οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρεי ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. **51** τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ

11:32 μου ἀπέθανεν WH Treg NIV] ἀπέθανεν μου RP **39** τετελευτηκότος WH NIV] τελευτηκότος Treg; τεθνηκός RP **40** ὄψῃ WH Treg NIV] ὄψει RP **41** λίθον WH Treg NIV] + οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κειμένος RP **44** ἐξῃλθεν WH Treg NIV] Καὶ ἐξῃλθεν RP • αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Treg NIV RP] ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς WH • αὐτόν WH Treg NIV] – RP **45** Μαριάμ WH Treg NIV] Μαρίαν RP • ἡ RP NIV] ὁ WH Treg • ἐποίησεν WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP **46** ἐποίησεν WH Treg NIV] + ὁ RP **47** ποιεῖ σημεῖα WH Treg NIV] σημεῖα ποιεῖ RP **50** λογίζεσθε WH Treg NIV] διαλογίζεσθε RP • ὑμῖν WH Treg NIV] ἡμῖν RP

ένιαυτοῦ ἐκεῖνου ἐπροφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, **52** καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. **53** ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἔβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ὁ οὖν Ἰησοῦς οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπήλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κακεί ἔμεινεν μετὰ τῶν μαθητῶν.

55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτοῦς. **56** ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; **57** δεδώκεισαν ἄρα οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔντολὰς ἵνα ἐάν τις γνῶ ποῦ ἐστὶν μνηύση, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12:1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Ἰακώβος, ὃν ἠγείρειν ἐκ νεκρῶν Ἰησοῦς. **2** ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει, ὃ δὲ Ἰακώβος εἷς ἦν ἐκ τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. **3** ἡ οὖν Μαριάμ λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. **4** λέγει δὲ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὃ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· **5** Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; **6** εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. **7** εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό. **8** τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.

11:53 ἐβουλεύσαντο WH Treg NIV | συνεβουλεύσαντο RP **54** Ὁ οὖν Ἰησοῦς WH Treg NIV | Ἰησοῦς οὖν RP • ἐμεινεν WH Treg NIV | διέτριβεν RP • μαθητῶν WH Treg NIV | + αὐτοῦ RP **57** δὲ WH Treg NIV | + καὶ RP • ἐντολὰς WH Treg NIV | ἐντολήν RP **12:1** Ἰακώβος WH NIV | + ὁ τεθηκώς Treg RP • Ἰησοῦς WH NIV | ὁ Ἰησοῦς Treg; – RP **2** ἐκ WH Treg NIV | – RP **3** Μαριάμ WH Treg NIV | Μαρία RP **4** δὲ WH NIV | οὖν Treg RP • Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ WH Treg | Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ NIV; εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης RP **6** ἔχων WH Treg NIV | εἶχεν καὶ RP **7** ἵνα WH Treg NIV | – RP • τηρήσῃ WH Treg NIV | τετήρηκεν RP

9 Ἔγνω Ἦ οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. **10** ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, **11** ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπήγγον τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῆ ἑπαύριον Ἦ ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτὴν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἦ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, **13** ἔλαβον τὰ βαῖα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ Ἦ ἐκραύγαζον· Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, Ἦ καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. **14** εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἐστίν γεγραμμένον· **15** Μὴ φοβοῦ, θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. **16** Ἦ ταῦτα οὐκ ἔγνωσαν Ἦ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. **17** ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. **18** διὰ τοῦτο Ἦ καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος ὅτι Ἦ ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποικέναι τὸ σημεῖον. **19** οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ Ἦ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ Ἦ Ἕλληνές τινες Ἦ ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· **21** οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαιδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. **22** ἔρχεται Ἦ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· Ἦ ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος Ἦ καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. **23** ὁ δὲ Ἰησοῦς Ἦ ἀποκρίνεται αὐτοῖς λέγων· Ἦ Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. **24** ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. **25** ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ Ἦ ἀπολλύει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. **26** ἐὰν ἐμοί

12:9 οὖν Treg RP] + ὁ WH NIV **12** Ἦ WH NIV] – Treg RP • Ἦ NIV] – WH Treg RP **13** ἐκραύγαζον WH Treg NIV] ἐκραζον RP • καὶ ὁ WH Treg NIV] – RP **16** ταῦτα WH Treg NIV] + δὲ RP • αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ WH NIV] οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Treg RP **18** καὶ WH RP NA] – Treg NIV • ἤκουσαν WH Treg NIV] ἤκουσεν RP **19** κόσμος WH Treg RP NA] + ὄλος NIV **20** Ἦ Ἕλληνές τινες WH Treg NIV] τινες Ἕλληνές RP **22** ὁ WH Treg NIV] – RP • ἔρχεται WH Treg NIV] καὶ πάλιν RP • καὶ WH Treg NIV] – RP **23** ἀποκρίνεται WH Treg NIV] ἀπεκρίνατο RP **25** ἀπολλύει WH Treg NIV] ἀπολέσει RP

ῥ τις διακονῆ) ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· ῥ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῆ τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται, καὶ τί εἶπω; πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἤλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. 28 πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. ἤλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29 ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἑστῶς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον· ῥ ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη ῥ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· ῥ Οὐ δι' ἐμέ ῥ ἡ φωνὴ αὕτη) γέγονεν ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου, νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. 32 καὶ γὰρ ῥ ἐάν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύνω πρὸς ἐμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίων ποιῶ θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη ῥ οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος· ῥ Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς ῥ λέγεις σὺ ῥ ῥ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ῥ Ἰησοῦς· ῥ Ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ῥ ἐν ὑμῖν) ἐστίν. περιπατεῖτε ῥ ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ῥ ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ, καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ῥ ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεῦτε εἰς τὸ φῶς, ῥ ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ῥ ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. 37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, 38 ῥ ἵνα ὁ λόγος ῥ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῆ) ὃν εἶπεν· Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίον κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεῦναι ὅτι πάλιν εἶπεν ῥ Ἡσαΐας· 40 Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ῥ ἐπώρωσεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ῥ ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ ῥ στραφῶσιν, καὶ ῥ ἰάσομαι αὐτούς. 41 ταῦτα εἶπεν ῥ Ἡσαΐας ῥ ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὁμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ

12:26 τις διακονῆ WH Treg NIV | διακονῆ τις RP • ἐάν WH Treg NIV | καὶ ἐάν RP 30 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Treg NIV RP | καὶ εἶπεν Ἰησοῦς WH • ἡ φωνὴ αὕτη WH Treg NIV | αὕτη ἡ φωνὴ RP 32 ἐάν Treg NIV RP | ἄν WH 34 οὖν WH NIV | – Treg RP • λέγεις σὺ WH Treg NIV] σὺ λέγεις RP • ὅτι WH Treg NIV] – RP 35 ἐν ὑμῖν WH Treg NIV] μεθ' ὑμῶν RP • ὡς WH Treg NIV] ἕως RP 36 ὡς WH Treg NIV] ῥ ἕως RP • ἐλάλησεν WH Treg NIV] + ὁ RP 40 ἐπώρωσεν WH Treg NIV] πεπώρωκεν RP • στραφῶσιν WH Treg NIV] ἐπιστραφῶσιν RP • ἰάσομαι WH Treg NIV] ἰάσωμαι RP 41 ὅτι WH Treg NIV] ὅτε RP

ὠμολόγουν ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται, **43** ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμψαντά με, **45** καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. **46** ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη. **47** καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ ἴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν, οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. **48** ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ· **49** ὅτι ἐγὼ ἐξ ἔμαντοῦ οὐκ ἐλάλησα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολήν ἔδεδωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. **50** καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν. ἃ οὖν ἔγὼ λαλῶ, καθὼς εἶρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

13:1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῆ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. **2** καὶ δείπνου ἴγνιόμενου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτου, **3** εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς τὸν θεὸν ὑπάγει, **4** ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν τὰ ἱμάτια καὶ λαβῶν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν· **5** εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος. **6** ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον. ἔλεγει ἑαυτῷ· Κύριε, σὺ μου νίπτεις τοὺς πόδας; **7** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. **8** λέγει αὐτῷ Πέτρος· Οὐ μὴ νίψῃς ἑμοὺ τοὺς πόδας· εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ· Ἐὰν μὴ νίψῃς σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. **9** λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. **10** λέγει αὐτῷ

12:47 φυλάξῃ WH Treg NIV | πιστεύσῃ RP **49** δέδωκεν WH Treg NIV | ἔδωκεν RP **50** ἐγὼ λαλῶ WH Treg NIV | λαλῶ ἐγὼ RP **13:1** ἦλθεν WH Treg NIV | ἐλήλυθεν RP **2** γινομένου WH Treg NIV | γενομένου RP • ἵνα παραδοῖ αὐτόν Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκ. WH Treg NIV | Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκ. ἵνα αὐτόν παραδῶ RP • Ἰσκαριώτου NIV RP | Ἰσκαριώτης WH Treg **3** εἰδὼς WH Treg NIV | + ὁ Ἰησοῦς RP • ἔδωκεν WH Treg NIV | δέδωκεν RP **6** λέγει WH Treg NIV | καὶ λέγει RP • αὐτῷ WH NIV | + ἐκεῖνος Treg RP **8** μου τοὺς πόδας WH Treg NIV | τοὺς πόδας μου RP • Ἰησοῦς αὐτῷ WH Treg NIV | αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς RP

Ἦ οἱ Ἰησοῦς· Ὁ λελουμένος ἴσχυει χρεῖαν ἢ εἰ μὴ ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστέ, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. **11** ἦδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν Ἦ οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστέ.

12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν ἢ καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἢ καὶ ἀνέπεσεν ἢ, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· Γινώσχετε τί πεποίηκα ὑμῖν; **13** ὑμεῖς φωνεῖτέ με Ὁ διδάσκαλος καὶ Ὁ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ. **14** εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· **15** ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. **16** ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. **17** εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἐστέ ἐάν ποιῆτε αὐτά. **18** οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα ἢ τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἢ γραφὴ πληρωθῇ· Ὁ τρώγων ἢ μου τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμέ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. **19** ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ἢ πιστεῦσητε ὅταν γένηται ἢ ὅτι ἐγὼ εἰμι. **20** ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων ἢ ἄν τινα πέμψω ἐμέ λαμβάνει, ὁ δὲ ἐμέ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν ἢ ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἔμαρτύρησεν καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. **22** ἢ ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταὶ ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. **23** ἢ ἄνακείμενος εἷς ἢ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς· **24** νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος ἢ πυθέσθαι τίς ἄν εἴη ἢ περὶ οὗ λέγει. **25** ἢ ἀναπεσῶν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστιν; **26** ἢ ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· Ἐκεῖνός ἐστιν ἢ ἐγὼ ἢ βάρψω τὸ ψωμίον ἢ καὶ δώσω αὐτῷ ἢ· βάρψας οὖν ἢ τὸ ἢ ψωμίον δίδωσιν Ἰουδα Σίμωνος ἢ Ἰσκαριώτου.

13:10 ὁ Treg NIV RP] – WH • οὐκ ἔχει χρεῖαν WH Treg NIV] οὐ χρεῖαν ἔχει RP • εἰ μὴ WH Treg NIV] ἢ RP **11** ὅτι WH Treg NIV] – RP **12** καὶ WH Treg RP NA] – NIV • καὶ ἀνέπεσεν WH Treg NIV] ἀναπεσῶν RP **18** τίνας WH Treg NIV] οὗς RP • μου WH Treg NIV] μετ' ἐμοῦ RP **19** πιστεῦσητε ὅταν γένηται NIV] πιστεῦητε ὅταν γένηται WH Treg; ὅταν γένηται πιστεῦσητε RP **20** ἄν WH Treg NIV] ἐάν RP **21** ὁ NIV RP] – WH Treg **22** ἔβλεπον WH NIV] + οὖν RP Treg **23** ἢ WH Treg NIV] + δὲ RP • ἐκ WH Treg NIV] – RP **24** πυθέσθαι τίς ἄν εἴη NIV RP] καὶ λέγει αὐτῷ Εἶπε τίς ἐστιν WH Treg **25** ἀναπεσῶν WH Treg] ἀναπεσῶν οὖν NIV; ἐπιπεσῶν δὲ RP **26** ἀποκρίνεται Treg NIV RP] + οὖν WH • βάρψω WH Treg NIV] βάρψας RP • καὶ δώσω αὐτῷ WH Treg NIV] ἐπίδωσω RP • βάρψας οὖν WH Treg NIV] καὶ ἐμβάρψας RP • ψωμίον NIV RP] + λαμβάνει καὶ WH Treg NA • Ἰσκαριώτου WH Treg NIV] Ἰσκαριώτη RP

27 και μετὰ τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ Ἦ Ἰησοῦς· Ὁ ποιεῖς ποιήσον τάχιον. **28** τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· **29** τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον ἔειχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἦ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. **30** λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἔξῆλθεν εὐθύς· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε Ἦ οὖν ἐξῆλθεν Ἦ λέγει Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ· **32** εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, Ἦ καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν Ἦ αὐτῷ, καὶ εὐθύς δοξάσει αὐτόν. **33** τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι· ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ὅπου ἔγωγ ὑπάγω Ἦ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. **34** ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. **35** ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἦ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ὅπου ὑπάγω οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, Ἦ ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον· Ἦ. **37** λέγει αὐτῷ Ἦ Πέτρος· Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι Ἦ ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. **38** Ἦ ἀποκρίνεται Ἰησοῦς· Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὔ Ἦ ἀρνήσῃ με τρίς.

14:1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεῦετε εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεῦετε. **2** ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν Ἦ ὅτι πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· **3** καὶ ἐὰν πορευθῶ Ἦ καὶ ἐτοιμάσω Ἦ τόπον ὑμῖν, πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμφομαι ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτόν, ἵνα ὅπου

13:27 ὁ NIV RP] – WH Treg **29** εἶχεν WH Treg NIV] + ὁ RP • ὁ Treg NIV RP] – WH **30** ἐξῆλθεν εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως ἐξῆλθεν RP **31** οὖν WH Treg NIV] – RP • λέγει WH Treg NIV] + ὁ RP **32** εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ Treg NIV RP] – WH • αὐτῷ WH] αὐτῷ Treg NIV; ἑαυτῷ RP **33** ἐγὼ ὑπάγω WH Treg NIV] ὑπάγω ἐγὼ RP **36** ἀπεκρίθη WH Treg NIV] + αὐτῷ ὁ RP; + αὐτῷ NA • ἀκολουθήσεις δὲ ὕστερον WH Treg NIV] ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι RP **37** ὁ WH Treg NIV] – RP • ἀκολουθῆσαι NIV RP] ἀκολουθεῖν WH Treg **38** ἀποκρίνεται WH Treg NIV] Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ RP • ἀρνήσῃ WH Treg NIV] ἀπαρνήσῃ RP **14:2** ὅτι WH Treg NIV] – RP **3** καὶ WH Treg NIV] – RP • τόπον ὑμῖν WH Treg NIV] ὑμῖν τόπον RP

εἰμί ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε. **4** καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. **5** λέγει αὐτῷ Θωμᾶς· Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· Ἐγὼ εἶμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. **7** εἶ ἔγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ἤδειτε. ἂπ' ἄρτι γινώσχετε αὐτὸν καὶ ἐωράκατε αὐτόν.

8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. **9** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἶμι καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἐωρακὼς ἐμὲ ἐώρακεν τὸν πατέρα· πῶς σὺ λέγεις· Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; **10** οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστίν; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ, ὁ δὲ πατὴρ ἐν ἐμοὶ μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. **11** πιστεύετε μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε. **12** ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεινος ποιήσει, καὶ μεῖζονα τούτων ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι. **13** καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. **14** ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου ἐγὼ ποιήσω.

15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσετε. **16** κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν ἵνα ἦ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, **17** τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει· ὑμεῖς γινώσχετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται.

18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. **19** ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε.

14:4 τὴν ὁδόν WH Treg NIV] καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε RP **5** πῶς WH Treg NIV] καὶ πῶς RP • **δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι** NIV RP] οἶδαμεν τὴν ὁδὸν WH Treg **6** ὁ Treg NIV RP] – WH **7** ἐγνώκειτέ WH Treg NIV RP] ἐγνώκατέ NA • ἂν ἤδειτε WH Treg NIV] ἐγνώκειτε ἂν RP; γνώσεσθε NA • ἀπ' WH Treg] καὶ ἀπ' NIV RP • αὐτόν Treg NIV RP] – WH **9** Ἐγὼ εἶμι NIV] Ἐγὼ εἶμι τὸν χρόνον WH Treg RP • πῶς WH NIV] καὶ πῶς Treg RP **10** λέγω WH Treg NIV] λαλῶ RP • πατὴρ WH NIV] + ὁ Treg RP • μένων WH Treg NIV] + αὐτὸς RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] – RP **11** πιστεύετε WH NIV] + μοι Treg RP **12** πατέρα WH Treg NIV] + μου RP **14** με WH NIV RP] – Treg • ἐγὼ Treg NIV RP] τοῦτο WH **15** τηρήσετε WH Treg NIV] τηρήσατε RP **16** ἦ WH Treg] – NIV; + μένη RP • αἰῶνα WH Treg RP] + ἦ NIV **17** γινώσκει WH NIV] + αὐτό Treg RP • ὑμεῖς WH NIV] + δὲ Treg RP • ἔσται NIV RP] ἐστίν WH Treg **19** ζήσετε WH Treg NIV] ζήσεσθε RP

20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ῥ γνώσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν. **21** ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου, καὶ γὰρ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἑμαυτόν. **22** λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης· Κύριε, ῥ τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; **23** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐάν τις ἀγαπᾷ με τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ῥ ποιησόμεθα. **24** ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων· **26** ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ῥ ὑμῖν. **27** εἰρήνην ἀφήμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά μηδὲ δειλιάτω. **28** ἤκουσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με ἐχάρητε ἂν, ῥ ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ ῥ πατήρ μεῖζων μου ἐστιν. **29** καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. **30** οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν, ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων· καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν, **31** ἀλλ' ἵνα γινῶ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ῥ ἐνετείλατο μοι ὁ πατήρ οὕτως ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

15:1 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν· **2** πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν αἶρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον καθαίρει αὐτὸ ἵνα ῥ καρπὸν πλείονα ῥ φέρῃ. **3** ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· **4** μείνατε ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἄφ' ἑαυτοῦ ἐὰν μὴ ῥ μένη ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ ῥ μένητε. **5** ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ οὗτος φέρει καρπὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. **6** ἐὰν μὴ τις ῥ μένη ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ

14:20 γνώσεσθε ὑμεῖς NIV RP] ὑμεῖς γνώσεσθε WH Treg **22** τί WH Treg] καὶ τί NIV RP **23** ποιησόμεθα WH Treg NIV] ποιήσομεν RP **26** ὑμῖν Treg RP] + ἐγὼ WH NIV **28** ὅτι WH Treg NIV] + εἶπον RP • πατήρ WH Treg NIV] + μου RP **31** ἐνετείλατο NIV RP] ἐντολὴν ἔδωκεν WH Treg **15:2** καρπὸν πλείονα WH Treg NIV] πλείονα καρπὸν RP **4** μένη WH NIV] μείνη Treg RP • μένητε WH Treg NIV] μείνητε RP **6** μένη WH Treg NIV] μείνη RP

ἐξηράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς τὸ πῦρ βάλλουσιν καὶ καίεται. 7 ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ ἐὰν θέλητε ἵνα αἰτήσασθε καὶ γενήσεται ὑμῖν· 8 ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ ἵνα γένησθε ἐμοὶ μαθηταί. 9 καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἵνα ὑμᾶς ἠγάπησα, μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10 ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ ἵνα τὰς ἐντολάς τοῦ πατρὸς μου ἵνα τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. 11 ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

12 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς· 13 μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. 14 ὑμεῖς φίλοι μου ἔστε ἐὰν ποιῆτε ἵνα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 15 οὐκέτι λέγω ὑμᾶς δούλους, ὅτι ὁ δούλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρὸς μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16 οὐχ ὑμεῖς με ἐξελεξάσθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μὲνη, ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῶ ὑμῖν. 17 ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ἵνα ὑμῶν μεμίσηκεν. 19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἔστιν δούλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ· εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. 21 ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ἵνα ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με. 22 εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 ὃ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. 24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ

15:7 αἰτήσασθε WH Treg NIV | αἰτήσεσθε RP 8 γένησθε WH Treg NIV | γενήσεσθε RP 9 ὑμᾶς ἠγάπησα WH Treg NIV | ἠγάπησα ὑμᾶς RP 10 τὰς ἐντολάς τοῦ πατρὸς μου Treg NIV RP | τοῦ πατρὸς τὰς ἐντολάς WH 11 ἦ WH Treg NIV | μείνη RP 12 ἀ Treg NIV | ὃ WH; ὅσα RP 15 λέγω ὑμᾶς WH Treg NIV | ὑμᾶς λέγω RP 18 ὑμῶν WH Treg RP NA | – NIV 21 εἰς ὑμᾶς WH Treg NIV | ὑμῖν RP 22 εἶχον WH Treg NIV | εἶχον RP 24 ἐποίησεν WH Treg NIV | πεποίηκεν RP • εἶχον WH Treg NIV | εἶχον RP

ἐωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. **25** ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος ὅτι Ἐμίσησάν με δωρεάν.

26 Ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· **27** καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἔστε.

16:1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. **2** ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνων ὑμᾶς δόξῃ λατρίαν προσφέρειν τῷ θεῷ. **3** καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. **4** ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα ἡ αὐτῶν μνημονεύητε ἡ αὐτῶν ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν.

Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. **5** νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Ποῦ ὑπάγεις; **6** ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. **7** ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέροι ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. ἐὰν ἡ γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος ὁ οὐ μὴ ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. **8** καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως· **9** περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· **10** περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· **11** περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.

12 Ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι· **13** ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ, οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἠκούσει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. **14** ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. **15** πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμὰ ἔστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

15:25 ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμμένος WH Treg NIV] γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν RP **26** Ὅταν WH NIV] + δὲ Treg RP **16:4** ἡ αὐτῶν WH Treg NA] – NIV RP • ἡ αὐτῶν WH Treg RP NA] – NIV **7** γὰρ WH Treg NIV] + ἐγὼ RP • οὐ μὴ ἔλθῃ WH Treg] οὐκ ἐλεύσεται NIV RP **10** πατέρα WH Treg NIV] + μου RP **12** ὑμῖν λέγειν WH Treg NIV] λέγειν ὑμῖν RP **13** ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ NIV] εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν WH Treg; εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν RP • ἀκούσει Treg NIV] ἀκούει WH; ἂν ἀκούσῃ RP

16 Μικρὸν καὶ ἴσχυός με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψοσθέ με. **17** εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστὶν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψοσθέ με; καὶ· ἴσχυός με πρὸς τὸν πατέρα; **18** ἔλεγον οὖν· ἴσχυός με πρὸς τὸν πατέρα; **19** ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων ὅτι εἶπον· Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψοσθέ με; **20** ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χαρήσεται· ἴσχυός με λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. **21** ἡ γυνὴ ὅταν τρίτη λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. **22** καὶ ὑμεῖς οὖν ἴσχυός με λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς ἴσχυός με ἀφ' ὑμῶν. **23** καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδὲν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἴσχυός με τὴν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἴσχυός με ἐν τῷ ὀνόματί μου. **24** ἕως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε καὶ λήψοσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἴσχυός με πληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἴσχυός με ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν ἀλλὰ παρρησία περὶ τοῦ πατρὸς ἴσχυός με ἀπαγγελά ὑμῖν. **26** ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε, καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· **27** αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ ἴσχυός με ἐξῆλθον. **28** ἐξῆλθον ἴσχυός με ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

29 ἴσχυός με λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἴσχυός με ἴδε νῦν ἴσχυός με ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. **30** νῦν οἴδαμεν ὅτι οἴσχυός με πᾶντα καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. **31** ἀπεκρίθη

16:16 οὐκέτι WH Treg NIV] οὐ RP • **με** WH Treg NIV] + ὅτι ἴσχυός με πρὸς τὸν πατέρα RP **17** ἴσχυός με WH Treg NIV] + ἔγω RP **18** τί ἐστὶν τοῦτο WH Treg NIV] Τοῦτο τί ἐστὶν RP • **λέγει** WH Treg] + τὸ NIV RP **19** ἔγνω WH Treg] + ὃ NIV; + οὖν ὃ RP **20** ὑμεῖς WH Treg NIV] + δὲ RP **22** νῦν μὲν λύπην WH Treg NIV] λύπην μὲν νῦν RP • **αἶρει** NIV RP] ἀρεῖ WH Treg **23** ἴσχυός με τὴν WH Treg NIV] ὅτι ὅσα ἴσχυός με RP • **δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου** WH Treg] ἐν τῷ ὀνόματί μου δώσει ὑμῖν NIV RP **25** ἔρχεται WH Treg NIV] ἀλλ' ἔρχεται RP • **ἀπαγγελά** WH Treg NIV] ἀναγγελά RP **27** θεοῦ NIV RP] πατρὸς WH Treg **28** ἐκ WH Treg] παρὰ NIV RP **29** ἴσχυός με WH Treg NIV] + αὐτῷ RP • **ἐν** WH Treg NIV] – RP

Ἐαυτοῖς Ἰησοῦς· Ἄρτι πιστεύετε; **32** ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα Ἐκαὶ ἐλήλυθεν ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. **33** ταῦτα λελάληκα ὑμῖν ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε· ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε, ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

17:1 Ταῦτα Ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ Ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, Ἐἵνα ὁ Ἐυἰὸς δοξάσῃ σέ, **2** καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὁ δέδωκας αὐτῷ Ἐδώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. **3** αὕτη δέ ἐστίν ἡ αἰώνιος ζωὴ ἵνα γινώσκωσι σέ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. **4** ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον Ἐτελειώσας ὁ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· **5** καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.

6 Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς Ἐδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν καὶ μοὶ αὐτοὺς Ἐδωκάς, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν. **7** νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα Ἐδωκάς μοι παρὰ σοῦ Ἐἰσιν· **8** ὅτι τὰ ῥήματα ἃ Ἐδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἔξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. **9** ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ εἰσιν, **10** καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστίν καὶ τὰ σὰ ἐμὰ, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. **11** καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ Ἐαὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, καὶ ἐγὼ πρὸς σέ ἔρχομαι. πάτερ ἄγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ἧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὧσιν ἐν Ἐκαθὼς ἡμεῖς. **12** ὅτε ἦμην μετ' Ἐαὐτῶν ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου Ἐδωκάς μοι, Ἐκαὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. **13** νῦν δὲ πρὸς σέ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ

16:31 αὐτοῖς WH Treg NIV] + ὁ RP **32** καὶ WH Treg NIV] νῦν RP **17:1** ἐλάλησεν WH Treg NIV] + ὁ RP • ἐπάρας τοὺς ... οὐρανὸν εἶπεν WH Treg NIV] ἐπήρην τοὺς ... οὐρανὸν καὶ εἶπεν RP • ἵνα WH Treg NIV] + καὶ RP • υἰὸς WH Treg NIV] + σου RP **2** δώσῃ Treg NIV] δώσει WH RP **4** τελειώσας WH Treg NIV] ἐτελείωσα RP **6** Ἐδωκάς WH Treg NIV] δέδωκάς RP • Ἐδωκάς WH Treg NIV] δέδωκας RP **7** δέδωκάς Treg NIV RP] ἔδωκάς WH • εἰσιν WH Treg NIV] ἐστίν RP **8** ἔδωκάς WH Treg NIV] δέδωκάς RP **11** αὐτοὶ WH NIV] οὗτοι Treg RP • καθὼς WH NIV RP] + καὶ Treg **12** αὐτῶν WH Treg NIV] + ἐν τῷ κόσμῳ RP • ἔξ WH Treg NIV] οὓς RP • καὶ WH Treg NIV] – RP

ἐν τῷ κόσμῳ ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. **14** ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. **15** οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτούς ἐκ τοῦ κόσμου ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτούς ἐκ τοῦ πονηροῦ. **16** ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶν καθὼς ἐγὼ ὁ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. **17** ἀγιάσον αὐτούς ἐν τῇ ἁληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστιν. **18** καθὼς ἐμέ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ γὰρ ἀπέστειλα αὐτούς εἰς τὸν κόσμον· **19** καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα ὧσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, **21** ἵνα πάντες ἐν ὧσιν, καθὼς σύ, ἄτερ, ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὧσιν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. **22** καὶ γὰρ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὧσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς ἔν, **23** ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σύ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσιν τετελειωμένοι εἰς ἔν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ ἠγάπησας αὐτούς καθὼς ἐμέ ἠγάπησας. **24** ἄτερ, ὁ δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κακεῖνοι ὧσιν μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν δέδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου.

25 ἄτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας, **26** καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ἢ καὶ ἐν αὐτοῖς.

18:1 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ Κεδρῶν ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. **2** ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. **3** ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἐκ τῶν Φαρισαίων ὑπηρέτας ἔρχεται

17:13 ἑαυτοῖς WH Treg NIV] αὐτοῖς RP **16** οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου WH Treg NIV] ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμὶ RP **17** ἀληθεία WH Treg NIV] + σου RP **19** ὧσιν καὶ αὐτοὶ WH Treg NIV] καὶ αὐτοὶ ὧσιν RP **21** ἄτερ WH Treg NIV RP] πατῆρ Treg • ἡμῖν WH Treg NIV] + ἐν RP • πιστεύῃ WH Treg NIV] πιστεύσῃ RP **22** ἐν WH Treg NIV] + ἐσμεν RP **23** ἵνα WH Treg NIV] καὶ ἵνα RP **24** ἄτερ WH Treg NIV RP] Πατῆρ Treg • ὁ WH Treg NIV] οὗς RP • δέδωκάς WH Treg NIV] ἔδωκάς RP **25** ἄτερ WH Treg NIV RP] Πατῆρ Treg **18:1** εἰπὼν WH Treg NIV] + ὁ RP • τοῦ Treg NIV] τῶν WH RP **2** συνήχθη WH Treg NIV] + ὁ RP **3** ἐκ τῶν WH Treg NIV] - RP

ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων. **4** Ἰησοῦς ἴδων εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν ἐξῆλθεν, καὶ λέγει ἰαυτοῖς· Τίνα ζητεῖτε; **5** ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει ἰαυτοῖς· Ἐγὼ εἰμι. εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν μετ' αὐτῶν. **6** ὡς οὖν εἶπεν ἰαυτοῖς· Ἐγὼ εἰμι, ἀπήλθον εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπесαν χαμαί. **7** ἄλιν οὖν ἐπηρώτησεν αὐτούς· Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. **8** ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμε ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν· **9** ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι Οὓς δέδωκάς μοι οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. **10** Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἴλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν. ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. **11** εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ οὐ μὴ πῖω αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπιεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτὸν **13** καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκεῖνου· **14** ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρεῖ ἕνα ἄνθρωπον ἰαποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος ἰκαὶ ἄλλος μαθητῆς. ὁ δὲ μαθητῆς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισηῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, **16** ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῆ θύρα ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητῆς ὁ ἄλλος ἰὸ γνωστὸς ἰτοῦ ἀρχιερέως ἰκαὶ εἶπεν τῆ θυρωρῷ καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. **17** λέγει οὖν ἰτῷ Πέτρῳ ἠ παιδίσκη ἠ θυρωρός· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος· Οὐκ εἰμί. **18** εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιᾶν πεποηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ ἰκαὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἰέστως καὶ θερμαίνόμενος.

18:4 οὖν WH NIV RP] δὲ Treg • ἐξῆλθεν καὶ λέγει WH Treg NIV] ἐξελθὼν εἶπεν RP **5** αὐτοῖς WH Treg NIV] + ὁ Ἰησοῦς RP **6** αὐτοῖς WH Treg NIV] + ὅτι RP **7** ἐπηρώτησεν αὐτούς WH Treg NIV] αὐτούς ἐπηρώτησεν RP **10** ὠτάριον WH Treg NIV] ὠτίον RP **11** μάχαιραν WH Treg NIV] + σου RP **13** ἤγαγον WH Treg NIV] ἀπήγαγον αὐτὸν RP **14** ἀποθανεῖν WH Treg NIV] ἀπολέσθαι RP **15** καὶ WH NIV] + ὁ Treg RP **16** ὁ WH Treg NIV] ὃς ἦν RP • τοῦ ἀρχιερέως WH Treg NIV] τῷ ἀρχιερεῖ RP **17** τῷ Πέτρῳ ἠ παιδίσκη ἠ θυρωρός WH Treg NIV] ἠ παιδίσκη ἠ θυρωρός τῷ Πέτρῳ RP **18** καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν WH Treg NIV] μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος RP

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 ἀπεκρίθη ἡ αὐτῷ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παρρησία ἠελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου ἄπαντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν· 21 τί με ἔρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοτάς τί ἐλάλησα αὐτοῖς· Ἴδε οὗτοι οἶδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἰς ἡ παρεστηκῶς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ράπισμα τῷ Ἰησοῦ εἰπών· Οὕτως ἀποκρίθη τῷ ἀρχιερεῖ; 23 ἀπεκρίθη ἡ αὐτῷ Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24 ἀπέστειλεν ἡ οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαίνόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἡ ἡρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὧν οὐ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον· Οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἡ ἡρνήσατο Πέτρος· καὶ εὐθέως ἀλέκτρῳ ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ· καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἡ ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καὶ ἡ φησίν· Τίνα κατηγορίαν φέρετε ἡ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν οὗτος ἡ κακὸν ποιῶν, οὐκ ἂν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ἡμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν κρίνατε αὐτόν. ἡ εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτείνειν οὐδένα· 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἡμελλεν ἀποθνήσκειν.

33 Εἰσῆλθεν οὖν ἡ πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πιλάτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; 34 ἡ ἀπεκρίθη ἡ Ἰησοῦς·

18:20 αὐτῷ WH Treg NIV] + ὁ RP • λελάληκα WH Treg NIV] ἐλάλησα RP • πάντες WH Treg NIV] πάντοτε RP 21 ἐρωτᾷς; ἐρώτησον WH Treg NIV] ἐπερωτᾷς; ἡπερώτησον RP 22 παρεστηκῶς τῶν ὑπηρετῶν WH Treg NIV] τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκῶς RP 23 αὐτῷ WH Treg NIV] + ὁ RP 24 οὖν WH Treg NIV] – RP 25 ἡρνήσατο WH Treg NIV] + οὖν RP 27 ἡρνήσατο WH Treg NIV] + ὁ RP 28 ἀλλὰ WH Treg NIV] ἀλλ' ἵνα RP 29 ἔξω WH Treg NIV] – RP • φησίν WH Treg NIV] εἶπεν RP • κατὰ Treg NIV RP] – WH 30 κακὸν ποιῶν WH Treg NIV] κακοποιός RP 31 ὁ Treg NIV RP] – WH • εἶπον WH Treg NIV] + οὖν RP 33 πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον WH Treg NIV] εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν RP 34 ἀπεκρίθη WH Treg NIV] + αὐτῷ ὁ RP

Ἐκ σ'αυτοῦ ἰ σὺ τοῦτο λέγεις ἢ ἄλλοι εἶπόν σοι ἰ περι ἔμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἰ οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἂν ἰ, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σὺ; ἀπεκρίθη ἰ ὁ Ἰησοῦς· Σὺ λέγεις ὅτι βασιλεὺς ἰ εἰμι. ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστὶν ἀλήθεια;

Καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν ἰ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν ἰ· 39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα ἰ ἀπολύσω ὑμῖν ἰ ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἰ ἀπολύσω ὑμῖν ἰ τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 ἐκραύγασαν οὖν ἰ πάλιν λέγοντες· Μὴ τοῦτον ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

19:1 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐμαστίγωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 καὶ ἠρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ ἔλεγον· Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ ράπισματα. 4 ἰ καὶ ἐξῆλθεν ἰ πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτόν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἰ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ ἰ. 5 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. καὶ λέγει αὐτοῖς· ἰ Ἴδου ὁ ἄνθρωπος. 6 ὅτε οὖν εἶδον αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται ἐκραύγασαν λέγοντες· Σταύρωσον ἰ σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος·

18:34 Ἐκ σ'αυτοῦ WH Treg NIV] Ἐκ ἑαυτοῦ RP • εἶπόν σοι WH Treg NIV] σοι εἶπόν RP 36 οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἂν WH Treg NIV] ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο RP 37 ὁ WH Treg NIV] – RP • εἰμι WH Treg NIV] + ἐγὼ RP 38 εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν WH Treg NIV] αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ RP 39 ἰ ἀπολύσω ὑμῖν ἰ WH Treg NIV] ὑμῖν ἀπολύσω RP • ἰ ἀπολύσω ὑμῖν ἰ WH Treg NIV] ὑμῖν ἀπολύσω RP 40 πάλιν WH NIV] + πάντες Treg RP 19:3 ἠρχοντο πρὸς αὐτόν καὶ WH Treg NIV] – RP 4 καὶ ἐξῆλθεν WH Treg NIV] Ἐξῆλθεν οὖν RP • οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ WH Treg NIV] ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω RP 5 Ἴδου WH Treg NIV] Ἴδε RP 6 σταύρωσον WH Treg NIV] + αὐτόν RP

Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε, ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 7 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἡ ἰδὼν θεοῦ ἑαυτὸν ἔποίησεν.

8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαι σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρώσαι σε; 11 ἀπεκρίθη ἡ αὐτῷ Ἰησοῦς· Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ὁ Πιλάτος ἐζήτηε ἀπολύσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλεὺς ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

13 Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστί δὲ Γαββαθα. 14 ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα, ὥρα ἣν ὡς ἔκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15 ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι· Ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλεὺς ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλεὺς εἰ μὴ Καίσαρα. 16 τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν 17 καὶ βαστάζων αὐτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου Τόπον, ὃ λέγεται Ἑβραϊστί Γολγοθα, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ

19:7 νόμον WH Treg NIV] + ἡμῶν RP • ἰδὼν θεοῦ ἑαυτὸν WH Treg NIV] ἑαυτὸν ἰδὼν θεοῦ RP 10 ἀπολύσαι σε ... ἔχω σταυρώσαι WH Treg NIV] σταυρώσαι σε ... ἔχω ἀπολύσαι RP 11 αὐτῷ WH Treg NIV] – RP • κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν WH Treg NIV] οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ RP • δεδομένον σοι WH Treg NIV] σοι δεδομένον RP • παραδούς WH NIV] παραδιδούς Treg RP 12 ὁ Πιλάτος ἐζήτηε WH Treg NIV] ἐζήτηε ὁ Πιλάτος RP • ἐκραύγασαν WH Treg NIV] ἐκραζον RP 13 τῶν λόγων τούτων WH Treg NIV] τοῦτον τὸν λόγον RP • ἐπὶ WH Treg NIV] + τοῦ RP 14 ἦν ὡς WH Treg NIV] δὲ ὡσεὶ RP 15 ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι WH Treg NIV] Οἱ δὲ ἐκραύγασαν RP 16 οὖν WH Treg NIV] δὲ RP • Ἰησοῦν WH Treg NIV] + καὶ ἤγαγον RP 17 αὐτῷ τὸν σταυρὸν WH Treg] ἑαυτῷ τὸν σταυρὸν NIV; τὸν σταυρὸν αὐτοῦ RP • τὸν WH Treg NIV] τόπον RP • ὁ WH Treg NIV] ὃς RP

σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον· Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. **20** τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. **21** ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράφῃ· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων εἰμί. **22** ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Ὁ γέγραφα γέγραφα. **23** οἱ οὖν στρατιῶται ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντός δι' ὄλου. **24** εἶπαν οὖν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

25 Εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. **26** Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα λέγει τῇ μητρί· Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου· **27** εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.

28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤδη πάντα ἑτετέλεσται ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ λέγει· Διψῶ. **29** σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστόν τοῦ ὄξους ὑσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. **30** ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐτετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου, ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. **32** ἤλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου

19:20 Ῥωμαϊστί Ἑλληνιστί WH Treg NIV | Ἑλληνιστί Ῥωμαϊστί RP **21** τῶν Ἰουδαίων εἰμί WH Treg | εἰμί τῶν Ἰουδαίων NIV RP **24** ἡ λέγουσα Treg NIV RP | – WH **26** μητρί WH Treg NIV | + αὐτοῦ RP • ἴδε WH Treg NIV | ἰδοῦ RP **27** Ἴδε WH Treg NIV | Ἰδοῦ RP **28** εἰδὼς WH Treg NIV | ἰδὼν RP • ἤδη πάντα WH Treg NIV | πάντα ἤδη RP **29** σκεῦος WH Treg NIV | + οὖν RP • σπόγγον οὖν μεστόν τοῦ WH Treg NIV | οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον RP • ὑσώπῳ WH Treg NIV | καὶ ὑσώπῳ RP **31** ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν ἵνα ... σαββάτῳ WH Treg NIV | ἵνα ... σαββάτῳ ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν RP

τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ· **33** ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον ἥδη αὐτὸν ἰσχυρῶς, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, **34** ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἔξῆλθεν εὐθύς ἰσχυρῶς αἷμα καὶ ὕδωρ. **35** καὶ ὁ ἑώρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινῶς αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ἡμεῖς πιστεύητε. **36** ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὅσπου οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. **37** καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· Ὅψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλάτον Ἰωσήφ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψε τὸν Πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα αὐτοῦ. **39** ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. **40** ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. **41** ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἦν τεθειμένος· **42** ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

20:1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρῶτὴ σκοτίας ἐστὶ οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημεῖου. **2** τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημεῖου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. **3** ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. **4** ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, **5** καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. **6** ἔρχεται οὖν καὶ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, **7** καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ

19:33 ἦδη αὐτὸν WH Treg NIV] αὐτὸν ἦδη RP **34** ἐξῆλθεν εὐθύς WH Treg NIV] εὐθέως ἐξῆλθεν RP **35** αὐτοῦ ἐστὶν WH Treg NIV] ἐστὶν αὐτοῦ RP • καὶ WH Treg NIV] – RP • πιστεύητε WH Treg] πιστεύσητε NIV RP **36** αὐτοῦ WH Treg NIV] ἀπ' αὐτοῦ RP **38** δὲ WH Treg NIV] – RP • ἀπὸ WH Treg] ὁ ἀπὸ NIV RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] τοῦ Ἰησοῦ RP **39** αὐτόν WH Treg NIV] τὸν Ἰησοῦν RP • μίγμα Treg NIV RP] ἔλιγμα WH **40** αὐτὸ WH Treg NIV] + ἐν RP **41** ἦν τεθειμένος WH NIV] ἐτέθη Treg RP **20:6** καὶ WH Treg NIV] – RP

μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον· **8** τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν καὶ ἐπίστευσεν· **9** οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. **10** ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς τὸ αὐτοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ εἰστήκει πρὸς τὴν μνημεῖον ἔξω κλαίουσα. ὡς οὖν ἔκλαιεν παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, **12** καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τὴν κεφαλῇ καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. **13** καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς ὅτι Ἔβρα ἦν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. **14** Ταῦτα εἰπούσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. **15** λέγει τὴν αὐτῇ Ἰησοῦς· Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστίν λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν, καὶ γὰρ αὐτόν ἀρῶ. **16** λέγει τὴν αὐτῇ Ἰησοῦς· Μαριάμ. στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστὶ· Ραββουνι (ὃ λέγεται Διδάσκαλε). **17** λέγει τὴν αὐτῇ Ἰησοῦς· Μὴ μου ἅπτου, οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου καὶ εἰπέ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεὸν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. **18** ἔρχεται Μαριάμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι Ἐώρακα τὸν κύριον καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὕσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν. **20** καὶ τοῦτο εἰπὼν εἶδειξεν τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. **21** εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. **22** καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησεν

20:10 αὐτοὺς WH] αὐτοὺς Treg NIV; ἑαυτοὺς RP **11** τῷ μνημεῖον ἔξω κλαίουσα WH Treg NIV] τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω RP **14** ταῦτα WH Treg NIV] Καὶ ταῦτα RP **15** αὐτῇ WH Treg NIV] + ὁ RP **16** αὐτῇ WH Treg NIV] + ὁ RP • Μαριάμ WH Treg NIV] Μαρία RP • Ἑβραϊστὶ WH Treg NIV] – RP **17** αὐτῇ WH Treg NIV] + ὁ RP • πατέρα WH Treg NIV] + μου RP **18** Μαριάμ WH Treg NIV] Μαρία RP • ἀγγέλλουσα WH Treg NIV] ἀπαγγέλλουσα RP • Ἐώρακα WH Treg NIV] ἐώρακεν RP **19** μιᾷ WH Treg NIV] + τῶν RP • μαθηταὶ WH Treg NIV] + συνηγμένοι RP **20** εἶδειξεν NIV] + καὶ WH Treg; + αὐτοῖς RP • αὐτοῖς WH Treg NIV] αὐτοῦ RP **21** ὁ Ἰησοῦς WH NIV RP] – Treg

καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε πνεῦμα ἅγιον· **23** ἂν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας ἵνα ἀφέντωνται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε κεκράτηνται.

24 Θωμᾶς δὲ εἶς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. **25** ἔλεγον οὖν αὐτῶ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἐωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων καὶ βάλω ἡ μου τὴν χεῖρα ἑἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτῶ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· Εἰρήνη ὑμῖν. **27** εἶτα λέγει τῷ Θωμᾶ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος ἀλλὰ πιστός. **28** Ἁπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῶ· Ὁ κύριός μου καὶ ὁ θεός μου. **29** λέγει αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἐώρακάς με πεπίστευκας; μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· **31** ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

21:1 Μετὰ ταῦτα ἐφάνερωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφάνερωσεν δὲ οὕτως. **2** ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανὰ τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. **3** λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· Ὑπάγω ἀλιεύειν· λέγουσιν αὐτῶ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

4 Πρωίας δὲ ἤδη γενομένης ἔστη Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μόντοι ἦδειςαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. **5** λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Παιδιά, μὴ τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρίθησαν αὐτῶ· Οὐ. **6** ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Βάλετε

20:23 ἀφέντωνται WH Treg NIV] ἀφιένται RP 24 ἦλθεν WH Treg NIV] + ὁ RP 25 μου τὴν χεῖρα WH Treg NIV] τὴν χεῖρά μου RP 28 ἀπεκρίθη WH Treg NIV] Καὶ ἀπεκρίθη RP 30 μαθητῶν WH Treg] + αὐτοῦ NIV RP 31 πιστεύητε WH] πιστεύσητε Treg NIV RP 21:1 ὁ NIV RP] – WH Treg 3 πλοῖον WH Treg NIV] + εὐθύς RP 4 γενομένης NIV RP] γινομένης WH Treg • ἔστη WH Treg NIV] + ὁ RP 5 ὁ Treg NIV RP] – WH

εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι Ἰσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. 7 λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο, ἦν γὰρ γυμνός, καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς ἀλλὰ ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων, σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. 11 ἀνέβη Ἦ οὖν Σίμων Πέτρος καὶ εἴλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν γῆν ἡ μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν καὶ τοσοῦτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς γὰρ δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν. 13 Ἐρχεται γὰρ ὁ Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14 τοῦτο ἦδη τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγεγρηθεῖς ἐκ νεκρῶν.

15 Ὅτε οὖν ἠρίστησαν λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ· Naί, κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· Βόσκει τὰ ἀρνία μου. 16 λέγει αὐτῷ πάλιν δευτέρον· Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ· Naί, κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ· Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. 17 λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς με; καὶ ἔειπεν αὐτῷ· Κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Βόσκει τὰ πρόβατά μου. 18 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. 19 τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποῖω θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.

21:6 Ἰσχυον WH Treg NIV] ἰσχυσαν RP 11 οὖν WH Treg NIV] – RP • εἰς τὴν γῆν WH Treg NIV] ἐπὶ τῆς γῆς RP 12 δὲ Treg NIV RP] – WH 13 ἔρχεται WH Treg NIV] + οὖν RP • ὁ RP] – WH Treg NIV 14 ὁ RP] – WH Treg NIV • μαθηταῖς WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP 15 Ἰωάννου WH Treg NIV] Ἰωανᾶ RP 16 Ἰωάννου WH Treg NIV] Ἰωανᾶ RP 17 Ἰωάννου WH Treg NIV] Ἰωανᾶ RP • εἶπεν WH Treg RP] λέγει NIV • πάντα σὺ WH Treg NIV] σὺ πάντα RP • ὁ NIV RP] – WH Treg • πρόβατά WH NIV RP] προβάτια Treg 18 σε ζώσει NIV RP] ζώσει σε WH Treg

20 Ἐπιστραφεῖς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν· Κύριε, τίς ἐστὶν ὁ παραδιδούς σε; **21** τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, οὗτος δὲ τί; **22** λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ ἔμοι ἀκολουθεῖ. **23** ἐξῆλθεν οὖν ὁ οὗτος ὁ λόγος ἔως τοὺς ἀδελφούς ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει. οὐκ εἶπεν δὲ ἑαυτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει ἀλλ'· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;

24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ ὁ γράψας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. **25** ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδ' αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρήσειν τὰ γραφόμενα βιβλία.

21:20 Ἐπιστραφεῖς WH Treg NIV] + δὲ RP 21 οὖν WH Treg NIV] – RP 22 μοι ἀκολουθεῖ WH Treg NIV] ἀκολουθεῖ μοι RP 23 οὗτος ὁ λόγος WH Treg NIV] ὁ λόγος οὗτος RP • οὐκ εἶπεν δὲ WH Treg NIV] καὶ οὐκ εἶπεν RP 24 ὁ WH Treg NIV] – RP • αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν WH Treg NIV] ἐστίν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ RP 25 ἃ WH Treg NIV] ὅσα RP • χωρήσειν WH Treg] χωρήσαι NIV RP • βιβλία WH Treg NIV] + Ἀμὴν RP

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

1:1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν **2** ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου οὗς ἐξελέξατο ἀνελήμφθη· **3** οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· **4** καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου· **5** ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

6 Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; **7** εἶπεν ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ, **8** ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. **9** καὶ ταῦτα εἰπὼν βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη καὶ νεφέλῃ ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. **10** καὶ ὡς ἀτεινίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἑσθήσεσι λευκαῖς, **11** οἳ καὶ εἶπαν· Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε ἰδέοντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὄν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

1:1 ὁ NIV RP] – WH Treg **5** ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε WH Treg NIV] βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι RP **6** ἠρώτων WH Treg NIV] ἐπηρώτων RP **7** δὲ NIV RP] – WH Treg **8** μου WH Treg NIV] μοι RP **10** ἐσθήσεσι λευκαῖς WH Treg NIV] ἐσθῆτι λευκῇ RP **11** βλέποντες WH Treg] ἐμβλέποντες NIV RP

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ σαββάτου ἔχον ὁδόν. **13** καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἑῖς τὸ ὑπερῶον ἀνέβησαν ὃ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος ἂν καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαιοῦ καὶ Σίμων ὁ ζηλωτῆς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. **14** οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ ἑκπροσευχῇ σὺν γυναιξίν καὶ Μαριάμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἑσὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι). **16** Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν ἑκγραφὴν ἣν προεῖπε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν, **17** ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἑν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.—**18** Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηγῆς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχχνα αὐτοῦ. **19** καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἑκιδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τοῦτ' ἐστὶν Χωρίον Αἵματος.—**20** γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· Γενηθήτω ἡ ἑπαυλις αὐτοῦ ἔρημος καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καὶ· Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ ἑλαβέτω ἑτερος. **21** δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ἑεῖ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς, **22** ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἣς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ ἑσὺν ἡμῖν γενέσθαι ἑνα τούτων. **23** καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Μαθθίαν. **24** καὶ προσευξάμενοι εἶπαν Σὺ κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω, ἐκ τούτων τῶν δύο ἑνα, **25** λαβεῖν τὸν ἑκτόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἑἀφ' ἣς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἑίδιον.

1:13 εἰς τὸ ὑπερῶον ἀνέβησαν WH Treg NIV] ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶον RP • Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος WH Treg NIV] Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης RP **14** προσευχῇ WH Treg NIV] + καὶ τῇ δεήσει RP • Μαριάμ WH Treg NIV] Μαρία RP • σὺν WH Treg RP] – NIV **15** ἀδελφῶν WH Treg NIV] μαθητῶν RP • ὡς WH Treg RP] ὡσεὶ NIV **16** γραφὴν WH Treg NIV] + ταύτην RP • Ἰησοῦν WH Treg NIV] τὸν Ἰησοῦν RP **17** ἐν WH Treg NIV] σὺν RP **19** ἑκιδία Treg RP NA] – WH NIV **20** λαβέτω WH Treg NIV] λάβοι RP **21** ἑεῖ WH Treg NIV] ἐν ἑεῖ RP **22** σὺν ἡμῖν γενέσθαι WH Treg NIV] γενέσθαι σὺν ἡμῖν RP **25** τόπον WH Treg NIV] κλῆρον RP • ἀφ' WH Treg NIV] ἐξ RP

26 και ἔδωκαν κλήρους ἑαυτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

2:1 Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν ἑπάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό, **2** καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι, **3** καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἑκατάθισεν ἑφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, **4** καὶ ἐπλήσθησαν ἑπάντες πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέροις γλῶσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἑαποφθέγγεσθαι αὐτοῖς.

5 Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν· **6** γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν· **7** ἐξίσταντο ἑδὲ καὶ ἐθαύμαζον ἑλέγοντες· Ἐοὐχ ἰδοῦ ἑπάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; **8** καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ἧ ἐγεννήθημεν; **9** Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, **10** Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, **11** Ἰουδαῖοι τε καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέροις γλῶσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ. **12** ἐξίσταντο δὲ ἑπάντες καὶ ἑδιηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον ἑλέγοντες· Τί ἑθέλει τοῦτο εἶναι; **13** ἕτεροι δὲ ἑδιαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι Γλεῦκος μεμεστῳμένοι εἰσίν.

14 Σταθεῖς δὲ ἑὸ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς· Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἑπάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. **15** οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε οὗτοί μεθύουσιν, ἔστιν γὰρ ὠρα τρίτη τῆς

1:26 αὐτοῖς WH Treg NIV | αὐτῶν RP **2:1** ἑπάντες ὁμοῦ WH Treg NIV | ἑπαντες ὁμοθυμαδόν RP **2:3** καὶ ἑκατάθισεν WH Treg NIV | ἐκατάθισεν τε RP **4** ἑπάντες WH Treg NIV | ἑπαντες RP • ἑαποφθέγγεσθαι αὐτοῖς WH Treg NIV | αὐτοῖς ἑαποφθέγγεσθαι RP **5** ἐν WH Treg RP | εἰς NIV **6** ἤκουον Treg NIV RP | ἤκουσεν WH **7** δὲ WH NIV | + ἑπάντες Treg RP • ἑλέγοντες WH Treg NIV | + πρὸς ἀλλήλους RP • Οὐχ NIV | Οὐχί WH Treg; Οὐκ RP • ἑπάντες WH Treg RP | ἑπαντες NIV **12** διηπόρουν NIV RP | διηποροῦντο WH Treg • θέλει WH Treg NIV | ἑν θέλοι RP **13** διαχλευάζοντες WH Treg NIV | χλευάζοντες RP **14** ὁ WH Treg NIV | – RP • ἑπάντες WH Treg NIV | ἑπαντες RP

ἡμέρας, **16** ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ· **17** Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἔνυπνιοις ἐνυπνιασθήσονται· **18** καὶ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύουσιν. **19** καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ· **20** ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα πρὶν ἢ ἔλθειν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. **21** καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἔάν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.

22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους. Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἁποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμει καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε, **23** τοῦτον τῇ ὠρισμῆν βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χεῖρός ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε, **24** ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ· **25** Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν· Προορώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστὶν ἵνα μὴ σαλευθῶ. **26** διὰ τοῦτο ἠυφράνθη ἡ καρδία μου καὶ ἠγαλλίασατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι· **27** ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδην, οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. **28** ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαυὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνημα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης· **30** προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκω ἄμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καθῆσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, **31** προῖδὼν ἐλάλησεν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ ὅτι

2:17 ἐνυπνιοις WH Treg NIV] ἐνύπνια RP **20** ἢ RP] – WH Treg NIV • ἐλθεῖν WH Treg NIV] + τὴν RP **21** ἐάν WH Treg] ἂν NIV RP **22** ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ WH Treg NIV] ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἀποδεδειγμένον RP • καθὼς WH Treg NIV] + καὶ RP **23** ἔκδοτον WH Treg NIV] + λαβόντες RP • χεῖρός WH Treg NIV] χειρῶν RP **26** ἡ καρδία μου NIV RP] μου ἡ καρδία WH Treg **27** ἄδην WH Treg NIV] Ἄιδου RP **30** αὐτοῦ WH Treg NIV] + τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστόν RP • τὸν θρόνον WH Treg NIV] τοῦ θρόνου RP

ῥοὔτε ἔγκατελείφθη ῥ εἰς ῥ ἄδην ῥ οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὐ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. 33 τῆ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθείς τὴν τε ἑπαγγελίαν τοῦ ῥ πνεύματος τοῦ ἁγίου ῥ λαβῶν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο ῥ δ ῥ ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὐ γὰρ Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός· Εἶπεν ῥ ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, 35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. 36 ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον ῥ αὐτὸν καὶ χριστὸν ῥ ἐποίησεν ὁ θεός ῥ, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν ῥ τὴν καρδίαν ῥ, εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ῥ ποιήσωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ ῥ πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε ῥ, καὶ βαπτισθῆτω ἕκαστος ὑμῶν ῥ ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ῥ τῶν ἁμαρτιῶν ῥ ὑμῶν, καὶ λήμψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος· 39 οὐμῖν γὰρ ἐστὶν ἡ ἑπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν ὄσους ἂν προσκαλέσῃται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 40 ἑτέροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει ῥ αὐτούς λέγων· Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. 41 οἱ μὲν ῥ οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν, καὶ προσετέθησαν ῥ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχὰι ὡσεὶ τρισχίλιαι. 42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδασκῆ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ ῥ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

43 ῥ Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλὰ ῥ τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. 44 πάντες δὲ οἱ ῥ πιστεύοντες ῥ ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ῥ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμερίζον

2:31 οὔτε ἔγκατελείφθη WH Treg NIV] οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ RP • ἄδην WH NIV] ἄδου Treg; Ἄιδου RP • οὔτε WH Treg NIV] οὐδὲ RP 33 πνεύματος τοῦ ἁγίου WH Treg NIV] ἁγίου πνεύματος RP • δ WH Treg NIV] + οὖν RP • ὑμεῖς Treg NIV RP] + καὶ WH NA 34 ὁ NIV RP] – WH Treg 36 αὐτὸν καὶ χριστὸν WH Treg NIV] καὶ χριστὸν αὐτὸν RP • ἐποίησεν ὁ θεός WH NIV] ὁ θεὸς ἐποίησεν Treg RP 37 τὴν καρδίαν WH Treg NIV] τῇ καρδίᾳ RP • ποιήσωμεν WH Treg NIV] ποιήσομεν RP 38 πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε WH Treg] πρὸς αὐτούς Μετανοήσατε φησὶν NIV; ἔφη πρὸς αὐτούς Μετανοήσατε RP • ἐπὶ NIV RP] ἐν WH Treg • τῶν WH Treg NIV] – RP • ὑμῶν WH Treg NIV] – RP 40 αὐτούς WH Treg NIV] – RP 41 οὖν WH Treg NIV] + ἀσμένως RP • ἐν WH Treg NIV] – RP 42 κοινωνία WH Treg NIV] + καὶ RP 43 Ἐγένετο WH Treg NIV] Ἐγένετο RP • τε Treg NIV RP] δὲ WH 44 πιστεύοντες Treg NIV RP] πιστεύσαντες WH • ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ Treg NIV RP] ἐπὶ τὸ αὐτὸ WH

αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἄν τις χρεῖαν εἶχεν· **46** καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, **47** αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὄλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σφωζομένους καθ' ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό·.

3:1 Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην, **2** καὶ τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιτίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὠραίαν τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερὸν, **3** ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην Ἰαβεῖν. **4** ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν· Βλέψον εἰς ἡμᾶς. **5** ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. **6** εἶπεν δὲ Πέτρος· Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι, ὁ δὲ ἔχω τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου Ἰεσοῦ περιπάτει. **7** καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυδρά, **8** καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσηλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. **9** καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν, **10** ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτὸν ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὠραίᾳ Πύλῃ τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 Κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτούς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος ἕκθαμβοι. **12** ἰδὼν δὲ ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; **13** ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ θεὸς τῶν

2:47 ἐπὶ τὸ αὐτό WH Treg NIV] τῇ ἐκκλησίᾳ RP **3:1** Πέτρος δὲ WH Treg NIV] Ἐπὶ τὸ αὐτό δὲ Πέτρος RP **3** λαβεῖν WH Treg NIV] – RP **6** περιπάτει WH Treg NIV] ἔγειρε καὶ περιπάτει Treg NA; ἔγειραι καὶ περιπάτει RP **7** αὐτόν WH Treg NIV] – RP • αἱ βάσεις αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτοῦ αἱ βάσεις RP • σφυδρά WH Treg NIV] σφυρά Treg RP **9** πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν WH Treg NIV] αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς RP **10** δὲ WH Treg NIV] τε RP • οὗτος WH Treg RP] αὐτὸς NIV **11** αὐτοῦ WH Treg NIV] τοῦ ἱαθέντος χωλοῦ RP • τὸν WH Treg NIV] – RP • πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτούς WH Treg NIV] πρὸς αὐτούς πᾶς ὁ λαὸς RP **12** ὁ WH Treg NIV] – RP **13** Ἰσαὰκ καὶ WH Treg NIV RP] ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ θεὸς NA

πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἴ μὲν παρεδώκατε καὶ ἴ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· **14** ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, **15** τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. **16** καὶ ἴ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἶδατε ἐστερέωσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

17 Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· **18** ὁ δὲ θεὸς ἂ προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν ἴ προφητῶν παθεῖν τὸν χριστὸν ἴ αὐτοῦ ἐπλήρωσεν οὕτως. **19** μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε ἴ πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, **20** ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναιψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν χριστὸν Ἰησοῦν, **21** ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ ἴ στόματος τῶν ἁγίων ἴ ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν ἴ. **22** Μωϋσῆς ἴ μὲν εἶπεν ὅτι Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ ἴ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. **23** ἔσται δὲ πᾶσα ψυχὴ ἣτις ἴ ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. **24** καὶ πάντες δὲ οἱ προφήται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς ὅσοι ἐλάλησαν καὶ κατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. **25** ὑμεῖς ἐστε ἴ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἣς ἴ διέθετο ὁ θεὸς ἴ πρὸς τοὺς πατέρας ἴ ὑμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἴ ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. **26** ὑμῖν πρῶτον ἴ ἀναστήσας ὁ θεὸς ἴ τὸν παῖδα ἴ αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

3:13 μὲν WH Treg RP NA] – NIV • ἠρνήσασθε WH NIV] + αὐτὸν Treg RP **16** ἐπὶ Treg NIV RP] – WH **18** προφητῶν WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] – RP **19** πρὸς WH] εἰς Treg NIV RP **21** στόματος WH Treg NIV] + πάντων RP • ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν WH Treg NIV] αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος RP **22** μὲν WH Treg NIV] + γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας RP • θεὸς WH] + ὑμῶν Treg NIV; + ἡμῶν RP **23** ἂν WH Treg] ἔάν NIV RP **25** οἱ WH Treg NIV] – RP • διέθετο ὁ θεὸς Treg NIV RP] ὁ θεὸς διέθετο WH • ὑμῶν WH Treg NIV] ἡμῶν RP • ἐνευλογηθήσονται Treg NIV RP] εὐλογηθήσονται WH **26** ἀναστήσας ὁ θεὸς WH NIV] ὁ θεὸς ἀναστήσας Treg RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] + Ἰησοῦν RP

4:1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, **2** διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν ἑκ νεκρῶν, **3** καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον, ἣν γὰρ ἐσπέρα ἤδη. **4** πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡς χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ **6** (καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος) καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ), **7** καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ ἐπυθάνοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; **8** τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς· Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι, **9** εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται, **10** γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. **11** οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. **12** καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία, οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ Ἰωάννου καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν, **14** τὸν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα τὸν τεθεραπευμένον οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. **15** κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους **16** λέγοντες· Τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν δι' αὐτῶν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα

4:1 ἱερεῖς Treg NIV RP] ἀρχιερεῖς WH **2** τὴν ἐκ WH Treg NIV] τῶν RP **4** ὁ Treg NIV RP] – WH • ὡς WH Treg NIV] ὡσεὶ RP **5** τούς WH Treg NIV] – RP • τούς WH Treg NIV] – RP • ἐν WH Treg NIV] εἰς RP **6** Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος WH Treg NIV] Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀλέξανδρον RP **7** τῷ WH Treg NIV] – RP **8** πρεσβύτεροι WH Treg NIV] + τοῦ Ἰσραὴλ RP **11** οἰκοδόμων WH Treg NIV] οἰκοδομούντων RP **12** οὐδὲ WH Treg NIV] οὔτε RP • ὑπὸ τὸν οὐρανὸν WH Treg NIV] – RP **14** τε WH Treg NIV] δὲ RP **16** ποιήσωμεν WH Treg NIV] ποιήσομεν RP

ἄρνεῖσθαι· **17** ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῆ εἰς τὸν λαόν, ἄπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. **18** καὶ καλέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν ἵνα τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. **19** ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπον πρὸς αὐτούς·· Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ, κρίνατε, **20** οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἂ εἶδαμεν καὶ ἠκούσαμεν μὴ λαλεῖν. **21** οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς, μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς ἰσχυρῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. **22** ἐτῶν γὰρ ἦν πλείονων τεσσεράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἔγεγονε τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτούς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν. **24** οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἤραν φωνὴν πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπαν· Δέσποτα, ἵνα σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, **25** ὁ ἑσὺ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ τοῦ πνεύματος ἁγίου στόματος Δαυὶδ παῖδός σου εἰπῶν· Ἰναὶ ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; **26** παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. **27** συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, **28** ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή προώρισεν γενέσθαι. **29** καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλάς αὐτῶν καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, **30** ἐν τῷ τῆν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παῖδός σου Ἰησοῦ. **31** καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας.

4:16 ἄρνεῖσθαι WH Treg NIV] ἀρνήσασθαι RP 17 ἀπειλησώμεθα WH Treg NIV] ἀπειλή ἀπειλησόμεθα RP 18 τὸ Treg NIV] – WH; αὐτοῖς τὸ RP 19 εἶπον πρὸς αὐτούς WH Treg NIV] πρὸς αὐτούς εἶπον RP 21 κολάσωνται WH Treg NIV] κολάσονται RP 22 γεγόνει WH Treg NIV] ἐγεγόνει RP 24 σὺ WH Treg NIV] + ὁ θεὸς RP 25 τοῦ πατρὸς ἡμῶν WH Treg NIV] – RP • πνεύματος ἁγίου WH Treg NIV] – RP 27 ἐν τῇ πόλει ταύτῃ WH Treg NIV] – RP 28 βουλή WH] + σου Treg NIV RP 30 σου NIV RP] – WH Treg 31 τοῦ ἁγίου πνεύματος WH Treg NIV] πνεύματος ἁγίου RP

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων ἡ αὐτῶ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἡ πάντα κοινά. 33 καὶ ἡ δυνάμει μεγάλη ἠπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις ἦν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδοτο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. 36 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρναβᾶς ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὃ ἐστὶν μεθερμηνεύομενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

5:1 Ἄνηρ δὲ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφίρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησεν κτῆμα 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυῖς καὶ τῆς ἡ γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος· Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἡ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; 4 οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενον καὶ πραθέν ἐν τῇ σῆ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους πεσὼν ἐξέψυξεν· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας. 6 ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρῶν τριῶν διάστημα καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη δὲ πρὸς αὐτὴν ὁ Πέτρος· Εἰπέ μοι, εἰ τοσοῦτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπεν· Ναί, τοσοῦτου. 9 ὁ δὲ ὁ Πέτρος πρὸς αὐτὴν· Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 ἔπεσαν δὲ παραχρῆμα ἡ πρὸς

4:32 καρδιά WH Treg NIV | ἡ καρδιά RP • ψυχή WH Treg NIV | ἡ ψυχή RP • αὐτῶ WH Treg NIV | αὐτῶν RP • πάντα WH | ἅπαντα Treg NIV RP 33 δυνάμει μεγάλη WH Treg NIV | μεγάλη δυνάμει RP • τῆς ἀναστάσεως τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Treg NIV RP | τοῦ κυρίου Ἰησοῦ τῆς ἀναστάσεως WH 34 ἦν WH Treg NIV | ὑπῆρχεν RP 36 Ἰωσήφ WH Treg NIV | Ἰωσῆς RP 37 παρὰ WH Treg RP | πρὸς NIV 5:2 γυναικός WH Treg NIV | + αὐτοῦ RP 3 ὁ WH Treg NIV | – RP • νοσφίσασθαι WH Treg NIV | + σε RP 5 ἀκούοντας WH Treg NIV | + ταῦτα RP 8 πρὸς αὐτὴν WH Treg NIV | αὐτῇ RP • Πέτρος WH Treg NIV | ὁ Πέτρος RP 9 Πέτρος WH Treg NIV | + εἶπεν RP 10 πρὸς WH Treg NIV | παρὰ RP

τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὔρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. **11** καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα καὶ τέρατα ἅμα ἐν τῷ λαῷ· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ Στοῦ Σολομώντος· **13** τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός, **14** μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· **15** ὥστε ἅμα καὶ εἰς τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιά ἔπισκιάσῃ τινὲς αὐτῶν. **16** συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν περὶ τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

17 Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἢ οὓσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου **18** καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. **19** ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπεν· **20** Πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. **21** ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον.

Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθῆναι αὐτούς. **22** οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρεταὶ οὐκ εὔρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν **23** λέγοντες ὅτι Ἐν τῷ δεσμωτήριον εὔρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἐστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοιξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὔρομεν. **24** ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν τί ἂν γένοιτο τοῦτο. **25** παραγενόμενος δὲ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι Ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν

5:12 **πολλά ἐν τῷ λαῷ** WH Treg NIV] ἐν τῷ λαῷ πολλά RP • **ἅπαντες** NIV RP] πάντες WH Treg **15 καὶ εἰς** WH Treg NIV] κατὰ RP • **κλιναρίων** WH Treg NIV] κλινῶν RP • **ἐπισκιάσῃ** NIV RP] ἐπισκιάσει WH Treg **16 πόλεων** WH Treg NIV] + εἰς RP **18 χεῖρας** WH Treg NIV] + αὐτῶν RP **19 διὰ** WH Treg NIV] + τῆς RP • **ἤνοιξε** WH Treg RP] ἀνοίξας NIV **22 παραγενόμενοι ὑπηρεταὶ** WH Treg NIV] ὑπηρεταὶ παραγενόμενοι RP **23 Τὸ** WH Treg NIV] + μὲν RP • **ἐπὶ** WH Treg NIV] πρὸ RP **24 τε** WH Treg NIV] + ἱερεὺς καὶ ὁ RP

λαόν. **26** τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτούς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς ὁ ἀρχιερεὺς **28** λέγων· Παραγγελία παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτου, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. **29** ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν· Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. **30** ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· **31** τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὑψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ἵνα τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· **32** καὶ ἡμεῖς ἔσμεν μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸ ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.

33 Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν αὐτούς. **34** ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἕξω βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι, **35** εἶπέν τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. **36** πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδᾶς, λέγων εἶναι τινα ἑαυτόν, ὃν ἡμεῖς προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς ἑξακκοσίων· ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. **37** μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησε λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κάκεινος ἀπώλετο καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. **38** καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς· (ὅτι ἐὰν ἡμεῖς ἐξ ἀνθρώπων ἢ βουλή ἡ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται, **39** εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνησθε καταλυῆσαι αὐτούς·) μήποτε καὶ θεομάχοι εὐρεθῆτε. ἐπέισθησαν δὲ αὐτῷ, **40** καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες

5:26 ἤγαγεν Treg RP | ἦγεν WH NIV • μὴ WH Treg NIV | ἵνα μὴ RP 28 λέγων WH Treg NIV | + Οὐ RP NA 31 τοῦ WH NIV | – Treg RP 32 ἔσμεν WH Treg NIV | + αὐτοῦ RP • πνεῦμα WH Treg NIV | + δὲ RP 33 ἀκούσαντες WH Treg NIV | ἀκούοντες RP 34 βραχὺ WH Treg NIV | + τι RP • ἀνθρώπους WH Treg NIV | ἀποστόλους RP 36 προσεκλίθη WH Treg NIV | προσεκλήθη RP • ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς WH Treg NIV | ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ RP 37 λαόν WH Treg NIV | + ἱκανὸν RP 38 ἄφετε WH Treg NIV | ἐάσατε RP • αὕτη WH Treg NIV | – RP 39 δυνήσεσθε WH Treg NIV | δύνασθε RP • αὐτούς WH Treg NIV | αὐτό RP

παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἠπέλυσαν. **41** οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου ὅτι ἠκατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἠτιμασθῆναι· **42** πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι ἠ τὸν χριστὸν Ἰησοῦν·

6:1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. **2** προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν εἶπαν· Οὐκ ἀρεστὸν ἐστὶν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις· **3** ἐπισκέψασθε ἠ δέ, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπτὰ πλήρεις ἠ πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς ἠ καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· **4** ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν. **5** καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα ἠ πλήρης πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενεᾶν καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχεᾶ, **6** οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἠρῴξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἰερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

8 Στέφανος δὲ πλήρης ἠ χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. **9** ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ, **10** καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. **11** τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάβσημα εἰς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν· **12** συνεχίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἠγαγον εἰς τὸ συνέδριον, **13** ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας· Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ἠ λαλῶν ῥήματα ἠ κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἠ ἁγίου

5:40 ἠπέλυσαν WH Treg NIV] + αὐτοὺς RP **41** κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος WH Treg NIV] ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ κατηξιώθησαν RP **42** τὸν χριστὸν Ἰησοῦν WH Treg NIV] Ἰησοῦν τὸν χριστὸν RP **6:3** δέ WH NIV] οὖν Treg RP • πνεύματος WH Treg NIV] + ἁγίου RP • καταστήσομεν WH Treg NIV] καταστήσωμεν RP **5** πλήρης NIV RP] πλήρη WH Treg **8** χάριτος WH Treg NIV] πίστεως RP **13** λαλῶν ῥήματα WH Treg NIV] ῥήματα βλάβσημα λαλῶν RP • ἁγίου Treg RP] + τούτου WH NIV

καὶ τοῦ νόμου, **14** ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. **15** καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν Ἦ πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

7:1 Εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεὺς Ἦ εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; **2** ὁ δὲ ἔφη Ἦ Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε Ἦ Θεὸς τῆς δόξης ὠφθῆ τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, **3** καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἦ Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ Ἦ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς Ἦ τὴν γῆν ἣν ἂν σοὶ δείξω. **4** τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατώκησεν ἐν Χαρράν. ἀκαεῖθεν μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετώκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, **5** καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγέλατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. **6** ἐλάλησεν Ἦ δὲ οὕτως ὁ θεὸς ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια. **7** καὶ τὸ ἔθνος ᾧ Ἦ ἔαν Ἦ δουλεύσουσιν κρινῶ ἐγώ, Ἦ ὁ θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσουσίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. **8** καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, Ἦ καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, Ἦ καὶ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον καὶ ἦν ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ, **10** καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραῶ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον Ἦ καὶ ὄλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. **11** ἦλθεν δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν Ἦ Αἴγυπτον καὶ Χανάαν καὶ θλίψις μεγάλη, καὶ οὐχ ἠῦρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. **12** ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα Ἦ σιτία εἰς Αἴγυπτον Ἦ ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον. **13** καὶ ἐν τῷ

6:15 πάντες WH Treg NIV] ἅπαντες RP **7:1** Εἰ WH Treg NIV] + ἄρα RP **3** ἐκ NIV RP] - WH Treg • τὴν WH Treg NIV] - RP **6** δὲ WH Treg RP NA] + αὐτῷ NIV **7** ἔαν NIV RP] ἂν WH Treg • δουλεύσουσιν WH Treg NIV] δουλεύσωσιν RP • ὁ θεὸς εἶπεν WH Treg NIV] εἶπεν ὁ θεὸς RP **8** Ἦ καὶ WH Treg NIV] + ὁ RP • Ἦ καὶ WH Treg NIV] + ὁ RP **10** καὶ WH Treg NIV RP] + ἐφ' NA **11** Αἴγυπτον WH Treg NIV] γῆν Αἰγύπτου RP **12** σιτία εἰς Αἴγυπτον WH Treg NIV] σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ RP

δευτέρῳ ἴ ανεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερόν ἐγένετο τῷ Φαραῶ τὸ ἴ γένος Ἰωσήφ. **14** ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο ἴ Ἰακῶβ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἴ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἐβδομήκοντα πέντε, **15** ἴ καὶ κατέβη ἴ Ἰακῶβ εἰς Αἴγυπτον. καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, **16** καὶ μετετέθησαν εἰς Συχέμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ἴ ὧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμμῶρ ἴ ἐν Συχέμ.

17 Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ἴ ὠμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἠῴξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, **18** ἄχρι οὔ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἴ ἐπ᾽ Αἴγυπτον ἴ, ὃς οὐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ. **19** οὔτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς ἴ πατέρας τοῦ ποιεῖν ἴ τὰ βρέφη ἔκθετα ἴ αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. **20** ἐν ὧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωϋσῆς, καὶ ἦν ἄστειος τῷ θεῷ ἴ ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς. **21** ἴ ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν ἴ ἡ θυγάτηρ Φαραῶ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς υἱόν. **22** καὶ ἐπαιδεύθη ἴ Μωϋσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις ἴ αὐτοῦ.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταετῆς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ τοὺς υἱούς Ἰσραήλ. **24** καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον ἡμίνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. **25** ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἴ ἀδελφούς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν ἴ σωτηρίαν αὐτοῖς ἴ, οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. **26** τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις καὶ ἴ συνήλλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην εἰπών ἴ Ἄνδρες, ἀδελφοί ἴ ἔστε ἴ ἵνατί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; **27** ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτὸν εἰπών ἴ Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ᾽ ἴ ἡμῶν; **28** μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὄν τρόπον ἀνείλες ἴ ἐχθὲς τὸν Αἰγύπτιον; **29** ἔφυγεν

7:13 **ανεγνωρίσθη** NIV RP | **γνωρίσθη** WH Treg • **γένος** WH Treg | + τοῦ NIV RP
14 Ἰακῶβ τὸν πατέρα αὐτοῦ WH Treg NIV | τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακῶβ RP **15 καὶ κατέβη** Treg NIV | κατέβη δὲ WH RP **16 ὧ** WH Treg NIV | ὃ RP • **ἐν** WH Treg NIV | τοῦ RP **17 ὠμολόγησεν** WH Treg NIV | ὠμωσεν RP **18 ἐπ᾽ Αἴγυπτον** WH Treg NIV | – RP **19 πατέρας** WH Treg | + ἡμῶν NIV RP • **τὰ βρέφη ἔκθετα** WH Treg NIV | ἔκθετα τὰ βρέφη RP **21 ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ ἀνείλατο αὐτὸν** WH Treg NIV | Ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνείλετο RP **22 Μωϋσῆς** WH RP | + ἐν Treg NIV • **αὐτοῦ** WH Treg NIV | – RP **25 ἀδελφούς** WH Treg | + αὐτοῦ NIV RP • **σωτηρίαν αὐτοῖς** WH Treg NIV | αὐτοῖς σωτηρίαν RP **26 συνήλλασεν** WH Treg NIV | συνήλασεν RP • **ἔστε** WH Treg NIV | + ὑμεῖς RP **27 ἡμῶν** WH Treg NIV | ἡμᾶς RP **28 ἐχθὲς** WH Treg NIV | χθὲς RP

δὲ Μωϋσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῆ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱούς δύο.

30 Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὥφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου· **31** ὁ δὲ Μωϋσῆς ἰδὼν ἔθαύμασεν τὸ ὄραμα. προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι ἐγένετο φωνὴ κυρίου· **32** Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρομος δὲ γενόμενος Μωϋσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. **33** εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ κύριος· Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου, ὁ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. **34** ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτοῦ ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον.

35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν, ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες· Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν, τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλκεν σὺν ἡχει ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ. **36** οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῆ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Ἐρυθρᾷ Θαλάσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσσεράκοντα. **37** οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς ὁ εἶπας τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. **38** οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα δοῦναι ἡμῖν, **39** ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλὰ ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, **40** εἰπόντες τῷ Ἀαρὼν· Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύουσιν ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωϋσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ. **41** καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδῶλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. **42** ἔστρεψεν

7:30 ἄγγελος WH Treg NIV] + κυρίου RP **31** ἐθαύμασεν WH Treg] ἐθαύμαζεν NIV RP • κυρίου WH Treg NIV] + πρὸς αὐτόν RP **32** καὶ WH Treg NIV] + ὁ θεὸς RP • καὶ WH Treg NIV] + ὁ θεὸς RP **33** ἐφ' WH Treg NIV] ἐν RP **34** αὐτοῦ WH Treg] αὐτῶν NIV RP • ἀποστείλω WH Treg NIV] ἀποστελῶ RP **35** καὶ WH Treg NA] – NIV RP • ἀπέσταλκεν σὺν WH Treg NIV] ἀπέστειλεν ἐν RP **36** γῆ NIV RP] τῇ WH Treg **37** εἶπας WH Treg NIV] εἶπὼν RP • ὁ θεὸς WH Treg NIV] κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν RP **38** λόγια WH Treg NIV] λόγον RP • ἡμῖν Treg NIV RP] ὑμῖν WH **39** ἐν ταῖς καρδίαις WH Treg NIV] τῇ καρδίᾳ RP **40** ἐγένετο WH Treg NIV] γέγονεν RP

δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γεγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν·

Μὴ σφάγια καὶ θυσιάς προσηγάκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ; **43** καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥαιφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς. καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωϋσῆ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐωράκει, **45** ἦν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῴσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυίδ· **46** ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἤτησατο εὐρεῖν σκὴνωμα τῷ θεῷ Ἰακώβ. **47** Σολομῶν δὲ οἰκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. **48** ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ· καθὼς ὁ προφήτης λέγει· **49** Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσατέ μοι, λέγει κύριος, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; **50** οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα;

51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίαις καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς. **52** τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγειλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου οὗ νῦν ὑμεῖς προδότες καὶ φονεῖς ἐγένεσθε, **53** οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. **55** ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, **56** καὶ εἶπεν· Ἴδου θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ θεοῦ. **57** κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλη συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὤρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν, **58** καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν. καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τοὺς πόδας

7:43 θεοῦ WH Treg] + ὑμῶν NIV RP • Ῥαιφάν NIV] Ῥομφά WH; Ῥεφάν Treg; Ῥεμφάν RP **46** θεῷ WH Treg NIV RP] οἶκῳ NA **48** χειροποιήτοις WH Treg NIV] + ναοῖς RP **49** ἡ δὲ Treg NIV RP] καὶ ἡ WH **51** καρδίαις WH Treg NIV] τῇ καρδίᾳ RP **52** ἐγένεσθε WH Treg NIV] γεγένησθε RP **56** διηνοιγμένους WH Treg NIV] ἀνεωγμένους RP **58** αὐτῶν WH Treg NIV] – RP

νεανίου καλουμένου Σαύλου. **59** και ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον ἐπικαλούμενον και λέγοντα· Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου· **60** θεὸς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ· Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὰυτην τὴν ἁμαρτίαν· και τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. **8:1** Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας και Σαμαρείας πλην τῶν ἀποστόλων. **2** συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς και ἔποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. **3** Σαῦλος δὲ ἔλυμαινετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας και γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον. **5** Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς Σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν. **6** προσεῖχον ἄλλοι οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς και βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· **7** πολλοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο, πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι και χωλοὶ ἑθεραπεύθησαν· **8** ἐγένετο δὲ ἡ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἀνὴρ δὲ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων και ἔξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναι τινα ἑαυτὸν μέγαν, **10** ὃ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ἡ Δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ καλουμένη Μεγάλη. **11** προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέσαι αὐτούς. **12** ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ και τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε και γυναῖκες. **13** ὁ δὲ Σίμων και αὐτὸς ἐπίστευσεν, και βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε τὰ σημεῖα και δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο.

7:60 ταύτην τὴν ἁμαρτίαν WH Treg NIV | τὴν ἁμαρτίαν ταύτην RP 8:2 ἐποίησαν WH Treg NIV | ἐποίησαντο RP 5 τὴν WH NIV | – Treg RP 6 δὲ WH Treg NIV | τε RP 7 πολλοὶ WH Treg NIV | Πολλῶν RP • ἐξήρχοντο WH Treg NIV | ἐξήρχετο RP 8 ἐγένετο δὲ WH Treg NIV | Καὶ ἐγένετο RP • πολλὴ χαρὰ WH Treg NIV | χαρὰ μεγάλη RP 9 ἐξιστάνων WH Treg NIV | ἐξιστῶν RP 10 πάντες WH Treg NIV | – RP • καλουμένη WH Treg NIV | – RP 12 περὶ WH Treg NIV | τὰ περὶ RP 13 σημεῖα και δυνάμεις μεγάλας γινομένας WH Treg NIV | δυνάμεις και σημεῖα γινόμενα RP

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς ἑαυτοὺς Πέτρον καὶ Ἰωάννην, **15** οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον· **16** οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ἑκκυρίου Ἰησοῦ. **17** τότε ἑπέτιθεσαν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. **18** Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ πνεῦμα προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα **19** λέγων· Δότε κάμοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ὡς ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. **20** Πέτρος δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργυρίον σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπώλειαν ὅτι τὴν δωρεάν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. **21** οὐκ ἔστιν σοι μερίς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἑναντι τοῦ θεοῦ. **22** μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ ἑκκυρίου εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου· **23** εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὄρω σε ὄντα. **24** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλὰς τε κώμας τῶν Σαμαριτῶν ἑὺηγγελίζοντο.

26 Ἄγγελος δὲ κυρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων· Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. **27** καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης ἑΚανδάκης βασιλίσσης Αἰθιοπῶν, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐηλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, **28** ἦν ἑτε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ καὶ ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. **29** εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. **30** προσδραμῶν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος

8:14 αὐτοὺς WH Treg NIV] + τὸν RP **16** οὐδέπω WH Treg NIV] οὐπω RP • κυρίου WH Treg NIV] χριστοῦ RP **17** ἐπέτιθεσαν WH Treg NIV] ἐπετίθουν RP **18** ἰδὼν WH Treg NIV] Θεασάμενος RP • πνεῦμα WH NIV] + τὸ ἅγιον Treg RP **21** ἑναντι WH Treg NIV] ἐνώπιον RP **22** κυρίου WH Treg NIV] θεοῦ RP **25** ὑπέστρεφον WH Treg NIV] ὑπέστρεψαν RP • Ἱεροσόλυμα WH Treg NIV] Ἱερουσαλήμ RP • εὺηγγελίζοντο WH Treg NIV] εὺηγγελίσαντο RP **27** Κανδάκης WH Treg NIV] + τῆς RP **28** τε Treg NIV RP] δὲ WH

Ἦσαίαν τὸν προφήτην ἠ καὶ εἶπεν· Ἄρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; **31** ὁ δὲ εἶπεν· Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην ἐὰν μὴ τις ἴδῃ με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. **32** ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη· Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ ἱερέως αὐτὸν ἄφρωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. **33** ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. **34** ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπεν· Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει ἵνα τοῦτο; περὶ ἐαυτοῦ ἢ περὶ ἑτέρου τινός; **35** ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης εὐηγγελίσαστο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. **36** ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ, καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος· Ἴδου ὕδωρ, τί κωλύει με βαπτισθῆναι; **38** καὶ ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἄρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφοτέρωθεν εἰς τὸ ὕδωρ ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. **39** ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου ἤρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτόν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. **40** Φίλιππος δὲ εὗρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

9:1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόβου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ **2** ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως ἐὰν τινὰς εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. **3** ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίξιν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, **4** καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ Σαούλ Σαούλ, τί με διώκεις; **5** εἶπεν δὲ· Τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ· Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· **6** ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι ὅτι

8:30 Ἦσαίαν τὸν προφήτην WH Treg NIV] τὸν προφήτην Ἦσαίαν RP **31** ὁδῆγήσει WH Treg NIV] ὁδῆγήση RP **32** κείραντος WH NIV] κείροντος Treg RP **33** ταπεινώσει WH Treg] + αὐτοῦ NIV RP • τὴν WH Treg NIV] + δὲ RP **34** τοῦτο WH Treg RP NA] – NIV **36** βαπτισθῆναι; WH Treg NIV RP] + **37** εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. TR **9:3** ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψεν WH Treg NIV] καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτόν RP • ἐκ WH Treg NIV] ἀπὸ RP **5** δὲ WH Treg NIV] + κύριος εἶπεν RP **6** ὅτι Treg NIV] ὅτι WH; τί RP

σε δεῖ ποιεῖν. 7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἰστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς μηδένα δὲ θεωροῦντες. 8 ἠγέρθη δὲ Ἡσαΐας ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεωφγμένων ἡ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἡ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

10 Ἦν δὲ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἔν ὀράματι ὁ κύριος· Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν· Ἴδου ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριος πρὸς αὐτόν· Ἄναστας πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθείαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι Ταρσέα, ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν ἄνδρα ἐν ὀράματι Ἀνανίαν ὀνόματι· εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἀνανίας· Κύριε, ἤκουσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλὴμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος· Πορεύου, ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς ἐστίν μοι ὁ ὄντος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἔθνῶν τε καὶ βασιλέων υἰῶν τε Ἰσραὴλ, 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν· Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἦρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς πνεύματος ἁγίου. 18 καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε καὶ ἀναστας ἐβαπτίσθη, 19 καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν.

Ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινὰς, 20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ

9:8 **Σαῦλος** WH Treg NIV | ὁ Σαῦλος RP • **δὲ** WH Treg NIV | **τε** RP • **οὐδὲν** WH Treg NIV | **οὐδένα** RP 10 **ἐν ὀράματι ὁ κύριος** WH Treg NIV | ὁ κύριος ἐν ὀράματι RP 11 **Ἀναστας** Treg NIV RP | Ἀνάστα WH 12 **ἄνδρα ἐν ὀράματι Ἀνανίαν ὀνόματι** WH Treg NIV | ἐν ὀράματι ἄνδρα ὀνόματι Ἀνανίαν RP • **χεῖρας** Treg | τὰς χεῖρας WH NIV; χεῖρα RP 13 **ἤκουσα** WH Treg NIV | ἀκήκοα RP • **τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν** WH Treg NIV | ἐποίησεν τοῖς ἁγίοις σου RP 15 **ἐστίν μοι** WH Treg NIV | μοι ἐστίν RP • **ἔθνῶν** Treg NIV RP | τῶν ἐθνῶν WH • **τε** WH Treg NIV | – RP 17 **Ἰησοῦς** WH Treg NIV | – RP 18 **αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν** WH Treg NIV | ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ RP • **ὡς** WH Treg NIV | ὡσεὶ RP 19 **ἐνίσχυσεν** Treg NIV RP | ἐνίσχυθη WH • **δὲ** WH Treg NIV | + ὁ Σαῦλος RP 20 **Ἰησοῦν** WH Treg NIV | χριστόν RP

θεοῦ. **21** ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας Ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς· **22** Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ ἑσπέρησεν ἑαυτὸν ἵνα συνέχνηεν τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῶ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· **24** ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. Ἐπαρηγόρησαν δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· **25** λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτόν ἑκκεκρυμμένους ἐν σπυριδί.

26 Παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπέειραζεν κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητῆς. **27** Βαρναβᾶς δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτόν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ καὶ πῶς ἐν Δαμασκῶ ἐπαρηγοήσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. **28** καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλὴμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου, **29** ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν. **30** ἐπιγινόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτόν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτόν εἰς Ταρσόν.

31 Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην οἰκοδομουμένην, καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο.

32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα. **33** εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπον τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἑξ ἑτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κρᾶβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος.

9:21 ἐν WH Treg RP] εἰς NIV **22** συνέχνηεν WH NIV] συνέχνηεν Treg RP • τοὺς Treg NIV RP] – WH **24** επαρηγόρησαν δὲ καὶ WH Treg NIV] Παρηγόρησαν τε RP **25** οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτόν οἱ μαθηταὶ RP • διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτόν WH Treg NIV] καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους RP **26** εἰς WH Treg NIV] ὁ Σαῦλος ἐν RP • ἐπέειραζεν WH Treg NIV] ἐπειράτο RP **27** τοῦ NIV RP] – WH Treg **28** καὶ ἐκπορευόμενος WH Treg NIV] – RP • Ἱερουσαλὴμ WH Treg NIV] + καὶ RP • κυρίου WH Treg NIV] + Ἰησοῦ RP **29** ἀνελεῖν αὐτόν WH Treg NIV] αὐτόν ἀνελεῖν RP **31** Ἡ ... ἐκκλησία ... εἶχεν ... οἰκοδομουμένη ... πορευομένη ... ἐπληθύνετο WH Treg NIV] Αἱ ... ἐκκλησίαι ... εἶχον ... οἰκοδομουμένη ... πορευομένη ... ἐπληθύνοντο RP **33** ὀνόματι Αἰνέαν WH Treg NIV] Αἰνέαν ὀνόματι RP • κρᾶβάττου WH Treg NIV] κρᾶβάτω RP

34 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος· Αἰνεά, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσον σεαυτῷ· καὶ εὐθέως ἀνέστη. **35** καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Ὑσαρῶνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.

36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. **37** ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν αὐτὴν ἐν ὑπερώῳ. **38** ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἀπέστειλαν δύο ἀνδρας πρὸς αὐτὸν παρακαλοῦντες· Μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. **39** ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῶν, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὕσα ἡ Δορκάς. **40** ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα εἶπεν· Ταβιθά, ἀνάστηθι. ἣ δὲ ἠνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. **41** δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα ἀνέστησεν αὐτὴν, φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους καὶ τὰς χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. **42** γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον. **43** ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μείναι ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

10:1 Ἀνὴρ δὲ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, **2** εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ παντός, **3** εἶδεν ἐν ὄραματι φανερώς ὡσεὶ ἄγγελος ὅτι ἐπὶ ὥραν ἐνάτην τῆς ἡμέρας ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε. **4** ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμβορος γενόμενος εἶπεν· Τί ἐστίν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ· Αἰ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν

9:34 Χριστός WH Treg NIV] ὁ χριστός RP **35** Σαρῶνα WH Treg NIV] Ἀσάρωνα RP **36** ἔργων ἀγαθῶν WH Treg NIV] ἀγαθῶν ἔργων RP **37** ἔθηκαν αὐτὴν Treg NIV] αὐτὴν ἔθηκαν RP; ἔθηκαν WH **38** δύο ἀνδρας WH Treg NIV] – RP • ὀκνήσῃς WH Treg NIV] ὀκνήσαι RP • ἡμῶν WH Treg NIV] αὐτῶν RP **40** καὶ WH Treg NIV] – RP **42** τῆς Treg NIV RP] – WH • ἐπίστευσαν πολλοὶ WH Treg NIV] πολλοὶ ἐπίστευσαν RP **43** δὲ WH NIV RP] + αὐτὸν Treg • μείναι WH Treg NIV] + αὐτὸν RP **10:1** τις WH Treg NIV] + ἦν RP **2** ποιῶν WH Treg NIV] + τε RP **3** περὶ WH Treg NIV] – RP

εἰς μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ· **5** καὶ νῦν πέμψον ἄνδρας εἰς Ἴόππην καὶ μετὰπεμφθῆναι Σίμωνά τινά ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· **6** οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστὶν οἰκία παρά θάλασσαν. **7** ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ **8** καὶ ἐξηγησάμενος ἅπαντα αὐτοῖς ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἴόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν ἕκτην. **10** ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἕκστασις, **11** καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον καὶ καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς, **12** ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ ἕρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. **13** καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. **14** ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον. **15** καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν· Ἄ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοῖνου. **16** τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθύς ἀνελήμφθη τὸ σκευὸς εἰς τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὄραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, **18** καὶ φωνήσαντες ἐπυθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. **19** τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁράματος εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα· Ἴδου ἄνδρες ζητοῦντές σε· **20** ἀλλὰ ἀναστάς κατάβηθι καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν

10:4 ἔμπροσθεν WH Treg NIV | ἐνώπιον RP **5** ἄνδρας εἰς Ἴόππην WH Treg NIV | εἰς Ἴόππην ἄνδρας RP • τινά ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος WH Treg NIV | τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον RP **7** αὐτῷ WH Treg NIV | τῷ Κορνηλίῳ RP • οἰκετῶν WH Treg NIV | + αὐτοῦ RP **8** ἅπαντα αὐτοῖς WH Treg NIV | αὐτοῖς ἅπαντα RP **10** αὐτῶν WH Treg NIV | ἐκείνων RP • ἐγένετο WH Treg NIV | ἐπέπεσεν RP **11** καταβαῖνον WH Treg NIV | + ἐπ' αὐτόν RP • ἀρχαῖς WH Treg NIV | + δεδεμένον καὶ RP **12** καὶ ἕρπετὰ τῆς γῆς καὶ WH Treg NIV | τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἕρπετὰ καὶ τὰ RP **14** καὶ WH Treg NIV | ἦ RP **16** εὐθύς WH Treg NIV | πάλιν RP **17** ἰδοὺ WH Treg NIV | καὶ ἰδοὺ RP • ὑπὸ WH NIV | ἀπὸ Treg RP • τοῦ WH Treg NIV | - RP **18** ἐπυθάνοντο Treg NIV RP | ἐπύθοντο WH **19** αὐτῷ τὸ πνεῦμα NIV RP | τὸ πνεῦμα αὐτῷ Treg; τὸ πνεῦμα WH • ἄνδρες RP | + τρεῖς Treg NIV; + δύο WH • ζητοῦντές WH NIV | ζητοῦσίν Treg RP

διακρινόμενος, ἵνα ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς. **21** καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς ἀνδρας εἶπεν· Ἴδου ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε; **22** οἱ δὲ εἶπαν· Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαι σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. **23** εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτούς ἐξένισεν.

Τῇ δὲ ἐπαύριον ἵνα ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς, καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. **24** τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν. ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. **25** ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. **26** ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· Ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. **27** καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὕρισκει συνεληλυθότας πολλούς, **28** ἔφη τε πρὸς αὐτούς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἄλλοφύλῳ· κάμοι ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· **29** διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς πυνθάνομαι οὖν τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με.

30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἕστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ **31** καὶ φησί· Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **32** πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσεῶς παρὰ τὴν θάλασσαν. **33** ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σέ, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου.

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός, **35** ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστιν. **36** τὸν λόγον ἵνα ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ·

10:20 **ὅτι** WH Treg NIV | διότι RP **23 ἀναστὰς** WH Treg NIV | ὁ Πέτρος RP **24 τῇ δὲ** WH Treg NIV | Καὶ τῇ RP • **εἰσῆλθεν** WH Treg NIV | εἰσῆλθον RP **26 ἤγειρεν αὐτὸν** WH Treg NIV | αὐτὸν ἤγειρεν RP **30 ἤμην** WH Treg NIV | + νηστεύων καὶ RP • **ἐνάτην** WH Treg NIV | + ὥραν RP **32 θάλασσαν** WH Treg NIV | + ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι RP **33 κυρίου** WH Treg NIV | θεοῦ RP **36 ὃν** Treg NIV RP] – WH

οὗτός ἐστιν πάντων κύριος. **37** ὑμεῖς οἶδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἁρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης, **38** Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ· **39** καὶ ἡμεῖς μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων ἁγίου Ἰερουσαλήμ· ὃν καὶ ἀνεΐλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. **40** τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν ἁγίου τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, **41** οὐ παντὶ τῷ λαῷ ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφέγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· **42** καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. **43** τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

44 Ἐτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. **45** καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκκέχυται· **46** ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· **47** Μῆτι τὸ ὕδωρ δύναται κωλύσαι ἅ τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους οἵτινες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; **48** προσέταξεν ἁγίου αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

11:1 Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. **2** ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς

10:37 ἁρξάμενος WH Treg NIV] ἁρξάμενον RP **39** ἡμεῖς WH Treg NIV] + ἔσμεν RP • καὶ WH Treg] + ἐν NIV RP **40** τῇ WH Treg RP] ἐν τῇ NIV **42** οὗτός WH Treg NIV] αὐτός RP **45** ὅσοι Treg NIV RP] οἱ WH • ἁγίου πνεύματος Treg NIV RP] πνεύματος τοῦ ἁγίου WH **46** ἀπεκρίθη WH Treg NIV] + ὁ RP **47** δύναται κωλύσαι WH Treg NIV] κωλύσαι δύναται RP • ὡς WH Treg NIV] καθὼς RP **48** δὲ WH Treg NIV] τε RP • ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι WH Treg NIV] βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου RP **11:2** ὅτε δὲ WH Treg NIV] Καὶ ὅτε RP

Ἰερουσαλήμ, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς 3 λέγοντες ὅτι Ἐισήλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγες ἑαυτοῖς. 4 ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων· 5 Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππη προσευχόμενος καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευῆς τι ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρι ἐμοῦ· 6 εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετα καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· 7 ἤκουσα δὲ ἑκαὶ φωνῆς λεγουσῆς μοι· Ἀναστάς, Πέτρε, θύσον καὶ φάγε. 8 εἶπον δέ· Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσήλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ ἡ φωνὴ ἐκ δευτέρου ἑκ τοῦ οὐρανοῦ· Ἄ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς, καὶ ἄνεσπασθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἧ ἡμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι ἵνα συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσῆλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. 13 ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα· Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, 14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σὲ ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς ὡσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνήσθη δὲ τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν τὴν ἴσιν δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν πιστεῦσασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἔγὼ τίς ἡμῖν δυνατὸς κωλύσαι τὸν θεόν; 18 ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν καὶ ἔδοξασαν τὸν θεὸν λέγοντες· Ἄρα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν·

11:2 Ἰερουσαλήμ WH Treg NIV | Ἰεροσόλυμα RP 3 Εἰσήλθες πρὸς ... ἔχοντας καὶ συνέφαγες NIV | Πρὸς ... ἔχοντας εἰσήλθες καὶ συνέφαγες RP; Εἰσήλθεν πρὸς ... ἔχοντας καὶ συνέφαγεν WH Treg 4 δὲ WH Treg NIV | + ὁ RP 7 καὶ WH Treg NIV | - RP 8 ὅτι WH Treg NIV | + πᾶν RP 9 φωνὴ ἐκ δευτέρου Treg NIV | ἐκ δευτέρου φωνὴ WH; μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου RP 10 ἀνεσπασθὴ πάλιν WH Treg NIV | πάλιν ἀνεσπασθὴ RP 11 ἡμεν WH Treg NA | ἡμῖν NIV RP 12 τὸ πνεῦμά μοι WH Treg NIV | μοι τὸ πνεῦμά RP • διακρίναντα WH Treg NIV | διακρινόμενον RP 13 δὲ WH Treg NIV | τε RP • εἰπόντα WH Treg NIV | + αὐτῷ RP • Ἰόππην WH Treg NIV | + ἄνδρας RP 16 τοῦ WH Treg NIV | - RP 17 ἐγὼ WH Treg NIV | + δὲ RP 18 ἐδόξασαν WH Treg NIV | ἐδόξαζον RP • Ἄρα WH Treg NIV | + γε RP • εἰς ζωὴν ἔδωκεν WH Treg NIV | ἔδωκεν εἰς ζωὴν RP

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας μηδεὶν λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίους. **20** ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἔλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν ἄνδρες καὶ πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν. **21** καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθμὸς ἄνδρων ὁ πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. **22** ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὅσα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρναβᾶν ἕως Ἀντιοχείας. **23** ὃς παραγεγόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ, ἐχάρη καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ κυρίῳ, **24** ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἰκανὸς τῷ κυρίῳ. **25** ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, **26** καὶ εὗρὼν ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ ἑνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανόν, χρηματίσαι τε πρῶτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφητὰι εἰς Ἀντιόχειαν. **28** ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος ἐσήμανεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην. ἥτις ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. **29** τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπορεῖτο τις ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς. **30** ὃ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρναβᾶ καὶ Σαύλου.

12:1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαι τινὰς τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. **2** ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρη. **3** ἰδὼν δὲ ὅτι ἀρεστὸν ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις προσθέτετο

11:20 ἐλθόντες WH Treg NIV] εἰσελθόντες RP • καὶ WH Treg NIV] – RP • Ἑλληνιστάς WH RP NA] Ἑλληνας Treg NIV **21** ὁ WH Treg NIV] – RP **22** οὔσης WH Treg NIV] – RP • Ἱερουσαλὴμ WH Treg NIV] Ἱεροσολύμοις RP • Βαρναβᾶν WH Treg NIV] + διελθεῖν RP NA **23** τὴν WH Treg NIV] – RP • προσμένειν Treg NIV RP] + ἐν WH **25** Ταρσὸν WH Treg NIV] + ὁ Βαρνάβας RP **26** ἤγαγεν WH Treg NIV] + αὐτὸν RP • αὐτοῖς καὶ WH Treg NIV] αὐτοὺς RP • ἐν WH Treg NIV] – RP • πρῶτως WH Treg NIV] πρῶτον RP **28** μεγάλην WH Treg NIV] μέγαν RP • ἥτις WH Treg NIV] ὅστις καὶ RP • Κλαυδίου WH Treg NIV] + Καίσαρος RP **12:3** ἰδὼν δὲ WH Treg NIV] Καὶ ἰδὼν RP

συλλαβεῖν καὶ Πέτρον (ἦσαν ἡμέραι τῶν ἀζύμων), 4 ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἔκτενῶς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν θεὸν ἡ περὶ αὐτοῦ.

6 Ὅτε δὲ ἤμελλεν ἡ προαγαγεῖν αὐτόν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκεῖνη ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν δεδεμένος ἀλύσειν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου ἤγειρεν αὐτὸν λέγων· Ἀνάστα ἐν τάχει· καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπεν δὲ ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου· ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ· Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἡκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν. 10 διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτῃ ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν ἑαυτῷ γενόμενος εἶπεν· Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν ὁ κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων.

12 Συνιδῶν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἠνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν· Μαίνη· ἡ δὲ διίσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ ἔλεγον· Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοιξαντες δὲ εἶδαν αὐτόν καὶ ἐξέστησαν. 17 κατασεῖσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγαῖν διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς,

12:3 δὲ WH Treg] + αἱ NIV RP 5 ἐκτενῶς WH Treg NIV] ἐκτενῆς RP • περὶ WH Treg NIV] ὑπὲρ RP 6 προαγαγεῖν αὐτόν NIV] προαγαγεῖν αὐτόν WH; προάγειν αὐτόν Treg; αὐτόν προάγειν RP 8 δὲ WH Treg NIV] τε RP • Ζῶσαι WH Treg NIV] Περιζῶσαι RP 9 ἡκολούθει WH Treg NIV] + αὐτῷ RP 11 ἐν ἑαυτῷ γενόμενος WH Treg NIV] γενόμενος ἐν ἑαυτῷ RP • ὁ WH NIV] – Treg RP 12 τῆς WH Treg NIV] – RP 13 αὐτοῦ WH Treg NIV] τοῦ Πέτρου RP 15 ἐστὶν αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτοῦ ἐστὶν RP

εἶπέν «τε· Ἀπαγγείλατε Ἰακώβω καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

18 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. **19** Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρῶν ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας «εἰς Καισάρειαν διέτριβεν.

20 Ἦν «δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρήσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ἠτοῦντο εἰρήνην διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. **21** τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν «καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς· **22** ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· «Θεοῦ φωνή» καὶ οὐκ ἀνθρώπου. **23** παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκεν «τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.

24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ «θεοῦ ἠύξανεν καὶ ἐπληθύνετο. **25** Βαρναβᾶς δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν, «εἰς Ἱερουσαλὴμ πληρώσαντες τὴν διακονίαν, «συμπααραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

13:1 Ἦσαν «δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προφήται καὶ διδάσκαλοι ὃ τε Βαρναβᾶς καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετραάρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. **2** λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστεούντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρναβᾶν «καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. **3** τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν.

4 «Αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ «ἁγίου πνεύματος» κατήλθον «εἰς Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν «τε ἀπέπλευσαν «εἰς Κύπρον, **5** καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμίῳ κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων·

12:17 **τε** WH Treg NIV] δέ RP **19** **εἰς** WH Treg NIV] + τὴν RP **20** **δὲ** WH Treg NIV] + ὁ Ἡρώδης RP **21** **καὶ** Treg NIV RP] – WH **22** **Θεοῦ φωνή** WH Treg NIV] Φωνή θεοῦ RP **23** **τὴν** WH Treg NIV] – RP **24** **θεοῦ** Treg NIV RP] κυρίου WH **25** **εἰς** WH RP NA] ἐξ Treg; ἀπὸ NIV • **συμπααραλαβόντες** WH Treg NIV] + καὶ RP **13:1** **δὲ** WH Treg NIV] + τινες RP **2** **καὶ** WH Treg NIV] + τὸν RP **4** **Αὐτοὶ** WH Treg NIV] Οὔτοι RP • **ἁγίου πνεύματος** WH Treg NIV] πνεύματος τοῦ ἁγίου RP • «**εἰς** WH Treg NIV] + τὴν RP • **τε** WH Treg NIV] δὲ RP • «**εἰς** WH Treg NIV] + τὴν RP

εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. **6** διελθόντες δὲ Ἦλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον ᾧ ὄνομα Βαριησοῦ, **7** ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρναβᾶν καὶ Σαῦλον ἐπέζητησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. **8** ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. **9** Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου ἀτενίσας εἰς αὐτὸν **10** εἶπεν· Ὡ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας; **11** καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. **12** τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν ἐκπλησσομένους ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.

13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ ἁγιοὶ Παῦλον ἤλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. **14** αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τὴν Πισιδίαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῆς ἡμέρας τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. **15** μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς λέγοντες· Ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τίς ἐστιν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. **16** ἀναστὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. **17** ὁ θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὑψώσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῆ Αἰγύπτου, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, **18** καὶ, ὡς τεσσερακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, **19** καὶ καθελῶν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῆ

13:6 Ἦλην WH Treg NIV] – RP • ἄνδρα WH Treg NIV] – RP • Βαριησοῦ NIV] Βαριησοῦς WH Treg RP **9** ἁγίου WH Treg NIV] + καὶ RP **10** ὁδοῦς Treg RP] + τοῦ WH NIV **11** δὲ WH Treg RP] τε NIV • ἔπεσεν WH Treg NIV] ἐπέπεσεν RP **13** περὶ WH Treg NIV] + τὸν RP **14** τὴν Πισιδίαν WH Treg NIV] τῆς Πισιδίας RP • εἰσελθόντες WH Treg] ἐλθόντες NIV RP **15** τίς WH Treg NIV] – RP • ἐν ὑμῖν λόγος WH Treg NIV] λόγος ἐν ὑμῖν RP **17** Ἰσραὴλ WH Treg NIV] – RP • Αἰγύπτου WH Treg NIV] Αἰγύπτω RP **19** καὶ Treg NIV RP] – WH

Χανάαν ἠκατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν **20** ὥς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πενήκοντα. καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. **21** κάκειθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσεράκοντα. **22** καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ὃ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας· Εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. **23** τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ ἠσωτήρα Ἰησοῦν, **24** προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας ἠπαντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ. **25** ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν· Τί ἐμεῖ ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λύσαι.

26 Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἠἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἔξαπεστάλη. **27** οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν, **28** καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες ἠτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. **29** ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. **30** ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. **31** ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινες ἠνῦν εἰσὶ μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. **32** καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην **33** ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις ἠἡμῶν ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ· Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. **34** ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν ὅτι Δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαυὶδ τὰ πιστά. **35** ἠδιότι καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει· Οὐ δώσεις τὸν ὀσίόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. **36** Δαυὶδ μὲν

13:19 κατεκληρονόμησεν WH Treg NIV] + αὐτοῖς RP **20** ὡς ... πενήκοντα καὶ μετὰ ταῦτα WH Treg NIV] καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ... πενήκοντα RP • τοῦ NIV RP] – WH Treg **22** τὸν Δαυὶδ αὐτοῖς WH Treg NIV] αὐτοῖς τὸν Δαυὶδ RP **23** σωτήρα Ἰησοῦν WH Treg NIV] σωτηρίαν RP **24** παντὶ τῷ λαῷ WH Treg NIV] τῷ RP **25** Ἰωάννης WH Treg NIV] ὁ Ἰωάννης RP • Τί ἐμεῖ WH Treg NIV] Τίνα με RP **26** ἡμῖν WH NIV] ὑμῖν Treg RP • ἔξαπεστάλη WH Treg NIV] ἀπεστάλη RP **31** νῦν WH Treg NIV] – RP **33** ἡμῶν WH Treg] αὐτῶν ἡμῖν NIV RP • ψαλμῷ γέγραπται τῷ δευτέρῳ WH NIV] ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται RP; πρῶτῳ ψαλμῷ γέγραπται Treg **35** διότι WH Treg NIV] Διὸ RP

γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη καὶ προστετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθοράν, 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν οὐκ εἶδεν διαφθοράν. 38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἔν νόμῳ Μωϋσέως δικαιωθῆναι 39 ἐν τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται. 40 βλέπετε οὖν μὴ ἔπέλθη τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις· 41 Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἔργάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε ἕάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾷ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ.

44 Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις βλασφημοῦντες. 46 παρρησιασάμενοι τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρναβᾶς εἶπαν· Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξιόους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη· 47 οὕτως γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ κύριος· Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναι σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρῶτους τῆς πόλεως καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ

13:38 ἐν WH Treg NIV] + τῷ RP 40 ἐπέλθη WH Treg NIV] + ἐφ' ὑμᾶς RP 41 ἐργάζομαι ἐγὼ WH Treg NIV] ἐγὼ ἐργάζομαι RP • ἔργον WH Treg NIV] – RP 42 αὐτῶν WH Treg NA] αὐτῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς NIV; ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων RP • παρεκάλουν WH Treg NIV] + τὰ ἔθνη RP • ταῦτα WH Treg NIV] – RP 43 αὐτοῖς WH Treg NIV] – RP • προσμένειν WH Treg NIV] ἐπιμένειν RP 44 δὲ WH Treg NIV] τε RP • κυρίου Treg NIV] θεοῦ WH RP 45 ὑπὸ WH Treg NIV] + τοῦ RP • λαλουμένοις WH Treg NIV] λεγομένοις RP • βλασφημοῦντες WH Treg NIV] ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες RP 46 τε WH Treg NIV] δὲ RP • ἐπειδὴ WH Treg NIV] + δὲ RP 48 ἔχαιρον WH Treg NIV] ἔχαιρεν RP • κυρίου Treg NIV RP] θεοῦ WH 50 γυναῖκας WH Treg NIV] + καὶ RP • καὶ WH Treg NIV] + τὸν RP

Βαρναβάν, και ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. **51** οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ἱποδῶν ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον, **52** οἱ ἄρα τε μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς και πνεύματος ἁγίου.

14:1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων και λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε και Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. **2** οἱ δὲ ἄπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν και ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. **3** ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι ἄρα λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα και τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. **4** ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως, και οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. **5** ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε και Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν ὑβρίσαι και λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, **6** συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας Λύστραν και Δέρβην και τὴν περιχώρον, **7** κακεῖ ἑυαγγελιζόμενοι ἦσαν.

8 Καί τις ἀνὴρ ἄδύνατος ἐν Λύστροις ἄρα τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε ἄρα περιεπάτησεν. **9** οὗτος ἄρα ἤκουσεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ και ἰδὼν ὅτι ἄρα ἔχει πίστιν ἄρα τοῦ σωθῆναι **10** εἶπεν ἄρα μεγάλη φωνῇ· Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ἄρα ὀρθός· και ἄρα ἦλατο και περιεπάτει. **11** οἱ ἄρα τε ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἄρα ἐποίησεν Παῦλος ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστῶν λέγοντες· Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς **12** ἐκάλουν τε ἄρα τὸν Βαρναβᾶν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἐρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὃ ἡγούμενος τοῦ λόγου. **13** ὃ ἄρα τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς ἄρα πόλεως ταύρους και στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας σὺν τοῖς ὄχλοις ἠθέλεν θύειν. **14** ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρναβᾶς και Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ

13:51 ποδῶν WH Treg NIV] + αὐτῶν RP **52** τε WH Treg NIV] δὲ RP **14:2** ἀπειθήσαντες WH Treg NIV] ἀπειθοῦντες RP **3** τῷ WH Treg RP] ἐπὶ τῷ NIV **7** εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν WH Treg NIV] ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι RP **8** ἄδύνατος ἐν Λύστροις WH NIV] ἐν Λύστροις ἄδύνατος Treg RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] + ὑπάρχων RP • περιεπάτησεν WH Treg NIV] περιπεπατήκει RP **9** ἤκουσεν Treg NIV RP] ἤκουεν WH • ἔχει πίστιν WH Treg NIV] πίστιν ἔχει RP **10** μεγάλη WH Treg NIV] + τῆ RP • ὀρθός WH Treg NIV] ὀρθῶς RP • ἦλατο WH Treg NIV] ἦλλετο RP **11** τε WH NIV] δὲ Treg RP • ἐποίησεν WH Treg NIV] + ὁ RP **12** τὸν WH Treg NIV] + μὲν RP **13** τε WH Treg NIV] δὲ RP • πόλεως WH Treg NIV] + αὐτῶν RP

ίμάτια ἡ αὐτῶν ἔξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον κράζοντες **15** καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ ἡ θεὸν ζῶντα ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· **16** ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν· **17** ἡ καίτοι οὐκ ἁμάρτυρον ἡ αὐτὸν ἀφῆκεν ἡ ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν ὑμῖν ὑετοῦς διδοῦς καὶ καιροῦς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡ ὑμῶν. **18** καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

19 Ἐπήλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, ἡ νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέαι. **20** κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν ἡ ἀναστάς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῆ ἐπαύριον ἐξῆλθεν σὺν τῷ Βαρναβᾶ εἰς Δέρβην.

21 Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ ἡ εἰς Ἰκόνιον καὶ ἡ εἰς Ἀντιόχειαν, **22** ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. **23** χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς ἡ κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους ἡ προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. **24** καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμφυλίαν, **25** καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν, **26** ἀκακέθην ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. **27** παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν ἡ ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν καὶ ὅτι ἠνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. **28** διέτριβον ἡ δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

14 αὐτῶν Treg NIV RP] εαυτῶν WH • ἐξεπήδησαν WH Treg NIV] εἰσεπήδησαν RP **15** θεὸν WH Treg NIV] τὸν θεὸν τὸν RP **17** καίτοι WH Treg NIV] Καίτοιγε RP • αὐτὸν WH] εαυτὸν RP; αὐτὸν Treg NIV • ἀγαθουργῶν WH Treg NIV] ἀγαθοποιῶν RP • ὑμῶν WH Treg NIV] ἡμῶν RP **19** νομίζοντες WH Treg NIV] νομίσαντες RP **20** τῶν μαθητῶν αὐτὸν WH Treg NIV] αὐτὸν τῶν μαθητῶν RP **21** ἡ εἰς WH Treg NIV] – RP • ἡ εἰς WH Treg NIV] – RP **23** κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους WH Treg NIV] πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν RP **24** τὴν WH Treg NIV] – RP **27** ἀνήγγελλον WH Treg NIV] ἀνήγγειλαν RP **28** δὲ WH Treg NIV] + ἐκεῖ RP

15:1 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ Ἦ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει Ἦ τῷ Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. **2** γενομένης Ἦ δὲ στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρναβᾶ πρὸς αὐτοὺς ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρναβᾶν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. **3** οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν Ἦ τε Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. **4** παραγεγόμενοι δὲ εἰς Ἦ Ἱεροσόλυμα Ἦ παρεδέχθησαν Ἦ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν μετ' αὐτῶν. **5** ἐξανέστησαν δὲ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησάν Ἦ τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. **7** πολλῆς δὲ Ἦ ζητήσεως γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτοὺς· Ἦ Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων Ἦ ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς Ἦ διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι, **8** καὶ ὁ καρδιογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς Ἦ δὸς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, **9** καὶ Ἦ οὐθὲν διέκρινεν μεταξύ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθάρσας τὰς καρδίας αὐτῶν. **10** νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν ὃν οὐτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὐτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; **11** ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον κάκεῖνοι.

12 Ἦ Εἰσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρναβᾶ καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. **13** μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἦ Ἰάκωβος λέγων· Ἦ Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. **14** Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν Ἦ λαὸν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. **15** καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται· **16** Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω

15:1 περιτμηθῆτε WH Treg NIV] περιτέμνησθε RP • τῷ WH Treg NIV] – RP **2** δὲ WH Treg NIV] οὖν RP **3** τε WH Treg NIV] – RP **4** Ἱεροσόλυμα Treg] Ἱερουσαλὴμ WH NIV RP • παρεδέχθησαν WH Treg NIV] ἀπεδέχθησαν RP • ἀπὸ WH Treg NIV] ὑπὸ RP **6** τε WH Treg NIV] δὲ RP **7** ζητήσεως WH Treg NIV] συζητήσεως RP • ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ θεὸς WH Treg NIV] ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο RP **8** δὸς WH Treg NIV] + αὐτοῖς RP **9** οὐθὲν WH Treg NIV] οὐδὲν RP **14** λαὸν WH Treg NIV] + ἐπὶ RP

τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν καὶ τὰ ἱερόσπουκα ἀυτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, **17** ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει ἱερός ποιῶν ἱεράτα **18** γνωστὰ ἀπ' ἱεραίων. **19** διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, **20** ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἱερέσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ ἱεροῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος· **21** Μωϋσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν ἱεροῦ Παύλῳ καὶ Βαρναβᾶ, Ἰούδαν τὸν ἱεροῦ καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σιλᾶν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, **23** γράψαντες διὰ χειρὸς ἱεροῦ αὐτῶν· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἱεροῦ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. **24** ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἔξεληθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ἱεροῦ οἷς οὐ διεστείλαμεθα, **25** ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρναβᾶ καὶ Παύλῳ, **26** ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **27** ἀπεστάλακαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σιλᾶν, καὶ αὐτούς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντες τὰ αὐτά. **28** ἔδοξεν γὰρ ἱεροῦ πνεύματι ἱεροῦ ἀγίῳ καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν ἱεροῦ τούτων τῶν ἐπάναγκες, **29** ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ ἱεροῦ πνικτῶν καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε.

15:16 κατεσκαμμένα NIV RP] κατεστραμμένα WH Treg 17 κύριος WH Treg NIV] + ὁ RP • ταῦτα WH Treg NIV] + πάντα RP 18 αἰῶνος WH Treg NIV] + ἐστὶν τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ RP 20 ἀπέχεσθαι WH Treg NIV] + ἀπὸ RP • τοῦ NIV RP] – WH Treg 22 τῷ WH Treg NIV] – RP • καλούμενον WH Treg NIV] ἐπικαλούμενον RP 23 αὐτῶν WH Treg NIV] + τάδε RP • πρεσβύτεροι WH Treg NIV] + καὶ οἱ RP 24 ἐξεληθόντες Treg NIV RP] – WH • ὑμῶν WH Treg NIV] + λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον RP 25 ἐκλεξαμένοις WH Treg NIV] ἐκλεξαμένους RP 28 πνεύματι τῷ ἀγίῳ WH Treg NIV] ἀγίῳ πνεύματι RP • τούτων τῶν ἐπάναγκες WH Treg NIV] τῶν ἐπάναγκες τούτων RP 29 πνικτῶν WH Treg NIV] πνικτοῦ RP

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες ἤκαθηλον εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν· 31 ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας τε καὶ Σιλᾶς, καὶ αὐτοὶ προφήται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς καὶ ἐπεστήριξαν· 33 ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς· 35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρναβᾶς διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ κυρίου.

36 Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπεν ἔπρὸς Βαρναβᾶν Παῦλος· Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφούς κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγελάμεν τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν. 37 Βαρναβᾶς δὲ ἐβούλετο συμπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μᾶρκον· 38 Παῦλος δὲ ἤξιου, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 ἐγένετο δὲ παροξυσμὸς ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτούς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρναβᾶν παραλαβόντα τὸν Μᾶρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον, 40 Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σιλᾶν ἐξῆλθεν παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, 41 διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

16:1 Κατήνησεν δὲ καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ ἰδοὺ μαθητῆς τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς Ἰουδαίας πιστῆς, πατὴρ δὲ Ἕλληνας, 2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν· 3 τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελεῖν, καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις, ἦδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἕλληνας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρχεν. 4 ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρέδιδον αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων

15:30 κατήλθον WH Treg NIV] ἦλθον RP 33 ἀποστείλαντας αὐτούς WH Treg NIV] + ἀποστόλους RP; + 34 ἔδοξε δὲ τῷ Σίλα ἐπιμεῖναι αὐτοῦ TR 36 πρὸς Βαρναβᾶν Παῦλος WH Treg NIV] Παῦλος πρὸς Βαρναβᾶν RP • ἀδελφούς WH Treg NIV] + ἡμῶν RP • πόλιν πᾶσαν WH Treg NIV] πᾶσαν πόλιν RP 37 ἐβούλετο WH Treg NIV] ἐβουλεύσατο RP • καὶ WH Treg NIV] – RP 38 συμπαραλαμβάνειν WH Treg NIV] συμπαραλαβεῖν RP 39 δὲ WH Treg NIV] οὖν RP 40 κυρίου WH Treg NIV] θεοῦ RP 41 τὴν WH NIV] – Treg RP 16:1 καὶ WH Treg NIV] – RP • εἰς WH Treg NIV] – RP • γυναικὸς WH Treg NIV] + τινος RP 3 ὅτι Ἕλληνας ὁ πατὴρ αὐτοῦ WH Treg NIV] τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλληνας RP 4 παρέδιδον WH Treg NIV] παρέδιδον RP

Ἦ καὶ πρῆσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. 5 αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐσπερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσεον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

6 Διῆλθον δὲ τὴν Φρυγίαν Ἦ καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἀγίου πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 7 ἔλθόντες Ἦ δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπέιραζον Ἦ εἰς τὴν Βιθυνίαν Ἦ πορευθῆναι καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ. 8 παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα. 9 καὶ ὄραμα Ἦ διὰ νυκτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη, ἀνὴρ Ἰ Μακεδῶν τις ἦν ἔστως Ἦ καὶ παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων· Διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν. 10 ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζήτησαμεν ἐξελθεῖν Ἦ εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.

11 Ἀναχθέντες Ἦ οὖν Ἦ ἀπὸ Τρωάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ Ἦ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νέαν Πόλιν, 12 Ἦ κάκειθεν εἰς Φιλίππους, ἣτις ἐστὶν Ἦ πρώτη τῆς μερίδος Ἦ Μακεδονίας πόλις, κολωνία. ἤμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. 13 τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμὸν οὗ Ἦ ἐνομιζόμεν προσευχῆν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναῖξιν. 14 καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἣς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. 15 ὡς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα· Εἰ κεκρικατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου Ἦ μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16:4 καὶ WH Treg NIV] + τῶν RP • Ἱεροσολύμοις WH Treg NIV] Ἱερουσαλήμ RP 6 Διῆλθον WH Treg NIV] Διελθόντες RP • καὶ WH Treg NIV] + τὴν RP 7 δὲ WH Treg NIV] – RP • εἰς WH Treg NIV] κατὰ RP • πορευθῆναι WH Treg NIV] πορεύεσθαι RP • Ἰησοῦ WH Treg NIV] – RP 9 διὰ WH Treg] + τῆς NIV RP • τῷ Παύλῳ ὤφθη WH Treg NIV] ὤφθη τῷ Παύλῳ RP • Μακεδῶν τις ἦν WH Treg NIV] τις ἦν Μακεδῶν RP • καὶ WH Treg NIV] – RP 10 εἰς WH Treg NIV] + τὴν RP • θεὸς WH Treg NIV] κύριος RP 11 οὖν WH Treg RP] δὲ NIV • ἀπὸ WH Treg NIV] + τῆς RP • δὲ WH Treg NIV] τε RP • Νέαν Πόλιν WH Treg NIV] Νεάπολιν RP 12 κάκειθεν WH Treg NIV] ἐκεῖθεν τε RP • πρώτη τῆς μερίδος WH Treg NIV] πρώτη τῆς μερίδος τῆς RP; πρώτης μερίδος τῆς em NA • ταύτῃ WH Treg NIV] αὐτῇ RP 13 πύλης WH Treg NIV] πόλεως RP • ἐνομιζόμεν προσευχῆν WH Treg NIV] ἐνομιζέτο προσευχῆ RP 14 τοῦ NIV RP] – WH Treg 15 μένετε WH Treg NIV] μέναιτε RP

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχὴν παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα ἁγίον ἵνα ἀπαντήσῃ ἡμῖν, ἣτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη· **17** αὕτη ἁποκατακολληθεῖσα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. **18** τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν· Παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ’ αὐτῆς· καὶ ἐξήλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

19 Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξήλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σιλᾶν εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, **20** καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, **21** καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὓσιν. **22** καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ’ αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρῆξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίσειν, **23** πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς· **24** ὃς παραγγελίαν τοιαύτην ἔλαβεν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν ἐς τὸ ξύλον.

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σιλᾶς προσευχόμενοι ὕμνον τὸν θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμοι· **26** ἄφην δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου, ἠνεώχθησαν δὲ παρακρήματα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. **27** ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἠμελλεν ἐκτελέσειν τὴν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. **28** ἐφώνησεν δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος λέγων· Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν, ἅπαντες γὰρ ἐσμεν ἐνθάδε. **29** αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σιλᾶ, **30** καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη·

16:16 τὴν WH Treg NIV] – RP • πύθωνα WH Treg NIV] Πύθωνος RP • ὑπαντήσῃ WH Treg NIV] ἀπαντήσῃ RP **17** κατακολληθεῖσα WH Treg NIV] κατακολληθήσασα RP • ἡμῖν WH Treg NIV] ἡμῖν RP **18** δὲ WH Treg NIV] + ὁ RP • ἐν WH Treg NIV] + τῷ RP **23** τε Treg NIV RP] δὲ WH **24** λαβῶν WH Treg NIV] εἰληφώς RP • ἠσφαλίσατο αὐτῶν WH Treg NIV] αὐτῶν ἠσφαλίσατο RP **26** δὲ WH Treg NIV] τε RP **27** τὴν WH Treg NIV] – RP **28** φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος RP] φωνῇ μεγάλῃ Παῦλος Treg; μεγάλη φωνῇ ὁ Παῦλος NIV; Παῦλος μεγάλη φωνῇ WH **29** τῷ NIV RP] – WH Treg

Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; **31** οἱ δὲ εἶπαν· Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. **32** καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ κυρίου ἅσιν πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. **33** καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα, **34** ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέθηκεν τράπεζαν καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ θεῷ.

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες· Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. **36** ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, ὅτι Ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξεληθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. **37** ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακὴν· καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. **38** ἠπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, **39** καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως. **40** ἐξεληθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς· καὶ ἐξῆλθαν.

17:1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. **2** κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, **3** διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός, ὃς Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. **4** καὶ τινες ἐξ αὐτῶν ἐπίσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σιλᾷ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολὺ γυναικῶν

16:31 Ἰησοῦν WH Treg NIV] + χριστὸν RP **32** κυρίου Treg NIV RP] θεοῦ WH • σὺν WH Treg NIV] καὶ RP **33** πάντες Treg NIV RP] ἅπαντες WH **34** οἶκον WH NIV] + αὐτοῦ Treg RP • ἠγαλλιάσατο WH Treg NIV] ἠγαλλίατο RP **36** τούτους RP NIV] – WH Treg **37** ἡμᾶς WH Treg NIV] – RP **38** ἀπήγγειλαν WH Treg NIV] Ἀνήγγειλαν RP • ἐφοβήθησαν δὲ WH Treg NIV] καὶ ἐφοβήθησαν RP **39** ἀπελθεῖν ἀπὸ WH Treg NIV] ἐξελθεῖν RP **40** ἀπὸ WH NIV] ἐκ Treg RP • παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς WH Treg NIV] τοὺς ἀδελφούς παρεκάλεσαν αὐτούς RP **17:1** τὴν WH Treg NIV] – RP • ἦν WH Treg NIV] + ἡ RP **3** ὁ χριστός, ὃ WH NIV] χριστός Treg; ὁ χριστός RP **4** πλῆθος πολὺ WH Treg NIV] πολὺ πλῆθος RP

τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγοι. **5** ῥηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς ῥηνηροὺς καὶ ὄχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς ῥηροαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον. **6** μὴ εὐρόντες δὲ αὐτοὺς ῥῥυρον Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι Οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεσιν, **7** οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος πράσσουν, βασιλέα ῥῥερον λέγοντες εἶναι Ἰησοῦν. **8** ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, **9** καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως ῥδιὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σιλᾶν εἰς Βέροϊαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπήσαν. **11** οὗτοι δὲ ῥσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, ῥτὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς εἰ ῥχοι ταῦτα οὕτως. **12** πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἐλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. **13** ὡς δὲ ἐγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροῖᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ῥῥλθον ἀκεῖ σαλεύοντες καὶ ταρασσόντες τοὺς ὄχλους. **14** εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ῥῥως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ῥπέμεινάν τε ὃ τε Σιλᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. **15** οἱ δὲ ῥκαθιστάνοντες τὸν Παῦλον ῥῥγαγον ῥως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σιλᾶν καὶ τὸν Τιμόθεον ἵνα ὡς τάχιστα ῥλθωσιν πρὸς αὐτὸν ἐξήεσαν.

16 Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ῥθεωροῦντος κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν. **17** διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. **18** τινὲς δὲ

17:5 ῥηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι WH Treg NIV | Προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες RP • ῥνδρας τινὰς WH Treg NIV | τινὰς ῥνδρας RP • καὶ ἐπιστάντες WH Treg NIV | ἐπιστάντες τε RP • ῥροαγαγεῖν WH Treg NIV | ἀγαγεῖν RP **6** ῥσυρον WH Treg NIV | + τὸν RP **7** ῥερον λέγοντες WH Treg NIV | λέγοντες ῥερον RP **10** διὰ WH Treg NIV | + τῆς RP • τῶν Ἰουδαίων ἀπήσαν WH Treg NIV | ἀπήσαν τῶν Ἰουδαίων RP **11** τὸ WH RP | - Treg NIV **13** καὶ ταρασσόντες WH Treg NIV | -RP **14** ῥως WH Treg NIV | ὡς RP • ῥπέμεινάν τε WH Treg NIV | ῥπέμενον δὲ RP **15** καθιστάνοντες WH Treg NIV | καθιστάνοντες RP • ῥγαγον WH Treg NIV | + αὐτὸν RP • τὸν WH Treg NIV | - RP **16** θεωροῦντος WH Treg NIV | θεωροῦντι RP

καὶ τῶν Ἐπικουρείων Ἦ καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῶ, καὶ τινες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ Ἐένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο. **19** ἐπιλαβόμενοι Ἦ τε αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον Πάγον ἤγαγον, λέγοντες· Δυναμέθα γνῶναι τίς ἢ καινὴ αὕτη ἢ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδασχῃ; **20** ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι Ἦ τίνα θέλει Ἦ ταῦτα εἶναι. **21** Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἔτερον ἠυκαίρου ἢ λέγειν τι Ἦ ἢ ἀκούειν Ἦ τι καινότερον.

22 Σταθεῖς Ἦ δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἄρειου Πάγου ἔφη· Ἦ Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ· **23** διερχόμενος γάρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὔρον καὶ βωμῶν ἐν ἧ ἐπεγέγραπτο· Ἄγνωστω θεῶ. Ἦ οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, Ἦ τοῦτο ἐγῶ καταγγέλλω ὑμῖν. **24** ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῶ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς Ἦ ὑπάρχων κύριος Ἦ οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ **25** οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν Ἦ ἀνθρωπίνων θεραπεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωῆν καὶ πνοῆν Ἦ καὶ τὰ Ἦ πάντα· **26** ἐποίησέν τε ἐξ Ἦ ἐνὸς πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ Ἦ παντὸς προσώπου Ἦ τῆς γῆς, ὀρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὀροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν, **27** ζητεῖν τὸν Ἦ θεὸν εἰ Ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν καὶ εὔροισιν, καὶ γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. **28** ἐν αὐτῶ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν, ὡς καὶ τινες τῶν καθ' Ἦ ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν· Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. **29** γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζεῖν χρυσῶ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὀμοιοῖν. **30** τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδῶν ὁ θεὸς τὰ νῦν Ἦ παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις Ἦ πάντας πανταχοῦ μετανοεῖν, **31** Ἦ καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ μῆλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνη ἐν ἀνδρὶ ἢ ὠρίσειν, πίστιν παρασχῶν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

17:18 καὶ WH Treg NIV] + τῶν RP **19** τε NIV RP] δὲ WH Treg **20** τίνα θέλει WH Treg NIV] τί ἂν θέλοι RP **21** ἢ WH Treg NIV] καὶ RP • τι WH Treg NIV] – RP **22** δὲ WH Treg] + ὁ NIV RP **23** δ WH Treg NIV] Ὅν RP • τοῦτο WH Treg NIV] τοῦτον RP **24** ὑπάρχων κύριος WH Treg NIV] κύριος ὑπάρχων RP **25** ἀνθρωπίνων WH Treg NIV] ἀνθρώπων RP • καὶ τὰ WH Treg NIV] κατὰ RP **26** ἐνὸς WH Treg NIV] + αἵματος RP • παντὸς προσώπου WH Treg NIV] πᾶν τὸ πρόσωπον RP **27** θεὸν WH Treg NIV] κύριον RP **30** παραγγέλλει Treg NIV RP] ἀπαγγέλλει WH • πάντας WH Treg NIV] πᾶσιν RP **31** καθότι WH Treg NIV] διότι RP

32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν οἱ μὲν ἐχλεύαζον οἱ δὲ εἶπαν Ἀκουσόμεθά σου ἑπεὶ περὶ τούτου καὶ πάλιν. 33 οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. 34 τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

18:1 Μετὰ ταῦτα ἑχωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἦλθεν εἰς Κόρινθον. 2 καὶ εὗρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐλληνόθωπος ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἑκ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 καὶ διὰ τὸ ὁμοτέχνον εἶναι ἔμενον παρ' αὐτοῖς καὶ ἠργάζετο, ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῆ τέχνης. 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθὲν τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλλήνας.

5 Ὡς δὲ κατήλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σιλᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς· Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. 7 καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν εἰσῆλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τίτιου Ἰούστου σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυναγωγὸς ἐπίστευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶπεν δὲ ὁ κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὀράματος τῷ Παύλῳ· Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης, 10 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαι σε, διότι λαὸς ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 ἐκάθισεν δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.

17:32 περὶ τούτου καὶ πάλιν WH Treg NIV] πάλιν περὶ τούτου RP 33 οὕτως WH Treg NIV] Καὶ οὕτως RP 18:1 Μετὰ WH Treg NIV] + δὲ RP • χωρισθεὶς WH Treg NIV] + ὁ Παῦλος RP 2 διατεταχέναι WH Treg NIV] τεταχέναι RP • ἀπὸ WH Treg NIV] ἐκ RP 3 ἠργάζετο Treg NIV RP] ἠργάζοντο WH • τῆ τέχνης WH Treg NIV] τὴν τέχνην RP 5 λόγῳ WH Treg NIV] πνεύματι RP • εἶναι WH Treg NIV] – RP 7 εἰσῆλθεν NIV] ἦλθεν WH Treg RP • Τιτίου WH Treg NIV] – RP 9 ἐν νυκτὶ δι' ὀράματος WH Treg NIV] δι' ὀράματος ἐν νυκτὶ RP 11 δὲ WH Treg NIV] τε RP

12 Γαλλίωνος δὲ ἄνθυπάτου ὄντος ἡ Ἀχαΐα κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, **13** λέγοντες ὅτι Παρὰ τὸν νόμον ἀναπίθεται οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. **14** μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· Εἰ ἔστι μὲν ἡ ἀδικημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὃ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμενοι ὑμῶν· **15** εἰ δὲ ζήτημά τι ἐστὶν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. **16** καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. **17** ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳ ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχραῖς τὴν κεφαλὴν, εἶχεν γὰρ εὐχὴν. **19** κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον, κάκεινους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. **20** ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μείναι οὐκ ἐπένευσεν, **21** ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπὼν· Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, **22** καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβάς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν, **23** καὶ ποιήσας χρόνον τινα ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. **25** οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. **26** οὗτός τε

18:12 ἀνθυπάτου ὄντος WH Treg NIV | ἀνθυπατεύοντος RP • ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι Treg NIV RP | οἱ Ἰουδαῖοι ὁμοθυμαδὸν WH **13** ἀναπίθεται οὗτος WH Treg NIV | οὗτος ἀναπίθεται RP **14** μὲν WH Treg NIV | + οὖν RP **15** ζήτημά τι WH Treg NIV | ζήτημά RP • κριτὴς WH Treg NIV | + γὰρ RP **17** πάντες WH Treg NIV | + οἱ Ἕλληνες RP • ἔμελεν WH Treg NIV | ἔμελλεν RP **18** ἐν Κεγχραῖς τὴν κεφαλὴν WH Treg NIV | τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχραῖς RP **19** κατήντησαν WH Treg NIV | Κατήντησεν RP • διελέξατο WH Treg NIV | διελέχθη RP **20** μείναι WH Treg NIV | + παρ' αὐτοῖς RP **21** ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ WH Treg NIV | ἀλλ' ἀπετάξατο αὐτοῖς RP • εἰπὼν WH Treg NIV | + Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱερουσόλυμα RP • Πάλιν WH Treg NIV | + δὲ RP **23** στηρίζων WH Treg | ἐπιστηρίζων NIV RP **25** Ἰησοῦ WH Treg NIV | κυρίου RP

ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ· ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἑπίσκιλλα καὶ Ἀκύλας ἠπροσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. **27** βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαϊαν προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς χάριτος. **28** εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ ἐπιδεικνύς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.

19:1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἔλθειν εἰς Ἔφεσον καὶ εὐρεῖν τινὰ μαθητάς, **2** εἶπεν ἑαυτῷ πρὸς αὐτούς· Εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν· Ἄλλ' οὐδ' εἰ πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. **3** εἶπεν ἑαυτῷ· Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν· Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. **4** εἶπεν δὲ Παῦλος· Ἰωάννης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεῦσωσιν, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. **5** ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. **6** καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου χειρὰς ἦλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτεον. **7** ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ ἑξήκοντα.

8 Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ ἐπειθὼν περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. **9** ὡς δὲ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπειθουν κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Ἐπιφάνου. **10** τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλληνας.

18:26 Ἑπίσκιλλα καὶ Ἀκύλας WH Treg NIV | Ἀκύλας καὶ Ἑπίσκιλλα RP • ὁδὸν τοῦ θεοῦ WH Treg NIV | τοῦ θεοῦ ὁδὸν RP **19:1** ἐλθεῖν WH Treg RP | κατελθεῖν NIV • εὐρεῖν WH Treg NIV | εὐρών RP **2** τε WH Treg NIV | – RP • δὲ WH Treg NIV | + εἶπον RP **3** τε WH Treg NIV | + πρὸς αὐτούς RP **4** Ἰωάννης WH Treg NIV | + μὲν RP • τὸν WH Treg NIV | + χριστὸν RP **6** Παύλου WH Treg NIV | + τὰς RP **7** ἑξήκοντα WH Treg NIV | δεκαδύο RP **8** ἐπειθὼν WH Treg | + τὰ NIV RP **9** Ἐπιφάνου WH Treg NIV | + τινός RP **10** κυρίου WH Treg NIV | + Ἰησοῦ RP

11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχοῦσας ἡ θεὸς ἐποίει ἡ διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, **12** ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἠ ἀποφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἠ ἐκπορεύεσθαι. **13** ἐπεχείρησαν δὲ τινες ἠ καὶ τῶν περιερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ λέγοντες· ἠ Ὅρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ἠ ὃν Παῦλος κηρύσσει. **14** ἦσαν δὲ ἠ τινος Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἐπτὰ ἠ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. **15** ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν ἠ αὐτοῖς· ἠ Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι, ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; **16** καὶ ἠ ἐφαλόμενος ἠ ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτοὺς ἠ ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν ἠ κατακυριεύσας ἀμφοτέρων ἠ ἴσχυεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. **17** τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ ἠ Ἑλλήσιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν ἠ Ἐφεσον, καὶ ἠ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἠ Ἰησοῦ. **18** πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκότων ἠ ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. **19** ἠ ικανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων ἠ καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εἶρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε. **20** οὕτως κατὰ κράτος ἠ τοῦ κυρίου ὁ λόγος ἠ ἠῤῥξανεν καὶ ἠ ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἤθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ ἠ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς ἠ Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι Μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ ἠ Ῥώμην ἰδεῖν. **22** ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ ἠ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέσχευεν χρόνον εἰς τὴν ἠ Ἀσίαν.

19:11 ὁ θεὸς ἐποίει WH Treg NIV | ἐποίει ὁ θεὸς RP **12** ἀποφέρεσθαι WH Treg NIV | ἐπιφέρεσθαι RP • ἐκπορεύεσθαι WH Treg NIV | ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν RP **13** καὶ WH Treg NIV | ἀπὸ RP • Ὅρκίζω WH Treg NIV | Ὅρκίζομεν RP • ὃν WH Treg NIV | + ὁ RP **14** τινος WH Treg NIV | τινες υἱοὶ RP • υἱοὶ WH Treg NIV | οἱ RP **15** αὐτοῖς WH Treg NIV | – RP • Τὸν Treg RP | + μὲν WH NIV **16** ἐφαλόμενος WH Treg NIV | ἐφαλλόμενος RP • ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς WH Treg NIV | ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος RP • κατακυριεύσας ἀμφοτέρων WH Treg NIV | καὶ κατακυριεύσαν αὐτῶν RP **17** ἐπέπεσεν WH NIV RP | ἔπεσεν Treg **20** τοῦ κυρίου ὁ λόγος WH Treg NIV | ὁ λόγος τοῦ κυρίου RP **21** Ἱεροσόλυμα WH Treg NIV | Ἱερουσαλήμ RP

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ.
 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος
 παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἑὸς ὀλίγην ἐργασίαν, 25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς
 περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν· Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας
 ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου
 ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν
 ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο
 κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἔλθειν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς
 Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθεν λογισθῆναι, μέλλειν ἄτε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς
 μεγαλειότητος αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

28 Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· Μεγάλη
 ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις τῆς συγχύσεως, ὥρμησάν τε
 ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας,
 συνεκδήμους Παύλου. 30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον
 οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι,
 πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι
 μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον, ἣν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους
 οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν
 Ἀλέξανδρον προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασεισας
 τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός
 ἐστίν φωνῇ ἐγένετο μία ἐκ πάντων ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων· Μεγάλη
 ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησὶν·
 Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γὰρ ἐστὶν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν
 νεωκόρον οὔσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 ἀναντιρρήτων
 οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν
 προπετὲς πράσσειν. 37 ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσούλους
 οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ἡμῶν. 38 εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν

19:24 οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν WH Treg NIV] ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην RP 25 ἡμῖν WH
 Treg NIV] ἡμῶν RP 27 Ἀρτέμιδος ἱερὸν WH Treg NIV] ἱερὸν Ἀρτέμιδος RP • τε
 WH Treg NIV] δὲ RP • τῆς μεγαλειότητος WH Treg NIV] τὴν μεγαλειότητα
 RP 29 πόλις WH Treg NIV] + ὅλη RP 30 Παύλου δὲ WH Treg NIV] Τοῦ δὲ
 Παύλου RP 33 συνεβίβασαν WH Treg NIV] προεβίβασαν RP 34 ὡς Treg NIV
 RP] ὡσεὶ WH 35 ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον Treg NIV RP] τὸν ὄχλον ὁ γραμματεὺς
 WH • ἀνθρώπων WH Treg NIV] ἄνθρωπος RP • μεγάλης WH Treg NIV] + θεᾶς
 RP 37 ἡμῶν WH Treg NIV] ὑμῶν RP

αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσιν πρὸς τина λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείψωσαν ἀλλήλοις. **39** εἰ δέ τι ἱπεραιτέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐνόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. **40** καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ οὐ δυνησόμεθα ἁποδοῦναι λόγον ἱπερὶ τῆς συστροφῆς ταύτης. [41] καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.

20:1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον ἱμεταπεμφάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ ἱπαρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν ἱπορεύεσθαι ἱεἰς Μακεδονίαν. **2** διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγω πολλῷ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα **3** ποιήσας τε μήνας τρεῖς ἱγενομένης ἱἐπιβουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἱουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν ἐγένετο ἱγνώμης τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. **4** συνείπετο δὲ ἱαὐτῷ Σῶπατρος ἱΠύρρου Βεροιαῖος, Θεσσαλονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάιος Δερβαῖος καὶ Τιμόθεος, Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικός καὶ Τρόφιμος· **5** οὗτοι ἱδὲ ἱπροσελθόντες ἕμενον ἱμᾶς ἐν Τρωάδι· **6** ἱμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἱμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρι ἱημερῶν πέντε, ἱοὐ διετρίψαμεν ἱμέρας ἕπτα.

7 Ἐν δὲ τῇ μᾶ τῶν σαββάτων συνηγμένων ἱἡμῶν κλάσαι ἄρτον ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινεν τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. **8** ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὐ ἦμεν συνηγμένοι· **9** ἱκαθεζόμενος δὲ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπὸ βαθεῖ διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπνου ἕπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστεγού κάτω καὶ ἦρθη νεκρός. **10** καταβάς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ συμπεριλαβὼν εἶπεν· Μὴ θορυβεῖσθε, ἱγὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. **11** ἀναβάς δὲ καὶ κλάσας ἱτὸν ἄρτον καὶ γευσάμενος ἐφ' ἱικανόν

19:39 ἱπεραιτέρω WH Treg NIV | περὶ ἐτέρων RP **40** ἱἀποδοῦναι WH Treg NIV | δοῦναι RP • περὶ WH Treg NIV] – RP **20:1** ἱμεταπεμφάμενος WH Treg NIV | προσκαλεσάμενος RP • ἱπαρακαλέσας WH Treg NIV] – RP • ἱπορεύεσθαι WH Treg NIV] πορευθῆναι RP • ἱεἰς WH Treg NIV] + τὴν RP **3** ἱἐπιβουλῆς αὐτῷ WH Treg NIV] + αὐτῷ ἐπιβουλῆς RP • ἱγνώμης WH Treg NIV] γνώμη RP **4** αὐτῷ WH NIV] + ἄχρι τῆς Ἀσίας Treg RP • ἱΠύρρου WH Treg NIV] – RP **5** δὲ WH Treg NIV] – RP • ἱπροσελθόντες WH Treg RP | προελθόντες NIV **6** οὐ WH Treg RP | ὅπου NIV **7** ἱἡμῶν WH Treg NIV] τῶν μαθητῶν RP **9** ἱκαθεζόμενος WH Treg NIV] Καθήμενος RP **11** τὸν WH Treg NIV] – RP

τε όμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. **12** ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ ἄπροελθόντες ἔπι τὸ πλοῖον ἀνήκηθμεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον, οὕτως γὰρ διατεταγμένοι ἦν ἡμέλλων αὐτὸς περὶ εὐεῖν. **14** ὡς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην, **15** κάκειθεν ἀποπλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς Χίου, τῇ δὲ ἑτέρα παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένη ἤλθομεν εἰς Μίλητον. **16** ἄκερκίει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλευσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἔσπευδεν γὰρ εἰ δυνατὸν εἶη αὐτῷ τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. **18** ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, **19** δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης ἄκαὶ δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων. **20** ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους, **21** διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίους τε καὶ Ἐλλῆσιν τὴν ἄεις θεὸν μετάνοιαν καὶ ἄπίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν. **22** καὶ νῦν ἰδοὺ ἄδεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς, **23** πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται μοι λέγον ὅτι δεσμὰ ἄκαὶ θλίψεις με ἄμένουσιν. **24** ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ἄποιοῦμαι τὴν ἄψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ ὡς ἄτελειῶσαι τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ.

20:13 **προελθόντες** WH Treg NIV | **προσελθόντες** RP • **ἐπὶ** WH Treg NIV | **εἰς** RP • **διατεταγμένοι ἦν** WH Treg NIV | ἦν διατεταγμένοι RP **14** **συνέβαλλεν** WH Treg NIV | **συνέβαλεν** RP **15** **ἀντικρυς** WH Treg NIV | **ἀντικρύ** RP • **Σάμον** WH Treg NIV | + καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίᾳ RP • **δὲ** WH Treg NIV | - RP **16** **κερκίει** WH Treg NIV | ἔκρινεν RP • **εἶη** WH Treg NIV | ἦν RP **19** **καὶ** WH Treg NIV | + πολλῶν RP **21** **εἰς** WH Treg NIV | + τὸν RP • **πίστιν** WH Treg NIV | + τὴν RP • **Ἰησοῦν** WH NIV RP | + **χριστόν** Treg **22** **δεδεμένος ἐγὼ** WH Treg NIV | ἐγὼ δεδεμένος RP • **μοι** Treg NIV RP | ἐμοὶ WH **23** **μοι** WH Treg NIV | - RP • **καὶ θλίψεις με** WH Treg NIV | με καὶ θλίψεις RP **24** **λόγου** WH Treg NIV | λόγον RP • **ποιοῦμαι** WH Treg NIV | + οὐδὲ ἔχω RP • **ψυχὴν** WH Treg NIV | + μου RP • **τελειῶσαι** NIV RP | **τελειῶσω** WH Treg • **μου** WH Treg NIV | + μετὰ χαρᾶς RP

25 Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες ἐν οἷς διήλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς εἶμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων, 27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ἅσασαν τὴν βουλήν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. 28 προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. 29 ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἔπαυσάμην μετὰ δακρῶν νουθητῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33 ἀργυρίου ἢ χρυσοῦ ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. 34 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεαίαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί. 35 πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ὅτι αὐτὸς εἶπεν Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδοῖναι ἢ λαμβάνειν.

36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν θεις τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσήύξατο. 37 ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουσαν αὐτόν, 38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον.

21:1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κάκειθεν

20:25 βασιλείαν WH Treg NIV] + τοῦ θεοῦ RP 26 διότι WH NIV RP] διὸ Treg • εἶμι WH Treg NIV] ἐγὼ RP 27 πᾶσαν ... θεοῦ ὑμῖν WH Treg NIV] ὑμῖν πᾶσαν ... θεοῦ RP 28 προσέχετε WH Treg NIV] + οὖν RP • θεοῦ WH NIV] κυρίου Treg; κυρίου καὶ θεοῦ RP • αἵματος τοῦ ἰδίου WH Treg NIV] ἰδίου αἵματος RP 29 οἶδα WH Treg NIV] γὰρ οἶδα τοῦτο RP 30 ἑαυτῶν WH Treg] αὐτῶν NIV RP 32 ὑμᾶς WH Treg NIV] + ἀδελφοί RP • θεῷ Treg NIV RP] κυρίῳ WH • οἰκοδομῆσαι WH Treg NIV] ἐποικοδομῆσαι RP • τὴν WH Treg NIV] ὑμῖν RP 37 κλαυθμὸς ἐγένετο WH Treg NIV] ἐγένετο κλαυθμὸς RP 21:1 Κῶ WH Treg NIV] Κῶν RP

εἰς Πάταρα· **2** καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. **3** ἄναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ ἑκατήλομεν εἰς Τύρον, ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. **4** ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα. **5** ὅτε δὲ ἐγένετο ἑξαρτίσαι ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως, καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι **6** ἀψησασάμεθα ἀλλήλους, καὶ ἐνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαῖδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. **8** τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἦλθομεν εἰς Καισάρειαν, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. **9** τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. **10** ἐπιμερόντων δὲ ἡμέρας πλείους κατήλθεν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἀγαβος, **11** καὶ ἔλθων πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπεν· Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. **12** ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ. **13** τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος· Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ

21:3 ἀναφάναντες WH NIV] ἀναφανέντες Treg RP • κατήλομεν WH Treg NIV] κατήχθημεν RP • τὸ πλοῖον ἦν WH Treg NIV] ἦν τὸ πλοῖον RP **4** ἀνευρόντες δὲ τοὺς WH Treg NIV] καὶ ἀνευρόντες RP • ἐπιβαίνειν WH Treg NIV] ἀναβαίνειν RP • Ἱεροσόλυμα WH Treg NIV] Ἱερουσαλὴμ RP **5** ἑξαρτίσαι ἡμᾶς WH Treg] ἡμᾶς ἑξαρτίσαι NIV RP • προσευξάμενοι WH Treg NIV] προσηξάμεθα RP **6** ἀψησασάμεθα ἀλλήλους καὶ WH Treg NIV] καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους RP • ἐνέβημεν WH Treg] ἀνέβημεν NIV; ἐπέβημεν RP **8** ἦλθομεν WH Treg NIV] οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἦλθον RP **9** τέσσαρες παρθένοι WH Treg NIV] παρθένοι τέσσαρες RP **10** δὲ WH Treg NIV] + ἡμῶν RP **11** ἑαυτοῦ WH Treg NIV] τε αὐτοῦ RP **13** τότε ἀπεκρίθη WH Treg NIV] ἀπεκρίθη τότε RP

ετοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. **14** μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες· Ῥοῦ κυρίου τὸ θέλημα Ῥ γινέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα· **16** συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀσμένως Ῥ ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. **18** τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. **19** καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἕνα σὺν ᾧ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. **20** οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν Ῥ θεόν, εἰπόν τε Ῥ αὐτῷ· Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ῥ ἐν τοῖς Ἰουδαίοις Ῥ τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν· **21** κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωυσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθνεσιν περιπατεῖν. **22** τί οὖν ἐστίν; πάντως Ῥ ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθας. **23** τοῦτο οὖν ποίησον ὃ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες Ῥ ἀφ' ἑαυτῶν. **24** τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα Ῥ ξυρήσονται τὴν κεφαλὴν, καὶ Ῥ γνῶσονται πάντες ὅτι ᾧ κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς Ῥ φυλάσσω τὸν νόμον. **25** περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς Ῥ ἀπεστείλαμεν Ῥ κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον Ῥ καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. **26** τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεῖς εἰσῆει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ ἕως οὗ προσηγέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά.

21:14 Τοῦ κυρίου τὸ θέλημα WH Treg NIV] Τὸ θέλημα τοῦ κυρίου RP • γινέσθω WH Treg NIV] γενέσθω RP **15** Ἱεροσόλυμα WH Treg NIV] Ἱερουσαλήμ RP **17** ἀπεδέξαντο WH Treg NIV] ἐδέξαντο RP **20** θεόν WH Treg NIV] κύριον RP • εἰπόν τε WH Treg NIV] εἰπόντες RP • ἐν τοῖς Ἰουδαίοις WH Treg NIV] Ἰουδαίων RP **22** ἀκούσονται WH Treg NIV] δεῖ πλῆθος συνελθεῖν ἀκούσονται γὰρ RP **23** ἀφ' WH] ἐφ' Treg NIV RP **24** ξυρήσονται WH Treg NIV] ξυρήσονται RP • γνῶσονται WH Treg NIV] γνῶσιν RP • φυλάσσω τὸν νόμον WH Treg NIV] τὸν νόμον φυλάσσω RP **25** ἀπεστείλαμεν WH Treg] ἐπεστείλαμεν NIV RP • κρίναντες WH Treg NIV] + μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς εἰ μὴ RP • καὶ WH Treg NIV] + τὸ RP

27 Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 κράζοντες· Ἄνδρες Ἰσραηλιταί, βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῆ διδάσκων, ἔτι τε καὶ Ἑλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων γὰρ αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπειρῆς ὅτι ὅλη συγχύννεται Ἱερουσαλήμ, 32 ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς, οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγίσας ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσει δις, καὶ ἐπυθάνετο γὰρ τίς εἶη καὶ τί ἐστὶν πεποικῶς. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλές διὰ τὸν θόρυβον ἐκέλευσεν ἀγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βασιτάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου, 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες· Αἶρε αὐτόν.

37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ· Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν γὰρ πρὸς σέ; ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας, οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ, πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης προσεφώνησεν τῇ Ἑβραϊδί

21:27 ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας WH Treg NIV | τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὸν RP 28 πανταχῆ WH Treg NIV | πανταχοῦ RP 29 προεωρακότες WH Treg NIV | ἐωρακότες RP 31 τε WH Treg NIV | δὲ RP • συγχύννεται WH Treg NIV | συγκέχυται RP 33 τότε ἐγγίσας WH Treg NIV | ἐγγίσας δὲ RP • τις WH Treg NIV | + ἂν RP 34 ἐπεφώνουν WH Treg NIV | ἐβῶν RP • δυναμένου δὲ αὐτοῦ WH Treg NIV | δυνάμενος δὲ RP 36 κράζοντες WH Treg NIV | κρᾶζον RP 37 τι WH Treg NIV | – RP 40 προσεφώνησεν WH Treg NIV | προσεφώνει RP

διαλέκτῳ λέγων **22:1** Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας.

2 Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. καὶ φησὶν· **3** Ἐγὼ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῶου νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον, **4** ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, **5** ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφούς εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλὴμ ἵνα τιμωρηθῶσιν.

6 Ἐγένετο δὲ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ, **7** ἔπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; **8** ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· Τίς εἶ, κύριε; εἶπέν τε πρὸς ἑμέ· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. **9** οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἔθεάσαντο τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. **10** εἶπον δέ· Τί ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρὸς με· Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν, κάκει σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. **11** ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενοι ὑπὸ τῶν συνόντων μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν.

12 Ἀνανίας δὲ τις ἀνὴρ ἑυλάβης κατὰ τὸν νόμον μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, **13** ἐλθὼν πρὸς ἑμέ καὶ ἐπιστὰς εἶπέν μοι· Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον· καγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. **14** ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνῆν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, **15** ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας. **16** καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα ἑαυτοῦ.

17 Ἐγένετο δὲ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει **18** καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· Σπεῦσον

22:3 Ἐγὼ WH Treg NIV] + μὲν RP **8** ἐμέ WH Treg] με NIV RP **9** ἐθεάσαντο WH Treg NIV] + καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο RP **12** εὐλάβης WH Treg NIV] εὐσεβῆς RP **13** ἐμέ WH Treg] με NIV RP **16** αὐτοῦ WH Treg NIV] τοῦ κυρίου RP

και ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέχονται Ἦ σου μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. **19** καὶ γὰρ εἶπον· Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· **20** καὶ ὅτε Ἦ ἐξεχύννητο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστῶς καὶ συνευδοκῶν Ἦ καὶ φυλάσσω τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. **21** καὶ εἶπεν πρὸς με· Πορευοῦ, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες· Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον, οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. **23** Ἦ κραυγαζόντων Ἦ τε αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ κοινορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, **24** ἐκέλευσεν ὁ χιλιάρχος εἰσάγεσθαι αὐτόν Ἦ εἰς τὴν παρεμβολήν, Ἦ εἶπας μᾶστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν Ἦνα ἐπιγνῶ δι Ἦν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. **25** ὡς δὲ Ἦ πρότειναν αὐτόν τοῖς ἱμαῖσιν εἶπεν πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; **26** ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατοντάρχης προσελθὼν Ἦ τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν Ἦ λέγων· Ἦ Τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστιν. **27** προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ· Λέγε μοι, Ἦ σὺ Ῥωμαῖός εἶ; ὁ δὲ ἔφη· Ναί. **28** ἀπεκρίθη Ἦ δὲ ὁ χιλιάρχος· Ῥεγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. ὁ δὲ Παῦλος ἔφη· Ῥεγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. **29** εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ Ἦ αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτόν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι Ἦ αὐτόν Ἦν Ἦ δεδεκώς.

30 Τῆ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς τὸ τί κατηγορεῖται Ἦ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἔλυσεν Ἦ αὐτόν, καὶ ἐκέλευσεν Ἦ συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Ἦ πᾶν τὸ Ἦ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

22:18 σου WH Treg NIV] + τὴν RP **20** ἐξεχύννητο WH Treg NIV] ἐξεχειτο RP • καὶ WH Treg NIV] τῆ ἀναιρέσει αὐτοῦ RP **23** κραυγαζόντων WH Treg NIV] Κραζόντων RP • τε WH Treg NIV] δὲ RP **24** ὁ χιλιάρχος εἰσάγεσθαι αὐτόν WH Treg NIV] αὐτόν ὁ χιλιάρχος εἰσάγεσθαι RP • εἶπας WH Treg NIV] εἰπὼν RP **25** πρότειναν WH Treg NIV] πρότεινεν RP **26** τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν WH Treg NIV] ἀπήγγειλεν τῷ χιλιάρχῳ RP • Τί WH Treg NIV] Ὅρα τί RP **27** σὺ WH Treg NIV] εἰ σὺ RP **28** δὲ WH Treg NIV] τε RP **29** αὐτόν Ἦν WH Treg NIV] Ἦν αὐτόν RP **30** ὑπὸ WH Treg NIV] παρὰ RP • αὐτόν WH Treg NIV] + ἀπὸ τῶν δεσμῶν RP • συνελθεῖν WH Treg NIV] ἔλθειν RP • πᾶν WH Treg NIV] ὄλον RP • συνέδριον WH Treg NIV] + αὐτῶν RP

23:1 ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. **2** ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξεν τοῖς παρεστώσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. **3** τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν· Τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοίχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; **4** οἱ δὲ παρεστάτες εἶπαν· Τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς; **5** ἔφη τε ὁ Παῦλος· Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται γὰρ ὅτι Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεῖς κακῶς.

6 Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. **7** τοῦτο δὲ αὐτοῦ ἱεροσολίτης ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. **8** Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστασιν μῆτε ἄγγελον μῆτε πνεῦμα, Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν τὰ ἀμφότερα. **9** ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες τινὲς τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος—**10** πολλῆς δὲ γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ' αὐτῶν ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν· Ἐθάρσει, ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς λέγοντες μῆτε φαγεῖν μῆτε πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον.

23:1 ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ NIV RP | Παῦλος τῷ συνεδρίῳ WH; τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος Treg 5 ὅτι WH Treg NIV] – RP **6** ἔκραζεν WH Treg NIV] ἔκραξεν RP • Φαρισαίων WH Treg NIV] Φαρισαίου RP • ἐγὼ NIV RP] – WH Treg 7 λαλοῦντος WH] ἐιπόντος NIV Treg; λαλήσαντος RP • καὶ Σαδδουκαίων WH Treg NIV] RP **8** μὲν Treg NIV RP] – WH • μῆτε WH Treg NIV] μῆδὲ RP **9** τινὲς τῶν γραμματέων WH Treg NIV] οἱ γραμματεῖς RP • ἄγγελος WH Treg NIV] + μὴ θεομαχῶμεν RP **10** γινομένης WH NIV] γενομένης Treg RP • φοβηθεὶς WH Treg NIV] εὐλαβηθεὶς RP • καταβὰν WH Treg NIV] καταβῆναι καὶ RP • τε Treg NIV RP] – WH **11** Ἐθάρσει WH Treg NIV] + Παῦλε RP **12** συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι WH Treg NIV] τινες τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν RP

13 ἦσαν δὲ πλείους τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ἠποισάμενοι· **14** οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπαν· Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. **15** νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ ὅπως ἠκαταγάγη αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν ἔτοιμοι ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου ἠτὴν ἐνέδραν ἠαραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. **17** προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατονταρχῶν ἔφη· Τὸν νεανίαν τοῦτον ἠπαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, ἔχει γὰρ ἠπαγγεῖλαί τι ἠαὐτῷ. **18** ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἠγαγεν πρὸς τὸν χιλιάρχον καὶ φησίν· Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν τοῦτον τὸν ἠνεανίαν ἠγαγεῖν πρὸς σέ, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι. **19** ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος καὶ ἠναχωρήσας κατ' ἠδίαν ἐπυθάνετο· Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἠπαγγεῖλαί μοι; **20** εἶπεν δὲ ὅτι Οἱ ἠουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαι σε ὅπως αὐρίον ἠτὸν Παῦλον ἠκαταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον ἠὲ ὡς ἠμέλλον τι ἀκριβέστερον πυθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ· **21** σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς, ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἠνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μῆτε φαγεῖν μῆτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν, καὶ νῦν ἠείσιν ἠτοιμοὶ ἠπροσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. **22** ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν ἠνεανίσκον ἠαραγγείλας μῆδενὶ ἐκλαλήσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἠμέ.

23 Καὶ προσκαλεσάμενός τινας δύο ἠτῶν ἑκατονταρχῶν εἶπεν· ἠτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἠππεῖς ἕβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, **24** κτήνη τε παραστῆσαι ἠνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἠγεμόνα, **25** γράψας ἐπιστολὴν ἠἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον·

23:13 **ἠποισάμενοι** WH Treg NIV] **ἠπειοηκότες** RP **15 ὅπως** WH Treg NIV] + αὐρίον RP • **ἠκαταγάγη αὐτὸν εἰς** WH Treg NIV] αὐτὸν ἠκαταγάγη πρὸς RP **16 τὴν ἐνέδραν** WH Treg NIV] τὸ ἠένδρον RP **17 ἠπαγε** WH Treg] ἠπάγαγε NIV RP • **ἠπαγγεῖλαί τι** WH Treg NIV] τι ἠπαγγεῖλαί RP **18 νεανίαν** WH RP] **νεανίσκον** NIV Treg **20 τὸν Παῦλον ἠκαταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον** WH Treg NIV] εἰς τὸ συνέδριον ἠκαταγάγῃς τὸν Παῦλον RP • **μέλλον** NIV] **μέλλων** WH Treg; **μέλλοντά** RP **21 εἰσιν ἠτοιμοὶ** WH Treg NIV] ἠτοιμοὶ εἰσιν RP **22 νεανίσκον** WH Treg NIV] **νεανίαν** RP • **ἠμέ** WH Treg] **με** NIV RP **23 τινας δύο** WH Treg] **δύο τινας** NIV RP **25 ἠἔχουσαν** WH Treg NIV] **ἠπεριέχουσαν** RP

26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. **27** τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν ἐπιστάς σὺν τῷ στρατεύματι ἔξειλάμην, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν, **28** βουλόμενός ἑ ἔπιγνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, ἑ κατήγαγον εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν. **29** ὃν εὖρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν ἑ δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. **30** μηνυθείσης δὲ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσσεσθαι ἑ ἔξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις ἑ λέγειν πρὸς αὐτὸν ἐπὶ ἑ σοῦ.

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἑ διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα· **32** τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἰππεῖς ἑ ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν· **33** οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. **34** ἀναγνούς ἑ δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἑ ἐπαρχείας ἐστὶν καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, **35** Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται· ἑ κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ ἑ τοῦ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι ἑ αὐτόν.

24:1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ ἑ πρεσβυτέρων τινῶν ἑ καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. **2** κληθέντος δὲ αὐτοῦ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων· Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας **3** πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. **4** ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαι σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπεικειᾷ.

23:27 ἔξειλάμην WH Treg NIV] + αὐτόν RP **28** τε WH Treg NIV] δὲ RP • ἐπιγνῶναι WH Treg NIV] γνῶναι RP • κατήγαγον WH Treg NIV] + αὐτόν RP **29** δὲ WH Treg NIV] – RP • ἔχοντα ἔγκλημα WH Treg NIV] ἔγκλημα ἔχοντα RP **30** ἄνδρα WH Treg NIV] + μέλλειν RP • ἔξαυτῆς WH NIV] ἐξ αὐτῶν Treg; ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἔξαυτῆς RP • λέγειν WH Treg] + τὰ NIV RP • σοῦ WH Treg NIV] + Ἑρρωσο RP **31** διὰ WH Treg NIV] + τῆς RP **32** ἀπέρχεσθαι WH Treg NIV] πορεύεσθαι RP **34** δὲ WH Treg NIV] + ὁ ἡγεμών RP • ἐπαρχείας WH NIV] ἐπαρχίας Treg RP **35** κελεύσας WH Treg NIV] Ἐκέλευσέν τε αὐτόν RP • τοῦ WH Treg NIV] – RP • αὐτόν WH Treg NIV] – RP **24:1** πρεσβυτέρων τινῶν WH Treg NIV] τῶν πρεσβυτέρων RP **2** διορθωμάτων WH Treg NIV] κατορθωμάτων RP

5 εϋρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα ἁστάσεις πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως, 6 ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέερασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἔκρατήσαμεν, 8 παρ' οὗ δυνήση αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνώναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. 9 συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

10 Ἀπεκρίθη ἁτε ὁ Παῦλος νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος ἁεὐθύμως τὰ περὶ ἔμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου ἁἐπιγνώναι, ὅτι οὐ πλείους εἰσὶν μοι ἡμέραι ἁδώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἁεἰς Ἰερουσαλήμ, 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εϋρόν με πρὸς τῖνα διαλεγόμενον ἢ ἁἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13 ἁοὔδὲ ἁπαραστήσαι δύνανται ἁσοι περὶ ὧν ἁνυὶ κατηγοροῦσίν μου. 14 ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῷ θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ ἁτοῖς ἐν ἁτοῖς προφήταις γεγραμμένοις, 15 ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἦν καὶ αὐτοὶ οὔτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἁἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων· 16 ἐν τούτῳ ἁκαὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἁἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. 17 δι' ἐτῶν δὲ πλείονων ἁἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου παρεγενόμην ἁκαὶ προσφοράς, 18 ἐν ἁαἷς εϋρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὔδὲ μετὰ θορύβου, 19 τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς ἁἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς

24:5 **στάσεις** WH Treg NIV] **στάσιν** RP 6 **ἐκρατήσαμεν** WH Treg NIV RP] + καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἡβελήσαμεν κρίνειν. 7 παρελθὼν δὲ Λυδίας ὁ χιλιάρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, 8 κελεύσας τοὺς κατηγοροὺς αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ· TR 10 **τε** WH Treg NIV] δὲ RP • **εὐθύμως** WH Treg NIV] εὐθυμότερον RP 11 **ἐπιγνώναι** WH Treg NIV] γνῶναι RP • **δώδεκα** WH Treg NIV] δεκαδύο RP • **εἰς** WH Treg NIV] ἐν RP 12 **ἐπίστασιν** WH Treg NIV] ἐπισύστασιν RP 13 **οὔδὲ** WH NIV] οὔτε Treg RP • **παραστήσαι** WH Treg NIV] + με RP • **σοι** WH Treg NIV] – RP • **νυὶ** WH Treg NIV] νῦν RP 14 **τοῖς ἐν** WH Treg NIV] – RP 15 **ἔσεσθαι** WH Treg NIV] + νεκρῶν RP 16 **καὶ** WH Treg NIV] δὲ RP • **ἔχειν** WH Treg NIV] ἔχων RP 17 **ἐλεημοσύνας ... μου παρεγενόμην** WH Treg NIV] παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ... μου RP 18 **αἷς** WH Treg NIV] οἷς RP 19 **ἔδει** WH Treg NIV] δεῖ RP

Ἐμέ, 20 ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν τί ἔϋρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἐκέκραξα ἔν αὐτοῖς ἐστῶς ὅτι Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ἔφ' ὑμῶν.

22 Ἐνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπας· Ὅταν Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς· 23 διαταξάμενος τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι αὐτὸν ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ οὕσῃ Ἰουδαία μετεπέμψατο τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πίστεως. 25 διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη· Τὸ νῦν ἔχον πορεύου, καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε· 26 ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Παύλου· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὠμίλει αὐτῷ.

27 Διετίας δὲ πληρωθείσης ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων τε χάριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25:1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχείᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, 2 ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ' αὐτοῦ ὅπως μεταπέμψῃται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. 4 ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισαρείαν, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 Οἱ

24:19 ἐμέ WH Treg NIV] με RP 20 εὔρον WH NIV] + ἐν ἐμοὶ Treg RP 21 ἐν αὐτοῖς ἐστῶς WH Treg NIV] ἐστῶς ἐν αὐτοῖς RP • ἐφ' WH Treg NIV] ὑφ' RP 22 Ἐνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ WH Treg NIV] Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἐνεβάλετο αὐτοὺς RP • εἶπας WH Treg NIV] εἰπὼν RP 23 διαταξάμενος WH Treg NIV] + τε RP • αὐτὸν WH Treg NIV] τὸν Παῦλον RP • ὑπηρετεῖν WH Treg NIV] + ἢ προσέρχεσθαι RP 24 ἰδίᾳ WH Treg NIV] – RP • Ἰησοῦν WH NIV] – Treg RP 25 μέλλοντος WH Treg NIV] + ἔσεσθαι RP 26 Παύλου WH Treg NIV] + ὅπως λύσῃ αὐτὸν RP 27 χάριτα WH Treg NIV] χάριτας RP 25:2 τε WH Treg NIV] δὲ RP • οἱ ἄρχιερεῖς WH Treg NIV] ὁ ἀρχιερεὺς RP 4 εἰς Καισαρείαν WH Treg NIV] ἐν Καισαρείᾳ RP

οὖν ἔν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ ἰσχυροὶ συγκαταβάντες εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτοπον κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ.

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας ἑπτὰ πλείους ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβάς εἰς Καισάρειαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον ἀχθῆναι. **7** παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα αἰτιώματα καταφέροντες ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξει, **8** τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι Οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον. **9** ὁ Φῆστος δὲ θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπεν· Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ τούτων κριθῆναι ἐμῷ; **10** εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος· Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστὼς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. **11** εἰ μὲν οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδὲν ἐστὶν ἧμῶν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρῖσασθαι· Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. **12** τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύθη.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. **14** ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον λέγων· Ἄνῃρ τίς ἐστὶν καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, **15** περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτοῦμενοι κατ' αὐτοῦ καταδικῆναι. **16** πρὸς οὓς ἀπεκρίθη ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχει τοὺς κατηγοροὺς τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. **17** συνελθόντων οὖν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος

25:5 ἐν ὑμῖν φησίν δυνατοὶ WH Treg NIV] δυνατοὶ ἐν ὑμῖν φησίν RP • ἄτοπον WH Treg NIV] τούτω RP **6** οὗ πλείους ὀκτὼ WH Treg NA] πλείους RP; ὀκτὼ NIV **7** αὐτὸν WH Treg NIV] – RP • καταφέροντες WH Treg NIV] φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου RP **8** τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου WH Treg NIV] ἀπολογουμένου αὐτοῦ RP **9** θέλων τοῖς Ἰουδαίοις WH Treg NIV] τοῖς Ἰουδαίοις θέλων RP • κριθῆναι WH Treg NIV] κρίνεσθαι RP **10** Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστὼς Treg NIV RP] Ἐστὼς ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρός WH • ἠδίκησα NIV RP] ἠδίκηκα WH Treg **11** οὖν WH Treg NIV] γὰρ RP **14** διέτριβον WH Treg NIV] διέτριβεν RP **15** καταδικῆναι WH Treg NIV] δίκην RP **16** ἄνθρωπον WH Treg NIV] + εἰς ἀπώλειαν RP **17** οὖν WH] + αὐτῶν Treg NIV RP

τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· **18** περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ἢ ἐγὼ ὑπενόουν ἢ πονηρῶν, **19** ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν καὶ περὶ τινος Ἰησοῦ τεθηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. **20** ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον εἰ βούλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κάκει κρῖνεσθαι περὶ τούτων. **21** τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἂναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. **22** Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Ἀὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σὺν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου ἤχθη ὁ Παῦλος. **24** καὶ φησιν ὁ Φῆστος Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συμπρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, βρωῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. **25** ἐγὼ δὲ κατελαβόμεν μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου ἢ πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν. **26** περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω· διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω· **27** ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

26:1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐπιτρέπεται σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο· **2** Περὶ πάντων ὧν

25:18 ἔφερον WH Treg NIV | ἐπέφερον RP • ἐγὼ ὑπενόουν WH Treg NIV | ὑπενόουν ἐγὼ RP • πονηρῶν WH Treg NIV | – RP **20** τούτων WH Treg NIV | τούτου RP • Ἱεροσόλυμα WH Treg NIV | Ἱερουσαλήμ RP **21** ἀναπέμψω WH Treg NIV | πέμψω RP **22** Φῆστον WH Treg NIV | + ἔφη RP • Αὔριον WH Treg NIV | Ὁ δὲ Αὔριον RP **23** τε WH Treg NIV | + τοῖς RP • ἐξοχὴν WH Treg NIV | + οὓσιν RP **24** ἅπαν WH Treg NIV | πᾶν RP • ἐνέτυχόν Treg NIV RP | ἐνέτυχέν WH • βρωῶντες WH Treg NIV | ἐπιβρωῶντες RP • αὐτὸν ζῆν WH Treg NIV | ζῆν αὐτὸν RP **25** κατελαβόμεν WH Treg NIV | καταλαβόμενος RP • αὐτὸν θανάτου WH Treg NIV | θανάτου αὐτὸν RP • αὐτοῦ WH Treg NIV | καὶ αὐτοῦ RP • πέμπειν WH Treg NIV | + αὐτόν RP **26** γράψω WH Treg NIV | γράψαι RP **26:1** ὑπὲρ WH RP | περὶ Treg NIV • ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο WH Treg NIV | ἀπελογεῖτο ἐκτείνας τὴν χεῖρα RP

ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἤγημαι ἑμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων ἴσμερον ἀπολογεῖσθαι, **3** μάλιστα γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἑθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου ἔτην ἐκ νεότητος τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν ἑτε Ἱεροσολύμοις ἴσασι ἑ πάντες Ἰουδαῖοι, **5** προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. **6** καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς ἑ εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, **7** εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενεῖα νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῖον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι ἑ ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. **8** τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

9 Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἑμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· **10** δ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς ἑ τε τῶν ἀγίων ἐγὼ ἑ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβὼν, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατῆνεγκα ψῆφον, **11** καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς ἡνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἕξω πόλεις.

12 Ἐν οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς ἑ τῆς τῶν ἀρχιερέων **13** ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου περιλάμπαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους· **14** πάντων ἑ τε καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν ἑ λέγουσαν πρὸς ἑ με τῆ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. **15** ἐγὼ δὲ εἶπα· Τίς εἶ, κύριε; ὁ δὲ ἑ κύριος εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις· **16** ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαι σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα

26:2 *σήμερον ἀπολογεῖσθαι* WH Treg NIV] ἀπολογεῖσθαι σήμερον RP **3** *ἑθῶν* WH Treg NIV] ἡθῶν RP • *δέομαι* WH Treg NIV] + σου RP **4** *τὴν* NIV RP] – WH Treg • *τε* WH Treg NIV] – RP • *πάντες* WH Treg] + οἱ NIV RP **6** *εἰς* WH Treg NIV] πρὸς RP • *ἡμῶν* WH Treg NIV] – RP **7** *ὑπὸ Ἰουδαίων βασιλεῦ* WH Treg NIV] βασιλεῦ Ἀγρίππα ὑπὸ Ἰουδαίων RP **10** *τε* WH Treg NIV] – RP • *ἐν* WH Treg NIV] – RP **12** *οἷς* WH Treg NIV] + καὶ RP • *τῆς* WH Treg NIV] + παρὰ RP **14** *τε* WH Treg NIV] δὲ RP • *λέγουσαν* WH Treg NIV] λαλοῦσαν RP • *με* WH Treg NIV] + καὶ λέγουσαν RP **15** *κύριος* WH Treg NIV] – RP

ὦν τε εἶδές ἄγε ὦν τε ὀφθήσομαί σοι, **17** ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἄγε τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἄποστέλλω σε ἄγε **18** ἀνοίξαι ὀφθαλμούς αὐτῶν, τοῦ ἄπιστρέψαι ἀπὸ σκοτόους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κληῖρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῆ εἰς ἐμέ.

19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῆ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, **20** ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῶ πρώτῳ ἄγε καὶ Ἱεροσολύμοις, ἄγε πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἄγε ἀπήγγελλον μετανοεῖν καὶ ἄπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄγια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. **21** ἔνεκα τούτων ἄγε Ἰουδαῖοι ἄγε συλλαβόμενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. **22** ἐπικουρίας οὖν τυχῶν τῆς ἄπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα μαρτυρούμενος μικρῶ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὦν τε οἱ προφήται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωϋσῆς, **23** εἰ παθητὸς ὁ χριστός, εἰ πρώτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ ἄγε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.

24 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλη τῆ φωνῆ ἄγε φησιν· Μαίνη, Παῦλε· τὰ πολλὰ σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. **25** ὁ δὲ ἄγε Παῦλος· Οὐ μαίνομαι, φησίν, κράτιστε Φῆστε, ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. **26** ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν ἄγε καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λαμβάνειν γὰρ ἄγε αὐτὸν τούτων οὐ πείθομαι ἄγε οὐθέν, οὐ γὰρ ἄγε ἔστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. **27** πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. **28** ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν ἄγε Παῦλον· Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν ἄγε ποιῆσαι. **29** ὁ δὲ ἄγε Παῦλος· Εὐξαίμην ἄν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν ἄγε μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιοῦτους ὁποῖος καὶ ἐγὼ εἰμι παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

26:16 με WH NIV] – Treg RP **17** ἐκ WH Treg NIV] – RP • ἀποστέλλω σε WH Treg NIV] σε ἀποστέλλω RP **18** ἄπιστρέψαι WH Treg NIV] ὑποστρέψαι RP **20** τε WH Treg NIV] – RP • πᾶσάν WH Treg NIV] εἰς πᾶσάν RP • ἀπήγγελλον WH Treg NIV] ἀπαγγέλλων RP **21** με Ἰουδαῖοι WH Treg NIV] οἱ Ἰουδαῖοι με RP • συλλαβόμενοι WH Treg RP] + ὄντα NIV **22** ἀπὸ WH Treg NIV] παρὰ RP **23** τε WH Treg NIV] – RP **24** φησιν WH Treg NIV] ἔφη RP **25** Παῦλος WH Treg NIV] – RP **26** καὶ Treg NIV RP] – WH • αὐτὸν WH] + τι Treg NIV RP • οὐθέν WH Treg NIV] οὐδὲν RP • ἔστιν WH Treg NIV] – RP **28** Παῦλον WH Treg NIV] + ἔφη RP • ποιῆσαι WH Treg NIV] γενέσθαι RP **29** Παῦλος WH Treg NIV] + εἶπεν RP • μεγάλῳ WH Treg NIV] πολλῶ RP

30 Ἐνέστη ἄρα ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἡγεμῶν ἢ τε Βερνίκη καὶ οἱ συγκαθημένοι αὐτοῖς, **31** καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιον ἔστι τι πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. **32** Ἀγρίππας δὲ τῷ Φῆστῳ ἔφη· Ἀπολελεύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

27:1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη ὀνόματι Ἰουλίῳ σπειρῆς Σεβαστῆς. **2** ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ ἠέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους ἀνήχθημεν ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνα Θεσσαλονικέως. **3** τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους ἵνα πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. **4** κάκειθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, **5** τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. **6** κάκει εὐρῶν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. **7** ἐν ἰκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, **8** μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς Λιμένας ὃς ἐγγὺς ἦν πόλις Ἰασαία.

9 Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοῦς διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήγει ὁ Παῦλος **10** λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. **11** ὁ δὲ ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπέειπετο ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. **12** ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν οἱ πλείονες ἔθεντο βουλήν ἀναχθῆναι ἵνα κάκειθεν, εἴ πως δύναιντο

26:30 Ἐνέστη WH Treg NIV | Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ ἀνέστη RP • **τε** WH Treg NIV] – RP **31** ἢ δεσμῶν ἄξιον WH Treg NIV] ἄξιον ἢ δεσμῶν RP • **τι** NIV] – WH Treg RP **27:2** ἠέλλοντι WH Treg NIV] μέλλοντες RP • **εἰς** WH Treg NIV] – RP **3** πορευθέντι WH Treg NIV] πορευθέντα RP **6** ἑκατοντάρχης WH Treg NIV] ἑκατόνταρχος RP **8** ἦν πόλις WH Treg RP] πόλις ἦν NIV • **Ἰασαία** WH NIV RP] Ἰασαία Treg **11** μᾶλλον ἐπέειπετο WH Treg NIV] ἐπέειπετο μᾶλλον RP • **ὑπὸ** WH Treg NIV] + τοῦ RP **12** ἐκείθεν WH Treg NIV] κάκειθεν RP

καταντήσαντες εἰς Φοῖνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον.

13 Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι ἄραντες ἄσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός ὁ καλούμενος Ἐυρακύλων· 15 συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νησίον δὲ τι ὑποδραμόντες καλούμενον Καῦδα ἰσχύσαμεν μόλις ἑπικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἦν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. 18 σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο, 19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔρριψαν. 20 μῆτε δὲ ἥλιου μῆτε ἄστρον ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο ἑλπίς πᾶσα τοῦ σῶζεσθαι ἡμᾶς.

21 Πολλῆς ἑτέρας ὑπαρχούσης τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν· Ὡς εἶμι, ὡς ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν, ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου· 23 παρέστη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ, οὗ εἶμι, ὧς καὶ λατρεύω, ἄγγελος 24 λέγων· Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρι σε δεῖ παραστήναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισται σοὶ ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληται μοι. 26 εἰς νῆσον δὲ τίνα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νυξ ἐγένετο διαφορομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τίνα αὐτοῖς χῶραν. 28 καὶ βολίσαντες εὗρον ὄργυιᾶς εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὄργυιᾶς δεκαπέντε· 29 φοβούμενοί τε μὴ που κατὰ τραχεῖς τόπους ἐκπέσωμεν ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας ἤρχοντο ἡμέραν γενέσθαι. 30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πύργου

27:14 **Ευρακύλων** WH Treg NIV | Ευροκλύδων RP 16 **Καῦδα** WH Treg NIV | Κλαύδην RP • **ισχύσαμεν μόλις** WH Treg NIV | μόλις ισχύσαμεν RP 19 **ἔρριψαν** WH Treg NIV | ἔρρίψαμεν RP 20 **ἐλπίς πᾶσα** WH Treg NIV | πᾶσα ἐλπίς RP 21 **τε** WH Treg NIV | δὲ RP 23 **νυκτὶ** WH Treg NIV | + ἄγγελος RP • **εἶμι** WH Treg RP | + ἐγὼ NIV • **ἄγγελος** WH Treg NIV | – RP 29 **μὴ που κατὰ** WH Treg NIV | μήπως εἰς RP

ἄγκυρας μελλόντων ἔκτεινεν, **31** εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις· Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. **32** τότε ἄπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης καὶ εἶασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

33 Ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἤμελλεν γίνεσθαι παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς λέγων· Τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, μὴθὲν προσλαβόμενοι· **34** διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς, τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρῖξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολείται. **35** εἶπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. **36** εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. **37** ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσαι ἐβδομήκοντα ἕξ. **38** κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.

39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον, κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν εἰς ὃν ἐβουλεύοντο εἰ δύναιντο ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. **40** καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλιῶν, καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. **41** περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν, καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. **42** τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μὴ τις ἐκκολυμβήσας διαφύγῃ· **43** ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον ἐκώλυσε αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν ἀπορίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι, **44** καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν οὓς δὲ ἐπὶ τιῶν τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου· καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

27:30 ἄγκυρας μελλόντων WH Treg NIV | μελλόντων ἀγκύρας RP 32 ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται WH Treg NIV | οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν RP 33 ἡμέρα ἤμελλεν WH Treg NIV | ἤμελλεν ἡμέρα RP 34 μεταλαβεῖν WH Treg NIV | προσλαβεῖν RP • ἀπὸ WH Treg NIV | ἐκ RP • ἀπολείται WH Treg NIV | πεσεῖται RP 35 εἶπας WH Treg NIV | Εἰπὼν RP 37 αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ WH Treg NIV | ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ RP • διακόσαι Treg NIV RP | ὡς WH 38 δὲ WH Treg NIV | + τῆς RP 39 ἐβουλεύοντο WH Treg NIV | ἐβουλεύσαντο RP • δύναιντο WH Treg NIV | δυνατόν RP • ἐξῶσαι Treg NIV RP | ἐκῶσαι WH 41 ἐπέκειλαν WH Treg NIV | ἐπώκειλαν RP • βίας WH | + τῶν κυμάτων Treg NIV RP 43 ἑκατοντάρχης WH Treg NIV | ἑκατόνταρχος RP

28:1 Καὶ διασωθέντες τότε ἠέπγνωμεν ὅτι Ἐμελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. **2** οἱ ἄτε βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν, ἄψαντες γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. **3** συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων ἠτι πληθὸς καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἠἀπὸ τῆς θέρης ἠἐξελθοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. **4** ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμᾶμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἠπρὸς ἀλλήλους ἔλεγον· Πάντως φονεύς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἠδίκη ζῆν οὐκ εἶασεν. **5** ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· **6** οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἠκαταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκόντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, ἠμεταβαλόμενοι ἔλεγον ἠαὐτὸν εἶναι θεόν·.

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῶ πρώτῳ τῆς νήσου ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς ἠτρεῖς ἠἡμέρας· φιλοφρόνως ἔξένισεν. **8** ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ ἠδυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῶ ἠιάσατο αὐτόν. **9** τούτου ἠδὲ γενομένου καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἠἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας· προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, **10** οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς ἠτὰς χρεῖας·.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἠἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότη ἐν τῇ νήσῳ Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις. **12** καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἠἡμέρας τρεῖς, **13** ὃθεν ἠπεριελόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἠἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἠἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, **14** οὗ εὐρόντες ἀδελφούς παρεκλήθημεν ἠπαρ· αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἠἡμέρας ἠἑπτὰ· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἠἤλθαμεν. **15** κάκειθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ

28:1 ἠέπγνωμεν WH Treg NIV | ἠέπγνωσαν RP • **Μελίτη** Treg NIV RP | Μελιτήνη WH **2** **τε** WH Treg NIV | δὲ RP • **ἄψαντες** WH Treg NIV | ἀνάψαντες RP **3** **τι** WH Treg NIV | – RP • **ἀπὸ** WH Treg NIV | ἐκ RP • **ἐξελθοῦσα** WH Treg NIV | διεξελθοῦσα RP **4** **πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον** WH Treg NIV | ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους RP **6** **μεταβαλόμενοι** WH Treg NIV | μεταβαλλόμενοι RP • **αὐτὸν εἶναι θεόν** WH Treg NIV | θεὸν αὐτὸν εἶναι RP **7** **τρεῖς ἡμέρας** Treg NIV RP | ἠἡμέρας τρεῖς WH **8** **δυσεντερίῳ** WH Treg NIV | δυσεντερία RP **9** **δὲ** WH Treg NIV | οὖν RP • **ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας** WH Treg NIV | ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ RP **10** **τὰς χρεῖας** WH Treg NIV | τὴν χρεῖαν RP **11** **ἀνήχθημεν** WH Treg NIV | ἠἤχθημεν RP **13** **περιελόντες** WH NIV | περιελθόντες Treg RP **14** **παρ·** WH Treg NIV | ἐπ· RP

ἡμῶν ἤλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσῆλθομεν εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρῶτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς· Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, **18** οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολύσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· **19** ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθη ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. **20** διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι, ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περίκειμαι. **21** οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν· Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν. **22** ἀξιούμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς, περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἔστιν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἤκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρούμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ πείθων τε αὐτούς περὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. **24** καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις οἱ δὲ ἠπίσταν, **25** ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἐν ὅτι Καλῶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν **26** λέγων· Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἰπὸν· Ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· **27** ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσίν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσίν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. **28** γνωστὸν οὖν

28:15 ἤλθαν WH Treg NIV | ἐξῆλθον RP **16** εἰσῆλθομεν WH Treg NIV | ἤλθομεν RP • ἐπετράπη τῷ Παύλῳ WH Treg NIV | ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκεν τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη RP **17** αὐτὸν WH Treg NIV | τὸν Παῦλον RP • Ἐγώ ἄνδρες ἀδελφοί WH Treg NIV | Ἄνδρες ἀδελφοί ἐγώ RP **19** κατηγορεῖν WH Treg NIV | κατηγοροῦμαι RP **22** ἡμῖν ἔστιν WH Treg NIV | ἔστιν ἡμῖν RP **23** ἤκον RP | ἤλθον WH Treg NIV • αὐτούς WH Treg NIV | + τὰ RP **25** ὑμῶν WH Treg NIV | ἡμῶν RP **26** λέγων WH Treg NIV | λέγον RP

ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη ἡ τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ· αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν, **31** κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως.

28:28 ἔστω ὑμῖν Treg NIV RP] ὑμῖν ἔστω WH • τοῦτο WH Treg NIV] – RP
 • ἀκούσονται WH Treg NIV] + 29 Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπήλθον οἱ Ἰουδαῖοι,
 πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν. RP **30** Ἐνέμεινεν WH Treg NIV] Ἐμεινεν
 RP • δὲ WH Treg NIV] + ὁ Παῦλος RP

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

1:1 Παῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ **2** δι' ἡμετέρας προσηγγεῖλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις **3** περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ κατὰ σάρκα, **4** τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, **5** δι' οὗ ἔλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, **6** ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, **7** πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἀγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἵνα περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. **9** μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ὃν λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖαν ὑμῶν ποιῶμαι **10** πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, δεόμενος εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐδομηθῆσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἕλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. **11** ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, **12** τοῦτο δὲ ἐστὶν συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. **13** οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἕλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. **14** Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· **15** οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι.

16 Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον, δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι· **17** δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται· Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

1:1 Χριστοῦ Ἰησοῦ Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ WH RP **8** περὶ WH Treg NIV] ὑπὲρ RP **16** εὐαγγέλιον WH Treg NIV] + τοῦ χριστοῦ RP

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὄργη θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, **19** διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς, ὁ ἴσθαι γὰρ αὐτοῖς ἐφάνερωσεν. **20** τὰ γὰρ ἄοράτα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθοραῖται, ἢ τε αἰδῖος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, **21** διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἠυχαρίστησαν, ἀλλὰ ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· **22** φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, **23** καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν.

24 Ἐπεὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς, **25** οἵτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν, **27** ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, **29** πεπληρωμένους πάσῃ ἄδικίᾳ πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος δόλου κακοηθείας, ψιθυριστάς, **30** καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, **31** ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἄστοργους, ἀνελεήμονας· **32** οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.

1:19 θεὸς γὰρ WH Treg NIV] γὰρ θεὸς RP 24 Διὸ WH Treg NIV] + καὶ RP • αὐτοῖς WH Treg NIV] ἑαυτοῖς RP 27 ἑαυτοῖς Treg NIV RP] αὐτοῖς WH 29 ἀδικία WH Treg NIV] + πονηρία RP 31 ἀστόργους WH Treg NIV] + ἀσπόνδους RP

2:1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις, τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων· **2** οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. **3** λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; **4** ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; **5** κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὄργην ἐν ἡμέρα ὀργῆς καὶ ἁποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ θεοῦ, **6** ὃς ἀποδώσει ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· **7** τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζῶν αἰώνιον· **8** τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας καὶ ἁπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ πειθόμενοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ ἁργή καὶ θυμὸς, **9** θλίψις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνος· **10** δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι· **11** οὐ γὰρ ἐστὶν προσωποληψία παρὰ τῷ θεῷ.

12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· **13** οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ ἁ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ ἁ νόμου δικαιοθήσονται. **14** ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ἁ ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυτοῖς εἰσὶν νόμος· **15** οὔτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξύ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, **16** ἐν ἡμέρᾳ ὅτε ἁ κρίνει ὁ θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγελίόν μου διὰ ἁ Χριστοῦ Ἰησοῦ.

17 Εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ ἁ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ **18** καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, **19** πέπειθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, **20** παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μὲρφωσιν τῆς

2:5 ἀποκαλύψεως WH Treg NIV] + καὶ RP **8** ἀπειθοῦσι WH Treg NIV] + μὲν RP • ὀργὴ καὶ θυμὸς WH Treg NIV] θυμὸς καὶ ὀργή RP **13** ἁ νόμου WH Treg NIV] τοῦ νόμου RP • τῷ WH NIV RP] – Treg • ἁ νόμου WH Treg NIV] τοῦ νόμου RP **14** ποιῶσιν WH Treg NIV] ποιῇ RP **16** ἡμέρᾳ ὅτε Treg NIV RP] ἢ ἡμέρᾳ WH • κρίνει WH NIV] κρινεῖ Treg RP • Χριστοῦ Ἰησοῦ WH NA] Ἰησοῦ Χριστοῦ Treg NIV RP **17** Εἰ δὲ WH Treg NIV] Ἰδε RP • νόμῳ WH Treg NIV] τῷ νόμῳ RP

γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ— **21** ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκει; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτει; **22** ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύει; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἰδῶλα ἱεροσυλεῖς; **23** ὅς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; **24** τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται.

25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφέλει ἂν νόμον πράσσης· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν. **26** ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσει, ἴσχυς ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθῆσεται; **27** καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου. **28** οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερωῖ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερωῖ ἐν σαρκὶ περιτομὴ· **29** ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖός, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐκ τοῦ θεοῦ.

3:1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; **2** πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν ἴσχυς ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. **3** τί γὰρ; εἰ ἠπίστησάν τινες, μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσῃ; **4** μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, ἴσχυς καθὼς γέγραπται· Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ ἴσχυς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. **5** εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἀδικὸς ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. **6** μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; **7** εἰ ἴσχυς δὲ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι ἀγῶν ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι, **8** καὶ μὴ καθὼς βλασφημοῦμεθα καὶ καθὼς φασὶν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι Ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; ὣν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστιν.

9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως, προητσιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, **10** καθὼς γέγραπται ὅτι Οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, **11** οὐκ ἔστιν ἴσχυς συνίων, οὐκ ἔστιν ἴσχυς ἐκζητῶν τὸν θεόν· **12** πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρεώθησαν· οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα, οὐκ

2:26 οὐχ WH Treg NIV] οὐχί RP 3:2 γὰρ WH NIV RP] – Treg 4 καθὼς NIV RP] καθάπερ WH Treg • νικήσεις WH NIV] νικήσης Treg RP 7 δὲ WH NIV] γὰρ Treg RP 11 ἴσχυς Treg NIV RP] – WH • ἴσχυς Treg NIV RP] – WH 12 ἔστιν WH Treg RP] + ὁ NIV

ἔστιν ἕως ἐνός. **13** τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν, **14** ὡν τὸ στόμα ἀράς καὶ πικρίας γέμει· **15** ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, **16** σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, **17** καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. **18** οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

19 Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ· **20** διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, **22** δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἅπαντας τοὺς πιστεύοντας, οὐ γὰρ ἔστιν διαστολή. **23** πάντες γὰρ ἡμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, **24** δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· **25** ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον ἡμῶν διὰ πίστεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων **26** ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς ἡμᾶς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. **28** λογιζόμεθα ἡμᾶς ἵνα δικαιωθῶμεν διὰ τῆς πίστεως ἁπλῶς, ὡς ἡμεῖς ἔργων νόμου. **29** ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνον; ἢ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, **30** ἡμεῖς εἶπα εἰς ὃν θεὸς, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. **31** νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἡμεῖς ἱστανόμεν.

4:1 Τί οὖν ἐροῦμεν ἡμεῖς εὐρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν κατὰ σάρκα; **2** εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα· ἀλλ' οὐ κατὰ θεόν, **3** τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. **4** τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· **5** τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν

3:22 πάντας WH Treg NIV] καὶ ἐπὶ πάντας RP **25** διὰ WH Treg] + τῆς NIV RP **26** τὴν WH Treg NIV] - RP **28** γὰρ WH Treg NIV] οὖν RP • δικαιωθῆναι πιστεῖ WH Treg NIV] πιστεῖ δικαιωθῆναι RP **29** οὐχί WH Treg NIV] + δὲ RP **30** εἶπερ WH Treg NIV] ἐπέπερ RP **31** ἱστανόμεν WH Treg NIV] ἱστώμεν RP **4:1** εὐρηκέναι Treg NIV] - WH RP • προπάτορα WH Treg NIV] πατέρα RP • ἡμῶν WH Treg NIV] + εὐρηκέναι RP **2** πρὸς WH Treg NIV] + τὸν RP

δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην, **6** καθάπερ καὶ Δαυὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· **7** Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι, **8** μακάριος ἀνὴρ Ἦ οὐ οὐ μὴ λογισθῆται κύριος ἁμαρτιαν.

9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν Ἦ γάρ· Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραάμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. **10** πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ· **11** καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς, σφραγιδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ Ἦ λογισθῆναι αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην, **12** καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς ἴχνεσιν τῆς Ἦ ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως Ἦ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν Ἦ εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως· **14** εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· **15** ὁ γὰρ νόμος ὄργην κατεργάζεται, οὐ Ἦ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ παράβασις.

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ (ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν, **17** καθὼς γέγραπται ὅτι Πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε), κατέναντι οὐ ἐπίστευσεν θεοῦ τοῦ ζωοποιούντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλούντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα· **18** ὅς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρημένον· Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου· **19** καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ Ἦ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ Ἦ σῶμα νεκρωμένον, ἑκατονταετῆς που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάρρας, **20** εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ ἀλλὰ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δούς δόξαν τῷ θεῷ **21** καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ ἐπήγγελται δυνατὸς ἐστιν καὶ ποιῆσαι. **22** Ἦ διὸ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. **23** Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, **24** ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα

4:8 οὐ WH Treg NIV] ᾧ RP **9** γάρ WH Treg NIV] + ὅτι RP **11** λογισθῆναι WH Treg NIV] + καὶ RP NA **12** ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως WH Treg NIV] πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ RP **13** εἶναι WH Treg NIV] + τοῦ RP **15** δὲ WH Treg NIV] γὰρ RP **19** πίστει WH Treg NIV] + οὐ RP • σῶμα Holmes WH^{margin}] + ἡδη WH Treg NIV RP **22** διὸ Holmes WH^{margin}] + καὶ WH Treg NIV RP

Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, **25** ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

5:1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **2** δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχίκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ἣ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ· **3** οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ ἔκαυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, **4** ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα. **5** ἡ δὲ ἐλπίς οὐ κατασχύνει· ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.

6 Ἐτι γὰρ Ἰησοῦς Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν. **7** μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθάνεται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· **8** συνίστησιν δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ θεὸς ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν. **9** πολλῶν οὖν μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. **10** εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες καταηλλάγημεν τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶν μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· **11** οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθεν καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον— **13** ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ οὐκ ἔλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου, **14** ἀλλὰ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὃς ἐστὶν τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτως καὶ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶν μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. **16** καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. **17** εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἐνός, πολλῶν μᾶλλον

5:1 ἔχομεν NIV RP] ἔχωμεν WH Treg **3** καυχώμεθα WH NIV RP] καυχώμενοι Treg **6** Ἐτι γὰρ Treg NIV RP] Εἴ γε WH • ἔτι WH Treg NIV] – RP

οί τὴν περισσεΐαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύουσιν διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι' ἐνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· **19** ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. **20** νόμος δὲ παρεισήλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, **21** ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

6:1 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; **2** μὴ γένοιτο· οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; **3** ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; **4** συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· **6** τοῦτο γινώσκοντες ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ, **7** ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. **8** εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ· **9** εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει· **10** ὁ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ θεῷ. **11** οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίξεσθε ἑαυτοὺς ἕϊναι νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ἔπαυσις ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, **13** μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν

6:1 ἐπιμένωμεν WH Treg NIV] Ἐπιμένομεν RP **11** εἶναι νεκροὺς μὲν WH Treg NA] νεκροὺς μὲν εἶναι RP; νεκροὺς μὲν NIV • Ἰησοῦ WH Treg NIV] + τῷ κυρίῳ ἡμῶν RP **12** ὑπακούειν WH Treg NIV] + αὐτῇ ἐν RP **13** ὡσεὶ WH Treg NIV] ὡς RP

ζώντας και τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. **14** ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει, οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν; ἁμαρτήσωμεν ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο· **16** οὐκ οἶδατε ὅτι ὧ̄ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ὧ̄ ὑπακούετε, ἦτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; **17** χάρις δὲ τῷ θεῷ ὅτι ἦτε δούλοι τῆς ἁμαρτίας ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς, **18** ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ· **19** ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὡσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δούλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

20 Ὅτε γὰρ δούλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. **21** τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος· **22** νυνὶ δέ, ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. **23** τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

7:1 Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ, ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ; **2** ἢ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεταί νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήρηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. **3** ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρη ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ.

4 Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγεθῆντι ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. **5** ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορήσαι τῷ θανάτῳ· **6** νυνὶ δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ὧ̄ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνωμεν εἰ μὴ διὰ νόμου, τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν εἰ μὴ ὁ νόμος

ἔλεγεν· Οὐκ ἐπιθυμήσεις· **8** ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν, χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρτία νεκρά· **9** ἐγὼ δὲ ἔζωω χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, **10** ἐγὼ δὲ ἀπέθανον, καὶ εὗρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἢ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον· **11** ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. **12** ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.

13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ Ἦ ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον· ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.

14 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ Ἦ σάρκινός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. **15** ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ. **16** εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. **17** νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ Ἦ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. **18** οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἐστὶν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν Ἦ οὐ· **19** οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὁ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. **20** εἰ δὲ ὁ οὐ Ἦ θέλω τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

21 Εὕρισκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· **22** συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, **23** βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με Ἦ ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσίν μου. **24** ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;

25 Ἦ χάρις τῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

Ἦ Ἀρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῖ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

7:13 ἐγένετο WH Treg NIV] γέγονεν RP **14** σάρκινός WH Treg NIV] σαρκικός RP **17** οἰκοῦσα Treg NIV RP] ἐνοικοῦσα WH **18** οὐ WH Treg NIV] + οὐχ εὕρισκω RP **20** θέλω WH Treg] + ἐγὼ NIV RP **23** ἐν WH Treg NIV] – RP **25** χάρις Treg] χάρις δὲ WH NIV; εὐχαριστῶ RP

8:1 Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· **2** ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέν ἱ σε ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. **3** τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί, **4** ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα· **5** οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. **6** τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη· **7** διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν, τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· **8** οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.

9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστέ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἶπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. **10** εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. **11** εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος ἱ τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας ἱ ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν ἱ ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ ἱ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἱ ἐν ὑμῖν.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν, οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν, **13** εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε μέλλετε ἀποθνήσκειν, εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. **14** ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ ἄγονται, οὗτοι ἱ υἱοὶ εἰσιν θεοῦ ἱ. **15** οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἰοθεσίας ἐν ᾧ κράζομεν· Ἀββα ὁ πατήρ· **16** αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ. **17** εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ, εἶπερ συμπάσχομεν ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. **19** ἡ γὰρ ἀποκαταδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται· **20** τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἱ ἐφῄ

8:1 Ἰησοῦ WH Treg NIV] + μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα RP **2** σε WH NA] με Treg NIV RP **11** τὸν WH Treg NIV] – RP • ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν WH] χριστὸν ἐκ νεκρῶν Treg NIV; τὸν χριστὸν ἐκ νεκρῶν RP • τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα Treg RP] τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος WH NIV **14** υἱοὶ εἰσιν θεοῦ Treg] υἱοὶ θεοῦ εἰσιν WH NIV; εἰσιν υἱοὶ θεοῦ RP **20** ἐφῄ WH NIV] ἐπῄ RP Treg

ἐλπίδι **21** ὅτι καὶ αὐτὴ ἢ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ. **22** οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἢ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν· **23** οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ «καὶ αὐτοὶ» τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες «ἡμεῖς καὶ» αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υἰοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. **24** τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς, ὁ γὰρ βλέπει «τίς ἐλπίζει; **25** εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται «τῇ ἀσθενείᾳ» ἡμῶν· τὸ γὰρ τί «προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἶδαμεν, ἀλλὰ αὐτὸ τὸ πνεῦμα «ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις, **27** ὁ δὲ ἑραυνῶν τὰς καρδίας οἶδεν τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.

28 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν θεὸν πάντα «συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. **29** ὅτι οὖς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνης τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· **30** οὖς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὖς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὖς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν; **32** ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; **33** τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαίων· **34** τίς ὁ «κατακρινῶν; «Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον «δὲ «ἐγερθεῖς, ὅς «καὶ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν· **35** τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; **36** καθὼς γέγραπται ὅτι «Ἐνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὄλην τὴν ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. **37** ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. **38** πέπεισμαι γὰρ ὅτι

8:23 καὶ αὐτοὶ WH Treg RP NA] – NIV • ἡμεῖς καὶ WH Treg NIV] καὶ ἡμεῖς RP
24 τίς WH NIV] + τί Treg; + τί καὶ RP **26** τῇ ἀσθενείᾳ WH Treg NIV] ταῖς ἀσθενείαις RP • προσευξώμεθα WH Treg NIV] προσευξόμεθα RP • ὑπερεντυγχάνει WH Treg NIV] + ὑπὲρ ἡμῶν RP **28** συνεργεῖ Treg NIV RP] + ὁ θεὸς WH **34** κατακρινῶν WH NIV] κατακρίνων Treg RP • Χριστὸς Treg RP] + Ἰησοῦς WH NIV • δὲ WH Treg NIV] + καὶ RP • ἐγερθεῖς Treg NIV RP] + ἐκ νεκρῶν WH • καὶ Treg NIV RP] – WH

οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε ἑνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε δυνάμεις ὅτι οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἕτερα δυνήσεται ἡμᾶς χωρῖσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

9:1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, **2** ὅτι λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὁδύνη τῇ καρδίᾳ μου· **3** ἠυχόμην γὰρ ἵνα ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, **4** οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλίται, ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, **5** ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὧν ἐπὶ πάντων, θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

6 Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραήλ· **7** οὐδ' ὅτι εἰσὶν σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ'· Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα. **8** τοῦτ' ἐστίν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκὸς ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα· **9** ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος· Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. **10** οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἐνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν· **11** μήπω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ θεοῦ μένη, **12** οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ἐρέθη αὐτῇ ὅτι Ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι· **13** ἡ καθὼς γέγραπται· Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαὺ ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γένοιτο· **15** τῷ φαῦλει γὰρ λέγει· Ἐλεῆσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτιρήσω ὃν ἂν οἰκτίρω. **16** ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. **17** λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῷ ὅτι Εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δυνάμιν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. **18** ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δὲ θέλει σκληρύνει.

8:38 ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε δυνάμεις WH Treg NIV | δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα RP **9:3** ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ WH Treg NIV | αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι RP **11** φαῦλον WH Treg NIV | κακόν RP **13** καθὼς Treg NIV RP | καθάπερ WH **15** Μωϋσεῖ γὰρ WH Treg NIV | γὰρ Μωϋσεῖ RP

19 Ἐρεῖς ἄ μοι οὖν· Τί ἄ οὖν ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; **20** ἄ ἄνθρωπε, μενοῦνγε ἄ σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι Τί με ἐποίησας οὕτως; **21** ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὁ μὲν εἰς τιμὴν σκευὸς ὁ δὲ εἰς ἀτιμίαν; **22** εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατόν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, **23** ἄ καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευὴ ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν, **24** οὐς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν;— **25** ὡς καὶ ἐν τῷ Ὄση ἐλέγει· Καλέσω τὸν οὐ λαὸν μου λαὸν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην· **26** καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη ἄ αὐτοῖς· Οὐ λαὸς μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος.

27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ· Ἐὰν ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ἄ υπόλειμμα σωθήσεται· **28** λόγον γὰρ συντελῶν καὶ ἄ συντέμνων ποιήσει κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. **29** καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· Εἰ μὴ κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὠμοιώθημεν.

30 Τί ἄ οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως· **31** Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς ἄ νόμον οὐκ ἔφθασεν. **32** διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως ἀλλ' ὡς ἐξ ἄ ἔργων· ἄ προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, **33** καθὼς γέγραπται· Ἴδου τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος καὶ πέτρην σκανδάλου, ἄ καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασυχυθήσεται.

10:1 Ἀδελφοί, ἢ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἢ ἄ δέησις πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ ἄ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. **2** μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν· ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν, **3** ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἄ ἴδιαν

9:19 μοι οὖν WH Treg NIV] οὖν μοι RP • οὖν NIV] – WH Treg RP **20** ἄ ἄνθρωπε μενοῦνγε WH Treg NIV] Μενοῦνγε ἄ ἄνθρωπε RP **23** καὶ Treg NIV RP] – WH **26** αὐτοῖς WH NIV RP] – Treg **27** υπόλειμμα WH Treg NIV] κατάλειμμα RP **28** συντέμνων WH Treg NIV] + ἐν δικαιοσύνη ὅτι λόγον συντεταγμένον RP **31** νόμον WH Treg NIV] + δικαιοσύνης RP **32** ἔργων WH Treg NIV] + νόμου RP • προσέκοψαν WH Treg NIV] + γὰρ RP **33** καὶ WH Treg NIV] + πᾶς RP **10:1** δέησις WH Treg NIV] + ἢ RP • αὐτῶν WH Treg NIV] τοῦ Ἰσραὴλ ἐστίν RP **3** ἴδιαν WH Treg] + δικαιοσύνη NIV RP

ζητούντες στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ οὐκ ὑπετάγησαν· 4 τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι.

5 Μωϋσῆς γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέγει· Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου· Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἢ· Τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστιν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τοῦτ' ἔστιν τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν. 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· 10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν· 11 λέγει γὰρ ἡ γραφή· Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασινθῆσεται. 12 οὐ γὰρ ἐστὶν διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνου, ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν· 13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.

14 Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσωσιν χωρὶς κηρύσσοντος; 15 πῶς δὲ κηρύξωσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσιν; καθὼς γέγραπται· Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ. 16 ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ· Ἡσαΐας γὰρ λέγει· Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; 17 ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος τοῦ Χριστοῦ.

18 Ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε· Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 ἀλλὰ λέγω, μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωϋσῆς λέγει· Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῷ ὑμᾶς. 20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ

10:5 ὅτι τὴν ... νόμου WH] τὴν ... νόμου ὅτι Treg NIV RP • τοῦ NIV RP] – WH Treg • ποιήσας WH] + αὐτὰ Treg NIV RP • αὐτῇ WH Treg] αὐτοῖς NIV RP 9 ὁμολογήσῃς Treg NIV RP] + τὸ ῥῆμα WH • σου Treg NIV RP] + ὅτι WH 14 ἐπικαλέσονται WH Treg NIV] ἐπικαλέσονται RP • πιστεύσωσιν WH Treg NIV] πιστεύσουσιν RP • ἀκούσωσιν WH Treg NIV] ἀκούσουσιν RP 15 κηρύξωσιν WH Treg NIV] κηρύξουσιν RP • καθὼς Treg NIV RP] καθάπερ WH • εὐαγγελιζομένων WH Treg NIV] + εἰρήνην τῶν εὐαγγελιζομένων RP • τὰ NIV RP] – WH Treg 17 Χριστοῦ WH Treg NIV] θεοῦ RP 19 Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω WH Treg NIV] οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ RP

καὶ λέγει· Εὐρέθην Ἐν τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανῆς Ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. **21** πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει· Ὁλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

11:1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπόσωτο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν. **2** οὐκ ἀπόσωτο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἶδατε ἐν Ἡλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ; **3** Κύριε, τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτειναν, Ἐὰν θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, καὶ γὰρ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν μου. **4** ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμὸς; Κατέλιπον ἑμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. **5** οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λείμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν· **6** εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται Ἐὰν χάρις.

7 τί οὖν; ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἢ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, **8** Ἐὰν καθὼς γέγραπται· Ἐδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὠτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. **9** καὶ Δαυὶδ λέγει· Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς, **10** σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντός σύγκαμψον.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἢ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι αὐτοῦς. **12** εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσω μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.

13 Ὑμῖν Ἐὰν λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ' ὅσον μὲν Ἐὰν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, **14** εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. **15** εἰ γὰρ ἢ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἢ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; **16** εἰ δὲ ἢ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἢ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

10:20 ἐν Treg NIV] – WH RP • ἐγενόμην WH NIV RP] + ἐν Treg 11:2 Ἰσραὴλ WH Treg NIV] + λέγων RP 3 τὰ WH Treg NIV] καὶ τὰ RP 6 χάρις WH Treg NIV] + εἰ δὲ ἐξ ἔργων οὐκέτι ἐστὶν χάρις ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶν ἔργον RP 8 καθὼς NIV RP] καθάπερ WH Treg 13 δὲ WH Treg NIV] γὰρ RP • οὖν WH Treg NIV] – RP

17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πύοις τῆς ἐλαίας ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάξεις ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖς οὖν· Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐγκεντριθῶ. 20 καλῶς τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔσθηκας. μὴ ὕψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σέ ἡ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃς. 23 κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γὰρ ἔστιν ὁ θεὸς ἄλλοις ἐγκεντρίσαι αὐτοῦς. 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πῶρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρι οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ, 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται· Ἦξει ἐκ Σιῶν ὁ ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ. 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλήσις τοῦ θεοῦ. 30 ὡσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ ἡνὶ ἐλεηθῶσιν· 32 συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθειαν ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.

33 Ὡς βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὡς ἀνεξεραῦνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται

11:17 ῥίζης WH NIV] + καὶ Treg RP 20 ὕψηλὰ φρόνει WH Treg NIV] ὕψηλοφρόνει RP 21 οὐδὲ WH Treg NIV] μήπως οὐδέ RP NA 22 ἀποτομία WH Treg NIV] ἀποτομίαν RP • χρηστότης θεοῦ WH Treg NIV] χρηστότητα RP • ἐπιμένῃς WH Treg NIV] ἐπιμείνῃς RP 23 ἐπιμένωσι WH Treg NIV] ἐπιμείνωσιν RP • ἔστιν ὁ θεὸς WH Treg NIV] ὁ θεὸς ἔστιν RP 25 ἦτε Holmes] + ἐν WH Treg; + παρ' NIV RP 26 ῥυόμενος WH Treg NIV] + καὶ RP 30 γὰρ WH Treg NIV] + καὶ RP 31 νῦν WH NIV] - Treg RP

αὐτῶ; **36** ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῶ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

12:1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἄγιαν 'εὐάρεστον τῷ θεῷ', τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν· **2** καὶ μὴ 'συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ 'μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ 'νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον πίστεως. **4** καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι 'πολλὰ μέλη' ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, **5** οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, 'τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη. **6** ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθείσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητεῖαν κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως, **7** εἴτε διακονίαν ἐν τῇ διακονίᾳ, εἴτε ὁ διδάσκων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, **8** εἴτε ὁ παρακαλῶν ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ μεταδιδούς ἐν ἀπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἰλαρότητι.

9 Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· **10** τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, **11** τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, **12** τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, **13** ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. **14** εὐλογεῖτε τοὺς 'διώκοντας, εὐλογεῖτε καὶ μὴ καταρᾶσθε. **15** χαίρειν μετὰ 'χαϊρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. **16** τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. **17** μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοοῦμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων· **18** εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες· **19** μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ, γέγραπται γάρ· 'Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει

12:1 εὐάρεστον τῷ θεῷ Treg NIV RP] τῷ θεῷ εὐάρεστον WH **2** συσχηματίζεσθε WH Treg NIV] συσχηματίζεσθαι RP • μεταμορφοῦσθε WH Treg NIV] μεταμορφοῦσθαι RP • νοός WH Treg NIV] + ὑμῶν RP **4** πολλὰ μέλη WH Treg NIV] μέλη πολλὰ RP **5** τὸ WH Treg NIV] ὁ RP **14** διώκοντας WH] + ὑμᾶς Treg NIV RP **15** χαϊρόντων WH Treg NIV] + καὶ RP

κύριος. **20** ἄλλα ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν ἀνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. **21** μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

13:1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποταστέσθω, οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ ὄνται ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. **2** ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν, οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα λήμψονται. **3** οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἔξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς. **4** θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὄργην τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. **5** διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὄργην ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν, **6** διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε, λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. **7** ἀπόδοτε πᾶσι τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν.

8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον νόμον πεπλήρωκεν. **9** τὸ γάρ· Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ φονεύσεις, Οὐ κλέψεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. **10** ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

11 Καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ὑμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι, νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεῦσαμεν. **12** ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποβαλώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. **13** ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, **14** ἀλλὰ

12:20 ἀλλὰ ἐὰν WH Treg NIV] Ἐὰν οὖν RP **13:1** οὖσαι WH Treg NIV] + ἐξουσίαι RP • ὑπὸ WH Treg NIV] + τοῦ RP **3** τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ WH Treg NIV] τῶν ἀγαθῶν ἔργων RP • τῷ κακῷ WH Treg NIV] τῶν κακῶν RP **7** ἀπόδοτε WH Treg NIV] + οὖν RP **8** ἀλλήλους ἀγαπᾶν WH Treg NIV] ἀγαπᾶν ἀλλήλους RP **9** τῷ λόγῳ τούτῳ WH Treg NIV] τούτῳ τῷ λόγῳ RP • ἐν τῷ WH Treg RP NA] – NIV **11** ἤδη ὑμᾶς WH NIV] ἤδη ἡμᾶς Treg; ἡμᾶς ἤδη RP **12** ἀποβαλώμεθα Holmes] ἀποθώμεθα WH Treg NIV RP • ἐνδυσώμεθα δὲ WH Treg NIV] καὶ ἐνδυσώμεθα RP

ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιήσθε εἰς ἐπιθυμίας.

14:1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. **2** ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. **3** ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθιοντα μὴ ἐξουθενείτω, ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθιοντα μὴ κρινέτω, ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. **4** σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, ὁ δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στήσαι αὐτόν.

5 Ὅς ἂν μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῦ πληροφορεῖσθω. **6** ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ. καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ.

7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. **8** ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. **9** εἰς τοῦτο γὰρ Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

10 Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Θεοῦ, **11** γέγραπται γάρ· Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ θεῷ. **12** Ἄρα ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθεῖν πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. **14** οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. **15** εἰ γὰρ διὰ βρώμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκείνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν.

14:3 ὁ δὲ WH Treg NIV] καὶ ὁ RP **4** δυνατεῖ γὰρ WH Treg NIV] δυνατὸς γὰρ ἐστὶν RP • κύριος WH Treg NIV] θεὸς RP **5** μὲν Treg NIV RP] + γὰρ WH NA **6** φρονεῖ WH Treg NIV] + καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ RP **9** Χριστὸς WH Treg NIV] + καὶ RP • ἀπέθανεν WH Treg NIV] + καὶ ἀνέστη RP **10** θεοῦ WH Treg NIV] χριστοῦ RP **11** πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται WH NIV RP] ἐξομολογήσεται πᾶσα γλῶσσα Treg **12** ἄρα Treg] + οὖν WH NIV RP • δώσει Holmes WH^{mans}] + τῷ θεῷ WH NIV RP; ἀποδώσει τῷ θεῷ Treg **14** ἑαυτοῦ WH NIV] αὐτοῦ Treg RP **15** γὰρ WH Treg NIV] δὲ RP

16 μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. **17** οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρώσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ· **18** ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ θεῷ καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. **19** ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. **20** μὴ ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι. **21** καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ· **22** σὺ πίστιν ἣν ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει· **23** ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγη κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.

15:1 Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. **2** ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν· **3** καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρρεσεν· ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· Οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ. **4** ὅσα γὰρ προεγράφη, ἔειπεν τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν ἔγραψε, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ τῆς παρακλησεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. **5** ὁ δὲ θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλησεως δώη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν, **6** ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο ἑαυτὸν ὑμᾶς, εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ. **8** λέγω γὰρ τὸν Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων, **9** τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν· καθὼς γέγραπται· Διὰ τοῦτο

14:18 τούτῳ WH Treg NIV] τούτοις RP **21** ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ Treg RP] – WH NIV **22** ἣν WH Treg NIV] – RP **23** ἐστίν WH Treg NIV] + **24** Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηριξάι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, **25** φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, **26** μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ ᾧ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. RP **15:4** εἰς Treg NIV RP] πάντα εἰς WH • ἐγράφη WH Treg NIV] προεγράφη RP **5** Χριστὸν Ἰησοῦν WH NIV RP] Ἰησοῦν Χριστὸν Treg **7** ὑμᾶς Treg NIV RP] ἡμᾶς WH • τοῦ WH Treg NIV] – RP **8** γὰρ WH Treg NIV] δέ RP • Χριστὸν WH Treg NIV] + Ἰησοῦν RP • γεγενῆσθαι WH NIV RP] γένεσθαι Treg

ἐξομολογήσομαι σοι ἐν ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνοματί σου ψαλλῶ. **10** καὶ πάλιν λέγει· Εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. **11** καὶ πάλιν· Αἰνεῖτε, ἴπαντα τὰ ἔθνη, τὸν κύριον, καὶ ἴπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. **12** καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· Ἔσται ἡ ρίζα τοῦ Ἰεσοῦ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν. **13** ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι ἴπάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἴἀλλήλους νουθετεῖν. **15** ἴτολμηρότερον δὲ ἔγραψα ἴμῖν ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεισάν μοι ἴὑπὸ τοῦ θεοῦ **16** εἰς τὸ εἶναι με λειτουργὸν ἴΧριστοῦ Ἰησοῦ ἴεἰς τὰ ἔθνη, ἴεουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἴνα γένηται ἴπροσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἴηγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. **17** ἔχω οὖν ἴτὴν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν· **18** οὐ γὰρ τολμήσω ἴτι λαλεῖν ἴὼν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, **19** ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει ἴπνεύματος· ὡστε με ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, **20** οὕτως δὲ ἴφιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἴνα μὴ ἐπ' ἴἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, **21** ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· ἴΟἶς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται, καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν.

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμενην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· **23** νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ἴικανῶν ἐτῶν, **24** ὡς ἴἀν πορεύωμαι εἰς τὴν ἴΣπανίαν, ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ ἐάν

15:11 πάντα τὰ ἔθνη τὸν κύριον WH Treg NIV] τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη RP
 • ἐπαινεσάτωσαν WH Treg NIV] ἐπαινεσατε RP **14** πάσης Treg RP] + τῆς WH NIV
 • ἀλλήλους WH Treg NIV] ἄλλους RP **15** τολμηρότερον NIV RP]
 τολμηροτέρως WH Treg • ὑμῖν WH Treg NIV] + ἀδελφοί RP • ὑπὸ NIV RP]
 ἀπὸ WH Treg **16** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **17** τὴν WH Treg NIV] – RP **18** τι λαλεῖν WH Treg NIV] λαλεῖν τι RP **19** πνεύματος NIV] + ἁγίου WH Treg; + θεοῦ RP NA **20** φιλοτιμούμενον WH NIV RP]
 φιλοτιμοῦμαι Treg **21** Οἶς ... αὐτοῦ ὄψονται Treg NIV RP] Ὀψονται οἶς ... αὐτοῦ WH **23** ικανῶν WH Treg] πολλῶν NIV RP **24** ἀν WH Treg NIV] ἐάν RP
 • Σπανίαν WH Treg NIV] + ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς RP

ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ— **25** νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. **26** εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ. **27** εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφείλεται ἑῖς ἐκ αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. **28** τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς Σπανίαν· **29** οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος συναγωνίσασθαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν θεόν, **31** ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἑκαὶ ἡ διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος ἑκαὶ τοῖς ἁγίοις γένηται, **32** ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθῶν πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος θεοῦ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. **33** ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν ἀμήν.

16:1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὕσαν ἑκαὶ διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς, **2** ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῆξι πράγματι, καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργοὺς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **4** οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, **5** καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητὸν μου, ὃς ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς Χριστόν. **6** ἀσπάσασθε Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς. **7** ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς

15:27 εἰσὶν αὐτῶν WH Treg NIV | αὐτῶν εἰσὶν RP **28** εἰς WH Treg NIV | + τὴν RP **29** εὐλογίας WH Treg NIV | + τοῦ εὐαγγελίου τοῦ RP **31** καὶ WH Treg NIV | + ἵνα RP • τοῖς ἁγίοις γένηται WH Treg NIV | γένηται τοῖς ἁγίοις RP **32** ἔλθῶν WH NIV | ἔλθω Treg RP • θεοῦ WH NIV | + καὶ Treg RP **16:1** καὶ WH NIV | – Treg RP **2** αὐτὴν προσδέξησθε NIV RP | προσδέξησθε αὐτὴν WH Treg • ἐμοῦ αὐτοῦ WH Treg NIV | αὐτοῦ ἐμοῦ RP **5** Ἀσίας WH Treg NIV | Ἀχαΐας RP **6** Μαριάμ RP | Μαρίαν WH Treg NIV • ὑμᾶς WH Treg NIV | ἡμᾶς RP **7** Ἰουνίαν WH Treg RP | Ἰουναῖν NIV

ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ ἔγέγοναν ἐν Χριστῷ. **8** ἀσπάσασθε Ἄμπλιᾶτον τὸν ἀγαπητόν μου ἐν κυρίῳ. **9** ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. **10** ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. **11** ἀσπάσασθε Ἡρῳδίωνα τὸν ἑσπέρην μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. **12** ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. **13** ἀσπάσασθε Ροῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. **14** ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, Ἑρμῆν, Πατροβᾶν, Ἑρμᾶν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφοὺς. **15** ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. **16** Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι ἅσαι τοῦ Χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδασχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἔκκλινετε ἀπ' αὐτῶν. **18** οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν ἀλλὰ τῇ ἐαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. **19** ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. ἔφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. **20** ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. **22** ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. **23** ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάιος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

16:7 **ἔγέγοναν** WH Treg NIV | γεγόνασιν RP **8 Ἄμπλιᾶτον** WH NIV Treg | Ἄμπλιαν RP **11 συγγενῆ** WH NIV RP | συγγενῆν Treg **14 Ἑρμῆν Πατροβᾶν Ἑρμᾶν** WH Treg NIV | Ἑρμᾶν Πατρόβαν Ἑρμῆν RP **16 πᾶσαι** WH Treg NIV | – RP **17 ἐκκλινετε** WH Treg NIV | ἐκκλινατε RP **18 ἡμῶν** WH Treg NIV | + Ἰησοῦ RP **19 ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω** WH Treg NIV | Χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν RP • σοφοὺς Treg NIV | + μὲν WH RP **20 Χριστοῦ** Treg RP | – WH NIV **21 Ἀσπάζεται** WH Treg NIV | Ἀσπάζονται RP **23 ὅλης τῆς ἐκκλησίας** WH Treg NIV | τῆς ἐκκλησίας ὅλης RP

24 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.¹
 Ἄμήν.

16:24 Ἡ χάρις ... ὑμῶν RP] – WH Treg NIV • Ἄμήν RP] 25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, 26 φανερωθέντος δὲ νῦν διὰ τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν. WH Treg NIV

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

1:1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφὸς **2** τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ αὐτῶν καὶ ἡμῶν· **3** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ ἡμῶν πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **5** ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, **6** καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, **7** ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· **8** ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **9** πιστὸς ὁ θεὸς δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῦ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. **11** ἐδηλώθη γὰρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσιν. **12** λέγω δὲ τοῦτο ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, Ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, Ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. **13** μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; **14** Ἐὐχαριστῶ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον, **15** ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἔβαπτίσθητε· **16** ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἰ τίνα ἄλλον ἐβάπτισα. **17** οὐ γὰρ ἀπέστειλὲν με Χριστὸς βαπτίζειν ἀλλὰ εὐαγγελίζεσθαι, οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

1:1 Χριστοῦ Ἰησοῦ Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ WH RP **2** ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ Treg] τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ WH NIV RP • αὐτῶν WH Treg NIV] + τε RP **4** μου Treg NIV RP] – WH **14** εὐχαριστῶ WH NIV] + τῷ θεῷ Treg RP NA **15** ἐβαπτίσθητε WH Treg NIV] ἐβάπτισα RP

18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. **19** γέγραπται γάρ· Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. **20** ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμῶρανεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ ἁκόσμου; **21** ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. **22** ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι ἁσημεῖα αἰτοῦσιν καὶ Ἑλληγες σοφίαν ζητοῦσιν· **23** ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον ἁἴθνεσιν δὲ μωρίαν, **24** αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλησιν, Χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν. **25** ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων.

26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· **27** ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα ἁκαταισχύνῃ τοὺς σοφοὺς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα ἁκαταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, **28** καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεός, ἁτὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, **29** ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **30** ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη ἁσοφία ἡμῖν ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός καὶ ἀπολύτρωσις, **31** ἵνα καθὼς γέγραπται· Ὁ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχᾶσθω.

2:1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ ἁμαρτύριον τοῦ θεοῦ. **2** οὐ γὰρ ἔκρινά ἁτι εἰδέναι ἐν ὑμῖν εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον· **3** ἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῶ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς, **4** καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν ἁπειθοῖ σοφίας ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως, **5** ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾗ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ.

1:20 ἁκόσμου WH Treg NIV] + τούτου RP **22** ἁσημεῖα WH Treg NIV] ἁσημεῖον RP **23** ἁἴθνεσιν WH Treg NIV] ἁἙλλησιν RP **25** ἁἀνθρώπων WH Treg NIV] + ἐστίν RP **27** ἁκαταισχύνῃ τοὺς σοφοὺς WH Treg NIV] τοὺς σοφοὺς ἁκαταισχύνῃ RP **28** τὰ Treg NIV] καὶ τὰ WH RP **30** ἁσοφία ἁημῖν WH Treg NIV] ἁημῖν σοφία RP **2:1** ἁμαρτύριον Treg NIV RP] μυστήριον WH NA **2** ἁτι εἰδέναι WH Treg NIV] τοῦ εἰδέναι τι RP **4** ἁπειθοῖ σοφίας Holmes] πειθοῖς σοφίας λόγοις WH Treg NIV; πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις RP

6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων· **7** ἀλλὰ λαλοῦμεν ἡμεῶν τοῦ θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν· **8** ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν, εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν· **9** ἀλλὰ καθὼς γέγραπται· Ἄφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν· **10** ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος, τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐραυνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ· **11** τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· **12** ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν· **13** ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες.

14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ, μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γινῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται· **15** ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει τὰ πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπὸ οὐδενὸς ἀνακρίνεται· **16** τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

3:1 Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς ἀλλ' ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ· **2** γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα, οὐπω γὰρ ἐδύνασθε· ἀλλ' οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε, **3** ἔτι γὰρ σαρκικοὶ ἐστε· ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοὶ ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; **4** ὅταν γὰρ λέγῃ τις· Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἕτερος δὲ· Ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐκ ἀνθρωποὶ ἐστε;

2:7 **θεοῦ σοφίαν** WH Treg NIV | σοφίαν θεοῦ RP **9 ὅσα** WH Treg | ἃ NIV RP **10 γὰρ** WH | δὲ Treg NIV RP • **ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς** WH Treg NIV | ὁ θεὸς ἀπεκάλυψεν RP • **πνεύματος** WH Treg NIV | + αὐτοῦ RP **11 ἔγνωκεν** WH Treg NIV | οἶδεν RP **13 πνεύματος** WH Treg NIV | + ἀγίου RP **15 τὰ** NIV | μὲν WH Treg RP **3:1 λαλῆσαι ὑμῖν** WH Treg NIV | ὑμῖν λαλῆσαι RP • **σαρκίνοις** WH Treg NIV | σαρκικοῖς RP **2 οὐ** WH Treg NIV | καὶ οὐ RP • **οὐδὲ** WH Treg NIV | οὕτε RP **3 ἔρις** WH Treg NIV | + καὶ διχοστασίαι RP **4 οὐκ ἀνθρωποὶ** WH Treg NIV | οὐχὶ σαρκικοὶ RP

5 Ἐπίστευσατε, καὶ ἐκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ἡύξανε· 7 ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν, ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον, 9 θεοῦ γὰρ ἔσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ· 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρά τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός· 12 εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον ἄχρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἐκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται, ἢ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τις τινος τὸ ἔργον μενεῖ ὁ ἐποικοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τις τινος τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως δὲ ὡς διὰ πυρός.

16 Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστε καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ φθειρεῖ, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.

18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός, 19 ἢ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρά τῷ θεῷ ἐστίν· γέγραπται γάρ· Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν· 20 καὶ πάλιν· Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν ὅτι εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε Ἀπολλῶς εἴτε Κηφᾶς εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ὑμῶν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ θεοῦ.

4:1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος ὡς ὑπηρετάς Χριστοῦ καὶ οἰκονόμος μυστηρίων θεοῦ. 2 Ὡς δὲ λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις

3:5 **Τί** WH Treg NIV | Τίς RP • **Ἀπολλῶς τί δὲ ἐστὶν Παῦλος** WH Treg NIV | Παῦλος τίς δὲ Ἀπολλῶς RP • **διάκονοι** WH Treg NIV | ἀλλ' ἢ διάκονοι RP 10 **ἔθηκα** WH Treg NIV | τέθεικα RP 12 **θεμέλιον** WH Treg NIV | + τοῦτον RP • **χρυσόν ἄργυρον** WH NIV RP | χρυσίον ἀργύριον Treg 13 **αὐτὸ** WH Treg NA] - NIV RP 16 **οἰκεῖ ἐν ὑμῖν** Treg NIV RP] ἐν ὑμῖν οἰκεῖ WH 22 **ὑμῶν** WH Treg NIV] + ἐστίν RP 4:2 **ὥς** WH Treg NIV] Ὁ δὲ RP

εὐρεθῆ. **3** ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν, ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω· **4** οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι, ὃ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. **5** ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν, καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ θεοῦ.

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Ἐπολλῶν δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τό· Μὴ ὑπὲρ Ἐ γέγραπται, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου. **7** τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβῶν;

8 Ἦδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν. **9** δοκῶ Ἐ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θεάτρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. **10** ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. **11** ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινώμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύομεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν **12** καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν· λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν, διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, **13** Ἐ δυσφημούμενοι παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ Ἐ νουθετῶν· **15** ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας, ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. **16** παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταὶ μου γίνεσθε. **17** διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστὶν Ἐ μου τέκνον· ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. **18** ὡς μὴ ἐρχομένου δὲ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· **19** ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων ἀλλὰ τὴν δύναμιν, **20** οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἢ βασιλείᾳ

4:6 Ἐπολλῶν WH Treg NIV] Ἐπολλῶ RP • **Ἐ** WH Treg NIV] **δ** RP • **γέγραπται** WH Treg NIV] + φρονεῖν RP **9 γάρ** WH Treg NA] + ὅτι NIV RP **13 δυσφημούμενοι** WH NIV] βλασφημούμενοι Treg RP **14 νουθετῶν** WH NIV] νουθετῶ Treg RP **17 μου τέκνον** WH Treg NIV] τέκνον μου RP • **Ἰησοῦ** WH NIV] – Treg RP

τοῦ θεοῦ ἀλλ' ἐν δυνάμει. **21** τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε πραύτητος;

5:1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυναικᾶ τινὰ τοῦ πατρὸς ἔχειν. **2** καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἁρῆθῃ ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας;

3 Ἐγὼ μὲν γάρ, ἁπάν τῷ σώματι παρῶν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρῶν τὸν οὕτως τοῦτο κατεργασάμενον **4** ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, **5** παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾶ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου.

6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὄλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; **7** ἐκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι. καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη Χριστός· **8** ὥστε ἐορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἄζυμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

9 Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις, **10** ὅτι πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις καὶ ἄρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὠφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. **11** νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοιδορὸς ἢ μέθυσος ἢ ἄρπαξ, τῷ τοιοῦτῳ μηδὲ συνεσθίειν. **12** τί γὰρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε, **13** τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρίνει; ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

6:1 Τολμᾶ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; **2** ἢ οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον

5:1 ἔθνεσιν WH Treg NIV] + ὀνομάζεται RP **2** ἁρῆθῃ WH Treg NIV] ἐξαρθῆ RP • ποιήσας Treg RP] πράξας WH NIV **3** ἁπάν WH Treg NIV] ὡς ἁπάν RP **4** Ἰησοῦ WH Treg NIV] + Χριστοῦ RP • Ἰησοῦ WH Treg NIV] + Χριστοῦ RP **5** κυρίου WH NIV] + Ἰησοῦ Treg RP **7** ἡμῶν WH Treg NIV] + ὑπὲρ ἡμῶν RP **10** οὐ WH Treg NIV] καὶ οὐ RP • καὶ WH Treg NIV] ἢ RP • ὠφείλετε WH Treg NIV] ὀφείλετε RP **12** μοι WH Treg NIV] + καὶ RP **13** κρίνει WH Treg] κρίνει NIV RP • ἐξάρατε WH Treg NIV] Καὶ ἐξαρεῖτε RP **6:2** ἢ WH Treg NIV] – RP

κρινούσιν; και ει εν υμιν κρινεται ο κόσμος, ἀνάξιοί εστε κριτηρίων ἐλαχίστων; **3** οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν, μή τιγε βιωτικά; **4** βιωτικά μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε; **5** πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. οὕτως οὐκ ἐνι ἐν ὑμῖν ᾠδεὶς σοφὸς ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἁδελφοῦ αὐτοῦ, **6** ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρινεται, και τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; **7** ἤδη μὲν ἴσως ἡττημα ὑμῖν ἐστιν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; **8** ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε και ἀποστερεῖτε, και ἴσως ἀδελφοῦς.

9 ἴσως οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μη πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται **10** οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται, ἴσως μέθυσοι, οὐ λοῖδοροι, οὐκ ἄρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. **11** και ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιασθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ και ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

12 Πάντα μοι ἔξεστιν· ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. πάντα μοι ἔξεστιν· ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπὸ τινος. **13** τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, και ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ θεὸς και ταύτην και ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, και ὁ κύριος τῷ σώματι· **14** ὁ δὲ θεὸς και τὸν κύριον ἡγειρεν και ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. **15** οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; μη γένοιτο. **16** ἴσως οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἐν σώμα ἐστιν; Ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. **17** ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἐν πνευμά ἐστιν. **18** φεύγετε τὴν πορνείαν· πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν, ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. **19** ἴσως οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματος ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ; και οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν, **20** ἡγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ἴσως ὑμῶν.

6:5 οὐδεὶς σοφὸς WH Treg NIV | σοφὸς οὐδὲ εἶς RP • ἀδελφοῦ WH Treg NIV RP] + και τοῦ ἀδελφοῦ *em* Holmes **7** οὖν WH Treg RP NA] – NIV **8** τοῦτο WH Treg NIV] ταῦτα RP **9** θεοῦ βασιλείαν WH Treg NIV] βασιλείαν θεοῦ RP **10** κλέπται οὔτε πλεονέκται WH Treg NIV] πλεονέκται οὔτε κλέπται RP • οὐ WH Treg NIV] οὔτε RP • θεοῦ WH Treg NIV] + οὐ RP **11** Ἰησοῦ RP] Ἰησοῦ Χριστοῦ Treg NIV; ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ WH **16** ἦ WH Treg NIV] – RP **20** ὑμῶν WH Treg NIV] + και ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν ἅτινα ἐστιν τοῦ θεοῦ RP

7:1 Περὶ δὲ ὧν ἔγραψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτεσθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἕκαστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μὴτι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρὸν ἵνα ἴνα σχολάσητε τῇ προσευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράξῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. 6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγὴν. 7 θέλω ἄρα πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἑμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἔκ θεοῦ, ὃ μὲν οὕτως, ὃ δὲ οὕτως.

8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐὰν μείνωσιν ὡς καὶ ἐγώ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεῦνται, γαμησάτωσαν, κρεῖττον γάρ ἐστιν ἢ γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.

10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι— 11 ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἀγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγῆτω— καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.

12 Τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ εἴ τις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ οὗτος συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἁγία ἐστιν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιοῦτοις, ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός. 16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;

7:1 **ἔγραψατε** WH NIV] + μοι Treg RP 3 **ὀφειλὴν** WH Treg NIV] ὀφειλομένην εὐνοίαν RP 5 **σχολάσητε** WH Treg NIV] σχολάζητε RP • **τῇ** WH Treg NIV] + νηστεία καὶ τῇ RP • **ἦτε** WH Treg NIV] συνέρχησθε RP 7 **δὲ** WH Treg NIV] γὰρ RP • **ἔχει χάρισμα** WH Treg NIV] χάρισμα ἔχει RP • **ὃ** WH Treg NIV] ὅς RP • **ὃ** WH Treg NIV] ὅς RP 8 **αὐτοῖς** WH Treg NIV] + ἐστιν RP 9 **γαμῆσαι** Treg NIV RP] γαμεῖν WH 12 **λέγω ἐγώ** WH Treg NIV] ἐγώ λέγω RP 13 **εἴ τις** NIV] ἦτις WH Treg RP • **οὗτος** WH Treg NIV] αὐτός RP • **τὸν ἄνδρα** WH Treg NIV] αὐτόν RP 14 **ἀδελφῷ** WH Treg NIV] ἀνδρὶ RP 15 **ἡμᾶς** Treg NIV RP] ὑμᾶς WH NA

17 Εἰ μὴ ἐκάστῳ ὡς Ἦμέρισεν ὁ Ἦ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Ἦ θεός, οὕτως περιπατεῖτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστία Ἦ κέκληται τις; μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστίν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστίν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ἢ ἐκλήθη ἐν ταύτῃ μενέτω.

21 Δοῦλος ἐκλήθη; μὴ σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλος ἐστίν Χριστοῦ. 23 τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῶ.

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠληθμένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι. 26 νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. 27 δέδεσαι γυναικί; μὴ ζῆτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζῆτει γυναῖκα· 28 ἐὰν δὲ καὶ Ἦ γαμήσης, οὐχ ἤμαρτες. καὶ ἐὰν γῆμη ἡ παρθένος, οὐχ ἤμαρτεν. θλιψὶν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. 29 τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος Ἦ ἐστίν· τὸ λοιπὸν Ἦ ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ᾧσιν, 30 καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες, 31 καὶ οἱ χρώμενοι Ἦ τὸν κόσμον Ἦ ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς Ἦ ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ· 33 ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς Ἦ ἀρέσῃ τῇ γυναικί, 34 Ἦ καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ Ἦ ἄγαμος Ἦ καὶ Ἦ παρθένος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ἢ ἄγια καὶ Ἦ τῷ σώματι καὶ Ἦ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς Ἦ ἀρέσῃ τῷ ἀνδρὶ. 35 τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν

7:17 ἕμέρισεν NIV RP] μεμέρικεν WH Treg • κύριος WH Treg NIV] θεός RP • θεός WH Treg NIV] κύριος RP 18 κέκληται τις WH Treg NIV] τις ἐκλήθη RP 22 ὁμοίως WH Treg NIV] + καὶ RP 28 γαμήσης WH Treg NIV] γήμης RP 29 ἐστίν τὸ λοιπὸν WH Treg NIV] τὸ λοιπὸν ἐστίν RP 31 τὸν κόσμον WH Treg NIV] τῷ κόσμῳ τούτῳ RP 32 ἀρέσῃ WH Treg NIV] ἀρέσει RP 33 ἀρέσῃ WH Treg NIV] ἀρέσει RP 34 καὶ WH Treg NIV] – RP • ἡ ἄγαμος WH Treg NIV] – RP • παρθένος WH Treg NIV] + ἡ ἄγαμος RP • τῷ WH Treg NIV] – RP • τῷ WH Treg NIV] – RP • ἀρέσῃ WH Treg NIV] ἀρέσει RP

Ἦ σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως.

36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει ἐὰν ἢ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιεῖται· οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. **37** ὅς δὲ ἔστηκεν ἔν τῃ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐδραῖος ἢ μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ, ἢ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ἢ ποιήσει· **38** ὥστε καὶ ὁ ἢ γαμίζων ἢ τὴν παρθένον ἑαυτοῦ ἢ καλῶς ποιεῖ, ἢ καὶ ὁ ἢ μὴ ἢ γαμίζων κρεῖσσον ἢ ποιήσει.

39 Γυνὴ ἢ δέδεταί ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν ἢ δὲ κοιμηθῆ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ὃ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ· **40** μακαριωτέρα δὲ ἐστὶν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην, δοκῶ ἢ δὲ ἀγῶ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

8:1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκοντες ἔχομεν. ἢ γινώσκοντες φυσιοῖ, ἢ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. **2** ἢ εἰ τις δοκεῖ ἢ ἐγνωκέναι τι, ἢ οὐπω ἢ ἐγνωκῶς δεῖ γινῶναι· **3** εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἐγνωσκῶν ὑπ' αὐτοῦ.

4 Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἰδῶλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἢ θεὸς εἰ μὴ εἷς. **5** καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί, **6** ἀλλ' ἢ ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.

7 Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἢ γινώσκοντες· τινὲς δὲ τῇ ἢ συνηθείᾳ ἢ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ἢ ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἢ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὐσα

7:35 σύμφορον WH Treg NIV] συμφέρον RP • εὐπάρεδρον WH Treg NIV] εὐπρόσεδρον RP 37 ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐδραῖος WH Treg NIV] ἐδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ RP • ἰδίᾳ καρδίᾳ WH Treg NIV] καρδίᾳ αὐτοῦ RP • τηρεῖν WH Treg NIV] τοῦ τηρεῖν RP • ποιήσει WH Treg NIV] ποιεῖ RP 38 ἢ γαμίζων WH Treg NIV] ἐγαμίζων RP • τὴν παρθένον ἑαυτοῦ Treg] τὴν ἑαυτοῦ παρθένον WH NIV; – RP • καὶ ὁ WH Treg NIV] ὁ δὲ RP • ἢ γαμίζων WH Treg NIV] ἐγαμίζων RP • ποιήσει WH Treg NIV] ποιεῖ RP 39 δέδεταί WH Treg NIV] + νόμῳ RP • δὲ WH Treg NIV] + καί RP 40 δὲ Treg NIV RP] γὰρ WH 8:2 εἰ WH Treg NIV] + δέ RP • ἐγνωκέναι WH Treg NIV] εἰδέναι RP • οὐπω WH Treg NIV] οὐδέπω οὐδὲν RP • ἐγνω WH Treg NIV] ἐγνωκεν RP 4 θεὸς WH Treg NIV] + ἕτερος RP 7 συνηθείᾳ WH Treg NIV] συνειδήσει RP • ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου WH Treg NIV] τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι RP

μολύνεται. **8** βρώμα δὲ ἡμᾶς οὐ ἑ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἑ γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα¹. **9** βλέπετε δὲ μὴ πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἑ ἀσθενέσιν. **10** ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σὲ τὸν ἔχοντα γινῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχι ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; **11** ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἑ ἐν τῇ σῆ γνώσει, ἑ ὁ ἀδελφός² δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν. **12** οὕτως δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν εἰς Χριστὸν ἀμαρτάνετε. **13** διόπερ εἰ βρώμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

9:1 Οὐκ εἰμι ἑ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμι ἀπόστολος³; οὐχι ἑ Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐόρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ; **2** εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμι ἀπόστολος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι, ἡ γὰρ σφραγίς ἑ μου τῆς⁴ ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ.

3 ἑ ἔμῃ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν ἑ ἐστὶν αὕτη⁵. **4** μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ ἑ πείν; **5** μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς; **6** ἡ ὁ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρναβᾶς οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἑ μὴ ἐργάζεσθαι; **7** τίς στρατεύεται ἰδίῳις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα καὶ ἑ τὸν καρπὸν⁶ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἑ τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;

8:8 παραστήσει WH Treg NIV | παρίστησιν RP • γὰρ ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα RP | ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν WH NIV; ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεθα Treg **9** ἀσθενέσιν WH Treg NIV | ἀσθενοῦσιν RP **11** ἀπόλλυται γὰρ WH Treg NIV | Καὶ ἀπολείται RP • ἐν WH Treg NIV | ἀδελφός ἐπὶ RP • ὁ ἀδελφός WH Treg NIV | – RP **9:1** ἐλεύθερος οὐκ εἰμι ἀπόστολος WH Treg NIV | ἀπόστολος οὐκ εἰμι ἐλεύθερος RP • Ἰησοῦν WH Treg NIV | + Χριστὸν RP **2** μου τῆς WH Treg NIV | τῆς μου RP **3** ἐστὶν αὕτη WH Treg NIV | αὕτη ἐστὶν RP **4** πείν WH NIV | πεινῶ RP **6** μὴ WH Treg NIV | τοῦ μὴ RP **7** τὸν καρπὸν WH Treg NIV | ἐκ τοῦ καρποῦ RP • τίς Holmes Treg^{margin}] ἡ τίς WH Treg NIV RP

8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ ἢ ἡ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; **9** ἐν γὰρ τῷ Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται· Οὐ ἡκμῶσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ, **10** ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. **11** εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; **12** εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;

Ἄλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν ἵνα μὴ ἕτινα ἐγκοπήν δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. **13** οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερά ἐργαζόμενοι ἡ τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; **14** οὕτως καὶ ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.

15 Ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί, καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν ἢ—τὸ καύχημά μου οὐδεὶς κενώσει. **16** ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα, ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γὰρ μοὶ ἐστὶν ἐὰν μὴ εὐαγγελίσωμαι. **17** εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. **18** τίς οὖν μοὶ ἐστὶν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· **20** καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, ἡ μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· **21** τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος ἡ θεοῦ ἀλλ' ἔνομος

9:8 καὶ ... ταῦτα οὐ WH Treg NIV] οὐχὶ καὶ ... ταῦτα RP **9** κημῶσεις Treg NIV] φημῶσεις WH RP **10** ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι WH Treg NIV] ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει RP • ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν WH Treg NIV] τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι RP **12** ὑμῶν ἐξουσίας WH Treg NIV] ἐξουσίας ὑμῶν RP • τινα ἐγκοπήν WH Treg NIV] ἐγκοπήν τινα RP **13** τὰ WH Treg NIV] – RP • παρεδρεύοντες WH Treg NIV] προσεδρεύοντες RP **15** οὐ κέχρημαι οὐδενὶ WH Treg NIV] οὐδενὶ ἐχρησάμην RP • οὐδεὶς κενώσει WH Treg NIV] ἵνα τις κενώσῃ RP **16** γὰρ WH Treg NIV] δέ RP • εὐαγγελίσωμαι WH Treg NIV] εὐαγγελίζωμαι RP **18** μοὶ WH Treg NIV] μοί RP • εὐαγγέλιον WH Treg NIV] + τοῦ Χριστοῦ RP **20** μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον WH Treg NIV] – RP **21** θεοῦ WH Treg NIV] θεῷ RP

Ἐκείνη τὴν ἡμέραν ἔλαβον τὸν ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον ἠγάπαμεν, ὃς ἦν ἀπόστολος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα ἡμεῖς ἴδωμεν τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συκοινωνῶμεν αὐτοῦ γένωμαί. **22** Ἐγένετο ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ἵνα ἡμεῖς ἴδωμεν τὸν ἄνθρωπον τὸν ὁποῖον ἠγάπαμεν, ὃς ἦν ἀπόστολος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα ἡμεῖς ἴδωμεν τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συκοινωνῶμεν αὐτοῦ γένωμαί. **23** Ἐάντις πάντων τῶν πραγμάτων, ἵνα πάντως τινὰς σώσωμεν.

24 Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε ἵνα καταλάβητε. **25** πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἀφθαρτον. **26** ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλων, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων. **27** ἀλλὰ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαί.

10:1 Οὐ θέλω ἵνα ἡμεῖς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον, **2** καὶ πάντες εἰς τὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, **3** καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον **4** καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα, ἔπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ Χριστός. **5** ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν ἠδύοκῃσεν ὁ θεός, κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κακεῖνοι ἐπεθύμησαν. **7** μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθὼς τινες αὐτῶν ὥσπερ γέγραπται· Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίξιν. **8** μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπесαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. **9** μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπέειραν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄψεων ἀπόλλυντο. **10** μηδὲ γογγύετε, καθάπερ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπόλλυντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. **11** ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαινον ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νοουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ

9:21 Χριστοῦ WH Treg NIV | Χριστῶ RP • κερδάνω WH Treg NIV | κερδήσω RP • τοὺς WH Treg NIV | – RP **22** ἀσθενεῖσιν WH Treg NIV | + ὡς RP • γέγονα WH Treg NIV | + τὰ RP **23** πάντα WH Treg NIV | Τοῦτο RP **10:1** γὰρ WH Treg NIV | δὲ RP **2** ἐβαπτίσαντο WH Treg RP | ἐβαπτίσθησαν NIV **3** πνευματικὸν βρῶμα WH Treg NIV | βρῶμα πνευματικὸν RP **4** πνευματικὸν ἔπιον πόμα WH Treg NIV | πόμα πνευματικὸν ἔπιον RP • πέτρα δὲ WH Treg NIV | δὲ πέτρα RP **9** Χριστόν RP NA | κύριον WH Treg NIV • καθὼς WH Treg NIV | + καί RP • ἀπόλλυντο WH Treg NIV | ἀπόλλυντο RP **10** καθάπερ WH Treg NIV | καθὼς καί RP **11** δὲ WH Treg NIV | + πάντα RP • τυπικῶς συνέβαινον WH Treg NIV | τύποι συνέβαινον RP

τέλη τῶν αἰώνων ἤ κατήντηκεν. **12** ὥστε ὁ δοκῶν ἐστάναι βλεπέτω μὴ πέση, **13** πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἑάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ ἰδύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

14 Διόπερ, ἀγαπητοὶ μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας. **15** ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὃ φημι. **16** τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἔστιν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἔστιν; **17** ὅτι εἷς ἄρτος, ἐν σῶμα οἱ πολλοὶ ἐσμεν, οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν. **18** βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· ἰδοὺ οἱ ἐσθιόντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσιν; **19** τί οὖν φημι; ὅτι ἰδωλόθυτόν τί ἐστιν, ἢ ὅτι εἰδωλόν τι ἐστιν; **20** ἀλλ' ὅτι ἂν θύουσιν, δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ θύουσιν, οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. **21** οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. **22** ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον; μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;

23 Ἐάντις ἔστιν· ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. Ἐάντις ἔστιν· ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. **24** μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. **25** πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ παλούμενον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν, **26** τοῦ κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. **27** εἴ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. **28** ἐὰν δὲ τις ὑμῖν εἴπῃ· Τοῦτο ἰερόθυτόν ἐστιν, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μνηύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν. **29** συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνατί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; **30** εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

10:11 κατήντηκεν WH Treg NIV] κατήντησεν RP 13 ἰδύνασθαι WH Treg NIV] + ὑμᾶς RP 16 ἔστιν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ WH Treg NIV] τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἔστιν RP 18 οὐχ WH NIV] οὐχὶ RP Treg 19 εἰδωλόθυτόν τί ... ὅτι εἰδωλόν WH Treg NIV] εἰδωλόν τί ... ὅτι εἰδωλόθυτόν RP 20 θύουσιν NIV] θύουσιν τὰ ἔθνη WH Treg; θύει τὰ ἔθνη RP • καὶ οὐ θεῷ θύουσιν WH Treg NIV] θύει καὶ οὐ θεῷ RP 23 Ἐάντις WH Treg NIV] + μοι RP • Ἐάντις WH Treg NIV] + μοι RP 24 ἑτέρου WH Treg NIV] + ἕκαστος RP 26 κυρίου γὰρ WH Treg NIV] γὰρ κυρίου RP 27 εἴ WH Treg NIV] + δέ RP 28 ἰερόθυτόν WH Treg NIV] εἰδωλόθυτόν RP 28 συνείδησιν WH Treg NIV] + Τοῦ γὰρ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς RP

31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. **32** ἀπόσκοποι ἢ καὶ Ἰουδαίους γίνεσθε ἢ καὶ Ἑλλήσιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ, **33** καθὼς καὶ γὰρ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ ἢ σύμφωρον ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν. **11:1** μιμηταὶ μου γίνεσθε, καθὼς καὶ γὰρ Χριστοῦ.

2 Ἐπαινῶ δὲ ἢ ὑμᾶς ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. **3** θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἢ κεφαλῆ ὁ Χριστὸς ἐστίν, κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνὴρ, κεφαλὴ δὲ ἢ τοῦ Χριστοῦ ὁ θεός. **4** πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. **5** πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτω τῇ κεφαλῇ καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἢ αὐτῆς, ἐν γὰρ ἐστίν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. **6** εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. **7** ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἢ γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρὸς ἐστίν. **8** οὐ γὰρ ἐστίν ἀνὴρ ἐκ γυναικὸς, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός. **9** καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. **10** διὰ τοῦτο ὀφείλει ἢ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. **11** πλὴν οὔτε ἢ γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς ἢ ἐν κυρίῳ. **12** ὡσπερ γὰρ ἢ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικὸς· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. **13** ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστίν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; **14** οὐδὲ ἢ φύσις αὐτῆς διδάσκει ὑμᾶς ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, **15** γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾶ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἢ κόμη ἀντὶ περιβολαίου ἢ δέδοται. **16** εἰ δὲ τις δοκεῖ φιλόνοιος εἶναι, ἢμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ ἢ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ἢ ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλὰ εἰς τὸ ἥσσον συνέρχεσθε. **18** πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω

10:32 καὶ Ἰουδαίους γίνεσθε WH Treg NIV | γίνεσθε καὶ Ἰουδαίους RP 33 σύμφωρον WH Treg NIV | συμφέρον RP 11:2 ὑμᾶς WH Treg NIV | + ἀδελφοί RP 3 τοῦ WH Treg NIV | – RP 5 αὐτῆς WH Treg NIV | εαυτῆς RP 7 ἢ WH Treg NIV | – RP 11 γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς WH Treg NIV | ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς RP 14 οὐδὲ WH Treg NIV | ἢ οὐδὲ RP • ἢ φύσις αὐτῆς WH Treg NIV | αὐτῆς ἢ φύσις RP 15 δέδοται RP | + αὐτῇ WH Treg NIV 17 παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ WH NIV RP | παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν Treg

σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω. **19** δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα Ἦ και οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. **20** συνεργομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν, **21** ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. **22** μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; τί εἶπω ὑμῖν; ἐπαινέσω ὑμᾶς; ἐν τούτῳ οὐκ ἐπαινῶ.

23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἢ Ἦ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον **24** καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ Ἦ εἶπεν· Τοῦτό μου ἔστιν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ Ἦ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. **25** ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ καινή διαθήκη ἔστιν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις Ἦ ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. **26** ὡσάκις γὰρ Ἦ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ Ἦ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι Ἦ οὐ ἔλθῃ.

27 Ὡστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν Ἦ ἄρτον ἢ πίνη τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου Ἦ ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. **28** δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· **29** ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ Ἦ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει μὴ διακρίνων τὸ Ἦ σῶμα. **30** διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοὶ καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. **31** εἰ Ἦ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· **32** κρινόμενοι δὲ Ἦ ὑπὸ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

33 Ὡστε, ἀδελφοί μου, συνεργόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. **34** Ἦ εἰ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω διατάξομαι.

11:19 καὶ WH Treg NIV] – RP **22** εἶπω ὑμῖν WH Treg NIV] ὑμῖν εἶπω RP **23** παρεδίδετο WH Treg NIV] παρεδίδοτο RP **24** εἶπεν WH Treg NIV] + Λάβετε φάγετε RP • ὑμῶν WH Treg NIV] + κλώμενον RP **25** ἐὰν WH Treg NIV] ἂν RP **26** ἐὰν WH Treg NIV] ἂν RP • ποτήριον WH Treg NIV] + τοῦτο RP • οὐ WH Treg NIV] + ἂν RP **27** ἄρτον WH Treg NIV] + τοῦτον RP • ἀναξίως WH Treg NIV] + τοῦ κυρίου RP **29** πίνων WH Treg NIV] + ἀναξίως RP • σῶμα WH Treg NA] + τοῦ κυρίου NIV RP **31** δὲ WH Treg NIV] γὰρ RP **32** ὑπὸ RP] + τοῦ WH Treg NIV **34** εἰ WH Treg NIV] + δέ RP

12:1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. **2** οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἤτε πρὸς τὰ εἰδῶλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. **3** διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει· Ἀνάθεμα Ἦσοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν· Ἐὐλογεῖς Ἦσοῦς ἢ ἐν πνεύματι ἀγίῳ.

4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶν, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα· **5** καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσιν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· **6** καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσιν, ὁ δὲ ἑὶς αὐτὸς θεὸς, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν ἡμῖν. **7** ἕκαστῳ δὲ δίδεται ἢ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. **8** ὁ δὲ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδεται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, **9** ἑτέρῳ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύματι, **10** ἄλλῳ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ προφητεία, ἄλλῳ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ ἑρμηνεῖα γλωσσῶν· **11** πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἕκαστῳ καθὼς βούλεται.

12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἑστίν καὶ μέλη ἑκατόν, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλά ὄντα ἐν ἑστίν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ Χριστός· **13** καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δούλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἐν πνεύματι ἐποτίσθημεν.

14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλά. **15** ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεὶρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; **16** καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς· Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; **17** εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; **18** ἢ νυνὶ δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἐν ἑκαστῷ αὐτῶν, ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. **19** εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; **20** νῦν δὲ πολλά ἑκαστῷ μέλη, ἐν δὲ σῶμα. **21** οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ· Χρεῖαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν· Χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· **22** ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα

12:3 Ἦσοῦς WH Treg NIV] Ἦσοῦν RP • Κύριος Ἦσοῦς WH Treg NIV] Κύριον Ἦσοῦν RP **6** ὁ δὲ Treg NIV RP] καὶ ὁ WH • αὐτὸς WH Treg NIV] + ἔστιν RP **9** ἐτέρῳ WH Treg NIV] + δὲ RP • ἄλλῳ Holmes] + δὲ WH Treg NIV RP • ἐνὶ WH Treg NIV] αὐτῷ RP **10** ἄλλῳ Holmes] + δὲ WH Treg NIV RP • ἄλλῳ Treg] + δὲ WH NIV RP • ἄλλῳ Treg] + δὲ WH NIV RP • ἐτέρῳ WH Treg NIV] + δὲ RP • ἄλλῳ Holmes] + δὲ WH Treg NIV RP **12** πολλά ἔχει WH Treg NIV] ἔχει πολλά RP • σώματος WH Treg NIV] + τοῦ ἑνός RP **13** πάντες WH Treg NIV] + εἰς RP **18** νυνὶ NIV RP] νῦν WH Treg **20** μὲν Treg NIV RP] – WH

μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, **23** καὶ ἂ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, **24** τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα, τῷ ἵστεροῦντι περισσοτέραν δούς τιμὴν, **25** ἵνα μὴ ἦ ἡ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. **26** καὶ ἢ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἢ μέλος, συχαίρει πάντα τὰ μέλη.

27 Ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους. **28** καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. **29** μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις; **30** μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν; **31** ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ ἢ μείζονα. καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῶν δείκνυμι.

13:1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. **2** ἢ καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, ἢ καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὅρη ἢ μεθιστάναι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. **3** ἢ καὶ ἐὰν ἴψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, ἢ καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου, ἵνα ἢ καυθήσομαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται ἢ ἀγάπη, οὐ ζηλοῖ ἢ ἀγάπη, οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, **5** οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογιζεται τὸ κακόν, **6** οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· **7** πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

12:24 ἔχει WH Treg RP NA] + τιμῆς NIV • ἵστεροῦντι RP] ἵστερουμένῳ WH Treg NIV **25** σχίσμα WH Treg NIV] σχίσματα RP **26** εἴτε WH NIV RP] εἴ τι Treg • μέλος WH Treg] ἐν μέλος NIV RP **28** ἔπειτα WH Treg NIV] εἴτα RP **31** μείζονα WH Treg NIV] κρείττονα RP **13:2** ἢ καὶ ἐὰν ἢ Treg NIV RP] καὶ WH • ἢ καὶ ἐὰν ἢ NIV RP] καὶ WH Treg • μεθιστάναι Treg NIV] μεθιστάνειν WH RP **3** ἢ καὶ ἐὰν ἢ RP] καὶ WH Treg NIV • ἢ καὶ ἐὰν ἢ Treg NIV RP] καὶ WH • καυθήσομαι NIV] καυθήσομαι Treg RP; καυχῆσομαι WH NA **4** ἢ ἀγάπη Treg NIV RP] – WH

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἱπίπτει. εἴτε δὲ προφητεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνώσεις, καταργηθήσεται. **9** ἐκ μέρους ἱ γὰρ γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· **10** ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον, ἱ τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. **11** ὅτε ἤμην νήπιος, ἱ ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ἱ ὅτε γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. **12** βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. **13** νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη· τὰ τρία ταῦτα, μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

14:1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, μᾶλλον δὲ ἱνα προφητεύητε. **2** ὁ γὰρ λαλῶν γλώσση οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ ἱ ἀλλὰ θεῶ, οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια· **3** ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. **4** ὁ λαλῶν γλώσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. **5** θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἱνα προφητεύητε· μείζων ἱ δὲ ὁ προφητεύων ἡ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ ἱ διερμηνεύη, ἱνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.

6 ἱ Nῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἡ ἐν ἀποκαλύψει ἡ ἐν γνώσει ἡ ἐν προφητεῖα ἡ ἐν διδαχῇ; **7** ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ ἱ δῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἡ τὸ κιθαριζόμενον; **8** καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον ἱ φωνὴν σάλπιγξ ἱ δῶ, τίς παρασκευάζεται εἰς πόλεμον; **9** οὕτως καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. **10** τοσαῦτα εἰ τύχοι γένη φωνῶν ἱ εἰσιν ἐν κόσμῳ, καὶ ἱ οὐδὲν ἄφωνον· **11** ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. **12** οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἱνα περισσεύητε.

13:8 ἱπίπτει WH Treg NIV] ἐκπίπτει RP **9** γὰρ WH Treg NIV] δὲ RP **10** τὸ WH Treg NIV] τότε τὸ RP **11** ἐλάλουν ... ἐλογιζόμην ὡς νήπιος WH Treg NIV] ὡς νήπιος ἐλάλουν ... ἐλογιζόμην RP • ὅτε WH Treg NIV] + δὲ RP **14:2** ἀλλὰ WH Treg NIV] + τῷ RP **5** δὲ WH Treg NIV] γὰρ RP • διερμηνεύη WH Treg NIV] διερμηνεύει RP **6** Nῦν WH Treg NIV] Nυνὶ RP **7** δῶ WH Treg NIV] διδῶ RP **8** φωνὴν σάλπιγξ Treg RP] σάλπιγξ φωνὴν WH NIV **10** εἰσιν WH Treg NIV] ἐστὶν RP • οὐδὲν WH Treg NIV] + αὐτῶν RP

13 Ἐὰν ὁ λαλῶν γλώσση προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ. **14** ἔὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστιν. **15** τί οὖν ἐστιν; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοί· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοί· **16** ἐπεὶ ἔὰν ἡ εὐλογίῃς ἡ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ Ἀμήν ἐπὶ τῇ σῆ εὐχαριστία; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· **17** σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. **18** εὐχαριστῶ τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον ἡ γλώσσαις ἡ λαλῶ· **19** ἀλλὰ ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους ἡ τῷ νοί· μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους καταγγέλω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσση.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσίν τέλειοι γίνεσθε. **21** ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι Ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν ἡ ἐτέρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει κύριος. **22** ὥστε αἱ γλώσσαις εἰς σημεῖόν εἰσιν οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἢ δὲ προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. **23** ἔὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες ἡ λαλῶσιν γλώσσαις, εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται ἢ ἀπίστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; **24** ἔὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δὲ τις ἀπίστος ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, **25** ἡ τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι Ὅντως ὁ θεός ἐν ὑμῖν ἐστιν.

26 Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχησθε, ἡ ἕκαστος ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἡ ἀποκάλυψιν ἔχει, γλώσσαν ἔχει, ἐρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γίνεσθω. **27** εἴτε γλώσση τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνά μέρος, καὶ εἰς διερμηνευέτω· **28** ἔὰν δὲ μὴ ἢ ἡ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. **29** προφητῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· **30** ἔὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ

14:13 Διὸ WH Treg NIV] Διόπερ RP **16** εὐλογίῃς WH Treg NIV] εὐλογήσης RP • πνεύματι Treg] ἐν πνεύματι WH NIV; τῷ πνεύματι RP **18** θεῷ WH Treg NIV] + μου RP • γλώσσαις WH NIV RP] γλώσση Treg • λαλῶ WH Treg NIV] λαλῶν RP **19** τῷ νοί WH Treg NIV] διὰ τοῦ νοός RP **21** ἐτέρων WH Treg NIV] ἐτέροις RP **23** λαλῶσιν γλώσσαις WH Treg NIV] γλώσσαις λαλῶσιν RP **25** τὰ WH Treg NIV] καὶ οὕτως τὰ RP • Ὅντως ὁ θεός WH Treg NIV] Ὁ θεός ὄντως RP **26** ἕκαστος WH Treg NIV] + ὑμῶν RP • ἀποκάλυψιν ἔχει γλώσσαν WH Treg NIV] γλώσσαν ἀποκάλυψιν ἔχει RP **28** διερμηνευτής WH NIV RP] ἐρμηνευτής Treg

καθημένω, ὁ πρῶτος σιγάτω. **31** δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ πάντες παρακαλῶνται **32** (καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται, **33** οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ θεὸς ἀλλὰ εἰρήνης), ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

34 Αἱ Ἰγυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν, οὐ γὰρ ἔπιτρέπεται αὐταῖς λαλεῖν· ἀλλὰ ἴ υποτασέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. **35** εἰ δέ τι ἴ μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν, αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶν γυναικὶ ἴ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. **36** ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν, ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήνησεν;

37 Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἂ γράφω ὑμῖν ὅτι κυρίου ἴ ἐστίν· **38** εἰ δέ τις ἄγνοεῖ, ἴ ἀγνοεῖται. **39** ὥστε, ἀδελφοί ἴ μου, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν ἴ μὴ κωλύετε γλώσσαις. **40** πάντα ἴ δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

15:1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, **2** δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῆ ἐπιστεύσατε.

3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, **4** καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, **5** καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, εἶτα τοῖς δώδεκα· **6** ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ ἴ πλείονες μένουσιν ἔως ἄρτι, τινὲς ἴ δὲ ἐκοιμήθησαν· **7** ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· **8** ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερὶ τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κάμοι. **9** ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμι ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· **10** χάριτι δὲ θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον

14:34 **γυναῖκες** WH Treg NIV] + ὑμῶν RP • **ἐπιτρέπεται** WH Treg NIV] ἐπιτέτραπται RP • **ὑποτασέσθωσαν** WH Treg NIV] ὑποτάσσεσθαι RP **35** **μαθεῖν** Treg NIV RP] μανθάνειν WH • **λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ** WH Treg NIV] ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν RP **37** **ἐστίν** Holmes] ἐστὶν ἐντολή WH Treg NIV; εἰσὶν ἐντολαί RP **38** **ἀγνοεῖται** WH NIV] ἀγνοεῖτω Treg RP **39** **μου** WH Treg NIV] – RP • **μὴ κωλύετε γλώσσαις** WH Treg NIV] γλώσσαις μὴ κωλύετε RP **40** **δὲ** WH Treg NIV] – RP **15:4** **ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ** WH Treg NIV] τρίτῃ ἡμέρᾳ RP **6** **πλείονες** WH Treg NIV] πλείους RP • **δὲ** WH Treg NIV] + καὶ RP

αυτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἢ σὺν ἐμοί.
11 εἶτε οὖν ἐγὼ εἶτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεῦσατε.

12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἔν ὑμῖν τινες ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; **13** εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· **14** εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, ἡ κενὴ καὶ ἡ πίστις ἡμῶν, **15** εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ ὅτι ἡγείρειν τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἡγείρειν εἶπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. **16** εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· **17** εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ἡμῶν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν. **18** ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. **19** εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἔν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμέν ἴσον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

20 Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν ἡκεκοιμημένων. **21** ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ἡ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν· **22** ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. **23** ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· **24** εἶτα τὸ τέλος, ὅταν ἡ παραδιδῶ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν, **25** δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεῦειν ἄχρι ἡ οὐ θῆ ἅπαντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. **26** ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος, **27** πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. **28** ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, ἡ τότε αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ θεὸς ἡ πάντα ἐν πᾶσιν.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ ἡ αὐτῶν; **30** τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; **31** καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν ὑμετέραν ἡ καύχῃσιν, ἡν

15:10 ἡ NIV RP] – WH Treg **12** ἐν ὑμῖν τινες WH Treg NIV] τινες ἐν ὑμῖν RP **14** ἄρα WH Treg RP] + καὶ NIV • κενὴ WH Treg NIV] + δὲ RP • ὑμῶν Treg NIV RP] ἡμῶν WH **17** ὑμῶν Treg NIV RP] + ἐστίν WH **19** ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμέν WH Treg NIV] ἠλπικότες ἐσμέν ἐν Χριστῷ RP **20** κεκοιμημένων WH Treg NIV] + ἐγένετο RP **21** θάνατος WH Treg NIV] ὁ θάνατος RP **24** παραδιδῶ WH NIV] παραδιδῶ Treg; παραδῶ RP **25** οὐ WH Treg NIV] + ἂν RP **28** τότε Treg NIV] + καὶ WH RP NA • πάντα WH Treg NIV] τὰ πάντα RP NA **29** αὐτῶν WH Treg NIV] τῶν νεκρῶν RP **31** καύχῃσιν RP] + ἀδελφοί WH Treg NIV

ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. **32** εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, Φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκουμεν. **33** μὴ πλανᾶσθε· φθείρουσιν ἦθι χρηστὰ ὁμιλίας κακαί. **34** ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινες ἔχουσιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῶν ἴαλῶ.

35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τις· Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί, ποῖω δὲ σώματι ἔρχονται; **36** Ἐφρων, σὺ ὁ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· **37** καὶ ὁ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον εἰ τύχοι σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· **38** ὁ δὲ θεὸς ἴδωσιν αὐτῶν τὸ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἐκάστω τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. **39** οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. **40** καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἕτερα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἕτερα δὲ ἢ τῶν ἐπιγείων. **41** ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων, ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

42 Οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· **43** σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· **44** σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. Ἐἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν. **45** οὕτως καὶ γέγραπται· Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. **46** ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. **47** ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεῦτερος ἄνθρωπος ἐξ οὐρανοῦ. **48** οἶος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἶος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· **49** καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανοῦ.

50 Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. **51** ἰδοὺ μυστήριον ὑμῶν λέγω· πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, **52** ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥίπῃ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γὰρ,

15:34 λαλῶ WH Treg NIV | λέγω RP **36** ἄφρων WH Treg NIV | ἄφρον RP **38** δίδωσιν αὐτῶν WH Treg NIV | αὐτῶν δίδωσιν RP • ἴδιον WH Treg NIV | τὸ ἴδιον RP **39** σὰρξ πτηνῶν WH Treg NIV | ἰχθύων RP • ἰχθύων WH Treg NIV | πτηνῶν RP **44** Εἰ WH Treg NIV | – RP • ἔστιν καὶ WH Treg NIV | καὶ ἔστιν σῶμα RP **47** ἄνθρωπος WH Treg NIV | + ὁ κύριος RP **49** φορέσομεν NIV | φορέσωμεν WH Treg RP **50** δύναται WH Treg NIV | δύνανται RP **51** πάντες WH Treg NIV | + μὲν RP

καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγσόμεθα. **53** δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. **54** ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἄθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος. **55** ποῦ σου, θάνατε, τὸ νίκος; ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; **56** τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἢ ἁμαρτία, ἢ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος· **57** τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

58 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν κυρίῳ.

16:1 Περὶ δὲ τῆς λογείας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. **2** κατὰ μίαν Ἰσαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἐαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἔάν εὐδοῶται, ἵνα μὴ ὅταν ἔλθῃ τότε λογεῖαι γίνωνται. **3** ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὐς ἔάν δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· **4** ἐάν δὲ ἄξιον ἦ τοῦ κάμει πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύονται.

5 Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς ὅταν Μακεδονίαν διέλθω, Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, **6** πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὐ ἐάν πορεύωμαι. **7** οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν, ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐάν ὁ κύριος ἔπιτρέψῃ. **8** Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· **9** θύρα γὰρ μοι ἀνέωγεν μεγάλη καὶ ἐνεργῆς, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 Ἐάν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς, τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς ἐγώ· **11** μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ.

15:54 φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ Treg NIV RP] – WH • ἀθανασίαν Treg NIV RP] τὴν ἀθανασίαν WH **55** νίκος ποῦ σου θάνατε τὸ κέντρον WH Treg NIV] κέντρον Ποῦ σου Ἄιδη τὸ νίκος RP **16:2** σαββάτου WH Treg NIV] σαββάτων RP • ἐάν WH Treg NIV] ἂν RP **3** ἐάν WH NIV RP] ἂν Treg **4** ἄξιον ἦ WH Treg NIV] ἦ ἄξιον RP **6** παραμενῶ Treg NIV RP] καταμενῶ WH • καὶ Treg NIV RP] – WH **7** γὰρ WH Treg NIV] δὲ RP • ἐπιτρέψῃ WH Treg NIV] ἐπιτρέπη RP **8** ἐπιμενῶ Treg NIV RP] ἐπιμένω WH **10** ἐγώ NIV Treg RP] ἐγώ WH

προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ἡμεῖς, ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. **14** πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· **16** ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. **17** χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ἡμέτερον ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν, **18** ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. Ἐσπάζεται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. **20** ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. **22** εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, ἦτω ἀνάθεμα. Ἐμαράνα θά. **23** ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν. **24** ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

16:11 με WH NIV RP] ἐμέ Treg 17 ὑμέτερον WH Treg NIV] ὑμῶν RP 19 ἀσπάζεται WH NIV] ἀσπάζονται Treg RP • Πρίσκα WH Treg NIV] Πρίσιλλα RP 22 κύριον WH Treg NIV] + Ἰησοῦν Χριστόν RP • Μαράνα θά NIV] Μαράν ἀθά WH Treg RP 23 Ἰησοῦ WH Treg NIV] + Χριστοῦ RP 24 Ἰησοῦ WH Treg NIV] + Ἀμήν RP

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

1:1 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὔσιν ἐν ὄλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως, **4** ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **5** ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. **6** εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν, **7** καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ἡμῶν· εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ τῆς παρακλήσεως.

8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ἵνα ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύνάμιν ἐβαρῆθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· **9** ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχάκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· **10** ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται, **11** συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν.

1:1 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **6** εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως WH NIV] – Treg RP **7** ὑμῶν WH NIV] + εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας Treg RP • ὡς WH Treg NIV] ὡσπερ RP **8** ὑπὲρ WH NIV RP] περὶ Treg • γενομένης WH Treg NIV] + ἡμῖν RP • ὑπὲρ δύνάμιν ἐβαρῆθημεν WH Treg NIV] ἐβαρῆθημεν ὑπὲρ δύνάμιν RP **10** ῥύσεται WH Treg NIV] ῥύεται RP **11** ἡμῶν WH Treg NIV] ὑμῶν RP

12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁγιότητι καὶ εἰλικρινείᾳ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς· **13** οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσχετε ἢ καὶ ἐπιγινώσχετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε, **14** καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην ἄνωγον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χάριν σχῆτε, **16** καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. **17** τοῦτο οὖν βουλόμενος μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλευόμεαι κατὰ σάρκα βουλευόμεαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναὶ καὶ τὸ Οὐ οὐ; **18** πιστὸς δὲ ὁ θεὸς ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν Ναὶ καὶ Οὐ. **19** ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· **20** ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ Ἀμήν τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. **21** ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, **22** ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δούς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἤλθον εἰς Κόρινθον. **24** οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν, τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε. **2:1** ἔκρινα γὰρ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν· **2** εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; **3** καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτὸ ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην σχῶ ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν,

1:12 ἁγιότητι WH Treg NIV] ἀπλότητι RP NA • τοῦ WH Treg NIV] – RP • οὐκ Treg NIV RP] καὶ οὐκ WH NA **13** ὅτι WH Treg NIV] + καὶ RP **14** ἡμῶν WH NA] – Treg NIV RP **15** πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν WH Treg NIV] ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότερον RP • χάριν Treg NIV RP] χαρὰν WH • σχῆτε WH Treg NIV] ἐχῆτε RP **17** βουλόμενος WH Treg NIV] βουλευόμενος RP **18** ἔστιν WH Treg NIV] ἐγένετο RP **19** τοῦ θεοῦ γὰρ WH Treg NIV] γὰρ τοῦ θεοῦ RP • Ἰησοῦς Χριστὸς Treg NIV RP] Χριστὸς Ἰησοῦς WH **20** διὸ WH Treg NIV] – RP • δι' αὐτοῦ WH Treg NIV] ἐν αὐτῷ RP **2:1** γὰρ WH NIV] δὲ Treg RP **2** τίς WH Treg NIV] + ἐστιν RP **3** ἔγραψα WH Treg NIV] + ὑμῖν RP • σχῶ WH Treg NIV] ἔχω RP

πεποιθώς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. **4** ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρῶν, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ πάντας ὑμᾶς. **6** ἱκανὸν τῷ τοιοῦτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἢ ὑπὸ τῶν πλειόνων, **7** ὥστε τὸναντίον Ἦ μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μὴ πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος. **8** διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην· **9** εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. **10** ᾧ δέ τι χαρίζεσθε, κἀγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὁ κεχάρισμαι, εἶ τι ὁ κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, **11** ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ θύρας μοι ἀνεωγμένης ἐν κυρίῳ, **13** οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου τῷ μὴ εὔρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

14 Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ· **15** ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμέν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, **16** οἷς μὲν ὁσμὴ Ἦ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ Ἦ ἐκ ζωῆς εἰς ζωὴν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; **17** οὐ γὰρ ἐσμεν ὡς οἱ Ἦ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ Ἦ κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

3:1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς Ἦ συνιστάνειν; Ἦ μὴ χρῆζομεν ὡς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ Ἦ ὑμῶν; **2** ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· **3** φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξίν λιθίναις ἀλλ' ἐν πλαξίν καρδίαις σαρκίνας.

2:7 **μᾶλλον** Treg NIV RP] – WH **10 δ κεχάρισμαι, εἶ τι** WH Treg NIV]
 εἶ τι κεχάρισμαι ᾧ RP **16 Ἦ ἐκ** WH Treg NIV] – RP • **Ἦ ἐκ** WH Treg NIV]
 – RP **17 πολλοὶ** WH Treg NIV] λοιποὶ RP • **κατέναντι** WH Treg NIV]
 κατενώπιον τοῦ RP **3:1 συνιστάνειν** WH NIV RP] συνιστᾶν Treg • **ἡ** WH Treg
 NIV] Εἰ RP • **ὑμῶν** WH Treg NIV] +συστατικῶν RP

4 Πεποιθήσιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν. **5** οὐχ ὅτι ἄφ' ἑαυτῶν ἱκανοὶ ἐσμεν ἢ λογίσασθαι τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ, **6** ὃς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος, τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζῳοποιεῖ.

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσει τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν καταργουμένην, **8** πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; **9** εἰ γὰρ τῇ διακονίᾳ τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιουσίνης δόξῃ. **10** καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης· **11** εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα, **13** καὶ οὐ καθάπερ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσει τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. **14** ἀλλὰ ἐπαρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταργεῖται, **15** ἀλλ' ἕως σήμερον ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκῃται ἡ Μωϋσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται· **16** ἡνίκα δὲ ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. **17** ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά ἐστιν· οὐ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. **18** ἡμεῖς δὲ πάντες ἀνακαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

4:1 Διὰ τοῦτο, ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγκακοῦμεν, **2** ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει

3:5 ἄφ' ἑαυτῶν ἱκανοὶ ἐσμεν WH Treg NIV] ἱκανοὶ ἐσμεν ἄφ' ἑαυτῶν RP
 • αὐτῶν WH Treg NIV] ἑαυτῶν RP **7** γράμμασιν WH NIV RP] γράμματι Treg
 • ἐντετυπωμένη WH Treg NIV] + ἐν RP **9** τῇ διακονίᾳ Treg NIV] ἡ διακονία
 WH RP • δικαιουσίνης WH Treg NIV] + ἐν RP **10** εἵνεκεν WH Treg NIV] ἕνεκεν
 RP **13** αὐτοῦ WH Treg NIV] ἑαυτοῦ RP **14** ἡμέρας WH Treg NIV] – RP • ὅτι
 WH Treg NIV] ὅ τι RP **15** ἂν ἀναγινώσκῃται WH Treg NIV] ἀναγινώσκειται
 RP **16** δὲ ἂν WH NIV] δὲ ἂν Treg RP **17** κυρίου WH Treg NIV] + ἐκεῖ
 RP **4:1** ἐγκακοῦμεν WH Treg NIV] ἐκακοῦμεν RP

τῆς ἀληθείας Ἦ συνιστάνοντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **3** εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἔστιν κεκαλυμμένον, **4** ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ ἁγάσασαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ. **5** οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν ἀλλὰ Ἰησοῦν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. **6** ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν Ἐκ σκότους φῶς Ἰλάμψει, ὅς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ.

7 Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν. **8** ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι, ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, **9** διωκόμενοι ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι, **10** πάντοτε τὴν νέκρωσιν Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. **11** αἰεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. **12** ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

13 Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, **14** εἰδότες ὅτι ὁ ἐγεῖρας Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. **15** τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἔγκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. **17** τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, **18** μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα, τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

4:2 συνιστάνοντες WH NIV] συνιστάντες Treg; συνιστῶντες RP **4 ἀγάσασαι** WH Treg NIV] + αὐτοῖς RP **5 Χριστὸν Ἰησοῦν** WH Treg RP] Ἰησοῦν Χριστὸν NIV **6 λάμψει** WH Treg NIV] λάμψαι RP • **Χριστοῦ** WH Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP NA **10 τοῦ** WH Treg NIV] + κυρίου RP **12 ὁ** WH Treg NIV] + μὲν RP **14 τὸν** Holmes WH^{mag}] + κύριον WH Treg NIV RP • **σὺν** WH Treg NIV] διὰ RP **16 ἐγκακοῦμεν** WH Treg NIV] ἐγκακοῦμεν RP • **ἔσω ἡμῶν** WH Treg NIV] ἔσωθεν RP **17 ἡμῶν** Treg NIV RP] – WH

5:1 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνου καταλυθῇ, οἰκοδομην ἐκ θεοῦ ἔχομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. **2** καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες, **3** «εἴ γε» καὶ ἴ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὐρεθησόμεθα. **4** καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκῆνῃ στενάζομεν βαρούμενοι ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. **5** ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ἴ ὁ δὸς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος.

6 Θαρροῦντες οὖν πάντοτε καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου, **7** διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδους— **8** θαρροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημηῆσαι ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐνδημηῆσαι πρὸς τὸν κύριον· **9** διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. **10** τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον.

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, θεῷ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. **12** ἴ οὐ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ ἴ μὴ ἐν ἴ καρδίᾳ. **13** εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. **14** ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο ἴ ὅτι εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν· ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· **15** καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

16 Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· ἴ εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. **17** ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονεν ἴ καινὰ· **18** τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ ἴ διὰ Χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς, **19** ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσειν ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. **20** ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν

5:3 εἴ γε WH NIV RP] εἴ περ Treg • ἐνδυσάμενοι WH Treg NIV RP] ἐκδυσάμενοι NA 5 ὁ WH Treg NIV] + καὶ RP 10 φαῦλον WH Treg NIV] κακόν RP 12 οὐ WH Treg NIV] + γὰρ RP • μὴ ἐν WH Treg NIV] οὐ RP 14 ὅτι WH Treg NIV] + εἰ RP 16 εἴ WH Treg NIV] + δὲ RP 17 καινὰ WH Treg NIV] + τὰ πάντα RP 18 διὰ WH Treg NIV] + Ἰησοῦ RP

ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ θεῷ. **21** Ἦ τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

6:1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς· **2** λέγει γάρ· Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας· **3** μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία, **4** ἀλλ' ἐν παντὶ Ἦ συνιστάνοντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι· ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, **5** ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, **6** ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, **7** ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, **8** διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, **9** ὡς ἀγνοοῦμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, **10** ὡς λυπούμενοι αἰεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέφωγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· **12** οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχθοις ὑμῶν· **13** τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω, πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνη καὶ ἀνομία, ἢ τίς Ἦ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; **15** τίς δὲ συμφώνησις Ἦ Χριστοῦ πρὸς Βελιάρ, ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετὰ ἀπίστου; **16** τίς δὲ συγκατάθεσις ναῶ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; Ἦ ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἔσμεν Ἦ ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι Ἔνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται Ἦ μου λαός. **17** διὸ ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς· **18** καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει κύριος

5:21 τὸν WH Treg NIV] + γὰρ RP 6:4 συνιστάνοντες WH] συνιστάντες NIV Treg; συνιστῶντες RP 14 ἢ τίς WH Treg NIV] Τίς δὲ RP 15 Χριστοῦ WH Treg NIV] Χριστῷ RP 16 ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἔσμεν WH Treg NIV] Ἦμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἔστε RP • μου WH Treg NIV] μοι RP

παντοκράτωρ. **7:1** ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. **3** ῥὲ κατὰ κρίσιν οὐ λέγω, προεῖρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἔστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν. **4** πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι—ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι—**6** ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· **7** οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἣ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆσαι. **8** ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ καὶ μετεμελόμην (ῥὲ βλέπω ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὦραν ἐλύπησεν ὑμᾶς), **9** νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν, ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. **10** ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ῥεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. **11** ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο κατὰ θεὸν ῥλυπηθῆναι πόσῃ κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, ἀλλὰ ἀπολογία, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἀγνοοὺς ῥεῖναι τῷ πράγματι. **12** ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ῥένεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, ῥοὐδὲ ῥένεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' ῥένεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **13** διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα.

ῥεπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ῥημῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν· **14** ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ

7:3 πρὸς κατὰ κρίσιν οὐ WH Treg NIV] Οὐ πρὸς κατὰ κρίσιν RP **5** ἔσχηκεν WH NIV RP] ἔσχεν Treg **8** βλέπω WH Treg] βλέπων WH^{app}; βλέπω γὰρ NIV RP **10** ῥεργάζεται WH Treg NIV] κατεργάζεται RP **11** λυπηθῆναι WH Treg NIV] + ὑμᾶς RP • εἶναι WH Treg NIV] + ἐν RP **12** ῥένεκεν WH Treg NIV] εἶνεκεν RP • οὐδὲ Treg NIV RP] ἀλλ' οὐδὲ WH • ῥένεκεν WH Treg NIV] εἶνεκεν RP • ῥένεκεν WH Treg NIV] εἶνεκεν RP **13** ἡμῶν WH Treg NIV] ὑμῶν RP

ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἢ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. **15** καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστὶν ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. **16** χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

8:1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, **2** ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσειὰ τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος τῆς ἀπλότητος αὐτῶν· **3** ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ἢ παρὰ δύναμιν, αὐθαίρετοι **4** μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους— **5** καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος θεοῦ, **6** εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον ἵνα καθὼς προενήρξατο οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην· **7** ἀλλ' ὡσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ἡμῶν ἐν ὑμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

8 Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων· **9** γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. **10** καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρεи, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι· **11** νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. **12** εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. **13** οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ἢ ὑμῖν θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος **14** ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης· **15** καθὼς γέγραπται· Ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησεν.

16 Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ ἢ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, **17** ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων

7:14 ἢ Treg NIV RP] – WH **8:2** τὸ πλοῦτος WH Treg NIV] τὸν πλοῦτον RP **3** παρὰ WH Treg NIV] ὑπὲρ RP **7** ἡμῶν ἐν ὑμῖν WH NA] ὑμῶν ἐν ἡμῖν Treg NIV RP **12** ἔχῃ WH Treg NIV] + τις RP **13** ὑμῖν WH Treg NIV] + δὲ RP **16** διδόντι WH Treg RP] δόντι NIV

αὐθαίρετος ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. **18** συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν οὐδ' ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν— **19** οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν Ἦ σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν Ἦ αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν— **20** στελλόμενοι τοῦτο μὴ τις ἡμᾶς μωμῆσθαι ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένη ὑφ' ἡμῶν, **21** Ἦ προνοοῦμεν γὰρ Ἦ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. **22** συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον πεπειθηθεὶς πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. **23** εἶτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἶτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. **24** τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχῆσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς Ἦ ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

9:1 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσὸν μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν, **2** οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν ὅτι Ἀχαΐα παρεσκευάσται ἀπὸ πέρυσι, καὶ Ἦ τὸ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας. **3** ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, **4** μὴ πως ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους καταισχυθῶμεν ἡμεῖς, ἵνα μὴ Ἦ λέγωμεν ὑμεῖς, ἐν τῇ ὑποστάσει Ἦ ταύτῃ. **5** ἀναγκαῖον οὖν ἠγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς ἵνα προέλθωσιν Ἦ εἰς ὑμᾶς καὶ προκαταρτίσωσι τὴν Ἦ προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.

6 Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει, καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. **7** ἕκαστος καθὼς Ἦ προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἵλαρόν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. **8** Ἦ δυνατεῖ δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· **9** (καθὼς γέγραπται· Ἦ Ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς πένησιν, ἢ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα· **10** ὁ

8:19 σὺν NIV RP] ἐν WH Treg • αὐτοῦ NIV RP] – WH Treg **21** προνοοῦμεν γὰρ WH Treg NIV] προνοοῦμενοι RP **24** ἐνδεικνύμενοι Treg NIV] ἐνδείξασθε WH RP **9:2** τὸ WH Treg NIV] ὁ ἐξ RP **4** λέγωμεν WH Treg RP] λέγω NIV • ταύτῃ WH Treg NIV] + τῆς καυχῆσεως RP **5** εἰς WH NIV RP] πρὸς Treg • προεπηγγελμένην WH Treg NIV] προκατηγγελμένην RP **7** προήρηται WH Treg NIV] προαιρεῖται RP **8** δυνατεῖ WH Treg NIV] Δυνατὸς RP

δὲ ἐπιχορηγῶν ἴσπῶρον τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν ἴχορηγήσει καὶ ἴπληθυνεῖ τὸν σπῶρον ὑμῶν καὶ ἴαυξήσει τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν·) **11** ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἣτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ θεῷ— **12** ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ θεῷ— **13** διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας, **14** καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. **15** ἴχάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιγητῶ αὐτοῦ δωρεᾷ.

10:1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾶυτητος καὶ ἐπεικειίας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπῶν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· **2** δέομαι δὲ τὸ μὴ παρῶν θαρρηῆσαι τῇ πεποιθήσει ἢ λογιζομαι τολμῆσαι ἐπὶ τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. **3** ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα— **4** τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων—λογισμοὺς καθαιροῦντες **5** καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, **6** καὶ ἐν ἐτοιμῶ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

7 Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις πέποιθεν ἐαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἴἐφ' ἐαυτοῦ ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ οὕτως καὶ ἴἡμεῖς. **8** ἐάν ἴτε ἴγὰρ περισσώτερόν τι καυχῆσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἣς ἔδωκεν ὁ ἴκύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνηθήσομαι, **9** ἴνα μὴ δόξω ὡς ἄν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν· **10** ὅτι Αἰ ἴἐπιστολαὶ μὲν, φησί, βαρεῖαι καὶ ἴσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενῆς καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. **11** τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

9:10 σπῶρον Treg NIV | σπέρμα WH RP • χορηγήσει WH Treg NIV | χορηγήσαι RP • πληθυνεῖ WH Treg NIV | πληθύναι RP • αὐξήσει WH Treg NIV | αὐξήσαι RP **15** χάρις WH Treg NIV | + δὲ RP **10:7** ἐφ' WH Treg NIV | ἀφ' RP • ἡμεῖς WH Treg NIV | + Χριστοῦ RP **8** τε WH NIV RP | – Treg • γὰρ WH Treg NIV | + καὶ RP • κύριος WH Treg NIV | + ἡμῖν RP **10** ἐπιστολαὶ μὲν WH Treg NIV | μὲν ἐπιστολαὶ RP

12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρίναι ἢ συγκρίναι ἑαυτοὺς τισιν τῶν ἑαυτοῦς συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν. **13** ἡμεῖς δὲ Ἦ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν— **14** οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνουμεν ἑαυτοὺς, ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ— **15** οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυνηθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεῖαν, **16** εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελισασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι. **17** Ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω· **18** οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν Ἦ συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν δόκιμος, ἀλλὰ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

11:1 Ὁφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν Ἦ τι Ἦ ἀφροσύνης· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. **2** ζῆλῳ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζῆλῳ, ἡρμოსάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν παραστήσαι τῷ Χριστῷ· **3** φοβοῦμαι δὲ μὴ πως, ὡς ὁ ὄφεις Ἦ ἐξηπάτησεν Εὐάν Ἦ ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, Ἦ φθαρῆ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἀπλότητος Ἦ καὶ τῆς ἀγνότητος Ἦ τῆς εἰς τὸν Χριστόν. **4** εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἦ Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, Ἦ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, Ἦ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς Ἦ ἀνέχεσθε. **5** λογιζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκεῖν τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων· **6** εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ᾽ οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ Ἦ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.

7 Ἦ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν ταπεινῶν Ἦνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; **8** ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, **9** καὶ παρῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς οὐ κατενάρκησα οὐθενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ Ἦ βαρῆ Ἦ ἑμαυτὸν ὑμῖν Ἦ ἐτήρησα καὶ τηρήσω. **10** ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ ὅτι Ἦ καύχησις αὕτη

10:13 οὐκ WH Treg NIV] οὐχὶ RP **18** συνιστάνων WH Treg NIV] συνιστᾶν RP **11:1** τι WH Treg NIV] – RP • ἀφροσύνης WH Treg NIV] τῇ ἀφροσύνη RP **3** ἐξηπάτησεν Εὐάν WH Treg NIV] Εὐάν ἐξηπάτησεν RP • φθαρῆ WH Treg NIV] οὕτως φθαρῆ RP • καὶ τῆς ἀγνότητος WH Treg NIV] – RP **4** ἀνέχεσθε WH NIV] ἠνείχεσθε RP; ἀνείχεσθε Treg **6** φανερώσαντες WH Treg NIV] φανερωθέντες RP **9** ἑμαυτὸν ὑμῖν WH Treg NIV] ὑμῖν ἑμαυτὸν RP

οὐ φραγήσεται εἰς ἐμέ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. **11** διὰ τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ θεὸς οἶδεν.

12 Ὁ δὲ ποιῶ καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελώντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται εὐρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. **13** οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ· **14** καὶ οὐ ἰθαῦμα, αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· **15** οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω, μὴ τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι—εἰ δὲ μὴ γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα καὶ γὰρ μικρὸν τι καυχῆσωμαι· **17** ὁ λαλῶ οὐ ἰκατά κύριον λαλῶ, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. **18** ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται ἰκατά σάρκα, καὶ γὰρ καυχῆσομαι. **19** ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων φρόνιμοι ὄντες· **20** ἀνέχεσθε γὰρ εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ἰεἰς πρόσωπον ὑμᾶς ἰδέρει. **21** κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἰῆσθενήκαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ, ἐν ἀφροσύνῃ λέγω, τολμῶ καὶ γὰρ. **22** Ἐβραῖοί εἰσιν; καὶ γὰρ. Ἰσραηλιταί εἰσιν; καὶ γὰρ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; καὶ γὰρ. **23** διάκονοι Χριστοῦ εἰσιν; παραφρονῶν λαλῶ, ὑπὲρ ἐγὼ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν ἰφυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις· **24** ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον, **25** τρὶς ἑραβδίσθη, ἄπαξ ἐλιθάσθη, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· **26** ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἔθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις, **27** ἰκόπω καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι· **28** χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἢ ἰἐπίστασις ἰμοὶ ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. **29** τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;

11:14 **θαῦμα** WH Treg NIV | θαυμαστόν RP **17** **κατὰ κύριον λαλῶ** WH Treg NIV | λαλῶ κατὰ κύριον RP **18** **κατὰ** Treg NIV | + τὴν WH RP **20** **εἰς πρόσωπον ὑμᾶς** WH Treg NIV | ὑμᾶς εἰς πρόσωπον RP **21** **ἰῆσθενήκαμεν** WH Treg NIV | ἰῆσθενήσαμεν RP **23** **φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως** WH Treg NIV | πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως RP **27** **κόπω** WH Treg NIV | ἐν κόπω RP **28** **ἐπίστασις** WH Treg NIV | ἐπισύστασις RP • **μοὶ** WH Treg NIV | μου RP

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι. **31** ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. **32** ἐν Δαμασκῶ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι ἄμε, **33** καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

12:1 Καυχᾶσθαι ἄμε· οὐ συμφέρον μὲν, ἐλεύσομαι δὲ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου. **2** οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων—εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν—ἄρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. **3** καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον—εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἄχωρὶς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν—**4** ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. **5** ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχῆσομαι, ὑπὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις. **6** ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων, ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μὴ τις εἰς ἐμέ λογισθῆται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ, **7** καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων. Ἐπεὶ οὖν ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. **8** ὑπὲρ τούτου τρις τὸν κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ ἀπ’ ἐμοῦ· **9** καὶ εἰρήκέν μοι· Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἤδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ’ ἐμέ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. **10** διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατὸς εἰμι.

11 Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ’ ὑμῶν συίστασθαι. οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστολῶν, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι· **12** τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ,

11:31 Ἰησοῦ WH Treg NIV] + Χριστοῦ RP **32** πόλιν Δαμασκηνῶν WH Treg NIV] Δαμασκηνῶν πόλιν RP • με WH Treg NIV] + θέλων RP **12:1** δεῖ WH Treg NIV] δὴ RP • συμφέρον μὲν WH Treg NIV] συμφέρεται μοι RP • δὲ WH Treg NIV] γὰρ RP **3** χωρὶς WH Treg NIV] ἐκτὸς RP **5** ἀσθενείαις WH Treg NIV] + μου RP **6** τι NIV RP] – WH Treg **7** διὸ WH Treg NIV] – RP • Σατανᾶ WH Treg NIV] Σατᾶν RP • ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι WH NIV RP] – Treg **9** δύναμις WH Treg NIV] + μου RP • τελεῖται WH Treg NIV] τελειοῦται RP • μου Treg NIV RP] – WH **10** καὶ WH NIV] ἐν Treg RP **11** ἄφρων WH Treg NIV] + καυχώμενος RP **12** ὑπομονῇ WH Treg NIV] + ἐν RP

σημείοις ἴτε καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν. **13** τί γάρ ἐστιν ὃ ἠσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

14 Ἴδου τρίτον ἱ τοῦτο ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ ἱ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν ἀλλὰ ὑμᾶς, οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλὰ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. **15** ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν. ἱ εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἱ ἀγαπῶν, ἥσσον ἀγαπῶμαι; **16** ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. **17** μὴ τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; **18** παρεκάλεσα Τίτον καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;

19 ἱ Πάλαι δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; ἱ κατέναντι θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν. τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς, **20** φοβοῦμαι γὰρ μὴ πως ἐλθὼν οὐχ οἴους θέλω εὔρω ὑμᾶς, καὶ γὰρ εὐρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θέλετε, μὴ πως ἱ ἔρις, ἱ ζῆλος, θυμοί, ἐριθειᾶι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασῆαι· **21** μὴ πάλιν ἱ ἐλθόντος μου ἱ ταπεινώση ἱ με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενήθσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ἥ ἔπραξαν.

13:1 Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθῆσεται πᾶν ῥῆμα. **2** προεῖρηκα καὶ προλέγω ὡς παρῶν τὸ δεύτερον καὶ ἀπῶν ἱ νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσομαι, **3** ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ· ὅς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν, **4** καὶ ἱ γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῆ ἐκ δυνάμεως θεοῦ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ἱ ζῆσομεν σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

12:12 **τε** WH NIV] – Treg RP **13** **ἠσώθητε** WH Treg NIV] ἠττήθητε RP **14** **τοῦτο** WH Treg NIV] – RP • **καταναρκήσω** WH Treg NIV] + ὑμῶν RP **15** **εἰ** WH Treg NIV] + **καὶ** RP • **ἀγαπῶν** Treg NIV RP] ἀγαπῶ WH **19** **Πάλαι** WH Treg NIV] Πάλιν RP • **κατέναντι** WH Treg NIV] Κατενώπιον τοῦ RP **20** **ἔρις** WH NIV] ἔρεις Treg RP • **ζῆλος** WH Treg NIV] ζῆλοι RP **21** **ἐλθόντος μου** WH Treg NIV] ἐλθόντα με RP • **ταπεινώση** WH NIV] ταπεινώσει Treg RP • **με** WH Treg NIV] – RP **13:2** **νῦν** WH Treg NIV] + γράφω RP **4** **γὰρ** WH Treg NIV] + **εἰ** RP • **ζῆσομεν** WH Treg NIV] ζησόμεθα RP

5 Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἔν ὑμῖν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. 6 ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι. 7 Ἐυχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὤμεν. 8 οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. 9 χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε· τούτο καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. 10 διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὸν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν μοι, εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

11 Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. 12 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. 13 ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.

13:5 Ἰησοῦς Χριστὸς WH RP NA] Χριστὸς Ἰησοῦς Treg NIV • ὑμῖν WH Treg NIV] + ἐστίν RP 7 εὐχόμεθα WH Treg NIV] Εὐχόμεναι RP 9 τούτο WH Treg NIV] + δὲ RP 10 ὁ κύριος ἔδωκέν μοι WH Treg NIV] ἔδωκέν μοι ὁ κύριος RP 13 ὑμῶν WH Treg NIV] + Ἀμήν RP

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

1:1 Παῦλος ἀπόστολος, οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀνθρώπου ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, **2** καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· **3** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἑκαὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **4** τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ὅπως ἐξέλθῃται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος ἡ πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, **5** ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

6 Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον, **7** ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ μὴ τινὲς εἰσιν οἱ ταρασσόντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. **8** ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. **9** ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

10 Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; ἢ εἰ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.

11 Γνωρίζω ἑκαὶ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· **12** οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, ἢ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

13 Ἦκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν, **14** καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. **15** ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος

1:3 καὶ κυρίου ἡμῶν Treg RP | ἡμῶν καὶ κυρίου WH NIV **4** ὑπὲρ WH NIV | περὶ Treg RP • αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος WH Treg NIV | ἐνεστῶτος αἰῶνος RP **8** εὐαγγελίζηται Treg NIV RP | εὐαγγελίσηται WH • ὑμῖν WH Treg RP NA | – NIV **10** εἰ WH Treg NIV | + γὰρ RP **11** γὰρ WH Treg NIV | δὲ RP **12** οὔτε WH NIV RP | οὐδὲ Treg **15** εὐδόκησεν Holmes WH^{marg} | + ὁ θεὸς WH Treg NIV RP

αὐτοῦ **16** ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, **17** οὐδὲ ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπήλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

18 Ἐπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἰστορῆσαι Ἐκκλησίαν, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· **19** ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου. **20** Ἄ δε γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. **21** Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. **22** ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ, **23** μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι Ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει, **24** καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν.

2:1 Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρναβᾶ συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον· **2** ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν· καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσιν, μὴ πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. **3** ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἑλλήν ὢν, ἠναγκάσθη περιτομηθῆναι· **4** διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν— **5** οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν ἐῴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνη πρὸς ὑμᾶς. **6** ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι—ὁποῖοι ποτε ἦσαν οὐδὲν μοι διαφέρει· πρόσωπον ἢ θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει—ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, **7** ἀλλὰ τούναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς, **8** ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη, **9** καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρναβᾶ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· **10** μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

1:18 ἔτη τρία Treg NIV RP | τρία ἔτη WH • Κηφᾶν WH Treg NIV | Πέτρον RP **2:4** καταδουλώσουσιν WH Treg NIV | καταδουλώσονται RP **6** θεὸς Treg RP | ὁ θεὸς WH NIV **9** ἡμεῖς WH Treg NIV | + μὲν RP

11 Ὅτε δὲ ἦλθεν Ἡ Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν· **12** πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθην· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. **13** καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ Ἡ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρναβᾶς συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. **14** ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Ἡ Κηφᾶ ἔμπροσθεν πάντων· Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς Ἡ καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς ζῆς, Ἡ πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;

15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἀμαρτωλοί, **16** εἰδότες Ἡ δὲ ὅτι οὐ δικαιούται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἡ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἡησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, Ἡ ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται Ἡ πᾶσα σάρξ. **17** εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί, Ἡρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο· **18** εἰ γὰρ Ἡ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν Ἡ συνιστάνω. **19** ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον ἵνα θεῷ ζῆσω· Χριστῷ συνεσταύρωμαι· **20** ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ Ἡ υἱοῦ τοῦ θεοῦ Ἡ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδότος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. **21** οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, Ἡρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

3:1 Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς Ἡ ἐβάσκανεν, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἡησοῦς Χριστὸς Ἡ προεγράφη ἐσταυρωμένος; **2** τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε Ἡ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; **3** οὕτως ἀνόητοὶ ἔστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; **4** τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἰ γε καὶ εἰκῆ. **5** ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν ἐξ

2:11 Κηφᾶς WH Treg NIV] Πέτρος RP **12** ἦλθον WH NIV RP] ἦλθεν Treg **13** καὶ WH Treg RP NA] – NIV **14** Κηφᾶ WH Treg NIV] Πέτρῳ RP • καὶ ... Ἰουδαϊκῶς ζῆς WH Treg NIV] ζῆς καὶ ... Ἰουδαϊκῶς RP • οὐκ WH Treg RP] οὐχὶ NIV • πῶς WH Treg NIV] τί RP **16** δὲ WH Treg NIV] – RP • Ἡησοῦ Χριστοῦ NIV RP] Χριστοῦ Ἡησοῦ WH Treg • ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται WH Treg NIV] διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου RP **18** συνιστάνω WH Treg NIV] συνίστημι RP **20** υἱοῦ τοῦ θεοῦ WH NIV RP] θεοῦ καὶ Χριστοῦ Treg **3:1** ἐβάσκανεν WH Treg NIV] + τῇ ἀληθείᾳ μὴ πειθεσθαι RP • προεγράφη WH Treg NIV] + ἐν ὑμῖν RP

ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; **6** καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

7 Γινώσχετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοι «υἱοὶ εἰσιν» Ἀβραάμ. **8** προῖδουσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεὸς προευηγγελίσαστο τῷ Ἀβραάμ ὅτι Ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. **9** ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσιν ὑπὸ κατάραν εἰσίν, γέγραπται γὰρ ὅτι Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἔμμένει πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αὐτά. **11** ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται, **12** ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ'· Ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσεται ἐν αὐτοῖς. **13** Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατὰρα, ὅτι γέγραπται· Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, **14** ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν «Χριστῷ Ἰησοῦ», ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὁμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. **16** τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐ λέγει· Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὃς ἐστὶν Χριστός. **17** τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγωνῶς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. **18** εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός.

19 Τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγείς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. **20** ὁ δὲ μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν.

21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ θεοῦ; μὴ γένοιτο· εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως «ἐκ νόμου ἂν» ἦν ἡ δικαιοσύνη. **22** ἀλλὰ

3:7 υἱοὶ εἰσιν WH Treg NIV | εἰσιν υἱοὶ RP **10** ὅτι WH Treg NIV | – RP • ἐμμένει WH Treg NIV | + ἐν RP **12** αὐτὰ WH Treg NIV | + ἄνθρωπος RP **13** ὅτι γέγραπται WH Treg NIV | γέγραπται γὰρ RP **14** Χριστῷ Ἰησοῦ NIV RP | Ἰησοῦ Χριστῷ WH Treg **17** θεοῦ WH Treg NIV | + εἰς Χριστὸν RP • τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη WH Treg NIV | ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα RP **19** οὗ Treg NIV RP | ἂν WH **21** ἐκ νόμου ἂν Treg NIV | ἐν νόμῳ ἂν WH; ἂν ἐκ νόμου RP

συνέκλεισεν ἡ γραφή τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσιν.

23 Πρὸ τοῦ δὲ ἔλθειν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα Ἦ συγκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. **24** ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. **25** ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. **26** πάντες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **27** ὅσοι γὰρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε· **28** οὐκ ἐνὶ Ἰουδαίῳ οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἐνὶ δοῦλῳ οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θήλῃ· Ἦ πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **29** εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, Ἦ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

4:1 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου κύριος πάντων ὢν, **2** ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς. **3** οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου Ἦμεθα δεδουλωμένοι· **4** ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, **5** ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. **6** ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας Ἦμῶν, κρᾶζον· Ἀββα ὁ πατήρ. **7** ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος Ἦ διὰ θεοῦ᾽.

8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς Ἦ φύσει μὴ ὄσιν θεοῖς· **9** νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν Ἦ δουλεύειν θέλετε; **10** ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς. **11** φοβοῦμαι ὑμᾶς μὴ πως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

12 Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι ἀγῶ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἡδικήσατε· **13** οἶδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, **14** καὶ τὸν πειρασμὸν Ἦμῶν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.

3:23 συγκλειόμενοι WH Treg NIV | συγκεκλεισμένοι RP **28** πάντες WH NIV RP | ἄπαντες Treg **29** κατ' WH Treg NIV | καὶ κατ' RP **4:3** Ἦμεθα WH NIV | ἦμεν Treg RP **6** Ἦμῶν WH Treg NIV | ὑμῶν RP **7** διὰ θεοῦ WH Treg NIV | θεοῦ διὰ Χριστοῦ RP **8** φύσει μὴ WH Treg NIV | μὴ φύσει RP **9** δουλεύειν NIV RP | δουλεύσαι WH Treg **14** ὑμῶν WH Treg NIV | μου τὸν RP

15 Ἐποῦ ἔοῦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἔξορύξαντες ἐδώκατέ μοι. **16** ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; **17** ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. **18** καλὸν ἔδὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῶ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς, **19** ἔτεκνα μου, οὐς πάλιν ὠδίνω ἄχρι οὗ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν. **20** ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; **22** γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρης. **23** ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρης ἔδιδ' ἐπαγγελίας. **24** ἄτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὐταὶ γὰρ εἰσιν δύο διαθήκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἀγάρ, **25** τὸ δὲ Ἀγάρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει ἄρα μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. **26** ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρη ἐστίν, ἣτις ἐστὶν ἡ μήτηρ ἡμῶν. **27** γέγραπται γὰρ· Εὐφράνητι, στεῖρα ἢ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον, ἢ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. **28** ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. **29** ἀλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτως καὶ νῦν. **30** ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρης. **31** διὸ, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμέν παιδίσκης τέκνα ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρης. **5:1** τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν· στήκετε οὖν καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.

2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. **3** μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. **4** κατηγορήθητε ἄπο Χριστοῦ ὅτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. **5** ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως

4:15 ποῦ WH Treg NIV | Τίς RP • οὖν WH Treg NIV | + ἦν RP • ἐξορύξαντες WH Treg NIV | + ἄν RP **18** δὲ WH Treg NIV | + τὸ RP **19** τέκνα Treg NIV | τεκνία WH RP • μέχρις WH Treg NIV | ἄχρι RP **23** δι' WH Treg NIV | διὰ τῆς RP **25** δὲ WH NIV | γὰρ RP Treg • γὰρ WH Treg NIV | δὲ RP **26** μήτηρ WH Treg NIV | + πάντων RP **28** ὑμεῖς δὲ ... τέκνα ἐστέ Treg NIV | ἡμεῖς δὲ ... τέκνα ἐσμέν WH RP **30** κληρονομήσει WH Treg NIV | κληρονομήσει RP **31** διὸ WH Treg NIV | Ἄρα RP **5:1** ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν στήκετε οὖν WH Treg NIV | οὖν ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσεν στήκετε RP **4** ἀπὸ WH Treg NIV | + τοῦ RP

ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. **6** ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἢ τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; **8** ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. **9** μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοί. **10** ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταρασσῶν ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἢ ἐὰν ᾗ. **11** ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. **12** ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆς σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις· **14** ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ ἢ πεπλήρωται, ἐν τῷ Ἐξαγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ἢ σεαυτόν. **15** εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. **17** ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός, ταῦτα ἢ γὰρ ἢ ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἵνα μὴ ἢ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε. **18** εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. **19** φανερὰ δὲ ἐστὶν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἢ ἐστὶν πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, **20** εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρις, ζῆλος, θυμοί, ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, **21** ἢ φθόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν ἢ καθὼς προεῖπον ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.

22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, **23** πραῦτης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἐστὶν νόμος. **24** οἱ δὲ τοῦ ἢ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. **25** εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. **26** μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλοῦμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

6:1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προλημφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰτητος, σκοπῶν

5:7 τῇ NIV RP] – WH Treg **10** ἐὰν WH Treg NIV] ἢ RP **14** πεπλήρωται WH Treg NIV] πληροῦται RP • σεαυτόν WH Treg NIV] ἐαυτόν RP **17** γὰρ WH Treg NIV] δὲ RP • ἀλλήλοις ἀντίκειται WH Treg NIV] ἀντίκειται ἀλλήλοις RP • ἐὰν WH Treg NIV] ἢ RP **19** ἐστὶν WH Treg NIV] + μοιχεία RP **20** ἔρις ζῆλος WH Treg NIV] ἔρις ζῆλοι RP **21** φθόνοι WH NIV] + φόνοι Treg RP • καθὼς WH Treg NIV] + καὶ RP **24** Χριστοῦ RP] + Ἰησοῦ WH Treg NIV

σεαυτόν, μή και σύ πειρασθῆς. **2** ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, και οὕτως ἴαναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. **3** εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὦν, ἴφρεναπατᾶ ἑαυτόν. **4** τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, και τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει και οὐκ εἰς τὸν ἕτερον, **5** ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῶ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. **7** μή πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὁ γὰρ ἴἐάν σπεῖρη ἄνθρωπος, τοῦτο και θερίσει· **8** ὅτι ὁ σπεῖρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπεῖρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. **9** τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μή ἴεγκακῶμεν, καιρῶ γὰρ ἴδίῳ θερίσομεν μή ἐκλυόμενοι. **10** ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἴέχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

11 ἴδτετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῆ ἑμῆ χειρί. **12** ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμενεσθαι, μόνον ἴνα τῶ σταυρῶ τοῦ ἴΧριστοῦ ἴμή διώκωνται· **13** οὐδὲ γὰρ οἱ ἴπεριτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμενεσθαι ἴνα ἐν τῆ ὑμέτερα σαρκί καυχῆσωνται. **14** ἐμοὶ δὲ μή γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μή ἐν τῶ σταυρῶ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἴησοῦ Χριστοῦ, δι᾽ οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται ἴκάγῳ κόσμῳ. **15** ἴοὔτε γὰρ ἴπεριτομή τί ἴἐστιν οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινή κτίσις. **16** και ὅσοι τῶ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ᾽ αὐτοὺς και ἔλεος, και ἐπὶ τὸν ἴσραὴλ τοῦ θεοῦ.

17 Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω, ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα ἴτοῦ ἴησοῦ ἐν τῶ σώματί μου βαστάζω.

18 ἴΗ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν ἴησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

6:2 ἀναπληρώσετε Treg NIV] ἀναπληρώσατε WH RP 3 φρεναπατᾶ ἑαυτόν WH Treg NIV] ἑαυτόν φρεναπατᾶ RP 7 ἐάν WH NIV RP] ἄν Treg 9 ἐγκακῶμεν WH Treg NIV] ἐκακῶμεν RP 10 ἔχομεν Treg NIV RP] ἔχωμεν WH 12 ἴνα WH Treg NIV] + μή RP • Χριστοῦ NIV Treg RP] + ἴησοῦ WH • μή WH Treg NIV] - RP 13 περιτεμνόμενοι WH Treg NIV] περιτεμημένοι RP 14 κάγῳ WH Treg NIV] + τῶ RP 15 οὔτε γὰρ WH Treg NIV] ἐν γὰρ Χριστῶ ἴησοῦ οὔτε RP • ἐστιν WH Treg NIV] ἴσχύει RP 17 τοῦ WH Treg NIV] + κυρίου RP

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

1:1 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ τοῖς ἀγίοις τοῖς οὖσιν [ἐν Ἐφέσῳ] καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς ἐν Χριστῷ, **4** καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ, **5** προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, **6** εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ, **7** ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ **8** ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει **9** γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ **10** εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· ἐν αὐτῷ, **11** ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, **12** εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης αὐτοῦ τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· **13** ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, **14** ὃ ἐστὶν ἄρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, **16** οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν ἡμεῖς ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, **17** ἵνα ὁ θεὸς τοῦ

1:1 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP • ἐν Ἐφέσῳ WH Treg NIV RP] – WH^{app} **6** ἧς WH Treg NIV] ἐν ἧ RP **7** τὸ πλοῦτος WH Treg NIV] τὸν πλοῦτον RP **14** ὃ WH NIV] ὅς Treg RP **15** ἀγάπην τὴν Treg NIV RP] – WH **16** μνεῖαν WH Treg NIV] + ὑμῶν RP

κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατήρ τῆς δόξης, δώη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ, **18** πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας ὑμῶν εἰς τὸ εἶδέναι ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, ἴτις ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, **19** καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ **20** ἣν ἠνήργηκεν ἐν τῷ Χριστῷ ἐγείρας αὐτὸν ἔκ νεκρῶν, καὶ καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς **21** ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· **22** καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῆ ἐκκλησίας, **23** ἣτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου.

2:1 Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν, **2** ἐν αἷς ποτε περιπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας· **3** ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποί· **4** ὁ δὲ θεὸς πλοῦσις ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, **5** καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν τῷ Χριστῷ — χάριτί ἐστε σεσωσμένοι — **6** καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **7** ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις ἡμῶν τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **8** τῆ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον· **9** οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι. **10** αὐτοῦ γὰρ ἐσμενποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν ὁ θεὸς ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

1:18 τίς WH Treg NIV] καὶ τίς RP **20** ἠνήργηκεν WH] ἐνήργησεν Treg NIV RP • ἐκ WH Treg NIV] + τῶν RP • καθίσας WH Treg NIV] ἐκάθισεν RP **2:1** ὑμῶν WH Treg NIV] – RP **3** ἤμεθα WH Treg NIV] ἤμεν RP **7** τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος WH Treg NIV] τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον RP **8** διὰ WH Treg NIV] + τῆς RP

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι ῥα ποτὲ ὑμεῖς ῥα τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, **12** ὅτι ῥα ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. **13** νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ῥα ἐγενήθητε ἐγγὺς ῥα ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. **14** αὐτὸς γάρ ἐστιν ῥα ἡ εἰρήνη ῥα ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν ἐν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, **15** τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν καταργήσας, ῥα ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ῥα αὐτῷ εἰς ῥα ἓνα καινὸν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, **16** καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρωθεν ἐν ἐνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. **17** καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ῥα ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ ῥα εἰρήνην τοῖς ἐγγὺς. **18** ὅτι δι' αὐτοῦ ῥα ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἐνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. **19** ῥα ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ ῥα ἐστὲ συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ, **20** ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ ῥα Χριστοῦ Ἰησοῦ, **21** ἐν ῥα ᾧ ῥα πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὖξαι εἰς ναὸν ἅγιον ἐν κυρίῳ, **22** ἐν ῥα καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ θεοῦ ἐν πνεύματι.

3:1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ῥα ὑμῶν τῶν ἐθνῶν — **2** εἴ γε ῥα ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ῥα ὑμᾶς. **3** ῥα κατὰ ἀποκάλυψιν ῥα ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ῥα ὀλίγῳ, **4** πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, **5** ὃ ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, **6** εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμετόχα τῆς ἐπαγγελίας ῥα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ῥα διὰ τοῦ εὐαγγελίου, **7** οὗ

2:11 ποτὲ ὑμεῖς WH Treg NIV] ὑμεῖς ποτὲ RP **12** ῥα ἦτε WH Treg NIV] + ἐν RP **13** ἐγενήθητε ἐγγὺς WH Treg NIV] ἐγγὺς ἐγενήθητε RP **15** αὐτῷ WH] αὐτῷ Treg NA; ἐαυτῷ NIV RP **17** εἰρήνην WH Treg NIV] – RP **19** ἐστὲ WH Treg NIV] – RP **20** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **21** πᾶσα WH Treg RP NA] + ῥα NIV **3:3** κατὰ Holmes WH^{marg}] ὅτι κατὰ WH Treg NIV RP • ἐγνωρίσθη WH Treg NIV] ἐγνώρισέν RP **6** ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ WH Treg NIV] αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ RP

Ἐγενήθη ἡ διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ ἡ δόθεισις μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ — **8** ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη — ἡ τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελισασθαι ἡ τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ Χριστοῦ, **9** καὶ φωτίσαι ἡ πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα ἡ κτίσαντι, **10** ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, **11** κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἡ ἐποίησεν ἐν ἡμῖν τῷ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, **12** ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν ἡ καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. **13** διὸ αἰτούμεθα ἡ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσιν μου ὑπὲρ ἡμῶν, ἡ τις ἐστὶν δόξα ἡμῶν.

14 Τοῦτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν ἡ πατέρα, **15** ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, **16** ἵνα ἡ δῶ ἡμῖν κατὰ ἡ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, **17** κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐν ἀγάπῃ ἡ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, **18** ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ ἡ ὕψος καὶ βάθος, **19** γινῶναι τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ.

20 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ἡν αἰτούμεθα ἡ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, **21** αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων ἡμῶν.

4:1 Παρακαλῶ οὖν ἡμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ ἡ ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἡς ἐκλήθητε, **2** μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραύτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἡ ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, **3** σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης ἡ **4** ἐν σώμα καὶ ἐν πνεύμα,

3:7 ἐγενήθη WH Treg NIV | ἐγενόμην RP • τῆς δοθείσης WH Treg NIV | τὴν δοθείσαν RP **8** τοῖς WH Treg NIV] ἐν τοῖς RP • τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος WH Treg NIV | τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον RP **9** πάντας Treg NIV RP] – WH • κτίσαντι WH Treg NIV] + διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **11** τῷ WH Treg NIV] – RP **12** καὶ WH Treg NIV] + τὴν RP **13** ἐγκακεῖν WH Treg NIV | ἐκκακεῖν RP **14** πατέρα WH Treg NIV] + τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **16** δῶ WH Treg NIV | δῶ RP • τὸ πλοῦτος WH Treg NIV | τὸν πλοῦτον RP **18** ὕψος καὶ βάθος WH Treg NIV | βάθος καὶ ὕψος RP **21** καὶ WH Treg NIV] – RP

καθώς και ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· **5** εἷς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· **6** εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν ᾧ πάντων.

7 Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. **8** διὸ λέγει· Ἀναβάς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. **9** τὸ δὲ Ἀνάβη τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ ἡ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; **10** ὁ καταβάς αὐτὸς ἐστὶν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. **11** καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, **12** πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, **13** μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ, **14** ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν μεθοδεῖαν τῆς πλάνης, **15** ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ἡ Χριστός, **16** ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους τὴν αὐξῆσιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν καθὼς καὶ ἡ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν, **18** ἔσχοταμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἀγνοίαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν, **19** οἵτινες ἀπηληγότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελείᾳ εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. **20** ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, **21** εἰ γὰρ αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, **22** ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, **23** ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν, **24** καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

4:6 **πᾶσιν** WH Treg NIV] + ἡμῖν RP **7 ἡ** WH NIV RP] – Treg **8 ἔδωκεν** NIV] καὶ ἔδωκεν WH Treg RP **9 κατέβη** WH Treg NIV] + πρῶτον RP **15 Χριστός** WH Treg NIV] ὁ Χριστός RP **17 τὰ** WH Treg NIV] + λοιπὰ RP **18 ἐσχοταμένοι** WH Treg NIV] ἐσχοτισμένοι RP

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμέν ἀλλήλων μέλη. **26** ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω Ἐπὶ παροργισμῶ ὑμῶν, **27** μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. **28** ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος ἰταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι. **29** πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. **30** καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. **31** πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. **32** Ἦ γίνεσθε εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ἡμῖν. **5:1** γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, **2** καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας.

3 Πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἀγίοις, **4** καὶ αἰσχροτήτης καὶ μωρολογίας ἢ εὐτραπελίας, ἢ οὐκ ἀνήκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. **5** τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὃ ἐστὶν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεοῦ.

6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις, διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. **7** μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν· **8** ἦτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε, **9** ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ, **10** δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ· **11** καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε, **12** τὰ γὰρ κρυφῆ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστὶν καὶ λέγει· **13** τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται, **14** πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶν. διὸ λέγει· Ἔγειρε, ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστὸς.

26 ἐπὶ WH Treg] + τῷ NIV RP **28** ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθόν Treg NIV] ταῖς χερσὶν τὸ ἀγαθόν WH; τὸ ἀγαθόν ταῖς χερσὶν RP **32** γίνεσθε Holmes WH^{mag}] + δὲ WH Treg NIV RP • ὑμῖν WH Treg NIV] ἡμῖν RP **5:2** ἡμᾶς RP NIV] ὑμᾶς WH Treg • ἡμῶν RP NIV Treg] ὑμῶν WH **3** ἀκαθαρσία πᾶσα WH Treg NIV] πᾶσα ἀκαθαρσία RP **4** οὐκ ἀνήκεν WH Treg NIV] τὰ οὐκ ἀνήκοντα RP **5** ἴστε WH Treg NIV] ἔστε RP • ὃ WH Treg NIV] ὅς RP **9** φωτὸς WH Treg NIV] πνεύματος RP

15 Βλέπετε οὖν ἄκριβῶς πῶς ἑ περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι ἀλλ' ὡς σοφοί, **16** ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσιν. **17** διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ ἑ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου. **18** καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἔστιν ἄσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, **19** λαλοῦντες ἑ αὐτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ὠδαῖς πνευματικαῖς, ἄδοντες καὶ ἑ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, **20** εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ, **21** ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Χριστοῦ.

22 Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίῳις ἑ ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, **23** ὅτι ἀνὴρ ἔστιν κεφαλὴ τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, ἑ αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος. **24** ἀλλὰ ἑ ὡς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες ἑ τοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί.

25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς ἑ γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, **26** ἑ ἵνα αὐτὴν ἀγιασῇ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, **27** ἑ ἵνα παραστήσῃ ἑ αὐτὸς ἑαυτῷ ἑνδοξὸν τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἑχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιοῦτων, ἀλλ' ἑ ἵνα ἢ ἀγία καὶ ἄμωμος. **28** οὕτως ὀφείλουσιν ἑ καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπᾶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ, **29** οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτὴν, καθὼς καὶ ὁ ἑ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, **30** ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος ἑ αὐτοῦ. **31** ἀντὶ τούτου καταλείψει ἑ ἄνθρωπος ἑ τὸν ἑ πατέρα καὶ ἑ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται ἑ τῇ γυναικὶ ἑ αὐτοῦ, καὶ ἑσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. **32** τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἔστιν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. **33** πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἑ ἕνα ἑκάστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτὸν, ἢ δὲ γυνὴ ἑ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

15 ἀκριβῶς πῶς WH NIV] πῶς ἀκριβῶς Treg RP **17** συνίετε WH Treg NIV] συνιέντες RP **19** ἑαυτοῖς WH Treg RP] + ἐν NIV • ψάλλοντες WH NIV] + ἐν Treg RP **22** ἀνδράσιν WH NIV] + ὑποτασέσθωσαν Treg; + ὑποτάσσεσθε RP **23** αὐτὸς WH Treg NIV] καὶ αὐτὸς ἔστιν RP **24** ὡς WH Treg NIV] ὡσπερ RP • τοῖς WH Treg NIV] + ἰδίῳις RP **25** γυναῖκας WH Treg NIV] + ἑαυτῶν RP **27** αὐτὸς WH Treg NIV] αὐτὴν RP **28** καὶ WH Treg NIV] – RP **29** Χριστὸς WH Treg NIV] κύριος RP **30** αὐτοῦ WH Treg NIV] + ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ RP **31** τὸν WH NIV RP] – Treg • πατέρα WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP • τὴν WH NIV RP] – Treg • τῇ γυναικὶ Treg] πρὸς τὴν γυναῖκα WH NIV RP

6:1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν κυρίῳ, τοῦτο γάρ ἐστιν δίκαιον· **2** τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα, ἣτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, **3** ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς.

4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ κυρίου.

5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς ᾿κατὰ σάρκα κυρίοις᾿ μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐν ἀπλότῃ τῆς καρδίας ὑμῶν ὡς τῷ Χριστῷ, **6** μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλίαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι ἀλλ' ὡς ᾿δοῦλοι Χριστοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἐκ ψυχῆς **7** μετ' εὐνοίας δουλεύοντες, ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις, **8** εἰδότες ὅτι ᾿ἐκαστος, ὃ ἂν᾿ ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο ᾿κομίζεται᾿ ᾿παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος.

9 Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ ᾿αὐτῶν καὶ ὑμῶν᾿ ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ' αὐτῶ.

10 ᾿Τοῦ λοιποῦ᾿ ἐνδυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. **11** ἐνδύσαθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου· **12** ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ ᾿σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς. **13** διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι. **14** στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφύν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, **15** καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, **16** ᾿ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ ᾿πονηροῦ πεπυρωμένα σβέσαι· **17** καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου ᾿δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὃ ἐστὶν ῥῆμα θεοῦ, **18** διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως, προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ

6:5 κατὰ σάρκα κυρίοις WH Treg NIV] κυρίοις κατὰ σάρκα RP **6** δοῦλοι WH Treg NIV] + τοῦ RP **8** ἔκαστος ὃ ἂν Treg] ἔκαστος ἐάν τι WH NIV; ὃ ἐάν τι ἔκαστος RP • κομίζεται WH Treg NIV] κομιέται RP • παρὰ WH Treg NIV] + τοῦ RP **9** αὐτῶν καὶ ὑμῶν WH Treg NIV] ὑμῶν αὐτῶν RP **10** Τοῦ λοιποῦ WH Treg NIV] Τὸ λοιπόν ἀδελφοί μου RP **12** σκότους WH Treg NIV] + τοῦ αἰῶνος RP **16** ἐν WH Treg NIV] ἐπὶ RP • πονηροῦ Holmes WH^{margin} Treg^{margin}] + τὰ WH Treg NIV RP **17** δέξασθε WH Treg NIV] δέξασθαι RP

ἐν πνεύματι, καὶ εἰς ἡ αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων, **19** καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου, ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου **20** ὑπὲρ οὗ πρῶτον ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

21 ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς ἡ τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα ἡ γνωρίσει ὑμῖν ἡ Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, **22** ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέση τὰς καρδίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. **24** ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἡ ἀφθαρσίᾳ.

6:18 αὐτὸ WH Treg NIV] + τοῦτο RP **21** εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς WH NIV RP] καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε Treg • γνωρίσει ὑμῖν WH Treg NIV] ὑμῖν γνωρίσει RP **24** ἀφθαρσία WH Treg NIV] + Ἀμῆν RP

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

1:1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Ἰησοῦ Ἰησοῦ ἅσιν τοῖς ἀγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεῖα ὑμῶν **4** πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος, **5** ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον ἀπὸ ἧς πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, **6** πεποικῶς αὐτὸ τοῦτο ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας Ἰησοῦ Ἰησοῦ· **7** καθὼς ἐστὶν δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συγκοινωνοῦς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας· **8** μάρτυς γάρ ἔμεινεν ὁ θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχθοις Ἰησοῦ Ἰησοῦ· **9** καὶ τοῦτο προσεύχομαι ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, **10** εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, **11** πεπληρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης τὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκω δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, **13** ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, **14** καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποικῶτας τοῖς δεσμοῖς μου περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον λαλεῖν.

1:1 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **5** τῆς WH Treg NIV] – RP **6** Χριστοῦ Ἰησοῦ Treg NIV RP] Ἰησοῦ Χριστοῦ WH **8** μου WH Treg NIV] + ἐστὶν RP • Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **11** καρπὸν δικαιοσύνης τὸν WH Treg NIV] καρπῶν δικαιοσύνης τῶν RP **14** λόγον RP NA] + τοῦ θεοῦ WH Treg NIV

15 Τινές μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινές δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουν· **16** οἱ μὲν ἐξ ἁγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κείμεί, **17** οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἄγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. **18** τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω· ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι, **19** οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, **20** κατὰ τὴν ἀποκαταδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνηθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. **21** ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν Χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος. **22** εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου — καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω· **23** συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, πολλῶν γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον, **24** τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. **25** καὶ τοῦτο πεποιθῶς οἶδα ὅτι μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, **26** ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθῶν καὶ ἰδῶν ὑμᾶς εἴτε ἀπὸν ἀκούω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθροῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, **28** καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων (ἧτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις ἀπωλείας, ἡμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ, **29** ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν), **30** τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἶδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

2:1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοί, **2** πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμφυχοι, τὸ

1:16-17 ἀγάπης ... κείμεί WH Treg NIV] ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἄγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου RP • **ἐριθείας ... δεσμοῖς μου** WH Treg NIV] ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κείμεί RP **18 ὅτι** WH Treg NIV] - RP **23 γὰρ** WH Treg NIV] - RP **24 ἐν** Treg NIV RP] - WH **25 παραμενῶ** WH Treg NIV] συμπαραμενῶ RP **27 ἀκούω** WH Treg NIV] ἀκούσω RP **28 ἐστὶν αὐτοῖς** WH Treg NIV] αὐτοῖς μὲν ἐστὶν RP • **ὑμῶν** WH Treg NIV] ὑμῖν RP

ἐν φρονοῦντες, **3** μηδὲν κατ' ἐριθείαν ἴκετον κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγουμένοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν, **4** μὴ τὰ ἑαυτῶν ἴκετον σκοποῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἴκετον. **5** τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **6** ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐκ ἄρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, **7** ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι εὑρεθείς ὡς ἄνθρωπος **8** ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ· **9** διὸ καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν, καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ἵνα ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὄνομα, **10** ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πάντων γόνου κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, **11** καὶ πάντα γλώσσα ἐξομολογήσεται ὅτι κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν θεοῦ πατρὸς.

12 Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον ἀλλὰ νῦν πολλῶ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε, **13** ἵνα ὁ θεὸς ἵνα ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλει καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.

14 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, **15** ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον ἁγιοῦ σκοταῖος καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ **16** λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἡμῶν εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. **17** ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συχαίρω πάντων ὑμῶν· **18** τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συχαίρετέ μοι.

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καὶ ἐγὼ εὐψυχῶ γνοῦς τὰ περὶ ὑμῶν. **20** οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει, **21** οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. **22** τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἡμῶν ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. **23** τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι ὡς ἀν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμὲ ἐξαυτῆς· **24** πέπειθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

2:3 **μηδὲ κατὰ** WH Treg NIV] ἢ RP **4** ἴκετον WH Treg] ἴκετος NIV RP • **σκοποῦντες** WH Treg NIV] σκοπεῖτε RP • ἴκετον WH Treg NIV] ἴκετος RP **5** **φρονεῖτε** WH Treg NIV] γὰρ φρονεῖσθω RP **9** **τὸ** WH Treg NIV] – RP **13** **θεὸς** WH Treg NIV] ὁ θεὸς RP **15** **ἄμωμα μέσον** WH Treg NIV] ἀμώμητα ἐν μέσῳ RP **21** **Ἰησοῦ Χριστοῦ** Treg NIV] Χριστοῦ Ἰησοῦ WH RP

25 Ἄναγκαῖον δὲ ἠγήσάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ἱ ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν. 27 καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον ἱ θανάτω· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. 28 σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε καὶ γὰρ ἀλυπότερος ὢ. 29 προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε, 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον ἱ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἠγγισεν, ἱ παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

3:1 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.

2 Βλέπετε τοὺς κύναις, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομὴν. 3 ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες, 4 καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποιθήσιν καὶ ἐν σαρκί.

Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθένας ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον· 5 περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἐβραῖος ἐξ Ἐβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος, 6 κατὰ ἱ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἀμεμπτος.

7 Ἀλλὰ ἄτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἠγῆμαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. 8 ἀλλὰ ἱ μενοῦνγε καὶ ἠγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἠγοῦμαι ἱ σκύβαλα ἵνα Χριστὸν κερδήσω 9 καὶ εὔρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει, 10 τοῦ γινῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς

2:26 ὑμᾶς Treg NIV RP] + ἰδεῖν WH 27 θανάτω Treg NIV RP] θανάτου WH
 • ἠλέησεν αὐτόν WH Treg NIV] αὐτόν ἠλέησεν RP 30 Χριστοῦ Treg NIV] Κυρίου
 WH; τοῦ Χριστοῦ RP • παραβολευσάμενος WH Treg NIV] παραβουλευσάμενος
 RP 3:6 ζῆλος WH Treg NIV] ζῆλον RP 8 μενοῦνγε WH NIV] μὲν οὖν Treg RP
 • σκύβαλα WH Treg NIV] + εἶναι RP

ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ ἱ κοινωνίαν παθημάτων αὐτοῦ, ἱ συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, **11** εἶ πως καταντήσω εἰς τὴν ἔξαναστασιν ἱ τὴν ἐκ ἱ νεκρῶν.

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον ἡ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ὧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ ἱ Χριστοῦ. **13** ἀδελφοί, ἐγὼ ἑμαυτὸν ἱ οὐ λογιζομαι κατειληφέναι· ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος τοῖς δὲ ἑμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, **14** κατὰ σκοπὸν διώκω ἱ εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **15** ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἶ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ἡμῖν ἀποκαλύψει· **16** πλὴν εἰς ὁ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ ἱ στοιχεῖν.

17 Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς· **18** πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν οὐς πολλάκις ἔλεγον ἡμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, **19** ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. **20** ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτήρα ἀπεκδεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, **21** ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἱ ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι ἱ αὐτῷ τὰ πάντα. **4:1** ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτως στήκετε ἐν κυρίῳ, ἀγαπητοί.

2 Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν κυρίῳ. **3** καὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, ἱ γνήσιε σύζυγε, συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

4 Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· ἄλλιν ἐρῶ, χαίρετε. **5** τὸ ἐπιεικὲς ἡμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ κύριος ἐγγύς· **6** μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετ' εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ἡμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν· **7** καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ τὰ νοήματα ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

3:10 κοινωνίαν WH Treg | τὴν κοινωνίαν τῶν NIV RP • συμμορφιζόμενος WH Treg NIV | συμμορφούμενος RP **11** τὴν ἐκ WH Treg NIV | τῶν RP **12** Χριστοῦ Treg | Χριστοῦ Ἰησοῦ WH NIV; τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ RP **13** οὐ Treg RP NA | οὕπω WH NIV **14** εἰς WH Treg NIV | ἐπὶ RP **16** στοιχεῖν WH Treg NIV | + κανόνι τὸ αὐτὸ φρονεῖν RP **21** ἡμῶν WH Treg NIV | + εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ RP • αὐτῷ WH | αὐτῷ Treg NIV; ἑαυτῷ RP **4:3** γνήσιε σύζυγε WH Treg NIV | σύζυγε γνήσιε RP

8 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλή, ὅσα εὐφρημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· **9** ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν, ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε ἠκαιρεῖσθε δέ. **11** οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω, ἐγὼ γὰρ ἔμαθον ἐν οἷς εἰμι αὐτάρκης εἶναι· **12** οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πειναῖν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι· **13** πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί ἄγε. **14** πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.

15 Οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησίοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνήσεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, **16** ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκη καὶ ἄπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. **17** οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. **18** ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω· πεπληρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ θεῷ. **19** ὁ δὲ θεὸς μου πληρώσει πᾶσαν χρεῖαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **20** τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοί ἀδελφοί. **22** ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας. **23** ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ἡμῶν.

4:13 με WH Treg NIV] + Χριστῷ RP **19** τὸ πλοῦτος WH Treg NIV] τὸν πλοῦτον RP **23** τοῦ πνεύματος WH Treg NIV] πάντων RP • ὑμῶν WH Treg NIV] + Ἄμην RP

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

1:1 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος θεοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς **2** τοῖς ἐν ἸΚολοσσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν.

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πάντοτε Ἰπερὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, **4** ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην ἣν ἔχετε εἰς πάντας τοὺς ἀγίους **5** διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου **6** τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶν καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκουσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· **7** καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ἡμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, **8** ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκουσαμεν, οὐ παύομεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, **10** Ἰπεριπατήσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρεσκείαν ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι Ἰτῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ, **11** ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς, **12** εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἰκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἀγίων ἐν τῷ φωτὶ, **13** ὃς ἔρρυσάτο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, **14** ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν· **15** ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ

1:1 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **2** Κολοσσαῖς WH NIV] Κολοσσαῖς Treg RP • ἡμῶν WH Treg NIV] + καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **3** θεῷ WH NIV] + καὶ Treg RP • περὶ WH NIV RP] ὑπὲρ Treg **4** ἣν ἔχετε WH Treg NIV] τὴν RP **6** κόσμῳ WH Treg NIV] + καὶ RP **7** καθὼς WH Treg NIV] + καὶ RP • ἡμῶν WH Treg NIV] ὑμῶν RP NA **10** περιπατήσαι WH Treg NIV] + ὑμᾶς RP • τῇ ἐπιγνώσει WH Treg NIV] εἰς τὴν ἐπίγνωσιν RP **12** ὑμᾶς WH NIV] ἡμᾶς Treg RP

θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, **16** ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ ἅπαντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἡ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὄρατα καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· **17** καὶ αὐτός ἐστιν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, **18** καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, **19** ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι **20** καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, ἡ [δι' αὐτοῦ] ἡ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· **21** καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς — **22** νυνὶ δὲ ἡ ἀποκατηλλάγητε ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου — παραστήσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, **23** εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει θεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν ἡμῶν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, **25** ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, **26** τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, — ἡ νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, **27** οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἡ ὃ ἐστιν Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης· **28** ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν ἡμῶν Χριστῷ· **29** εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

2:1 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκοι ἀγῶνα ἔχω ἡ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, **2** ἵνα

1:16 πάντα WH Treg NIV] + τὰ RP • καὶ WH NIV] + τὰ Treg RP **18** ἐστιν Treg NIV RP] + ἡ WH **20** δι' αὐτοῦ WH RP NA] – Treg NIV • ἐν WH Treg NIV] ἐπὶ RP **22** ἀποκατηλλάγητε Holmes] ἀποκατήλλαξεν WH Treg NIV RP **23** πάσῃ WH Treg NIV] + τῇ RP **26** νῦν WH Treg NIV] νυνὶ RP **27** ὃ WH Treg NIV] ὅς RP **28** Χριστῷ WH Treg NIV] + Ἰησοῦ RP **2:1** ὑπὲρ WH Treg NIV] περὶ RP

παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, Ἦ συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς ἅπαν πλοῦτος ἡ πληροφορία τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ, Χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσιν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας ἡ καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι. 4 Τοῦτο λέγω ἵνα ἡμῶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ καὶ τῆ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ ἡβειούμενοι τῇ πίστει καθὼς ἐδιδάχθητε, ἡ περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ.

8 Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἕσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ ἅπαν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, 10 καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτισμῷ, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκός ὑμῶν, συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν αὐτῷ· χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, 14 ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἡ ἐν πόσει ἡ ἐν μέρει ἑορτῆς ἡ νομηνίας ἡ σαββάτων, 17 ἃ ἐστὶν σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα ἡ τοῦ Χριστοῦ. 18 ἡμῶς καταβραβεύετω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἡ ἄεόρακεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς

2:2 **συμβιβασθέντες** WH Treg NIV] συμβιβασθέντων RP • **ἅπαν πλοῦτος** WH NIV] ἅπαν τὸ πλοῦτος Treg; πάντα πλοῦτον RP • **θεοῦ** WH Treg NIV] + καὶ πατρός καὶ τοῦ RP 3 **καὶ** WH Treg NIV] + τῆς RP 4 **τοῦτο** WH NIV] + δὲ Treg RP • **ἡμῶς** WH Treg NIV] μὴ τις RP 7 **ἡβειούμενοι** WH Treg NIV] + ἐν RP • **περισσεύοντες** Treg NIV] + ἐν αὐτῇ WH RP 11 **σώματος** WH Treg NIV] + τῶν ἁμαρτιῶν RP 12 **βαπτισμῷ** Treg NIV] βαπτίσματι WH RP • **ἐκ** WH Treg NIV] + τῶν RP 13 **ἐν** NIV RP] – WH Treg 16 **ἡ** Treg RP] καὶ WH NIV 17 **τοῦ** WH Treg NIV] – RP 18 **ἡ** WH Treg NIV] + μὴ RP

τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, **19** καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον αὕξει τὴν αὕξησιν τοῦ θεοῦ.

20 Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· **21** Μὴ ἄψη μὴδὲ γεύση μὴδὲ θίγης, **22** ἃ ἔστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; **23** ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐβελοθηρσικία καὶ ταπεινοφροσύνη καὶ ἀφειδία σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

3:1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· **2** τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, **3** ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· **4** ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῆ, ἡ ζωὴ ἡ ὑμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ ἡμέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρία, **6** δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας· **7** ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε ὅτε ἐζήτε ἐν τούτοις· **8** νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογία ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· **9** μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους· ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, **10** καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, **11** ὅπου οὐκ ἔστι Ἕλληνας καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δούλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ ἡ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν Χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἡγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραῦτητα, μακροθυμίαν, **13** ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς ἐάν τις πρὸς τινὰ ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ ἡ κύριος ἐχαρίσατο ὑμῖν οὕτως καὶ ὑμεῖς· **14** ἐπὶ πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἡ ὅ ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειότητος. **15** καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ ἡ Χριστοῦ βραβειέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. **16** ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν

3:4 ὑμῶν Treg NIV] ἡμῶν WH RP **5 μέλη** WH Treg NA] + ὑμῶν NIV RP **6 ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας** RP NA] – WH Treg NIV **7 τούτοις** WH Treg NIV] αὐτοῖς RP **11 τὰ** Treg NIV RP] – WH **13 κύριος** WH Treg NIV] Χριστὸς RP **14 ὁ** WH Treg NIV] ἣτις RP **15 Χριστοῦ** WH Treg NIV] θεοῦ RP

πάση σοφία· διδάσκοντες και νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ἴψαλμοῖς, ἴμνοις, ὠδαῖς πνευματικαῖς ἔν χάριτι, ἄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ· 17 και πᾶν ὅ τι ἔάν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν κυρίῳ. 19 οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας και μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς.

20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν κατὰ πάντα, τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ. 21 οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. 22 οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλίαις, ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίας, φοβούμενοι τὸν κύριον. 23 ὁ ἐάν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ κυρίῳ και οὐκ ἀνθρώποις, 24 εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε· 25 ὁ γὰρ ἀδικῶν κομίσεται ὁ ἠδίκησεν, και οὐκ ἔστιν προσωποληψία. 4:1 οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον και τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι και ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν οὐρανῷ.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ, 3 προσευχόμενοι ἅμα και περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ και δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτὸ ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. 6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἡρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἐκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς και πιστὸς διάκονος και σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν και παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν

3:16 ψαλμοῖς WH Treg NIV] + και RP • ἴμνοις WH Treg NIV] + και RP • ἐν WH RP] + τῇ Treg NIV • ταῖς καρδίαις WH Treg NIV] τῇ καρδίᾳ RP • θεῷ WH Treg NIV] κυρίῳ RP 17 ὅ τι Treg NIV RP] ὅτι WH • ἐάν WH Treg NIV] ἂν RP • θεῷ WH Treg NIV] + και RP 18 τοῖς WH Treg NIV] + ἰδίους RP 20 εὐάρεστόν ἐστιν WH Treg NIV] ἐστιν εὐάρεστον RP 22 ὀφθαλμοδουλίαις WH Treg RP] ὀφθαλμοδουλία NIV • κύριον WH Treg NIV] θεόν RP 23 ὁ WH Treg NIV] και πᾶν ὅ τι RP 24 ἀπολήμψεσθε WH Treg NIV] λήψεσθε RP • τῷ WH Treg NIV] + γὰρ RP 25 γὰρ WH Treg NIV] δὲ RP 4:1 οὐρανῷ WH Treg NIV] οὐρανοῖς RP 8 γνῶτε WH Treg NIV] γνῶ RP • ἡμῶν WH Treg NIV] ὑμῶν RP

Ὁνησίμω τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωρίσουσιν τὰ ᾧδε.

10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μᾶρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρναβᾶ (περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς, ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς δέξασθε αὐτόν), **11** καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς, οὗτοι μόνον συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία.

12 ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος Ἰησοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα ἁγιασθῆτε τέλειοι καὶ ἁπεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. **13** μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει ἁπολύτον πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἰεραπόλει.

14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρός ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. **15** ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφούς καὶ Νύμφαν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῆς ἑκκλησίαν. **16** καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ ἁλαοδικῶν ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνώτε. **17** καὶ εἶπατε Ἀρχίππω· Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

18 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μετ' ὑμῶν.

4:12 Ἰησοῦ RP] + Ἰησοῦ WH Treg NIV • **σταθῆτε** WH Treg NIV] στήτε RP • **ἁπεπληροφορημένοι** WH Treg NIV] **ἁπεπληρωμένοι** RP **13** **πολύτον πόνον** WH Treg NIV] **ζήλον πολύν** RP **15** **Νύμφαν καὶ ... οἶκον αὐτῆς** WH NIV] **Νυμφᾶν καὶ ... οἶκον αὐτῶν** Treg; **Νυμφᾶν καὶ ... οἶκον αὐτοῦ** RP **16** **ἁλαοδικῶν** WH Treg NIV] **ἁλαοδικαίων** RP **18** **ὑμῶν** WH Treg NIV] + Ἀμῆν RP

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

1:1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη.

2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν ἡμεῖς ποιοῦμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ὑμῶν, ἀδιαλείπτως **3** μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ὑμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑμῶν, **4** εἰδότες, ἀδελφοί ἡγαπημένοι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν, **5** ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ὑμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἳ ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς· **6** καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ὑμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς πνεύματος ἁγίου, **7** ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. **8** ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν θεὸν ἐξεγήλυθεν, ὥστε μὴ χρεῖαν ἔχειν ἡμᾶς λαλεῖν τι· **9** αὐτοὶ γὰρ περὶ ὑμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὅποιαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, **10** καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἐκ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

2:1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ὑμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, **2** ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ θεῷ ὑμῶν λαλήσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι. **3** ἢ γὰρ παρακλήσις ὑμῶν οὐκ ἐκ πλάνης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας

1:1 εἰρήνη WH Treg NIV] + ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ὑμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **2** μνεῖαν WH Treg NIV] + ὑμῶν RP **4** θεοῦ Treg RP] τοῦ θεοῦ WH NIV **5** καὶ WH] + ἐν Treg NIV RP • ἐν Treg NIV RP] – WH **7** τύπον WH Treg NIV] τύπους RP • ἐν WH Treg NIV] – RP **8** καὶ WH Treg] + ἐν τῇ NIV RP • ἀλλ' WH Treg NIV] ἀλλὰ καὶ RP • ἔχειν ἡμᾶς WH Treg NIV] ἡμᾶς ἔχειν RP **10** ἐκ WH Treg NIV] ἀπὸ RP

Ἐν δὲ ἐν δόλω, **4** ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον οὕτως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες ἀλλὰ Ἐθεῶ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. **5** οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε Ἐἐν προφάσει πλεονεξίας, θεὸς μάρτυς, **6** οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, **7** δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι· ἀλλὰ ἐγενήθημεν Ἐἡπιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς Ἐἐάν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα· **8** οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν Ἐἐγενήθητε.

9 Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· Ἐνυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. **10** ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, **11** καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ **12** παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι καὶ μαρτυρόμενοι, εἰς τὸ Ἐπεριπατεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 ἘΚαὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων ἀλλὰ καθὼς Ἐἀληθῶς ἐστίν Ἐλόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. **14** ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων **15** τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ Ἐτοὺς προφήτας καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ θεῶ μὴ ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, **16** κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε. Ἐφθασεν δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ Ἐὄργη εἰς τέλος.

17 ἘἩμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν

2:3 οὐδὲ WH Treg NIV | οὔτε RP **4** θεῶ WH Treg NIV | τῷ θεῷ RP **5** ἐν Treg NIV RP | – WH **7** ἡπιοι Treg NIV RP | νήπιοι WH NA • ἐάν WH Treg NIV | ἂν RP **8** ἐγενήθητε WH Treg NIV | γεγένηθε RP **9** νυκτὸς WH Treg NIV | + γάρ RP **12** περιπατεῖν WH Treg NIV | περιπατῆσαι RP **13** Καὶ WH Treg NIV | – RP • ἀληθῶς ἐστίν WH | ἐστίν ἀληθῶς Treg NIV RP **15** τοὺς WH Treg NIV | + ἰδίους RP **16** ὄργη WH Treg RP NA | + τοῦ θεοῦ NIV

πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. **18** Ἐπίτιμιον ἠβελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς. **19** τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως — ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς — ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; **20** ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

3:1 Διὸ μηκέτι στέγοντες εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, **2** καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ ἑσυνεργὸν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν **3** τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις. αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· **4** καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἤμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. **5** διὰ τοῦτο ἀγαθῶν μηκέτι στέγων ἐπέμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μή πως ἐπίερασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ὑμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισσαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, **7** διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, **8** ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκετε ἐν κυρίῳ. **9** τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἢ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, **10** νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δέομενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· **12** ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, **13** εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιοσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἀγίων αὐτοῦ.

2:18 διότι WH Treg NIV] διό RP **3:2** συνεργὸν NIV] διάκονον WH Treg RP • θεοῦ WH Treg NIV] + καὶ συνεργὸν ἡμῶν RP • ὑπὲρ WH Treg NIV] ὑμᾶς περὶ RP **7** ἀνάγκη καὶ θλίψει WH Treg NIV] θλίψει καὶ ἀνάγκη RP **11** Ἰησοῦς WH Treg NIV] + Χριστός RP **13** Ἰησοῦ WH Treg NIV] + Χριστοῦ RP • αὐτοῦ WH Treg NIV RP] + ἀμὴν NA

4:1 Λοιπὸν ἴνα ἄδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ἴνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἴνα περισσεύητε μᾶλλον. **2** οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. **3** τοῦτο γὰρ ἐστὶν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, **4** εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκευὸς κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, **5** μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, **6** τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος ἰσχυρὸς ἐστὶν ὁ κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. **7** οὗ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. **8** τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν καὶ διδόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν, αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοὶ ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους. **10** καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον, **11** καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ἵνα ταῖς χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, **12** ἴνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε.

13 Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν ἰσχυρῶν καὶ ἐπιπορευόντων, ἴνα μὴ λυπηθῆτε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. **14** εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. **15** τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας. **16** ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ, καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, **17** ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτως πάντοτε σὺν κυρίῳ ἔσόμεθα. **18** ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

4:1 οὖν Treg NIV RP] – WH • ἴνα WH Treg NIV] – RP • καθὼς καὶ περιπατεῖτε WH Treg NIV] – RP **6** κύριος WH Treg NIV] ὁ κύριος RP **8** καὶ NIV RP] – WH Treg • διδόντα WH Treg NIV] δόντα RP **11** ταῖς WH Treg NIV] + ἰδίαις RP NA **13** κοιμωμένων WH Treg NIV] κοιμημένων RP

5:1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρεῖαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι, **2** αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε ὅτι ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. **3** Ὃταν λέγωσιν· Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος ὡσπερ ἡ ὠδὴν τῆ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. **4** ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς ἄκλεπτης καταλάβῃ, **5** πάντες ἄρα ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας. οὐκ ἐσμέν νυκτὸς οὐδὲ σκότους· **6** ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. **7** οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθυσκόμενοι νυκτὸς μεθύουσιν· **8** ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας· **9** ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ θεὸς εἰς ὄργην ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **10** τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. **11** διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, **13** καὶ ἠγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. **14** παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. **15** ὁρᾶτε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῶ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. **16** πάντοτε χαίrete, **17** ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, **18** ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. **19** τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, **20** προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· **21** πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε, **22** ἀπὸ παντὸς εἶδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

23 Αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς, καὶ ὀλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθεῖ. **24** πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

5:2 ὅτι WH Treg NIV] + ἡ RP **3** ὅταν WH Treg NIV] + γὰρ RP **4** κλέπτῃς Treg NIV RP] κλέπτας WH **5** γὰρ WH Treg NIV] - RP **6** ὡς WH Treg NIV] + καὶ RP **10** περὶ WH Treg] ὑπὲρ NIV RP **13** ὑπερεκπερισσοῦ WH NIV RP] ὑπερεκπερισσῶς Treg • ἑαυτοῖς WH NIV RP] αὐτοῖς Treg **15** διώκετε WH Treg] + καὶ NIV RP

25 Ἀδελφοί, Ἦ προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. 27 Ἦ ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν Ἦ τοῖς ἀδελφοῖς. 28 Ἦ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' Ἦ ὑμῶν.

5:25 προσεύχεσθε Treg RP] + καὶ WH NIV 27 ἐνορκίζω WH Treg NIV] Ὀρκίζω RP • τοῖς WH Treg NIV] + ἀγίοις RP 28 ὑμῶν WH Treg NIV] + Ἀμήν RP

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

1:1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ ἁπατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους, **4** ὥστε ἡμεῖς ἐν ὑμῖν ἔγκραυχασθαί ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε, **5** ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε, **6** εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν **7** καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἀνεσις μετ' ἡμῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ **8** ἐν ἡμεῖς φλογὶ πυρός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, **9** οἵτινες δίκην τίσουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, **10** ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πιστεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. **11** εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει, **12** ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2:1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, **2** εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοῦς ἢ μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε

1:2 πατρὸς WH NIV] + ἡμῶν Treg RP NA **4** αὐτοὺς ἡμᾶς WH Treg NIV] ἡμᾶς αὐτοὺς RP • ἐγκραυχᾶσθαι WH Treg NIV] κραυχᾶσθαι RP **8** φλογὶ πυρός Treg] πυρὶ φλογός WH NIV RP **2:2** μηδὲ WH Treg NIV] μήτε RP

διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου. **3** μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁνομιᾶς, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, **4** ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθίσει ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός. **5** οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; **6** καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ· **7** τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομιᾶς· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται. **8** καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ καταργήσῃ τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ, **9** οὗ ἔστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους **10** καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ ἁδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς· **11** καὶ διὰ τοῦτο ἡπέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτούς τῷ ψεύδει, **12** ἵνα κριθῶσιν ἡ πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἴλατο ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπαρχὴν εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος καὶ πίστει ἀληθείας, **14** εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **15** ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δούς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, **17** παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ ἰστηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἠγαθῷ.

2:2 κυρίου WH Treg NIV] Χριστοῦ RP **3** ἀνομιᾶς WH Treg NIV] ἁμαρτίας RP
4 θεοῦ WH Treg NIV] + ὡς θεὸν RP **6** ἑαυτοῦ NIV RP] αὐτοῦ WH
Treg **8** Ἰησοῦς WH Treg NIV] – RP • ἀνελεῖ WH Treg NIV] ἀναλώσει
RP **10** ἀδικίας WH Treg NIV] τῆς ἀδικίας ἐν RP **11** πέμπει WH Treg NIV]
πέμψει RP **12** πάντες WH Treg NIV] ἅπαντες RP • τῇ WH Treg NIV] ἐν τῇ
RP **13** ἀπαρχὴν Holmes WH^{mag} NA] ἀπ' ἀρχῆς WH Treg NIV RP **14** ὃ WH
Treg RP] + καὶ NIV **16** θεὸς Treg] ὁ θεὸς WH NIV RP • ὁ WH Treg NIV] καὶ
RP **17** ἰστηρίξαι WH Treg NIV] + ὑμᾶς RP • ἔργῳ καὶ λόγῳ WH Treg NIV] λόγῳ
καὶ ἔργῳ RP

3:1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχη καὶ δοξάζεται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, **2** καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων, οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. **3** πιστὸς δὲ ἐστὶν ὁ κύριος, ὃς στηριξέι ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. **4** πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂν ἴ παραγγέλλομεν καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. **5** ὁ δὲ κύριος κατευθύνει ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν ἴ παρελάβοσαν παρ' ἡμῶν. **7** αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν **8** οὐδὲ δωρεάν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τις, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ ἠνυκτὸς καὶ ἡμέρας ἔργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τίνα ὑμῶν. **9** οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. **10** καὶ γὰρ ὅτε ἤμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι μηδὲ ἐσθιέτω. **11** ἀκούομεν γὰρ τινὰς περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους ἀλλὰ περιεργαζομένους. **12** τοῖς δὲ τοιοῦτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἔν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. **13** ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, μὴ ἴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες.

14 Εἰ δὲ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε, ἴ μὴ ἴ συναμιγνύσθαι αὐτῷ, ἵνα ἐντραπή. **15** καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῶη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶν σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτως γράφω. **18** ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.

3:4 παραγγέλλομεν WH Treg NIV] + ὑμῖν RP **6 ἡμῶν** Treg RP NA] – WH NIV • παρελάβοσαν Holmes WH^{mag} NA] παρελάβετε WH Treg NIV; παρέλαβον RP **8 νυκτὸς καὶ ἡμέρας** WH Treg NIV] νύκτα καὶ ἡμέραν RP **12 ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ** WH Treg NIV] διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **13 ἐγκακήσητε** WH Treg NIV] ἐκκακήσητε RP **14 μὴ** WH Treg NIV] καὶ μὴ RP • συναμιγνύσθαι WH Treg NIV] συναμιγνύσθε RP **18 ὑμῶν** WH Treg NIV] + Ἀμῆν RP

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

1:1 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ κατ' ἐπιταγὴν θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ Ἰησοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν **2** Τιμοθέω γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν **4** μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκονομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει—**5** τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, **6** ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, **7** θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσιν μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

8 Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, **9** εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμῳ οὐ κείται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολώαις καὶ μητρολώαις, ἀνδροφόνοις, **10** πόρνοις, ἀρσενοκόιταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, **11** κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθη ἐγώ.

12 Ἐγὼ ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο θέμενος εἰς διακονίαν, **13** τὸ πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνωῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, **14** ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. **15** πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι· ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ, **16** ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδείξῃται Ἰησοῦς τὴν

1:1 Ἰησοῦ Χριστοῦ WH Treg NIV | Ἰησοῦ Χριστοῦ RP • Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV | κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **2** πατρὸς WH Treg NIV | + ἡμῶν RP **4** ἐκζητήσεις WH Treg NIV | ζητήσεις RP **12** Χάριν WH Treg NIV | Καὶ χάριν RP **13** τὸ WH Treg NIV | τὸν RP **16** Χριστὸς Ἰησοῦς WH Treg NIV | Ἰησοῦς Χριστὸς RP

Ἐπάσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. **17** τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, ἴμῳ θεῷ, τιμῇ καὶ δόξῃ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

18 Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σέ προφητείας, ἵνα ἵ στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, **19** ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπώσαμένοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· **20** ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

2:1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, **2** ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. **3** τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, **4** ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν. **5** εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, **6** ὁ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίῳ· **7** εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος—ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι— διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ. **9** ὡσαύτως καὶ γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν καὶ χρυσίῳ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, **10** ἀλλ' ὁ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. **11** γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· **12** διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἄνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. **13** Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὐὰ· **14** καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν. **15** σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

1:16 ἄπασαν WH Treg NIV | πᾶσαν RP **17** ἴμῳ WH Treg NIV | + σοφῷ RP **18** στρατεύῃ WH NIV RP | στρατεύσῃ Treg **2:3** τοῦτο WH Treg NIV | + γὰρ RP **7** λέγω WH Treg NIV | + ἐν Χριστῷ RP **8** διαλογισμοῦ Treg NIV RP | διαλογισμῶν WH **9** καὶ Treg NIV | – WH; + τὰς RP • καὶ WH Treg NIV | ἢ RP • χρυσίῳ WH NIV | χρυσῷ Treg RP **12** διδάσκειν δὲ γυναικὶ WH Treg NIV | Γυναικὶ δὲ διδάσκειν RP **14** ἐξαπατηθεῖσα WH Treg NIV | ἀπατηθεῖσα RP

3:1 Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπίσκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. **2** δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, **3** μὴ πάροινον, μὴ ἴπληκτην, ἀλλὰ ἐπεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, **4** τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος· **5** (εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται;) **6** μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθείς εἰς κρίμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου. **7** δεῖ ἴδὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμόν ἐμπέση καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνω πολλῶ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, **9** ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. **10** καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονεῖτωσαν ἀνεγκλητοὶ ὄντες. **11** γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. **12** διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων· **13** οἳ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

14 Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἔλθειν πρὸς σὲ ἐν τάχει, **15** ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἣτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἐδραῖωμα τῆς ἀληθείας· **16** καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· ὁ ὅς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὥφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.

4:1 Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων **2** ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, **3** κωλύοντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. **4** ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον, **5** ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔση διάκονος Ἰησοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἣ

3:3 πλήκτην WH Treg NIV] + μὴ αἰσχροκερδῆ RP **7** δὲ WH Treg NIV] + αὐτὸν RP **14** ἐν τάχει WH Treg NIV] τάχιον RP **16** ὁς WH Treg NIV] θεὸς RP **4:6** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP

παρηκολούθηκας, 7 τούς δὲ βεβήλους καὶ γραῶδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν· 8 ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος, ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. 9 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, 10 εἰς τοῦτο ἵνα γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἴδμεθι, ὅτι ἠλπικαμεν ἐπὶ θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. 12 μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ. 13 ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. 14 μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. 15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ ἡ πᾶσιν· 16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

5:1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξης, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, 2 πρεσβυτέρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἀγνείᾳ.

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 εἰ δὲ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδοῖν τοῖς προγόνοις, τοῦτο γὰρ ἐστὶν ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἠλπικεν ἐπὶ θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα ζῶσα τέθνηκεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημπτοι ὦσιν· 8 εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων καὶ ἡ μάλιστα οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα γεγυῖα, ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἐνίψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησεν. 11 νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσιν τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ ἀργαί μανθάνουσιν, περιερχόμεναι

4:10 γὰρ WH Treg NIV] + καὶ RP • ὄνειδιζόμεθα RP] ἀγωνιζόμεθα WH Treg NIV 12 ἀγάπη WH Treg NIV] + ἐν πνεύματι RP 15 ἡ WH Treg NIV] + ἐν RP 5:5 θεὸν NIV] τὸν θεὸν WH Treg RP 8 μάλιστα WH Treg NIV] + τῶν RP • προνοεῖ WH NIV RP] προνοεῖται Treg

τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περιέργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. **14** βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· **15** ἤδη γάρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. **16** εἴ ᾤ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἔπαρκείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ· **18** λέγει γὰρ ἡ γραφή· Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις, καί· Ἄξιός ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. **19** κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων· **20** ᾤ τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν. **21** διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλισιν. **22** χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἀμαρτίαις ἄλλοτριαις· σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει.

23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνω ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν ἴστόμαχον καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας.

24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἀμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν, προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν· **25** ὡσαύτως καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ ἢ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

6:1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγεῖσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. **2** οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοὶ εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβάνομενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. **3** εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις, τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, **4** τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημῖαι, ὑπόνοιαι πονηραί, **5** διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ

5:16 τις WH Treg NIV] + πιστὸς ἢ RP • ἐπαρκείτω WH NIV RP] ἐπαρκεῖσθω Treg **20** τοὺς Treg NIV RP] + δὲ WH **21** Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **23** στόμαχον WH Treg NIV] + σου RP **25** ἔργα τὰ καλὰ WH Treg NIV] καλὰ ἔργα RP • πρόδηλα WH Treg NIV] + ἐστὶν RP

ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν ἑυσέβειαν. **6** ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἢ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκειᾶς· **7** οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· **8** ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. **9** οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐπιπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβερὰς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν· **10** ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύνας πολλαῖς.

11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε ἑθεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, ἑπραῦπαθίαν. **12** ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὁμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. **13** παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶοντος τὰ πάντα καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, **14** τηρῆσαι σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, **15** ἣν καιροῖς ἰδίους δείξει ὁ μακάριος καὶ ὁ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων, **16** ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οὐκ ἄποσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ὧς τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον· ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν μηδὲ ἠλπικεῖναι ἐπὶ πλούτου ἀδελότητι, ἀλλ' ἑπὶ θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν, **18** ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, **19** ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς ὄντως ζωῆς.

20 ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, **21** ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.

Ἡ χάρις ἑμεθ' ὑμῶν.

6:5 εὐσέβειαν WH Treg NIV] + Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων RP **7** ὅτι WH Treg NIV] δῆλον ὅτι RP **11** θεοῦ WH Treg NIV] τοῦ θεοῦ RP • **πραῦπαθίαν** WH Treg NIV] **πραότητα** RP **13** ζῶοντος WH Treg NIV] ζῶοντος RP **17** ἐπὶ WH Treg NIV] ἐν τῷ RP • **θεῷ** WH Treg NIV] + τῷ ζῶντι RP **19** ὄντως WH Treg NIV] αἰωνίου RP **21** **μεθ' ὑμῶν** WH Treg NIV] μετὰ σοῦ Ἀμήν RP

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

1:1 Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ **2** Τιμοθέε ἀγαπητῷ τέκνῳ· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

3 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσίν μου, νυκτὸς καὶ ἡμέρας **4** ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ **5** ὑπόμνησιν Ἰαβὼν τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωῖδι καὶ τῇ μητρὶ σου Εὐνίκη, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. **6** δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου· **7** οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.

8 Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ, **9** τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλησεὶ ἁγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν, τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, **10** φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, **11** εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος. **12** δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι, οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατὸς ἐστὶν τὴν παραθήκην μου φυλάξει εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. **13** ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγαινότων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· **14** τὴν καλὴν παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

15 Οἶδας τοῦτο ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶν Φύγελος καὶ Ἑρμογένης. **16** δῶν ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν, καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη· **17** ἀλλὰ γενόμενος

1:1 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV | Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **5** Ἰαβὼν WH Treg NIV | λαμβάνων RP **10** Ἰησοῦ Χριστοῦ RP | Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV **11** διδάσκαλος WH NIV | + ἐθνῶν Treg RP

ἐν Ῥώμῃ Ἦ σπουδαίως ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν— **18** δὴ αὐτῷ ὁ κύριος εὗρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ—καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

2:1 Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, **2** καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι. **3** Ἦ συγκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. **4** οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ· **5** ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῆ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ· **6** τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρώτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. **7** νόει Ἦ λέγω· Ἦ δώσει γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν.

8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγεγεμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου· **9** ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος. ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται· **10** διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου. **11** πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν· **12** εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ Ἦ ἀρνήσόμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς· **13** εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· Ἦ ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται.

14 Ταῦτα ὑπομίμνησκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ Ἦ κυρίου, μὴ λογομαχεῖν, Ἦ ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. **15** σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστήσαι τῷ θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. **16** τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιίτασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, **17** καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομῆν ἔξει· ὣν ἐστὶν Ἦ μέναιος καὶ Φίλητος, **18** οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, Ἦ λέγοντες ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τὴν τινων πίστιν. **19** ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην· Ἦ Ἐγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ· Ἦ Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου.

1:17 σπουδαίως WH Treg NIV] σπουδαιότερον RP **2:3** συγκακοπάθησον WH Treg NIV] Σὺ οὖν κακοπάθησον RP • Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ χριστοῦ RP **7** δ WH Treg NIV] ἃ RP • δώσει WH Treg NIV] δὴ RP **12** ἀρνησόμεθα WH Treg NIV] ἀρνούμεθα RP **13** ἀρνήσασθαι RP] + γὰρ WH Treg NIV **14** κυρίου RP] θεοῦ WH Treg NIV • ἐπ' WH Treg NIV] εἰς RP **18** λέγοντες WH Treg] + τῆν NIV RP

20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκευὴ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν· **21** ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκευὸς εἰς τιμὴν, ἡγιασμένος, ἔυχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἠτοιμασμένος. **22** τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεύγε, δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. **23** τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννώσι μάχας· **24** δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, **25** ἐν πραύτῃ παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε ἴδῃ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, **26** καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπὲρ αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

3:1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί· **2** ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαντοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, **3** ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, **4** προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, **5** ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. **6** ἐκ τούτων γὰρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ ἰαχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, **7** πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. **8** ὃν τρόπον δὲ Ἰάννης καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. **9** ἀλλ' οὐ προκόφουσιν ἐπὶ πλεῖον, ἡ γὰρ ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

10 Σὺ δὲ ἴπαρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, **11** τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις, οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ κύριος. **12** καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες ἕξῃν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται· **13** πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόφουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι.

2:21 εὐχρηστον WH Treg NIV] καὶ εὐχρηστον RP **25** δῶη NIV] δῶη WH Treg; δῶ RP **3:6** αἰχμαλωτίζοντες WH Treg NIV] αἰχμαλωτεύοντες RP **10** παρηκολούθησάς WH Treg NIV] παρηκολούθησάς RP **12** ζῆν εὐσεβῶς WH Treg] εὐσεβῶς ζῆν NIV RP

14 σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες, **15** καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· **16** πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, **17** ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρισμένος.

4:1 Ἐπιμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ· **2** κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγχον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ· **3** ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, **4** καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται. **5** σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφορήσον.

6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἔφέστηκεν. **7** τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγωνίσμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· **8** λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως· **10** Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονικὴν, Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· **11** Λουκᾶς ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ, ἔστιν γὰρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν, **12** Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. **13** τὸν Φαιλόνην, ὃν ἐπέλειπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.

3:14 τίνων WH Treg NIV | τίνος RP **15** ἱερὰ WH] τὰ ἱερὰ Treg NIV RP **16** ἔλεγμόν WH Treg NIV | ἔλεγχον RP **4:1** Διαμαρτύρομαι WH Treg NIV] + οὖν ἐγὼ RP • Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ RP • καὶ WH Treg NIV] κατὰ RP **3** ἰδίας ἐπιθυμίας WH Treg NIV] ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας RP **6** ἀναλύσεώς μου WH Treg NIV] ἐμῆς ἀναλύσεως RP **7** καλὸν ἀγῶνα WH Treg NIV] ἀγῶνα τὸν καλὸν RP **10** ἐγκατέλιπεν Treg NIV RP] ἐγκατέλειπεν WH **13** ἀπέλειπον Treg NIV RP] ἀπέλειπον WH

14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο—**15** ἀποδώσει αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ— **15** ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν γὰρ **16** ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογία οὐδείς μοι **17** παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με **18** ἐγκατέλιπον—μὴ αὐτοῖς λογισθεῖν— **17** ὁ δὲ κύριός μοι παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ **19** ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. **18** **20** ῥύσεται με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ὧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. **20** Ἐραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ **21** ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. **21** Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεται σε Εὐβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

22 Ὁ **23** κύριος μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις μεθ' ἡμῶν.

4:14 ἀποδώσει WH Treg NIV] αποδώη RP **15** ἀντέστη WH Treg NIV] ἀνθέστηκεν RP **16** παρεγένετο WH Treg NIV] συμπαρεγένετο RP • ἐγκατέλιπον Treg NIV RP] ἐγκατέλειπον WH **17** ἀκούσωσιν WH Treg NIV] ἀκούση RP **18** ῥύσεται WH Treg NIV] Καὶ ῥύσεται RP **20** ἀπέλιπον Treg NIV RP] ἀπέλειπον WH **22** κύριος WH Treg NIV] + Ἰησοῦς χριστὸς RP • ὡμῶν WH Treg NIV] + Ἀμήν RP

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

1:1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν **2** ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγέλατο ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων **3** ἐφανερώσεν δὲ καιροῖς ἰδίοις, τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθη ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, **4** Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις Ἦ καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

5 Τούτου χάριν Ἦ ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην, **6** εἴ τίς ἐστιν ἀνεγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. **7** δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνεγκλητον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδῃ, μὴ ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, **8** ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, **9** ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ἦ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

10 Εἰσὶν γὰρ πολλοὶ Ἦ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ Ἦ τῆς περιτομῆς, **11** οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσιν διδάσκοντες ἂ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν. **12** εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης, Κρήτες ἀεὶ ψεῦσαι, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί· **13** ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγε αὐτοὺς ἀποτόμωσ, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, **14** μὴ προσέχοντες Ἰουδαίκοις μύθοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφόμενων τὴν ἀλήθειαν. **15** Ἦ πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. **16** θεὸν ὁμολογοῦσιν εἶδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

1:4 καὶ WH Treg NIV] ἔλεος RP • Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ RP **5** ἀπέλιπόν Treg NIV] ἀπέλειπόν WH; κατέλιπόν RP **10** καὶ RP] – WH Treg NIV • τῆς WH Treg NIV] – RP **15** πάντα WH Treg NIV] + μὲν RP

2:1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ. **2** πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ.

3 Πρεσβυτίδας ὡσαύτως ἐν καταστάματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους ἢ μὴ οἶνω πολλῶ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, **4** ἵνα ἡ σωφρονίζωσι τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, **5** σώφρονας, ἀγνάς, ἡ οἰκουρούς, ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημηθῆται.

6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν· **7** περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἡ ἀφθορίαν, ἡ σεμνότητα, **8** λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῆ μὴδὲν ἔχων ἡ λέγειν περὶ ἡμῶν ἡ φαῦλον.

9 Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι ἐν πᾶσιν, εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, **10** μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ ἡ πᾶσαν πίστιν ἡ ἐνδεικνυμένους ἀγαθῆν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν ἡ τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ ἡ θεοῦ σωτῆριος πᾶσιν ἀνθρώποις **12** παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, **13** προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν ἡ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ, **14** ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἵνα λυτρώσῃται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας καὶ καθάρισῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων.

15 Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς ἡ μηδεὶς σου περιφρονεῖτω.

3:1 Ὑπομίμησε αὐτοὺς ἡ ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐτοίμους εἶναι, **2** μὴδὲνα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικεῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πραῦτητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. **3** ἡμεν γὰρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες

2:3 μὴδὲ WH Treg] μὴ NIV RP **4** σωφρονίζωσι WH NIV RP] σωφρονίζουσιν Treg **5** οἰκουρούς WH Treg NIV] οἰκουρούς RP **7** ἀφθορίαν WH Treg NIV] ἀδιαφθορίαν RP • σεμνότητα WH Treg NIV] + ἀφθαρσίαν RP **8** λέγειν περὶ ἡμῶν WH Treg NIV] περὶ ἡμῶν λέγειν RP **10** πᾶσαν πίστιν WH Treg NIV] πίστιν πᾶσαν RP • τὴν WH Treg NIV] – RP **11** θεοῦ WH Treg NIV] + ἡ RP **13** Ἰησοῦ Χριστοῦ NIV RP] Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg **3:1** ἀρχαῖς WH Treg NIV] + καὶ RP

ἀλλήλους. **4** ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιланθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, **5** οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ ἡ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς ἀλλὰ κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, **6** οὐ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, **7** ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι ᾖμεν κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου.

8 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἔστιν καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. **9** μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιῖστασο, εἰσὶν γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. **10** αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νοουθεσίαν παραιτοῦ, **11** εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἀμαρτάνει, ὧν αὐτοκατάκριτος.

12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σὲ ἢ Τυχικόν, σπουδάσον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν, ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. **13** ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶν σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη. **14** μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

15 Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις μετὰ πάντων ἡμῶν.

3:5 **δ** WH Treg NIV] ὧν RP • τὸ αὐτοῦ ἔλεος WH Treg NIV] τὸν αὐτοῦ ἔλεον RP **7** γενηθῶμεν WH Treg NIV] γενώμεθα RP **8** ἔστιν WH Treg NIV] + τὰ RP **9** ἔρεις Treg NIV RP] ἔριν WH **13** Ἀπολλῶν WH NIV] Ἀπολλῶ Treg RP **15** ὑμῶν WH Treg NIV] + Ἀμήν RP

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς Φιλῆμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν 2 καὶ Ἀπφία τῇ ἁδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνεῖαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, 5 ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις ἔπρὸς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 6 ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ ἑτοῦ ἐν ἡμῖν εἰς ἑαυτὸν· 7 ἡ χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαιται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.

8 Διό, πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, 9 διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ἑαυτοῦ Ἰησοῦ— 10 παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς Ὀνήσιμον, 11 τὸν ποτέ σοι ἄχρηστον νυνὶ ἑτοῦ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, 12 ὃν ἀνέπεμψα ἑτοῦ αὐτόν, τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα· 13 ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου, 14 χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθὸν σου ἢ ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον· 15 τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὦραν ἵνα αἰώνιον αὐτόν ἀπέχῃς, 16 οὐκέτι ὡς δοῦλον ἀλλὰ ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν κυρίῳ.

2 ἀδελφῇ WH Treg NIV] ἀγαπητῇ RP 5 πρὸς NIV RP] εἰς WH Treg 6 τοῦ WH NIV RP] – Treg • Χριστόν WH Treg NIV] + Ἰησοῦν RP 7 χαρὰν WH Treg NIV] Χάριν RP • πολλὴν ἔσχον WH Treg NIV] ἔχομεν πολλὴν RP 9 Χριστοῦ Ἰησοῦ WH Treg NIV] Ἰησοῦ Χριστοῦ RP 10 δεσμοῖς WH Treg NIV] + μου RP 11 δὲ WH Treg RP] + καὶ NIV 12 σοὶ αὐτόν ... σπλάγχνα WH Treg NIV] σὺ δὲ αὐτόν ... σπλάγχνα προσλαβοῦ RP 13 μοι διακονῇ WH Treg NIV] διακονῇ μοι RP

17 Εἰ οὖν με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτόν ὡς ἐμέ. 18 εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἔλλόγα· 19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτὸν μοι προσοφείλεις. 20 ναί, ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν Ἰησοῦ. 21 πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεις. 22 ἅμα δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ξενίαν, ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι ὑμῖν.

23 Ἰσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

24 Μᾶρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκάς, οἱ συνεργοί μου.

25 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

18 ἔλλόγα WH Treg NIV] ἐλλόγει RP 20 Χριστῷ WH Treg NIV] κυρίῳ RP 21 & WH Treg NIV] ὁ RP 23 Ἰσπάζεταί WH Treg NIV] Ἰσπάζονται RP 25 κυρίου WH NIV] + ἡμῶν Treg RP • ὑμῶν WH Treg NIV] + Ἀμήν RP

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

1:1 Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις **2** ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ ἔποίησεν τοὺς αἰῶνας· **3** ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως, ἡμεῖς, ἡμεῖς, ἡμεῖς, καθαρισμὸν ἡμῶν ἀμαρτιῶν ποιησάμενος ἡμεῖς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, **4** τοσοῦτω κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.

5 Τίτι γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων· Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε, καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν· **6** ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ. **7** καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει· Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα· **8** πρὸς δὲ τὸν υἱόν· Ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. **9** ἡγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεός, ὁ θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. **10** καὶ· Σὺ κατ' ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί· **11** αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, **12** καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις αὐτούς, ὡς ἱμάτιον· καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. **13** πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἶρηκέν ποτε· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; **14** οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

1:2 ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας WH Treg NIV | τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν RP **3** δι' αὐτοῦ Holmes | αὐτοῦ WH Treg NIV; αὐτοῦ δι' ἑαυτοῦ RP • τῶν ἀμαρτιῶν ποιησάμενος WH Treg NIV | ποιησάμενος τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν RP **8** καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος WH Treg NIV | ῥάβδος εὐθύτητος ἡ RP • σου Treg NIV RP | αὐτοῦ WH **12** ὡς ἱμάτιον WH Treg NIV | – RP

2:1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως ᾿προσέχειν ἡμᾶς ᾿ τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μήποτε παραρυῶμεν. **2** εἰ γὰρ ὁ δι᾿ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοῆ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, **3** πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας, ἥτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, **4** συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἀγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν;

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν· **6** διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων· Τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι μιμηθήσκη αὐτοῦ, ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν; **7** ἠλάττωσας αὐτόν βραχύ τι παρ᾿ ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας ᾿ αὐτόν, **8** πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ· ἐν ᾿ τῷ γὰρ ᾿ ᾿ ὑποτάξαι τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. νῦν δὲ οὐπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα· **9** τὸν δὲ βραχύ τι παρ᾿ ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν ᾿ Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως ᾿ χωρὶς θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσῃται θανάτου.

10 ᾿ Ἐπρεπεν γὰρ αὐτῷ, δι᾿ ὃν τὰ πάντα καὶ δι᾿ οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. **11** ὅ τε γὰρ ἀγιαζῶν καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες· δι᾿ ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, **12** λέγων· ᾿ Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε· **13** καὶ πάλιν· ᾿ Ἐγὼ ἔσομαι πεποιωθὸς ἐπ᾿ αὐτῷ· καὶ πάλιν· ᾿ Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ᾿ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.

14 ᾿ Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινωνήκεν ᾿ αἵματος καὶ σαρκός ᾿, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ᾿ ἐστὶ τὸν διάβολον, **15** καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. **16** οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος ᾿ Ἀβραάμ ἐπιλαμβάνεται. **17** ὅθεν ᾿ φείλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένῃται καὶ

2:1 προσέχειν ἡμᾶς WH Treg NIV] ἡμᾶς προσέχειν RP **7** αὐτόν NIV RP] + καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου WH Treg **8** τῷ γὰρ WH Treg NIV] γὰρ τῷ RP • ὑποτάξαι Holmes WH^{marg}] + αὐτῷ WH Treg NIV RP **9** χωρὶς Holmes] χάριτι WH Treg NIV RP **14** αἵματος καὶ σαρκός WH Treg NIV] σαρκός καὶ αἵματος RP

πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἰλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ· **18** ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

3:1 Ὁθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν, **2** πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτὸν ὡς καὶ Μωϋσῆς ἔν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. **3** πλείονος γὰρ οὗτος δόξης ἢ παρὰ Μωϋσῆν ἠξίωται καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν· **4** πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας θεός. **5** καὶ Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων, **6** Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὅς οἰκὸς ἐσμεν ἡμεῖς, ἔαν τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος κατάσχωμεν.

7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, **8** μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, **9** οὐ γὰρ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου **10** τεσσεράκοντα ἔτη· διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον· Ἄει πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου· **11** ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. **12** βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἐν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστήναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος, **13** ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ Σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτη τῆς ἁμαρτίας· **14** μέτοχοι γὰρ τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν. **15** ἐν τῷ λέγεσθαι· Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, Μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. **16** τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωϋσέως; **17** τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ τοῖς ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; **18** τίσιν δὲ

3:1 Ἰησοῦν WH Treg NIV] + Χριστόν RP **2** ἐν Holmes WH^{marg}] + ὅλῳ WH Treg NIV RP **3** οὗτος δόξης WH Treg NIV] δόξης οὗτος RP **4** δὲ WH Treg NIV] + τὰ RP **6** ὅς Holmes] οὐ WH Treg NIV RP • ἐὰν WH Treg] ἐάνπερ NIV RP • ἐλπίδος NIV] + μέχρι τέλους βεβαίαν WH Treg RP **9** ἐπείρασαν WH Treg NIV] + με RP • ἐν δοκιμασίᾳ WH Treg NIV] ἐδοκιμασάν με RP **10** ταύτῃ WH Treg NIV] ἐκεῖνη RP **13** τις ἐξ ὑμῶν WH Treg NIV] ἐξ ὑμῶν τις RP **14** τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν WH Treg NIV] γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ RP

ὡμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; **19** καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν.

4:1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ δοκῆ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέαι· **2** καὶ γὰρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι καθάπερ κάκεινοι, ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ ἵσχυκεκερασμένους τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. **3** εἰσερχόμεθα γὰρ ἵσχυκατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἶρηκεν· Ὡς ὡμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων, **4** εἶρηκεν γὰρ που περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτως· Καὶ κατέπαυσε ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ, **5** καὶ ἐν τούτῳ ἄλιν· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. **6** ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσηλθον δι' ἀπειθείαν, **7** ἄλιν τινὰ ὀρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαυὶδ λέγων μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς ἵσχυροεῖρηται, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύννητε τὰς καρδίας ὑμῶν· **8** εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσε, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. **9** ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ· **10** ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσε ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ὡσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός. **11** σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας.

12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐνεργῆς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διῖκνούμενος ἄχρη μερισμοῦ ψυχῆς ἵσχυκαὶ πνεύματος, ἄρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας· **13** καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας· **15** οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, ἵσχυπεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοίότητα χωρὶς ἁμαρτίας. **16** προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας

4:2 *σχυκεκερασμένους* WH Treg RP NA] *σχυκεκερασμένους* NIV **3** *εἰς* Holmes WH^{mag}] + τὴν WH Treg NIV RP **7** *προεῖρηται* WH Treg NIV] *εῖρηται* RP **12** *καὶ* WH Treg NIV] *τε καὶ* RP **15** *πεπειρασμένον* WH Treg NIV] *πεπειραμένον* RP

τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

5:1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, **2** μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περιέκειται ἀσθένειαν, **3** καὶ ἵδι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ἑπὶ ἁμαρτιῶν. **4** καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἡ καθὼς περὶ καὶ Ἀαρῶν.

5 Οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν· Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· **6** καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ, **7** ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ δεήσεις τε καὶ ἰκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτόν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, **8** καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν, **9** καὶ τελειωθείς ἐγένετο ἡ πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου, **10** προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμηνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθοὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς· **12** καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς ἑτινὰ τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, ἡ οὐ στερεᾶς τροφῆς. **13** πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης, νήπιος γὰρ ἐστίν· **14** τελειῶν δέ ἐστίν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

6:1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν, **2** βαπτισμῶν ἡ διδαχῆν ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς ἡ τε νεκρῶν καὶ κρίματος αἰωνίου. **3** καὶ τοῦτο ἡ ποιήσομεν ἑάνπερ ἐπιτρέπη

5:3 δι' αὐτὴν WH Treg NIV] διὰ ταύτην RP • αὐτοῦ Holmes] ἑαυτοῦ WH Treg RP; αὐτοῦ NIV • περὶ WH Treg NIV] ὑπὲρ RP **4** καθὼς περ WH Treg NIV] καθάπερ RP **9** πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ WH Treg NIV] τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν RP **12** τινὰ WH NIV] τίνα Treg RP • οὐ WH] καὶ οὐ Treg NIV RP **6:2** διδαχῆν WH] διδαχῆς Treg NIV RP • τε Treg NIV RP] – WH **3** ποιήσομεν WH Treg NIV] ποιήσωμεν RP

ὁ θεός. **4** Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἀπαξ φωτισθέντας γευσασμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ μετόχους γεννηθέντας πνεύματος ἁγίου **5** καὶ καλὸν γευσασμένους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, **6** καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. **7** γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἔρχόμενον πολλάκις ἕτόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· **8** ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρas ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

9 Πειπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν· **10** οὐ γὰρ ἄδικος ὁ θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν ἢ καὶ τῆς ἀγάπης ἣς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. **11** ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, **12** ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομοῦντων τὰς ἐπαγγελίας.

13 Τῷ γὰρ Ἀβραάμ ἐπαγγειλάμενος ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὁμοσίαι, ὤμοσεν καθ' ἑαυτοῦ, **14** λέγων· Ἐἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε· **15** καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. **16** Ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος· **17** ἐν ᾧ περισσότερο βουλόμενος ὁ θεὸς ἐπιδείξει τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ ἐμεσίτευσεν ὄρκω, **18** ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι ἢ θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος· **19** ἦν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς, ἢ ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος, **20** ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

7:1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισέδεκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ἢ ὁ συναντήσας Ἀβραάμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων

6:7 ἐρχόμενον πολλάκις WH Treg NIV] πολλάκις ἐρχόμενον RP **10** καὶ WH Treg NIV] + τοῦ κόπου RP **14** Εἰ WH Treg NIV] ἦ RP **16** ἄνθρωποι WH Treg NIV] + μὲν RP **18** θεόν WH Treg RP] τὸν θεόν NIV **19** ἀσφαλῆ WH NIV RP] ἀσφαλῆν Treg **7:1** ὁ WH NIV RP] ὅς Treg

και εὐλογήσας αὐτόν, **2** ᾧ και δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης ἔπειτα δὲ και βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶν βασιλεὺς εἰρήνης, **3** ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος Ἦ δεκάτην Ἀβραάμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. **5** και οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατεῖαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἐστὶν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καιπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὄσφυος Ἀβραάμ· **6** ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκεν Ἦ Ἀβραάμ, και τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκεν. **7** χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. **8** και ᾧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ. **9** και ὡς ἔπος εἰπεῖν, δι' Ἀβραάμ και Λευὶ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτῳται, **10** ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὄσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν ὅτε συνήνησεν αὐτῷ Ἦ Μελχισέδεκ.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῆς Ἦ νομοθέτηται, τίς ἔτι χρεια κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα και οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; **12** μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ ἀνάγκης και νόμου μετάθεσις γίνεται. **13** ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ· **14** πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν Ἦ περι ἱερέων οὐδὲν Ἦ Μωϋσῆς ἐλάλησεν.

15 Και περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστὶν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοίότητα Μελχισέδεκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, **16** ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς Ἦ σαρκίνης γέγονεν ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου, **17** Ἦ μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισέδεκ. **18** ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενές και ἀνωφελές, **19** οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγή δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ.

7:4 ᾧ WH Treg] + και NIV RP **6** Ἀβραάμ WH Treg NIV] τὸν Ἀβραάμ RP **10** Μελχισέδεκ WH Treg NIV] ὁ Μελχισέδεκ RP **11** αὐτῆς WH Treg NIV] αὐτῇ RP • νομοθέτηται WH Treg NIV] νομοθέτητο RP **14** περι ἱερέων οὐδὲν WH Treg NIV] οὐδὲν περι ἱερωσύνης RP **16** σαρκίνης WH Treg NIV] σαρκικῆς RP **17** μαρτυρεῖται WH Treg NIV] μαρτυρεῖ RP

20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, **21** ὁ δὲ μετὰ ὀρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· Ὡμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν ἁἰῶνα), **22** κατὰ τὸ σοῦτο ἁρεῖττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.

23 Καὶ οἱ μὲν πλείονες εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· **24** ὁ δὲ διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην· **25** ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν ἁρεῖττονος ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος· **27** ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκη, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ (τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνεύγκας)· **28** ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱόν, εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

8:1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερεῖα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, **2** τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, ἁρεῖττονος ἀνθρώπος. **3** πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. **4** εἰ μὲν ἁρεῖττονος ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ἁρεῖττων τῶν προσφερόντων κατὰ ἁρεῖττονος τὰ δῶρα· **5** (οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχηρημάτισται Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνὴν, Ὅρα γὰρ, φησὶν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει)· **6** ἁρεῖττονος δὲ διαφορωτέρας τέτυχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ ἁρεῖττονος ἐστὶν διαθήκης μεσίτης, ἣτις ἐπὶ ἁρεῖττονος ἐπαγγελίας νενομοθέτηται.

7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκεῖνη ἦν ἀμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος· **8** μεμφόμενος γὰρ ἁρεῖττονος λέγει· Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ

7:21 αἰῶνα WH Treg NIV] + κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ RP **22** τοσοῦτο WH Treg NIV] τοσοῦτον RP • ἁρεῖττονος Treg RP] καὶ ἁρεῖττονος WH NIV **26** καὶ WH Treg NIV] – RP **8:2** οὐκ WH Treg NIV] καὶ οὐκ RP **4** οὐκ WH Treg NIV] γὰρ RP • ὄντων WH Treg NIV] + τῶν ἱερέων RP • νόμον WH Treg NIV] τὸν νόμον RP **6** νυνὶ Treg NIV RP] νῦν WH **8** αὐτοῦς WH NIV] αὐτοῖς RP Treg

συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰουδα διαθήκην καινὴν, **9** οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος. **10** ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. **11** καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· Γνώθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ Ἰερουσαλὴμ ἕως μεγάλου αὐτῶν. **12** ὅτι ἴλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν Ἰσραὴλ οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. **13** ἐν τῷ λέγειν Καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην, τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

9:1 Εἶχε μὲν Ἰσραὴλ ἢ πρώτη δικαιώματα λατρείας τὸ τε ἅγιον κοσμικόν. **2** σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἢ πρώτη ἐν ἣ ἢ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται Ἁγία· **3** μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνῆς ἢ λεγομένη Ἁγία Ἁγίων, **4** χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἣ ἡ στάμνος χρυσοῦν ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἢ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, **5** ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος.

6 Τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσάσιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, **7** εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἄγνωμάτων, **8** τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδὸν ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, **9** ἣτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν ἡ δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, **10** μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, Ἰσραὴλ δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

8:11 μικροῦ WH Treg NIV] + αὐτῶν RP **12** αὐτῶν WH Treg NIV] + καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν RP **9:1** οὖν Holmes WH^{marg}] + καὶ WH Treg NIV RP **3** Ἁγία Ἁγίων WH NIV RP] τὰ ἅγια τῶν ἁγίων Treg **9** ἦν WH Treg NIV] ὃν RP **10** δικαιώματα WH NIV] καὶ δικαιώματα Treg; καὶ δικαιώμασιν RP

11 Χριστός δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν ἁγιομένων ἀγαθῶν διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, **12** οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὐράμενος. **13** εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ραντίζουσα τοὺς κεκοινωνημένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, **14** πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαρῶς τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι.

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. **16** ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου. **17** διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ ἄνθρωπος ἴσχυει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος. **18** ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται. **19** λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων μετὰ ὕδατος καὶ ἔριου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, **20** λέγων· Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός· **21** καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐράντισεν. **22** καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρῶσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας. **24** οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα εἰσῆλθεν ἅγια Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν. **25** οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὡς περὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἑνιαυτὸν ἐν αἵματι ἄλλοτρίῳ, **26** ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· νυκτὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. **27** καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, **28** οὕτως καὶ ὁ Χριστός,

9:11 γενομένων WH NIV | μελλόντων Treg RP **13** τράγων καὶ ταύρων WH Treg NIV | ταύρων καὶ τράγων RP **14** ἡμῶν WH NIV | ὡμῶν Treg RP **17** μήποτε Treg NIV RP | μὴ τότε WH **19** τὸν WH Treg NIV | – RP • μόσχων NIV | + καὶ τῶν τράγων WH Treg NA; καὶ τράγων RP **24** εἰσῆλθεν ἅγια WH Treg NIV | ἅγια εἰσῆλθεν ὁ RP **26** νυκτὶ WH Treg NIV | νῦν RP • ἁμαρτίας NIV RP | τῆς ἁμαρτίας WH Treg NA

ἅπαξ προσενεχθεῖς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

10:1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἅς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε ἴδύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι· **2** ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμενοι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ ἱερατικῶς καθαρισμένους; **3** ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν, **4** ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. **5** διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει· Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι· **6** ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ εὐδόκησας. **7** τότε εἶπον· Ἴδοὺ ἤκω, ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. **8** ἀνώτερον λέγων ὅτι ἱερατικῶς καὶ προσφορᾶς καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ εὐδόκησας, αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται, **9** τότε εἶρηκεν· Ἴδοὺ ἤκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου· ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. **10** ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἴσμεν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιλεῖν ἁμαρτίας. **12** ὁ οὗτος δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ, **13** τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ, **14** μιᾶ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. **15** μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι· **16** Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοὺς, **17** καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι· **18** ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

10:1 δύναται NIV] δύναται WH Treg RP **2** καθαρισμένους WH Treg NIV] καθαρισμένους RP **8** Θυσίας καὶ προσφορᾶς WH Treg NIV] Θυσίαν καὶ προσφορὰν RP • νόμον WH Treg NIV] τὸν νόμον RP **9** ποιῆσαι WH Treg NIV] + ὁ θεός RP **10** ἴσμεν WH Treg NIV] + οἱ RP **12** οὗτος WH Treg NIV] αὐτὸς RP **15** εἰρηκέναι WH Treg NIV] προειρηκέναι RP **16** τὴν διάνοιαν WH Treg NIV] τῶν διανοῶν RP **17** καὶ WH Treg RP NA] ὕστερον λέγει καὶ NIV • μνησθήσομαι WH Treg NIV] μνησθῶ RP

19 Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, **20** ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπατάσματος, τοῦτ' ἔστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, **21** καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, **22** προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορία πίστewς, βεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ· **23** κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος· **24** καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, **25** μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσοῦτω μᾶλλον ὅσω βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκουσίως γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἀμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, **27** φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. **28** ἀθετήσας τις νόμον Μωϋσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσιν ἢ τρισιν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· **29** πόσω δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιασθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνουβρίσας. **30** οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἄνταποδώσω· καὶ πάλιν· Ἐκρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. **31** φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, **33** τοῦτο μὲν ὄνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφόμενων γενηθέντες· **34** καὶ γὰρ τοῖς ἁδελφοῖς συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείττονα ὑπαρξίν καὶ μένουσαν. **35** μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἣτις ἔχει ἁγίαν μισθαποδοσίαν, **36** ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν ἵνα τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσθητε τὴν ἐπαγγελίαν· **37** ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἤξει καὶ οὐ χρονίσει· **38** ὁ δὲ δίκαιός ἐστιν μου ἐκ πίστewς ζήσεται, καὶ

10:30 ἀνταποδώσω WH Treg NIV] + λέγει κύριος RP • **Κρινεῖ κύριος** WH Treg NIV] κύριος κρινεῖ RP **34** δεσμίους WH Treg NIV] δεσμοῖς μου RP • **ἑαυτοὺς** WH Treg NIV] ἑαυτοῖς RP • **ὑπαρξίν** WH Treg NIV] + ἐν οὐρανοῖς RP **35** **μεγάλην μισθαποδοσίαν** WH Treg NIV] μισθαποδοσίαν μεγάλην RP **38** **μου** WH Treg NIV] – RP

ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ. **39** ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμέν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

11:1 Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. **2** ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. **3** πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων ἔχειν βλεπόμενον ἡγεγονέναι.

4 Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρά Κάϊν προσήνεγκεν τῷ θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ ἡ τοῦ θεοῦ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν ἔτι ἡ λαλεῖ. **5** Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ἠύρισκετο διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐαρεστηκεῖν τῷ θεῷ, **6** χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστήσασθαι, πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. **7** Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι' ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

8 Πίστει καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελεθεῖν εἰς τόπον ὃν ἡμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. **9** Πίστει παρώκηνει εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς. **10** ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσιν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός. **11** Πίστει καὶ ἡ αὐτῆς Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρά καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. **12** διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναριθμητος.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. **14** οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν

11:3 τὸ βλεπόμενον WH Treg NIV | τὰ βλεπόμενα RP **4** τοῦ θεοῦ WH NIV RP | τῷ θεῷ Treg • λαλεῖ WH Treg NIV | λαλεῖται RP **5** μεταθέσεως WH Treg NIV | + αὐτοῦ RP **8** Πίστει WH NIV RP | + ὁ Treg • τόπον WH Treg NIV | τὸν τόπον RP **11** αὐτῆ Σάρρα Holmes WH^{mag} | αὐτὴ Σάρρα WH Treg RP; αὐτὴ Σάρρα στείρα NIV • ἡλικίας WH Treg NIV | + ἔτεκεν RP **13** λαβόντες NIV RP | κομισάμενοι WH Treg

ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν. **15** καὶ εἰ μὲν ἐκείνης Ἦ μνημονεύουσιν ἀφ' ἧς Ἦ ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι· **16** νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν, ἠτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

17 Πίστει προσενηόχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, **18** πρὸς δὲ ἐλαλήθη ὅτι Ἦν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα, **19** λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. **20** Πίστει Ἦ καὶ περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἠσαῦ. **21** Πίστει Ἦ Ιακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησεν, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. **22** Πίστει Ἦ Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

23 Πίστει Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἄστειον τὸ παιδίον καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. **24** Πίστει Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραῶ, **25** μᾶλλον ἐλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσι, **26** μείζονα πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὄνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ, ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. **27** Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως, τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρων ἐκαρτέρησεν. **28** Πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρευὼν τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν.

29 Πίστει διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς Ἦ γῆς, ἧς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. **30** Πίστει τὰ τεῖχη Ἰεριχῶ Ἦ ἔπεσαν κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. **31** Πίστει Ἦ Ραὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

32 Καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπιλείψει Ἦ με γὰρ Ἦ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεών, Βαράκ, Ἦ Σαμψών, Ἦ Ἰεφθάε, Δαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν, **33** οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, **34** ἔσβεσαν δύναιμιν πυρός, ἔφυγον

11:15 μνημονεύουσιν Treg] ἐμνημόνευον WH NIV RP • ἐξέβησαν WH Treg NIV] ἐξῆλθον RP **20** καὶ WH Treg NIV] – RP **29** γῆς WH Treg NIV] – RP **30** ἔπεσαν WH Treg NIV] ἔπεσεν RP **32** με γὰρ WH Treg NIV] γὰρ με RP • Σαμψών WH Treg NIV] τε καὶ Σαμψών καὶ RP

στόματα ἡ μαχαίρης, ἡ ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· **35** ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμpanίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· **36** ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· **37** ἐλιθάσθησαν, ἔπρίσθησαν, ἐν φόνῳ ἡ μαχαίρης ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, **38** ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος ἔπι ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὄπαῖς τῆς γῆς· **39** ἡ καὶ πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, **40** τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρείττον τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

12:1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, **2** ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρὸν αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν.

3 Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἑαυτοῦς ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. **4** οὕτω μέχρι αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι, **5** καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἣτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται, Ἰέ μου, μὴ ὀλιγῶρει παιδείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχομένοι· **6** ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται. **7** εἰς παιδείαν ὑπομένετε· ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ θεός· τίς ἡ γὰρ υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; **8** εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας ἢς μέτοχοι γεγονάσι πάντες, ἄρα νόθοι ἡ καὶ οὐχ υἱοὶ ἐστε· **9** εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ ἡ πολὺ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσομεν; **10** οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν

11:34 μαχαίρης WH Treg NIV] μαχαίρας RP • **ἐδυναμώθησαν** WH Treg NIV] ἐνεδυναμώθησαν RP **37 ἐπρίσθησαν** Treg NIV] ἐπειράσθησαν ἐπρίσθησαν WH; ἐπρίσθησαν ἐπειράσθησαν RP • **μαχαίρης** WH Treg NIV] μαχαίρας RP **38 ἐπι** WH Treg NIV] ἐν RP **39 καὶ** Holmes] + οὗτοι WH Treg NIV RP **12:3 ἑαυτοῦς** WH] ἑαυτὸν NIV Treg; αὐτὸν RP **7 γὰρ** WH Treg NIV] + ἐστὶν RP **8 καὶ οὐχ υἱοὶ ἐστε** WH Treg NIV] ἐστε καὶ οὐχ υἱοὶ RP **9 πολὺ** WH Treg] πολὺ δὲ NIV; πολλῶ RP

αὐτοῖς ἐπαίδευσεν, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. **11** πᾶσα Ἦ δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιοσύνης.

12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε, **13** καὶ τροχιὰς ὀρθὰς Ἦ ποιεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χυλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον.

14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἀγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον, **15** ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μὴ τις ρίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῆ καὶ Ἦ αὐτῆς Ἦ μιανθῶσιν Ἦ πολλοί, **16** μὴ τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἦσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδεδετο τὰ πρωτοτόκια Ἦ ἑαυτοῦ. **17** Ἰστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομησαί τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη, μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρεν, καίπερ μετὰ δακρῶν ἐκζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε Ἦ ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ Ἦ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ **19** καὶ σάλπιγγος ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο Ἦ μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· **20** οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· Κἂν θηρίον θίγη τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται· **21** καί, οὕτω φοβερόν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωϋσῆς εἶπεν· Ἦ Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος. **22** ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἦ ἱερουσαλήμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, πανηγύρει **23** καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων Ἦ ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεᾷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, **24** καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ἦ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἦ Ἀβελ.

25 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ Ἦ ἐξέφυγον Ἦ ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν Ἦ χρηματίζοντα, Ἦ πολὺ μᾶλλον Ἦμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι· **26** οὗ Ἦ φωνῇ τὴν γῆν ἐσάλειψεν τότε, νῦν

12:11 δὲ Treg NIV RP] μὲν WH **13** ποιεῖτε WH Treg NIV] ποιήσατε RP **15** δι' αὐτῆς WH NIV] διὰ ταύτης Treg RP • πολλοί NIV RP] οἱ πολλοί WH Treg **16** ἑαυτοῦ WH Treg NIV] αὐτοῦ RP **18** ψηλαφωμένῳ WH Treg NIV] + ὄρει RP • ζόφῳ WH Treg NIV] σκότῳ RP **19** μὴ Treg NIV RP] - WH **23** ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς WH Treg NIV] ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων RP **25** ἐξέφυγον WH Treg NIV] ἔφυγον RP • ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν WH Treg NIV] τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι RP • πολὺ WH Treg NIV] πολλῶ RP

δὲ ἐπήγγελται λέγων· Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ ἴσεισω οὐ μόνον τὴν γῆν ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. **27** τὸ δὲ Ἔτι ἅπαξ δηλοῖ τῶν σαλευομένων ἠμετέρας ὡς πεπονημένων, ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα. **28** διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς ἴλατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ θεῷ μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους, **29** καὶ γὰρ ὁ θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

13:1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. **2** τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε, διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. **3** μιμνήσκεισθε τῶν δεσμιῶν ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακουχομένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. **4** τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσιν καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος, πόρνους ἴλατρεύωμεν γὰρ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ θεός. **5** ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν· Οὐ μὴ σε ἀνῶ οὐδ' οὐ μὴ σε ἴλατρεύωμεν. **6** ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν· Κύριος ἐμοὶ βοηθός, ἴλατρεύωμεν, οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;

7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἐκβασιν τῆς ἀναστροφῆς μιμνήσκεισθε τὴν πίστιν. **8** Ἰησοῦς Χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. **9** διδασκαίς ποικίλαις καὶ ξένοις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιουῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ ἴλατρεύοντες. **10** ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῆ σκηνῆς ἴλατρεύοντες. **11** ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. **12** διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιασθῇ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. **13** τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες. **14** οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. **15** δι' αὐτοῦ ἴλατρεύωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τοῦτ' ἔστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. **16** τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε, τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός.

12:26 *σεισω* WH Treg NIV | *σειώ* RP **27** *τῶν σαλευομένων* Holmes WH^{margin} | τὴν τῶν σαλευομένων WH Treg NIV; τῶν σαλευομένων τὴν RP **28** *λατρεύωμεν* WH Treg NIV | *λατρεύομεν* RP • *εὐλαβείας καὶ δέους* WH Treg NIV | *αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας* RP **13:4** *γὰρ* WH Treg NIV | *δὲ* RP **5** *ἐγκαταλίπω* WH Treg NIV | *ἐγκαταλείπω* RP **6** *οὐ* WH | καὶ οὐ Treg NIV RP **9** *περιπατοῦντες* WH Treg NIV | *περιπατήσαντες* RP **15** *οὐν* Treg NIV RP | – WH

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπέικετε, αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες, ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν καὶ μὴ στενάζοντες, ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν, ἵνα πειθόμεθα γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. **19** περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, **21** καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν ἑπαντι ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ἡμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως, καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν. **23** γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ ἐὰν τάχιον ἔρχηται ὄψομαι ὑμᾶς. **24** ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας. **25** ἡ χάρις μετὰ πάντων ἡμῶν.

13:18 πειθόμεθα WH Treg NIV] πεποιθήαμεν RP **21** παντι WH NIV] + ἔργῳ Treg RP • ἡμῖν WH NIV] ὑμῖν Treg RP • αἰῶνας Holmes] + τῶν αἰώνων WH Treg NIV RP **23** ἡμῶν WH Treg NIV] - RP **25** ὑμῶν WH NIV] + ἀμήν Treg RP

ΙΑΚΩΒΟΥ

1:1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.

2 Πᾶσαν χαρὰν ἠγάπησατε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, **3** γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν· **4** ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὀλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι.

5 Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ ἴ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ· **6** αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος, ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ· **7** μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήμψεται τι παρὰ τοῦ κυρίου **8** ἀνὴρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, **10** ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. **11** ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσῳ καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

12 Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἴ ἐπηγγέλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. **13** μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι Ἄπο θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. **14** ἕκαστος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος· **15** εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκῦει θάνατον. **16** μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί.

17 Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθεν ἐστίν, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστι παραλλαγή ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. **18** βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

1:5 μὴ WH Treg NIV] οὐκ RP **12** ἐπηγγέλατο WH Treg NIV] + ὁ κύριος RP

19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ἔστω ἡ δὲ πᾶς ἄνθρωπος ταχύς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδύς εἰς τὸ λαλήσαι, βραδύς εἰς ὀργήν, **20** ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐργάζεται. **21** διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσείαν κακίας ἐν πραύτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν δυνάμενον σώσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου καὶ μὴ ἀκροαταὶ μόνον παραλογιζόμενοι ἑαυτοῦς. **23** ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητὴς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ, **24** κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. **25** ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.

26 Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. **27** θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὄρφανους καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

2:1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης; **2** ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, **3** ἐπιβλέψητε δὲ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν καὶ εἶπητε· Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε· Σὺ στῆθι ἢ κάθου ἐκεῖ ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου, **4** οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; **5** ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; **6** ὑμεῖς δὲ ἡτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; **7** οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς;

1:19 Ἴστε WH Treg NIV] Ὡστε RP • δὲ WH Treg NIV] – RP **20** οὐκ ἐργάζεται WH Treg NIV] οὐ κατεργάζεται RP **22** ἀκροαταὶ μόνον WH Treg] μόνον ἀκροαταὶ NIV RP **25** οὐκ WH Treg NIV] οὗτος οὐκ RP **26** εἶναι WH Treg NIV] + ἐν ὑμῖν RP • αὐτοῦ Treg NIV RP] ἑαυτοῦ WH • αὐτοῦ Treg NIV RP] ἑαυτοῦ WH **27** τῷ WH Treg NIV] – RP **2:2** εἰς WH Treg NIV] + τὴν RP **3** ἐπιβλέψητε δὲ WH NIV] καὶ ἐπιβλέψητε Treg RP • εἶπητε WH Treg NIV] + αὐτῷ RP • ἢ κάθου ἐκεῖ WH] ἐκεῖ ἢ κάθου Treg NIV; ἐκεῖ ἢ κάθου ὧδε RP **4** οὐ WH Treg NIV] καὶ οὐ RP **5** τῷ κόσμῳ WH Treg NIV] τοῦ κόσμου RP

8 Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφὴν Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· **9** εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. **10** ὅστις γὰρ ὄλον τὸν νόμον ἴ τηρήσῃ, πταίσῃ ἢ δὲ ἐν ἐνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος. **11** ὁ γὰρ εἰπὼν Μὴ ἴ μοιχεύσῃς εἶπεν καὶ Μὴ ἴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ ἴ μοιχεύεις φονεύεις ἢ δὲ, γέγονας παραβάτης νόμου. **12** οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. **13** ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἴ ἔλεος κρίσεως.

14 ἴ Τί ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; **15** ἴ ἐὰν ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ ἴ λειπόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, **16** εἶπη δὲ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, ἴ τί ὄφελος; **17** οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἴ ἔχῃ ἔργα ἢ, νεκρά ἐστὶν καθ' ἑαυτήν.

18 Ἀλλ' ἔρεῖ τις· Σὺ πίστιν ἔχεις καὶ γὰρ ἔργα ἔχω. δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἴ χωρὶς τῶν ἴ ἔργων, καὶ γὰρ ἴ σοι δεῖξω ἢ ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν ἴ πίστιν. **19** σὺ πιστεύεις ὅτι ἴ εἷς ἐστὶν ὁ θεός ἢ; καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουν. **20** θέλεις δὲ γνῶναι, ἢ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων ἴ ἀργὴ ἐστὶν; **21** Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας ἴσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; **22** βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη, **23** καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἢ λέγουσα· ἴ Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἔλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη. **24** ἴ ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. **25** ὁμοίως δὲ καὶ ἴ Ραὰβ ἢ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐτέρα ὁδῶ

2:10 τηρήσῃ πταίσῃ WH Treg NIV] τηρήσει πταίσει RP **11** μοιχεύσῃς WH Treg NIV] μοιχεύσεις RP • φονεύσῃς WH Treg NIV] φονεύσεις RP • μοιχεύεις φονεύεις WH Treg NIV] μοιχεύεις φονεύσεις RP **13** ἔλεος WH Treg NIV] ἔλεον RP **14** Τί WH] + τὸ Treg NIV RP **15** ἐὰν WH Treg NIV] + δὲ RP • λειπόμενοι WH Treg NIV] + ὧσιν RP **16** τί WH] + τὸ Treg NIV RP **17** ἔχῃ ἔργα WH Treg NIV] ἔργα ἔχῃ RP **18** χωρὶς WH Treg NIV] ἐκ RP • ἔργων WH Treg NIV] + σου RP • σοι δεῖξω WH Treg NIV] δεῖξω σοι RP • πίστιν WH Treg NIV] + μου RP **19** εἷς ἐστὶν ὁ θεός Treg NIV] εἷς θεός ἐστὶν WH; ὁ θεός εἷς ἐστὶν RP **20** ἀργὴ WH Treg NIV] νεκρά RP **24** ὁρᾶτε WH Treg NIV] + τοίνυν RP

ἐκβαλοῦσα; **26** ὥσπερ Ἦ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, οὕτως καὶ ἡ πίστις Ἦ χωρὶς ἔργων νεκρά ἐστίν.

3:1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. **2** πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὄλον τὸ σῶμα. **3** Ἦ εἰ δὲ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν Ἦ εἰς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὄλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. **4** Ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ Ἦ ἀνέμων σκληρῶν Ἦ ἐλαυνόμενα, μεταάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου ὅπου Ἦ ὀρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούλεται. **5** οὕτως καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστίν καὶ Ἦ μεγάλα ἀυχεῖ.

Ἰδοὺ Ἦ ἡλίκον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. **6** καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς Ἦ ἀδικίας Ἦ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, Ἦ σπιλοῦσα ὄλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. **7** πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται καὶ δεδάμασαι τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ. **8** τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς Ἦ δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων. Ἦ ἀκατάστατον κακόν, μεστή ἰοῦ θανατηφόρου. **9** ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν Ἦ κύριον καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας. **10** ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. **11** μήτι Ἦ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; **12** μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι Ἦ ἄμπελος σῦκα; οὕτε ἄλυκὸν Ἦ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δεῖξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραῦτητι σοφίας. **14** εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεῦδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. **15** οὐκ ἐστίν αὕτη Ἦ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης.

2:26 γὰρ Treg NIV RP] – WH • χωρὶς WH NIV] + τῶν Treg RP **3:3** εἰ δὲ WH Treg NIV] Ἦ Idε RP • εἰς WH Treg NIV] πρὸς RP **4** ἀνέμων σκληρῶν WH Treg NIV] σκληρῶν ἀνέμων RP • Ἦ ... βούλεται WH Treg NIV] ἂν Ἦ ... βούληται RP **5** μεγάλα ἀυχεῖ WH Treg NIV] μεγαλαυχεῖ RP • ἡλίκον WH Treg NIV] ὀλίγον RP **6** ἀδικίας WH Treg NIV] + οὕτως RP **8** δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων WH Treg NIV] δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι RP • ἀκατάστατον WH Treg NIV] ἀκατάσχετον RP **9** κύριον WH Treg NIV] θεὸν RP **12** οὕτε ἄλυκὸν WH Treg NIV] Οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἄλυκὸν καὶ RP

16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. **17** ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστή ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἁδιάκριτος, ἀνυπόκριτος· **18** καρπὸς ἁδὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπεύρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

4:1 Πόθεν πόλεμοι καὶ ἁ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; **2** ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεῦετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε. οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· **3** αἰτεῖτε καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. **4** ἁ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστίν; ὅς ἁ ἐάν οὖν βουληθῆ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἔχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. **5** ἡ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφή λέγει· Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὁ ἁ κατώκισεν ἐν ἡμῖν; **6** μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν· διὸ λέγει· Ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. **7** ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ· ἀντίστητε δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· **8** ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἁ ἐγγιεῖ ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἀγνίστατε καρδίας, δίψυχοι. **9** ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος ἁ μετατραπήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν· **10** ταπεινώθητε ἐνώπιον ἁ κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἁ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτὴς. **12** εἶς ἁ ἐστίν νομοθέτης ἁ καὶ κριτὴς, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν ἁ πλησίον;

13 ἁ ἄγε νῦν οἱ λέγοντες· Σήμερον ἁ ἁ αὔριον ἁ πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ἁ ποιήσομεν ἐκεῖ ἁ ἐνιαυτὸν καὶ ἁ ἐμπορευσόμεθα καὶ ἁ κερδήσομεν·

3:17 ἀδιάκριτος WH Treg NIV] + καὶ RP **18** δὲ WH Treg NIV] + τῆς RP **4:1** πόθεν WH Treg NIV] – RP **4** μοιχαλίδες WH Treg NIV] Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες RP • ἐάν WH NIV] ἁν Treg RP **5** κατώκισεν WH Treg NIV] κατώκησεν RP **8** ἐγγιεῖ Treg NIV RP] ἐγγίσει WH **9** μετατραπήτω WH NIV] μεταστραφήτω Treg RP **10** κυρίου WH Treg NIV] τοῦ κυρίου RP **11** ἡ WH Treg NIV] καὶ RP **12** ἐστίν WH] + ὁ Treg NIV RP • καὶ κριτὴς WH Treg NIV] – RP • ὁ κρίνων WH Treg NIV] ὅς κρίνεις RP • πλησίον WH Treg NIV] ἔτερον RP **13** ἡ WH Treg NIV] καὶ RP • πορευσόμεθα WH Treg NIV] πορευσόμεθα RP • ποιήσομεν WH NIV] ποιήσωμεν Treg RP • ἐνιαυτὸν WH Treg NIV] + ἕνα RP • ἐμπορευσόμεθα WH Treg NIV] ἐμπορευσόμεθα RP • κερδήσομεν WH Treg NIV] κερδήσωμεν RP

14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε ἄ τὸ τῆς αὔριον ἄ ποία ἡ ζωὴ ὑμῶν· ἀτμίς γάρ ἔστε ἄ ἢ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἄ ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη· **15** ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς· Ἐὰν ὁ κύριος ἄ θελήσῃ, καὶ ἄ ζήσομεν καὶ ἄ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. **16** νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονεῖαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρὰ ἐστίν. **17** εἰδοῦτι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἄμαρτία αὐτῶ ἐστίν.

5:1 Ἄγε νῦν οἱ πλοῦσοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομένας. **2** ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπεν, καὶ τὰ ἰμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, **3** ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰδὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν· ὡς πῦρ ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. **4** ἰδοῦ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν ὁ ἄφυστερημένος ἀφ' ὑμῶν κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὄψα Κυρίου Σαβαὼθ ἄ εἰσεληλύθασιν· **5** ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. **6** κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον. οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν;

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοῦ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' ἄ αὐτῶ ἕως ἄ λάβῃ πρόϊμον καὶ ὄψιμον. **8** μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. **9** μὴ στενάζετε, ἄ ἀδελφοί, κατ' ἀλλήλων, ἄ ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοῦ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. **10** ὑπόδειγμα λάβετε, ἄ ἀδελφοί, τῆς κακοπαθίας καὶ τῆς μακροθυμίας τοῦ προφήτου, οἱ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. **11** ἰδοῦ μακαρίζομεν τοὺς ἄ ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν ἄ ἴωβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου ἄ εἶδετε, ὅτι πολὺσπλαγχνός ἐστιν ἄ ὁ κύριος, καὶ οἰκτίρμων.

4:14 τὸ Treg NIV RP] – WH • ποία WH NIV] + γὰρ Treg RP • ἔστε WH Treg NIV] ἔσται RP • ἢ Treg NIV RP] – WH • ἔπειτα WH Treg NIV] + δὲ RP **15** θελήσῃ Treg NIV RP] θέλη WH • ζήσομεν WH Treg NIV] ζήσωμεν RP • ποιήσομεν WH Treg NIV] ποιήσωμεν RP **5:4** ἀφυστερημένος WH Treg] ἀπεστερημένος NIV RP • εἰσεληλύθασιν NIV RP] εἰσελήλυθαν WH Treg **5** ὑμῶν WH Treg NIV] + ὡς RP **7** αὐτῶ WH Treg NIV] αὐτόν RP • λάβῃ WH Treg NIV] + ὑετόν RP **9** ἀδελφοί κατ' ἀλλήλων WH Treg NIV] κατ' ἀλλήλων ἀδελφοί RP **10** ἀδελφοί WH Treg NIV] + μου RP • ἐν WH Treg NIV] – RP **11** ὑπομείναντας WH Treg NIV] ὑπομένοντας RP • εἶδετε WH Treg NIV] ἴδετε RP • ὁ κύριος WH Treg NIV] – RP

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινα ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ Ναὶ καὶ καὶ τὸ Οὐ οὐ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν ᾗ πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω.

14 ἄσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες ἡ αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου· **15** καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ἦ πεπονηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. **16** ἐξομολογεῖσθε ἡ οὖν ἀλλήλοις ἡ τὰς ἁμαρτίας ἡ καὶ ἡ εὐχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. **17** Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῆ προσήξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἑνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ· **18** καὶ ἄλιν προσήξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ἡ ὑετὸν ἔδωκεν ἡ καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.

19 Ἀδελφοί ἡ μου, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, **20** ἡ γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἡ αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

5:12 ὑπὸ κρίσιν WH Treg NIV] εἰς ὑπὸ κρίσιν RP **14** αὐτόν Treg NIV RP] – WH **16** οὖν WH Treg NIV] – RP • τὰς ἁμαρτίας WH Treg NIV] τὰ παραπτώματα RP • εὐχεσθε Treg NIV RP] προσεύχεσθε WH **18** ὑετὸν ἔδωκεν WH NIV RP] ἔδωκεν ὑετὸν Treg **19** μου WH Treg NIV] – RP **20** γινωσκέτω Treg NIV RP] γινώσκετε WH • αὐτοῦ WH NIV] – Treg RP

ΠΕΤΡΟΥ Α

1:1 Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας, **2** κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, **4** εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς **5** τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοιμῆν ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. **6** ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι εἰ ἴδεον λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, **7** ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως ἴ πολυτιμότερον χρυσοῦ τοῦ ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου εὐρεθῆ εἰς ἔπαινον καὶ ἴ δόξαν καὶ τιμὴν ἢ ἐποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. **8** ὃν οὐκ ἴδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρῶντες πιστεύοντες δὲ ἴ ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκκλήτῳ καὶ δεδοξαμένῳ, **9** κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ἴ ὑμῶν σωτηρίαν ψυχῶν.

10 Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηραύνησαν προφηῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, **11** ἐραυνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρούμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· **12** οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἀ νῦν ἀγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισσαμένων ἴ ὑμᾶς πνεύματι ἀγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ᾧ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελιο παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες τελείως, ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. **14** ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν

1:6 δέον WH Treg] + ἐστίν NIV RP **7** πολυτιμότερον WH Treg NIV] πολὺ τιμιώτερον RP • δόξαν καὶ τιμὴν WH Treg NIV] τιμὴν καὶ εἰς δόξαν RP **8** ἴδόντες WH Treg NIV] εἰδότες RP • ἀγαλλιᾶσθε Treg NIV RP] ἀγαλλιᾶτε WH **9** ὑμῶν Treg NIV RP] – WH **12** ὑμᾶς WH Treg] + ἐν NIV RP

ἐπιθυμίαις, **15** ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιοι καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, **16** διότι γέγραπται Ἐπιπέσει ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος.

17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· **18** εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, **19** ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, **20** προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἔσχάτου τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς **21** τοὺς δι' αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον ἔκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, **23** ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σποράς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος· **24** διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· **25** τὸ δὲ ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δὲ ἐστὶν τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

2:1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιάς, **2** ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, **3** εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος.

4 Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοκιμασμένον παρὰ δὲ θεῶν ἐκλεκτὸν ἔντιμον **5** καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνερέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· **6** διότι περιέχει ἐν γραφῇ· Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιών λίθον ἀκρογωνιαίον ἐκλεκτὸν ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων

1:16 ὅτι WH NIV] – Treg RP • ἔσεσθε WH Treg NIV] γίνεσθε RP • ἅγιος WH Treg] + εἰμι NIV RP **20** ἐσχάτου WH Treg NIV] ἐσχάτων RP **21** πιστοὺς WH Treg NIV] πιστεύοντας RP **22** ἀληθείας WH Treg NIV] + διὰ πνεύματος RP • ἐκ WH Treg NIV] + καθαρᾶς RP NA **23** μένοντος WH Treg NIV] + εἰς τὸν αἰῶνα RP **24** αὐτῆς WH Treg NIV] ἀνθρώπου RP • ἄνθος WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **2:1** ὑποκρίσεις Treg NIV RP] ὑπόκρισιν WH **2** εἰς σωτηρίαν WH Treg NIV] – RP **3** εἰ WH Treg NIV] εἴπερ RP **5** εἰς WH Treg NIV] – RP • εὐπροσδέκτους WH Treg] + τῷ NIV RP **6** ἐν WH Treg NIV] + τῇ RP • ἀκρογωνιαίον ἐκλεκτὸν Treg NIV RP] ἐκλεκτὸν ἀκρογωνιαίον WH

ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνηθῆ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἄπιστοῦσιν δὲ ἡ λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας 8 καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου· οἱ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες· εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν.

9 Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· 10 οἱ ποτε οὐ λαὸς νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἔν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα, ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἔποπτεύοντες δοξάσωσι τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

13 Ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον· εἴτε βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν 15 (ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν)· 16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι· 17 πάντας τιμῆσατε, τὴν ἀδελφότητα ἡγαπαῆτε, τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

18 Οἱ οἰκέται ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. 19 τοῦτο γὰρ χάρις εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πάσχων ἀδίκως· 20 ποῖον γὰρ κλέος εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ. 21 εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ· 22 ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· 23 ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδορεῖ,

2:7 ἀπιστοῦσιν WH Treg NIV] ἀπειθοῦσιν RP • λίθος WH Treg NIV] λίθον RP
 12 ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν WH Treg NIV] ἔχοντες καλήν ἐν τοῖς ἔθνεσιν RP
 • ἐποπτεύοντες WH Treg NIV] ἐποπτεύσαντες RP 13 Ὑποτάγητε WH Treg NIV]
 + οὖν RP 16 θεοῦ δοῦλοι WH Treg NIV] δοῦλοι θεοῦ RP 17 ἀγαπαῆτε WH Treg
 NIV] ἀγαπήσατε RP 21 ὑμῶν WH Treg NIV] ἡμῶν RP

πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· **24** ὃς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ ἁμάρτωπι ἰάθητε. **25** ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα ἁπλανάμενοι, ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

3:1 Ὅμοίως γυναῖκες ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα ἁπλανάμενοι εἴ τις ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται **2** ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνῆν ἀναστροφήν ὑμῶν. **3** ὣν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, **4** ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ ἁγίου καὶ ἡσύχιου πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελής. **5** οὕτως γὰρ ποτε καὶ αἱ ἁγίαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ἵνα εἰς θεὸν ἐκόσμουσαν ἑαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, **6** ὡς Σάρρα ἠπάκουσεν τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε τέκνα ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.

7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως συνοικοῦντες κατὰ γνώσιν, ὡς ἀσθενεστέρω σκευεῖ τῷ γυναικεῖ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ ἁπλανάμενοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

8 Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχοι, ἁπλανάμενοι, **9** μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας τούναντίον δὲ ἁπλανάμενοι, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. **10** ὁ γὰρ θέλων ζῶν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν ἁπλάναν ἀπὸ κακοῦ καὶ ἁπλάναν τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον, **11** ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιησάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν· **12** ὅτι ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὅσα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

2:24 ἁμάρτωπι WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **25** ἁπλανάμενοι WH Treg NIV] ἁπλανάμενα RP **3:1** Ὅμοίως WH Treg] + αἱ NIV RP • καὶ Treg NIV RP] – WH **4** ἁγίου καὶ ἡσύχιου Treg NIV RP] ἡσύχιου καὶ ἁγίου WH **5** εἰς WH Treg NIV] ἐπὶ RP **6** ἠπάκουσεν Treg NIV RP] ἠπάκουεν WH **7** ἀποδοῦντες WH Treg NIV] ἀποδοῦντες RP **8** ἁπλανάμενοι WH Treg NIV] ἀπλανάμενοι RP **9** εὐλογοῦντες WH Treg NIV] + εἰδότες RP **10** ἁπλάναν WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP • ἁπλάναν WH Treg NIV] + αὐτοῦ RP **11** δὲ WH Treg NIV] – RP

13 Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ἱζηλωταὶ γένησθε; **14** ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε μηδὲ ταραχθῆτε, **15** κύριον δὲ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀγιασάτε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, ἵνα ἐτοιμοὶ αἴτε πρὸς ἀπολογίαὶ παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, **16** ἄλλα μετὰ πραϋτητος καὶ φόβου, συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλεῖσθε καταισχυρθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφὴν. **17** κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας. **18** ὅτι καὶ Χριστὸς ἄπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι. **19** ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν, **20** ἀπειθήσασιν ποτε ὅτε ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατασκευαζομένης κιβωτοῦ εἰς ἣν ὀλίγοι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτὼ ψυχαί, διεσώθησαν δι' ὕδατος. **21** ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν ἰσχύει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, **22** ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

4:1 Χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔνοιαν ὀπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, **2** εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. **3** ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρίαις. **4** ἐν ᾧ ξενίζονται μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες. **5** οἱ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἐτοίμως

3:13 ζηλωταὶ WH Treg NIV] μιμηταὶ RP **15** Χριστὸν WH Treg NIV] θεὸν RP • ἐτοιμοὶ WH Treg NIV] + δὲ RP **16** ἀλλὰ WH Treg NIV] – RP • καταλαλεῖσθε WH NIV] καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν Treg RP **18** ἔπαθεν RP NA] ἀπέθανεν WH Treg NIV • ὑμᾶς WH NIV RP] ἡμᾶς Treg **20** ὀλίγοι WH Treg NIV] ὀλίγοι RP **21** καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν WH Treg NIV] ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς RP **22** δεξιᾷ WH Treg] + τοῦ NIV RP **4:1** παθόντος WH Treg NIV] + ὑπὲρ ἡμῶν RP • παθὼν WH Treg NIV] + ἐν RP • ἁμαρτίας Treg NIV RP] ἁμαρτίαις WH **3** γὰρ WH Treg NIV] + ἡμῖν RP • χρόνος WH Treg NIV] + τοῦ βίου RP • βούλημα WH Treg NIV] θέλημα RP • κατεργάσθαι WH Treg NIV] κατεργάσασθαι RP

ἔχοντι κρῖναι ἔζοντας καὶ νεκρούς· **6** εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκὶ ζῶσι δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε ἵνα προσευχᾶς· **8** πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἔκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν· **9** φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ· **10** ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ· **11** εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἢς χορηγεῖ ὁ θεός· ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζεται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἔστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, **13** ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρήτε ἀγαλλιώμενοι. **14** εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. **15** μὴ γὰρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἄλλοτριεπίσκοπος· **16** εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τούτου. **17** ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; **18** καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σφάζεται, ὁ ἄσεβής καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανείται; **19** ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ πιστῶ κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

5:1 Πρεσβυτέρους ἵνα ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός, **2** ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, ἑπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἐκούσιως κατὰ θεόν, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως, **3** μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου·

4:5 ἔχοντι κρῖναι Treg NIV RP] κρίνοντι WH **7** εἰς WH Treg NIV] + τὰς RP **8** πάντων WH Treg NIV] + δὲ RP • καλύπτει WH Treg NIV] καλύψει RP **9** γογγυσμοῦ WH Treg NIV] + γογγυσμῶν RP **11** ἢς WH Treg NIV] ὡς RP **14** ἀναπαύεται WH Treg NIV] + κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται RP **16** ὀνόματι WH Treg NIV] μέρει RP **18** ὁ Treg NIV RP] + δὲ WH **19** θεοῦ WH Treg NIV] + ὡς RP • αὐτῶν Treg NIV RP] – WH **5:1** οὖν WH Treg NIV] τοὺς RP **2** ἐπισκοποῦντες Treg NIV RP] – WH • κατὰ θεόν Treg NIV] – WH RP

4 καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. **5** ὁμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις. πάντες δὲ ἄλλήλοις τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι Ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, **7** πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν. **8** νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν ἄτινα καταπιεῖν. **9** ὧς ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῆ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. **10** ὁ δὲ θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει. **11** αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἄμην.

12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ· εἰς ἣν στήτε. **13** ἀσπάξεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. **14** ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνην ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν Χριστῷ.

5:5 ἀλλήλοις WH Treg NIV] + ὑποτασσόμενοι RP **8** τινα NIV] τίνα RP; – WH Treg • καταπιεῖν WH Treg NIV] καταπίη RP **9** τῷ WH Treg NIV] – RP **10** Χριστῷ WH NIV] + Ἰησοῦ Treg RP NA • καταρτίσει WH Treg NIV] καταρτίσαι ὑμᾶς RP • θεμελιώσει NIV RP] – WH Treg **11** αὐτῷ WH Treg NIV] + ἡ δόξα καὶ RP • τῶν αἰώνων Treg NIV RP] – WH NA **12** στήτε WH Treg NIV] ἐστήκατε RP **14** Χριστῷ WH Treg NIV] + Ἰησοῦ ἀμην RP

ΠΕΤΡΟΥ Β

1:1 Ἐγὼ Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. **2** χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνῃ πληθυνθεῖν ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

3 Ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ, **4** δι' ὧν τὰ τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. **5** καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδῆν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνώσιν, **6** ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατεῖᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, **7** ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. **8** ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργούς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. **9** ὧς γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶν μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ ἁμαρτημάτων. **10** διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε. **11** οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

12 Διὸ ἔμελλήσω αἰεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκω περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείᾳ. **13** δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει, **14** εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστὶν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς

1:1 Ἐγὼ Πέτρος Treg NIV RP | Σιμων WH **3** ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ Treg NIV | διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς WH RP **4** τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν WH NIV | μέγιστα καὶ τίμια ἡμῖν Treg; τίμια ἡμῖν καὶ μέγιστα RP • τῷ WH Treg NIV] – RP **9** ἁμαρτημάτων Treg | ἁμαρτιῶν WH NIV RP **12** μελλήσω WH Treg NIV] οὐκ ἀμελήσω RP

ἐδήλωσέν μοι· **15** σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. **17** λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρός τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· Ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα— **18** καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει. **19** καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν ἀύχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· **20** τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται, **21** οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ἡ προφητεία ποτέ, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἄπο θεοῦ ἀνθρώποι.

2:1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινήν ἀπώλειαν· **2** καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται· **3** καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἔμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ γυστάζει.

4 Εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ἡ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, **5** καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, **6** καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας ἡ καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἡ ἀσεβέσιν τεθεικώς, **7** καὶ δίκαιον Λώτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο— **8** βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ἡ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν

1:17 Ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗτός ἐστιν WH NIV] οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός Treg RP **18** ἁγίῳ ὄρει WH Treg NIV] ὄρει τῷ ἁγίῳ RP **21** προφητεία ποτέ WH Treg NIV] ποτέ προφητεία RP • ἀπό WH NIV] ἅγιοι Treg RP **2:3** νυστάζει WH Treg NIV] νυστάξει RP **4** σειραῖς RP NA] σιροῖς WH Treg NIV **6** καταστροφῇ Treg RP NA] – WH NIV • ἀσεβέσιν WH NIV] ἀσεβεῖν Treg RP **8** ὁ Treg NIV RP] – WH

ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν— **9** οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, **10** μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμία μiasμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας.

Τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν, βλασφημοῦντες, **11** ὅπου ἄγγελοι ἰσχυροὶ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' ἑαυτῶν βλάβημον κρίσιν. **12** οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα ἑγγεννημένα φυσικὰ εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν ἑαυτὰς φθαρήσονται, **13** ἄδικοῦμενοι μισθὸν ἀδικίας· ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπῖλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἀπάταις ἀνευχεόμενοι ὑμῖν, **14** ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρως τέκνα, **15** καταλιπόντες εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ ὃς μισθὸν ἀδικίας ἡγάπησεν **16** ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγγόμενον ἐκάλυπεν τὴν τοῦ προφήτου παραφροῖαν.

17 Οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνδρῶν καὶ ὀμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκοτεινοῦ τετήρηται. **18** ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενους, **19** ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δούλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ὧ γὰρ τις ἡττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. **20** εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐπιγνώσει τοῦ κυρίου καὶ σωτήρος Ἰησοῦ Χριστοῦ τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χειρόνα τῶν πρώτων. **21** κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς

2:11 αὐτῶν Holmes WH^{mag}] + παρὰ κυρίῳ WH Treg RP; + παρὰ κυρίου NIV **12** γεγεννημένα φυσικὰ WH Treg NIV] φυσικὰ γεγεννημένα RP • καὶ φθαρήσονται WH Treg NIV] καταφθαρήσονται RP **13** ἀδικοῦμενοι WH NIV] κομιούμενοι Treg RP • ἀπάταις WH NIV RP] ἀγάπαις Treg **14** ἀκαταπαύστους Treg NIV RP] ἀκαταπάστους WH **15** καταλιπόντες Treg RP] καταλείποντες WH NIV • Βοσόρ Treg RP NA] Βεώρ WH NIV **17** καὶ ὀμίχλαι WH Treg NIV] νεφέλαι RP • σκοτεινοῦ WH Treg NIV] + εἰς αἰῶνα RP **18** ὀλίγως WH Treg NIV] ὄντως RP • ἀποφεύγοντας WH Treg NIV] ἀποφυγόντας RP **19** καὶ Treg RP] – WH NIV **20** κυρίου WH Treg RP] + ἡμῶν NIV **21** ὑποστρέψαι WH Treg NIV] ἐπιστρέψαι RP

παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς· **22** Ἐσχεβήθηκεν αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καί· ὅς λουσαμένη εἰς ἑκλισμὸν βορβόρου.

3:1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, **2** μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, **3** τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἑσχάτων τῶν ἡμερῶν ἑμπαιγμονῆ ἑμπαίκεται κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι **4** καὶ λέγοντες· Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. **5** λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, **6** δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· **7** οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

8 Ἐν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. **9** οὐ βραδύνει ἡ κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδύτητα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τις ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. **10** ἤξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτῃς, ἐν ἧ ἡ οὐρανοὶ ροιζήδον παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα εὐρεθήσεται.

11 Τούτων οὕτως πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, **12** προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται· **13** καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

2:22 **εσχεβήθηκεν** WH Treg NIV] + δὲ RP • **εκλισμὸν** WH Treg NIV] κύλισμα RP **3:3** **εσχάτων** WH Treg NIV] ἐσχάτου RP • **ἐν ἐμπαιγμονῆ** WH Treg NIV] – RP **7** **αὐτῷ** WH NIV] αὐτοῦ Treg RP **9** **κύριος** WH Treg NIV] ὁ κύριος RP • **ὑμᾶς** WH Treg NIV] ἡμᾶς RP **10** **ἡμέρα** WH Treg NIV] ἡ ἡμέρα RP • **κλέπτῃς** WH Treg NIV] + ἐν νυκτί RP • **λυθήσεται** WH Treg NIV] λυθήσονται RP • **εὐρεθήσεται** WH Treg NIV] κατακαήσεται RP; οὐχ εὐρεθήσεται *em* ECM **11** **οὕτως** WH NIV] οὕν Treg RP

14 Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, **15** καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἠγεισθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν ἴδοθεισαν αὐτῷ ἰσοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν, **16** ὡς καὶ ἐν πάσαις ἱταῖς ἐπιστολαῖς λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν ἱαῖς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. **17** ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε ἵνα μὴ τῆ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, **18** ἀξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. ἱ ἀμήν.

3:15 **δοθεῖσαν αὐτῷ** WH Treg NIV | αὐτῷ δοθεῖσαν RP **16 ταῖς** RP] – WH Treg NIV • **αῖς** WH Treg NIV] οῖς RP **18 ἀμήν** Treg NIV RP] – WH

ΙΩΑΝΝΟΥ Α

1:1 Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὁ ἀκηκόαμεν, ὁ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὁ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς— **2** καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν— **3** ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν ἀπαγγέλλομεν ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· **4** καὶ ταῦτα γράφομεν ἵνα ἡμεῖς ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἢ πεπληρωμένη.

5 Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. **6** ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· **7** ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. **8** ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. **9** ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθάρσιν ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. **10** ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

2:1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἀμάρτητε. καὶ ἐὰν τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον, **2** καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ περὶ ὄλου τοῦ κόσμου.

3 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. **4** ὁ λέγων ἵνα ἐγνώκα αὐτόν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν

1:3 καὶ WH Treg NIV] – RP **4** ἡμεῖς WH Treg NIV] ὑμῖν RP **5** ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν NIV RP] οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ WH Treg **7** Ἰησοῦ WH Treg NIV] + Χριστοῦ RP **8** οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν WH NIV RP] ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν Treg **2:4** ὅτι WH Treg NIV] – RP

ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν· 5 ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ τετελειώται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἔσμεν· 6 ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησεν καὶ Ἦ αὐτὸς περιπατεῖν.

7 Ἦ ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστὶν ὁ λόγος ὃν Ἦ ἠκούσατε. 8 πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. 9 ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. 10 ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν· 11 ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12 Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ· 13 γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς· γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. 14 Ἦ ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα· ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς· ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.

15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐὰν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ· 16 ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν· 17 καὶ ὁ κόσμος παράγεται καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ, ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε Ἦ ὅτι ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ Ἦ ἐξ ἡμῶν ἦσαν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου Ἦ καὶ οἴδατε Ἦ πάντες· 21 οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν

2:6 αὐτὸς WH Treg] + οὕτως NIV RP 7 Ἦ ἀγαπητοί WH Treg NIV] Ἦ ἀδελφοί RP • ἠκούσατε WH Treg NIV] + ἀπ' ἀρχῆς RP 14 ἔγραψα WH Treg NIV] Ἦ Γράφω RP 18 ὅτι WH Treg NIV] + ὁ RP 19 ἐξ ἡμῶν ἦσαν WH Treg NIV] ἦσαν ἐξ ἡμῶν RP 20 καὶ Treg NIV RP] – WH • πάντες WH NIV] πάντα Treg RP

ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. **22** τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν. **23** πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει¹. **24** Ὑμεῖς ὁ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. **25** καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγέλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς. **27** καὶ ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ ὁ μένει ἐν ὑμῖν², καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ ὁ αὐτοῦ χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, ὁ μένετε ἐν αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ὁ ἐὰν φανερωθῇ ὁ σχῶμεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυρθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ.

29 Ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν, γινώσχετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται. **3:1** Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν, ὁ καὶ ἐσμέν³. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ὁ ἡμᾶς ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. **2** ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. ὁ οἶδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ ὁμοιοὶ αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστὶν. **3** καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτὸν καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστιν.

4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. **5** καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἀμαρτίας ἄρῃ, καὶ ἀμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. **6** πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἀμαρτάνει· πᾶς ὁ ἀμαρτάνων οὐχ ἔωρακεν αὐτόν οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. **7** τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· **8** ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἀμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. **9** πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἀμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ οὐ δύναται ἀμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται.

2:23 ὁ ὁμολογῶν ... ἔχει WH Treg NIV] – RP **24** ὑμεῖς WH Treg NIV] + οὖν RP **27** μένει ἐν ὑμῖν WH Treg NIV] ἐν ὑμῖν μένει RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτὸ RP • μένετε WH Treg NIV] μενεῖτε RP **28** ἐὰν WH Treg NIV] ὅταν RP • σχῶμεν WH Treg NIV] ἔχῶμεν RP **29** ὅτι WH RP] + καὶ NIV Treg **3:1** καὶ ἐσμέν WH Treg NIV] – RP • ἡμᾶς WH Treg NIV] ὑμᾶς RP **2** οἶδαμεν WH Treg NIV] + δὲ RP **5** ἀμαρτίας WH Treg NIV] + ἡμῶν RP

10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστὶν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

11 Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· **12** οὐ καθὼς Καὶν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. **13** Ἔμὴ θαυμάζετε, ἄδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. **14** ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει ἐν τῷ θανάτῳ. **15** πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν. **16** ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς θεΐναι. **17** ὅς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;

18 Ἐτεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴδὲ τῇ γλώσσῃ ἀλλὰ ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. **19** Ἐν τούτῳ ἠγνωσόμεθα ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὴν καρδίαν ἡμῶν **20** ὅτι ἐὰν καταγινώσκη ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει πάντα. **21** ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία μὴ καταγινώσκη ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν, **22** καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. **23** καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. **24** καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

3:13 **μὴ** WH Treg RP] καὶ μὴ NIV • **ἀδελφοί** WH Treg NIV] + μου RP **14 ἀγαπῶν** WH Treg NIV] + τὸν ἀδελφόν RP **15 αὐτῷ** WH Treg NIV] ἐαυτῷ RP **16 θεΐναι** WH Treg NIV] τιθεῖναι RP **18 Ἐτεκνία** WH Treg NIV] + μου RP **19 ἐν** WH] καὶ ἐν Treg NIV RP • **γνωσόμεθα** WH Treg NIV] γινώσκομεν RP • **τὴν καρδίαν** WH NIV] τὰς καρδίας Treg RP **21 μὴ καταγινώσκη ἡμῶν** Treg] μὴ καταγινώσκη WH; ἡμῶν μὴ καταγινώσκη NIV; ἡμῶν μὴ καταγινώσκη ἡμῶν RP **22 ἐὰν** Treg NIV RP] ἂν WH • **ἀπ'** WH Treg NIV] παρ' RP **23 πιστεύσωμεν** WH NIV RP] πιστεύομεν Treg • **ἡμῖν** WH Treg NIV] – RP

4:1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. **2** ἐν τούτῳ Ἦ γινώσχετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, **3** καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστιν· καὶ τοῦτο ἐστίν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστίν ἤδη. **4** ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστίν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ· **5** αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσιν καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. **6** ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν, ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν θεόν. **8** ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν, ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. **9** ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. **10** ἐν τούτῳ ἐστίν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήκαμεν τὸν θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. **11** ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. **12** θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν·

13 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. **14** καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. **15** ὃς ἔαν ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. **16** καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν.

Ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ Ἦ μένει. **17** ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν

4:2 γινώσχετε WH Treg NIV | γινώσκεται RP **3** τὸν WH Treg NIV | – RP
 • Ἰησοῦν WH Treg NIV | + Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα RP **10** ἠγαπήκαμεν WH
 NIV | ἠγαπήσαμεν Treg RP **12** ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν NIV | τετελειωμένη ἐν
 ἡμῖν ἐστίν WH Treg; τετελειωμένη ἐστίν ἐν ἡμῖν RP **15** ἐὰν WH NIV | ἂν Treg RP
 • Ἰησοῦς Treg NIV RP | +Χριστός WH **16** μένει WH NIV RP | – Treg

τῷ κόσμῳ τούτῳ. **18** φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. **19** ἡμεῖς ἠγαπῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. **20** ἐάν τις εἶπῃ ὅτι Ἄγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἐώρακεν, τὸν θεὸν ὃν οὐχ ἐώρακεν ἢ οὐ δύναται ἀγαπᾶν. **21** καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

5:1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ χριστὸς ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννησαντα ἀγαπᾷ ἢ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. **2** ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἢ ποιῶμεν. **3** αὕτη γάρ ἐστίν ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν, καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, **4** ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον. καὶ αὕτη ἐστίν ἡ νίκη ἡ νικῆσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν· **5** τίς ἢ δέ ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἔλθων δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἢ ἐν τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστίν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστίν ἡ ἀλήθεια. **7** ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, **8** τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν. **9** εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστίν ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ ἢ ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. **10** ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν ἢ αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. **11** καὶ αὕτη ἐστίν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἢ ὁ θεὸς ἡμῖν, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. **12** ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

4:19 ἀγαπῶμεν WH Treg NIV] + αὐτόν RP **20** οὐ WH Treg NIV] πῶς RP
5:1 καὶ Treg NIV RP] - WH **2** ποιῶμεν WH Treg NIV] τηρῶμεν RP **5** δέ ἐστίν
Treg NIV] ἐστίν δὲ WH; ἐστίν RP **6** ἐν WH Treg NIV] - RP **9** ὅτι WH Treg
NIV] ἣν RP **10** αὐτῷ WH] αὐτῷ Treg RP; ἑαυτῷ NIV **11** ὁ θεὸς ἡμῖν WH] ἡμῖν
ὁ θεὸς Treg NIV RP

13 Ταῦτα ἔγραψα ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζῶν ἔχετε αἰώνιον, ἵνα πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. **14** καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ἀκούει ἡμῶν. **15** καὶ ἐάν οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν ὁ ἔάν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν ἅπ' αὐτοῦ. **16** ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζῶν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. **17** πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ ἑαυτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. **19** οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. **20** οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμέν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

5:13 ὑμῖν WH Treg NIV] + τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ RP
 • ἔχετε αἰώνιον WH Treg NIV] αἰώνιον ἔχετε RP • τοῖς πιστεύουσιν WH Treg
 NIV] καὶ ἵνα πιστεύητε RP **15** ἐάν WH NIV RP] ἂν Treg • ἅπ' WH Treg
 NIV] παρ' RP **18** αὐτόν WH Treg NIV] ἑαυτόν RP **20** γινώσκωμεν NIV RP]
 γινώσκωμεν WH Treg **21** εἰδώλων WH Treg NIV] + Ἀμήν RP

ΙΩΑΝΝΟΥ Β

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῆ κυρία καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα· 3 ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρός, καὶ ἴ παρα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὐρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. 5 καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐκ ὡς ἐντολὴν ἴ καινὴν γράφων σοι ἄλλὰ ἦν εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 6 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ· αὕτη ἴ ἐντολή ἐστίν ἡ, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. 7 ὅτι πολλοὶ πλάνοι ἔξῃλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί· οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. 8 βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἴ ἀπολέσητε ἂ ἴ εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἴ ἀπολάβητε. 9 πᾶς ὁ ἴ προάγων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ ἴ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. 10 εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· 11 ὁ ἴ λέγων γὰρ ἴ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθη διὰ χάρτου καὶ μέλανος, ἀλλὰ ἐλπίζω ἴ γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἴ ὑμῶν ἴ πεπληρωμένη ἦ. 13 Ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἴ ἐκλεκτῆς.

3 **παρα** WH Treg NIV] + κυρίου RP 5 **καινήν γράφων σοι** Treg NIV] γράφων σοι καινήν WH RP 6 **ἡ ἐντολή ἐστίν** WH Treg NIV] ἐστίν ἡ ἐντολή RP 7 **ἐξῃλθον** WH Treg NIV] εἰσῃλθόν RP 8 **ἀπολέσητε** WH Treg NIV] ἀπολέσωμεν RP • **εἰργασάμεθα** WH RP NA] εἰργάσασθε Treg NIV • **ἀπολάβητε** WH Treg NIV] ἀπολάβωμεν RP 9 **προάγων** WH Treg NIV] παραβαίνων RP • **διδαχῇ** WH Treg NIV] + τοῦ Χριστοῦ RP 11 **λέγων γὰρ** WH Treg NIV] γὰρ λέγων RP 12 **γενέσθαι** WH Treg NIV] ἐλθεῖν RP • **ὑμῶν** WH Treg] ἡμῶν NIV RP • **πεπληρωμένη ἦ** WH NIV] ἦ πεπληρωμένη Treg RP 13 **ἐκλεκτῆς** WH Treg NIV] + Ἀμήν RP

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ

1 Ὁ πρεσβύτερος Γαῖῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐδοῦταί σου ἡ ψυχὴ. 3 ἐχάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. 4 μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω ἢ χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἡ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς καὶ ἡ τοῦτο ξένους, 6 οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ· 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθον μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἔθνικῶν. 8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ἡ ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

9 Ἐγραψά ἡ τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἡ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἐώρακεν τὸν θεόν. 12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπὸ αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ ἡ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστίν.

13 Πολλὰ εἶχον ἡ γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι ἡ γράφειν· 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἡ σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

15 Εἰρήνη σοι. ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

4 χαρὰν Treg NIV RP] χάριν WH • τῇ WH Treg NIV] – RP 5 τοῦτο WH Treg NIV] εἰς τοὺς RP 7 ἔθνικῶν WH Treg NIV] ἐθνῶν RP 8 ὑπολαμβάνειν WH Treg NIV] ἀπολαμβάνειν RP 9 τι WH Treg NIV] – RP 12 οἶδας WH Treg NIV] οἶδατε RP 13 γράψαι σοι WH Treg NIV] γράφειν RP • γράφειν WH Treg NIV] γράψαι RP 14 σε ἰδεῖν WH Treg NIV] ἰδεῖν σε RP

ΙΟΥΔΑ

1 Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἡγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις κλητοῖς· 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθεῖη.

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. 4 παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον ἄδελφόν σου καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

5 Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδὼτας ἡμᾶς ἅπαξ ἅπαντα, ὅτι Ἰησοῦς λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν, 6 ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἐαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν· 7 ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.

8 Ὅμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μαινύουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν· Ἐπιτιμῆσαι σοὶ κύριος. 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Καῖν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαάμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κόρε ἀπώλοντο. 12 οὗτοί εἰσιν οἱ ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν

1 ἡγαπημένοις WH Treg NIV | ἡγίασμένοις RP 3 ἡμῶν WH Treg NIV | – RP 4 δεσπότην WH Treg NIV | + θεόν RP 5 ὑμᾶς ἅπαξ RP | ἅπαξ ὑμᾶς NIV; ἅπαξ WH Treg; ὑμᾶς NA • πάντα WH Treg NIV | τοῦτο RP • Ἰησοῦς Holmes WH^{mag} | κύριος WH Treg; ὁ κύριος NIV RP; ὁ κύριος ἅπαξ NA 7 τρόπον τούτοις WH Treg NIV | τούτοις τρόπον RP 12 οἱ WH Treg NIV | – RP

σπιλάδες συνευωχούμενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δις ἀποθανόντα ἐκρίζωνέντα, **13** κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστéρες πλανῆται οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἶωνα τετήρηται.

14 Προεφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἑβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνώχ λέγων· Ἴδου ἦλθεν κύριος ἐν ἀγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, **15** ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξει ἑπάντας τοὺς ἀσεβεῖς ἑπεὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. **16** οὗτοί εἰσιν γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας ἑαυτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· **18** ὅτι ἔλεγον ἑμεῖν· Ἐπ' ἐσχάτου χρόνου ἔσονται ἐμπαίχται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. **19** οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοί, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. **20** ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἑποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν πνεύματι ἀγίῳ προσευχόμενοι, **21** ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον. **22** καὶ οὐς μὲν ἑλεᾶτε διακρινομένους, **23** οὐς δὲ σφίζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, οὐς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ἑμᾶς ἀπταιστούς καὶ στήσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἁμώμους ἐν ἀγαλλιάσει **25** ἑμὸν θεῶ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν ἑμὸν μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

15 πάντας τοὺς ἀσεβεῖς WH Treg NIV] + αὐτῶν RP; πᾶσαν ψυχὴν NA **16** αὐτῶν WH Treg RP] ἑαυτῶν NIV **18** ἑμεῖν WH] + ὅτι Treg NIV RP • Ἐπ' ἐσχάτου χρόνου WH Treg] Ἐπ' ἐσχάτου τοῦ χρόνου NIV; ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ RP **20** ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει WH Treg NIV] τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς RP **22-23** ἐλεᾶτε WH NIV] ἐλεεῖτε RP; ἐλέγχετε Treg • διακρινομένους οὐς δὲ σφίζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες οὐς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ Treg NIV] διακρινομένους σφίζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες οὐς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ WH; διακρινομένοι οὐς δὲ ἐν φόβῳ σφίζετε ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες RP **24** ἑμᾶς WH Treg NIV] αὐτούς RP **25** ἑμὸν WH Treg NIV] + σοφῷ RP • διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν WH Treg NIV] – RP • δόξα WH Treg NIV] + καὶ RP • πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος WH Treg NIV] – RP

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

1:1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, **2** ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα εἶδεν. **3** μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα, ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἵ ἀπὸ ὧν καὶ ὃ ἦν καὶ ὃ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, **5** καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλείων τῆς γῆς.

Τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ ἱλύσαντι ἡμᾶς ἕκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ — **6** καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ — αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας ἑτῶν αἰῶνων· ἀμήν.

7 Ἴδου ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξέκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναί, ἀμήν.

8 Ἐγὼ εἶμι τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, λέγει κύριος, ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὃ ἦν καὶ ὃ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ ἱσυκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἱ ἐν Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἱ καὶ τὴν μαρτυρίαν ἱ Ἰησοῦ. **10** ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἦκουσα ἱ ὀπίσω μου φωνὴν ἱ μεγάλην ὡς σάλπιγγος **11** λεγούσης· Ὡ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις,

1:4 ἀπὸ WH Treg NIV] + θεοῦ RP **5** λύσαντι WH Treg NIV] λούσαντι RP • ἐκ WH Treg NIV] ἀπὸ RP **6** τῶν αἰῶνων Treg NIV RP] – WH **9** συκοινωνὸς WH Treg NIV] κοινωνὸς RP • ἐν WH Treg NIV] + Χριστῷ RP • καὶ WH Treg NIV] + διὰ RP • Ἰησοῦ WH Treg NIV] + Χριστοῦ RP **10** ὀπίσω μου φωνὴν WH Treg NIV] φωνὴν ὀπίσω μου RP

εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειρα καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν.

12 Ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἧτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσαῖς, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὅμοιον υἷον ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσαῖν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός, 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένης, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ ἄστέρας ἑπτὰ, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεία ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιάν αὐτοῦ ἐπ' ἐμέ λέγων· Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, 18 καὶ ὁ ζῶν — καὶ ἐγενόμην νεκρὸς καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων — καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἄδου. 19 γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα. 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσὶν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσὶν.

2:1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσῶν·

2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστάσαι κακοὺς, καὶ ἐπέειρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους, καὶ οὐκ εἰσὶν, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευθεῖς· 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες· 4 ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκες. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον

1:12 Καὶ WH Treg NIV] + ἐκεῖ RP 13 τῶν WH NIV] + ἑπτὰ Treg RP • υἷον WH NIV] υἱῷ Treg RP 15 πεπυρωμένης WH Treg NIV] πεπυρωμένοι RP 16 χειρὶ αὐτοῦ WH Treg NIV] αὐτοῦ χειρὶ RP 18 αἰώνων WH Treg NIV] + ἀμῆν RP 19 γίνεσθαι WH Treg RP] γενέσθαι NIV 20 οὓς WH Treg NIV] ὧν RP 2:1 τῆς Treg NIV RP] τῷ WH 2 κόπον WH Treg NIV] + σου RP • ἀποστόλους WH Treg NIV] + εἶναι RP 3 οὐ κεκοπίακες WH Treg NIV] οὐκ ἐκοπίασας RP 5 πέπτωκας Treg NIV RP] πέπτωκες WH

καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί Ἦ σοι, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσης. **6** ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. **7** ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Ἦ θεοῦ.

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ Ἦ τῆς ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν·

9 Οἶδά Ἦ σου τὴν θλιψὶν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοῦς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. **10** Ἦ μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις Ἦ πάσχειν. Ἦ ἰδοῦ μέλλει Ἦ βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ Ἦ ἔξετε θλιψὶν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. **11** ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἔκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν·

13 Ἦ Οἶδα ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ, καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου Ἦ καὶ ἐν ταῖς Ἦ ἡμέραις Ἀντιπᾶς, ὁ μάρτυς μου, ὁ πιστὸς Ἦ μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ. **14** ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἔδιδασκεν τῷ Βαλακ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, Ἦ φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. **15** οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν Ἦ διδαχὴν Νικολαϊτῶν ὁμοίως. **16** μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. **17** ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. τῷ νικῶντι δώσω Ἦ αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

2:5 σοι WH Treg NIV] + ταχύ RP 7 θεοῦ WH Treg NIV] + μου RP 8 τῆς Treg NIV RP] τῷ WH 9 σου WH Treg NIV] + τὰ ἔργα καὶ RP 10 μηδὲν NIV RP] μὴ WH Treg • πάσχειν WH Treg NIV] παθεῖν RP • ἰδοῦ WH Treg NIV] + δὴ RP • βάλλειν WH Treg NIV] βαλεῖν RP • ἔξετε Treg NIV RP] ἔχητε WH 13 Οἶδα WH Treg NIV] + τὰ ἔργα σου καὶ RP • καὶ WH Treg NIV] – RP • ἡμέραις WH Treg NIV] + ἐν αἷς RP • μου WH Treg NIV] – RP 14 ἐδίδασκεν τῷ WH Treg NIV] ἐδίδαξεν τὸν RP • φαγεῖν WH Treg NIV] καὶ φαγεῖν RP 15 διδαχὴν WH] + τῶν Treg NIV RP 17 αὐτῷ WH Treg NIV] + φαγεῖν RP

18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ ἡ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ·

19 Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. **20** ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι ἀφείξ τὴν γυναῖκα Ἰεζάβελ, ἣ λέγουσα ἑαυτὴν προφήτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. **21** καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. **22** ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῆς· **23** καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γινώσκονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ ἔραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. **24** ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδασχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· **25** πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἄχρι οὗ ἂν ἤξω. **26** καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, **27** καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ ὡς τὰ σκευὴ τὰ κεραμικὰ συντριβεται, **28** ὡς κἀγὼ εἶληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. **29** ὁ ἔχων οὓς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

3:1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας·

Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. **2** γίνου γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν, οὐ γὰρ εὐρηκά σου τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου· **3** μνημόνευε οὖν πῶς εἶληφας καὶ ἤκουσας καὶ τήρει, καὶ μετανόησον· ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἤξω ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ γνῶς ποῖαν ὥραν ἤξω ἐπὶ σέ· **4** ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν

2:18 τῆς Treg NIV RP] τῷ WH **19** ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν WH NIV RP] πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην Treg **20** γυναῖκα WH Treg NIV] + σοῦ RP • λέγουσα WH Treg NIV] λέγει RP **22** μετανοήσωσιν Treg NIV RP] μετανοήσουσιν WH **27** συντριβεται WH Treg NIV] συντριβήσεται RP **3:2** ἔμελλον ἀποθανεῖν WH Treg NIV] ἔμελλες ἀποβάλλειν RP • τὰ Treg NIV RP] – WH **3** ἤξω WH Treg NIV] + ἐπὶ σε RP • γνῶς WH NIV RP] γνώση Treg **4** ἔχεις ὀλίγα WH Treg NIV] ὀλίγα ἔχεις RP

Σάρδεσιν ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. **5** ὁ νικῶν Ἦ οὕτως περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. **6** ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν Ἦ Δαυίδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, Ἦ καὶ κλείων Ἦ καὶ οὐδεὶς Ἦ ἀνοίγει·

8 Οἶδά σου τὰ ἔργα — ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἠνεωγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλείσαι αὐτήν — ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. **9** ἰδοὺ Ἦ διδῶ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται — ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς Ἦνα Ἦ ἕξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν Ἦ ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι Ἦ ἐγὼ Ἦ γάπησά σε. **10** ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγὼ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. **11** ἔρχομαι ταχύ· κράτει ὁ ἔχεις, Ἦνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. **12** ὁ νικῶν ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἰερουσαλήμ, ἣ Ἦ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. **13** ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ Ἄμην, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς Ἦ καὶ ἀληθινός, ἣ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ·

15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἢ ἢ ζεστός. **16** οὕτως, ὅτι χλιαρὸς εἶ καὶ Ἦ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. **17** ὅτι λέγεις Ἦ ὅτι Πλουσίός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ Ἦ οὐδὲν χρεῖαν ἔχω, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος Ἦ καὶ ἐλεινός

3:5 οὕτως WH Treg NIV] οὕτος RP **7** Δαυίδ WH Treg NIV] τοῦ Δαυίδ RP • καὶ κλείων WH Treg NIV] αὐτήν εἶ μὴ ὁ ἀνοίγων RP • ἀνοίγει WH Treg NIV] ἀνοίξει RP **9** διδῶ WH Treg NIV] δίδωμι RP • ἕξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν WH Treg NIV] ἕξωσιν καὶ προσκυνήσωσιν RP • ἐγὼ WH Treg NIV] – RP **12** καταβαίνουσα WH Treg NIV] καταβαίνει RP **14** καὶ Treg NIV RP] + ὁ WH **16** οὔτε WH Treg NIV] οὐ RP **17** ὅτι WH Treg NIV] – RP • οὐδὲν WH Treg NIV] οὐδενὸς RP • καὶ WH Treg NIV] + ὁ RP

καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, **18** συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι ἑμῷ χρυσίον ἑπεπωρωμένον ἐκ πυρὸς ἵνα πλουτήσης, καὶ ἱμάτια λευκὰ ἵνα περιβάλη καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλούριον ἑγχρίσαι τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς. **19** ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ἡζήλευε οὖν καὶ μετανόησον. **20** ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, ἡ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. **21** ὁ νικῶν δώσω αὐτῷ καθίσει μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς ἀγάγῃ ἐνίκησα καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. **22** ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

4:1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἦν ἠκούσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων· Ἀνάβα ὦδε, καὶ δεῖξω σοὶ ἃ δεῖ γενέσθαι. μετὰ ταῦτα **2** εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, **3** καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος ὀράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἴρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος ὀράσει σμαραγδίνῳ. **4** καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου ἑθρόνοι εἴκοσι τέσσαρες, καὶ ἐπὶ τοὺς ἑθρόνους εἴκοσι τέσσαρες πρεσβυτέρους καθημένους περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. **5** καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἅ εἰσιν ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, **6** καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνῃ ὁμοίᾳ κρυστάλλῳ.

Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν· **7** καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχων τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ· **8** καὶ τὰ

3:18 παρ' ἐμοῦ χρυσίον WH Treg NIV | χρυσίον παρ' ἐμοῦ RP • ἐγχρίσαι WH Treg NIV | ἵνα ἐγχρίσῃ RP **19** ζήλευε WH Treg NIV | ζήλωσον RP **20** καὶ NIV RP] – WH Treg **4:2** εὐθέως WH Treg NIV | Καὶ εὐθέως RP **3** καὶ ὁ καθήμενος WH Treg NIV] – RP • ὅμοιος ὀράσει σμαραγδίνῳ WH Treg NIV | ὁμοίως ὄρασις σμαραγδίνων RP **4** θρόνοι WH Treg RP] θρόνους NIV • θρόνους WH Treg NIV] + τοὺς RP • ἐν Treg NIV RP] – WH **5** ἅ WH NIV] αἱ Treg; αὐτοῦ αἱ RP • τὰ WH Treg NIV] – RP **7** ἔχων WH Treg NIV] ἔχον RP • τὸ πρόσωπον ὡς WH Treg NIV] πρόσωπον RP

τέσσαρα ζῶα, ἐν ᾗ καθ' ἐν ἑαυτῶν ἔχων ἀνά πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες· Ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος. **9** καὶ ὅταν ἰδῶσιν τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, **10** πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες· **11** Ἄξιός ἐστιν, ὁ κύριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.

5:1 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιάν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπίσθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ. **2** καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Τίς ἄξιός ἐστιν ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ; **3** καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. **4** καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολὺ ὅτι οὐδεὶς ἄξιός ἐστιν εὐρέθῃ ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. **5** καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰουδα, ἡ ρίζα Δαυὶδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγίδας αὐτοῦ.

6 Καὶ εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἄρνιον ἕστηκός ὡς ἐσφαγμένον, ἔχων κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἳ εἰσιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ, ἀπεσταλμένοι εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. **7** καὶ ἦλθεν καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. **8** καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἁρνίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας

4:8 καθ' ἐν WH NIV RP] ἕκαστον Treg • **αὐτῶν** WH Treg NIV] – RP • **ἔχων** WH Treg NIV] ἔχον RP **9 δῶσιν** WH Treg NIV] δῶσιν RP • **τῷ θρόνῳ** Treg NIV] τοῦ θρόνου WH RP **11 ἡμῶν** WH Treg NIV] + ὁ ἅγιος RP • **τὰ** WH Treg NIV] – RP **5:1 ὀπίσθεν** WH Treg NIV] ἔξωθεν RP **2 ἄξιός** WH Treg NIV] + ἐστίν RP **3 οὐρανῷ** WH Treg NIV] + ἄνω RP • **οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ** WH Treg NIV] οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς οὔτε RP **4 ἐγὼ** WH Treg RP] – NIV **5 ἀνοῖξαι** WH Treg NIV] ὁ ἀνοίγων RP **6 ἐστηκός** WH NIV RP] ἐστηκώς Treg • **ἔχων** WH Treg NIV] ἔχον RP • **οἳ** WH Treg NIV] ἂ RP • **ἀπεσταλμένοι** WH Treg NIV] ἀποστελλόμενα RP

χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἶ εἰσιν Ἦ αἰ προσευχαὶ τῶν ἁγίων· **9** καὶ ἄδουσιν ᾠδὴν καινὴν λέγοντες· Ἄξιός εἰ λαβεῖν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης καὶ ἠγόρασας τῷ Ἦ θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, **10** καὶ ἐποίησας αὐτοὺς τῷ θεῷ ἡμῶν Ἦ βασιλείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ Ἦ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ εἶδον, καὶ Ἦ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλω τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, **12** λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· Ἄξιόν ἐστιν τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν Ἦ καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. **13** καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς Ἦ θαλάσσης, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς Ἦ πάντα, ἤκουσα λέγοντας· Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ Ἦ καὶ τῷ ἄρνιῳ ἢ εὐλογία καὶ ἢ τιμὴ καὶ ἢ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν Ἦ αἰῶνων. **14** καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα Ἦ ἔλεγον· Ἀμήν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.

6:1 Καὶ εἶδον Ἦ ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος ὡς φωνῇ βροντῆς· Ἦ Ἐρχου. **2** καὶ Ἦ εἶδον, καὶ Ἦ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν Ἦ σφραγίδα τὴν δευτέραν Ἦ, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· Ἦ Ἐρχου. **4** καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς γῆς Ἦ καὶ ἵνα ἀλλήλους Ἦ σφάξουσιν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· Ἦ Ἐρχου. καὶ Ἦ εἶδον, καὶ Ἦ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν

5:8 αἶ WH Treg NIV] - RP **9** θεῷ WH NIV] + ἡμᾶς Treg RP **10** βασιλείαν WH Treg NIV] βασιλεῖς RP • βασιλεύουσιν WH Treg] βασιλεύουσιν NIV RP **11** ἤκουσα WH Treg NIV] + ὡς RP **12** καὶ WH Treg NIV] + τὸν RP **13** θαλάσσης Treg NIV] + ἐστὶν WH RP • πάντα WH Treg NIV] πάντας RP • τῷ θρόνῳ NIV] τοῦ θρόνου WH Treg RP • αἰῶνων WH Treg NIV] + Ἀμήν RP **14** ἔλεγον WH Treg NIV] λέγοντα τὸ RP **6:1** ὅτε WH Treg NIV] ὅτι RP • Ἐρχου WH Treg NIV] + καὶ ἰδε RP **2** εἶδον καὶ WH Treg NIV] - RP **3** σφραγίδα τὴν δευτέραν WH Treg NIV] δευτέραν σφραγίδα RP **4** καὶ WH Treg NIV] - RP • σφάξουσιν WH Treg NIV] σφάξωσιν RP **5** εἶδον WH Treg NIV] ἰδε RP

ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. **6** καὶ ἤκουσα ἄς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων λέγουσαν· Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες ἄκριθῶν δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσης.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα ἄς φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου. **8** καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνατος, καὶ ὁ ἄδης ἠκολούθει μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον. **10** καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· Ἔως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικοῦντων ἐπὶ τῆς γῆς; **11** καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐκάστῳ στολὴ λευκὴ, καὶ ἔρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσονται ἔτι χρόνον μικρόν, ἕως πληρωθῶσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτενεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

12 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμός μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, **13** καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκὴ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη, **14** καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. **15** καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες καὶ οἱ χιλιάρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων. **16** καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθήμενου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, **17** ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτῶν, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

6:6 ὡς WH Treg NIV] – RP • **κριθῶν** WH Treg NIV] κριθῆς RP **7** **φωνὴν** WH Treg NIV] – RP • **Ἔρχου** WH Treg NIV] + καὶ ἴδε RP **8** **εἶδον καὶ** WH Treg NIV] – RP • **μετ' αὐτοῦ** WH Treg NIV] αὐτῷ RP • **αὐτοῖς** WH Treg NIV] αὐτῷ RP **9** **μαρτυρίαν** WH Treg NIV] + τοῦ ἀρνίου RP **11** **ἀναπαύσονται** WH Treg NIV] ἀναπαύσωνται RP • **μικρόν** WH Treg NIV] – RP • **πληρωθῶσιν** WH Treg NIV] πληρώσωσιν Treg RP • **αὐτῶν** WH Treg NIV] + καὶ RP • **ἀποκτενεσθαι** WH Treg NIV] ἀποκτενεσθαι RP **12** **ἐγένετο μέλας** WH Treg NIV] μέλας ἐγένετο RP **13** **βάλλει** WH Treg NIV] βαλοῦσα RP **17** **αὐτῶν** WH Treg NIV] αὐτοῦ RP

7:1 Ἐνταῦθα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπὶ ἅπαντα τὰ δένδρα. 2 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα τοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων· Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν μήτε τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἑσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ·

5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἑσφραγισμένοι,

ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες,

6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Νεφθαλίμ δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Μανασσὴ δώδεκα χιλιάδες,

7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Λευὶ δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Ἰσσαχάρ δώδεκα χιλιάδες,

8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ δώδεκα χιλιάδες,

ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν δώδεκα χιλιάδες ἑσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι ἑαυτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἄρνιου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ ἑσφραγισμένοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. 10 καὶ κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες· Ἡ σωτηρία τῶν ἡμῶν ἐκ τοῦ κυρίου ἐπὶ τῶν θρόνων καὶ τῶν ἄρνιων. 11 καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν

7:1 Μετὰ WH NIV | Καὶ μετὰ Treg RP • πᾶν WH NIV | τι Treg RP 3 ἄχρι WH Treg NIV | + οὐ RP 4 ἑκατὸν WH Treg NIV | + καὶ RP • ἐσφραγισμένοι WH Treg NIV | ἐσφραγισμένων RP 5 ἐσφραγισμένοι WH Treg NIV | ἐσφραγισμένοι RP 8 ἐσφραγισμένοι WH Treg NIV | ἐσφραγισμένοι RP 9 αὐτὸν WH Treg NIV | – RP • ἐστῶτες WH Treg NIV | ἐστῶτας RP • φοίνικες WH Treg NIV | φοίνικας RP

και προσεκύνησαν τῷ θεῷ, **12** λέγοντες· Ἀμήν· ἡ εὐλογία και ἡ δόξα και ἡ σοφία και ἡ εὐχαριστία και ἡ τιμὴ και ἡ δύναμις και ἡ ἰσχύς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· ἀμήν.

13 Καὶ ἀπεκρίθη εἰς ἕκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι· Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς τίνες εἰσὶν και πόθεν ἤλθον; **14** και εἶρηκα αὐτῷ· Κύριέ μου, σὺ οἶδας. και εἶπέν μοι· Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, και ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν και ἐλεύκαναν ἡ αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. **15** διὰ τοῦτο εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, και λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας και νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, και ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. **16** οὐ πεινάσουσιν ἔτι οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέση ἐπ' αὐτούς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, **17** ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, και ὀδηγήσει αὐτούς ἐπὶ ζωῆς πηγᾶς ὕδατων· και ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

8:1 Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγίδα τὴν ἐβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμῶριον. **2** και εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐστήκασιν, και ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἤλθεν και ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, και ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ ἵνα δώσει ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. **4** και ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. **5** και εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτὸν, και ἐγένετο αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, και ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· και ἐγένοντο βρονταὶ και φωναὶ και ἀστραπαὶ και σεισμοί.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας ἠτοίμασαν ἑαυτούς ἵνα σαλπίσωσιν.

7:14 εἶρηκα WH Treg NIV] εἶπον RP • αὐτὰς WH Treg NIV] – RP 15 τοῦ θρόνου WH Treg NIV] τῷ θρόνῳ RP 16 οὐδὲ WH Treg NIV] οὐδ' οὐ RP 17 ποιμανεῖ WH Treg NIV] ποιμαίνει RP • ὀδηγήσει WH Treg NIV] ὀδηγεῖ RP 8:1 ὅταν WH Treg NIV] ὅτε RP 3 δώσει WH Treg NIV] δώση RP 6 αὐτούς WH] αὐτοὺς Treg NIV; ἑαυτοὺς RP

7 Καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλπισεν· καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ὡς ὄρος μέγα Ἦ πυρὶ καίομενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἶμα, 9 καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον Ἦ τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων Ἦ διεφθάρησαν.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καίομενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται· Ἦ Ὁ Ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνησαν.

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ Ἦ ἡμέρα μὴ φάνη τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

13 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ Ἦ τοὺς κατοικοῦντας Ἦ ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

9:1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ Ἦ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου· 2 καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου Ἦ μεγάλης, καὶ Ἦ ἐσκοτώθη ὁ ἡλῖος καὶ ὁ ἄηρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. 3 καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. 4 καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ Ἦ ἀδικήσουσιν τὸν χόρτον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ Ἦ τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῶν Ἦ μετώπων. 5 καὶ ἐδόθη Ἦ αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα Ἦ βασανισθῶσινται

8:8 πυρὶ WH Treg NIV] – RP 9 τῶν WH Treg NIV] – RP • διεφθάρησαν WH Treg NIV] διεφθάρη RP 11 ὁ WH NIV RP] – Treg 12 ἡ ἡμέρα μὴ φάνη τὸ τρίτον αὐτῆς WH Treg NIV] τὸ τρίτον αὐτῆς ἡ ἡμέρα μὴ φάνη RP 13 τοὺς κατοικοῦντας WH Treg NIV] τοῖς κατοικοῦσιν RP 9:2 μεγάλης WH Treg NIV] καιομένης RP • ἐσκοτώθη WH NIV] ἐσκοτίσθη Treg RP 4 ἀδικήσουσιν WH NIV] ἀδικήσωσιν Treg RP • μετώπων WH Treg NIV] + αὐτῶν RP 5 αὐτοῖς Treg NIV] αὐταῖς WH RP • βασανισθῶσινται WH Treg NIV] βασανισθῶσιν RP

μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον. **6** καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον καὶ οὐ μὴ εὕρῃσουσιν αὐτόν, καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν καὶ ἴφεύγει ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν¹.

7 Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἠτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ἴσμοιοι χρυσοῦ², καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων, **8** καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, **9** καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον· **10** καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν³ ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. **11** ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτοῦ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδὼν καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν· καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, **14** λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα· Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. **15** καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἠτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. **16** καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμάτων τοῦ ἵππικοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. **17** καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. **18** ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θεοῦ τοῦ ἐκπορευομένου

9:6 φεύγει WH Treg NIV] φεύζεται RP • ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν WH Treg NIV] ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος RP **7** ὅμοιοι χρυσοῦ WH Treg NIV] χρυσοῖ RP **10** ἡ ἐξουσία αὐτῶν WH Treg NIV] ἐξουσίαν ἔχουσιν τοῦ RP **11** ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν βασιλέα τὸν WH Treg NIV] ἔχουσαι βασιλέα ἐπ' αὐτῶν RP • καὶ ἐν WH Treg NIV] ἐν δὲ RP **13** τῶν WH Treg NIV] + τεσσάρων RP NA **14** λέγοντα WH Treg NIV] λέγουσαν RP **15** καὶ WH Treg NIV] + εἰς τὴν RP **16** ἵππικοῦ WH Treg NIV] ἵππου RP • δισμυριάδες WH NIV] δύο μυριάδες Treg; μυριάδες RP **18** ἐκ WH Treg NIV] ἀπὸ RP

ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. **19** ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ἴσφι, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικουσιν.

20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ οὐκ ἀπεκάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, ἴσφι μὲτενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ ἴσφι προσκυνήσουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἰδῶλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν ἴσφι δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, **21** καὶ οὐ μὲτενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμάκων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

10:1 Καὶ εἶδον ἴσφι ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἴρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, **2** καὶ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεωγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ τῆς γῆς, **3** καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὡσπερ λέων μυκάται. καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. **4** καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἤμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς. **5** καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἤρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὴν δεξιάν εἰς τὸν οὐρανόν, **6** καὶ ἴσφι ὤμοσεν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων, ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι ἔσται· **7** ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθῃ τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τὸς προφήτας.

8 Καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν ἴσφι λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ ἴσφι λέγουσαν· Ὑπαγε λάβε τὸ βιβλίον τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ

9:19 ἴσφι WH Treg NIV | ἴσφι RP **20** οὔτε NIV | οὐ WH RP; οὔτε Treg • προσκυνήσουσιν WH Treg NIV | προσκυνήσωσιν RP • δύναται WH Treg NIV | δύναται RP **21** φαρμάκων WH NIV | φαρμακειῶν Treg RP **10:1** ἄλλον WH Treg NIV | – RP • τὴν κεφαλὴν WH Treg | τῆς κεφαλῆς NIV RP **2** βιβλαρίδιον WH Treg NIV | βιβλίον RP **6** ὤμοσεν RP] + ἐν WH Treg NIV **7** ἑαυτοῦ δούλους WH Treg NIV | δούλους αὐτοῦ RP **8** λαλοῦσαν WH Treg NIV | λαλοῦσα RP • λέγουσαν WH Treg NIV | λέγουσα RP • βιβλίον WH Treg NIV | βιβλιδάριον RP

ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. **9** καὶ ἠπήλθα πρὸς τὸν ἄγγελον λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι· Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό, καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. **10** καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκὺ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου.

11 Καὶ λέγουσίν μοι· Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς ἑκαὶ ἔθνεσιν καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς.

11:1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων· Ἔγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. **2** καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξωθεν, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας ἑκατοσσεράκοντα δύο. **3** καὶ δώσω τοῖς δυσὶν μάρτυσίν μου, καὶ προφητεῦσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκους.

4 Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαφαὶ καὶ αἱ δύο λυχναὶ αἱ ἐνώπιον τοῦ κυρίου τῆς γῆς ἐστῶτες. **5** καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. **6** οὗτοι ἔχουσιν τὴν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὅσάκις ἐὰν θελήσωσιν.

7 Καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. **8** καὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἧτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη. **9** καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ

10:9 ἀπήλθα WH NIV] ἀπήλθον Treg RP • βιβλαρίδιον WH Treg NIV] βιβλιδάριον RP **10** βιβλαρίδιον WH Treg NIV] βιβλίον RP **11** καὶ WH Treg NIV] + ἐπὶ RP **11:1** Ἔγειρε WH Treg NIV] Ἔγειραι RP **2** ἔξωθεν WH Treg NIV] ἔξω RP • τεσσαεράκοντα Treg] + καὶ WH NIV RP **3** περιβεβλημένοι NIV RP] περιβεβλημένους WH Treg **4** ἐστῶτες WH Treg NIV] ἐστῶσαι RP **5** θελήσῃ αὐτοὺς WH NIV] αὐτοὺς θελήσῃ Treg; θέλει αὐτοὺς RP **6** τὴν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν WH Treg NIV] τὸν οὐρανόν ἐξουσίαν κλεῖσαι RP • ἐν πάσῃ πληγῇ ὅσάκις ἐὰν θελήσωσιν WH Treg NIV] ὅσάκις ἐὰν θελήσωσιν ἐν πάσῃ πληγῇ RP

ἐθνῶν τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς ἁ καὶ ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἁ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνήμα. **10** καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἁ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα ἁ πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφήται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἁ ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἁ ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. **12** καὶ ἁ ἤκουσαν ἁ φωνῆς μεγάλης ἁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἁ λεγούσης αὐτοῖς: ἁ Ἀνάβατε ἁ ὦδε, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτούς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. **13** καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἁ ὥρα ἐγένετο σεισμός μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

14 ἁ Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν. ἁ Ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἁ ἔρχεται ταχύ.

15 Καὶ ὁ ἔβδομος ἁγγελος ἐσάλπισεν. καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ ἁ λέγοντες: ἁ Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

16 Καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ ἁ θεοῦ καθήμενοι ἁ ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, **17** λέγοντες: ἁ Εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας. **18** καὶ τὰ ἔθνη ἁ ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις καὶ τοῖς ἀγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, ἁ τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.

11:9 καὶ WH Treg NIV] – RP • ἀφίουσιν WH Treg NIV] ἀφήσουσιν RP **10** εὐφραίνονται WH Treg NIV] εὐφρανθήσονται RP • πέμψουσιν WH Treg NIV] δώσουσιν RP **11** ἐν αὐτοῖς WH Treg NIV] εἰς αὐτούς RP • ἐπέπεσεν WH Treg NIV] ἔπεσεν RP **12** ἤκουσαν WH Treg NIV] ἤκουσα RP • φωνῆς μεγάλης WH Treg NIV] φωνῆν μεγάλην RP • λεγούσης WH Treg NIV] λέγουσαν RP • Ἀνάβατε WH Treg NIV] Ἀνάβητε RP **13** ὥρα WH Treg NIV] ἡμέρα RP **14** ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη WH Treg NIV] ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἰδοὺ RP **15** λέγοντες WH NIV] λέγουσαι Treg RP **16** θεοῦ καθήμενοι WH NIV] θεοῦ οἱ κάθηνται Treg; θρόνου τοῦ θεοῦ καθήμενοι RP **18** τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους WH Treg NIV] τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις RP

19 Καὶ ἠνοιγῆ ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ἡ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης ἡ αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ ἡ καὶ σεισμός ἡ καὶ χάλαζα μεγάλη.

12:1 Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα, **2** καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα· ἡ καὶ κράζει ἡ ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. **3** καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων ἡ μέγας πυρρός ἡ, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα, **4** καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. **5** καὶ ἔτεκεν υἱόν, ἡ ἄρσεν, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ. **6** καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἡ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ ἡ τρέψωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα.

7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἡ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, **8** καὶ οὐκ ἡ ἴσχυσεν, οὐδὲ τόπος εὐρέθη ἡ αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. **9** καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος Διάβολος καὶ ἡ ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην — ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.

10 Καὶ ἡκούσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ ἡ κατήγωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν ἡ αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. **11** καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἡ γάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. **12** διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε,

11:19 ὁ WH Treg NIV] – RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] τοῦ κυρίου RP • καὶ σεισμός WH Treg NIV] – RP **12:2** καὶ κράζει WH NIV] κράζει Treg; ἔκραζεν RP **3** μέγας πυρρός WH NIV] πυρρός μέγας Treg RP **5** ἄρσεν WH Treg NIV] ἄρρενα RP **6** ἀπὸ WH Treg NIV] ὑπὸ RP • τρέψωσιν WH NIV] τρέφουσιν Treg; ἐκτρέψωσιν RP **7** τοῦ WH Treg NIV] – RP **8** ἴσχυσεν WH NIV RP] ἴσχυσαν Treg • αὐτῶν WH Treg NIV] αὐτῶ RP **9** ὁ WH Treg NIV] – RP **10** κατήγωρ WH NIV] κατήγορος Treg RP • αὐτοὺς WH NIV] αὐτῶν Treg RP

Ἦ οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. οὐαὶ ἡ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἧτις ἔτεκεν τὸν ἄρσενά. **14** καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ ἡ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἡ ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἡμισυ καιροῦ ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφeos. **15** καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφεις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. **16** καὶ ἐβόηθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· **17** καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· **18** καὶ ἔστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

13:1 Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἄνόματα βλασφημίας. **2** καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. **3** καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ἡ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἔθεραπεύθη. καὶ ἔθαυμάσθη ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, **4** καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες· Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς δύναται πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

5 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο. **6** καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα

12:12 οἱ NIV] – WH Treg RP • τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν WH Treg NIV] τῇ γῆ καὶ τῇ θαλάσσει RP **14** αἱ WH Treg NIV] – RP • ὅπου τρέφεται WH Treg NIV] ὅπως τρέφεται RP **18** ἐστάθη WH Treg NIV] ἐστάθην RP **13:1** ὀνόματα WH Treg RP NA] ὄνομα NIV **3** ὡς WH Treg NIV] ὡσεὶ RP • ἐθαυμάσθη WH Treg NIV] ἐθαύμασεν RP • ὅλη ἡ γῆ WH NIV RP] ἐν ὅλη τῇ γῆ Treg **4** ὅτι ἔδωκεν WH Treg NIV] τῷ δεδωκότι RP • δύναται WH Treg NIV] δύνατος RP **5** βλασφημίας WH Treg NIV] βλασφημίαν RP • ἐξουσία WH Treg NIV] + πόλεμον RP • τεσσαράκοντα Treg RP] + καὶ WH NIV

αὐτοῦ εἰς ἁβλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. 7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. 8 καὶ προσκυνήσουσιν ἁ αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτι οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἁ αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἁρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

9 Εἴ τις ἔχει οὖς ἀκουσάτω. 10 εἴ τις ἁ εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ἁ ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἁ ἀποκτανθῆναι αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ἁδὲ ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια ἁρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ἁ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας ἁ ἵνα ἁ προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, ὅτι ἔθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἁ ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἁ καταβαίνειν εἰς ἁ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ ἁ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἁ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ἁ ὅς ἔχει ἁ τὴν πληγὴν ἁ τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη ἁ αὐτῷ ἁ δοῦναι πνεῦμα ἁ τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου καὶ ποιήσῃ ἁ ἵνα ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντα, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα ἁ δῶσιν αὐτοῖς ἁ χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἡ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, 17 καὶ ἵνα μὴ τις ἁ δύνηται ἀγοράσαι ἡ πωλῆσαι εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἡ

13:6 βλασφημίας WH Treg NIV] βλασφημίαν RP 8 αὐτὸν WH Treg NIV] αὐτῷ RP • οὐ WH Treg NIV] ὧν RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] – RP 10 εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν WH NIV] εἰς αἰχμαλωσίαν Treg; ἔχει αἰχμαλωσίαν RP • ἀποκτανθῆναι NIV] ἀποκτενεῖ δεῖ WH Treg RP 12 ποιεῖ WH Treg NIV] ἐποίει RP • προσκυνήσουσιν WH Treg NIV] προσκυνήσωσιν RP 13 ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ WH Treg NIV] καὶ πῦρ ἵνα RP • καταβαίνειν εἰς WH Treg NIV] καταβαίνειν ἐπὶ RP 14 τοὺς WH Treg NIV] + ἐμοὺς τοὺς RP • ὅς ἔχει WH Treg NIV] ὃ εἶχεν RP • τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν WH Treg NIV] καὶ ἔζησεν ἀπὸ τῆς μαχαίρης RP 15 αὐτῷ Treg NIV RP] αὐτῇ WH • δοῦναι πνεῦμα WH Treg NIV] πνεῦμα δοῦναι RP • ἵνα WH Treg NIV] – RP 16 δῶσιν WH Treg NIV] δώσωσιν RP • χάραγμα WH Treg NIV] χαράγματα RP 17 δύνηται WH Treg NIV] δύναται RP

τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. **18** ὧδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου, ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστίν· καὶ ὁ ἀριθμὸς ἁὐτοῦ ἑξακόσιοι ἐξήκοντα ἕξ`.

14:1 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἄρνιον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' ἁὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. **2** καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. **3** καὶ ἄδουσιν ἄς ὠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ὠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. **4** οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν, παρθένοι γάρ εἰσιν· ἁὐτοὶ οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἄρνιῳ ὅπου ἂν ἴπάγῃ· ἁὐτοὶ ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ ἄρνιῳ, **5** καὶ ἑν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὐρέθη ἡ ψεῦδος· ἁμωμοὶ εἰσιν.

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσει ἁὐτοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, **7** λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Φοβήθητε τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε ἁὐτῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγάς ὑδάτων.

8 Καὶ ἄλλος δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησεν λέγων· Ἐπεσεν, ἔπεσεν Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ ἑκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη.

13:18 αὐτοῦ WH NIV] + ἐστίν Treg RP • ἑξακόσιοι ἐξήκοντα ἕξ WH NIV] ἑξακόσια ἐξήκοντα ἕξ RP; χξξ' Treg 14:1 ἐστὸς WH Treg NIV] ἐστηκὸς RP • αὐτοῦ WH Treg NIV] + ἀριθμὸς RP 3 ὡς WH Treg NA] – NIV RP 4 ἁὐτοὶ WH Treg NIV] + εἰσιν RP • ὑπάγῃ NIV RP] ὑπάγει WH Treg • ἁὐτοὶ WH Treg NIV] + ὑπὸ Ἰησοῦ RP 5 ἐν ... αὐτῶν οὐχ εὐρέθη WH Treg NIV] οὐχ εὐρέθη ἐν ... αὐτῶν RP • ἁμωμοὶ WH NIV] + γάρ Treg RP 6 ἄλλον WH Treg NIV] – RP • ἐπὶ WH Treg NIV] – RP 7 θεὸν WH Treg NIV] κύριον RP • τῷ ποιήσαντι WH Treg NIV] αὐτὸν τὸν ποιήσαντα RP • καὶ WH Treg NIV] + τὴν RP 8 δεύτερος ἄγγελος WH Treg RP] ἄγγελος δεύτερος NIV • ἔπεσεν WH Treg NIV] – RP • ἡ WH Treg NIV] – RP

9 Καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἶ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, **10** καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον ἁγγέλων ἁγίων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. **11** καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἶ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

12 Ὡδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολάς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγουσῆς· Γράψον· Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ' ἄρτι. Ἦναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἁναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν, τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον ὅμοιον ἄνθρωπον, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ. **15** καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ κρᾶζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθήμενῷ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. **16** καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ. **18** καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ὁ ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν ἄγγελῳ μεγάλῳ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ λέγων· Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. **19** καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἀμπελὸν τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. **20** καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἐξῶθεν

14:10 ἁγγέλων ἁγίων WH Treg NIV | τῶν ἁγίων ἁγγέλων RP **13** ναί, λέγει WH Treg NIV | λέγει Ναί RP • ἀναπαήσονται WH Treg NIV | ἀναπαύσονται RP • γὰρ WH Treg NIV | δὲ RP **14** υἴδον WH NIV | υἴῳ Treg RP **16** τῆς νεφέλης WH Treg NIV | τὴν νεφέλην RP **18** ἄγγελος Holmes WH^{mag} | + ἐξῆλθεν WH Treg NIV RP • ὁ WH NIV | – Treg RP • φωνῇ WH Treg NIV | κραυγῇ RP

τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

15:1 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ.

2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνας αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. **3** καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωϋσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου λέγοντες· Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοὶ σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἑαίωνων· **4** τίς οὐ μὴ ἴ φοβηθῆ, κύριε, καὶ ἴ δοξάσει τὸ ὄνομά σου, ὅτι μόνος ἴσσιος; ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἤξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, **6** καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἴ ἐνδεδυμένοι ἴ λίνον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζῶνας χρυσαῖς. **7** καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ζῶων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσαῖς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. **8** καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

16:1 Καὶ ἤκουσα ἴ μεγάλης φωνῆς ἴ ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις· Ὑπάγετε καὶ ἴ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν.

15:3 αἰώνων WH NIV] ἐθνῶν Treg RP NA **4** φοβηθῆ WH Treg NIV] + σε RP • δοξάσει WH Treg NIV] δοξάση RP • ὀσιος WH Treg NIV] ἅγιος RP **6** ἐνδεδυμένοι WH Treg NIV] οἱ ἦσαν ἐνδεδυμένοι RP • λίνον NIV RP] λίθον WH Treg **16:1** μεγάλης φωνῆς WH NIV] φωνῆς μεγάλης Treg RP • ἐκχέετε WH NIV] ἐκχέατε Treg RP

2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἔλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

3 Καὶ ὁ ἑυτέρως ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ ἠζωῆς ἀπέθανεν ἡ τὰ ἐν τῇ θαλάσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς ἡ καὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. 5 καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος· Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ἡ ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας, 6 ὅτι αἷμα ἀγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἡ δέδωκας πιεῖν· ἄξιοι εἰσιν. 7 καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος· Ναί, κύριε, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἰ κρίσεις σου.

8 Καὶ ὁ ἑτάρτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι ἡ τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ. 9 καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἀνθρωποι καῦμα μέγα· καὶ ἡ ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος ἡ τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν ἡ τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἡ ἔτοιμασθῆ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου. 13 καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα ἡ τρία ἀκάθαρτα ἡ ὡς βάτραχοι· 14 εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ἡ ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας τῆς μεγάλης τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος — 15 ἡ ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτῃς. μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια

16:3 δευτερος WH Treg NIV] + ἄγγελος RP • ζωῆς WH Treg NIV] ζῶσα RP • τὰ WH Treg NIV] – RP 4 καὶ WH Treg NIV] + εἰς RP 5 ὁ WH NIV RP] – Treg 6 δέδωκας WH Treg NIV] ἔδωκας RP 8 τέταρτος WH Treg NIV] + ἄγγελος RP • τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ WH Treg NIV] ἐν πυρὶ τοὺς ἀνθρώπους RP 9 ἐβλασφήμησαν WH Treg NIV] + οἱ ἀνθρωποι RP • τὴν WH Treg NIV] – RP 12 τὸν WH Treg NIV] – RP 13 τρία ἀκάθαρτα WH Treg NIV] ἀκάθαρτα τρία RP 14 ἡμέρας WH Treg NIV] + ἐκείνης RP

αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῆ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ — **16** καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστί Ἀρμαγεδών.

17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα — καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ μεγάλη ἡ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· Γέγονεν — **18** καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς τηλικούτος σεισμὸς οὕτω μέγας, **19** καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν· καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· **20** καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν. **21** καὶ χάλαια μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

17:1 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχοντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· Δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὸ κρίμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ τὰ ὕδατων πολλῶν, **2** μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. **3** καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι. καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, ἡ γέμοντα ὀνόματα βλασφημίας, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. **4** καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, ἡ καὶ κεχρυσωμένη ἡ χρυσοῦν καὶ λίθω τιμίω καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς, **5** καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, μυστήριον, Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. **6** καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων ἡ καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ.

Καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα· **7** καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος· Διὰ τί ἐθαύμασας; ἐγὼ ἐρῶ σοὶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα· **8** τὸ

16:17 ἐκ WH Treg NIV] ἀπὸ RP • **ναοῦ** WH Treg NIV] + τοῦ οὐρανοῦ RP **18** **φωναὶ καὶ βρονταί** WH Treg NIV] βρονταὶ καὶ φωναὶ RP • **ἐγένετο** WH Treg NIV] – RP • **ἄνθρωποι ἐγένοντο** WH] οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο RP; ἄνθρωπος ἐγένετο Treg NIV **17:1** **ὕδατων** WH Treg NIV] τῶν ὑδάτων τῶν RP **3** **γέμοντα** WH NIV] γέμον τὰ Treg; γέμον RP • **ἔχων** WH NIV] ἔχον Treg RP **4** **καὶ** WH Treg NIV] – RP • **χρυσίω** WH NIV RP] χρυσοῦ Treg **6** **καὶ** WH Treg NIV] – RP

θηρίον ὃ εἶδες ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν ἱπάγει· καὶ θαυμασθήσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται ἡ τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων ἡ τὸ θηρίον ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται.

9 Ὡδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσὶν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπὶ αὐτῶν. καὶ βασιλεῖς ἑπτὰ εἰσὶν· **10** οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὕπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μείναι, **11** καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν. καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ἱπάγει. **12** καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες δέκα βασιλεῖς εἰσὶν, οἵτινες βασιλείαν οὕπω ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου. **13** οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ διδώσιν. **14** οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

15 Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι. **16** καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρὶ· **17** ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθῆσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ. **18** καὶ ἡ γυνὴ ἦν εἶδες ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλείων τῆς γῆς.

18:1 Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. **2** καὶ

17:8 ἱπάγει WH NIV] ἱπάγειν Treg RP • θαυμασθήσονται WH NIV] θαυμάσονται Treg RP • τὸ ὄνομα WH Treg NIV] τὰ ὀνόματα RP • τὸ θηρίον ὅτι ἦν WH Treg NIV] ὅτι ἦν τὸ θηρίον RP **9** ἑπτὰ εἰσὶν WH Treg NIV] εἰσὶν ἑπτὰ RP **10** αὐτὸν δεῖ WH Treg NIV] δεῖ αὐτὸν RP **11** αὐτὸς WH NIV RP] οὗτος Treg **13** γνώμην ἔχουσιν WH Treg NIV] ἔχουσιν γνώμην RP • καὶ WH Treg NIV] + τὴν RP **16** γυμνὴν WH Treg NIV] + ποιήσουσιν αὐτὴν RP **17** μίαν γνώμην WH Treg NIV] γνώμην μίαν RP • τελεσθήσονται WH Treg NIV] τελεσθῶσιν RP

ἔκραξεν ἔν ἰσχυρᾷ φωνῇ λέγων· Ἔπεσεν, ἔπεσεν Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον ἑ δαιμονίων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου ἑ καὶ φυλακὴ παντὸς θηρίου ἀκαθάρτου ἑ καὶ μεμισημένου, 3 ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς ἑ πέπτωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνου αὐτῆς ἐπλούτησαν.

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν· Ἐξέλθατε, ἑ ὁ λαός μου, ἐξ αὐτῆς ἑ, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε· 5 ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. 6 ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν, καὶ ἑ διπλώσατε ἑ τὰ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ἡ ἐκέρασεν κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι Κάθημαι βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω. 8 διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰσχυρὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτὴν.

9 Καὶ κλαύσουσιν καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνίασαντες, ὅταν βλέπωσιν τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, 10 ἀπὸ μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς λέγοντες· Οὐαὶ οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλῶν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἤλθεν ἡ κρίσις σου.

11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἑ κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἑ ἐπ' αὐτὴν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, 12 γόμον χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ ἑ μαργαριτῶν καὶ βυσσίνου καὶ ἑ πορφύρας καὶ σιρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου, 13 καὶ

18:2 ἐν WH Treg NIV] – RP • ἔπεσεν WH NIV] – Treg RP • δαιμονίων WH Treg NIV] δαιμόνων RP • καὶ φυλακὴ παντὸς θηρίου ἀκαθάρτου Holmes NA] – WH Treg NIV RP 3 πέπτωκαν WH Treg RP] πέπτωκαν NIV 4 Ἐξέλθατε WH Treg NIV] Ἐξελθε RP • ὁ λαός μου, ἐξ αὐτῆς WH NIV] ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου Treg RP 6 διπλώσατε WH Treg NIV] + αὐτῇ RP • τὰ WH Treg NIV] – RP 11 κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν WH Treg NIV] κλαύσουσιν καὶ πενήθουσιν RP • αὐτὴν WH Treg NIV] αὐτῇ RP 12 μαργαριτῶν WH Treg NIV] μαργαρίτου RP • πορφύρας WH Treg NIV] πορφυροῦ RP

κιννάμωμον ἢ και ἄμωμον ἢ και θυμιάματα και μύρον και λίβανον και οἶνον και ἔλαιον και σεμίδαλιν και σῖτον και ἢ κτήνη και πρόβατα ἢ, και ἢ ππων και ῥεδῶν και σωματων, και ψυχᾶς ἀνθρώπων. **14** και ἢ ὀπώρα ἢ σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἢ ἀπῆλθεν ἀπὸ σου, και πάντα τὰ λιπαρὰ και τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σου, και ἢ οὐκέτι ἢ οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν ἢ. **15** οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες και πενθοῦντες, **16** ἢ λέγοντες· Οὐαὶ οὐαὶ, ἢ πόλις ἢ μεγάλη, ἢ περιβεβλημένη βύσσινον και πορφυροῦν και κόκκινον και ἢ κεχρυσωμένη χρυσίῳ και λίθῳ τιμίῳ και ἢ μαργαρίτη, **17** ὅτι μιᾶ ὥρα ἢρημῶθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.

Και πᾶς κυβερνήτης και πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, και ναῦται και ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν **18** και ἢ ἔκραξαν βλέποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς λέγοντες· Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; **19** και ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν και ἢ ἔκραξαν κλαίοντες και ἢ πενθοῦντες λέγοντες· Οὐαὶ οὐαὶ, ἢ πόλις ἢ μεγάλη, ἐν ἢ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾶ ὥρα ἢρημῶθη.

20 Εὐφραίνου ἐπ' αὐτῆ, οὐρανέ, και οἱ ἄγιοι και οἱ ἀπόστολοι και οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Και ἢρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς ἢ μύλινον μέγαν, και ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν λέγων· Οὕτως ὀρμήματι βληθήσεται Βαβυλῶν ἢ μεγάλη πόλις, και οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔτι. **22** και φωνὴ κιθαρῶδῶν και μουσικῶν και αὐλητῶν και σαλπιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, και πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὐρεθῆ ἐν σοὶ ἔτι, και φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι, **23** και φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνη ἐν σοὶ ἔτι, και φωνὴ νυμφίου και νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροὶ σου ἢσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, **24** και ἐν αὐτῇ ἢ αἷμα προφητῶν και ἄγιων εὐρέθη και πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

18:13 και ἄμωμον WH Treg NIV] – RP • κτήνη και πρόβατα WH Treg NIV] πρόβατα και κτήνη RP **14** σου τῆς ... ψυχῆς WH Treg NIV] τῆς ... ψυχῆς σου RP • οὐκέτι WH NIV RP] – Treg • οὐ μὴ αὐτὰ εὐρήσουσιν WH Treg NIV] αὐτὰ οὐ μὴ εὐρης RP **16** λέγοντες WH Treg NIV] και λέγοντες RP • κεχρυσωμένη Treg RP] + ἐν WH NIV • μαργαρίτη WH Treg NIV] μαργαρίταις RP **18** ἔκραξαν WH] ἔκραζον Treg NIV RP **19** ἔκραξαν WH] ἔκραζον Treg NIV RP • πενθοῦντες WH Treg NIV] + και RP **21** μύλινον WH NIV] μύλον Treg RP **24** αἷμα WH Treg NIV] αἵματα RP

19:1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ λεγόντων· Ἀλληλουϊά· ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, **2** ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην ἣτις ἔφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. **3** καὶ δεύτερον εἶρηκαν· Ἀλληλουϊά· καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. **4** καὶ ἔπεσαν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ λέγοντες· Ἀμήν, Ἀλληλουϊά.

5 Καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα· Αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. **6** καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λέγοντων· Ἀλληλουϊά, ὅτι ἐβασίλευσεν κύριος, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ. **7** χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιῶμεν, καὶ δῶσωμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠτοίμασεν ἑαυτήν, **8** καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον ἑλαμπρὸν καθαρὸν, τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν.

9 Καὶ λέγει μοι· Γράψον· Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσιν. **10** καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεωγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτόν πιστὸς καλούμενος καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. **12** οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός,

19:1 δόξα καὶ ἡ δύναμις WH Treg NIV] δύναμις καὶ ἡ δόξα RP **2** ἔφθειρεν WH Treg NIV] διέφθειρεν RP **3** εἶρηκαν WH Treg NIV] εἶρηκεν RP **4** τῷ θρόνῳ WH Treg NIV] τοῦ θρόνου RP **5** τῷ θεῷ WH Treg NIV] τὸν θεὸν RP • καὶ Treg NIV RP] – WH **6** λεγόντων WH Treg NIV] λέγοντες RP • θεός Holmes WH^{margin}] + ἡμῶν WH Treg NIV RP **7** ἀγαλλιῶμεν WH Treg NIV] ἀγαλλιῶμεθα RP • δῶσωμεν WH] δῶσωμεν NIV; δῶμεν Treg RP **8** λαμπρὸν WH Treg NIV] + καὶ RP **10** μαρτυρία WH Treg NIV] + τοῦ RP **11** πιστὸς καλούμενος WH Treg] καλούμενος πιστὸς NIV RP **12** αὐτοῦ WH Treg RP] + ὡς NIV • ἔχων WH Treg NIV] + ὀνόματα γεγραμμένα καὶ RP

13 και περιβεβλημένος ἱμάτιον ἑββαμμένον αἵματι, καὶ ἑκέληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. **14** καὶ τὰ στρατεύματα ἑτὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρὸν. **15** καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη, καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. **16** καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον· Βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ἑνα ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλη λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι· Δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, **18** ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν ἑκαὶ μεγάλων. **19** καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι ἑτὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. **20** καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον καὶ ἑμετ' αὐτοῦ ὁ ἑψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς ἑτῆς καιομένης ἐν θείῳ. **21** καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου τῇ ἐξεληθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

20:1 Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσσου καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. **2** καὶ ἐκράτησεν τὸν δράκοντα, ἑὸ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅς ἐστιν Διάβολος καὶ ὁ ἑΣατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, **3** καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ

19:13 **βεβαμμένον** Treg NIV RP] ῥεραντισμένον WH • **κέληται** WH Treg NIV] καλεῖται RP **14** **τὰ** WH NIV RP] – Treg **15** **ρομφαία** WH Treg NIV] + δίστομος RP **17** **ἑνα** WH Treg NIV] – RP • **ἔκραξεν** Treg RP] + ἐν WH NIV **18** **αὐτῶν** NIV RP] αὐτοὺς WH Treg • **καὶ** WH Treg NIV] τε καὶ RP **19** **τὸν** WH Treg NIV] – RP **20** **μετ' αὐτοῦ** ὁ WH Treg NIV] ὁ μετ' αὐτοῦ RP • **τῆς καιομένης** WH Treg NIV] τὴν καιομένην RP **20:2** **ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος** WH Treg NIV] τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον RP • **Σατανᾶς** WH Treg NIV] + ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὄλην RP

ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ ῥαπαγήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. ῥα μετὰ ταῦτα δεῖ ῥα λυθῆναι αὐτὸν ῥα μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπὶ αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ χριστοῦ ῥα χίλια ἔτη. **5** ῥα οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. **6** μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλῃ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετὰ αὐτοῦ ῥα χίλια ἔτη.

7 Καὶ ὅταν τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, **8** καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ ῥα καὶ Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτούς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς ῥα αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. **9** καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην. καὶ κατέβη πῦρ ῥα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ῥα καὶ κατέφαγεν αὐτούς· **10** καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτούς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκὸν καὶ τὸν καθήμενον ῥα ἐπὶ αὐτοῦ ῥα, οὗ ἀπὸ ῥα τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. **12** καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοιχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοιχθη, ὃ ἔστιν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. **13** καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἔδωκαν τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. **14** καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην

20:3 **πλανῆση** WH Treg NIV] **πλανᾶ** RP • **μετὰ** WH Treg NIV] καὶ μετὰ RP • **λυθῆναι αὐτὸν** WH NIV] αὐτὸν λυθῆναι Treg RP **4 χίλια** WH Treg NIV] τὰ χίλια RP **5 οἱ** WH NIV] Καὶ οἱ Treg RP **6 χίλια** RP] τὰ χίλια WH Treg NIV **8 καὶ** WH NIV] + τὸν Treg RP • **αὐτῶν** WH Treg NIV] – RP **9 ἐκύκλευσαν** WH NIV] ἐκύκλωσαν Treg RP • **ἐκ τοῦ οὐρανοῦ** WH NIV] ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Treg; ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ RP **11 ἐπὶ αὐτοῦ** WH] ἐπὶ αὐτόν NIV RP; ἐπάνω αὐτοῦ Treg • **τοῦ** WH Treg NIV] – RP

τοῦ πυρός. οὗτος ὁ ἴθάνατος ὁ δεῦτερός ἔστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. **15** καὶ εἶ τις οὐχ εὔρεθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

21:1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. **2** καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλήμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. **3** καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου λεγουσῆς· Ἴδου ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται, **4** καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι. τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν.

5 Καὶ εἶπεν ὁ καθημέμος ἐπὶ τῷ θρόνῳ· Ἴδου καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει· Γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ εἰσιν. **6** καὶ εἶπέν μοι· Γέγοναν. ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. **7** ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. **8** τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ φαρμάκοις καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσιν τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἔστιν ὁ θάνατος ὁ δεῦτερος.

9 Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων· Δεῦρο, δεῖξω σοὶ τὴν νύμφην τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. **10** καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν

20:14 θάνατος ὁ δεῦτερός WH NIV RP] δεῦτερός θάνατος Treg **15** τῇ βίβλῳ WH Treg NIV] τῷ βιβλίῳ RP **21:3** θρόνου WH NIV] οὐρανοῦ Treg RP • λαοὶ WH Treg NIV] λαὸς RP • μετ' αὐτῶν ἔσται WH Treg] ἔσται μετ' αὐτῶν RP; μετ' αὐτῶν ἔσται αὐτῶν θεός NIV **4** ἐκ WH Treg NIV] ἀπὸ RP • ἔτι. WH] ἔτι, ὅτι Treg NIV RP **5** καινὰ ποιῶ πάντα WH Treg NIV] πάντα καινὰ ποιῶ RP • λέγει WH NIV] + μοι Treg RP • πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ WH Treg NIV] ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ RP **6** Γέγοναν, ἐγὼ WH] Γέγοναν ἐγὼ εἰμι Treg NIV; Γέγονα RP **8** ἀπίστοις WH Treg NIV] + καὶ ἁμαρτωλοῖς RP **9** τῶν γεμόντων WH Treg NIV] γεμούσας RP • νύμφην τὴν γυναῖκα WH Treg NIV] γυναῖκα τὴν νύμφην RP **10** πόλιν WH Treg NIV] + τὴν μεγάλην RP

ἀγίαν Ἱερουσαλήμ καταβαίνουσιν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, **11** ἔχουσιν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ· ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι· **12** ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τῶν πυλῶσιν ἄγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα ἃ ἔστιν τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· **13** ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς· **14** καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχων θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. **16** καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ τὰς σταδίους δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. **17** καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου. **18** καὶ ἡ ἐνδῶμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἰάσπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ· **19** οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἰάσπις, ὁ δεῦτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, **20** ὁ πέμπτος σαρδόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἕνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασος, ὁ ἐνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος· **21** καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρίται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής.

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ, ὁ γὰρ κύριος, ὁ θεός, ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. **23** καὶ ἡ πόλις οὐ χρεῖαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ, ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. **24** καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν· **25** καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας, νύξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ, **26** καὶ

21:12 τῶν πυλῶσιν WH NIV RP] τοὺς πυλῶνας Treg • ἐστὶν WH] + τὰ ὀνόματα Treg NIV; + ὀνόματα RP • φυλῶν WH Treg NIV] + τῶν RP **13** ἀνατολῆς WH Treg NIV] ἀνατολῶν RP **14** ἔχων WH Treg NIV] ἔχον RP **16** ὅσον WH Treg RP] + καὶ NIV • σταδίους Treg RP] σταδίων WH NIV • χιλιάδων WH Treg NIV] + δώδεκα RP **18** καὶ WH NIV] + ἦν Treg RP **19** οἱ WH NIV RP] καὶ οἱ Treg **24** τὴν δόξαν αὐτῶν WH Treg NIV] αὐτῶν δόξαν καὶ τιμὴν τῶν ἐθνῶν RP

οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. **27** καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν πᾶν κοινὸν καὶ ἁποιδιδούσιν τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. **3** καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ λατρεύουσιν αὐτῷ, **4** καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. **5** καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν ἡμέρας ἡμέρας φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτίσει ἑπ’ αὐτούς, καὶ βασιλεύουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

22:1 Καὶ ἔδειξέν μοι ἁποιδιδούσιν τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. **3** καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ λατρεύουσιν αὐτῷ, **4** καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. **5** καὶ νύξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν ἡμέρας ἡμέρας φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτίσει ἑπ’ αὐτούς, καὶ βασιλεύουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

6 Καὶ εἶπέν μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος, ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν, ἀπέστειλεν τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· **7** καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

8 Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. **9** καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ συνδουλὸς σοῦ εἶμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον.

10 Καὶ λέγει μοι· Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. **11** ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

21:27 ποιῶν Holmes WH^{margin}] ὁ ποιῶν WH Treg NIV; ποιοῦν RP **22:1 ποταμὸν** WH Treg NIV] + καθαρὸν RP **2 ἀποιδιδούσιν** WH NIV] ἀποιδιδούς Treg RP **5 ἔτι** WH Treg NIV] ἔχει RP • οὐκ ἔχουσιν χρεῖαν WH Treg NIV] χρεῖαν οὐκ ἔχουσιν RP • φωτὸς WH Treg NIV] – RP • φῶς WH] φωτὸς Treg NIV RP • ἐπ’ WH Treg NIV] – RP **6 εἶπέν** WH Treg NIV] λέγει RP • ὁ WH Treg NIV] – RP **11 ῥυπαρευθήτω** RP] ῥυπανθήτω WH Treg NIV

12 Ἴδου ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔστιν αὐτοῦ. **13** ἐγὼ τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.

14 Μακάριοι οἱ ἑπλύνοντες τὰς στολάς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. **15** ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φάρμακοι καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς, ὁ πρωϊνός. **17** καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν· Ἔρχου· καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· Ἔρχου· καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

18 Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, ἔπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. **19** καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα· Ναί· ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν· ἔρχου, κύριε Ἰησοῦ.

21 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.

22:12 ἔστιν WH Treg NIV | ἔσται RP **13** ἡ WH NIV RP] – Treg • **τὸ** WH NIV RP] – Treg **14** πλύνοντες τὰς στολάς αὐτῶν WH Treg NIV] ποιοῦντες τὰς ἐντολάς αὐτοῦ RP **18** ἐπιθήσει WH Treg NIV] ἐπιθήσει RP **19** ἀφελεῖ WH Treg NIV] ἀφέλοι RP **20** ἔρχου WH Treg NIV] Ναί ἔρχου RP **21** Ἰησοῦ Treg NIV] + Χριστοῦ WH RP • πάντων Holmes NA] τῶν ἁγίων WH Treg; τῶν ἁγίων. ἀμήν NIV; πάντων τῶν ἁγίων. Ἀμήν RP

APPENDIX: THE SBLGNT IN COMPARISON TO ECM

In the Catholic letters, the SBLGNT differs from the ECM at thirty-nine places. These places and the differences are listed below.¹

Ref. SBLGNT] ECM

James

- 2:4 οὐ διεκρίθητε] καὶ οὐ διεκρίθητε
2:14 Τί ὄφελος] Τί τὸ ὄφελος
2:16 Τί ὄφελος] Τί τὸ ὄφελος
4:12 νομοθέτης] •ὁ• νομοθέτης
5:4 ἀφυστηρημένος] ἀπεστηρημένος

1 Peter

- 1:6 δέον] δέον ἐστὶν
1:6 λυπηθέντες] •λυπηθέντας•
1:12 πνεύματι] •ἐν• πνεύματι
1:16 γέγραπται ὅτι] γέγραπται
1:22 ἐκ καρδίας] **ἐκ** •καθαρᾶς καρδίας•
2:5 θεῶ] •τῶ• θεῶ
2:25 ἀλλὰ] ἀλλ'
3:1 γυναῖκες] •αἱ• γυναῖκες
3:22 θεοῦ] •τοῦ• θεοῦ

1. Occasionally the ECM places bold dots around certain readings in its text. Sometimes the bold dots signal “alternative readings which were considered of equal value” by the ECM editorial committee, and sometimes they mark instances where “the reasons for the reading in the primary line were regarded as superior, but not sufficiently to rule out with complete confidence the claims of the indicated alternative reading” (ECM, *The Letters of Peter*, 24*). Whenever the ECM readings given below are marked by bold dots in the text, these dots have been duplicated (or adapted as necessary) in the list.

- 4:16 ὀνόματι] μέρει
 5:9 ἐν τῷ κόσμῳ] •ἐν κόσμῳ•
 5:11 αἰῶνας τῶν αἰώνων] αἰῶνας •

2 Peter

- 1:9 ἁμαρτημάτων] •ἁμαρτιῶν•
 2:6 ἀσεβέσιν] •ἀσεβεῖν•
 2:11 αὐτῶν] αὐτῶν παρὰ κυρίῳ
 2:19 τούτῳ καὶ] τούτῳ •
 2:20 κυρίου] κυρίου •ἡμῶν•
 3:6 δι' ὧν] δι' ὧν
 3:10 εὐρεθήσεται] οὐχ εὐρεθήσεται
 3:16 στρεβλοῦσιν] •στρεβλώσουσιν•
 3:18 αἰῶνος. ἀμὴν] αἰῶνος. •

1 John

- 1:7 ἐὰν δὲ ἐν] ἐὰν • ἐν
 2:6 περιπατεῖν] οὕτως περιπατεῖν
 2:16 ἀλλὰ] ἀλλ'
 2:29 ὅτι πᾶς] •ὅτι καὶ• πᾶς
 3:13 μὴ θαυμάζετε] •καὶ• μὴ θαυμάζετε
 3:19 ἐν τούτῳ] Καὶ ἐν τούτῳ
 3:21 μὴ καταγινώσκη ἡμῶν] ἡμῶν μὴ καταγινώσκη
 5:10 αὐτῷ] αὐτῷ
 5:11 ὁ θεὸς ἡμῖν] •ἡμῖν ὁ θεός•
 5:18 αὐτόν] ἑαυτόν

2 John

- 12 χαρὰ ὑμῶν] χαρὰ ἡμῶν

Jude

- 15 πάντας τοὺς ἀσεβεῖς] πᾶσαν ψυχὴν
 16 ἐπιθυμίας αὐτῶν] •ἐπιθυμίας ἑαυτῶν•